

En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

Del 3

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

Betänkande av Miljötillståndsutredningen

Stockholm 2024

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2024:98

SOU och Ds finns på [regeringen.se](https://www.regeringen.se) under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför
Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på [regeringen.se/remisser](https://www.regeringen.se/remisser).

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2024

ISBN 978-91-525-1125-1 (tryck)

ISBN 978-91-525-1126-8 (pdf)

ISSN 0375-250X

Innehåll

Del 1

Förkortningar.....	35

Sammanfattning.....	41

1 Författningsförslag.....	61

1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken.....	61

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1929:405) med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929.....	157

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:627) om utnyttjande av vattenkraft vid krig.....	166

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln	173

1.5 Förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988).....	175

1.6 Förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948)	177

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.....	178

1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:997) om vattenförbund	179

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar.....	180

1.10	Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) ..	182
1.11	Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)	184
1.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska käreande att ställa säkerhet för rättegångskostnader	187
1.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn	189
1.14	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet	191
1.15	Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45).....	192
1.16	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon	194
1.17	Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)	196
1.18	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg	198
1.19	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus.....	199
1.20	Förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288)	200
1.21	Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)	201
1.22	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken	203
1.23	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.....	205
1.24	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor	224
1.25	Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	227

1.26	Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).....	228
1.27	Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (2010:500)	231
1.28	Lagen Förslag till lag om ändring i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar	233
1.29	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket	237
1.30	Förslag till förordning om ändring i kontinentalsockelförordningen (1966:315)	238
1.31	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1978:164) om vissa rörledningar	240
1.32	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet	241
1.33	Förslag till förordning om ändring i mineralförordningen (1992:285)	243
1.34	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:795) om tillstånd för kraftverk avsedda att drivas med oljebränsle	245
1.35	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.....	246
1.36	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.....	262
1.37	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd	263
1.38	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1398) om vattenverksamheter	264
1.39	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:512) om deponering av avfall.....	270
1.40	Förslag till förordning om ändring i vattenförvaltningsförordningen (2004:660)	272

1.41	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2004:675) om omgivningsbuller	274
1.42	Förslag till förordning om ändring i naturgasförordningen (2006:1043)	275
1.43	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857)	277
1.44	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:667) om allvarliga miljöskador	278
1.45	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation	280
1.46	Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)	284
1.47	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:619) med instruktion för Havs- och vattenmyndigheten	286
1.48	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer	288
1.49	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter	289
1.50	Förslag till förordning om ändring i industriutsläppsförordningen (2013:250)	293
1.51	Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)	310
1.52	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar	385
1.53	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall	387
1.54	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:21) om geologisk lagring av koldioxid	391
1.55	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion	394

1.56	Förslag till förordning om ändring i miljöbedömningsförordningen (2017:966)	396
1.57	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter.....	411
1.58	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi.....	413
1.59	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:808) om nätkoncession	414
1.60	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning.....	415
2	Inledning.....	417
2.1	Kapitlets innehåll	417
2.2	Utredningsuppdraget.....	417
2.2.1	Utredningens direktiv	417
2.2.2	Avgränsning av utredningens uppdrag.....	418
2.3	Utredningens arbetsformer	420
2.3.1	Internt arbete	420
2.3.2	Externt arbete	420
2.3.3	Analysmetoder.....	423
2.4	Andra utredningar och uppdrag av betydelse	429
2.4.1	Inledning	429
2.4.2	Utredningar	430
2.4.3	Pågående arbete i Regeringskansliet.....	444
2.4.4	Ett urval myndighetsuppdrag av betydelse för vårt uppdrag	448
2.5	Betänkandets disposition.....	454

3	Miljömålen.....	457
3.1	Kapitlets innehåll	457
3.2	Tre nivåer i miljömålsstrukturen	457
3.2.1	Generationsmålet	458
3.2.2	Miljökvalitetsmålen.....	459
3.2.3	Etappmål.....	461
3.2.4	Klimatmål	462
3.3	Myndigheternas roll i miljömålssystemet	463
3.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	464
4	Miljöprövning i ett historiskt perspektiv	467
4.1	Kapitlets innehåll	467
4.2	Sammanfattning.....	467
4.3	1800-talet.....	469
4.4	1900-talet.....	469
4.5	Tidigt 2000-tal	474
5	Gällande rätt	475
5.1	Kapitlets innehåll	475
5.2	Nationell rätt	476
5.2.1	Miljöbalken.....	476
5.2.2	Förhållandet mellan miljöbalken och andra lagar.....	484
5.3	Internationell rätt	485
5.3.1	Esbokonventionen	485
5.3.2	Århuskonventionen	486
5.3.3	EU-förordningen om kritiska och strategiska råmaterial	488
5.3.4	EU-förordningen om netto-nollteknik	489
5.3.5	MKB-direktivet	490
5.3.6	Industriutsläppsdirektivet	491
5.3.7	Sevesodirektivet.....	495

5.3.8	Förnybartdirektivet (inklusive Red III) och EU-förordningen om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi.....	497
5.3.9	Avfallsdirektivet	500
6	Nordisk utblick	505
6.1	Kapitlets innehåll	505
6.2	Några sammanfattande iakttagelser	505
6.3	Danmark.....	510
6.3.1	Inledning	510
6.3.2	Tillstånds- och anmälningsplikt.....	511
6.3.3	Samrådsförfarandet.....	512
6.3.4	Tillståndsprövningen.....	519
6.3.5	Anmälnings- och registreringsförfaranden.....	522
6.3.6	Prövningsinstanser	524
6.3.7	Överprövningen	530
6.3.8	Tillsyn.....	532
6.4	Finland.....	532
6.4.1	Inledning	532
6.4.2	Tillstånds- och anmälningsplikt.....	533
6.4.3	Samrådsförfarandet.....	534
6.4.4	Tillståndsprövningen.....	544
6.4.5	Anmälnings- och registreringsförfaranden.....	553
6.4.6	Prövningsinstanser	555
6.4.7	Överprövningen	562
6.4.8	Tillsyn.....	564
7	Vilka verksamheter omfattas av krav på tillstånd eller anmälan enligt miljöbalken?	565
7.1	Kapitlets innehåll	565
7.2	Tillstånds- och anmälningsplikt för verksamheter och åtgärder.....	565
7.2.1	Inledning	565
7.2.2	Synpunkter på dagens tillstånds- och anmälningsplikt.....	566

7.2.3	Vilka krav på tillstånd ställer EU-rätten?	572
7.2.4	Krav på tillstånds- och anmälningssplikt för miljöfarliga verksamheter i svensk rätt	582
7.2.5	Krav på tillstånds- och anmälningssplikt för vattenverksamheter i svensk rätt	590
7.2.6	Andra tillståndskrav i miljöbalken	595
7.2.7	Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken	600
7.2.8	Krav på tillstånd enligt annan lagstiftning	605
7.2.9	Är de svenska kraven mer långtgående än de som finns inom EU-rätten?	612
7.3	Vad bör gälla för anläggningar för solkraft?	615
7.4	Uttrycket miljöfarlig verksamhet	617
7.4.1	Inledning	617
7.4.2	Vad innebär ”miljöfarlig verksamhet”?	617
7.4.3	Bör uttrycket miljöfarlig verksamhet ändras?	621
7.5	Uttrycket bästa möjliga teknik	623
7.5.1	Inledning	623
7.5.2	Vad innebär ”bästa tillgängliga teknik” enligt industriutsläppsdirektivet?	623
7.5.3	Vad innebär ”bästa möjliga teknik” enligt miljöbalken?	627
7.5.4	Är det svenska kravet mer långtgående?	630
7.6	Generella föreskrifter	632
7.6.1	Inledning	632
7.6.2	Vad avses med generella föreskrifter?	632
7.6.3	Bör användningen av generella föreskrifter öka? ...	634
8	Hur lång tid tar miljöprövningsprocessen?	639
8.1	Kapitlets innehåll	639
8.2	Sammanfattande iakttagelser	640
8.3	Prövning i första instans	641
8.3.1	Drygt hälften av alla tillståndsprövningar i första instans avgörs inom ett år	641
8.3.2	Handläggningstiden för olika typer av verksamheter varierar	645

8.3.3	Handläggningstiderna varierar beroende på var ärendet avgörs	652
8.3.4	Hur lång tid tar respektive handläggningsmoment i första instans?	656
8.3.5	Hur lång tid tar det att handlägga ändringstillstånd eller villkorsändring?	663
8.3.6	Hur stor andel får tillstånd i första instans?	664
8.4	Total prövningstid inklusive tidsåtgång för överklaganden.....	665
8.4.1	Total prövningstid för A-verksamheter	666
8.4.2	Total prövningstid för vattenverksamheter	668
8.4.3	Överklaganden till Högsta domstolen.....	668
8.4.4	Total prövningstid för B-verksamheter	669
8.4.5	Vem är det som överklagar?.....	671
8.5	Klarar myndigheterna sina målsättningar?	673
8.5.1	Mark- och miljödomstolarna klarar inte målen ...	674
8.5.2	Miljöprövningsdelegationerna klarar inte målen.....	674
8.5.3	Om tidsfrister och olika sätt att styra handläggningstider	675
8.6	Total tids- och resursåtgång för miljöprövningen inklusive fasen innan miljöprövningen hos MPD eller domstol inleds.....	677
8.6.1	Samråd och framtagande av ansökningshandlingar innan prövningen påbörjas tar ofta mellan sex och tolv månader	677
8.6.2	Stora skillnader i total tids- och resursåtgång mellan olika verksamheter.....	680
8.7	Hur har handläggningstiderna utvecklats över tid?	681
9	Miljöbedömningsprocessen.....	685
9.1	Kapitlets innehåll	685
9.2	Processbild.....	685
9.3	Utmaningar i miljöbedömningsprocessen enligt våra utredningsdirektiv.....	686

9.4	Vad är en miljökonsekvensbedömning/ miljöbedömning?	688
9.4.1	MKB-direktivet – miljökonsekvensbedömning..	688
9.4.2	Miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken.....	689
9.4.3	Utmaningar	689
9.5	Vad utgör ett projekt?	690
9.5.1	MKB-direktivet – projekt	690
9.5.2	Miljöbalken – Verksamheter och åtgärder.....	693
9.5.3	Utmaningar	694
9.6	Betydande miljöpåverkan	695
9.6.1	MKB-direktivet – granskning.....	695
9.6.2	Miljöbalken – undersökningssamråd	700
9.6.3	Utmaningar	705
9.7	Miljökonsekvensbeskrivningens omfattning	713
9.7.1	MKB-direktivet – processen för att pröva miljökonsekvensbeskrivningens omfattning	713
9.7.2	Miljöbalken – avgränsningssamråd	716
9.7.3	Utmaningar	722
9.8	Framtagande av miljökonsekvensbeskrivningen.....	727
9.8.1	MKB-direktivet – miljökonsekvens- beskrivningen	728
9.8.2	Miljöbalken – att ta fram en specifik miljökonsekvensbeskrivning	730
9.8.3	Utmaningar	731
9.9	Samråd	731
9.9.1	Samråd – MKB-direktivet	731
9.9.2	Miljöbalken – samråd vid prövningsmyndigheten	737
9.9.3	Utmaningar	739
9.10	Motiverad slutsats.....	741
9.10.1	MKB-direktivet – motiverad slutsats.....	741
9.10.2	Miljöbalken – beslut om miljökonsekvens- beskrivningen	744
9.10.3	Utmaningar	747

9.11	Liten miljökonsekvensbeskrivning	749
9.11.1	Miljöbalken	749
9.11.2	Utmaningar	749
9.12	MKB-direktivet i andra EU-rättsliga akter	750
9.12.1	Definitioner	751
9.12.2	Formerna för bedömningen om en betydande miljöpåverkan kan antas	752
9.12.3	Begära ett yttrande om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsnivå	753
9.12.4	Miljökonsekvensbedömningsprocessen enligt EU-förordningen om kritiska och strategiska råmaterial.....	754
9.13	Gränsöverskridande samråd	756
9.13.1	Esbokonventionen.....	756
9.13.2	MKB-direktivet– gränsöverskridande samråd	760
9.13.3	Miljöbalken – specifika gränsöverskridande miljöbedömningar	765
9.13.4	Nordiska miljöskyddskonventionen	770
9.13.5	Gränsälvsöverenskommelsen mellan Sverige och Finland.....	772
9.13.6	Svensk-norska vattenrättskonventionen	775
9.13.7	Utmaningar	778
9.14	Övriga utmaningar	782

Del 2

10	Hur går miljöprövningen till?.....	785
10.1	Kapitlets innehåll	785
10.2	Ansökan om tillstånd och handläggningen av denna.....	786
10.2.1	Krav på en tillståndsansökan.....	786
10.2.2	Antal exemplar av en tillståndsansökan	794
10.2.3	Komplettering av tillståndsansökan	795
10.2.4	Utredningsansvar.....	804
10.2.5	Digital hantering av ansökan	805

10.2.6	Handläggningstider.....	806
10.2.7	Kungörelse av en tillståndsansökan	807
10.2.8	Möjlighet att lämna synpunkter på ansökan	812
10.3	Förutsättningarna för att ge tillstånd	817
10.3.1	Inledning.....	817
10.3.2	Otydlig reglering.....	818
10.3.3	Bör frågan om tillåtlighet prövas särskilt?	826
10.3.4	I vilken utsträckning bör hänsyn tas till planer enligt plan – och bygglagen vid val av plats enligt miljöbalken?	830
10.4	Beslut om miljötillstånd, dess innehåll och rättskraft	843
10.4.1	Inledning.....	843
10.4.2	Otydligt vad som ska regleras i tillståndet	844
10.4.3	Prövningsmyndigheten kan i vissa fall skjuta fram beslut om villkor eller ersättning.....	851
10.4.4	När börjar ett tillstånd att gälla?	852
10.4.5	Tillståndets rättskraft otydlig och möjligheterna att ändra tillståndsvillkor är för litet eller används inte	856
10.4.6	Belastar civilrättsligt präglade frågor tillståndsprövningen?	872
10.4.7	Uppfyller kungörelsebestämmelserna de EU-rättsliga kraven?.....	885
10.5	Anmälningförfarandet	897
10.5.1	Inledning.....	897
10.5.2	Anmälan om vattenverksamhet.....	897
10.5.3	Anmälan om miljöfarlig verksamhet.....	901
10.5.4	Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet.....	906
10.5.5	Tillsynsmyndigheterna hinner inte alltid handlägga en anmälan inom den lagstadgade fristen.....	910
10.5.6	Kraven på vad en anmälan ska innehålla är allmänt hållna och tillsynsmyndigheternas krav är inte alltid lika	911

10.5.7	En anmäld verksamhet eller åtgärd saknar rättskraft – verksamhetsutövare ansöker om tillstånd för att vara på säkra sidan	914
10.5.8	Stort mörkertal och avsaknad av möjlighet att besluta om miljöstraffavgift.....	915
11	Vem utför miljöprövningen?	917
11.1	Kapitlets innehåll	917
11.2	Gällande svensk rätt.....	918
11.2.1	Översikt över vem som prövar tillstånd enligt miljöbalken	918
11.2.2	Regeringen	922
11.2.3	Mark- och miljödomstolarna	924
11.2.4	Länsstyrelsens olika roller.....	926
11.2.5	Kommunala myndigheter	936
11.2.6	Andra statliga myndigheters roller.....	939
11.3	Utmaningar	961
11.3.1	Inledning	961
11.3.2	Tillståndsprövningen avviker från domstolars grunduppdrag.....	961
11.3.3	Bristande enhetlighet och förutsebarhet i stöd och prövning.....	966
11.3.4	Otillräckliga resurser.....	970
11.3.5	Uppdelningen mellan länsstyrelsen och prövningsmyndigheten.....	977
11.3.6	Många och olika prövningsmyndigheter försvårar regeringens fortlöpande uppföljning och styrning	980
11.3.7	Brist på stöd och vägledning.....	982
11.3.8	Myndigheternas roller i prövningen upplevs som otydliga och deras agerande oförutsebart	984

12	Tillsyn och egenkontroll.....	993
12.1	Kapitlets innehåll	993
12.2	Gällande svensk rätt	994
12.2.1	Tillsynsmyndigheter och tillsynsvägledande myndigheter.....	994
12.2.2	Generella regler om tillsyn	996
12.2.3	Förelägganden och förbud.....	997
12.2.4	Tillsynsmyndigheternas ansvar för att ansöka om omprövning av tillstånd.....	998
12.2.5	Avgifter för tillsyn	999
12.2.6	Egenkontroll och krav på miljörapport	1002
12.3	Krav på tillsyn inom EU-rätten	1004
12.4	Identifierade utmaningar.....	1005
13	Finansiering och avgifter	1013
13.1	Principiella utgångspunkter: förorenaren ska betala och kostnadstäckning som mål.....	1013
13.1.1	När är det lämpligt att en statlig myndighet får disponera avgiftsintäkter direkt?	1014
13.2	Hur finansieras miljöprövningsarbetet på de statliga myndigheterna?	1015
13.2.1	Mark- och miljödomstolarna.....	1016
13.2.2	Länsstyrelserna.....	1016
13.2.3	Övriga myndigheter.....	1019
13.3	Staten har ökat resurserna till miljöprövningen något de senaste åren	1023
13.3.1	Hur ser resursutvecklingen ut i relation till antalet ärenden och mål?	1026
13.3.2	Mer resurser på samråd sedan 2021.....	1027
13.4	Avgiftssystemet för prövning och tillsyn	1028
13.4.1	Utmaningar med dagens avgiftssystem	1031
13.4.2	Pågående översyn av förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken	1033

14	Våra överväganden och förslag	1039
14.1	Kapitlets innehåll	1039
14.2	Övergripande utgångspunkter för förslagen.....	1039
14.2.1	Inledning	1039
14.2.2	Riksdagens och regeringens utgångspunkter.....	1040
14.2.3	Våra utgångspunkter	1042
14.3	En ny reglering om miljöprovning.....	1047
14.3.1	Inledning	1047
14.3.2	Varför behövs en ny reglering om miljöprovning?	1047
14.3.3	Vad avses med miljöprovning?	1049
14.3.4	Var bör den nya regleringen om miljöprovning placeras?	1052
14.3.5	Hur bör den nya regleringen utformas rent författningstekniskt?	1053
14.4	Utgångspunkter för en mer samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess	1055
14.5	Nya termer och uttryck.....	1062
14.5.1	Nya definitioner	1062
14.5.2	Uttrycket miljöfarlig verksamhet ändras	1065
14.6	En ny organisation för miljöprovning	1068
14.6.1	Inledning	1068
14.6.2	Varför behövs en ny prövningsorganisation?	1068
14.6.3	Bör ärenden om miljöprovning prövas av förvaltningsmyndighet eller domstol i första instans?	1069
14.6.4	Utgångspunkter vid val av organisationsform...	1074
14.6.5	För- och nackdelar med olika organisatoriska lösningar.....	1079
14.6.6	En ny nationell miljöprövningsmyndighet	1094
14.6.7	Närmare om organisationen vid alternativ 1: Ny Miljöprövningsmyndighet	1100
14.6.8	Närmare om organisationen vid alternativ 2: Sex länsstyrelser med miljöprövningsdelegationer	1110
14.6.9	Vilka ärenden bör myndigheten pröva?	1113

14.6.10	Särskilt om prövning av tvångs- och ersättningsfrågor	1120
14.6.11	Bör myndigheten omfattas av extra krav på konsultationsskyldighet enligt lagen om konsultation i frågor som rör det samiska folket?	1128
14.6.12	Hur bör instansordningen se ut för ärenden om miljöprövning?	1130
14.7	En ny tillstånds- och granskningsplikt.....	1145
14.7.1	Inledning.....	1145
14.7.2	Varför behövs en ny reglering av tillstånds- och anmälningsplikten?	1145
14.7.3	Utgångspunkter för en ny tillstånds-, gransknings-, anmälnings- eller registreringsplikt	1146
14.7.4	Krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked	1151
14.7.5	Övergång från svenska krav till krav som gäller enligt EU-rätten	1157
14.7.6	Vilka verksamheter och åtgärder bör omfattas av tillståndsplikt?	1161
14.7.7	Vilka verksamheter och åtgärder bör omfattas av granskningsplikt?.....	1170
14.7.8	Vilka verksamheter och åtgärder bör omfattas av anmälningsplikt?.....	1186
14.7.9	Vilka verksamheter och åtgärder bör omfattas av registreringsplikt?	1192
14.7.10	Undantag från krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked	1196
14.7.11	Hur bör regleringen av kraven på tillstånds- och granskningsplikt för olika verksamheter och åtgärder utformas?	1198
14.7.12	Undantag från krav på bygglov för transformatorstation som omfattas av miljötillstånd eller igångsättningsbesked	1200
14.7.13	Annan tillståndsplikt enligt miljöbalken m.fl. lagar	1202
14.7.14	Frivillig ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked	1206

14.8	En tydligare miljöbedömningsprocess.....	1207
14.8.1	Inledning	1207
14.8.2	Utgångspunkter för miljöbedömningsprocessen.....	1207
14.8.3	Specifik miljöbedömning endast om tillstånd krävs	1213
14.8.4	Nytt granskningsförfarande	1217
14.8.5	Undantag från krav på specifik miljöbedömning.....	1227
14.8.6	Övergripande om stegen i den specifika miljöbedömningen.....	1244
14.8.7	Begäran om avgränsningsyttrande avseende miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsnivå	1246
14.8.8	Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och omfattning tydliggörs.....	1254
14.8.9	Ett offentligt samråd	1256
14.8.10	Ett förtydligat gränsöverskridande samråd.....	1267
14.8.11	Prövningsmyndighetens motiverade slutsats.....	1274
14.8.12	En samlad bedömning när tillståndsfrågan avgörs	1289
14.8.13	Miljöprövningsmyndigheten tar över rollen som MKB-myndighet vid prövning enligt vissa sektorslagar	1291
14.9	En mer samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess	1301
14.9.1	Inledning	1301
14.9.2	Upplysning om kravet på avgränsningsyttrande inför en ansökan om miljötillstånd.....	1302
14.9.3	Samlad reglering om innehåll och utformning av en ansökan i ett ärende om miljöprövning	1303
14.9.4	Ny reglering om underrättelse om ansökan till berörda myndigheter.....	1311
14.9.5	Närmare om vilka myndigheter som ska underrättas om en ansökan	1314
14.9.6	Nytt krav på kompletteringsföreläggande inom viss tid.....	1317
14.9.7	Ny bekräftelse om fullständig ansökan.....	1322

14.9.8	Ny reglering om tidsplan och tidsfrister för handläggningen.....	1323
14.9.9	Närmare bestämmelser om tidsfrister för handläggningen.....	1331
14.9.10	Upplysning om bestämmelser om offentligt samråd och motiverad slutsats i nya 20 kap. miljöbalken	1338
14.9.11	Kommunicering med sökanden inför slutligt beslut i ärendet om miljötillstånd.....	1338
14.9.12	Ny reglering om sammanträde och besiktning ..	1342
14.9.13	Möjlighet att förordna om sakkunnig, inhämtande av yttrande från vattenmyndighet m.m.....	1345
14.9.14	Ny bestämmelse om vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att miljötillstånd ska ges ..	1353
14.9.15	Krav på bästa tillgängliga teknik i stället för bästa möjliga teknik	1358
14.9.16	Justerad reglering om val av plats.....	1361
14.9.17	Tydligare regler om tillståndens rättsverkan	1366
14.9.18	Ny reglering om vad som bör framgå av ett beslut m.m.	1374
14.9.19	Ökad användning av generella föreskrifter i stället för villkor i tillstånd.....	1385
14.9.20	Ny hantering av en ansökan om ändring av verksamhet eller beslut	1395
14.9.21	Tillåtligheten bör provas separat från villkoren endast efter begäran	1409
14.9.22	Ny reglering om underrättelse om beslut.....	1411
14.9.23	Samma regler om verkställbarhet av miljötillstånd m.m.	1415
14.9.24	Tydligare reglering för hantering av en ansökan om omprövning	1418
14.9.25	Ingen rätt till ersättning för myndighetens och motpartens kostnader	1436
14.9.26	Miljöbok med förteckning över miljötillstånd och igångsättningsbesked	1441

14.10	Ett nytt enklare tillståndsförfarande för granskningspliktiga verksamheter och åtgärder.....	1443
14.10.1	Förprovning av granskningspliktiga verksamheter och åtgärder	1443
14.10.2	Vilken myndighet bör ansvara för granskningen?	1445
14.10.3	Vilka verksamheter och åtgärder kommer att påverkas av förslaget?	1448
14.10.4	Vad ska en ansökan om igångsättningsbesked innehålla?	1450
14.10.5	Hur ska granskningen gå till?	1458
14.10.6	Vilka ska få tillfälle att yttra sig under handläggningen?	1459
14.10.7	Beslut om betydande miljöpåverkan	1464
14.10.8	Förutsättningar för och innehåll i beslut om igångsättningsbesked	1466
14.10.9	Beslut om betydande miljöpåverkan och igångsättningsbesked ska offentliggöras	1470
14.10.10	Ska besluten om betydande miljöpåverkan och igångsättningsbesked kunna överklagas?	1473
14.10.11	Tidsfrist för handläggningen av en ansökan om igångsättningsbesked m.m.	1476
14.10.12	Vilken rättsverkan har beslutet om igångsättningsbesked?	1482
14.11	En mer digital miljöprövningsprocess	1484
14.12	Hantering och reglering av vissa frågor som bör vara kvar i nuvarande prövningsorganisation.....	1488
14.12.1	Inledning	1488
14.12.2	Mark- och miljödomstol	1489
14.12.3	Länsstyrelsen	1492
14.12.4	Kommun	1494
14.13	Begränsning av vissa myndigheters talerätt.....	1499
14.13.1	Inledning	1500
14.13.2	Utgångspunkter	1500
14.13.3	Vilka myndigheter bör ha partsställning i miljöprövningsprocessen?	1509

14.13.4	Andra alternativ som övervägts.....	1516
14.13.5	Statliga myndigheters deltagande som remissinstans	1520
14.14	Behov av en effektiv och enhetlig tillsyn	1523
14.14.1	En mer flexibel, effektiv och förutsebar tillståndsprövning förutsätter en god tillsyn	1523
14.14.2	Tillsynsmyndigheten får förelägga verksamhetsutövare att ansöka om igångsättningsbesked.....	1525
14.14.3	Krav på miljörapport.....	1528
14.15	Följdändringar i miljöbalken.....	1530
14.15.1	Följdändringar med anledning av att bestämmelser om miljöprövning samlas i ett nytt 20 kap. i miljöbalken och nya definitioner förs in i 1 kap. miljöbalken	1530
14.15.2	Följdändringar med anledning av förslaget om en ny prövningsmyndighet.....	1531
14.15.3	Följdändringar med anledning av att uttrycket miljöfarlig verksamhet ersätts av uttrycket miljöpåverkande verksamhet	1533
14.15.4	Följdändringar med anledning av en ny tillstånds-, gransknings-, anmälnings- och registreringsplikt	1534
14.15.5	Följdändringar med anledning av ändrade termer och uttryck inom den specifika miljöbedömningen samt med anledning av den nya miljöbedömningsprocessen	1535
14.15.6	Följdändringar med anledning av ändrad process för ändring och omprövning av verksamheter och åtgärder	1536
14.16	Följdändringar i andra lagar	1537
14.16.1	Lagen med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929	1537
14.16.2	Lagen om utnyttjande av vattenkraft vid krig	1538
14.16.3	Lagen om kontinentalsockeln	1541
14.16.4	Väglagen och lagen om byggande av järnväg.....	1542

14.16.5	Lagen om vattenförbund.....	1542
14.16.6	Lagen om vissa rörledningar, lagen om kärnteknisk verksamhet, lagen om Sveriges ekonomiska zon, ellagen och naturgaslagen	1543
14.16.7	Skogsvårdslagen.....	1543
14.16.8	Lagen om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn	1544
14.16.9	Minerallagen.....	1545
14.16.10	Lagen om införande av miljöbalken	1546
14.16.11	Lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	1546
14.16.12	Lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor	1547
14.16.13	Plan- och bygglagen	1548
14.16.14	Luftfartslagen.....	1549
14.16.15	Lagen om mark- och miljödomstolar.....	1549
14.16.16	Övriga lagar.....	1550
14.17	Följdändringar på förordningsnivå	1550
14.17.1	Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	1550
14.17.2	Förordning om verksamhetsutövers egenkontroll.....	1553
14.17.3	Förordningen om vattenverksamheter.....	1553
14.17.4	Industriutsläppsförordningen.....	1556
14.17.5	Miljöprövningsförordningen	1557
14.17.6	Förordningen om förbränning av avfall	1558
14.17.7	Förordningen om geologisk lagring av koldioxid.....	1559
14.17.8	Förordningen med länsstyrelseinstruktion.....	1560
14.17.9	Miljöbedömningsförordningen	1560
14.17.10	Övriga förordningar	1561
14.18	Frågor för framtida översyn	1562
14.18.1	Inledning	1563
14.18.2	Utredning för att genomföra förslaget om en ny prövningsmyndighet	1563

14.18.3	Utredning för att fastställa lämpliga gränsvärden för granskningspliktiga verksamheter	1564
14.18.4	Översyn av förordningen om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken med anledning av våra förslag.....	1565
14.18.5	Översyn av miljötillsynsförordningen och tillsynsmyndighetens uppgifter med anledning av våra förslag	1566
14.18.6	Återstående utredningsfrågor	1567
14.19	Behov av informations- och utbildningsinsatser i samband med ikraftträdandet	1568
14.20	Behov av nya myndighetsföreskrifter, nytt vägledningsmaterial eller annat stöd vid miljöprovning	1569
14.20.1	Inledning.....	1569
14.20.2	Uppdrag att uppdatera, utveckla och samla vägledning om miljöprovning.....	1569
14.20.3	Uppdrag för att ta fram generella föreskrifter för vissa verksamheter.....	1570
14.20.4	Översyn av kravet på miljörapport	1571

Del 3

15	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	1573
15.1	Ikraftträdandebestämmelser	1573
15.2	Övergångsbestämmelser	1574
15.2.1	Miljöbalken.....	1574
15.2.2	Lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	1577
15.2.3	Miljöprovningsförordningen.....	1578
15.2.4	Förordningen om vattenverksamheter	1580
15.2.5	Övriga författningar.....	1582

16	Konsekvenser.....	1585
16.1	Kapitlets innehåll	1585
16.2	Problemet och vad utredningen vill uppnå.....	1585
16.3	Alternativa lösningar och effekter av om någon förändring inte sker.....	1586
16.3.1	Nollalternativet.....	1586
16.3.2	Stegvisa förändringar.....	1587
16.4	Konsekvenser för staten	1588
16.4.1	Regeringen	1589
16.4.2	Länsstyrelserna	1591
16.4.3	Mark- och miljödomstolarna	1602
16.4.4	Mark- och miljööverdomstolen.....	1606
16.4.5	Högsta domstolen	1607
16.4.6	Naturvårdsverket.....	1608
16.4.7	Havs- och vattenmyndigheten.....	1611
16.4.8	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1613
16.4.9	Övriga myndigheter	1614
16.4.10	Statsfinansiella konsekvenser.....	1615
16.5	Konsekvenser för kommunerna.....	1621
16.6	Konsekvenser för regionerna	1627
16.7	Konsekvenser för företag	1627
16.7.1	Närmare om vilka företag som berörs av våra förslag.....	1629
16.7.2	Närmare om förslagens konsekvenser för företag	1644
16.7.3	Konkurrensförhållanden	1662
16.7.4	Särskilda hänsyn till små företag	1663
16.8	Konsekvenser för enskilda	1666
16.9	Konsekvenser för miljö och klimat.....	1670
16.10	Författningsförslagets överensstämmelse med EU-rätten	1677

16.11	Behov av särskilda hänsyn vid val av tidpunkt för ikraftträdande och behov av informationsinsatser	1677
16.12	Övriga konsekvenser.....	1678
16.12.1	Konsekvenser för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet.....	1678
16.12.2	Brottsligheten och brottsförebyggande arbetet.	1678
16.12.3	Jämställdhet mellan kvinnor och män	1679
16.12.4	Möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.....	1679
16.12.5	Personlig integritet.....	1679
17	Författningskommentar	1681
17.1	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	1681
17.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1929:405) med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensk- norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929	1810
17.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1962:627) om utnyttjande av vattenkraft vid krig	1815
17.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.....	1821
17.5	Förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)	1822
17.6	Förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948).....	1823
17.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.....	1823
17.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:997) om vattenförbund.....	1824
17.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar	1824
17.10	Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) .	1825
17.11	Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)	1826

17.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kårande att ställa säkerhet för rättegångskostnader.....	1828
17.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn.....	1829
17.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet	1831
17.15 Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)	1831
17.16 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon	1832
17.17 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554).....	1833
17.18 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.....	1834
17.19 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus	1835
17.20 Förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288).....	1835
17.21 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)	1836
17.22 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken.....	1837
17.23 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	1838
17.24 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.....	1857
17.25 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	1859
17.26 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).....	1859
17.27 Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (2010:500)	1862

17.28 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar.....	1862
17.29 Förslag till lag om ändring i lagen om konsultation i frågor som rör det samiska folket	1865
17.30 Förslag till förordning om ändring i kontinentalsockelförordningen (1966:315)	1866
17.31 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1978:164) om vissa rörledningar	1867
17.32 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet.....	1867
17.33 Förslag till förordning om ändring i mineralförordningen (1992:285)	1868
17.34 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:795) om tillstånd för kraftverk avsedda att drivas med oljebränsle.....	1870
17.35 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	1870
17.36 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll	1879
17.37 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.....	1880
17.38 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1398) om vattenverksamheter.....	1881
17.39 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:512) om deponering av avfall	1887
17.40 Förslag till förordning om ändring i vattenförvaltningsförordningen (2004:660)	1888
17.41 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2004:675) om omgivningsbuller	1889
17.42 Förslag till förordning om ändring i naturgasförordningen (2006:1043).....	1890

17.43 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857)	1890
17.44 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:667) om allvarliga miljöskador	1891
17.45 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation	1892
17.46 Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförförordningen (2011:338)	1895
17.47 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:619) med instruktion för Havs- och vattenmyndigheten	1896
17.48 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer	1897
17.49 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöskaktionsavgifter.....	1897
17.50 Förslag till förordning om ändring i industriutsläppsförordningen (2013:250)	1901
17.51 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)	1916
17.52 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar	1965
17.53 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.....	1966
17.54 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:21) om geologisk lagring av koldioxid	1969
17.55 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion	1971
17.56 Förslag till förordning om ändring i miljöbedömningsförordningen (2017:966)	1972

17.57	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter	1988
17.58	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi	1990
17.59	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:808) om nätkoncession.....	1990
17.60	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning	1991
18	Jämförelsetabell	1993
18.1	Inledning	1993
18.2	Jämförelsetabell mellan den nya och den äldre regleringen om tillståndsplikt och miljöprövning	1994
18.2.1	Nytt 20 kap. miljöbalken	1994
18.2.2	Nytt 1–8 kap. miljöprövningsförordningen	1995
18.3	Jämförelsetabell mellan den äldre och den nya regleringen om tillståndsplikt och miljöprövning	1997
18.3.1	Tidigare reglering i miljöbalken	1997
18.3.2	Tidigare reglering i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	2005
18.3.3	Tidigare reglering i förordningen om miljöfarliga verksamheter och hälsoskydd	2007
18.3.4	Tidigare reglering i förordningen om vattenverksamheter.....	2009
18.3.5	Tidigare reglering i industriutsläppsförordningen.....	2010
18.4	Jämförelsetabell avseende föreslagna och nuvarande verksamhetsbeskrivningar och verksamhetskoder	2012
18.4.1	Tillståndspliktiga verksamheter och åtgärder enligt bilaga 1 till miljöprövningsförordningen ...	2012

18.4.2	Granskningspliktiga verksamheter och åtgärder enligt bilaga 3 till miljöprövningsförordningen.....	2032
18.4.3	Anmälningsspliktiga verksamheter i enlighet med bilaga 1 till förordningen om miljö- påverkande verksamhet och hälsoskydd	2054
Särskilda yttranden		2065

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2023:78	2077
Bilaga 2	Underlag för beräkningar.....	2091

15 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

15.1 Ikraftträdandebestämmelser

Förslag: Förslagen ska träda i kraft den 1 januari 2028.

Vi ser att behovet av nya och tydliga bestämmelser om i första hand miljöprövning är stort. Samtidigt bör hänsyn tas till den tid som krävs för omställning till ett nytt regelverk och till en ny prövningsorganisation. Omställningen kan handla om behov av både kompetensutveckling, framtagande av handläggningsstöd och ändrade arbetsrutiner. Med hänsyn tagen härtill och till den tid som behövs för regeringens arbete med utarbetande av en proposition med lagförslagen gör vi bedömningen att de nya bestämmelserna bör träda i kraft tidigast den 1 januari 2028. Detta gäller samtliga författningsförslag.

Se mer om vår bedömning av behovet av informations- och utbildningsinsatser inför ikraftträdandet i avsnitt 14.19. Se också vår bedömning av behovet av nytt vägledningsmaterial i avsnitt 14.20.

15.2 Övergångsbestämmelser

15.2.1 Miljöbalken

Förslag: Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

De nya bestämmelserna tillämpas inte vid prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel om verksamheten omfattas av en sådan nationell plan för moderna miljövillkor som avses i 11 kap. 28 § miljöbalken.

Ett tillstånd som är meddelat med stöd av 9 kap. 6 § eller 11 kap. 9 § miljöbalken i dess äldre lydelse eller motsvarande äldre bestämmelser ska i fortsättningen gälla som ett miljötillstånd som är meddelat med stöd av 20 kap. miljöbalken.

Äldre bestämmelser med krav på miljörapport gäller i stället för 26 kap. 20 § miljöbalken för sådana verksamheter som tidigare omfattades av tillståndsplikt, men som enligt de nya bestämmelserna är granskningspliktiga.

Huvudregeln

Ändringar i miljöbalken tillämpas vanligtvis inte i mål och ärenden som redan har inletts. Huvudregeln är således att äldre bestämmelser fortsätter att gälla för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet. För ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken gäller att målet eller ärendet anses inlett när ansökan kom in till prövningsmyndigheten eller i vissa fall tillsynsmyndigheten. Vi gör bedömningen att denna huvudregel även bör gälla för de ändringar i miljöbalken som föreslås i detta betänkande. På samma sätt bör nuvarande klagorätsbestämmelser gälla även fortsatt för beslut som har meddelats förelagens ikraftträdande. Även vid överklagande av en dom eller ett beslut som är meddelat enligt nuvarande bestämmelser bör således de nuvarande bestämmelserna tillämpas vid överprövningen. Mål och ärenden som har inletts i mark- och miljödomstol, länsstyrelse eller kommun ska således prövas av dessa instanser och därefter följa den instansordning som gäller enligt äldre bestämmelser.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande för prövning av vattenverksamheter som omfattas av den nationella planen

Enligt 11 kap. 27 och 28 §§ miljöbalken finns i vissa fall ett krav på den som bedriver en tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel att se till att verksamheten har moderna miljövillkor. För omprövningsprocessen för moderna miljövillkor finns en särskild nationell plan som är beslutad av regeringen.

I avsnitten 14.9.24 och 14.12.2 gör vi bedömningen att det är lämpligt att nuvarande process och regelverk för denna omprövning ska fortsätta att gälla till dess prövningen enligt den nationella planen är klar. För att den nya miljöprövningsregleringen inte ska hindra detta gör vi bedömningen att ändringarna i miljöbalken bör kombineras med en övergångsbestämmelse enligt vilken bör framgå att de nya bestämmelserna inte ska tillämpas vid prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel om verksamheten omfattas av en sådan nationell plan för moderna miljövillkor som avses i 11 kap. 28 § miljöbalken. Dessa mål ska således även framöver prövas av mark- och miljödomstol som första instans. Vidare ska prövningen göras enligt äldre bestämmelser om omprövning för moderna miljövillkor. Detta innebär t.ex. också att bestämmelsen om rättegångskostnader i 25 kap. 1 § miljöbalken ska tillämpas i dess äldre lydelse vid tillämpningen av dessa mål.

För ändringar eller omprövningar av sådana verksamheter bör de nya bestämmelserna börja gälla efter att verksamheterna har prövats och försetts med moderna villkor enligt den nationella planen. Enligt planen beräknas arbetet med omprövningarna att pågå under 20 år.

Äldre tillstånd ska gälla som miljötillstånd

Våra förslag i avsnitten 14.3 och 14.7 innebär att miljöprövning av ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken för flertalet verksamheter och åtgärder ska prövas enligt föreslagna nya 20 kap. miljöbalken. Om prövningen resulterar i att tillstånd kan ges bör prövningsmyndigheten besluta ett miljötillstånd (se förslag på ny term i avsnitt 14.5.1). Det faktum att vi föreslår en ändrad beteckning på tillstånden jämfört med i dag och jämfört med andra tillstånd enligt miljöbalken bör inte innebära att tillstånden som sådana ses som olika. Vi gör bedömningen att det är lämpligt med en övergångsbestämmelse

som tydliggör detta. Av övergångsbestämmelsen bör således framgå att ett tillstånd som är meddelat med stöd av 9 kap. 6 § eller 11 kap. 9 § miljöbalken i dess äldre lydelse eller motsvarande äldre bestämmelser i fortsättningen ska gälla som miljötillstånd som är meddelade med stöd av 20 kap. miljöbalken. Bestämmelsen innebär inte att de äldre tillstånden har fått ändrade benämningar eller att de behöver omprövas för att utgöra miljötillstånd.

Krav på miljörapport

Enligt 26 kap. 20 § miljöbalken ställs krav på miljörapport för tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet. Vårt förslag till ändring av bestämmelsen innebär att kravet på miljörapport kommer att avse sådan miljöpåverkande verksamhet som är tillståndspliktig enligt 20 kap. 6 § miljöbalken och 2 kap. miljöprövningsförordningen (se förslag i avsnitt 14.14.3). Det innebär att vissa av de miljöpåverkande verksamheter som i dag omfattas av krav på miljörapport inte längre kommer att göra det eftersom verksamheten med de nya bestämmelserna i stället kommer att vara granskningspliktig. För att detta inte ska innebära att sådana miljöpåverkande verksamheter som har ett tillstånd enligt miljöbalken från den 1 januari 2028 inte längre ska behöva lämna en sådan rapport gör vi bedömningen att det behövs en övergångsbestämmelse med innebörden att dessa verksamheter även fortsatt ska lämna en miljörapport. Övergångsbestämmelsen avser endast sådana verksamheter som har ett tillstånd enligt miljöbalken sedan tidigare och inte sådana nya verksamheter som är granskningspliktiga, men som enligt äldre bestämmelser inte skulle ha bedömts som tillståndspliktiga.

15.2.2 Lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

Förslag: Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Ett tillstånd som är meddelat med stöd av 9 kap. 6 § eller 11 kap. 9 § miljöbalken i dess äldre lydelse eller motsvarande äldre bestämmelser ska i fortsättningen gälla som ett miljötillstånd som är meddelat med stöd av 20 kap. miljöbalken.

Huvudregeln

På motsvarande sätt som för miljöbalken bör ändringar i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet inte tillämpas i mål och ärenden som redan har inletts. Huvudregeln är således att äldre bestämmelser fortsätter att gälla för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet. För ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken gäller att målet eller ärendet anses inlett när ansökan kom in till prövningsmyndigheten eller i vissa fall tillsynsmyndigheten. Vi gör bedömningen att denna huvudregel även bör gälla för de ändringar i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet som föreslås i detta betänkande. På samma sätt bör nuvarande klagorättsbestämmelser gälla även fortsatt för beslut som har meddelats före lagens ikraftträdande. Även vid överklagande av en dom eller ett beslut som är meddelat enligt nuvarande bestämmelser bör således de nuvarande bestämmelserna tillämpas vid överprövningen. Mål och ärenden som har inletts i mark- och miljödomstol, länsstyrelse eller kommun ska således prövas av dessa instanser och därefter följa den instansordning som gäller enligt äldre bestämmelser.

Äldre tillstånd ska gälla som miljötillstånd

Vårt förslag i avsnitt 14.3 innebär att miljöprövning av ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken för flertalet verksamheter och åtgärder ska prövas enligt föreslagna nya 20 kap. miljöbalken. Om prövningen resulterar i att tillstånd kan ges bör prövningsmyndig-

heten besluta ett miljötillstånd (se förslag på ny term i avsnitt 14.5.1). Det faktum att vi föreslår en ändrad beteckning på tillstånden jämfört med i dag och jämfört med andra tillstånd enligt miljöbalken bör inte innebära att tillstånden som sådana ses som olika. Vi gör bedömningen att det är lämpligt med en övergångsbestämmelse som tydliggör detta. Av övergångsbestämmelsen bör således framgå att ett tillstånd som är meddelat med stöd av 9 kap. 6 § eller 11 kap. 9 § miljöbalken i dess äldre lydelse eller motsvarande äldre bestämmelser i fortsättningen ska gälla som ett miljötillstånd som är meddelat med stöd av 20 kap. miljöbalken. Bestämmelsen innebär inte att de äldre tillstånden har fått ändrade benämningar eller att de behöver omprövas för att utgöra miljötillstånd.

15.2.3 Miljöprövningsförordningen

Förslag: Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Följande gäller för en verksamhet som har påbörjats före ikraftträdandet och som inte har tillstånd enligt äldre bestämmelser, om verksamheten blir tillstånds- eller granskningspliktig genom denna förordning. Verksamhetsutövaren ska senast den 1 juli 2030 lämna in en ansökan om miljötillstånd och den som bedriver en granskningspliktig verksamhet ska lämna in en ansökan om igångsättningsbesked till Miljöprövningsmyndigheten. Verksamheten får fortsätta att bedrivas utan miljötillstånd eller igångsättningsbesked till och med den 1 juli 2033, om Miljöprövningsmyndigheten inte beslutar något annat.

Äldre bestämmelser avseende tillstånds- och anmälningsplikt gäller fram till 1 juli 2030 för de verksamhetsbeskrivningar i bilaga 3 till miljöprövningsförordningen som är markerade med *.

Huvudregeln

På motsvarande sätt som för miljöbalken bör ändringar i förordningen inte tillämpas i mål och ärenden som redan har inletts. Huvudregeln är således att äldre bestämmelser fortsätter att gälla för mål och

ärenden som har inletts före ikraftträdandet. För ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken gäller att målet eller ärendet anses inlett när ansökan kom in till prövningsmyndigheten eller i vissa fall tillsynsmyndigheten. Vi gör bedömningen att denna huvudregel även bör gälla för de ändringar i miljöprövningsförordningen som föreslås i detta betänkande. På samma sätt bör nuvarande klagorätsbestämmelser gälla även fortsatt för beslut som har meddelats före lagens ikraftträdande. Även vid överklagande av en dom eller ett beslut som är meddelat enligt nuvarande bestämmelser bör således de nuvarande bestämmelserna tillämpas vid överprövningen. Mål och ärenden som har inletts i mark- och miljödomstol, länsstyrelse eller kommun ska således prövas av dessa instanser och därefter följa den instansordning som gäller enligt äldre bestämmelser.

Granskningsplikt för verksamheter och åtgärder som tidigare inte omfattats av tillståndsplikt

Vårt förslag till ny tillstånds- och granskningsplikt i avsnitt 14.7 innebär att en del verksamheter som i dag inte omfattas av krav på tillstånd kan komma att omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked. Vi gör bedömningen att det är rimligt att de som bedriver dessa verksamheter får en övergångsperiod från ikraftträdandet inom vilken en ansökan om ett sådant miljötillstånd eller igångsättningsbesked ska lämnas till prövningsmyndigheten. Vi gör också bedömningen att det är lämpligt med en övergångsperiod från ikraftträdandet inom vilken en sådan verksamhet inte längre får bedrivas.

Vi har funnit att det är rimligt med ett krav på drygt två år från ikraftträdandet för inlämnande av ansökan och fem år från ikraftträdandet till dess verksamheten inte längre får bedrivas. När det gäller den sistnämnda tidpunkten bör dock prövningsmyndigheten ges möjlighet att få bestämma en annan tidpunkt om prövningen av ansökan skulle föranleda det. En sådan övergångsbestämmelse bör ge både verksamhetsutövaren en rimlig tid för att ansöka om igångsättningsbesked eller miljötillstånd och prövningsmyndigheten en rimlig tid för prövning av ansökan.

Behov av tröskelvärden för granskningsplikten

I avsnitt 14.7.5 redogör vi för vår översyn och omarbetning av verksamhetsbeskrivningarna som ska omfattas av krav på tillstånd och granskningsplikt som har gjorts för bättre överensstämmelse med kraven inom EU-rätten. Förslagen innebär bl.a. att vi föreslår nya indelningar och beskrivningar av sådana verksamheter och åtgärder som omfattas av krav på granskning av betydande miljöpåverkan enligt MKB-direktivets bilaga 2. Att förslaget följer kraven i direktivet medför dock att tröskelvärden inte finns för alla verksamhetstyper på sätt som enligt nuvarande bestämmelser. De nuvarande tröskelvärdena är dock inte anpassade efter verksamhetsindelningen i MKB-direktivets bilaga 2.

För att det nya kravet på granskningsplikt inte ska medföra en onödig granskningsomgång av sådana verksamheter och åtgärder som är av ingen eller ringa betydelse för människors hälsa eller miljön gör vi bedömningen att de verksamheter och åtgärder på bilaga 3 till miljöprövningsförfordningen som saknar tröskelvärde bör föras med ett sådant innan de nya bestämmelserna om granskningsplikt börjar gälla för dessa verksamheter och åtgärder. Vi har markerat dessa verksamhetsbeskrivningar i bilaga med en asterisk. I avsnitt 14.18.3 föreslår vi ett uppdrag för att ta fram sådana tröskelvärden. Fram till dessa tröskelvärden finns på plats bör äldre bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt gälla. Vi bedömer att en övergångsperiod om drygt två år från ikraftträdandet bör vara tillräckligt för att sådana tröskelvärden ska hinna tas fram.

15.2.4 Förfordningen om vattenverksamheter

Förslag: Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

De nya bestämmelserna tillämpas inte vid prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel om verksamheten omfattas av en sådan nationell plan för moderna miljövillkor som avses i 11 kap. 28 § miljöbalken.

Huvudregeln

På motsvarande sätt som för miljöbalken bör ändringar i förordningen inte tillämpas i mål och ärenden som redan har inletts. Huvudregeln är således att äldre bestämmelser fortsätter att gälla för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet. För ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken gäller att målet eller ärendet anses inlett när ansökan kom in till prövningsmyndigheten eller i vissa fall tillsynsmyndigheten. Vi gör bedömningen att denna huvudregel även bör gälla för de ändringar i förordningen som föreslås i detta betänkande. På samma sätt bör nuvarande klagorätsbestämmelser gälla även fortsatt för beslut som har meddelats före lagens ikraftträdande. Även vid överklagande av en dom eller ett beslut som är meddelat enligt nuvarande bestämmelser bör således de nuvarande bestämmelserna tillämpas vid överprövningen. Mål och ärenden som har inletts i mark- och miljödomstol, länsstyrelse eller kommun ska således prövas av dessa instanser och därefter följa den instansordning som gäller enligt äldre bestämmelser.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande för prövning av vattenverksamheter som omfattas av den nationella planen

Enligt 11 kap. 27 och 28 §§ miljöbalken finns i vissa fall ett krav på den som bedriver en tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel att se till att verksamheten har moderna miljövillkor. För omprövningsprocessen för moderna miljövillkor finns en särskild nationell plan som är beslutad av regeringen.

I avsnitten 14.9.24 och 14.12.2 gör vi bedömningen att det är lämpligt att nuvarande process och regelverk för denna omprövning ska fortsätta att gälla till dess prövningen enligt den nationella planen är klar. För att den nya miljöprövningsregleringen inte ska hindra detta gör vi bedömningen att ändringarna i förordningen bör kombineras med en övergångsbestämmelse enligt vilken bör framgå att de nya bestämmelserna inte ska tillämpas vid prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel om verksamheten omfattas av en sådan nationell plan för moderna miljövillkor som avses i 11 kap. 28 § miljöbalken. Dessa mål ska således även framöver prövas enligt äldre bestämmelser om omprövning för moderna miljövillkor.

För ändringar eller omprövningar av sådana verksamheter bör de nya bestämmelserna börja gälla efter att verksamheterna har prövats och försetts med moderna villkor enligt den nationella planen. Enligt planen beräknas arbetet med omprövningarna att pågå under 20 år.

15.2.5 Övriga författningar

Förslag: Även vissa andra författningar där följdändringar görs ska omfattas av övergångsbestämmelsen som anger att äldre bestämmelser fortfarande gäller för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

I avsnitten 14.16–14.17 redogör vi för de följdändringar som behövs med anledning av våra förslag. Med anledning av följdändringarna bedömer vi att flertalet av författningarna även är i behov av en generell övergångsbestämmelse som anger att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

De författningar på lagnivå där vi bedömer att det finns ett behov av en sådan övergångsbestämmelse är, förutom miljöbalken och miljöprövningsförordningen (se avsnitt 15.2.1 och 15.2.2), lagen med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929, lagen om utnyttjande av vattenkraft vid krig, kontinentalsockeln, fastighetsbildningslagen, väglagen, lagen om vissa rörledningar, skogsvårdslagen, fastighets-taxeringslagen, lagen om skyldighet för utländska kårande att ställa säkerhet för rättegångskostnader, lagen om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn, lagen om kärnteknisk verksamhet, minerallagen, lagen om Sveriges ekonomiska zon, årsredovisningslagen, lagen om byggande av järnväg, lagen om skatt på naturgrus, elberedskapslagen, ellagen, lagen om införande av miljöbalken, lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, naturgaslagen, plan- och bygglagen, luftfartslagen samt lagen om mark- och miljödomstolar.

På förordningsnivå ser vi ett behov av denna generella övergångsbestämmelse för kontinentalsockelförordningen, förordningen om vissa rörledningar, förordningen om kärnteknisk verksamhet, mineralförordningen, förordningen om miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd, förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll, förordningen om anmälan för samråd, förordningen om avgifter och prövning enligt miljöbalken, förordningen om vattenverksamheter, förordningen om deponering av avfall, vattenförvaltningsförordningen, naturgasförordningen, förordningen om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857), förordningen om allvarliga miljöskador, förordningen om geografisk miljöinformation, plan- och byggförordningen, förordningen med instruktion för Havs- och vattenmyndigheten, förordningen om miljö sanktionsavgifter, industriutsläppsförordningen, förordningen om förbränning av avfall, förordningen om geologisk lagring av kol-dioxid, förordningen om länsstyrelseinstruktion, miljöbedömningsförordningen, förordningen om finansiering av kärntekniska restprodukter samt förordningen om nätkoncession.

Avseende övriga författningsförslag bedömer vi att det inte finns något behov av övergångsbestämmelse eftersom ändringarna i dessa författningar enbart är språkliga.

16 Konsekvenser

16.1 Kapitlets innehåll

Detta kapitel innehåller utredningens analys av konsekvenserna av våra förslag. Konsekvenser av förslagen som inte redovisas i detta kapitel bedömer vi vara av ringa betydelse.

Konsekvenserna beskrivs utifrån kraven på konsekvensutredning enligt våra direktiv och enligt kommittéförordningen respektive förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning. Utredningen har ett brett uppdrag som omfattar flera områden och vi lämnar många olika förslag som kan ge olika konsekvenser för olika aktörer. För att läsaren ska kunna hitta respektive förslag i detta kapitel har vi delat upp redovisningen så att förslagen återfinns under varje rubrik på två- eller trepunktsnivå, där vi kunnat identifiera konsekvenser för respektive aktör.

16.2 Problemet och vad utredningen vill uppnå

Syftet med utredningen framgår av våra direktiv (se avsnitt 2.2.1). Direktiven i sin helhet framgår av bilaga 1.

En övergripande beskrivning av problembilden finns i våra direktiv. I kapitel 7 och 9–13 finns våra detaljerade beskrivningar av utmaningarna kopplade till nuvarande regelverk. Sammanfattningsvis kan här nämnas att utmaningarna enligt vår bedömning i första hand är en följd av antingen oreglerade förhållanden, dubbelreglering eller en alltför otydlig eller komplex reglering. Vi gör bedömningen att dagens reglering inte bara upplevs som otydlig och därmed ineffektiv, utan också att tillämpningen av den upplevs som oförutsägbart på ett sätt som bl.a. kan motverka intresset för investeringar i nya eller ändrade verksamheter i Sverige.

Mot denna bakgrund gör vi bedömningen att en av våra viktigaste uppgifter är att föreslå förtydliganden och förenklingar i regelverket. I avsnitt 14.2.3 framgår utgångspunkterna för våra förslag. Sammantaget kan det uttryckas som att vår allmänna utgångspunkt är att våra förslag ska leda fram till en effektivare och mer förutsägbar, konkurrenskraftig och rättssäker miljöprövningsprocess. Avsikten är att uppnå en miljöprövningsprocess som håller en hög kvalitet och kan uppfylla syftet med processen. Samtidigt behöver miljöprövningsprocessen bidra i arbetet med att nå miljömålen genom att motverka att verksamheter och åtgärder får en negativ påverkan på människors hälsa och miljön.

16.3 Alternativa lösningar och effekter av om någon förändring inte sker

De alternativa lösningar som vi har övervägt i förhållande till respektive förslag beskrivs i kapitel 14. Precis som våra förslag begränsas de alternativa lösningarna av de ramar för miljöprövning som EU-rätten uppställer.

I detta avsnitt beskriver vi de troliga effekterna av om någon ändring inte kommer till stånd (det s.k. nollalternativet). Därefter resonerar vi kring möjligheterna kring att genomföra förändringarna stegvis.

16.3.1 Nollalternativet

Ett alternativ till våra förslag vore att helt låta befintligt regelverk fortsätta gälla i oförändrat skick – det s.k. nollalternativet. Fördelen med att inte göra några ändringar i miljöbalken m.fl. författningar vore att vi därigenom skulle undvika både omorganisationer och behov av att lära sig tillämpa nya bestämmelser. Som vi har redogjort för i avsnitt 2.4 har frågor med koppling till miljöprövning både utretts och ändrats ett stort antal gånger de senaste åren. Återkommande ändringar i regelverk kan leda till en viss uppgivenhet hos tillämparna och dessutom leda till kostnader för bl.a. utbildnings- och informationsinsatser.

Nackdelen med ett sådant alternativ vore dock att vi därigenom inte skulle lösa varken de utmaningar som har redovisats i utrednings-

direktiven eller de ytterligare utmaningar som vi har identifierat under utredningstiden. Regeringen har konstaterat att genom att förenkla för verksamhetsutövarna i tillståndprocessen ökar näringslivets konkurrenskraft och den industriella klimatomställningen främjas. Effektiva, förutsebara och rättssäkra tillståndprocesser krävs för att möjliggöra nya och nödvändiga klimateffektiva investeringar. En tillståndprocess enligt dagens regelverk medför betydande kostnader för företag och företagen uppger att det inte är ovanligt att investerings- och utvecklingsprojekt blir dyrare eller helt enkelt inte blir av på grund av förseningar i tillståndprocessen. Det finns således stor potential för kostnadsbesparingar för enskilda företag genom en reformerad prövningsprocess och även samhälls-ekonomiska vinster om investeringar blir av i t.ex. utsläppsminskade teknik.

Våra analyser visar att det finns flera utmaningar både med dagens tillståndprocess och hur den är reglerad. Sammantaget framträder en bild av en oöverskådlig, svårförståelig och svårtillämpad process och reglering. Mot bakgrund av detta gör vi bedömningen att nollalternativet inte är aktuellt.

16.3.2 Stegvisa förändringar

Våra förslag innebär att en helt ny reglering för miljöprövning i ett nytt kapitel i miljöbalken föreslås. Förslagen hänger ihop som en helhet. Det innebär att förslaget om en ny tillstånds- och granskningsplikt hänger nära samman med förslaget om ett nytt tillstånds- och granskningsförfarande, vilket i sin tur hänger nära samman med förslaget om en ny prövningsmyndighet i första instans.

Eftersom organisationsförändringar kräver stora förberedelser inser vi att det skulle kunna finnas intresse av att genomföra förslagen stegvis.

Ett antal förslag skulle kunna genomföras helt eller delvis som ett första steg för en effektivare miljötillståndprocess innan den nya prövningsorganisationen är på plats.

För det första skulle förslaget att ersätta uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” med uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet” kunna genomföras separat. Även förslaget att ersätta uttrycket ”bästa möj-

liga teknik” med uttrycket ”bästa tillgängliga teknik” skulle kunna genomföras separat.

För det andra skulle förslaget om förtydligande av förhållandet mellan planläggning enligt plan- och bygglagen och tillståndsprövning enligt miljöbalken i 2 kap. 6 § miljöbalken kunna genomföras separat liksom förslaget att undanta transformatorstationer från bygglovsplikten i 6 kap. plan- och byggförordningen om de omfattas av ett tillstånd enligt miljöbalken.

För det tredje skulle förslagen med ändringar av bestämmelserna om miljötillstånd innehåll och omfattning, ändring av verksamheter och omprövning av tidigare beslut i 24 kap. miljöbalken kunna genomföras separat.

För det fjärde skulle förslagen om att minska antalet partsmyndigheter och myndigheter med rätt att ta initiativ till ärenden om miljöprövning kunna genomföras separat. Detta gäller också förslagen med förtydligande av kvarvarande statliga myndigheters roller i miljöprövningsprocessen.

Slutligen skulle samtliga utredningsuppdrag som tas upp i avsnitt 14.18 och myndighetsuppdrag som föreslås i avsnitt 14.20 kunna beslutas separat innan en omorganisation görs för att påskynda dels ett genomförande av förslagen i sin helhet, dels påskynda möjligheten att ersätta anmälningsplikt och tillståndsvillkor med generella föreskrifter för vissa verksamheter och åtgärder.

Övriga förslag hänger dock nära samman med föreslagen omorganisation och en ny prövningsmyndighet och vi har inte analyserat vilka konsekvenserna skulle bli av att genomföra dessa förslag inom ramen för nuvarande organisation. Detta gäller förslagen om en samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess, men också förslagen om en ny tillstånds- och granskningsplikt. Vi gör också bedömningen att ett genomförande av föreslagen omorganisation är en förutsättning för flera av de effektivitetsvinster som vi ser med våra sammantagna förslag.

16.4 Konsekvenser för staten

I detta avsnitt beskriver vi de huvudsakliga konsekvenserna som våra förslag innebär för staten. Konsekvenserna för staten handlar framför allt om en ändrad ansvars- och rollfördelning. Länsstyrel-

sernas ansvar för flera uppgifter flyttas till den nya Miljöprövningsmyndigheten. Också domstolarna påverkas genom att förstainstansprövningar flyttas till den nya myndigheten. Partsmyndigheternas roll i prövningen ändras något. Därtill påverkas statsfinanserna genom våra förslag om en omorganisation. Nedan följer en fördjupning av konsekvenserna för respektive statlig myndighet och våra överväganden i förhållande till dessa. Vi beskriver konsekvenser för myndigheterna i termer av ökad eller minskad arbetsbörda och behov av ändringar vad gäller antalet årsarbetskrafter under respektive underrubrik i detta avsnitt. De statsfinansiella konsekvenserna av våra förslag sammanfattas i avsnitt 16.4.10.

16.4.1 Regeringen

Förslaget om en ny prövningsorganisation

I avsnitt 14.6 beskriver vi vårt förslag att en ny statlig förvaltningsmyndighet, Miljöprövningsmyndigheten, bildas för att pröva ärenden om miljöprövning enligt föreslagna 20 kap. miljöbalken.

En positiv konsekvens av förslaget för regeringen är att regeringens styrning och fortlöpande uppföljning av prövningsverksamheten kommer att underlättas av att prövningen samlas på en förvaltningsmyndighet under berört departement. Som beskrivs i avsnitt 14.6.4 bör en mer effektiv och aktiv styrning och uppföljning av verksamheten också kunna bidra till att lösa vissa av de utmaningar som har identifierats med den nuvarande organisationen. Samtidigt kan konstateras att det faktum att det blir en ytterligare myndighet under Klimat- och näringslivsdepartementet i viss mån kommer ta mer resurser i anspråk på departementet. Det krävs en myndighetshandläggare för myndigheten och verksamhetsdialoger ska arrangeras. Enligt vår bedömning rör det sig dock om en begränsat utökad arbetsinsats jämfört med det nuvarande arbete som utförs på departementet. Vad gäller de departement som i dag är myndighetansvariga för länsstyrelserna respektive domstolarna handlar det, enligt vår bedömning, enbart om en marginellt minskad arbetsinsats eftersom miljöprövningen endast utgör en liten delmängd av dessa myndigheters verksamheter. Ansvaret för styrningen av miljöprövningen ligger i dag redan på Klimat- och näringslivsdepartementet

medan Finansdepartementet ansvarar för den samlade styrningen av länsstyrelserna och Justitiedepartementet ansvarar för domstolarna.

Regeringens prövning enligt 17 kap. miljöbalken väntas inte påverkas nämnvärt av att den föreslagna prövningsmyndigheten tar över uppgifter som tidigare har legat på mark- och miljödomstolar och länsstyrelsen. Att det med en myndighet bör finnas bättre förutsättningar för enhetlighet, och att det kommer att finnas en bredd av kompetenser på myndigheten, kan dock väntas ha positiva effekter på kvalitén på de underlag som ges in till regeringen för dess prövning.

Förslaget om en ny tillstånds- och granskningsplikt

En konsekvens av förslaget om en ny tillstånds- och granskningsplikt (se avsnitt 14.7) är att regeringens möjlighet att föreskriva om förprövningsplikt begränsas. Enligt förslaget ska regeringen få meddela föreskrifter om krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked i den utsträckning som behövs med anledning av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, och därutöver i den mån som behövs för verksamheter eller åtgärder som kan medföra en risk för betydande miljöpåverkan (se avsnitt 14.7.4). Vi bedömer att förslaget innebär en viss inskränkning i förhållande till nuvarande reglering i 9 kap. 6 § miljöbalken.

Förslaget om en ny miljöbedömningsprocess – MKB-direktivets undantag

I avsnitt 14.8 finns vårt förslag om en ny miljöbedömningsprocess. En del i detta är att föreslå en ny undantagsmöjlighet från kravet på en specifik miljöbedömning i ärenden om miljötillstånd. Förslaget baseras till del på ett tidigare förslag från Regeringsprövningsutredningen¹, men har modifierats bl.a. för att anpassas till föreslagen ny organisation (se förslag i avsnitt 14.8.5) Med vårt förslag blir regeringens roll i denna prövning mindre än den som föreslogs av Regeringsprövningsutredningen. En möjlighet för regeringen att förbehålla sig rätten att pröva ett sådant ärende finns dock kvar och vi hänvisar

¹ Se SOU 2024:11 s. 545–558.

därför till Regeringsprövningsutredningens konsekvensanalys i denna del.

Förslaget om att den nya prövningsmyndigheten bör ta över länsstyrelsens ansvar för miljöbedömningsprocessen vid prövningsprocesser enligt vissa sektorslagar

I avsnitt 14.8.13 föreslår vi att Miljöprövningsmyndigheten tar över det ansvar som länsstyrelsen i dag har för miljöbedömningsprocesser som sker enligt följande sektorslagar: minerallagen, kontinentalsockellagen, lagen om ekonomisk zon, ellagen, farledslagen, ellagen, rörledningslagen, naturgaslagen och kärntekniklagen.

Den positiva konsekvensen av förslaget är att den myndighet som både handlägger tillstånd i första instans samt ansvarar för miljöbedömningsprocessen kommer att bereda tillståndsärenden för regeringen. Det bör kunna medföra att den kompetens som byggs upp på Miljöprövningsmyndigheten också kommer till användning vid prövningar enligt nämnda sektorslagar och på så sätt kommer regeringen till gagn.

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter

Vi bedömer inte att förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter (se avsnitt 14.13) påverkar regeringens miljöprövning. Vi bedömer inte heller att regeringens styrning av berörda myndigheter påverkas.

16.4.2 Länsstyrelserna

Sammantaget innebär våra förslag att länsstyrelsernas ansvar för flera uppgifter upphör då uppgifterna överförs till den nya Miljöprövningsmyndigheten. Miljöprövningsdelegationerna avvecklas successivt i enlighet med våra förslag till övergångsbestämmelser och länsstyrelsens roll i miljöprövningen samt som tillsynsmyndighet påverkas. Vi bedömer att sammanlagt omkring 95 årsarbetskrafter berörs, fördelat på flera olika personalkategorier. Detta ska ses i ljuset av länsstyrelsens totala antal anställda som, enligt uppgift till oss, 2023

uppgick till knappt 6 000 personer fördelat på 21 länsstyrelser. På kort sikt kan det få betydande negativa verksamhetskonsekvenser för länsstyrelserna. Vi redogör för dessa konsekvenser och våra överväganden kring dem närmare nedan.

Förslaget om en ny provningsorganisation

Förslaget om en ny provningsorganisation innebär personella-, finansiella- och verksamhetskonsekvenser för länsstyrelserna. Vi börjar med att redogöra för våra uppskattningar av minskade ärendemängder och går sedan in på vilka personalkategorier som berörs och vilka verksamhetskonsekvenser som förslaget kan få för länsstyrelserna.

Genomförs förslaget om att inrätta en ny provningsmyndighet kommer det att behöva ske en överföring av resurser från länsstyrelserna. Vi redogör närmare för underlagen för våra uppskattningar nedan.

Förslaget att länsstyrelsernas miljöprovningsdelegationer inte längre ska ansvara för tillståndsprövningar innebär – allt annat lika – en minskning med uppskattningsvis 300 tillståndsärenden årligen (hel tillståndsprövning, ändringstillstånd och villkorsändringar) samt omkring 100 övriga ärenden som miljöprovningsdelegationerna beslutar om. Dessa uppskattningar bygger på statistik från länsstyrelserna som Naturvårdsverket har sammanställt inom ramen för det årliga regeringsuppdraget att analysera handläggningstiderna för miljöprovningen och avser ett genomsnitt av det årliga antalet inkommande ärenden under 2020–2023.

Miljöprovningsutredningen uppskattade att en genomsnittlig styckkostnad för en miljöprovning hos miljöprovningsdelegationerna är cirka 145 000 kronor.² Dessa siffror innebär att det minskade resursbehovet för länsstyrelserna i dessa delar uppgår till cirka 58 miljoner kronor årligen. Utifrån detta, givet en genomsnittlig personalkostnad för en årsarbetskraft på cirka 0,8 miljoner kronor på länsstyrelserna³ skulle det innebära en minskning med omkring 73 årsarbetskrafter. Det bör dock nämnas att denna uppskattning skiljer sig från de siffror som framkommer i Naturvårdsverkets

² Se SOU 2022:33 s. 559.

³ Se ESV:s nyckeltalsapplikation.

årliga redovisning av intäkter och kostnader för provning och tillsyn enligt miljöbalken.⁴ Det beror på att vi här använder oss av ett uppskattat resursbehov utifrån genomsnittliga ärendemängder för de senaste åren. Enligt Naturvårdsverkets senaste redovisning uppgick länsstyrelsernas totala kostnader för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet vid miljöprövningsdelegationerna till cirka 87 miljoner kronor 2023. I redovisningarna framgår dock inte hur stor del av kostnaderna som hänför sig till miljöprövningsdelegationernas arbete – alltså den del som föreslås överföras till den nya provningsmyndigheten – och hur stor del som hänför sig till länsstyrelsens arbete som part eller remissinstans i ärenden som provas hos miljöprövningsdelegation.

En mindre finansiell konsekvens är att länsstyrelserna, när all miljöprovning utförs av en förvaltningsmyndighet, inte kommer att kunna begära ersättning för rättegångskostnader när de deltar i provning av vattenmål. Det handlar dock sällan om några större belopp. Som ett exempel uppgick dessa intäkter totalt, för samtliga länsstyrelser till cirka 3 miljoner kronor under 2023.⁵

När miljöprovningen och miljöbedömningsprocessen flyttas till den nya myndigheten berörs de som beslutar om tillstånd på miljöprövningsdelegationen, beredningshandläggare, samt andra handläggare och experter på myndigheten som deltar i beredningen. De förstnämnda har normalt även andra uppgifter på länsstyrelsen och själva beslutsfattandet utgör normalt inte en större arbetsinsats i timmar. Det kan handla om sammantaget en till en och en halv årsarbetskraft per länsstyrelse som tas i anspråk för beslutsfattandet på miljöprövningsdelegationen. Däremot rör det sig totalt sett om många tjänstepersoner på länsstyrelserna som är involverade i miljöprovningen. Den största skillnaden blir i fråga om handläggare som hanterar beredningen av tillståndsärenden. Beredningen är en tidskrävande uppgift som enligt vårt förslag i stället kommer att utföras av provningsmyndigheten. Vi bedömer att arbetsbelastningen för dem som framför allt är med i den internberedning som ofta sker för att ta fram länsstyrelsens yttrande i ärendet kommer att vara oförändrad. Yttranden kommer att behöva tas fram i ungefär samma utsträckning som i dag, men då till den nya provningsmyndigheten.

⁴ Se t.ex. Redovisning av statliga myndigheters intäkter och kostnader 2023 för provning och tillsyn enligt miljöbalken, Naturvårdsverket, 2024.

⁵ Se Redovisning av statliga myndigheters intäkter och kostnader 2023 för provning och tillsyn enligt miljöbalken, Naturvårdsverket, 2024, s. 21.

Förslaget om att en Miljöprövningsmyndighet tar över de uppgifter som länsstyrelser utför i dag kan innebära att bestämmelserna om verksamhetsövergång i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd och i 28 § medbestämmandelagen ska tillämpas för personalen som i dag arbetar med dessa frågor. För arbetstagaren innebär det i så fall att anställningen automatiskt övergår till den nya arbetsgivaren, men att arbetstagaren kan motsätta sig övergången. Rättigheter och skyldigheter enligt anställningsavtalet, t.ex. avseende lön och arbetstid, följer med till den nya arbetsgivaren. Det bör dock utredas vidare om verksamheten kan anses vara en bestående ekonomisk enhet vars verksamhet inte är begränsad till att utföra ett visst arbete, enligt de principer som fastslagits i EU-domstolens praxis.⁶ Detta har betydelse för vilka villkor i avtalet om omställning som träder in. Den medarbetare som blir uppsagd på grund av arbetsbrist vid ett byte av verksamhetsort får något generösare villkor utifrån avtalet jämfört med den som har arbetsskyldighet och behöver säga upp sig själv om hen väljer att inte flytta med.⁷ Tidigare erfarenheter av när myndigheter har omlokaliserats, eller verksamhet lagts ned på en viss ort, visar att det oftast är en betydande andel berörda arbetstagare som väljer att inte följa med till den nya orten. Då utlöses det statliga avtalet om omställning. Se mer om detta i bilaga 2.

Förslaget kommer även att medföra verksamhetskonskvenser för länsstyrelserna. Vi bedömer att dessa kommer att vara betydande. Länsstyrelserna kommer inte längre att lämna vägledning i samrådsprocesserna om miljökonsekvensbeskrivningar, bedöma betydande miljöpåverkan eller, för de länsstyrelser som haft en miljöprövningsdelegation, tillståndspröva B-verksamheter. En stor del av de personella resurserna som länsstyrelserna har använt i det arbetet i dag kommer att föras över till den nya myndigheten.

Det sker i dag en kunskapsöverföring mellan prövningsverksamheten och en del av länsstyrelsens övriga verksamhet. Genom prövningsprocesserna får länsstyrelserna kunskap om olika verksamheter som används i t.ex. tillsynen och vice versa. Regeringen har angett att vikten av erfarenhetsåterföring mellan tillståndsprövning, tillsyn och annat miljöarbete är stor. Genom att prövningsverksamheten är knuten till länsstyrelserna finns möjlighet till gemensam

⁶ Se bl.a. EU-domstolens dom av den 19 september 1995 i mål C-48/94, Rygaard REG 1995 I-2745.

⁷ Se Omlokalisering av statliga myndigheter 2016–2019, Kammarkollegiet, 2020, s. 14 och 15.

kompetensförsörjning och tjänsterotation.⁸ Länsstyrelserna som i nuvarande organisation prövar s.k. B-verksamheter kommer alltjämt delta i prövningsprocesserna som remissinstans, men förändringen kommer sannolikt leda till något sämre förutsättningar att bedriva tillsyn och lämna tillsynsvägledning. Motsvarande situation gäller redan i dag för de länsstyrelser där det inte finns en miljöprövningsdelegation sedan reformen som trädde i kraft 1 juni 2012. Det har inte utvärderats huruvida och i vilken mån förutsättningarna för en effektiv tillsyn har försämrats på dessa länsstyrelser efter reformen och efter snart tretton år är det nu svårt att härleda eventuella förändringar till just den reformen. Vi baserar vår bedömning på samtal med tjänstepersoner på länsstyrelser. I och med att vi föreslår att länsstyrelserna inte heller längre kommer att lämna vägledning i miljöbedömningsprocesser är vår bedömning sammantaget att alla länsstyrelsernas kapacitet att delta i prövningarna som part och remissinstans kan påverkas negativt.

Etablerandet av en Miljöprövningsmyndighet som tar över vissa av länsstyrelsernas uppgifter bedöms ha särskilt stora effekter på kort sikt, dvs. inför och under genomförandet. De som arbetar med prövningsverksamheten och inte kan eller vill byta arbetsplats behöver antingen söka nytt jobb eller byta uppgifter inom organisationen. De medarbetare som är kvar kommer att påverkas av att kollegor slutar i snabb takt och att delar av verksamheten är under avveckling. Det i sig kommer att kunna påverka effektiviteten och kvaliteten på angränsande verksamheter på länsstyrelserna under en övergångsperiod.

Förslaget kan också få indirekta konsekvenser för andra delar av verksamheten. Personal som arbetar med t.ex. ekonomi- och personalfrågor kan komma att beröras när antalet anställda minskar. På motsvarande sätt kommer länsstyrelsernas lokalbehov att påverkas. Faktorer såsom hyresavtalens längd och utformning av lokaler innebär att lokalkostnaderna inte kan förväntas minska i paritet med minskat lokalbehov. Möjligheten till tvärsektoriell samordning mellan olika verksamheter kan försvagas. Det finns också en risk att det kan försämra länsstyrelsens möjlighet att rekrytera personal när seniora funktioner, så som ordförande i en miljöprövningsdelegation, inte längre finns på myndigheten. Sårbarheten kan därför öka ytterligare på vissa länsstyrelser där det redan i dag är en liten personalstyrka

⁸ Se prop. 2009/10:215, s. 96 och 97.

som arbetar med miljöprövning och tillsyn. Slutligen kan reformen också under genomförandet påverka den psykosociala arbetsmiljön på länsstyrelsen negativt.

Vi vill betona att länsstyrelserna kommer ha en mycket viktig roll i miljöprövningen även framöver. Det är centralt att myndigheterna har kvar tillräckligt med resurser för att möjliggöra deltagande i den stora merparten av de ärenden som den nya prövningsmyndigheten kommer att hantera. Det är avgörande för en bra prövningsprocess där alla relevanta aspekter belyses och där statsförvaltningens samlade kunskap tas tillvara.

Förslaget om en ny miljöbedömningsprocess

Vi beskriver våra överväganden och förslag kring en ny miljöbedömningsprocess i avsnitt 14.8. En bärande del i våra förslag är att den svenska miljöbedömningsprocessen kan tydliggöras och förenklas genom en ökad överensstämmelse med den stegvisa process som MKB-direktivet och annan EU-rätt föreskriver. En annan bärande del är den samordning av miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocessen som förslagen innebär. Samtidigt medför denna samordning vid den nya Miljöprövningsmyndigheten att länsstyrelserna inte längre får samma roll i processen. Från att ha haft ett ansvar för delar av nuvarande samrådsprocess enligt 6 kap. miljöbalken blir länsstyrelsens nya roll att vara en aktiv remiss- och partsinstans både vid ett granskningsförfarande och den miljöbedömningsprocess som följer på en ansökan om miljötillstånd.

Förslaget att länsstyrelserna inte längre ska ansvara för samråden, innebär – allt annat lika – en minskning med uppskattningsvis 600 samrådsärenden årligen. Denna siffra är en uppskattning då det saknas statistik på antalet samråd i riket. Givet att antalet inkommande förstainstansprövningar (helprövningar och ändringstillstånd till både miljöprövningsdelegationer och mark- och miljödomstolar) i snitt har legat på omkring 510 årligen, och givet att alla samråd inte leder till en ansökan om tillstånd, utgår vi ifrån att det är en rimlig uppskattning.⁹

⁹ Se även länsstyrelsens rapport Redovisning av uttag för ”MKB-direktivet”, version 2.0, 2023-11-10.

Miljöprövningsutredningen uppskattade att den genomsnittliga styckkostnaden för samråd för länsstyrelsen är cirka 22 000 kronor.¹⁰ Givet dessa siffror innebär det att det minskade resursbehovet för länsstyrelserna i denna del uppgår till cirka 13 miljoner kronor årligen, motsvarande cirka 17 årsarbetskrafter. Det bör dock nämnas att denna uppskattning skiljer sig något från de siffror som framkommer i Naturvårdsverkets senaste årliga redovisning av intäkter och kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Enligt den senaste redovisningen från Naturvårdsverket uppgick länsstyrelsernas kostnader för samråd och beslut om betydande miljöpåverkan (miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet sammantaget) till omkring 22 miljoner kronor år 2023.¹¹

Förslaget om att den nya prövningsmyndigheten bör ta över länsstyrelsens ansvar för miljöbedömningsprocessen vid prövningsprocesser enligt vissa sektorslagar

I avsnitt 14.8.13 föreslår vi att Miljöprövningsmyndigheten ska ta över det ansvar som länsstyrelsens i dag har för miljöbedömningsprocesser som sker enligt sektorslagarna minerallagen, kontinentalsockellagen, lagen om ekonomisk zon, ellagen, farledslagen, ellagen, rörledningslagen, naturgaslagen och kärntekniklagen.

Vi bedömer att antalet ärenden enligt dessa lagar är få per år. Totalt uppskattar vi antalet till omkring hundra per år i hela riket. I de flesta fall handlar det om ärenden enligt ellagen (nätkoncession för linje). Exempelvis har det enligt uppgifter som utredningen har fått från Energimarknadsinspektionen inkommit i genomsnitt omkring 75 ärenden per år när det gäller ellagen under 2021–2023. För de övriga sektorslagarna handlar det om några tiotal eller enstaka ärenden per år, enligt de uppgifter vi har fått tillgång till.

Det innebär något minskade ärendemängder och behov av resurser för länsstyrelserna. Vår uppskattning är att det kan handla om ett minskat resursbehov om cirka 3 miljoner kronor årligen, motsvarande cirka 4 årsarbetskrafter. För dessa ärendetyper finns inga uppskattningar på genomsnittlig styckkostnad. Enligt de uppgifter vi har fått från länsstyrelsen finns det en mycket stor variation i hur tidskrävande ett sådant ärende kan vara. En mycket grov uppskattning

¹⁰ Se SOU 2022:33 s. 556.

¹¹ Se NV-00274-24, s. 21.

är att ett ärende som avser nätkoncession kan innebära en insats från länsstyrelsen om cirka 30 timmar i snitt.

I övrigt bedömer vi att de praktiska konsekvenserna av detta förslag för länsstyrelserna är små. Vad utredningen förstår kan det vara handläggare som arbetar med planläggning enligt plan- och bygglagen som i dag handlägger ärenden enligt dessa sektorslagar. I och med att den stora mängden ärenden som dessa handläggare hanterar inte kommer från miljöbalken bör de negativa konsekvenserna inte bli så stora i form av minskade ärendemängder.

Förslagen om tidsfrister och tidsplan för handläggningen

Förslagen i avsnitt 14.9.8, 14.9.9 och 14.10.11 innebär att det införs tidsfrister för handläggningen av igångsättningsbesked och för vissa moment i handläggningen av en ansökan om miljötillstånd. Det införs också regler som syftar till att stödja de tidsfrister som har fastställts i EU-förordningar om kritiska och strategiska råmaterial samt netto-nollteknik eller kommer att fastställas av regeringen. För att prövningsmyndigheten ska kunna handlägga ärendena inom fastställda tidsfrister är det viktigt att länsstyrelsen och andra myndigheter som deltar i prövningen följer prövningsmyndighetens förelägganden. Länsstyrelserna kommer inte att kunna begära anstånd i samma utsträckning som i dag. Förslagen om att införa en tidsplan kommer samtidigt att medföra ökad förutsebarhet och möjlighet för länsstyrelserna att planera sin verksamhet. Länsstyrelserna kommer att behöva anpassa sina rutiner och arbetsformer, t.ex. genom att säkerställa att beslut ska kunna fattas även över perioder med längre ledigheter eller delegera vissa beslut till handläggare. Detta bör göras gemensamt för samtliga länsstyrelser.

Förslaget om tydligare regler om beslutets rättsverkan och innehåll

Våra förslag om tydligare regler om beslutets rättsverkan och innehåll, som beskrivs i avsnitten 14.9.17 och 14.9.18, innebär att miljöprövningens omfattning minskar genom att frågor som inte har avgörande betydelse för tillåtligheten flyttas från prövning till tillsyn. Förslaget innebär inte en ny uppgift för länsstyrelsen som tillsynsmyndighet, men kommer att påverka tillsynens innehåll och inrikt-

ning. Tillsynen kommer inte kunna begränsas till att kontrollera att de beslutade villkoren för verksamheten följs, tillsynsmyndigheten bör också kunna hantera frågor som inte reglerats i tillståndet. Förslagen innebär totalt sett att länsstyrelserna som tillsynsmyndighet kan förväntas få en viss ökad arbetsbörda och behöva vidta vissa kompetenshöjande åtgärder. Vi har inte kunnat bedöma hur stor resursåtgången kan bli i slutändan och föreslår därför inte några åtgärder eller ökad resurstilldelning i denna del.

Tillsynen är avgiftsfinansierad genom förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. En mer kvalificerad tillsyn kan innebära fler tillsynstimmar och att tillsynsavgiften behöver höjas. Denna fråga bör tas vidare i den översyn om tillsyns- och prövningsavgifterna som föreslås i avsnitt 14.18.4.

I de fall länsstyrelsen har överlåtit tillsynen till kommunen har länsstyrelsen ett särskilt ansvar för att säkerställa att förutsättningarna för överlåtelse finns på plats. Vi föreslår därför att fördelningen av tillsynen ses över, se avsnitt 14.18.5.

Förslaget om tydligare reglering av myndigheternas arbete med omprövning

Som tillsynsmyndighet kommer länsstyrelserna även i fortsättningen ha i uppgift att bedöma om villkoren i ett miljötillstånd är tillräckliga och vid behov ansöka om omprövning av tillståndet. Våra förslag i avsnitt 14.9.24 innebär att ansvaret för att ansöka om omprövning begränsas till tillstånds- och tillsynsmyndigheten och att uppgiften förtydligas. I dag ansöker myndigheterna i princip inte alls om omprövning. I stället hanteras sådana frågor när verksamhetsutövaren ansöker om tillstånd till angelägna ändringar av verksamheten. Syftet med föreslagna ändringar är dels att undvika att frågor om omprövning tynger ärenden om ändring av en verksamhet, dels att ett arbete med omprövning av omoderna eller otillräckliga tillstånd kommer i gång.

Inom ramen för tillsynsstrategin pågår ett arbete med att kartlägga gällande tillstånd för miljöpåverkande verksamheter. Samtliga tillsynsmyndigheter ska under perioden 2023–2025 kartlägga gällande tillstånd samt bedöma för vilka verksamheter det finns behov av att vidta åtgärder för att verksamheterna ska ha aktuella miljötillstånd och vilka åtgärder som är lämpliga. Därmed kommer tillsynsmyndig-

heterna redan att ha gjort en stor del av det förberedande arbetet med inventering och prioritering för ny omprövning.

Arbetet med omprövning bör finansieras med avgifter. Frågan om avgiftens storlek bör tas vidare i den översyn av tillsyns- och prövningsavgifterna som föreslås i avsnitt 14.18.4. Det är viktigt att det framgår att arbetsinsatsen är tänkt att vara betydligt minde jämfört med en helprövning av en ny verksamhet.

*Förslaget om ett enklare tillståndsförfarande
för granskningspliktiga verksamheter*

Vi beskriver vårt förslag om ett enklare tillståndsförfarande för granskningspliktiga verksamheter i avsnitt 14.10. Krav på granskning ska enligt vårt förslag som utgångspunkt omfatta de verksamheter och åtgärder som omfattas av krav på tillstånd eller anmälan enligt EU-rätten, men där krav på tillståndsprövning ska ställas först efter en bedömning av om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Dessa verksamheter och åtgärder utgörs huvudsakligen av de som anges på MKB-direktivets bilaga 2.

Förslaget innebär dels att länsstyrelsen inte längre kommer att ansvara för granskningsförfarandet inom ramen för miljöbedömningen, dels att länsstyrelsen inte längre kommer att vara den myndighet som prövar vissa tillstånd, däribland tillstånd till markavvattning. Antalet tillståndsärenden för markavvattning, dispensärenden undantagna, uppskattas till cirka 20–30 per år. Enligt uppgift från länsstyrelsen uppskattas den genomsnittliga arbetsinsatsen för ett sådant ärende till 20–30 timmar, med hänsyn till att det finns en stor variation i handläggningstider. Givet dessa siffror innebär det att det minskade resursbehovet för länsstyrelserna i denna del uppgår till max cirka 1 miljon kronor årligen (avrundat), motsvarande cirka en årsarbetskraft.

En av de verksamhetstyper som omfattas av granskningsplikten, men där regleringen i dag är otydlig är anläggningar för solkraft. Som vi redogör för i avsnitt 14.7.7 föreslår vi en granskningsplikt för anläggningar för solkraft på 1 hektar eller större. I dag saknas en enhetlig reglering av hur och om anläggningar för solkraft ska prövas och i så fall om de kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I dag faller prövningen av anläggningar för solkraft in under

anmälan för samråd i enlighet med 12 kap. 6 § miljöbalken, men den bestämmelsen bedöms inte vara ändamålsenlig för just prövningen av anläggningar för solkraft. Vi ser därför ett behov av en annan typ av prövningsplikt för solkraftsanläggningar.

Vår uppskattning är att anläggningar för solkraft sannolikt kommer att vara en av de vanligare verksamhetstyperna inom ramen för granskningsförfarandet. Antalet 12:6-samråd som avser anläggningar för solkraft har ökat markant de senaste åren. Vi har fått tillgång till uppgifter om att antalet samråd som avser anläggningar för solkraft på 1 hektar eller mer från länsstyrelsen Västra Götaland under 2021–2023. Med detta som referenspunkt, och utifrån uppgifter från branschen om hur antalet anläggningar för solkraft fördelar sig per län, är vår uppskattning att antalet inkommande ärenden som avser anläggningar för solkraft på minst 1 hektar i hela riket kan vara omkring 200–300 per år om branschen fortsätter att expandera i samma takt som de senaste åren.¹²

Enligt uppgift från länsstyrelsen Västra Götaland uppskattas den genomsnittliga styckkostnaden för ett 12:6-samråd avseende anläggningar för solkraft uppgå till cirka 4 000 kronor per ärende, med hänsyn till att det finns en stor variation och vissa ärenden som kräver betydligt mer resurser att handlägga. Givet dessa siffror innebär det att det minskade resursbehovet för länsstyrelserna i denna del uppgår till cirka 1 miljon kronor årligen (avrundat), motsvarande cirka en årsarbetskraft.

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter

I avsnitt 14.13 framgår våra överväganden och förslag kring de statliga myndigheternas talerätt. Vi föreslår att Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps talerätt slopas. Möjligen kan länsstyrelsens roll bli något viktigare i fråga om säkerhetsfrågor, när Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inte längre kan överklaga ärenden för att t.ex. driva praxis. Enligt vår bedömning bör det dock enbart marginellt påverka länsstyrelsen, vars roll inte förändras, och vi föreslår inga resursförstärkningar med anledning av detta.

¹² Se mejl från länsstyrelsen Västra Götaland 3 september 2024 och rapport från Nätverket för solparker (2024) *Kartläggning av solparker – belår 2023*.

16.4.3 Mark- och miljödomstolarna

För mark- och miljödomstolarna är de huvudsakliga konsekvenserna av våra förslag att domstolarnas ansvar för förstainstansprövningarna av tillstånd för miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter överförs till den nya Miljöprövningsmyndigheten. Vi redogör för identifierade konsekvenser mer i detalj nedan.

Förslaget om en ny prövningsorganisation

Förslaget om en ny prövningsorganisation kommer att innebära personella och finansiella konsekvenser för mark- och miljödomstolarna. När de s.k. ansökningsmålen flyttas till en förvaltningsmyndighet kommer antalet mål på mark- och miljödomstolarna att minska. Vår uppskattning är det handlar om arbetsuppgifter motsvarande cirka 35 årsarbetskrafter. Här redogör vi först för underlagen för dessa uppskattningar. Därefter går vi in på vilka personal-kategorier som berörs och vilka övriga konsekvenser som förslaget kan få för mark- och miljödomstolarna.

Förslaget att mark- och miljödomstolarna inte längre ska ansvara för tillståndsprövningar i första instans innebär – allt annat lika – en minskning med uppskattningsvis 280 tillståndsärenden årligen. I denna siffra ingår mål som avser hel tillståndsprövning, ändringstillstånd och villkorsändringar, exklusive nationella planen för omprövning av vattenkraft.¹³

Miljöprövningsutredningen uppskattade att en genomsnittlig styckkostnad för en miljöprövning hos mark- och miljödomstolarna är cirka 107 000 kronor.¹⁴ Vi tror emellertid att den faktiska styckkostnaden för tillståndsprövningar är högre. Vi har utgått från uppskattningen om en genomsnittlig styckkostnad om 145 000 kronor hos mark- och miljödomstolarna för förstainstansprövningar. Det kan nämnas att Miljöprövningsutredningen uppskattade att den genomsnittliga styckkostnaden för prövning av B-verksamheter hos miljöprövningsdelegationer – verksamheter som sett till storlek och komplexitet rimligen bör innebära en något enklare prövning – var 145 000 kronor, tydligt högre än vad utredningen uppskattade

¹³ Se Domstolsverkets redovisningar inom ramen för Naturvårdsverkets regeringsuppdrag att analysera handläggningstiderna för miljöprövningen.

¹⁴ Se SOU 2022:33 s. 559.

att domstolarnas uppskattade styckkostnad var. När det gäller första instansprövningarna i domstol bör man visserligen räkna med att partsmyndigheterna – framför allt länsstyrelserna – lägger ner betydande resurser, men en rimlig uppskattning är att 145 000 kronor förmodligen ligger i den lägre delen av spannet för vad gäller mark- och miljödomstolarnas genomsnittliga styckkostnad. Samtidigt är en stor del av prövningarna i domstol vattenverksamheter som inte alltid är lika omfattande prövningar som A-målen. Antalet prövningar av A-verksamheter är betydligt färre än antalet prövningar av vattenverksamheter (se kapitel 8). Det bör därmed dra ner genomsnittet något. Vi har i dessa delar därmed utgått från uppskattningen om en genomsnittlig styckkostnad om 145 000 kronor även för domstolarnas del, samtidigt som vi är medvetna om att spannet är stort. Som en jämförelsepunkt kan nämnas att vi har fått tillgång till uppskattningar från Växjö tingsrätt om att mark- och miljödomstolens uppskattade styckkostnad för ett typiskt nuvarande A-mål – tillstånd till bergtäkt med grundvattenbortledning – uppskattas till 224 000 kronor, medan styckkostnaden för ett gruvsmål uppskattas till omkring 1 800 000 kronor, exklusive översättning av handlingar samt resekostnader, som också uppskattades till stora belopp, uppemot 0,5–1 miljoner kronor.

Räknat med en genomsnittlig styckkostnad per prövning om 145 000 kronor innebär det att kostnadsminskningarna för mark- och miljödomstolarna i denna del beräknas uppgå till cirka 41 miljoner kronor årligen. Det bör nämnas att denna uppskattning skiljer sig något från de siffror som framkommer i Naturvårdsverkets årliga redovisning av intäkter och kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Enligt den senaste redovisningen uppgick domstolarnas kostnader för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet i första instans till cirka 22 miljoner kronor och tillståndsprövning av vattenverksamhet till cirka 29 miljoner kronor år 2023. Av rapporteringen framgår inte hur stor andel som avser NAP-prövningar.¹⁵ Det bör också nämnas att denna beräkning inte tar hänsyn till finansiella konsekvenser som avser avgiftsintäkter för tillståndsprövning av vattenverksamhet i första instans.

Därtill bör även ändringar vad gäller antalet överklagade miljömål tas hänsyn till i konsekvensberäkningen för mark- och miljödomstolarna. Det har dock visat sig vara svårare att beräkna antalet över-

¹⁵ Se NV-00274-24 s. 7.

klagade mål och vi har därför avstått från att göra uppskattningar i dessa delar. Det saknas underlag för att göra sådana uppskattningar. Vi har heller inte analyserat hur överklagandefrekvenserna sammantaget kan påverkas av våra förslag.

Som ett räkneexempel kan dock anges att om antalet överklagade mål ökar med 100, och den genomsnittliga styckkostnaden för mark- och miljödomstolens handläggning för ett sådant mål är 64 000 kronor, innebär det en kostnadsökning om cirka 6,4 miljoner kronor.¹⁶ Som en referens kan nämnas att överklaganden i dag utgör en stor del av dagens samtliga miljömål hos mark- och miljödomstol – omkring 2 300 av totalt 3 400 inkomna miljömål 2023.¹⁷

Sammantaget uppskattas förslagen på sikt, efter det att samtliga mål i domstolarna avslutats, alltså medföra kostnadsminskningar motsvarande cirka 41 miljoner kronor årligen. Enligt uppskattning från Domstolsverket är den genomsnittliga personalkostnaden per årsarbetskraft cirka 1,18 miljoner kronor, vilket givet dessa siffror motsvarar cirka 35 årsarbetskrafter.¹⁸ Vi har i dessa beräkningar inte tagit hänsyn till att den genomsnittliga personalkostnaden varierar stort beroende på personalkategori utan använt genomsnittet som en schablon för våra beräkningar.

Även om det med anledning av överflyttningen av ärenden skulle uppstå en övertalighet vid mark- och miljödomstolarna är det dock inte aktuellt att föra över tjänster till den nya myndigheten. Till skillnad från tjänstepersoner vid förvaltningsmyndigheter har domare en längre gående anställningstrygghet som hindrar en uppsägning eller tidsbegränsning av deras anställningsavtal. En ordinarie domare får förflyttas bara till en jämställd domaranställning (11 kap. 7 § RF). Detta följer av domstolarnas konstitutionella särställning. Reglerna syftar till att garantera domarnas oberoende. Enligt 1 § lagen (2010:1390) om utnämning av ordinarie domare är "ordinarie domare" bl.a. lagman, chefsrådman och rådman i tingsrätt och tekniska råd. Enligt vår bedömning kan det trots detta förekomma att, i första hand, några tekniska råd ändå på eget initiativ vill söka sig till den nya myndigheten, men givet de stora osäkerheterna i det avseendet är vår utgångspunkt att ingen övergång av personal sker från domstolarna till den nya myndigheten.

¹⁶ Se Domstolsverkets årsredovisning 2023, s. 153.

¹⁷ Se Domstolsverkets årsredovisning 2023, s. 27.

¹⁸ Se mejl från Domstolsverket 2024-07-10.

Eftersom domare inte kan flyttas eller sägas upp kommer domstolarnas förvaltningsanslag därför över tid behöva anpassas till de nya förutsättningarna. Beredningsjurister och notarier på mark- och miljödomstol handlägger i första hand överklagade mål och berörs därför i liten mån direkt av förslaget om en ny prövningsmyndighet. Däremot kan de indirekt påverkas om domstolarnas anslag minskar som en följd av förslagen. I och med att domare har en långtgående anställningstrygghet kan Domstolsverket möjligen hantera neddragningar genom att säga upp notarier eller beredningsjurister, utöver att hantera övertalighet genom pensionsavgångar och att inte ersätta domare som av andra skäl lämnar sin anställning.

Det bör i sammanhanget noteras att vi föreslår att mark- och miljödomstolarna ska ha kvar ansvaret för att pröva ansökningar om moderna miljövillkor enligt den nationella planen för omprövning av vattenkraft (11 kap. 27 § och 24 kap. 10 och 12 §§ miljöbalken). Det arbetet väntar domstolarna och kommer att vara resurskrävande de kommande åren.

Efter samtal med personal på domstolar konstaterar vi att en annan konsekvens är att attraktiviteten för domarverksamheten på mark- och miljödomstolarna kan komma att minska när ansökningsmålen tas bort. Detta då domarpersonal har uppgett för oss att det i första hand är ansökningsmålen som gör arbete vid mark- och miljödomstol attraktivt. För Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen) är vår bedömning att förslagen förändring inte kommer att påverka antalet sökande till tjänsterna negativt. Detta med anledning av den stora andelen kvalificerade sökande i storstadsregionen. För övriga mark- och miljödomstolar, som redan i dag har vissa svårigheter med att rekrytera kvalificerad personal, kan förändringen dock medföra ytterligare rekryteringsproblem.

Enligt vår bedömning kommer förslag om en ny prövningsmyndighet också att medföra vissa verksamhetskonsekvenser för mark- och miljödomstolarna. Att pröva verksamheter som första instans ger rimligtvis mark- och miljödomstolarnas personal en bred kunskap som också sedan kommer till nytta i en del av domstolens övriga verksamhet så som överprövning av tillståndsbeslut och överklagade tillsynsbeslut. Den tekniska och miljörättsliga kompetens som utvecklas genom miljötillståndsprövningen i första instans bidrar också till kunskapsåtervinning i prövningen i fråga om stämningsmål. Domstolens sammansättning med tekniska råd och särskilda

ledamöter tillsammans med arbetssättet där mål remitteras till expertmyndigheter bör dock enligt vår bedömning ge tillräckligt goda förutsättningar för att se till att nödvändig sakkunskap tillförs de mål som återstår. Det som har nämnts ovan om svårigheter med att rekrytera kvalificerade personer kan dock också komma att påverka verksamheten på vissa domstolar.

Förslaget om en ändrad instansordning för vissa tillståndsmål

Samtliga överklagbara beslut som meddelas av Miljöprövningsmyndigheten ska enligt vårt förslag (se avsnitt 14.6.12) kunna överklagas till mark- och miljödomstolen. För en prövning i mark- och miljödomstolen kommer det inte att krävas prövningstillstånd. Domstolen kommer därför att pröva samtliga överklaganden, självklart förutsatt att den som klagar har rätt att klaga och utifrån vad som anförs i överklagandet. De måltyper som mark- och miljödomstolen inte längre kommer att pröva som första instans kommer den därmed i stället att pröva efter överklagande.

16.4.4 Mark- och miljööverdomstolen

Förslaget om en ny prövningsorganisation

Förslaget om att inrätta en ny prövningsmyndighet bedöms i sig inte få några konsekvenser för Mark- och miljööverdomstolen. Däremot blir en följd att instansordningen ändras för många ärenden vilket kan påverka domstolens målmängder. Sammantaget kan vi dock konstatera att det är svårt att bedöma om Mark- och miljööverdomstolen kommer att få ett utökat eller minskat resursbehov av våra förslag. Det saknas underlag för att göra en sådan beräkning. Som en referens kan nämnas att miljömålen i dag utgör ungefär 40 procent av alla inkommande mål hos Mark- och miljööverdomstolen enligt Domstolsverkets årsredovisning 2023.

Förslaget om en ändrad instansordning för vissa tillståndsmål

För mål enligt miljöbalken som överklagas till mark- och miljödomstolen kommer Mark- och miljööverdomstolen alltjämt att vara sista instans (se avsnitt 14.6.12). Ansökningsmål har enligt nuvarande regler prövats av mark- och miljödomstol som första instans och har kunnat överklagas till Högsta domstolen. Vårt förslag om att ansökningsmålen inte längre ska prövas på mark- och miljödomstolen som första instans utan av en förvaltningsmyndighet innebär enligt nuvarande regler att Mark- och miljööverdomstolen blir sista instans för dessa mål. Sammantaget innebär alltså vårt förslag att Mark- och miljööverdomstolen får en mer framträdande roll som prejudikatinstans för mål enligt miljöbalken. För mål enligt miljöbalken där mark- och miljödomstolen alltjämt är första instans, s.k. stämningsmål, kommer Mark- och miljööverdomstolens avgöranden även fortsatt att kunna överklagas till Högsta domstolen. I sak bör inte antal överklagade mål förändras.

16.4.5 Högsta domstolen*Förslaget om en ändrad instansordning för vissa tillståndsmål*

Vårt förslag om att ansökningsmålen inte längre ska prövas på mark- och miljödomstolen som första instans utan av en förvaltningsmyndighet innebär enligt nuvarande regler att dessa mål inte kommer att prövas av Högsta domstolen (se avsnitt 14.6.12). Vi har inte föreslagit någon ändring av nuvarande regler. Det innebär att antalet mål enligt miljöbalken som kan överklagas till Högsta domstolen minskar. De mål som mark- och miljödomstolen alltjämt hanterar som första instans, stämningsmål, kommer dock även fortsatt att kunna överklagas till Högsta domstolen. Vi bedömer att den minskning av mål som förslaget kommer att innebära inte kommer att påverka Högsta domstolen i någon märkbar utsträckning. Enligt de uppgifter som vi har fått tillgång till handlar det om uppskattningsvis 25 mål per år som gäller tillstånd till A-verksamheter eller vattenverksamheter (se avsnitt 8.4.3). Det utgör endast en mindre del av totalantalet inkommande mål till Högsta domstolen. Enligt Domstolsverkets årsredovisning var totalantalet inkommande mål drygt 9 000 år 2023.

16.4.6 Naturvårdsverket

Förslaget om en ny prövningsorganisation

Naturvårdsverket bedöms påverkas marginellt av att en ny prövningsmyndighet inrättas. Enligt vår bedömning är den största förändringen att Naturvårdsverket inte längre kommer att ansvara för att sammanställa den årliga statistiken över miljöprovningen utifrån uppgifter från de nuvarande prövningsmyndigheterna. Det väntas innebära en minskad arbetsbörda om 0,25 årsarbetskrafter.

Naturvårdsverket har i dag rätt att begära ersättning för rättegångskostnader när de deltar i provning av vattenmål hos mark- och miljödomstol. Precis som för länsstyrelserna kommer Naturvårdsverket inte längre att kunna göra det när all miljöprovning utförs av en förvaltningsmyndighet. Detta bör dock inte innebära något behov av ändrad resurstilldelning eftersom Naturvårdsverket sedan 2017 avstått från att begära ersättning för rättegångskostnader vid tillståndsprövning av vattenverksamheter i första instans.¹⁹

Förslagen om tidsfrister och tidsplan för handläggningen

I avsnitten 14.9.8, 14.9.9 och 14.10.11 finns våra förslag kring tidsfrister och tidsplan för handläggningen. För att prövningsmyndigheten ska kunna handlägga ärendena inom fastställda tidsfrister är det viktigt att myndigheterna följer prövningsmyndigheternas tidsplaner och förelägganden. Myndigheterna kommer inte att kunna begära anstånd i samma utsträckning som i dag. Förslagen om att införa tidsplan kommer emellertid att medföra ökad förutsebarhet och möjlighet för myndigheten att planera sin verksamhet. Därutöver kommer myndigheterna att behöva anpassa sina arbetsformer, t.ex. genom att säkerställa att beslut ska kunna fattas även över sommaruppehållet och delegera vissa beslut till handläggare.

¹⁹ Se Naturvårdsverkets rapport Redovisning av statliga myndigheters intäkter och kostnader 2023 för provning och tillsyn enligt miljöbalken, dnr NV-00274-2, s. 15.

Förslaget om en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

Vi bedömer att de strukturella ändringarna av den process som vi föreslår inte kommer inverka på Naturvårdsverket. Deras roll kommer att förbli densamma även om momenten i sig kommer ske i en annan, mer effektiv, ordning.

Däremot kommer Naturvårdsverkets vägledningar om processen att behöva uppdateras. I avsnittet om uppdrag till Naturvårdsverket nedan gör vi en kostnadsuppskattning avseende detta behov.

Förslaget om en ny process för gränsöverskridande samråd

I avsnitt 9.13.7 beskriver vi de utmaningar som finns kring Naturvårdsverkets roll vid gränsöverskridande samråd. I avsnitt 14.8.10 finns våra överväganden och förslag. Vi bedömer att den nuvarande processen och Naturvårdsverkets roll behöver förtydligas. Redan i dag åligger det enligt 24 § miljöbedömningsförordningen Naturvårdsverket att fullfölja och fullgöra de skyldigheter och uppgifter som internationell rätt och EU-rätt ställer på Sverige vid gränsöverskridande samråd. Som framgår av bl.a. avsnitt 9.13.7 är det dock otydligt vad detta uppdrag innefattar. Vi föreslår därför ett förtydligande av Naturvårdsverkets roll. Förtydligandet innebär bl.a. att Naturvårdsverket tillsammans med prövningsmyndigheten ska granska de underlag som Sverige delger andra stater i syfte att säkerställa att underlaget når upp till de krav som finns för gränsöverskridande samråd. Detta inkluderar att säkerställa att beskrivningar av miljöpåverkan i det andra landet beskrivs på ett tillfredställande sätt. Eftersom dessa uppgifter egentligen redan åligger Naturvårdsverket gör vi bedömningen att det inte behövs någon ytterligare resursförstärkning i denna del.

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter

Avsikten med vårt förslag om slopad talerätt för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är inte att de kvarvarande statliga myndigheterna med partsställning ska ta över uppgifter eller frågor att bevaka från dessa. Det finns i för sig önskemål från prövningsmyndigheter om att framför allt Naturvårdsverket oavsett engagerar

sig i fler ärenden då deras expertkunskap kan bidra till att få ärenden belysta på ett mer fullödigt sätt. Vi har dock inte lagt några förslag i den riktningen då vi inte uppfattat det som en del av vårt uppdrag. Vi förutsätter att Naturvårdsverket på samma sätt som i dag vid behov samverkar med berörd länsstyrelse. Allt annat lika är därför den förutsedda effekten av förslaget om slopad talerätt att Naturvårdsverket ska delta i samma utsträckning som i dag i prövningarna. Möjligen kan det bli aktuellt att överklaga i något fler ärenden för att företräda allmänna miljöintresset. I och med att Naturvårdsverket bara har överklagat något enstaka ärende de senaste tre åren blir det dock i praktiken en marginell förändring. Det bör enligt vår bedömning inte förändra myndighetens resursbehov.

Ett förtydligande görs i miljöbalken att Naturvårdsverket ska föra talan för att tillvarata allmänna miljöintressen. Detta motsvarar vad som redan anges i myndighetens instruktion och bör alltså inte ha några konsekvenser i praktiken. Syftet med bestämmelsen är att förtydliga på lagnivå vilken roll Naturvårdsverket har i prövningarna.

Förslagen om uppdrag till Naturvårdsverket

I avsnitt 14.19 och 14.20 finns förslag om att Naturvårdsverket bör ges fler uppdrag.

I avsnitt 14.19 gör vi bedömningen att föreslagna regelförändringar bör kombineras med en särskild informations- och utbildningsinsats. Vi gör bedömningen att det kan vara lämpligt att Naturvårdsverket får samordna informations- och utbildningsinsatserna. Som en referens kan nämnas att Kommittén om utbildning inför ikraftträdande av miljöbalken, som inför miljöbalksreformen under 1998 och 1999 hade regeringens uppdrag att ansvara för att den utbildning som föranleddes av att miljöbalken trädde i kraft genomförs i sådan tid och på sådant sätt att förutsättningar skapas för att miljöbalkens mål ska kunna uppnås, hade en budget på 8 miljoner kronor, motsvarande cirka 13 miljoner kronor i dag.²⁰

Förslaget i avsnitt 14.20.2 om att uppdatera, utveckla och samla vägledning om miljöprövningen bedöms medföra kostnader för Naturvårdsverket.

²⁰ Se prop. 1997/98:45 s. 651 och SOU 1999:142.

Kostnaden för de två ovanstående uppdragen sammantaget uppskattas till 5 miljoner kronor, motsvarande fem årsarbetskrafter, som en engångskostnad.

Förslaget i avsnitt 14.20.3 om att ta fram generella föreskrifter bedöms medföra kostnader för Naturvårdsverket och andra berörda myndigheter. Miljöprövningsutredningen bedömde att det bör avsättas 4 miljoner kronor per år under två år för detta uppdrag genom en förstärkning av Naturvårdsverkets förvaltningsanslag. Mot bakgrund av att vi gör delvis andra bedömningar kring vilken typ av regler som bör tas fram, krav på samråd med branschorganisationer och allmänheten samt våra förslag till ny registreringsplikt i kombination med generella föreskrifter bedömer vi att summan bör öka till 5 miljoner kronor per år under tre års tid, sammantaget alltså 15 miljoner kronor som en engångskostnad. Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket bör kunna nyttja medlen. Arbetet med att ta fram förslag till förordningar samt myndighetsföreskrifter kräver ytterligare resurser. En bild av tidsåtgången och finansiering av det fortsatta arbetet bör framgå av den första redovisningen.

Förslaget i avsnitt 14.20.4 handlar om att se över kravet på miljörapport. Arbetet kan med fördel genomföras i samband med uppdraget om att fastställa gränsvärden för granskningspliktiga verksamheter. Kostnaden för delen om miljörapport uppskattas till 0,5 miljoner kronor, motsvarande en halv årsarbetskraft, som en engångskostnad. Det är inte en alldeles enkel uppgift att avgöra vilka verksamheter som måste lämna en miljörapport med hänsyn till de många behov som miljörapporten i dag ska möta.

16.4.7 Havs- och vattenmyndigheten

Förslaget om en ny prövningsorganisation

Havs- och vattenmyndigheten bedöms inte påverkas av förslaget om en ny prövningsmyndighet i sig. Myndigheten har i dag rätt att begära ersättning för deltagande vid provning av vattenmål i mark- och miljödomstol men myndigheten har enligt tillgänglig statistik inte utnyttjat den möjligheten i någon högre grad det så den påverkan bedöms vara försumbar.²¹

²¹ Se t.ex. Redovisning av statliga myndigheters intäkter och kostnader 2023 för provning och tillsyn enligt miljöbalken, Naturvårdsverket, 2024, s. 8.

Förslagen om tidsfrister och tidsplan för handläggningen

I avsnitten 14.9.8, 14.9.9 och 14.10.11 finns våra förslag kring tidsfrister och tidsplan för handläggningen. För att prövningsmyndigheten ska kunna handlägga ärendena inom fastställda tidsfrister är det viktigt att myndigheterna följer prövningsmyndigheternas tidsplaner och förelägganden. Myndigheterna kommer inte att kunna begära anstånd i samma utsträckning som i dag. Förslagen om att införa tidsplan kommer emellertid att medföra ökad förutsebarhet och möjlighet för myndigheten att planera sin verksamhet. Därutöver kommer myndigheterna att behöva anpassa sina arbetsformer, t.ex. genom att säkerställa att beslut ska kunna fattas även över sommaruppehållet och delegera vissa beslut till handläggare.

Förslaget om en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

Vi bedömer att de strukturella ändringarna av processen som vi föreslår inte kommer att inverka på Havs- och vattenmyndighetens verksamhet utan deras roll kommer att förbli densamma även om momenten i sig kommer ske i en annan mer effektiv ordning.

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter

I avsnitt 14.13 finns vårt förslag angående Havs- och vattenmyndighetens talerätt. I korthet innebär förslaget att Havs- och vattenmyndighetens talerätt i ärenden om miljöprövning begränsas till sådana situationer när det behövs för att tillvarata allmänna intressen som berör myndighetens ansvarsområde, dvs havs- och vattenmiljö och fiske. På motsvarande sätt som för Naturvårdsverket är vår bedömning att förslaget om ändrad talerätt inte bör ha några signifikanta konsekvenser för Havs- och vattenmyndigheten. Det görs även en mindre ändring av förtydligande karaktär i instruktionen för Havs- och vattenmyndigheten, men vår bedömning är att inte heller den i praktiken inte kommer ha några konsekvenser. Ändringen innebär att det förtydligas för andra aktörer vad myndigheten ska bevaka i prövningarna. Havs- och vattenmyndigheten överklagar något fler ärenden än Naturvårdsverket, fyra domar överklagades under 2022

och 2023. Vår bedömning är att antalet överklaganden från Havs- och vattenmyndigheten inte kommer att förändras med anledning av vårt förslag.

16.4.8 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Förslaget om en ny prövningsorganisation

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bedöms inte påverkas av förslaget om en ny prövningsmyndighet i sig.

Förslaget om en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

Vi bedömer att de strukturella ändringar av processen som vi föreslår inte kommer att påverka verksamheten vid Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. De frågor som de särskilt ska bevaka, såsom Sevesoanläggningar (se avsnitt 9.7.2), kommer att behandlas på ett liknande sätt som i dag fast i annan processuell ordning.

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter

I avsnitt 14.13 föreslås att Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps talerätt ska slopas. Det finns i miljöprövningen behov av den specifika kompetens som finns på myndigheten. Kunskapen om risk- och säkerhetsfrågor och om olycksförebyggande åtgärder behövs i den integrerade miljö- och säkerhetsprövning som miljöprövningen utgör. Miljöprövningsmyndigheten kommer inte kunna ha all den typ av expertis som sakansvarig myndighet besitter. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps deltagande i första instans kan bli ännu viktigare när möjligheten att överklaga tas bort, dvs. när de inte längre har möjlighet att på så sätt driva risk- och säkerhetsfrågor som de inte fått gehör för eller där myndigheten anser att ny praxis behövs. Det kan också handla om att ett beslut avviker från hur prövningsmyndigheterna brukar reglera en viss risk- eller säkerhetsfråga. I det senare avseendet är vår bedömning dock att vårt förslag om en ny Miljöprövningsmyndighet bör leda till en större enhetlighet

i hur olika frågor regleras i tillstånden och behovet av den typen av bevakning bör minska.

Med tanke på att myndigheten kommer att behöva delta i prövningen i första instans i åtminstone samma omfattning som i dag, och det inte väntas frigöra några större resurser med anledning av att myndigheten inte längre kan överklaga, föreslår vi ingen förändring i myndighetens förvaltningsanslag.

16.4.9 Övriga myndigheter

Utöver ovan nämnda myndigheter berörs även ett antal andra myndigheter av förslagen i betänkandet. Myndigheter som själva är verksamhetsutövare och berörs av regelverket om miljöprövning berörs på samma sätt som företagen (se avsnitt 16.7).

Förslaget om en ny miljöbedömningsprocess

Miljöbalkens 6 kapitel om miljöbedömningar är inte bara relevant vid prövning enligt miljöbalken utan även vid tillståndsprövning enligt olika sektorslagar såsom bl.a. plan- och bygglagen och väglagen. Förslaget på ändrad miljöbedömningsprocess ändrar dock inte kravnivån avseende vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla eller hur den ska struktureras. Däremot kommer den förändrade processen att medföra att exempelvis kommuner och exploateringsansvariga myndigheter, såsom Svenska kraftnät och Försvarsmakten, kommer att behöva ändra sina rutiner för hur de genomför miljöbedömningsprocesser i och med att avgränsningssamrådet utmönstras och miljökonsekvensbeskrivningen ska färdigställas på ett tidigare stadium i processen än för närvarande.

I och med att de förslag vi lägger fram avser att förändra miljöbedömningsprocessen så att den i större utsträckning liknar både den process som avses i MKB-direktivet och de processer som finns i våra grannländer bör det medföra positiva konsekvenser för framtida gränsöverskridande samråd med myndigheter i andra länder.

Förslaget om att den nya prövningsmyndigheten bör ta över länsstyrelsens ansvar för miljöbedömningsprocessen vid prövningsprocesser enligt vissa sektorslagar

I avsnitt 14.8.13 föreslår vi att Miljöprövningsmyndigheten ska ta över det ansvar som länsstyrelsens i dag har för miljöbedömningsprocesser som sker enligt sektorslagarna minerallagen, kontinentalsockellagen, lagen om ekonomisk zon, ellagen, farledslagen, ellagen, rörledningslagen, naturgaslagen, och kärntekniklagen. Det innebär att den nya myndigheten kommer att utgöra en s.k. MKB-myndighet i vissa tillstånds- och koncessionsärenden som Sveriges geologiska undersökning (i förekommande fall Bergsstaten), Energimarknadsinspektionen, Sjöfartsverket, Strålsäkerhetsmyndigheten och regeringen bereder eller beslutar om.

Detta bedömer vi borgar för en likriktighet som bör medföra en större rättssäkerhet vid beslutsfattande enligt dessa sektorslagar. Den positiva konsekvensen av förslaget är att den myndighet som både handlägger tillstånd i första instans samt ansvarar för miljöbedömningsprocessen kommer att bereda ärenden enligt ovan nämnda sektorslagar och utfärda en motiverad slutsats enligt exempelvis minerallagen. Det bör kunna medföra att den kompetens som byggs upp på myndigheten avseenden dessa steg också kommer till användning vid prövningar enligt nämnda sektorslagar vid exempelvis Bergsstaten.

16.4.10 Statsfinansiella konsekvenser

Utifrån våra bedömningar ovan beträffande minskade ärende- och målmängder hos framför allt länsstyrelserna och domstolarna bör våra förslag påverka belastningen av dessa instanser. I detta avsnitt sammanfattar vi de statsfinansiella konsekvenserna av våra förslag.

Sammantaget innebär våra förslag finansiella och personella konsekvenser för framför allt länsstyrelserna och domstolarna. För att uppskatta vilka överföringar mellan förvaltningsanslag som kommer att bli aktuella sammanfattar vi nedan de statsfinansiella konsekvenserna av att myndigheters ansvar för vissa uppgifter upphör eller av att myndigheter föreslås få nya uppgifter. Konsekvenserna för respektive myndighet, samt underlagen för våra beräkningar, har vi redovisat i avsnitten 16.4.1–16.4.9. Underlagen för våra beräkningar om

den nya prövningsmyndighetens resursbehov inklusive våra bedömningar om vilka kostnader som uppstår i samband med omorganiseringen finns i bilaga 2.

- Totalt uppskattar vi att kostnadsminskningarna för *länsstyrelserna* uppgår till cirka 76 miljoner kronor årligen.
- Totalt uppskattar vi att kostnadsminskningarna för *mark- och miljödomstolarna* uppgår till cirka 41 miljoner kronor årligen.
- Totalt uppskattar vi att det ökade resursbehovet för *Naturvårdsverket* uppgår till cirka 20,5 miljoner kronor som en engångskostnad.
- Totalt uppskattar vi att det årliga resursbehovet för den nya *Miljöprövningsmyndigheten* uppgår till 219–301 miljoner kronor årligen. Därtill tillkommer vissa engångskostnader.

Vi sammanfattar våra beräkningar i tabell 16.1 nedan.

Tabell 16.1 Statsfinansiella konsekvenser av utredningens förslag

Kostnader i miljoner kronor

Förslag	Avsnitt där förslaget/konsekvenserna beskrivs	Ökat/minskat behov av resurser/år (mnkr)	Kommentar
Länsstyrelsernas ansvar för miljöprövningar upphör	14.6, 16.4.2	–58	
Länsstyrelsernas ansvar för samråd upphör	14.8, 16.4.2	–13	
Länsstyrelsernas ansvar som s.k. MKB-myndighet upphör	14.8.13, 16.4.2	–3	
Länsstyrelsernas ansvar för 12:6-samråd ang. solkraft samt tillståndsprövningar av markavvattningar upphör	14.7.7, 16.4.2	–2	
Mark- och miljödomstolarnas ansvar för förstainstansprövningar upphör	14.6, 16.4.3	–41	
Totalt – uppskattning på minskade kostnader		–117	
Uppskattad årlig kostnad ny prövningsmyndighet	14.6, bilaga 2	+219–301	Grov uppskattning

Förslag	Avsnitt där förslaget/konsekvenserna beskrivs	Ökat/minskat behov av resurser/år (mnkr)	Kommentar
Uppskattad startkostnad prövningsmyndighet	14.6, bilaga 2	+30	Grov uppskattning, engångskostnad
Uppskattat resursbehov för prövningsmyndigheten för att pröva igångsättningsbesked pga. Övergångsbestämmelser	15.2, bilaga 2	+69–79	Över tre års tid
Naturvårdsverket får ett antal utredningsuppdrag	14.19, 14.20, 16.4.6	+20,5	Engångskostnad
Övriga översyner eller utredningsuppdrag	14.18.2–14.18.5	+14	Engångskostnad

Finansiering av ökade kostnader

En långsiktigt utökad finansiering av miljöprövningen är enligt vår bedömning nödvändig för att dels kunna säkerställa en prövning av hög kvalitet, dels kunna hålla de tidsfrister som föreslås och som följer av nya EU-rättsakter. En mer förutsebar, effektiv och mer enhetlig process är en avgörande faktor för de stora satsningar på grön omställning som görs av näringslivet i hela landet. För att omställningen ska få genomslag inom rimlig tid är det avgörande att kapaciteten hos prövningsmyndigheten inte blir ett hinder eller försenar näringslivets och samhällets behov av omställning.

Sammantaget uppskattar vi att våra förslag inledningsvis innebär ökade kostnader för staten, sammanlagt uppskattningsvis 102–184 miljoner kronor årligen. Denna uppskattning bygger på våra uppskattningar på den nya prövningsmyndighetens totala resursbehov (se bilaga 2 för närmare beräkningar) minus de kostnadsbesparingar som på sikt kan förväntas av att befintliga myndigheters uppgifter överförs till Miljöprövningsmyndigheten (se avsnittet ovan). I beräkningarna har vi utgått från genomsnittliga ärendemängder och antaganden om genomsnittliga styckkostnader och siffran på ökade kostnader för staten tar inte hänsyn till tillfälliga budgetförstärkningar på prövningsmyndigheterna de senaste åren.

De ökade kostnaderna för staten beror på fler faktorer. Här kan nämnas att vi, för det första, har utformat miljöbedömningsproces-

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

sen så att den i högre utsträckning motsvarar den som anges i EU-rätten, vilket bl.a. innebär att prövningsmyndigheten tar ett större ansvar för sådana uppgifter som i dag ligger på verksamhetsutövarer. Prövningsmyndigheten föreslås också ta över ansvaret för att vara s.k. MKB-myndighet enligt vissa sektorslagar. För det andra överförs ansvaret för prövningen av vissa ärenden (nuvarande C-verksamheter) från kommunen till staten. För det tredje är det ofta svårt att räkna hem motsvarande besparingar när ansvaret för uppgifter flyttas från en statlig myndighet till en annan. Dessutom kan nämnas att kostnadsbilden för dagens prövningssystem i vissa delar är oklar (se avsnitt 13.3) och kan enligt vår bedömning ligga i underkant. Som beskrivs i avsnitt 11.3.6 finns flera utmaningar i uppföljningen av dagens prövningsmyndigheter.

Vi noterar i sammanhanget att uppskattningen på ökade kostnader för staten ligger nära de aviserade budgetsatsningarna för miljöprövningen i budgetpropositionen för 2025, se mer nedan.

Därtill tillkommer vissa kostnader av engångskaraktär eller som löper över några år. Det handlar, för det första, om de startkostnader som kommer av förslaget att inrätta en ny myndighet. Dessa är mycket svåra att beräkna, men en grov uppskattning är att det kan handla om drygt 30 miljoner kronor (se bilaga 2). För det andra föreslår vi vissa uppdrag som löper över några år som behöver finansieras (se avsnitten 14.18.2–14.18.5 och 14.20.2–14.20.4). Uppskattningen är cirka 34,5 miljoner kronor som en engångskostnad. Prövningsmyndigheten behöver också ett resurstillskott under de första åren för att den ska kunna hantera det stora antal igångsättningsbesked som ska handläggas på grund av övergångsbestämmelserna, uppskattningsvis 69–79 miljoner kronor årligen under tre års tid. Ytterligare en statsfinansiell konsekvens är att en omorganisation innebär vissa omställningskostnader som är svåra att uppskatta, men som sammantaget är betydande. Det handlar bl.a. om kostnader för övertaglighet och produktionsbortfall (se bilaga 2). Erfarenheter av tidigare omorganisationer i statsförvaltningen visar att det ofta blir dyrare än förväntat.²²

Att överföra ansvarsuppgifter från länsstyrelserna till den nya prövningsmyndigheten innebär att medel flyttas över från länsstyrelsernas förvaltningsanslag i utgiftsområde 1 *Rikets styrelse* anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* till ett nytt anslag under utgiftsområde 20.

²² Se t.ex. Omlokalisering av myndigheter, Riksrevisionen 2009:30.

Att överföra uppgifter från domstolarna till den nya prövningsmyndigheten innebär att medel flyttas över från Sveriges Domstolar (utgiftsområde 4 *Rättsväsendet*, anslag 1:5 *Sveriges Domstolar*). Övriga anslag som påverkas är Naturvårdsverkets anslag 1:1 under utgiftsområde 20 (Klimat, miljö och natur).

Även om det finns en besparingspotential på sikt genom ökade produktivitetsnivåer i miljöprövningsverksamheten behöver utgifterna finansieras de kommande åren. Med hänsyn till beloppets storlek torde det vara svårt att finansiera förslagen genom att överföra medel från någon annan del av utgiftsområde 20 (Klimat, miljö och natur). Utredningen har inom ramen för utredningstiden inte haft möjlighet att utreda detta närmare. Vad gäller startkostnaderna och de övriga engångskostnaderna som följer av våra förslag är vår bedömning att de kommer att behöva hanteras genom att medel omprioriteras från andra utgiftsområden eller anslag inom utgiftsområde 20, eller att regeringen använder en del av sitt reformutrymme för detta ändamål.

På en övergripande nivå är de statsfinansiella konsekvenserna beroende av i vilken utsträckning den nya Miljöprövningsmyndigheten kan ta ut en avgift för sin handläggning av ärendena. Vi har föreslagit att denna fråga bör utredas särskilt (se avsnitt 14.18.4). De ökade kostnaderna för staten som våra förslag inledningsvis innebär kommer att minska i samma grad som prövningen uppnår en högre kostnadstäckning.

I dag har prövningssystemet låg kostnadstäckningsgrad som helhet (se avsnitt 13.4.1). Sett till de sammantagna avgiftsintäkterna för miljötillståndsprövningen uppgick de till cirka 96 miljoner kronor för länsstyrelsernas del (miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet) och cirka 18 miljoner kronor för domstolarnas del (vattenverksamhet i första instans) 2023. Detta utgör endast en mindre del av myndigheternas kostnader för arbetet med miljöprövningar. Kostnadstäckningsgraden år 2023 för statens arbete med tillståndsprövning i första instans avseende miljöfarlig verksamhet var cirka 68 procent. Kostnadstäckningsgraden för mark- och miljödomstolarnas arbete med tillståndsprövning av vattenverksamhet var cirka 63 procent. Räknat på statens totala intäkter och kostnader för prövning av vattenverksamhet (inte markavvattning) var kostnadstäckningsgraden cirka 50 procent. Kostnadstäckningsgraden för statens

arbete med tillsyn över vattenverksamheter och miljöfarlig verksamhet är ännu lägre än så.²³

På sikt bedömer vi att miljöprovningen kommer att behöva finansieras genom högre täckningsgrad, i linje med miljöbalkens princip om att förorenaren ska betala (2 kap. 1 § MB). De åtgärder som myndigheterna vidtar för att regelverket ska följas ska i princip bekostas av den verksamhetsutövare som riskerar att åstadkomma negativa effekter på miljön eller människors hälsa. Kostnader för provning och tillsyn ska därför kanaliseras till verksamhetsutövare och inte till det allmänna. I förarbetena till miljöbalken framkommer att självkostnadsprincipen gäller för provning och tillsyn enligt miljöbalken. I propositionen underströk regeringen vikten av att myndigheternas verksamhet i möjligaste mån ska avgiftsfinansieras.²⁴

Behovet av en ökad finansiering av miljöprovningen har uppmärksamats av tidigare utredningar och vår sammantagna bedömning är att den resursökning som har skett 2018–2023 inte är tillräcklig för att myndigheterna ska kunna leva upp till behovet och ambitionerna om att takten i klimatomställningen behöver öka genom förkortade handläggningstider (se avsnitt 13.3). Det kan här nämnas att regeringen i budgetpropositionen för 2025 föreslår anslagsökningar till domstolarna, länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten på sammanlagt cirka 136 miljoner kronor för arbetet med miljöprovning. Dessa satsningar omfattar 15 miljoner kronor för att domstolarna fortsatt ska bidra till en effektiv tillståndsprövning enligt miljöbalken, 30 miljoner kronor för att länsstyrelserna fortsatt ska bidra till en effektiv tillståndsprövning och tillsyn enligt miljöbalken och för att förenkla en snabb grön omställning och bidra till ett expansivt näringsliv, 55 miljoner kronor för länsstyrelsernas arbete med den nationella planen för omprövning av vattenkraften samt 20 miljoner kronor till länsstyrelserna för att förenkla och samordna tillståndprocesser samt för att möta de krav avseende inrättande av kontaktpunkter för tillståndprocesser som ställs i EU-förordningen om netto-nollteknik samt EU-förordningen om kritiska och strategiska råmaterial. Därtill föreslås en höjning på 12 miljoner kronor för Havs- och vattenmyndighetens arbete med effektiv miljöprovning och vattenförvaltning och 3,5 miljoner

²³ Se Naturvårdsverkets rapport (2024) *Redovisning av statliga myndigheters intäkter och kostnader 2023 för provning och tillsyn enligt miljöbalken*. NV-00274-24.

²⁴ Se prop. 1997/98:45 del 1 s. 516 och 653–653.

kronor för att Naturvårdsverket fortsatt ska bidra till effektiv tillståndsprövning.²⁵

16.5 Konsekvenser för kommunerna

Vissa av våra förslag får konsekvenser för kommunen som tillsynsmyndighet, andra för kommunen som remissinstans eller part i prövningen. Kommunerna kan också beröras av förslagen i detta betänkande i de fall de är verksamhetsutövare och bedriver verksamheter som omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked. I dessa fall påverkas kommunerna på samma sätt som andra verksamhetsutövare (se nedan avsnitt 16.7 konsekvenser för företag).

Sammantaget bedömer vi att våra förslag kan påverka den kommunala självstyrelsen något. Våra förslag påverkar uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunsektorn. Den administrativa bördan för kommunsektorn som helhet påverkas. Förslaget innebär också att en kommun eller en region, i rollen som verksamhetsutövare, för fler verksamheter än förut, är beroende av att tillstånd ges från en statlig myndighet. Vi bedömer att inskränkningen av den kommunala självstyrelsen är proportionerlig.

Förslaget om en ny prövningsorganisation

Att flytta prövningen av vissa verksamheter och åtgärder som i dag ska anmälas till kommunen till en ny myndighet kan möjligen frigöra tid och resurser hos kommunerna som de kan använda för att stärka och utöka tillsynen, som av olika aktörer uppges vara eftersatt i dag i många kommuner. Att en del verksamheter och åtgärder som i dag handläggs av kommunen kommer att provas av Miljöprövningsmyndigheten kan även innebära att kommunerna få något sämre förutsättningar för att bedriva tillsyn i och med att de inte på samma sätt som i dag får kunskap om de verksamheterna. Vår bedömning är dock att det endast rör sig om ett fåtal ärenden per år som förs över (se avsnittet nedan för uppskattningar om ärendemängder).

Kommunerna har även en roll som part och remissinstans. Likt för övriga myndigheter med partsställning bedöms effekterna av att

²⁵ Se prop. 2024/25:1, UO 1 s. 57, UO 4 s. 72 samt UO 20, s. 94 och 117.

en ny myndighet inrättas i sig vara små men över lag positiva. Det bör kunna underlätta för kommunerna när det är en prövningsmyndighet med gemensamma arbetssätt och rutiner i stället för flera olika som kommunerna har kontakt med som remissinstans.

Förslaget om en ny miljöprövningsmyndighet syftar, liksom våra övriga förslag, ytterst till att underlätta för och bidra till att nya verksamheter och investeringar i befintliga verksamheter kommer till stånd, eller att planerade förändringar påskyndas. När så sker kommer det att påverka den regionala tillväxten och innebära positiva konsekvenser för kommuner i form av t.ex. fler arbetstillfällen och ökade skatteintäkter.

Kommuner kan också komma att påverkas av förslaget i sin roll som verksamhetsutövare när de behöver ansöka om tillstånd eller igångsättningsbesked. Eftersom förslagen bedöms bidra till att effektivisera tillståndsprocesserna och göra dem mer enhetliga bör denna påverkan vara positiv. Konsekvenserna för kommunen som verksamhetsutövare bedöms vara desamma som för företag som ansöker och tillstånd eller igångsättningsbesked. Se vidare i avsnitt 16.7 nedan.

Förslaget om en ny tillstånds- och granskningsplikt

Vi redogör för våra förslag om en ny tillstånds- och granskningsplikt i avsnitt 14.7. Förslagen innebär en ny indelning av de verksamheter som har krav på förprovning eller de som endast behöver anmälas till tillsynsmyndigheten. Denna indelning medför att en del av de verksamheter som i dag omfattas av krav på anmälan, s.k. C-verksamheter, i stället kommer att omfattas av granskningsplikt och därmed kommer att kräva igångsättningsbesked av den nya prövningsmyndigheten. Detta innebär således att färre verksamhetstyper kommer att omfattas av krav på anmälan, se nedan i tabellerna 16.4 och 16.6–16.7 hur många och vilka C-verksamheter som enligt våra förslag byter prövningsnivå och därmed prövningsmyndighet.

Sammantaget uppskattar vi att cirka 9 000–10 300 befintliga verksamheter som tidigare har varit C-verksamheter berörs av förslaget. Det kommer att medföra ett minskat antal anmälningsärenden vid landets kommuner. Enligt uppskattningar från vår enkätundersökning (se avsnitt 2.3.3) innebär det här en årlig minskning på totalt mellan cirka 600 och 900 ärenden som avser anmälningar om nya

C-verksamheter i landet. Denna uppskattning bygger på antalet inkommande anmälningar om nya C-verksamheter till kommunerna de senaste åren. Vi har räknat ut ett genomsnitt för antalet inkommande ärenden om nya C-verksamheter för respektive prövningspunkt i miljöprövningsförfordningen 2021–2023 utifrån kommunernas enkätsvar och därefter räknat ut hur många av dessa prövningspunkter som i det nya systemet föreslås bli granskningspliktiga. Totalt uppgår antalet inkommande ärenden om nya C-verksamheter till cirka 1 200 i hela riket i dag, enligt uppskattningar från vår enkätundersökning. Av dessa flyttas alltså mellan cirka 600 och 900 ärenden till den nya prövningsmyndigheten, motsvarande cirka 50–75 procent, givet tidigare års ärendemängder.

När det gäller påverkan på antalet övriga anmälningsärenden för miljöfarliga verksamheter har vi inte kunnat uppskatta det eftersom det saknas underlag att utgå ifrån. Enligt vår enkätundersökning uppskattas totalantalet inkommande anmälningar som avser ändringar av tillstånds- eller anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter till mellan 1 000 och 1 400 i hela riket under 2023. Här bad vi kommunerna uppskatta det totala antalet inkommande anmälningar om ändringar av befintliga A-, B- eller C-verksamheter som görs med stöd av 1. kap 11 § miljöprövningsförfordningen.

Att antalet anmälningsärenden förväntas minska innebär för små kommuner troligen bara några enstaka färre ärenden per år medan det för de största kommunerna som mest innebär några tiotal färre ärenden per år. Konsekvenserna per kommun blir alltså inte så stora, särskilt inte för de mindre kommunerna.

Våra förslag innebär således en något minskad administrativ börda för kommunerna i och med att de får färre anmälningsärenden att handlägga. Vi bedömer att förslagen är kostnadsneutrala för kommunerna eftersom anmälningsärenden finansieras genom den kommunala tillsynsavgiften. Det minskade resursbehovet uppgår uppskattningsvis till 12–18 miljoner kronor för kommunsektorn som helhet. Denna uppskattning bygger på antagandet om att ärendemängderna minskar med 600–900 årligen (se ovan samt bilaga 2) och ett antagande om en genomsnittlig styckkostnad om 20 000 kronor per anmälningsärende för kommunen.

Förslaget får även vissa administrativa konsekvenser för kommunerna som tillsynsmyndighet. När prövningsnivåerna ändras och nya koder tillkommer innebär det som utgångspunkt att de kommunala

taxorna behöver ändras. Det förutsätter ett fullmäktigebeslut och i regel ett omfattande beredningsarbete. Vi har inte kunnat kvantifiera dessa effekter för kommunerna, men bedömer att det blir ett visst merarbete för kommunerna som det behöver finnas tid för. Enligt vad vi förstår kan denna process normalt ta cirka sex månader. Enligt våra förslag till ikraftträdandebestämmelser bör förslagen som huvudregel träda i kraft den 1 januari 2028.

Förslaget om undantag från krav på bygglovsplikt för sådana anläggningar som omfattas av miljötillstånd eller igångsättningsbesked

I avsnitt 14.7.12 föreslår vi att anläggningar som har ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked inte ska behöva omfattas av krav på bygglov för transformatorstation. Förslaget bör medföra en minskning av antalet ärenden om bygglov för transformatorstationer vid landets kommuner.

Förslaget om en ny miljöbedömningsprocess

I avsnitt 14.8.13 beskriver vi våra överväganden och förslag avseende förändringar i miljöbedömningsprocessen som påverkar tillståndsprövningar enligt olika sektorslagar. En sådan sektorslag är plan- och bygglagen som i första hand landets kommuner tillämpar. I de avseenden bestämmelser i plan- och bygglagen hänvisar till bestämmelserna om specifik miljöbedömning i 6 kap. miljöbalken kan plan- och byggprocesserna påverkas av de föreslagna nyheterna i 6 kap. miljöbalken. Detta gäller i första hand vid planläggning av s.k. MKB-projekt, exempelvis vid planläggning för industriområden (jfr 4 kap. 34 § PBL). Eftersom bestämmelserna i plan- och bygglagen nyligen har anpassats till MKB-direktivets krav är det dock inte sannolikt att ändringarna i denna del i 6 kap. miljöbalken kommer att påverka den kommunala planläggningen.²⁶

²⁶ Se prop. 2020/21:174.

Förslagen om tidsfrister och tidsplan för handläggningen

Förslagen i avsnitten 14.9.8, 14.9.9 och 14.10.11 innebär att det införs tidsfrister för handläggningen av igångsättningsbesked och för vissa moment i handläggningen av miljötillstånd. Det införs också regler som syftar till att stödja nya tidsfrister som har fastställts i EU-förordningar om kritiska och strategiska råmaterial och nettoteknik eller som kan komma att fastställas av regeringen längre fram. Förslaget kan förväntas påverka kommunernas arbetsformer. Enligt kommunallagen måste ärenden av större vikt eller av principiell karaktär beslutas av nämnd, och för nämndbeslut gäller i dag vissa ledtider. Förslaget om att ta fram tidsplan kommer att bidra till ökad förutsebarhet och möjligheter för kommunen att planera sin verksamhet. För att tidsfristerna i alla delar ska kunna hållas bedömer vi att kommunerna kommer behöva anpassa sina arbetsformer, t.ex. genom att lägga in ett extra nämndmöte under sommaren eller delegera vissa beslut till handläggare och chefer respektive ordförande i nämnd. Att hantera tillståndsärenden med prioritet är dock inget nytt för kommunerna. Sedan ett antal år tillbaka gäller motsvarande för handläggningen av ärenden om bygglov enligt plan- och bygglagen.

Förslaget om justerad reglering om val av plats

I avsnitt 14.9.16 föreslår vi att bestämmelsen om val av plats i 2 kap. 6 § miljöbalken ska förtydligas så att det framgår att hänsyn vid prövning ska tas till sådan planläggning för området som har antagits med stöd av plan- och bygglagen eller motsvarande äldre bestämmelser. Förtydligandet är en kodifiering av praxis. Samtidigt tydliggör förslaget kopplingen mellan den kommunala planläggningen och tillståndsprövningen enligt miljöbalken. Detta bör vara positivt ur ett kommunalt perspektiv samtidigt som det påminner landets kommuner om vikten av att hålla i första hand översiktsplaner aktuella.

Förslaget om tydligare regler om beslutets rättsverkan och innehåll

I avsnitt 14.14 beskriver vi förslagets samlade påverkan på tillsynen. Sammantaget bedömer vi att förslagen medför en något ändrad tillsyn. När frågor om tillsyn som utgångspunkt inte ska beskrivas i miljötillståndens villkor och bestämmelser förutsätts att tillsynsmyndigheterna i utökad utsträckning kan hantera dessa frågor på ”egen hand”. Detta kommer att medföra delvis nya krav på tillsynsmyndigheten och ett behov av informations- och utbildningsinsatser till de som arbetar med kommunal tillsyn.

Även tillsynsvägleddande myndigheter kommer att ha en viktig roll i att stödja de kommunala tillsynsmyndigheterna och att säkerställa att tillsynsfrågor hanteras enhetligt över hela landet. Vi föreslår dessutom att fördelningen av tillsynen över tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter mellan länsstyrelser och kommuner ses över, se mer om detta i avsnitt 14.18.5.

Tillsynen är avgiftsfinansierad. Enligt 27 kap. 1 § miljöbalken får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgift för kommunernas kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. En mer kvalificerad tillsyn kan innebära fler tillsynstimmar.

Förslaget om tydligare reglering av myndigheternas arbete med omprövning

I avsnitt 14.14 beskriver vi förslagets samlade påverkan på tillsynen. Som tillsynsmyndighet kommer kommunala nämnder, på samma sätt som länsstyrelserna, även i fortsättningen att ha i uppgift att bedöma om villkoren är tillräckliga och när det behövs ansöka om omprövning. Våra förslag i avsnitt 14.9.24 innebär att ansvaret för att ansöka om omprövning begränsas till tillsynsmyndigheten och att uppgiften förtydligas. I dag ansöker myndigheterna i princip inte alls om omprövning. I stället hanteras sådana frågor när verksamhetsutövaren ansöker om tillstånd till angelägna ändringar av verksamheten. Syftet med föreslagna ändringar är dels att undvika att frågor om omprövning tynger ärenden om ändring av en verksamhet, dels att ett arbete med omprövning av omoderna eller otillräckliga tillstånd kommer i gång.

Samtliga tillsynsmyndigheter ska under perioden 2023–2025 kartlägga gällande tillstånd samt bedöma för vilka verksamheter det

finns behov av att vidta åtgärder för att verksamheterna ska ha aktuella miljötillstånd och vilka åtgärder som är lämpliga. Därmed kommer tillsynsmyndigheterna att redan ha gjort en stor del av det förberedande inventerings- och prioriteringsarbete som behövs inför omprövningarna.

Enligt 27 kap. 1 § miljöbalken får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgift för kommunernas kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Vi bedömer att kostnaden för ansökan om omprövning bör finansieras av den kommunala tillsynsavgiften. Det bör tas fram vägledande schabloner att utgå från för att tydliggöra ambitionsnivån.

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter

Vi bedömer inte att vårt förslag om ändrad talerätt för statliga myndigheter kommer att ha några konsekvenser för kommunernas deltagande i prövningsprocessen och vilka frågor de behöver bevaka, eller för den kommunala självstyrelsen. Kommunens talerätt lämnas oförändrad.

16.6 Konsekvenser för regionerna

Regionerna kan beröras av förslagen i detta betänkande i de fall de är verksamhetsutövare och bedriver verksamheter som omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked. I dessa fall påverkas regionerna på samma sätt som andra verksamhetsutövare (se nedan avsnitt 16.7 konsekvenser för företag).

16.7 Konsekvenser för företag

Sammantaget bedömer vi att våra förslag om effektiva och förutsägbara miljötillståndsprocesser bör bidra till minskade kostnader för näringslivet och en ökad investeringsvilja. De positiva effekterna för näringslivet handlar framför allt om att underlätta för investeringar. En effektiv och förutsägbar tillståndsprocess är centralt för att attrahera investeringar. Genom förslagen om en ny tillstånds- och granskningsplikt och ett nytt enklare tillståndsförfarande för

granskningspliktiga verksamheter och åtgärder minskar antalet verksamheter som automatiskt är tillståndspliktiga med omkring 60 procent, samtidigt som Sverige på ett tydligare sätt lever upp till EU-rättens krav att vissa verksamheter och åtgärder alltid ska genomgå en bedömning i fråga om huruvida betydande miljöpåverkan kan antas. Förslaget att hela miljöprövningen hanteras av en och samma prövningsmyndighet kommer enligt vår bedömning att öka förutsättningarna för ett snabbt och rättssäkert ansökningsförfarande samt en mer enhetlig regeltolkning. Förslagen bidrar också till konkurrensneutralitet genom att det inte ska spela någon roll var i landet som prövningen sker. Förslaget om en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess, där *en* myndighet är ansvarig för att hålla ihop hela processen och där varje steg i processen tydliggörs och flera steg får en tidsfrist, bör innebära inte bara en mer effektiv prövning utan också ökad förutsägbarhet i prövningen. Förslaget om enklare regler för ändringar syftar till att göra det enklare att genomföra ändringar som bidrar till att miljöbelastande teknik fasas ut till förmån för mer resurseffektiva och miljövänliga processer. Genom att framför allt öka förutsebarheten om hur ändringar ska handläggas och förkorta handläggningstiden är avsikten att främja utveckling. Det bör underlätta investeringar i t.ex. utsläppsminskande teknik.

Samtidigt innebär de osäkerheter som följer av en större omorganisation och revidering av regelverket att de positiva effekterna för näringslivet kommer med en viss tidsfördröjning.

Vi inleder detta avsnitt med att redogöra för, och så långt det går, bryta ned våra uppskattningar om vilka och hur många företag som berörs av våra förslag. Därefter resonerar vi allmänt om konsekvenserna för företagen för respektive förslag. Avslutningsvis presenterar vi våra bedömningar vad gäller konkurrensförhållanden och särskilda hänsyn till små företag.

Vi har ett omfattande uppdrag och lägger ett stort antal förslag som kommer att få olika konsekvenser för olika branscher och företag. Såväl stora som små företag berörs av våra företag. Det har inte varit möjligt att inom ramen för utredningstiden analysera konsekvenserna på djupet för alla berörda branscher – exempelvis har vi inte haft möjlighet att analysera och redogöra för storleken på de företag som berörs eller vilka indirekta effekter vad gäller t.ex. kostnadsminskningar eller -ökningar som förslagen kan medföra för slut-

användare av företagens produkter – men vi försöker i detta avsnitt övergripande belysa vilka företag som berörs av våra förslag och på vilket sätt. När det gäller redovisningen av konsekvenser för företag har vi bl.a. utgått från uppgifter om kostnader och tidsåtgång för företagen i miljöprovningen, uppgifter i Svenska miljörapporteringsportalen, vår enkätundersökning till kommunerna, Naturvårdsverkets, länsstyrelsernas och Domstolsverkets statistik om miljöprovningen samt de underlag som finns i Miljöprovningens utredningens konsekvensutredning.

16.7.1 Närmare om vilka företag som berörs av våra förslag

Inledningsvis kan det konstateras att många svenska företag har tillståndspliktig verksamhet i dag. Enligt uppgifter från Svenska miljörapporteringsportalen omfattas cirka 5 630 anläggningar av tillståndsplikt i Sverige, varav cirka 380 är A-verksamheter och cirka 5 250 är B-verksamheter. Siffrorna avser 2022. I en enkätundersökning, som Svenskt Näringsliv presenterade resultatet av 2021, angav 60 procent av de tillfrågade företagen att de hade miljötillståndspliktig verksamhet. Bland de största företagen var andelen närmare 90 procent. Även bland mikroföretagen var det mer än 40 procent som angav att de måste ha miljötillstånd. Som andel av bruttonationalprodukten svarade dessa sektorer för knappt 15 procent och som andel av den totala sysselsättningen för cirka 12 procent. Utifrån nationalräkenskapernas investeringsbegrepp svarar ”miljötillståndssektorn” för omkring 27 procent av de totala investeringarna, exklusive bostäder, i ekonomin.²⁷

Alla dessa företag berörs av våra förslag om miljöprovningen. Därtill lägger vi förslag som också berör ett stort antal nuvarande anmälningspliktiga C-verksamheter. Vissa av våra förslag kan även beröra företag som i dag inte omfattas av regelverket. Utredningen lämnar förslag som innebär ändringar i provningsnivåer vilket innebär att förprovningens omfattning påverkas. Våra förslag i denna del, som finns i avsnitt 14.7, innebär att företag som i dag omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt kommer att beröras på olika sätt. Vi resonerar mera om detta i avsnitt 16.7.2. Vi börjar med att redo-

²⁷ Se 50 miljarder och företag som försvann – Resultatet av krångliga och oförutsebara miljö-tillståndprocesser, Svenskt Näringsliv (2021), s. 8–9 och 16.

göra närmare för våra förslag kring ändringar i provningsnivåer nedan och vilka företag som berörs av vilka delar.

Regelförenklingar genom slopad automatisk tillståndsplikt för vissa verksamheter och åtgärder

För det första har vi identifierat ett antal verksamheter som förslaget till ny verksamhetsindelning innebär förenklingar för. Det gäller, för det första, de verksamheter som i dag omfattas av tillståndsplikt, men i enlighet med våra förslag blir granskningspliktiga. Förslaget om en ny provningsnivå får främst konsekvenser för företag som vill påbörja eller förändra en verksamhet som omfattas av regeländringarna.

För dessa verksamheter och åtgärder innebär förslagen att de omfattas av en enklare tillståndsprövning än i dag i de fall verksamheten eller åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta innebär minskade krav på underlag, lägre kostnader och en tydlig tidsbesparing för dessa företag. I de fall ärenden kan avgöras genom granskningsförfarandet i stället för en tillståndsprövning inklusive specifik miljöbedömning innebär det en rejäl tidsbesparing, schablonmässigt från cirka 1–1,5 år för en genomsnittlig tillståndsprövning till tre månader för ett igångsättningsbesked. Samtidigt är det svårt att bedöma exakt hur många av verksamheterna och åtgärderna som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det kommer att avgöras från fall till fall. I avsnitt 16.7.2 har vi gjort några räkneexempel för att visa på omfattningen av de potentiella besparingarna för företagen i dessa delar.

Förslaget omfattar viss verksamhet inom avfall, gas- och vätskeformiga bränslen, el, värme och kyla, kemiska produkter, jordbruk, trävaror, metallbearbetning, metall- och plastytbehandling, förbrukning av organiska lösningsmedel, gummi- och plastvaror, skjutfält, fiskodling, stål och metall, livsmedel och foder, utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas, kol, malm, mineral, berg, naturgrus och annat, textilvaror, mineraliska produkter, massa, papper och pappersvaror, elektriska artiklar, päls, skinn och läder, stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle, hantering av bränslen och andra kemiska produkter, rening av avloppsvatten samt kemiska produkter. Vi redogör närmare för vilka verksamheter som omfattas och uppskattning på antalet som berörs nedan.

Regellättnaden består alltså i att ett antal verksamheter och åtgärder som i dag alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan i stället ska prövas från fall till fall genom det s.k. granskningsspåret. Genom förslaget minskar antalet verksamheter som automatiskt är tillståndspliktiga med omkring 60 procent. Vi uppskattar att sammanlagt omkring 3 350 verksamheter omfattas av regellättnaderna utifrån uppgifter om antalet befintliga anläggningar (huvudverksamhet) i SMP med de verksamhetskoder som bedöms omfattas av förslaget. Dessa 3 350 anläggningar fördelar sig på ett stort antal branscher. Enligt dagens kapitelindelning i miljöprövningsförordningen sorterar de under 24 av förordningens 32 kapitel. Vi gör här några nedslag för att visa på några exempel på verksamhetskoder med många befintliga anläggningar (huvudverksamhet) som vi bedömer kommer att beröras av förslaget:

- Vissa täktverksamheter (dagens 4 kap. 3 § MPF, 1 289 anläggningar enligt SMP)
- Vissa avfallsverksamheter (flertalet punkter under dagens kap. 29 MPF, sammanlagt över 600 anläggningar enligt SMP)
- Vissa förbränningsanläggningar (dagens 21 kap. 10 § MPF, 164 anläggningar enligt SMP)
- Vissa vindkraftsverksamheter (dagens 21 kap. 13 § MPF, 145 anläggningar enligt SMP)
- Vissa jordbruksverksamheter (dagens 2 kap. 2 § MPF, 123 anläggningar enligt SMP).

Resterande verksamheter som berörs av förslaget (mellan 1 och cirka 100 befintliga anläggningar per kapitel) sorterar under övriga kapitel. För mer information om vilka och hur många verksamheter som berörs av detta förslag hänvisas till kolumnerna A->G och B->G i tabell 16.7 nedan. En fullständig lista på vilka verksamheter det handlar om finns i avsnitt 18.4.2.

En annan grupp med verksamheter och åtgärder som vårt förslag innebär en tydlig förenkling för är de verksamheter som i dag är tillståndspliktiga, men i enlighet med vårt förslag blir anmälningspliktiga. Detta innebär minskade krav på underlag, lägre kostnader och en tydlig tidsbesparing för dessa företag. Denna regellättnad träffar uppskattningsvis 140 befintliga anläggningar, de allra flesta

av dessa är i dag B-verksamheter. Som exempel kan nämnas krematorier (32 kap. 1 § MPF, 58 anläggningar) eller vissa anläggningar för att med kemiska eller termiska metoder yrkesmässigt ta bort lack eller färg (16 kap., 8 § MPF, 14 anläggningar). En verksamhetskod som i dag omfattas av tillståndsplikt A föreslås också att bli anmälningspliktig. Denna avser anläggning för tillverkning av grafit och i dag finns en anläggning i SMP med den verksamhetskoden. För mer information om vilka verksamheter som berörs i dessa delar hänvisas till kolumnerna $A \rightarrow C$ och $B \rightarrow C$ i tabell 16.7 nedan samt avsnitt 18.4.3.

En tredje grupp med verksamheter som våra förslag – på sikt – innebär förenklingar för är de som i dag omfattas av anmälningsplikt, men i framtiden kan omfattas av registreringsplikt tillsammans med branschvisa föreskrifter. För vissa anmälningspliktiga verksamheter bedömer vi att en registreringsplikt är möjlig att ta fram i kombination med generella föreskrifter för respektive bransch/verksamhet, och för dessa verksamheter bedömer vi att det på sikt kan innebära en lättnad i administrativa kostnader genom att företagen slipper ett anmälningsförfarande när de startar upp en ny verksamhet. Omkring 4 300–4 500 verksamheter är sådana verksamheter, de flesta under dagens kapitel 23 *Fordonsservice och drivmedelshantering*. Antalet befintliga verksamheter som bedöms omfattas och hur de fördelar sig branschvis finns under kolumnerna $C \rightarrow R_{min}$ och $C \rightarrow R_{max}$ i tabell 16.7. Vilka verksamheter det handlar om redovisas mer i detalj under ”övriga verksamheter” i tabellen i avsnitt 18.4.3.

Granskningsplikt för flera av dagens C-verksamheter

En stor grupp verksamheter som i dag är anmälningspliktiga kommer i enlighet med vårt förslag att i stället vara granskningspliktiga och behöva ansöka om igångsättningsbesked från den nya prövningsmyndigheten. För dessa innebär förslaget en något längre handläggningstid jämfört med i dag samt, i vissa fall, ökade krav på underlag inför prövningen. Vi utvecklar detta mer under avsnitt 16.7.2. Förslaget får konsekvenser både för befintliga verksamheter och för företag som vill påbörja en ny verksamhet som omfattas av regeländringarna.

Förslaget omfattar viss verksamhet inom avfall, elektriska artiklar, fiskodling, förbrukning av organiska lösningsmedel, gas- och vätskeformiga bränslen, el värme och kyla, gummi- och plastvaror, hamnar och flygplatser, hantering av bränslen och andra kemiska produkter, jordbruk, kemiska produkter, livsmedel och foder, metall- och plastytbehandling, avfettning och färgborttagning, metallbearbetning, mineraliska produkter, päls, skinn och läder, rening av avloppsvatten, sportanläggningar, stål och metall, textilvaror samt utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas, kol, malm, mineral, berg, naturgrus och annat. Vi redogör närmare för vilka verksamheter som omfattas nedan.

Vi uppskattar att sammanlagt mellan omkring 9 000 och 10 300 befintliga C-verksamheter omfattas av detta förslag. Eftersom det i dag inte finns något register över befintliga C-verksamheter bygger denna uppskattning på resultaten från vår enkätundersökning till kommunerna (se avsnitt 2.3.3). Dessa 9 000–10 300 verksamheter fördelar sig på flera olika branscher (se kolumnerna C->G min och C->G max i tabell 16.7 nedan). Det handlar bl.a. om

- vissa avfallsverksamheter (flera prövningspunkter under dagens kap. 19 MPF, uppskattningsvis cirka 3 600–3 900 verksamheter berörs)
- vissa metallbearbetningsanläggningar (dagens 18 kap. 8 § MPF, cirka 1 050 verksamheter berörs)
- vissa avloppsreningsanläggningar (dagens 28 kap. 4 § MPF, cirka 900 verksamheter berörs)
- vissa förbränningsanläggningar (dagens 21 kap. 11 § MPF, cirka 810 verksamheter berörs)
- vissa tävlings-, tränings- eller testbanor för motorfordon (dagens 30 kap. 3 § MPF, cirka 700 verksamheter berörs)
- vissa anläggningar för gummi- och plastvaror (dagens 13 kap. 6 § MPF, cirka 270–400 verksamheter berörs)

Resterande verksamheter fördelar sig på flera olika kapitel och branscher, se tabell 16.7 och avsnitt 18.4.2 för mer information om vilka verksamheter som berörs och antal verksamheter per bransch.

En särskild verksamhetstyp – och som inte omfattas av siffrorna ovan – som får ett nytt provningsspår och omfattas av granskningsplikt är anläggningar för solkraft på 1 hektar eller mer. Som vi redogör för i avsnitten 14.7.7 och 16.4.2 är detta en växande bransch, men där det i dag saknas en enhetlig reglering av hur och om anläggningar för solkraft ska provas. Enligt uppgifter från solparksbranschen är antalet företag som bedöms omfattas av förslaget omkring 85. Dessa uppgifter har utredningen fått tillgång till genom Nätverket för solparker.

Övergång till verksamhetsindelning med utgångspunkt i EU-rätten

Som vi har redogjort för i avsnitt 14.7.5 har vi gjort en översyn och omarbetning av verksamhetsbeskrivningarna som ska omfattas av krav på tillstånds- och granskningsplikt för att bättre stämma överens med MKB-direktivets ordalydelse och omfattning. Det gäller framför allt de granskningspliktiga verksamheterna som i MKB-direktivets systematik i vissa fall har en annan ordalydelse och omfattning än nuvarande svenska bestämmelser.

För flertalet av de verksamhetskategorier som finns i bilaga 2 till MKB-direktivet saknas en nedre gräns för när de ska omfattas. Sådana tröskelvärden finns emellertid för flera provningspunkter i miljöprovningförordningen i dag. I och med att vi som utgångspunkt föreslår nya indelningar och beskrivningar i överensstämmelse med det som finns i MKB-direktivets bilaga 2 innebär det att vissa existerande tröskelvärden faller bort. I vissa fall kan förslaget till ny verksamhetsindelning även beröra verksamheter som i dag inte omfattas av några krav på förprovning. För att inte ett alltför stort antal verksamheter och åtgärder med begränsad miljöpåverkan ska träffas av krav på förprovning ser vi behov av att det införs nya tröskelvärden för vissa verksamhetsbeskrivningar. Vi föreslår därför att berörda myndigheter får i uppdrag att ta fram tröskelvärden för de verksamhetsbeskrivningar där det är lämpligt. Till dess att nya tröskelvärden finns på plats bör äldre bestämmelser avseende tillstånds- och anmälningsplikt gälla för berörda verksamheter och åtgärder. Uppdraget beskrivs i avsnitt 14.18.3.

Det är flera olika branscher som berörs i dessa delar. I tabell 16.2 nedan återges de verksamhetsbeskrivningar som finns på bilaga 3 till

miljöprövningsförförordningen där vi bedömer att det finns ett behov av att införa tröskelvärden. Det är dels sådana där vi formulerat om bestämmelsen i jämförelse med dagens bestämmelse men dels också helt nya verksamhetsbeskrivningar med utgångspunkt i kraven i MKB-direktivets bilaga 2. I tabellen framgår också vilka nuvarande verksamhetskoder i miljöprövningsförförordningen som respektive prövningspunkt bedöms motsvara.

Utöver dessa prövningspunkter föreslår vi även att berörda myndigheter får i uppdrag att ta fram förslag på vilka vattenverksamheter som i stället för granskningsplikt skulle kunna omfattas av en anmälningsplikt och läggas till i 19 § i förförordningen om vattenverksamheter, se mer under *Särskilt om vattenverksamheter* i avsnitt 14.7.7. Antalet vattenverksamheter som berörs av förslaget till ny verksamhetsindelning är i nuläget oklart.

Våra överväganden och närmare information om dessa prövningspunkter finns i avsnitten 14.7.7 och 18.4.2.

Tabell 16.2 Föreslagna granskningspliktiga verksamheter och åtgärder där det finns ett fortsatt utredningsbehov av möjliga tröskelvärden
Prövningspunkt i föreslagna bilaga 3 till miljöprövningsförförordningen

Prövningspunkt MPF	Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod i MPF
1	Anläggningar för intensiv djuruppfödning som inte omfattas av bilaga 1.	1.12	1.11
2	Utnyttjande av obrukad mark eller delvis orörda naturområden för intensivjordbruk.	1.31	1.30
5	Intensiv fiskodling.	5.15	5.10, 5.20
6	Stenbrott, gruvdrift i dagbrott och torvutvinning samt andra täkter av berg, naturgrus eller jordarter som inte omfattas av tillståndsplikt i bilaga 1.	10.25	10.20 10.30 10.40
13	Slakterier som inte omfattas av bilaga 1.	15.25	15.20, 15.30
14	Framställning av vegetabiliska och animaliska oljor och fetter.	15.46	15.45, 15.50, 15.80, 15.95, 15.101, 15.125, 15.141, 15.151, 15.190, 15.200, 15.210, 15.220, 15.310, 15.115, 15.155, 15.65

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Prövnings- punkt MPF	Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod i MPF
15	Förpackning och konservering av animaliska och vegetabiliska produkter.	15.47	15.45, 15.50, 15.80, 15.95, 15.101, 15.125, 15.141, 15.151, 15.190, 15.200, 15.210, 15.220, 15.310, 15.115, 15.155, 15.65
16	Framställning av mejeriprodukter som inte omfattas av bilaga 1.	15.181	15.180, 15.210, 15.220
17	Bryggning och maltning.	15.255	15.230, 15.240, 15.250, 15.260, 15.280
18	Sockervaruindustrier.	15.256	15.270
19	Industriell framställning av stärkelse.	15.257	Ny
20	Fiskmjöls- och fiskoljefabriker.	15.258	Ny
21	Sockerfabriker.	15.259	Ny
22	Anläggning för förbehandling (som tvättning, blekning, mercerisering) eller för färgning av fibrer eller textilier.	17.25	17.20, 17.30
23	Garverier.	18.25	18.20, 18.30
28	Framställning av bekämpningsmedel, farmaceutiska produkter, färger, lacker, elastomerer och peroxider som inte omfattas av bilaga 1.	24.37	24.37, 24.40, 24.45, 24.46, 25.20, 25.30, 25.50
29	Behandling av mellanprodukter och framställning av kemikalier som inte omfattas av bilaga 1.	24.41	24.41, 24.45, 24.46, 25.20, 25.30, 25.50
30	Tillverkning och behandling av elastomerbaserade produkter.	25.12	25.10, 25.11, 25.20
31	Anläggning för smältning av mineraler, inklusive sådana som är avsedda för tillverkning av mineralull.	26.25	26.20, 26.30, 26.40
32	Tillverkning av keramiska produkter genom bränning, i synnerhet takpannor, tegel, eldfast sten, kakel, stengods eller porslin som inte omfattas av bilaga 1.	26.55	26.51, 26.60
36	Järn- och stål gjuterier som inte omfattas av bilaga 1.	27.55	27.50, 27.60
37	Anläggningar för smältning, inklusive framställning av legeringsmetaller, av andra icke järnmetaller än ädelmetaller, inklusive återvinningsprodukter (färskning, formgjutning osv.)	27.115	27.110, 27.120, 27.130, 27.140

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Prövningspunkt MPF	Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod i MPF
38	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom varmvalsning.	27.116	Ny
45	Tillverkning och sammansättning av motorfordon samt tillverkning av fordonsmotorer.	34.15	34.10, 34.30, 34.40
49	Formning av metaller med användning av sprängmedel.	34.90	Ny
53	Anläggningar för lagring av olja, petrokemiska och kemiska produkter som inte omfattas av bilaga 1.	39.71	39.70, 39.80, 39.90
54	Lagring: 1) av naturgas ovan jord, 2) under jord av brännbara gaser, eller 3) av fossila bränslen ovan jord.	39.85	39.70, 39.80, 39.90
55	Anläggning för produktion av elektricitet, ånga och hetvatten som inte omfattas av bilaga 1. Gäller inte anläggningar för solkraft som omfattar ett område mindre än 1 ha. Gäller inte heller om anläggningen avser en stationär förbränningsmotor avsedd endast som reservaggregat vid elavbrott.	40.55	40.51, 40.60, 40.70
57	Hamn, hamnanläggning, fiskehamn eller hamn för Försvarsmakten. Gäller inte för de hamnar som är tillståndspliktiga enligt bilaga 1.	63.20	63.20
58	Anläggning av flygfält som inte omfattas av bilaga 1.	63.45	63.30, 63.40, 63.50
78	Lagring av järnskrot, inklusive skrotbilar	90.459	Ny

I vissa fall är förslagen till vilka verksamheter som ska omfattas av förprovning formulerade med utgångspunkt i förslagen i Klimat- och näringslivsdepartementets promemoria *Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet*, och vi hänvisar till deras konsekvensanalys i dessa delar.²⁸ Dessa förslag kan få konsekvenser för framför allt jordbruksverksamheter, skogsägare, markägare och aktörer inom samhällsbyggnadssektorn. Det gäller, för det första, följande granskningspliktiga verksamheter:

- **Prövningspunkt 3 (föreslagen ny verksamhetskod 2.10):**
Omstrukturering av mark på landsbygden om åtgärden innebär tillförsel eller flytt av massor om det berörda området är större

²⁸ Se Klimat- och näringslivsdepartementets ärende KN2023/04664.

än 5 000 kvadratmeter, eller ändring av indelningen av mark genom uppförande eller borttagande av avskiljande strukturer, om inte miljöeffekterna endast har ringa betydelse.

- Prövningspunkt 4 (föreslagen ny verksamhetskod 2.20): Nyplantering av skog och avskogning i syfte att ändra markanvändningen.

För det andra gäller det promemorians förslag som innebär en begränsning av det generella undantaget från tillståndsplikt avseende vattentäkt för jordbruksfastighets husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning i nuvarande 11 kap. 11 § första punkten miljöbalken. I promemorian angavs att syftet med förslaget är att den svenska regleringen ska leva upp till MKB-direktivets krav om att vattenförsörjningsprojekt inom jordbruk ska bli föremål för bland annat en bedömning i fråga om projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan. I promemorian bedömde man att uttag av vatten som understiger tio kubikmeter yt- eller grundvatten per dygn på Gotland respektive 25 kubikmeter yt- eller grundvatten per dygn i övriga landet bör anses vara ett projekt med sådan begränsad omfattning att det kan undantas från kravet på specifik miljökonsekvensbedömning. Således innebär departementets förslag att vattentäkt för en jordbruksfastighets husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning undantas från krav på tillstånd om bortledandet uppgår till högst ovan angivna mängder.

Vi gör ingen annan bedömning än den departementet gjort avseende vilka mängder av uttaget vatten som kan undantas från krav på specifik miljöbedömning, men förslaget får en något annan innebörd eftersom vi också tar bort den generella tillståndsplikten för vattenverksamheter. Vi utgår ifrån kraven i MKB-direktivets bilagor och endast de som omfattas av direktivets bilaga 1 blir tillståndspliktiga och de som finns på direktivets bilaga 2 blir granskningspliktiga. För att inte omfattas av vare sig tillstånds- eller granskningsplikt behöver verksamheten eller åtgärden antingen inte finnas med i direktivens bilagor eller inte medföra en betydande miljöpåverkan. De verksamheter och åtgärder som anges som anmälningspliktiga i 19 § i förordningen om vattenverksamhet har därmed bedömts vara sådana att de sällan når upp till nivån för att riskera att medföra en betydande miljöpåverkan, läs mer i avsnitt 14.7.7. Undantagen avseende vattentäkter för husbehov är således av sådan karaktär att de inte kan anses komma upp till en sådan nivå att de kan anses med-

föra betydande miljöpåverkan, inte heller har det bedömts nödvändigt att de behöver anmälas om de understiger ovan angivna vattenuttag. För de vattenuttag som överstiger ovan angivna gränser kan anmälnings- gransknings- eller tillståndsplikt gälla beroende på uttagets storlek. För vattentäkter avseende husbehov för en- eller tvåfamiljsfastighet görs inga ändringar. Tillstånds- eller anmälningsplikt kan dock föreskrivas av en kommun för sådana grundvattentäkter precis som i dag, med stöd av 9 kap. 10 § miljöbalken. Det är då kommunen som prövar tillstånds- eller anmälningsärendet.

I Klimat- och näringslivsdepartementets promemoria föreslogs att det begränsade undantaget från tillståndsplikt placeras i 11 kap. miljöbalken. För att följa den systematik för tillstånds-, gransknings- respektive anmälningsplikt och undantag från anmälningsplikt som följer av våra förslag i avsnitt 14.7 gör vi bedömningen att regleringen om undantaget i stället bör placeras i en ny 19 a § i förordningen om vattenverksamhet.

Sammanfattning av ändringar i prövningsnivåerna

I tabellerna 16.3–16.6 nedan anges övergripande hur många av de anläggningar som i dag finns angivna i SMP (avseende C-verksamheter baseras uppgifterna på vår enkätundersökning) som berörs av förslagen till ny tillstånds-, gransknings-, anmälnings-, respektive registreringsplikt. Tabellerna ska läsas så att av de anläggningar som i dag omfattas av tillståndsplikt A eller B kommer 337 respektive 1 801 framöver att omfattas av tillståndsplikt (se andra och tredje raden i tabell 16.3), samt 42 respektive 3 309 av granskningsplikt (andra och tredje raden i tabell 16.4). Det finns i dag inget register över antalet vattenverksamheter varför uppgifter om antal saknas. Vattenverksamheter kommer att påverkas på så sätt att den generella tillståndsplikten tas bort och i stora delar ersätts av en granskningsplikt. Utfallet av detta har visat sig vara svårt att kvantifiera. Se mer i avsnitt 14.7.7.

Tabell 16.2 Antal nuvarande anläggningar som föreslås omfattas av tillståndsplikt

A-, B- C- eller vattenverksamhet?	Antal anläggningar (huvudverksamhet)
A-nivå	337
B-nivå	1 801
C-nivå	0
Vattenverksamhet*	?
Totalt	Minst 2 138

Anm. Antalet anläggningar för verksamheter på A- och B-nivå utgår från uppgifter i SMP 2022. I SMP framgår inte totalantalet anläggningar på nuvarande C-nivå. Därför utgår vi från inhämtade uppgifter från kommunerna genom vår enkätundersökning när det gäller verksamheter på C-nivå. Vi saknar också tillförlitliga uppgifter avseende antalet vattenverksamheter. Således är totalantalet anläggningar som omfattas av detta förslag sannolikt större. Vi har markerat osäkra uppgifter med asterisker.
Källa: Utredningens beräkningar utifrån olika källor.

Tabell 16.3 Antal nuvarande anläggningar som föreslås omfattas av granskningsplikt

A-, B- C- eller vattenverksamhet	Antal anläggningar (huvudverksamhet)
A-nivå	42
B-nivå	3 309
C-nivå	9 010–10 310*
Vattenverksamhet*	?
Totalt	Minst cirka 12 360

Anm. Antalet anläggningar för verksamheter på A- och B-nivå utgår från uppgifter i SMP 2022. I SMP framgår inte totalantalet anläggningar på nuvarande C-nivå. Därför utgår vi från inhämtade uppgifter från kommunerna genom vår enkätundersökning när det gäller verksamheter på C-nivå. Vi saknar också tillförlitliga uppgifter avseende antalet vattenverksamheter. Således är totalantalet anläggningar som omfattas av detta förslag sannolikt större. Vi har markerat osäkra uppgifter med asterisker.
Källa: Utredningens beräkningar utifrån olika källor.

Tabell 16.4 Antal nuvarande anläggningar som föreslås omfattas av anmälningsplikt

A-, B- C- eller vattenverksamhet	Antal anläggningar (huvudverksamhet)
A-nivå	1
B-nivå	140
C-nivå	3 060–3 610*
Vattenverksamhet*	?
Totalt	Minst cirka 3 200

Anm. Antalet anläggningar för verksamheter på A- och B-nivå utgår från uppgifter i SMP 2022. I SMP framgår inte totalantalet anläggningar på nuvarande C-nivå. Därför utgår vi från inhämtade uppgifter från kommunerna genom vår enkätundersökning när det gäller verksamheter på C-nivå. Vi saknar också tillförlitliga uppgifter avseende antalet vattenverksamheter. Således är totalantalet anläggningar som omfattas av detta förslag sannolikt större. Vi har markerat osäkra uppgifter med asterisker.
Källa: Utredningens beräkningar utifrån olika källor.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tabell 16.5 Antal nuvarande anläggningar som föreslås omfattas av registreringsplikt när generella föreskrifter har tagits fram

A-, B- eller C-verksamhet	Antal anläggningar (huvudverksamhet)
A-nivå	0
B-nivå	0
C-nivå	4 310–4 520*
Totalt	Minst cirka 4 310

Anm. Antalet anläggningar för verksamheter på A- och B-nivå utgår från uppgifter i SMP 2022. I SMP framgår inte totalantalet anläggningar på nuvarande C-nivå. Därför utgår vi från inhämtade uppgifter från kommunerna genom vår enkätundersökning när det gäller verksamheter på C-nivå. Nuvarande U-verksamheter ingår heller inte i uppgifterna. Således är totalantalet anläggningar som omfattas av detta förslag också större. Vi har markerat osäkra uppgifter med asterisker.

Källa: Utredningens beräkningar utifrån olika källor.

I tabell 16.7 nedan redovisas hur den föreslagna uppdelningen av verksamheter mellan tillstånds-, gransknings-, anmälnings-, och registreringsplikt påverkar de olika verksamheterna genom ändringar i prövningsnivåer. För att visa på hur många företag som berörs branschvis är redovisningen uppdelad per kapitel i nuvarande miljöprövningsförordning. I tabellens rubrikrad motsvarar A, B och C nuvarande A-, B- och C-nivå i miljöprövningsförordningen medan T (de blå kolumnerna), G (de röda kolumnerna), C (de gröna kolumnerna) och R (de lila kolumnerna) står för föreslagen tillstånds-, gransknings-, anmälnings-, och registreringsplikt. Antalet A- och B-anläggningar kommer från SMP och avser huvudverksamhet år 2022. Eftersom det inte finns något register över antalet C-verksamheter anges dessa som ett spann som är baserat på uppskattningar gjorda utifrån vår enkätundersökning, se mer i avsnitt 2.3.3.

En översättningsnyckel återfinns i avsnitt 18.4. Av den framgår vilka verksamhetskoder i vårt förslag som motsvarar vilka verksamhetskoder i nuvarande miljöprövningsförordning.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tabell 16.6 Ändringar i provningsnivå och antalet anläggningar som berörs
Antal anläggningar/verksamheter per kapitel i miljöprovningsförordningen

Kapitel	Rubrik	A->T	B->T	A->G	B->G	C->G	C->G	A->C	B->C	C->C	C->C	C->R	C->R
MPF						min	max			min	max	min	max
2	Jordbruk	0	303	0	123	5	10	0	0	1 400	1 400	0	0
3	Fiskodling och övervintring av fisk	0	0	0	55	30	40	0	0	0	0	0	0
4	Utvinning, brytning, bearbetning av torv, olja, gas, kol, malm, mineral, berg, naturgrus och annat	0	213	24	1 291	60	100	0	0	175	260	0	0
5	Livsmedel och foder	0	86	0	70	400	590	0	0	0	0	0	0
6	Textilvaror	0	3	0	5	5	10	0	0	0	0	0	0
7	Päls, skinn och läder	0	1	0	1	5	10	0	0	0	0	0	0
8	Trävaror	0	20	0	113	0	0	0	3	255	400	0	0
9	Massa, papper och pappersvaror	50	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Fotografisk och grafisk produktion	0	0	0	0	0	0	0	0	15	30	0	0
11	Stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle	6	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
12	Kemiska produkter	46	35	0	129	125	200	0	0	110	170	0	0
13	Gummi- och plastvaror	0	0	0	85	340	490	0	3	0	0	0	0
14	Mineraliska produkter	3	12	0	3	20	40	0	0	0	0	300	470
15	Stål och metall	31	22	1	57	20	40	0	0	0	0	0	0
16	Metall- och plastytbehandling, avfettning och färgborttagning	0	66	0	96	290	440	0	38	10	20	20	30
17	Elektriska artiklar	0	0	3	1	5	10	0	0	5	10	0	0
18	Metallbearbetning	0	0	8	105	1 125	1 160	0	0	0	0	0	0

Kapitel	Rubrik	A->T	B->T	A->G	B->G	C->G	C->G	A->C	B->C	C->C	C->C	C->R	C->R
MPF						min	max			min	max	min	max
19	Förbrukning av organiska lösningsmedel	0	27	0	86	240	360	0	0	370	550	0	0
20	Hantering av bränslen och andra kemiska produkter	0	81	0	1	110	170	0	0	0	0	0	0
21	Gas- och vätskeformiga bränslen, el värme och kyla	38	83	0	382	945	1 020	0	24	65	90	0	0
22	Avveckling av kärnreaktorer	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Fordonsservice och drivmedelshantering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 960	3 960
24	Hamnar och flygplatser	43	141	0	0	55	80	0	0	0	0	0	0
25	Laboratorier	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	20
26	Tankrengöring	0	0	0	0	0	0	0	14	5	10	0	0
27	Hälso- och sjukvård	0	0	0	0	0	0	0	0	40	50	5	10
28	Rening av avloppsvatten	0	458	0	1	900	900	0	0	0	0	0	0
29	Avfall	118	250	5	637	3 630	3 940	0	0	20	30	5	10
30	Skjutfält, skjutbanor och sportanläggningar	0	0	0	66	700	700	0	0	590	590	0	0
31	Textiltvätterier	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	20
32	Begravningsverksamhet	0	0	0	0	0	0	0	58	0	0	0	0
Totalt		337	1 801	42	3 309	9 010	10 310	1	140	3 060	3 610	431	4 520

Källa: utredningens egna uträkningar utifrån olika källor.
Anm. De blå kolumnerna avser antalet A- och B-verksamheter som föreslås omfattas av tillståndsplikt. De röda kolumnerna avser antalet A, B- och C-verksamheter som föreslås omfattas av granskningsplikt. De gröna kolumnerna avser antalet A-, B- och C-verksamheter som föreslås omfattas av anmälningsplikt. De lila kolumnerna avser antalet C-verksamheter som föreslås omfattas av en framtida registreringsplikt när generella föreskrifter för respektive verksamhet har tagits fram. Antalet A- och B-verksamheter baseras på uppgifter i SMP. Antalet C-verksamheter baseras på utredningens enkätundersökning, se avsnitt 2.3.3, och anges i form av ett spann (förmodade minimi- och maximivärden).

16.7.2 Närmare om förslagets konsekvenser för företag

Regeringen har konstaterat att genom att förenkla för verksamhetsutövarna i tillståndprocessen ökar näringslivets konkurrenskraft och den industriella klimatomställningen främjas.²⁹ Effektiva, förutsebara och rättssäkra tillståndprocesser krävs för att möjliggöra nya och nödvändiga klimateffektiva investeringar. Investeringar i både ny och befintlig teknik måste kunna ske koordinerat med företagens investeringscykler.³⁰

En tillståndprocess enligt dagens regelverk medför betydande kostnader för företag och företagen uppger att det inte är ovanligt att investerings- och utvecklingsprojekt blir dyrare eller helt enkelt inte blir av på grund av förseningar i tillståndprocessen. Det finns således stor potential för kostnadsbesparingar för enskilda företag genom en reformerad prövningsprocess och även samhällsekonomiska vinster om investeringar blir av i t.ex. utsläppsminskade teknik.

I en rapport från Svenskt Näringsliv framgår att många företag i en enkät om tillståndprocessen uppgett att de drabbats av långa förseningar. Det rörde sig oftast om mer än tre månader medan nästan vartannat företag uppgav en försening på minst ett år och vart fjärde uppger en försening på minst två år. Ett annat problem som lyftes av företagen var att inkonsekvent och oförutsebar handläggning påverkat företagets tidiga planering negativt. Den klart största negativa effekten var att investerings- eller utvecklingsprojektet blivit dyrare. Ibland blev investeringen eller förändringen inte av. Detta kan vara både till följd av kostnaden för en lång tillståndprocess, och till följd av icke planerade nya krav på företaget. Enligt enkäten uppgår den totala genomsnittliga kostnadseffekten till i genomsnitt 10 procent av företagets omsättning. Svenskt näringsliv uppskattar i rapporten – med hänsyn till att kalkylerna bygger på antaganden och är osäkra – att utspritt under tre till fem år skulle detta innebära en årlig kostnadsökning på cirka 10–15 miljarder kronor. Kostnadsökningen jämförs med de årliga investeringarna i företagen som grovt kan beräknas till cirka 30 miljarder. Det innebär i sin tur att de drabbade företagens investeringar utan dessa kostnader skulle ha kunnat öka sina årliga investeringar med omkring en tredjedel – allt annat lika.³¹

²⁹ Se t.ex. dir. 2023:78.

³⁰ Se Färdplaner för fossilfri konkurrenskraft – uppföljning 2022, Fossilfritt Sverige, s. 51.

³¹ Se 50 miljarder och företag som försvann – Resultatet av krångliga och oförutsebara miljö-tillståndprocesser, Svenskt Näringsliv (2021), s. 8–9 och 17.

Generellt kan det konstateras att det finns en mycket stor variation i företagens kostnader kopplat till miljöprovningen i dag beroende på bl.a. verksamhetens storlek, komplexitet och läge. I databasen Malin framkommer ett mycket stort spann när det gäller den genomsnittliga tidsåtgången för olika typer av företag som genomgår en miljöprovning. Miljöprovningsutredningen uppskattade 2022, utifrån intervjuer med branschorganisationer, att kostnaden för en miljöprovning inom industrin typiskt sett är minst 1 miljon kronor och ofta flera miljoner kronor.³² Svenskt näringsliv uppskattade i en studie gjord av ett konsultbolag 2011 att den genomsnittliga totala resursåtgången från ax till limpa för en verksamhetsutövare som söker tillstånd till en B-verksamhet eller en vattenverksamhet är cirka 0,4 årsarbetskrafter. För en genomsnittlig A-verksamhet är den totala resursåtgången cirka 1,4 årsarbetskrafter i snitt, något längre om målet överklagas (se mer om studien i avsnitt 8.6.1).³³ Om dessa siffror översätts i kronor kan det schablonmässigt uppskattas till mellan 0,4 och 1,4 miljoner kronor i snitt.

Företagens direkta kostnader för miljöprovningen utgörs till övervägande del av personalkostnader i form av arbetstid, både internt arbete och externt konsultarbete. Det varierar i vilken mån konsulter anlitas. Gäller det större verksamheter anlitas som regel ombud medan mindre verksamheter enligt provningsmyndigheterna tenderar att själv försöka hantera ansökan.

Vårt uppdrag syftar till att säkra näringslivets konkurrenskraft, öka investeringsviljan och främja en effektiv industriell klimatomställning, vilket bidrar till att klimat- och miljömålen kan nås. Vår allmänna utgångspunkt är att våra förslag ska leda fram till en effektivare och mer förutsägbar, konkurrenskraftig och rättssäker miljöprovningsprocess.

Våra förslag innebär att en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess införs för alla tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter och åtgärder. En myndighet bör göras ansvarig för att hålla ihop hela processen. Varje steg i processen tydliggörs och flera steg får en tidsfrist. För hela processen ska det finnas en tidsplan. Genom förslagen kommer det att bli tydligt vilka moment som ingår i provningen fram till ett beslut. Tidsplanen ska göra det

³² Se SOU 2022:33 s. 532.

³³ Se Ramböll Management Consultings rapport *Undersökning av genomförandetider och framtida resursbehov för projekt med miljöpåverkan*. Rapport avsedd för Svenskt Näringsliv. 2011.

möjligt att planera, och sätta press på alla berörda att hålla de tider som anges i planen.

Vi har uppskattat att den ungefärliga totala tidsåtgången för samtliga handläggningssteg sammantaget kan uppgå till så lite som 9 månader i ett okomplicerat tillståndsärende där alla är överens och förutsättningar för tillstånd är uppfyllda, samt där den sökande meddelar att den ursprungliga ansökan vidhålls och beslut om miljötillstånd ges samtidigt med den motiverade slutsatsen (se tabell 14.7 i avsnitt 14.9.9). I detta ingår tiden för samråd. I ett ”normalärende” uppskattas tidsåtgången till 15 månader. Till handläggnings-tiden ska läggas den tid som verksamhetsutövaren lägger på att ta fram och komplettera ansökningshandlingar och miljökonsekvensbeskrivningen.

Det kan jämföras med dagens handläggningstider där genomsnittet för tillståndsprövningen – exklusive den inledande samrådsprocessen – ligger på 1–1,5 år, men med stora variationer (se kapitel 8). Omkring 17 procent av alla tillståndsärenden och -mål avgörs i dag på mindre än 6 månader, 36 procent på mellan 6 och 12 månader, 35 procent på mellan 1 och 2 år, 8 procent på mellan 2 och 3 år och 4 procent på mer än 3 år. Till detta ska läggas tiden för samråd och framtagande av ansökningshandlingar innan ansökan lämnas in. Dessa uppgifter avser samtliga ärenden och förstainstansmål som gäller hel tillståndsprövning av vattenverksamhet eller miljöfarlig verksamhet i både miljöprövningsdelegationer och mark- och miljödomstolar under 2020–2022.

Med våra förslag gör vi bedömningen att förutsättningarna för ett snabbt och förutsägbart förfarande bör öka. Detta bör påverka investeringsviljan positivt. Tidsaspekten är central och en ökad förutsägbarhet kan påverka viljan att starta nya företag samt att investera i och utveckla befintliga verksamheter. Utdragna och oförutsägbara tillståndsprövningar lyfts ofta fram som ett av de främsta hindren för den gröna omställningen.³⁴

Om regeringen i ett nästa steg, för att finansiera de ökade kostnaderna för statsfinanserna, genomför en förändring av avgiftssystemet för miljöprövningen som syftar till högre kostnadstäckning kommer det att innebära en tydlig kostnadsökning för den miljötill-

³⁴ Se t.ex. Rootzén, J; Söderholm, P.; Zetterberg, L; Krook-Riekkola, A; Karltorp, K; Johnsson, F. (2024) *Framväxten av nya fossilfria värdekedjor från malm till fordon – styrmedel som möjliggör omställningen*.

ståndspliktiga sektorn som kollektiv, men i gengäld kan man förvänta sig en ännu mer effektiv och förutsägbar provningsprocess. Högre avgifter drabbar framför allt mindre företag med små resurser, men å andra sidan kräver en effektiv tillståndsprövning en ändamålsenlig resurssättning. Som vi har redogjort för i avsnitt 13.4.1 har systemet låg kostnadstäckning i dag, vilket kan bidra till att systemet inte är så effektivt som det kunde.

Vi redogör nedan närmare för våra bedömningar vad gäller konsekvenser för företagen av respektive förslag.

Förslaget om en ny provningsorganisation

I avsnitt 14.6 redogör vi för våra överväganden och förslag avseende en ny provningsorganisation. Enligt vår bedömning kommer det faktum att provningen hanteras av *en* provningsmyndighet att öka förutsättningarna för ett förutsebart ansökningsförfarande och en mer enhetlig regeltolkning. Det bör bli väsentligt mindre skillnader i handläggningstider än i dag. I dag kan en verksamhet i praktiken missgynnas av att den befinner sig i ett visst län där handläggningstiderna är långa medan andra har en fördel av att befinna sig i ett län där provningen kan gå avsevärt snabbare för liknande verksamheter. En utmaning med nuvarande system är att det finns en variation i hur ansökningarna hanteras och hur stor branschspecifik kunskap som finns på respektive provningsmyndighet. På Miljöprovningsmyndigheten kommer en stor mängd ärenden handläggas och det kommer att finnas många handläggare. Det ger bättre förutsättningar för att bygga upp och upprätthålla kompetens om många olika verksamhetstyper. Vår bedömning är att detta generellt kommer innebära mer relevanta och enhetliga utredningskrav och villkor. Med mer branschspecifik kunskap kan också verksamhetsutövarna få bättre stöd och vägledning i fråga om gällande regler och utredningskrav. Detta är särskilt viktigt för småföretagen, men kan generellt bidra till bättre kvalitet på ansökningar, vilket i sig bidrar till att korta provningen och på så sätt göra den mindre kostsam i termer av arbetstid hos sökanden. Som vi har beskrivit i avsnitt 14.6.4. innebär en större myndighet också mindre sårbarhet, vilket i sin tur kan bidra till att det blir färre förseningar på grund av t.ex. att handläggare byter tjänst eller är sjukskrivna. Förseningar i provningen

försvårar företagens planering och är kostnadsdrivande. Stor personalomsättning på vissa prövningsmyndigheter uppges av verksamhetsutövare vara en utmaning idag.

Under en övergångsperiod är vår bedömning dock att det kan uppstå oklarheter och förseningar när den nya myndigheten bildas och arbetet med samråd och förstainstansprövning avvecklas på länsstyrelserna och mark- och miljödomstolarna. Som beskrivs i bilaga 2 kommer det sannolikt att bli ett produktionsbortfall på befintliga prövningsmyndigheter under reformens genomförande. Det kommer också att ta tid innan den nya myndigheten är fullt bemannad, rutiner och arbetssätt har etablerats och nya handläggare lärt sig hantverket. Många verksamhetsutövare har dessutom en etablerad kontakt med t.ex. sin länsstyrelse genom tillsynen och den typen av upparbetad relation kommer i många fall inte finnas med den nya myndigheten. Det kommer överlag att bli en inlärnings- och omställningsperiod för alla aktörer när både process och myndighet ändras. Avståndet till den nya prövningsmyndigheten kommer också för vissa verksamheter att bli längre rent geografiskt, men enligt vår bedömning bör det inte ha någon större betydelse i och med merparten av kontakterna i en process inte sker fysiskt.

Sammantaget gör vi bedömningen att företagens arbete med att ansöka om miljötillstånd eller igångsättningsbesked på sikt kommer att underlättas och processen bli mer förutsebar när det blir en ny prövningsmyndighet. Det handlar till en betydande del om minskad risk och minskad osäkerhet, vilket i sig är viktigt för en verksamhetsutövare som planerar en investering. Det är dock svårt att kvantifiera hur mycket tid en verksamhetsutövare kan spara enbart med anledning av den nya prövningsmyndigheten. Tidsvinster och kostnadsbesparingar kommer också att skilja sig åt i olika ärenden eftersom de ser så olika ut i fråga om omfattning och komplexitet. Effekten bör också ses tillsammans med våra övriga förslag om t.ex. nya processer för samråd, igångsättningsbesked och tillstånd. Den nya myndigheten är en av flera åtgärder som bidrar till att nå syftet om en mer effektiv och förutsägbar process.

Förslaget om en ny tillstånds- och granskningsplikt

I avsnitt 14.7 finns våra förslag kring en ny tillstånds- och granskningsplikt. I avsnitt 16.7.1 har vi redogjort för vilka ändringar i prövningsnivåer som förslaget innebär. Sammantaget gör vi bedömningen att en reglering i överensstämmelse med EU-rätten bör underlätta tillämpningen av kraven både för verksamhetsutövare och prövningsmyndigheter. Med en sådan reglering blir det enklare att genomföra revideringar samt att förhålla sig till EU-rättslig praxis och tolka vägledning. Förståelsen och transparensen av hur Sverige har genomfört EU-kraven ökar också med en sådan reglering. En stor del av EU-kommissionens kritik mot det svenska genomförandet av MKB-direktivet handlar om huruvida samtliga verksamheter på MKB-direktivets bilaga 2 i dag genomgår en behovsbedömning. Genom vårt förslag säkerställs att en sådan fall till fall-bedömning av om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte genomförs för samtliga verksamheter på MKB-direktivets bilaga 2 – om verksamheterna inte på en generell nivå har bedömts alltid medföra en betydande miljöpåverkan eller under ett visst tröskelvärden bedömts inte kunna medföra en betydande miljöpåverkan.

En konsekvens för samtliga verksamheter som omfattas av tillstånds- eller granskningsplikt är att de framöver ska vända sig till en ny statlig myndighet när de ansöker om tillstånd eller igångsättningsbesked, i stället som förut, till länsstyrelsen, mark- och miljödomstol eller kommun. Som vi redogör för ovan gör vi bedömningen att företagets arbete med att ansöka om miljötillstånd eller igångsättningsbesked på sikt kommer att underlättas och processen bli mer förutsebar när det blir en ny prövningsmyndighet.

Som vi har nämnt i avsnitt 16.7.1 innebär förslaget regellättnader för ett antal verksamheter som består i att de i dag alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan, men i enlighet med förslaget i stället ska provas från fall till fall genom det s.k. granskningsspåret. Hur stora besparingar för näringslivet det kan innebära är mycket svårt att kvantifiera. Som ett räkneexempel kan anges följande. Anta att hälften av de verksamheter som tidigare har varit A eller B-verksamhet, men i vårt förslag omfattas av granskningsplikt, ansöker om igångsättningsbesked. Antalet nya sådana ärenden uppskattas till cirka 80 årligen, givet tidigare års ärendemängder (se bilaga 2 för våra

uppskattningar om antal inkommande ärenden). Anta vidare att 20 procent av dessa ärenden resulterar i ett besked om att betydande miljöpåverkan inte kan antas. Totalt blir det således cirka 16 sådana ärenden årligen och en förenkling för 16 verksamhetsutövare årligen. Anta att den kostnadsmässiga besparingen motsvarar den tidsmässiga. Som vi har redogjort för ovan utgörs företagens direkta kostnader för miljöprövningen till övervägande del av personalkostnader i form av arbetstid, både internt arbete och externt konsultarbete. Därför bör den möjliga kostnadsbesparingen procentuellt vara ungefär densamma som den möjliga tidsbesparingen. Ett igångsättningsbesked ska som huvudregel hanteras inom tre månader medan en tillståndsprocess, inklusive samrådsprocess i dag tar i genomsnitt cirka 1,5 år. Det innebär en tidsmässig förkortning med cirka 85 procent. Anta vidare att en genomsnittlig tillståndsprövning i dag kostar cirka en miljon kronor för verksamhetsutövare. Den kostnadsmässiga besparingen blir med ett sådant antagande således 850 000 kronor per ärende. Sammantaget summerar det till en årlig kostnadsbesparing om cirka 14 miljoner kronor för näringslivet som helhet givet dessa antaganden. Till detta kommer övriga besparingar för företagen. Ingångsvärdena kan förstås diskuteras och detta räkneexempel är endast avsett att illustrera storleksordningen på de potentiella besparingarna i dessa delar. För att få en uppfattning om hur olika antaganden slår kan man räkna på effekten av att i stället utgå från antagandet att samtliga nuvarande A- och B-verksamheter men som i vårt förslag framöver är granskningspliktiga ansöker om igångsättningsbesked och att 80 procent i stället för 20 procent av dessa ärenden resulterar i ett besked om att betydande miljöpåverkan inte kan antas. Det skulle innebära en förenkling för uppskattningsvis 128 verksamhetsutövare årligen, givet tidigare års ärendemängder. Sammantaget skulle det summera till en årlig kostnadsbesparing om 108 miljoner kronor för näringslivet som helhet. Som känslighetsanalysen visar är det flera faktorer som påverkar slutresultatet.

Vi har även konstaterat att förslaget innebär förenklingar för de verksamheter som tidigare omfattats av tillståndsplikt, men i enlighet med förslaget i stället omfattas av anmälningsplikt. Antalet ärenden som avser sådana verksamheter och åtgärder som tidigare varit tillståndspliktiga, men i enlighet med vårt förslag blir anmälningspliktiga förväntas vara få. Utifrån de senaste årens statistik på inkommande ärenden handlar det om max enstaka ärenden per år,

även om antalet kan tänkas öka något på grund av regellättnaderna. För dessa företag innebär detta en stor besparing, schablonmässigt från cirka 1,5 år för en tillståndsprövning inklusive samrådsprocess till cirka sex veckor för en anmälan.

En av de verksamhetstyper som omfattas av granskningsplikten, men där regleringen i dag är otydlig är anläggningar för solkraft. Som vi redogör för i avsnitt 14.7.7 föreslår vi en granskningsplikt för anläggningar för solkraft på 1 hektar eller större. I dag saknas en enhetlig reglering av hur och om anläggningar för solkraft ska prövas och i så fall om de kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta medför otydligheter och osäkerheter kring hur prövningen ska gå till samt om vad som ska prövas. I dag faller prövningen av anläggningar för solkraft in under anmälan för samråd i enlighet med 12 kap. 6 § miljöbalken, men den bestämmelsen bedöms inte vara ändamålsenlig för just prövningen av anläggningar för solkraft. Vi ser därför ett behov av en annan typ av prövningsplikt för anläggningar för solkraft.

Med vårt förslag förkortas den genomsnittliga handläggnings-tiden för många av dessa verksamheter. Ett igångsättningsbesked ska som huvudregel hanteras inom tre månader. I dag finns det stora variationer i handläggningstiderna för dessa verksamheter. De omfattas inte av den handläggningsstatistik som framkommer i Naturvårdsverkets årliga redovisningar, men enligt uppgifter från Svensk Solenergi som utredningen har fått tillgång till uppskattas den genomsnittliga handläggningstiden för anläggningar för solkraft på 5 hektar eller mindre som genomgår ett 12:6-samråd i dag till cirka 1–2 månader medan det för större anläggningar för solkraft uppskattas till cirka 9 månader. Dessa uppgifter baseras på ärenden som har prövats i länsstyrelsen i Skåne län under januari 2019 till juni 2024.

Som vi har beskrivit i avsnitt 16.7.1 innebär förslaget till ny verksamhetsindelning ökade krav på vissa nuvarande C-verksamheter. Det handlar om en något längre handläggningstid jämfört med i dag när företagen startar upp en ny verksamhet samt i vissa fall ökade krav på underlag inför prövningen. Handläggningen av ett igångsättningsbesked ska som huvudregel ta max tre månader medan handläggningen av en anmälan om miljöfarlig verksamhet i regel ska ta max sex veckor. Vi vet att handläggningstiden för anmälnings-ärenden i dag inte sällan tar betydligt mer än sex veckor. Samtidigt skapas bättre förutsättningar för en mer likvärdig hantering genom

en centraliserad prövning vid *en* prövningsmyndighet i stället för vid 290 kommuner. Många verksamhetsutövare vittnar i dag om att kraven på anmälans innehåll skiljer sig mellan tillsynsmyndigheterna trots att det kan vara fråga om likartade verksamheter eller åtgärder. Om underlaget är så pass bristfälligt att det inte går att pröva har vissa kommuner beskrivit att de i dag fattar ett interimistiskt beslut om förbud av verksamheten eller åtgärden för att hinna bedöma konsekvenserna. Det skapar osäkerheter för verksamhetsutövare och en ökad administration för kommunerna. Vårt förslag bör innebära att risken för sådana osäkerheter minskar för företagen. Med våra förslag bör granskningsförfarandet vara mer förutsägbart samtidigt som processen vid ett tillåtande resulterar i ett igångsättningsbesked med rättskraft. Detta bör vara mycket positivt för företagen.

För de anmälningspliktiga verksamheter som blir granskningspliktiga med våra förslag innebär förslagen en tydligt längre process i de fall de efter en granskning kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, vilket betyder att verksamheten ska tillståndsprövas. För de verksamheter som omfattas av MKB-direktivets bilaga 2 ska egentligen denna ordning gälla redan i dag. Det bör även noteras att för en stor del av C-verksamheterna – uppskattningsvis cirka hälften av de 9 000–10 300 befintliga verksamheter som berörs av kravet på igångsättningsbesked – är kraven på underlag för att bedöma huruvida verksamheten eller åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan de samma som förut, men den stora skillnaden för dessa verksamheter är att granskningen kommer att göras av den nya miljöprövningsmyndigheten i stället för av tillsynsmyndigheten. Vi bedömer därmed att de administrativa kostnaderna av att dessa företag omfattas av en ny prövningsnivå när de ska starta upp en ny verksamhet eller åtgärd inte kommer att påverkas nämnvärt. Där emot blir det en kostnad genom att befintliga anläggningar behöver ansöka om igångsättningsbesked. För sådan prövning föreslår vi dock en övergångstid vilket innebär att en ansökan om igångsättningsbesked inte behöver göras direkt när de nya bestämmelserna träder i kraft.

I kapitel 15 beskriver vi våra förslag till övergångsbestämmelser. Vårt förslag till ny tillstånds- och granskningsplikt i avsnitt 14.7 innebär att uppskattningsvis 9 000–10 300 befintliga verksamheter som i dag är anmälningspliktiga kommer att omfattas av krav på

igångsättningsbesked. Dessa verksamheter bör ges en övergångstid för att hinna ansöka om ett sådant igångsättningsbesked. För de verksamheter som har påbörjats före ikraftträdandet och som nu blir granskningspliktig bör dessa verksamheter få fortsätta att bedrivas utan igångsättningsbesked fram till och med den 1 juli 2033. Därefter får verksamheten bedrivas endast om den som bedriver verksamheten har lämnat in en ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked till Miljöprövningsmyndigheten senast den 1 juli 2030 om Miljöprövningsmyndigheten inte beslutar något annat.

Kravet på igångsättningsbesked för vissa nuvarande C-verksamheter i samband med övergångsbestämmelserna kommer att innebära ekonomiska konsekvenser för företagen. Om de omkring 9 000–10 300 (se avsnitt 16.7.1) befintliga C-verksamheterna behöver ansöka om igångsättningsbesked uppskattas den totala kostnaden för näringslivet sammanlagt till minst 225 miljoner kronor som en engångskostnad, fördelat på några år. Det är svårt att uppskatta hur många timmar som behövs för företagen att upprätta en ansökan om igångsättningsbesked och att genomgå en granskningsprocess. I beräkningen ovan har vi utgått från antagandet om en genomsnittlig kostnad om 25 000 kronor, vilket schablonartat skulle motsvara cirka 25 timmar á en timkostnad om 1 000 kronor. Kostnaden beror bl.a. på huruvida företagen upprättar ansökan själv eller anlitar konsulter. Det kan här nämnas att i den numera nedlagda databasen Malin framkommer olika uppgifter på genomsnittlig tidsåtgång för ett företag att upprätta en anmälan om miljöfarlig verksamhet enligt nuvarande regelverk, som vi inte har kunnat verifiera eller utgå ifrån. Vi har sett uppskattningar på genomsnittlig tidsåtgång i spannet 25–80 timmar i olika utredningar.³⁵ Eftersom kravet på igångsättningsbesked rör verksamheter som redan har anmälts till tillsynsmyndigheterna har vi utgått från den nedre delen av spannet. Till detta kommer avgifterna för prövningsmyndighetens handläggning och eventuella övriga kostnader som exempelvis den tid som företagen behöver lägga på att sätta in sig i det nya regelverket. Som vi har beskrivit i avsnitten 14.19 och 14.20 föreslår vi att nytt vägledningmaterial tas fram i samband med att de nya förslagen träder i kraft. Syftet är att redan från start åstadkomma en effektiv och enhetlig tillämpning av det nya regelverket. Målet med en sådan insats bör vara att alla berörda målgrupper ska ta del av utbildningar

³⁵ Se Naturvårdsverkets rapport (2004) 5353 *Pröva eller inte pröva?* s. 82 samt SOU 2023:74 s. 666.

och andra aktiviteter senast i samband med att regeländringarna träder i kraft.

Förslaget om undantag från krav på bygglovsplikt för sådana anläggningar som omfattas av miljötillstånd eller igångsättningsbesked

I avsnitt 14.7.12 föreslår vi att anläggningar som har ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked inte ska behöva omfattas av krav på bygglov för transformatorstation. Förslaget medför positiva konsekvenser för de företag som i dag behöver söka bygglov för transformatorstation trots att anläggningen omfattas av ett tillstånd enligt miljöbalken, men som med förslaget slipper detta krav. Förslaget är således en tydlig regelförenkling av ett administrativt förfarande som i dag kan uppfattas som en onödig dubbelprovning.

Förslaget om en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

Ett av syftena med en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (se avsnitt 14.8) är att skapa en effektivare och mer förutsägbar process. Processen ska vara densamma oberoende av var verksamheten eller åtgärden avses att genomföras. För att processen ska fungera behöver både verksamhetsutövare och ansvariga myndigheter bidra. Vad vi förstår utgör just bristen på förutsägbarhet framför allt inom ramen för nuvarande miljöbedömningsprocess en stor utmaning för företag som vill bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som kan medföra en betydande miljöpåverkan. En mer rättssäker och förutsägbar process bedömer vi medför bättre förutsättningar för företag att agera och ta investeringsbeslut än tidigare. Det är dock svårt att bedöma de positiva konsekvenserna i ekonomiska termer eftersom det saknas precisa underlag att luta sig emot.

Förslaget i den del det avser förändringar i miljöbedömningsprocessen kommer att tydliggöra, och i vissa fall korta ned tid som det tar innan den som vill genomföra en verksamhet eller vidta en åtgärd får besked från ansvarig myndighet om miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas för provning av om tillstånd kan ges. I normalfallet har vi uppskattat att den ungefärliga tidsåtgången för

de handläggningssteg som föregår den motiverade slutsatsen (se tabell 14.6 i avsnitt 14.9.9) uppgår till cirka 12 månader (exklusive den tid som går åt för verksamhetsutövaren att ta fram och komplettera ansökningshandlingar och miljökonsekvensbeskrivning). Det kan jämföras med dagens regelverk där verksamhetsutövare upplever en ovisshet i frågan om när miljökonsekvensbeskrivningen bedöms som fullständig och det inte längre finns skäl att avvisa den. Enligt dagens regelverk ska den som prövar tillståndsfrågan, när tillståndsfrågan avgörs, slutföra miljöbedömningen genom att med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som har kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna (6 kap. 43 § MB). Genom vårt förslag blir processen mer ”framtung” som en följd av att frågan om avvisning ”stängs” när ansökan bekräftats som fullständig.

Det blir också tydligare att det är prövningsmyndigheten som har ansvaret att driva processen för avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen. Det är dock fortfarande verksamhetsutövaren som bär ansvaret att ta fram ett tillräckligt gott underlag för myndigheterna att uttala sig om när miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsnivå ska bestämmas. Vi bedömer att tydligare krav i ett tidigt skede av processen tillsammans med en kortare process i sig kommer att medföra att de administrativa kostnaderna för företagen kommer att minska. I vilken utsträckning är dock svårt att uttala sig om. Enligt en studie från Svenskt Näringsliv 2011 utgjorde miljöbedömningsprocessen sammantaget det mest tids- och resurskrävande momentet i en tillståndsprövning. För en genomsnittlig verksamhetsutövare utgjorde den förstudie som görs innan investeringsbeslutet, samrådsprocessen och framtagandet av ansökan inklusive miljökonsekvensbeskrivningen sammantaget uppemot 90 procent av företagets totala resursåtgång i en genomsnittlig miljöprövning.³⁶ Sammantaget indikerar det att de administrativa kostnaderna för företag i en tillståndsprövning i huvudsak har att göra med den process med tillhörande krav som återfinns i 6 kap. miljöbalken. Vad vi förstår har detta inte ändrats sedan 2011, då nämnda studie är gjord, utan processen i relation till att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning som är godkänd för prövning utgör fortfarande de mest omfattande

³⁶ Se Ramböll Management Consultings rapport *Undersökning av genomförandetider och framtida resursbehov för projekt med miljöpåverkan*. Rapport avsedd för Svenskt Näringsliv. 2011.

momenten för den som vill genomföra en verksamhet eller vidta en åtgärd. Våra förslag om en ny miljöbedömningsprocess bör därmed innebära administrativa lättnader för samtliga företag som genomgår en miljöprövning.

Det är vanligt att den som vill genomföra en verksamhet eller vidta en åtgärd inte själv har kompetens att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning eller för den delen genomföra ett samråd. Det finns åtskilliga företag som arbetar med att ta fram allt från underlag till miljökonsekvensbeskrivningen till att förbereda allt underlag för hela tillståndsprövningen för den som vill genomföra en verksamhet eller vidta en åtgärd. Ansvar för samrådet är i dag otydligt reglerat, men vad utredningen förstår är det som regel verksamhetsutövaren som håller i samrådsprocessen (se avsnitten 9.7.3 och 9.9.3). I vårt förslag sker det en strukturell förändring av miljöbedömningsprocessen och ansvarig myndighet får ett större ansvar (se avsnitt 14.8.9). Verksamhetsutövaren har fortfarande en viktig roll vid det offentliga samrådet och ska exempelvis presentera sitt förslag till verksamhet eller åtgärd, svara på frågor från deltagare vid ett eventuellt samrådsmöte och ta fram en samrådsredogörelse, men det är prövningsmyndigheten som kallar till samrådet. Detta är i linje med hur bl.a. Finlands miljöbedömningsprocess är strukturerad (se avsnitt 6.4.3). Upplägget medför att ansvaret för den mer formella delen av samrådsprocessen, såsom att kalla till samråd, förflyttas. Detta kan medföra konsekvenser för de företag som har specialiserat sig på just denna del av processen.

Förslagen om tidsfrister och tidsplan för handläggningen

Förslagen om att införa tidsfrister och tidsplan för handläggningen (se avsnitten 14.9.8, 14.9.9 och 14.10.11) syftar till att bidra till ökad förutsebarhet och kortare handläggningstider för ärenden som initieras av företag. För att kunna hålla tidsfristerna krävs att företagen snabbt lämnar korrekta och fullständiga underlag och upplysningar i rätt tid. En utmaning i dag är att vissa ansökningar är bristfälliga. Andra förslag i detta betänkande syftar till att underlätta för företagen att ta fram ansökningar som uppfyller kraven.

Förslaget om ny reglering om när miljötillstånd ska ges

I avsnitt 14.9.14 föreslår vi en ny bestämmelse om att miljötillstånd ska ges om en ansökan om miljötillstånd avser en verksamhet eller åtgärd som uppfyller kraven i miljöbalken eller föreskrifter som är meddelade med stöd av balken eller av lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Bestämmelsen är ny i miljöbalkssammanhang. Även om bestämmelsen anger de krav som ska uppfyllas på en övergripande nivå är syftet med bestämmelsen att visa på att miljötillstånd ska ges om dessa förutsättningar är uppfyllda. Vi bedömer att en bestämmelse med ett sådant syfte är positivt för de företag som ansöker om miljötillstånd för en verksamhet eller en åtgärd.

Förslaget om krav på bästa tillgängliga teknik i stället för bästa möjliga teknik

I avsnitt 14.9.15 redogör vi för förslaget att ändra uttrycket "bästa möjliga teknik" i miljöbalkens 2 kap. 3 § till "bästa tillgängliga teknik" som är det uttryck som återfinns i bl.a. industriutsläppsdirektivet. Vår slutsats är att uttrycken har kommit att få samma innebörd. Det är därför lämpligt att uttrycket "bästa möjliga teknik" som anges i miljöbalken ersätts av uttrycket "bästa tillgängliga teknik" för att undvika spekulationer om olika kravnivåer. Att använda samma uttryck som används inom EU-lagstiftningen gör också att vi undviker att två snarlika uttryck används i miljöbalken och miljöprövningen. Ändringen bör undanröja nuvarande otydligheter i frågan.

Förslaget om justerad reglering om val av plats

I avsnitt 14.9.16 föreslår vi att bestämmelsen om val av plats i 2 kap. 6 § miljöbalken ska förtydligas så att det framgår att hänsyn vid prövning ska tas till sådan planläggning för området som har antagits med stöd av plan- och bygglagen eller motsvarande äldre bestämmelser. Förtydligandet är en kodifiering av praxis. Samtidigt tydliggör förslaget kopplingen mellan den kommunala planläggningen och tillståndsprövningen enligt miljöbalken. Förslaget bör vara positivt

ur ett företagsperspektiv eftersom det ökar förutsägbarheten i processen. Genom att studera befintliga planer kan den sökande således göra sig en bild av om en viss plats kommer att kunna vara lämplig för en verksamhet eller inte.

Förslaget om tydligare regler om beslutets rättsverkan och innehåll

Våra förslag i avsnitten 14.9.17 och 14.9.18 innebär att prövningens omfattning minskar genom att frågor som inte har avgörande betydelse för tillåtligheten flyttas från prövning till tillsyn. Förslagen bör leda till färre diskussioner vid tillståndsprövningen om vilka frågor som måste regleras i tillståndet och en ökad förutsebarhet för sökanden om vilka frågor som kommer att belysas vid prövningen. Förslagen bör också bidra till att frågor som bör kunna hanteras i tillsynen inte behöver regleras i tillståndet, och därmed öka verksamhetsutövarens utrymme för att göra miljöförbättrande ändringar som inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan utan föregående tillståndsprövning.

Förslaget om enklare regler för ändringar

I avsnitt 14.9.20 finns våra förslag om enklare regler för ändringar. Ändringstillstånd ska vara huvudregeln vid ansökan om ändring av en verksamhet, vilket innebär mindre omfattande prövningar än om verksamheter prövas i sin helhet.

I de fall en ändring inte kan anses medföra betydande miljöpåverkan och avslutas med ett ändringsbesked kommer resursåtgången att vara avsevärt mindre än för en tillståndsprövning. Storleken på de potentiella besparingarna för företagen är i dessa delar mycket svåra att kvantifiera och påverkas av flera faktorer, t.ex. hur många fler verksamhetsutövare som kommer att ansöka om att vidta miljöförbättrande ändringar i verksamheten eller begränsa ansökan till den aktuella ändringen samt hur stor andel av ändringarna som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Som en indikation kan anges att ett ändringstillstånd i dag har en genomsnittlig handläggningstid på 7–12 månader (se avsnitt 8.3.5). Ett ändringsbesked ska som huvudregel handläggas inom 3 månader från det att ansökan är fullständig. Den tidsmässiga besparingen blir således cirka 4–9 måna-

der för dessa ärenden. Antalet ärenden som avser ändringstillstånd har varit omkring 40 per år de senaste åren.

Även villkorsändringar kommer i de allra flesta fall att hanteras enligt det enklare förfarande som enligt huvudregeln ska handläggas inom 3 månader. Dessa ansökningar har i dag en genomsnittlig handläggningstid på 4–5 månader (se avsnitt 8.3.5). Den tidsmässiga besparingen blir således cirka 1–2 månader för dessa ärenden. Antalet ärenden som avser villkorsändringar har varit omkring 100 per år de senaste åren.

Våra förslag syftar till att göra det enklare att genomföra ändringar som bidrar till att miljöbelastande teknik, metoder och arbetssätt fasas ut till förmån för mer resurseffektiv och miljövänliga processer. Genom att framför allt öka förutsebarheten om hur ändringar ska handläggas och förkorta handläggningstiden är avsikten att främja utveckling. Det bör underlätta investeringar i t.ex. utsläppsminskande teknik.

Förslaget om tydligare reglering av myndigheternas arbete med omprövning

Våra förslag om enklare regler och process för omprövning (se avsnitt 14.9.24) syftar till att öka frekvensen av uppdaterade miljö-tillstånd. Ett fungerande omprövningsarbete kan bidra till en effektiv tillståndsprövning. Det kan också bidra till en mer effektiv konkurrens mellan verksamhetsutövarna, och skapa utrymme för samhällsutveckling genom att säkerställa att olika aktörer delar på bördorna – i dag tenderar ansvaret att falla på den verksamhetsutövare som vill göra något nytt eller annorlunda.

Förslagen syftar till att öka antalet uppdaterade miljötillstånd. Förslaget kommer inte beröra alla tillståndspliktiga verksamheter – endast sådana med villkor som inte kan anses vara tillräckliga. För att säkerställa att processen sker på ett förutsebart och transparent sätt föreslås att ansökan föregås av dialog och att det i besluten ska fastställas hur lång tid som tillståndshavaren har på sig att uppfylla de nya villkoren.

Förslaget om ersättning för motpartens kostnader

I avsnitt 14.9.25 föreslår vi att sökanden inte ska ersätta motparters kostnader i ärenden om miljötillstånd eller igångsättningsbesked för vattenverksamhet. Enligt nuvarande regler ska sökanden som huvudregel betala en motparts rättegångskostnader i ansökningsmål som avser vattenverksamhet i prövningen i mark- och miljödomstol. Motsvarande bestämmelse finns inte för miljöfarlig verksamhet.

En konsekvens av detta är vattenrättsliga sakägare inte längre får sina rättegångskostnader betalda av sökanden. Förslaget berör samtliga vattenverksamheter och innebär att sakägare inte kommer ha rätt till ersättning för sina ombudskostnader vid prövning av en tillståndsansökan. Sakägare kan vara både enskilda och företag som äger fastigheter i anslutning till den sökta verksamheten. Det kan även avse företag och enskilda vars rättigheter berörs av den sökta verksamheten såsom t.ex. fiskare vars fiske berörs av anläggandet av en vindkraftspark i en sjö eller till havs. Hur många företag och storleken på dessa som äger fastigheter i anslutning till kommande vattenverksamheter eller utgör sakägare på annan grund har vi svårt att bedöma.

Förslaget innebär att ansvaret för kostnaderna flyttas från sökanden och läggs i stället på de sakägare som väljer att föra talan i målet. Förslaget medför alltså en kostnadsbesparing för de företag som ansöker om tillstånd till vattenverksamhet, då de inte längre behöver betala sakägarnas rättegångskostnader. I de fall företag är sakägare, innebär det å andra sidan en fördyring för detta företag, men en motsvarande besparing för sökandeföretaget. Totalt sett innebär alltså förändringen en besparing för företagen. Storleken på denna är emellertid svår att bedöma.

Förslaget om ett enklare tillståndsförfarande för granskningspliktiga åtgärder

Det nya enklare tillståndsspåret innebär en förkortad tillståndsprozess både tids- och kostnadsmässigt för ett stort antal verksamhetsutövare som i dag är tillståndspliktiga (se ovan under avsnitt 16.7.1 om vilka som berörs). De ökade möjligheterna till dialog om lämpliga skyddsåtgärder kommer att underlätta processen för verksam-

hetsutövare men också minska risken för att verksamheter och åtgärder bedöms behöva gå över i miljötillståndsspåret.

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter (se avsnitt 14.13) syftar till att tydliggöra olika myndigheters roller i miljöprövningsprocessen. Detta förslag tillsammans med förslaget att slopa talerätten för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt det faktum att Kammarkollegiets har talerätt tagits bort från den 1 januari 2025 bör vara positiva för företagen eftersom det kommer att bidra till en större tydlighet om vilken myndighet som bevakar vilka frågor.

Våra förslag i denna del har störst betydelse i förhållande till myndigheters rätt att överklaga tillståndsbeslut enligt miljöbalken. Även om dagens begränsade överklagandefrekvens från statliga myndigheter medför att förslagen endast kommer att medföra mindre konsekvenser för företagen blir dessa konsekvenser dock positiva ur ett företagsperspektiv. Även förslaget att slopa nuvarande partsmyndigheters rätt att ta initiativ till omprövning av ett tillstånd enligt miljöbalken och flytta denna rätt till tillsynsmyndigheten bör vara ett sådant tydliggörande av myndigheternas roller i processen som bör vara positiv även för företagen.

I första instans sammanfaller myndigheters parts- och remissroll på ett sådant sätt att förslagen inte kommer att leda till några egentliga förändringar för företagen i prövningen. Myndigheternas medverkan och kunskap behövs i prövningen och berörda myndigheter kommer även framgent att få de ansökningar som rör myndighetens ansvarsområde. Andra åtgärder som riktar sig mot *hur* myndigheter deltar i prövningen bör kunna ha större betydelse för företagen. Vår bedömning är också att regeringens styrning och uppföljning av de statliga myndigheternas deltagande i miljöprövningsprocessen bör utvecklas. Om t.ex. myndigheter kommer in mer samordnat och tidigare i processen, vilket våra övriga förslag också bör kunna bidra till, bör det leda till en enklare hantering för sökanden då det t.ex. inte kommer in nya synpunkter sent i processen och minskat utrymme för olika tolkningar som leder till överklaganden. Därmed kan tid för överprövning undvikas i något fler fall än i dag. Det bör

dock noteras att statliga myndigheter i allmänhet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i synnerhet överklagar mycket sällan. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap överklagar enligt uppgift till oss ibland ett par ärenden per år medan de vissa år inte överklagar några beslut. I den statistik om överklaganden i tillståndsärenden 2021–2022 (se kapitel 8) som vi har fått tillgång till framkommer inga överklaganden från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Skulle det med anledning av förslaget bli färre överklagande ärenden har det givetvis stor betydelse för det enskilda företaget som har ansökt om tillstånd och som då inte behöver genomgå en tids- och därmed kostnadskrävande överprövningsprocess. På aggregerad nivå kommer förslaget dock endast innebära en marginell skillnad sett till den totala prövningstiden utslaget på samtliga ärenden.

16.7.3 Konkurrensförhållanden

Sammanfattningsvis gör vi bedömningen att det är svårt att förutspå vilken nettoeffekt våra förslag har på konkurrensförhållandena på marknaden för verksamheter som berörs av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked. I avsnitt 16.7.1 har vi redogjort för vilka konsekvenser ändringar i provningsnivåer får för företagen. Sammanfattningsvis kan här nämnas att det tillståndspliktiga området – antalet verksamheter och åtgärder som automatiskt omfattas av tillståndsplikt – minskar med omkring 60 procent medan en stor del av de verksamheter och åtgärder som i dag är anmälningspliktiga i stället blir granskningspliktiga. Det innebär att olika branscher berörs på olika sätt, vilket vi bedömer innebär både förväntade besparingar och ökade kostnader som slår olika.

I våra direktiv anges att det är viktigt att miljötillståndprocesser är optimerade för att göra Sverige mer attraktivt för investeringar i näringslivet.³⁷ Ser vi till konkurrensförhållanden vis-à-vis andra länder och hur attraktivt Sverige är som land att investera i kan vi efter samtal med näringslivsföreträdare konstatera att både tidsaspekten och förutsägbarheten i tillståndprocessen är viktiga för investeringsviljan. Båda faktorerna kan vara avgörande när ett företag beslutar i vilket land en investering ska göras.

³⁷ Se dir. 2023:78, s. 3.

Ser vi till relationen mellan olika företag inom Sverige är vårt förslag om en ny prövningsmyndighet i sig huvudsakligen konkurrensneutralt. Möjligen är det till en större fördel för de stora verksamhetsutövarna med en central myndighet, medan det för mindre verksamheter kan finnas en fördel med länsstyrelsen som ansvarig myndighet för samråd och tillstånd i och med den upparbetade relation de kan ha genom t.ex. tillsynen. De små företagen kan behöva stöd och vägledning i högre grad. Å andra sidan väntas förslaget bidra till en ökad konkurrensneutralitet för samtliga företag i så måtto att det kommer att spela mindre roll var i landet en verksamhet ska bedrivas. En ökad enhetlighet i rutiner, bedömningar och i själva tillstånden innebär en mer likvärdig prövning. I dag kan var i landet en verksamhet befinner sig ha stor betydelse för t.ex. hur lång tid prövningen tar. Skillnaderna i genomsnittliga handläggningstider är stora, framför allt mellan olika länsstyrelser. Att det blir en mer likvärdig prövning över hela landet bedöms vara särskilt viktigt för företag med verksamhet endast i Sverige.

I det förslag som vi lägger fram om en ny miljöbedömningsprocess tydliggörs ansvaret för företag och myndigheter inom ramen för miljöbedömningsprocessen jämfört med i dag (se bl.a. avsnitten 14.8.9 och 14.8.12). I dag finns det stora konkurrensfördelar med att vara ett stort företag rent resursmässigt när en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram. Vi bedömer att när den ansvariga myndigheten får ett större ansvar för den process som påverkar framtagandet av en miljökonsekvensbeskrivning bör dock glappet mellan resursstarka företag med god prövningskompetens och mindre företag minska.

16.7.4 Särskilda hänsyn till små företag

Som vi har konstaterat ovan berörs både små och stora företag av dagens regler kring miljötillstånd. Bland de största företagen har de flesta miljötillståndspliktig verksamhet, men även en stor del av småföretagen berörs av regelverket.

Små företag påverkas generellt mer av långa handläggningstider och komplicerade processer genom att de har mindre resurser för att hantera dem. Svenskt Näringsliv konstaterade t.ex. i en rapport från 2021 att andelen företag som har uppgett att miljöregelverket

medfört negativa konsekvenser för företagets verksamhet var högst för de minsta företagen. Möjliga förklaringar är just de mindre företagens mer begränsade resurser och att de typiskt sett är mer beroende av nischade marknader och investeringar. Förseningar och fördyringar slår därför hårdare. Det var också förhållandevis fler småföretag (1–9 anställda) som redovisade att investeringen/förändringen inte genomfördes alls på grund av prövningsprocessen.³⁸ Som vi har beskrivit i avsnitt 11.3.7 är det också främst små företag som i dag upplever det som svårt att förstå hur prövningen fungerar och vilka krav som ställs. Mot den bakgrunden är vår bedömning att det är de små företagen som i synnerhet kommer att tjäna på en enklare prövningsprocess.

Vad gäller inrättandet av en ny prövningsmyndighet är det dock inte självklart att små företag påverkas i högre grad än större företag, även om olika företag kan påverkas på andra sätt. Ett exempel är att systemet blir enklare med en enda prövningsmyndighet. Det bör underlätta särskilt för små företag som kanske inte har möjlighet att anlita ett ombud. Det kräver i dag en hel del kunskap om regelverket för att veta vilken myndighet som prövar vilken typ av verksamheter, även om gränsdragningen mellan kommunens och prövningsmyndighetens ansvar även framgent kan vara svår att förstå. Med en prövningsmyndighet finns det också goda möjligheter att ta fram gemensamma e-tjänster och checklistor som kommer att underlätta framför allt för dem som inte har möjlighet att anlita ombud som är experter på prövningsprocesserna. I övrigt beror konsekvenserna av en ny prövningsmyndighet till stor del på hur den nya myndigheten kommer arbeta med stöd och vägledning i prövningen och, i en övergångsperiod, i vilken mån vägledande myndigheter når ut med informationen om det nya prövningssystemet.

Våra förslag bör på sikt även möjliggöra en mer tillgänglig process genom ökad digitalisering, vilket bör vara positivt för framför allt små företag. Den nya prövningsmyndigheten bör enligt våra förslag i avsnitt 14.11 på en lämplig webbplats och på ett samlat och sökbart sätt offentliggöra information om inledda ärenden om miljöprövning och hur allmänheten kan lämna synpunkter, kungörelsehandlingar samt meddelade beslut. Vi gör bedömningen att Sverige med ett samlat miljöinformationssystem, e-tjänster för ansökningar, lämnande

³⁸ Se 50 miljarder och företag som försvann – Resultatet av krångliga och oförutsebara miljö-tillståndprocesser, Svenskt Näringsliv (2021), s. 10 och 15.

av synpunkter och överklaganden, och digitala verktyg för vägledning och stöd på sikt skulle kunna förenkla för företag samt göra det lättare för allmänheten och berörda myndigheter att ta reda på vad som gäller för en verksamhet och delta effektivt i miljöprövning.

Förslaget om en ny indelning av verksamheter och åtgärder (se avsnitt 14.7) innebär, som har nämnts ovan, att ett stort antal nuvarande C-verksamheter i stället för att anmäla verksamheten till kommunen ska ansöka om igångsättningsbesked från den nya föreslagna prövningsmyndigheten. Det får antas att en stor del av dessa är små företag. Vi har dock inom ramen för utredningstiden inte haft möjlighet att analysera detta närmare. Den ökade administrativa bördan kan oavsett förväntas leda till större påverkan på små företag, jämfört med större bolag. För dessa företag blir handläggningstiden något längre (huvudregel om tre månader i stället för sex veckor). Under utredningsarbetet har dock förts fram från verksamhetsutövare att tillsynsmyndigheten inte alltid klarar att hålla en handläggningstid på sex veckor för anmälningsärenden. I stället bidrar kompletteringsförelägganden och osäkerheter i hanteringen till att även anmälningsprocessen många gånger är både oklar och utdragen i tid. Med våra förslag bör granskningsförfarandet vara mer förutsägbart samtidigt som processen vid ett tillåtande resulterar i ett igångsättningsbesked med rättskraft. Detta bör vara mycket positivt för företagen.

För att förslaget om en ny verksamhetsindelningen inte ska få negativa konsekvenser för småföretag genom att ett omotiverat stort antal verksamheter och åtgärder med begränsad miljöpåverkan träffas av krav på förprövning i och med de bredare verksamhetsbeskrivningarna i MKB-direktivets bilaga 2 ser vi behov av att det införs nya tröskelvärden för vissa verksamhetsbeskrivningar (se avsnitt 14.7.7). Därför föreslår vi att dessa delar utreds vidare så att lämpliga gränsvärden för vissa granskningspliktiga verksamheter tas fram (se avsnitt 14.18.3). Vi har även tagit hänsyn till detta behov i våra övergångsbestämmelser. Äldre bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt gäller därför fram till 1 juli 2030 för de verksamheter och åtgärder som omfattas av sådan verksamhetsbeskrivning i bilaga 3 till miljöprövningsförordningen som är markerade med en asterisk, alltså där lämpliga gränsvärden för när granskningsplikten ska inträda bör kan tas fram innan de nya bestämmelserna träder i kraft för verksamheterna.

Förslaget om en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess får i huvudsak positiva effekter för små företag. Mindre företag har inte samma resurser att anlita de bästa miljökonsekvenskonsulterna som stora och medelstora företag. Detta kan medföra en ökad risk för avslag på ansökan om tillstånd. Med en myndighet som ansvarar för hela processen och som också har i uppdrag att lämna den vägledning och stöd om prövningsprocessen som de sökande behöver bör dock denna skillnad i resurser mellan olika företag få minska betydelse.

Förslaget om en begränsad talerätt för statliga myndigheter kommer enligt vår bedömning inte att få några större effekter på företagen, i synnerhet inte små företag. Det är väldigt få småföretag som berörs av statliga överklaganden som nästan uteslutande gäller mer omfattande verksamheter med stor miljöpåverkan. Det handlar om ett till två statliga överklaganden per år för sådana verksamheter och åtgärder som provas av miljöprövningsdelegationer, dvs. mindre verksamheter och åtgärder. De statliga myndigheterna, utöver länsstyrelsen och i viss mån Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, deltar överhuvudtaget sällan i prövningar av B-verksamheter.

Det kommer vara av stor vikt att särskilda insatser görs för att nå ut med information om det nya systemet inklusive om vem som prövar vad till just små företag. Som vi beskriver i avsnitt 14.20.2 föreslår vi att Naturvårdverket bör ges i uppdrag att uppdatera befintlig information och vägledning om miljöprövning och miljöbedömning.

16.8 Konsekvenser för enskilda

Enskilda berörs framför allt av våra förslag om en ny prövningsorganisation och en ny miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess. Vi bedömer att allmänhetens möjligheter till insyn och påverkan i tillståndsprövningar påverkas något av våra förslag. För enskilda som är verksamhetsutövare blir konsekvenserna i stora delar desamma som för företag (se avsnitt 16.7).

Förslaget om en ny prövningsorganisation

Vi bedömer att allmänhetens möjlighet till insyn och påverkan i tillståndsprövningar inte förändras nämnvärt med anledning av förslaget om en ny prövningsmyndighet. Det kan bli enklare för enskilda och organisationer när det blir en ansvarig myndighet för hela processen i stället för många olika. Det kan i dag vara svårt för den som inte är insatt att veta vilken myndighet som ansvarar för vad och processerna skiljer sig åt om det är en länsstyrelse eller en mark- och miljödomstol som prövar ett ärende. Med våra förslag blir processerna tydligare och mer enhetliga. Sammantaget bör detta kunna underlätta för miljöorganisationer, lokala föreningar som engagerar sig i miljöarbete och för allmänheten.

Det finns en risk att strävan efter ökad effektivitet kan komma i konflikt med andra förvaltningspolitiska värden så som tillgänglighet. Att miljöprövningen i vissa fall kommer ske på ett regionkontor i ett annat län kan ha en negativ påverkan genom större avstånd till prövningsmyndigheten. Som vi konstaterat är det dock i de flesta fall inte fråga om några fysiska möten med kommunen eller länsstyrelsen i de ärenden dessa myndigheter prövar i dag. En indirekt påverkan är att beslut som fattas långt ifrån de berörda kan få sämre legitimitet. Med den regionala organisation som vi föreslår tror vi att det till betydande del kan motverkas. Mark- och miljödomstolarna finns redan i dag på bara fem platser i landet så i fråga om verksamheter och åtgärder som i dag prövas av dem blir det snarast en viss förbättring.

Förslaget om en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

I avsnitt 9.9.1 analyserar vi kraven i EU-rätten, inklusive Århuskonventionen som är en del av EU-rätten, kring allmänhetens och enskilda som är särskilt berörda deltagande i miljöbedömningsprocessen. Gällande rätt har utgått ifrån att ett tidigt deltagande från allmänheten och enskilda borgar för ett uppfyllande av de krav som EU-rätten ställer på möjligheterna att delta i processen. Däremot har inte de kvalitativa krav som finns på samrådsprocessen givits samma uppmärksamhet. Vi bedömer att detta förhållande behöver ändras och för att säkerställa en effektiv process för allmän-

heten och enskilda behöver antalet samråd begränsas till ett och samrådsunderlaget måste vara fullständigt när samråd sker. Detta är i överensstämmelse med vad både EU-rätten, inklusive Århuskonventionen och Esbokonventionen kräver.

Detta kan upplevas som negativt för allmänheten och enskilda som är särskilt berörda. I dag bjuds enskilda som är särskilt berörda in till tre former av samråd (undersökningssamråd och avgränsningssamråd samt till att lämna synpunkter efter att ansökan samt miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts av prövningsmyndigheten). Med vårt förslag blir det som utgångspunkt endast ett samråd. Ett mer begränsat deltagande kan upplevas som en negativ konsekvens, men syftet är att i stället skapa en kvalitativ och effektiv process för enskilda, allmänheten och företag. Vid det aktuella samrådet är avsikten att det underlag som allmänheten och enskilda får ta del av, till skillnad från vid dagens undersöknings- och avgränsningssamråd, ska ge en tydlig bild både av den tänkta verksamheten eller åtgärden och dessa konsekvenser samt olika alternativa placeringar av verksamheten. Att samrådet hålls när detta underlag är klart bedömer vi bör vara positivt både för enskilda som är särskilt berörda och allmänheten som helhet.

Även om vårt förslag inte syftar till att enskilda och allmänheten ska uppleva att de kommer in sent i processen eller i ett skede där den som vill vidta en åtgärd eller bedriva en verksamhet har låst sig i sin ambition om exempelvis lämplig plats eller tillvägagångssätt, går det inte att utesluta att processen kan upplevas så. Detta skulle kunna påverka legitimiteten och acceptansen för de verksamheter och åtgärder som prövas och leda till fler överklaganden av tillståndsbeslutet. I denna del är det därför väldigt viktigt att prövningsmyndigheten är tydlig med att den i detta skede av processen inte har förordnat något särskilt lokaliseringsalternativ och inte heller granskat om miljökonsekvensbeskrivningen går att lägga till grund för tillståndsprövningen genom en motiverad slutsats.

Det bör också tilläggas att även om det med vårt förslag endast ställs krav på ett offentligt samråd är det inget som hindrar att den som avser att söka miljötillstånd väljer att hålla flera samråd med berörda enskilda eller allmänheten i övrigt. Detta är något som uppmuntras i artikel 6.5 Århuskonventionen och även i vägledningar under MKB-direktivet.

Om den sökande ändrar sin ansökan efter att en motiverad slutsats lämnats eller om prövningen i övrigt är komplicerad har prövningsmyndigheten också en möjlighet att kalla bl.a. den berörda allmänheten till sammanträde innan tillståndsfrågan avgörs. Prövningsmyndigheten kan även bedöma att ändringarna är så stora att den motiverade slutsatsen behöver uppdateras och ett nytt samråd äga rum, vilket i så fall kungörs.

Det är viktigt att stärka allmänhetens tillgång till information och underlätta allmänhetens deltagande i tillståndsförfaranden. Som vi beskriver i avsnitt 14.2.3 är vår utgångspunkt att hela miljöprövningsförfarandet så långt det är möjligt och lämpligt bör vara digitalt. Vi gör bedömningen att Sverige med ett samlat miljöinformationssystem, e-tjänster för ansökningar, lämnande av synpunkter och överklaganden, och digitala verktyg för vägledning och stöd på sikt skulle kunna göra det lättare för allmänheten att ta reda på vad som gäller för en verksamhet och delta effektivt i miljöprövning. Den nya prövningsmyndigheten bör därför på en lämplig webbplats och på ett samlat och sökbart sätt offentliggöra information om inleda ärenden om miljöprövning, kungörelsehandlingar och meddelade beslut samt hur allmänheten kan lämna synpunkter.

Förslaget om ersättning för motpartens kostnader

I avsnitt 14.9.25 föreslår vi att sökanden inte ska ersätta motparters kostnader i ärenden om miljötillstånd eller igångsättningsbesked för vattenverksamhet. Enligt nuvarande regler ska sökanden som huvudregel betala en motparts rättegångskostnader i ansökningsmål som avser vattenverksamhet i prövningen i mark- och miljödomstol. Motsvarande bestämmelse finns inte för miljöfarlig verksamhet. Förslaget är en direkt konsekvens av att vi föreslår att prövningen av tvång- och ersättningsfrågor i första instans flyttas från en domstol till en förvaltningsmyndighet. Vid prövning i en förvaltningsmyndighet förekommer inte någon skyldighet för en sökande att ersätta en motparts kostnader. Vi har därför inte funnit skäl att införa en sådan regel i den av oss föreslagna processen.

En konsekvens av att sökanden inte längre ska ersätta en motparts kostnader är att vattenrättsliga sakägare inte längre får sina rättegångskostnader betalda av sökanden. Förslaget berör samtliga

vattenverksamheter och innebär att sakägare inte kommer att ha rätt till ersättning för sina ombudskostnader vid prövning av en tillståndsansökan. Sakägare kan vara både enskilda och företag som äger fastigheter i anslutning till den sökta verksamheten. Det kan även avse företag och enskilda vars rättigheter berörs av den sökta verksamheten såsom t.ex. fiskare vars fiske berörs av anläggandet av en vindkraftspark i en sjö eller till havs.

Upphävandet av bestämmelsen innebär att sakägare inte kommer att kunna föra sin talan på sökandens bekostnad i mål om vattenverksamhet. Oro över ombudskostnader kan för den enskilde sakägaren medföra att denne väljer att inte själv framföra sina synpunkter på ansökan. Vi har inte kunnat bedöma hur stor denna risk är och hur stor nackdel detta kan vara för enskilda sakägare. Det kan erinras om att sakägare som berörs av lika ingripande miljöfarliga verksamheter inte har någon rätt till ersättning för rättegångskostnader vid tillståndsprövningen. Slutligen bör också framhållas att prövningsmyndigheten har ett utredningsansvar att beakta flertalet av de omständigheter som sakägare kan anföra till stöd för sin talan.

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter

Förslaget om slopad talerätt för Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap bör inte få några konsekvenser för enskilda och civilsamhällesorganisationer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör delta i samma utsträckning som idag i prövningen i första instans. Möjligen kan förslaget få indirekta konsekvenser för enskilda genom att myndigheten inte längre kan överklaga materiellt felaktiga beslut, se även 16.9 nedan.

16.9 Konsekvenser för miljö och klimat

Flera aktörer har pekat ut tillståndprocesser som en nyckelfråga för klimatomställningen. Exempelvis har Klimatpolitiska rådet lyft behovet av snabbare och mer förutsägbara tillståndprocesser av olika slag – såväl miljöprövning som koncessioner för elnät och tilldelning av effekt inom elsystemet. Alltför långa, oförutsägbara eller ineffektiva tillståndprocesser riskerar inte bara att försena utan också omintetgöra viktiga investeringar i klimatomställningen. Enligt

Klimatpolitiska rådet behöver processerna förnyas så att de klarar en accelererad omställning och samtidigt är förutsägbara och inkluderande, uppfattas som legitima, förmår beakta olika intressen och göra avvägningar mellan olika samhällsmål utan att dra ut på tiden i årtal.³⁹

De viktigaste konsekvenserna för miljö och klimat av våra förslag handlar om att en ökad investeringsvilja bör leda till att fler klimat- och miljöförbättrande investeringar görs och till att klimatomställningen påskyndas. Genom att skapa förutsättningar för en accelererad klimatomställning kan stora samhällsekonomiska vinster uppnås när företag ställer om till fossilfrihet. Sammantaget är det dock svårt att bedöma vilka effekter på möjligheten att nå riksdagens miljömål inklusive klimatmålet som våra förslag kan få. Vissa förslag får en indirekt positiv förväntad effekt på miljö och klimat genom att skapa bättre förutsättningar för klimat- och miljöförbättrande investeringar, medan andra förslag kan innebära vissa risker för miljöskyddet eller för människors hälsa. Vi resonerar mera kring dessa konsekvenser samt hur dessa risker kan hanteras nedan.

Förslaget om en ny prövningsorganisation

De organisatoriska förändringarna bedöms inte ha direkt miljöpåverkan i någon högre grad. Det kan bli fråga om en del längre resor när syn genomförs på plats och Miljöprövningsmyndigheten närvarar vid offentliga samråd. Vi tror dock att det kommer vara en marginell förändring jämfört med i dag där mark- och miljödomstolarna i arbetet med de flesta mål reser för att genomföra syn på plats och länsstyrelsen deltar vid offentliga samrådsmöten. Sannolikt kan också den föreslagna organiseringen av Miljöprövningsmyndigheten innebära en del resor mellan regionkontoren och huvudkontoret. I först hand är dock vår bedömning att de flesta möten och kontakter kommer att ske digitalt.

Vad gäller indirekt miljöpåverkan bedöms en mer effektiv och förutsebar prövning leda till en ökad investeringsvilja och tidsvinster, vilket i sin tur kan bidra positivt till att nå miljö- och klimatmålen genom att fler klimat- och miljöförbättrande investeringar kommer till stånd och att det kan ske snabbare. Många branschföreträdare vitt-

³⁹ Se Klimatpolitiska rådets rapport 2023, s. 11 och 124.

nar om att de allra flesta investeringar som sker är miljöförbättrande, och att ny teknik i samband med uppgraderingar och produktionsökningar i de flesta fall bidrar till att minska utsläppen per producerad enhet av såväl växthusgaser som andra substanser. Av Fossilfritt Sveriges uppföljningsrapporter hösten 2021 och 2022 framgår att tillståndsfrågorna utgör en stor utmaning för många branscher och de är för flera aktörer det enskilt största potentiella hindret för att branschernas färdplaner mot fossilfritt ska kunna genomföras. Effektivare tillståndsprocesser anses därför vara en förutsättning för att åtgärder som minskar utsläpp ska kunna genomföras.⁴⁰

Investeringar i ny teknik har alltså en stor potentiell klimatnytta, men det är inte möjligt att på ett tillförlitligt sätt beräkna klimatinnyttan av att just en ny prövningsmyndighet inrättas. En mer effektiv och mindre sårbar prövningsorganisation med god kompetensförsörjning och utrymme för specialistkompetens bedöms därutöver också gynna miljö och klimat på sikt genom att det kan ske en bättre prövning av de materiella frågorna kopplade till klimat- och miljöpåverkan av olika verksamheter.

Förslaget om en ny tillstånds- och granskningsplikt

Förslaget om en ny verksamhetsindelning innebär i många fall att verksamheterna byter prövningsnivå. Det kan få konsekvenser ur miljösynpunkt.

Frågan är, för det första, hur det påverkar miljön att tillståndspliktiga verksamheter blir anmälningspliktiga. Vi har inom ramen för utredningstiden inte haft möjlighet göra någon egen bedömning av miljöpåverkan för respektive verksamhetstyp utan har utgått från den genomgång som Naturvårdsverket gjorde 2017.⁴¹

Vissa av de verksamheter som i dag är tillståndspliktiga ska i enlighet med vårt förslag i stället bli anmälningspliktiga (se avsnitt 16.7.1 för vilka verksamheter som berörs). Som exempel kan nämnas krematorier eller vissa anläggningar för att med kemiska eller termiska metoder yrkesmässigt ta bort lack eller färg. Flera av dessa verksamheter har Naturvårdsverket i myndighetens genomgång av tillståndspliktens omfattning 2017 bedömt vara av den karaktären att de inte

⁴⁰ Se Färdplaner för fossilfri konkurrenskraft – uppföljning 2022, Fossilfritt Sverige, s. 51.

⁴¹ Se ”Kategorisering av verksamheter och åtgärder utifrån krav på miljökonsekvensbeskrivning” Redovisning av regeringsuppdrag i Naturvårdsverkets regleringsbrev 2017.

alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utan det bör bedömas från fall till fall. Verksamheterna som omfattas är av varierende karaktär och vissa av dem kan enligt Naturvårdsverket innebära bl.a. betydande utsläpp till luft och vatten, buller, luktstörningar eller ge upphov till farligt avfall. I den mån denna miljöpåverkan inte kan hanteras inom ramen för anmälningsförfarandet genom förelägganden med försiktighetsmått eller skyddsåtgärder m.m. kan förslaget få negativa konsekvenser för miljö- och hälsoskyddet. Vi bedömer dock risken som liten då antalet nya sådana verksamheter antas vara få årligen. Det bör även nämnas att i enlighet med vårt förslag i avsnitt 14.14.2 får tillsynsmyndigheten förelägga en verksamhetsutövare att inom viss tid ansöka om igångsättningsbesked om verksamheten eller åtgärden skulle kunna medföra en betydande miljöpåverkan eller om det annars behövs med hänsyn till enskilda intressen, även om en verksamhet inte omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked.

För det andra bör man fråga sig hur miljöskyddet påverkas av att nuvarande tillståndspliktiga verksamheter och åtgärder i stället blir granskningspliktiga. Vår ambition är att detta inte bör påverka miljöskyddet negativt. Genom granskningsförfarandet ska det säkerställas att verksamheter och åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska tillståndsprövas. Bedömningen av om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska göras med beaktande av vilka försiktighetsmått och skyddsåtgärder som sökanden har beskrivit att den planerar att vidta. Som för alla verksamheter och åtgärder som omfattas av miljöbalken behöver även de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följas. Likaså får en verksamhet eller åtgärd inte tillåtas som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vatten ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. En ansökan om igångsättningsbesked måste därför också innehålla de övriga uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. och miljökvalitetsnormerna för vatten följs samt förslag till övervakning och kontroll av verksamheten. Därutöver behöver prövningsmyndigheten veta om verksamheten eller åtgärden kan påverka ett Natura 2000-område eller skyddade arter och deras livsmiljöer.

För det tredje bör man fråga sig vad den föreslagna registreringsplikten innebär för miljöskyddet. Vi har bedömt att för vissa

anmälningsskyldiga verksamheter är det ur ett EU-rättsligt perspektiv möjligt att ta fram en registreringsplikt i kombination med generella föreskrifter för respektive bransch/verksamhet (se avsnitt 14.7.9). Dessa verksamheter är i huvudsak sådana som Naturvårdsverket har, utifrån kriterierna i bilaga 3 till MKB-direktivet, bedömt att miljöpåverkan är begränsad och att verksamhetens miljöpåverkan och behov av skyddsåtgärder normalt kan hanteras genom ett anmälningsskydd utan särskild miljökonsekvensbeskrivning. En registreringsplikt utan generella föreskrifter hade kunnat vara riskabel ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt och därför villkoras förslaget med att kraven på anmälningsskydd inte kan slopas förrän lämpliga branschvisa föreskrifter finns på plats.

Slutligen kan vi konstatera att en positiv konsekvens för miljöskyddet med vårt förslag om en ny verksamhetsindelning är att det säkerställs att de verksamheter som omfattas av MKB-direktivets bilaga 2 kommer att genomgå en granskning av huruvida betydande miljöpåverkan kan antas. Som vi redogör för i avsnitt 16.7.1 är det ett stort antal verksamheter som berörs av det förslaget. Denna del av förslaget bör leda till ett något förbättrat miljöskydd.

Förslaget om en ny integrerad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess

Syftet med miljöbedömningsprocessen är i dag att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas (6 kap. 1 § MB). Vår bedömning är att de förslag som vi lägger om en mer samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess på ett tidigare stadium än i dag kommer att fokusera på frågan om vilka miljökonsekvenser som en verksamhet eller åtgärd kan komma att medföra och hur negativa konsekvenser kan förhindras genom skyddsåtgärder och andra villkor (se bl.a. förslag i avsnitt 14.8). Detta kommer att göra att både de sökande och prövningsmyndigheten kommer att arbeta aktivt med dessa frågor under hela processen. En mer kvalitativ och effektiv miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess bör på så sätt medföra positiva konsekvenser för miljö och klimat.

Förslagen om tidsfrister och tidsplan för handläggningen

För att samhället ska bli fossilfritt och mer hållbart behövs ny teknik, nya affärsmodeller och investeringar i industri och infrastruktur. Förslagen om tidsfrister och tidsplan för handläggningen syftar till att öka förutsebarheten och korta handläggningstiden så att projekt för grön omställning kan framskrida snabbt och med hänsyn tagen till omgivningen. Det förväntas bidra till ökad miljö- och klimatnytta. Det är viktigt att lagstiftningen tillåter en rättssäker handläggning av ansökningar av miljötillstånd. Fel utformade kan tidsfrister leda till sämre kvalitet, materiella fel, forcerade beslut och leda till fler avslagsbeslut eller sämre miljöskydd. Vi bedömer att sådana riskerna kan hanteras bl.a. genom att tydliggöra möjligheterna till förlängning. Förslagen i detta betänkande syftar till att effektivisera handläggningen så att tidsfristerna kan hållas med bibehållen rättssäkerhet och skydd av miljön.

Förslaget om krav på bästa tillgängliga teknik i stället för bästa möjliga teknik

I avsnitt 14.9.15 redogör vi för vårt förslag att ändra uttrycket "bästa möjliga teknik" i miljöbalkens 2 kap. 3 § till "bästa tillgängliga teknik" som återfinns i bl.a. industriutsläppsdirektivet. Vår slutsats är att uttrycken numera har fått samma innebörd och att uttrycket "bästa möjliga teknik" som anges i miljöbalken därmed bör ersättas av uttrycket "bästa tillgängliga teknik" för att undvika spekulationer om olika kravnivåer. Att använda samma uttryck som används inom EU-lagstiftningen gör också att vi undviker att två snarlika uttryck används i miljöbalken och miljöprövningen. Det bör leda till färre diskussioner om vad som avses med de olika uttrycken samt vilka krav man kan ställa utifrån de olika uttrycken. Eftersom vi bedömer att uttrycken i dag har samma innebörd och någon ambitionsändring inte avses gör vi bedömningen att det inte kommer att medföra några negativa eller positiva konsekvenser för miljöskyddet.

Förslaget om tydligare reglering av myndigheternas arbete med omprövning

Eftersom omprövningar inte kommer till stånd trots att det finns ett behov är det rimligt att anta att det finns en miljövinst med att förenkla regler och processen för omprövningar i syfte att öka antalet miljötillstånd med uppdaterade och tillräckliga villkor.

Förslaget om begränsad talerätt för statliga myndigheter

Med vårt förslag blir det en part färre som kan överklaga beslut i miljöprövningsärenden för att bevaka det allmänna intresset. Vi har konstaterat att det i praktiken inte bör innebära någon större skillnad i antalet överklaganden givet att det handlar om så få till att börja med. Det finns dock en viss risk att t.ex. att ett beslut med otillräckliga olycksförebyggande åtgärder inte överklagas när Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inte har klagorätt. Det kan ha stor betydelse om risk- och säkerhetsfrågorna inte omhändertas på ett fullgott sätt och prövningen på så sätt inte säkerställer ett godtagbart skydd för människors hälsa och miljön. Miljöprövningsmyndigheten har givetvis det främsta ansvaret i att se till att de materiella kraven i miljöbalken och underliggande förordningar efterlevs. Som vi har diskuterat i avsnitt 14.13.2 handlar dock många prövningar om mycket komplexa verksamheter och det är därför det är av stor vikt att berörda expertmyndigheter deltar med i prövningar för att se till att alla relevanta aspekters belyses och på så sätt bistå prövningsmyndigheten i dess utredningsskyldighet.

Det bör enligt vår uppfattning i de allra flesta fall vara tillräckligt att flera olika myndigheter har möjlighet att bevaka miljöintresset i prövningen i första instans. Därutöver finns möjligheten för Naturvårdsverket, Havs och vattenmyndigheten, länsstyrelsen, kommunen, miljöorganisationer och enskilda att överklaga. Om tillsynsmyndigheten bedömer att villkoren inte är tillräckliga finns dessutom, om det finns förutsättningar för omprövning enligt 24 kap. 5 § miljöbalken, en möjlighet för tillsynsmyndigheten att ansöka om omprövning. En ytterligare möjlighet, som dock inte kan avhjälpa brister i ett enskilt ärende, är att en myndighet hemställer hos regeringen om ändrade bestämmelser.

16.10 Författningsförslagets överensstämmelse med EU-rätten

Hur respektive förslag förhåller sig till EU-rätten redogörs för i kapitel 14. Sammantaget bedömer vi att våra författningsförslag är förenliga med EU-rätten. Våra förslag är inte mer långtgående än vad EU-rätten kräver utan det handlar i stora drag om att förtydliga de krav som EU-rätten ställer. Samtidigt innebär några av förslagen att vi ändrar den svenska regleringen i syfte att denna ska leva upp till vad EU-rätten kräver. Vi genomför också sådana förslag till undantag som exempelvis MKB-direktivet ger möjlighet för och som inte återfinns i svensk rätt i dag.

16.11 Behov av särskilda hänsyn vid val av tidpunkt för ikraftträdande och behov av informationsinsatser

Våra överväganden om tidpunkten för ikraftträdandet och behovet av övergångsbestämmelser av föreslagna bestämmelser finns i kapitel 15. Ett skäl för vald tidpunkt, den 1 januari 2028, är en följd av att vi ser att behovet av nya, enklare och tydligare bestämmelser om de aktuella frågorna är stort.

Samtidigt inser vi att denna tidpunkt är den tidigaste som skulle kunna vara möjlig. Ett skäl för att en senare tidpunkt kan behöva bli aktuell är de fortsatta utredningar som behövs inför ett genomförande. Särskilt förslaget om en ny prövningsorganisation kräver omfattande förberedelser.

Givet omfattningen av förslaget om en ny prövningsorganisation finns det fördelar med att tidigt avisera inriktningen för verksamheterna så att förberedelser kan påbörjas och negativa konsekvenser i fråga om osäkerhet om framtiden i möjligaste mån undviks. Flera av förslagen kräver också finansiering för att kunna genomföras och har därmed en koppling till budgetprocessen, men de förutsätter också att vissa frågor som vi föreslår uppdrag kring i avsnitten 14.18 och 14.20 ses över och utreds.

För att få avsedd effekt av förslagen utan onödig fördröjning bedömer vi att det finns ett stort behov av informationsinsatser. Det handlar bl.a. om informationsinsatser om den nya prövningsprocessen och indelningen av verksamheter som vi föreslår inklu-

sive om den nya prövningsorganisationen, dvs vem som prövar vad. Dessa bör i första hand riktas till företag, organisationer, andra statliga myndigheter och kommuner men även i viss mån till allmänheten. Med syftet att redan från start åstadkomma en effektiv och enhetlig tillämpning av det nya regelverket har vi i avsnitt 14.19 gjort en bedömning av behovet av informations- och utbildningsinsatser. I avsnitt 14.20 har vi också gjort en bedömning av behovet av nya eller uppdaterade vägledningsinsatser.

16.12 Övriga konsekvenser

16.12.1 Konsekvenser för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet

Vårt förslag om en ny prövningsorganisation innebär att arbetsuppgifter från framför allt länsstyrelserna flyttas till Miljöprövningsmyndigheten. Det kommer i termer av färre arbetstillfällen att få konsekvenser för sysselsättningen i de län och kommuner där inget regionkontor kommer att finnas.

Vad gäller offentlig service kommer det på vissa håll i landet bli ett längre avstånd för verksamhetsutövare och enskilda till prövningsmyndigheten som t.ex. tar över tjugoen länsstyrelserns roll i fråga om att miljöbedömningsprocessen. Sex regionkontor innebär i vissa fall en försämring i det avseendet. Enligt vår uppfattning bör dock arbetet i många fall ändå ske via olika former av digitala kanaler och vid behov ska syn på platsen ske och sammanträde hållas. Enligt vad vi erfar genomför dessutom miljöprövningsdelegationerna sällan syn på platsen i dag eller håller sammanträden så enligt vår bedömning bör det inte bli någon försämring i det avseendet.

16.12.2 Brottligheten och brottsförebyggande arbetet

Våra förslag bedöms inte leda till några konsekvenser för brottsligheten eller det brottsförebyggande arbetet.

16.12.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Våra förslag bedöms inte leda till några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

16.12.4 Möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen

Våra förslag bedöms inte leda till några konsekvenser för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

16.12.5 Personlig integritet

Våra förslag bedöms inte leda till några konsekvenser för den personliga integriteten.

17 Författningskommentar

17.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Författningsändringarna innebär bl.a. att en lång rad paragrafer upphävs eller ändras som en följd dels av att bestämmelser om miljöprovning samlas i ett nytt 20 kap. om miljöprovning, dels då provningsmyndigheten för miljöprovningen i första instans flyttas från mark- och miljödomstol och miljöprovningsdelegation vid länsstyrelse till en ny statlig förvaltningsmyndighet. Ett antal av paragraferna överensstämmer dock i sak med de hittillsvarande bestämmelserna. Författningskommentarerna är utformade så att det ska framgå om en paragraf helt eller delvis motsvaras av en tidigare bestämmelse och i så fall vilken denna paragraf är. Om en paragraf motsvarar en tidigare paragraf delvis kan skillnaden bero på att den nya paragrafen omfattar mer, t.ex. innehåller sakliga nyheter, men också att något moment i den hittillsvarande paragrafen har fått en annan placering i den nya paragrafen eller har utgått. I de fall som en paragraf enbart delvis har en tidigare motsvarighet, kommenteras de sakliga skillnaderna särskilt.

I kapitel 18 finns jämförelsetabeller i vilka det anges vilka bestämmelser i miljöbalken och tillhörande förordningar som motsvarar de nya bestämmelserna i 20 kap. miljöbalken och miljöprovningsförordningen och vice versa. För närmare kommentarer till de bestämmelser i den nya regleringen som motsvaras av tidigare bestämmelser hänvisas till förarbetena till sistnämnda bestämmelser.

1 kap. Miljöbalkens mål, tillämpningsområde och definitioner

4 §

I fråga om viss *miljöpåverkande* verksamhet och viss vattenverksamhet gäller särskilda bestämmelser enligt lagen (2010:897) om gränsöverskridande samarbete mellan Sverige och Finland, lagen (1974:268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige och lagen (1929:404) om giltighet här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929.

Paragrafen innehåller följändringar med anledning av att uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet” i 9 kap. 1 § miljöbalken. Ingen ändring i sak är avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

8 §

I denna balk avses med

granskningsplikt: sådant krav på att ansöka om igångsättningsbesked som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 6 §,

igångsättningsbesked: sådant beslut om tillåtande att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som följer efter en prövning av en ansökan om igångsättningsbesked enligt 20 kap.,

miljöprövning: sådan prövning som ska ske enligt 20 kap., och

miljötillstånd: sådant tillstånd om tillåtande att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som följer efter en prövning av en ansökan om miljötillstånd enligt 20 kap.

Paragrafen, som är ny, saknar tidigare motsvarighet. Paragrafen innehåller definitioner av fyra nya termer i miljöbalken. Termerna är granskningsplikt, igångsättningsbesked, miljöprövning och miljötillstånd. Termen granskningsplikt definieras som sådant krav på att ansöka om igångsättningsbesked som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 6 § miljöbalken. Termen igångsättningsbesked definieras som ett sådant beslut om tillåtande att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som följer efter en prövning av en ansökan om igångsättningsbesked enligt 20 kap. miljöbalken. Termen miljöprövning definieras som en sådan prövning som ska ske enligt 20 kap. miljöbalken. Slutligen definieras termen miljötillstånd som ett sådant tillstånd om tillåtande att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som följer efter en

prövning av en ansökan om miljötillstånd enligt 20 kap miljöbalken. Avsikten med definitionerna är att skilja miljöprövningen, miljötillståndet och igångsättningsbeskedet från annan prövning och andra tillstånd och besked enligt miljöbalken. Avsikten med definitionen av termen granskningsplikt är att förtydliga på vilket sätt den skiljer sig från tillstånds- och anmälningsplikt.

Termerna förekommer i första hand i 20 kap. miljöbalken, men också på andra ställen i miljöbalken. Det är därför definitionerna har placerats i miljöbalkens inledande kapitel och är tillämpliga på alla ställen i miljöbalken där termerna förekommer.

Övervägandena finns i avsnitt 14.5.1.

2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.

3 §

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd *ska* utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte *ska* vid yrkesmässig verksamhet användas bästa *tillgängliga* teknik.

Dessa försiktighetsmått *ska* vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Paragrafen innehåller bestämmelser om den grundläggande skyldigheten att göra vad som behövs för att se till att det inte uppstår skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. *Första stycket* ändras på så sätt att uttrycket ”bästa tillgängliga teknik” ersätter det tidigare uttrycket ”bästa möjliga teknik”. Ändringen är en anpassning till EU rätten och är inte avsedd att innebära någon förändring i sak. En rimlighetsavvägning ska fortsatt göras enligt 2 kap. 7 § miljöbalken. Precis som tidigare kan ett strängare krav än vad som följer av uttrycket ”bästa tillgängliga teknik” behöva ställas om det behövs för att följa en miljökvalitetsnorm.

Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.15.

6 §

För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Vid prövning av frågor enligt 7 kap, *handläggning av en anmälan enligt 9 kap. 6 § andra stycket eller 11 kap. 9 a §, prövning av verksamheter enligt 12 kap. 6 §, regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. och miljöprövning enligt 20 kap.* ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Hänsyn ska tas till sådan planläggning för området som har antagits med stöd av plan- och bygglagen (2010:900) eller motsvarande äldre bestämmelser. Ett tillstånd eller dispens får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser som har antagits med stöd av plan- och bygglagen eller motsvarande äldre bestämmelser. Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

Paragrafen innehåller den s.k. platsvalsregeln. Bestämmelsen omfattar all verksamhet och alla åtgärder som inte är av försumbar betydelse i det enskilda fallet. Ändringar görs i *andra* och *tredje styckena*.

Andra stycket ändras som en följd dels av de nya bestämmelserna om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken, dels av de ändrade bestämmelserna om krav på anmälan i 9 och 11 kap. miljöbalken. Även om bestämmelsen inte innehåller någon hänvisning till den bestämmelse i 26 kap. 9 b § miljöbalken som ersätter tidigare 9 kap. 6 a § miljöbalken följer av bestämmelserna om miljöprövning i 20 kap. och föreskrifter som är meddelade med stöd av 20 kap. miljöbalken att även en ansökan om igångsättningsbesked som följer på ett sådant föreläggande av tillsynsmyndigheten ska prövas enligt bestämmelserna om miljöprövning och därmed är bestämmelsen i detta stycke tillämplig. Ändringarna i stycket innebär inte några ändringar i sak.

Tredje stycket ändras för det första på så sätt att en ny inledande mening har lagts till. Meningen innebär att hänsyn ska tas till sådan planläggning för området som har antagits med stöd av plan- och bygglagen eller motsvarande äldre bestämmelser. Genom tillägget blir det tydligt att även andra planer såsom översiktsplaner och regionplaner har en vägledande funktion vid val av lämplig plats för en verksamhet eller åtgärd (jfr 7 kap. 18 e § MB samt 3 kap. 2 § och 7 kap. 2 § PBL). Avsikten med förtydligandet är inte att göra all planläggning enligt plan- och bygglagen styrande vid val av lämplig plats enligt miljöbalken. Däremot bör – på motsvarande sätt som

redan gäller enligt praxis – hänsyn tas till den planläggning som finns för området oavsett planinstrument. Finns en detaljplan eller områdesbestämmelser gäller dessa således framför en icke bindande översiktsplan eller regionplan. I avsaknad av en bindande plan för området är det dock lämpligt att prövningsmyndigheten i tillståndsärendet i första hand tar hänsyn till den kommunala översiktsplanen.

Genom kravet på hänsynstagande till planläggning enligt plan- och bygglagen regleras bör planernas legitimitet öka i relation till tillståndsprövningen. Det nya kravet bör också ge bättre förutsättningar för möjlig samordning av planprocessen och tillståndsprövsprocessen exempelvis genom en ökad användning av gemensamt utredningsunderlag för lokaliseringsfrågan (jfr 6 kap. 46 § MB). Detta kan vara särskilt aktuellt vid planläggning för en s.k. MKB-verksamhet enligt 4 kap. 34 § andra stycket plan- och bygglagen. Vid planläggning för en MKB-verksamhet är kravet på underlag för miljöbedömningen enligt 6 kap. miljöbalken detsamma i de båda processerna.

För det andra kompletteras den tidigare bestämmelsen i tredje stycket om att ett tillstånd eller dispens inte får ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser genom att det läggs till att bestämmelsen också avser detaljplaner och områdesbestämmelser som har antagits med stöd av motsvarande äldre bestämmelser. Detta tillägg tydliggör att tillstånd och dispenser, som huvudregel, inte heller får meddelas i strid med sådana äldre planer såsom exempelvis stadsplaner och byggnadsplaner som har antagits med stöd av den äldre plan- och bygglagen (1987:10) (jfr femte punkten i övergångsbestämmelserna till PBL).

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.16 och 14.15.4.

6 kap. Miljöbedömningar

20 §

En specifik miljöbedömning ska göras i fråga om en verksamhet eller åtgärd som ska prövas

1. för ett tillstånd som avses i 7 kap. 28 a §, om det inte rör sig om brådskande åtgärder som är nödvändiga med hänsyn till skyddet mot allvarliga olägenheter för människors hälsa,

2. för en tillåtlighet som avses i 17 kap., om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan,

3. för ett miljötillstånd enligt 20 kap., eller
4. för ett tillstånd eller annat tillåtande enligt annan författning om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en specifik miljöbedömning ska göras för en sådan verksamhet eller åtgärd för vilken tillstånd krävs. Både ändringar och tillägg görs i *första stycket*.

I *första stycket andra punkten* slopas den tidigare hänvisningen till tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken som en följd av att bestämmelserna med krav på tillstånd för vattenverksamheter och miljöpåverkande verksamheter placeras i 20 kap. miljöbalken och i föreskrifter som meddelas med stöd av 20 kap. miljöbalken. En hänvisning till 20 kap. miljöbalken förs samtidigt in i den nya *tredje punkten i första stycket*.

I *första stycket fjärde punkten* förs en ny bestämmelse in som tydliggör att en specifik miljöbedömning också ska göras i fråga om en verksamhet eller en åtgärd som ska prövas för ett tillstånd eller annat tillåtande enligt annan författning om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Närmare om i vilka situationer det är aktuellt att göra en specifik miljöbedömning inför tillstånd enligt annan författning framgår av den författningen. Exempel på författningar där en specifik miljöbedömning ska göras är minerallagen och ellagen.

Det tidigare andra stycket med bestämmelser om undantag från krav på en specifik miljöbedömning vid ändringar, omprövningar m.fl. ärenden enligt 24 kap. miljöbalken upphävs för att undvika ytterligare spår för hantering av dessa typer av ärenden och för överensstämmelse med EU-rätten. Av artikel 4.2 MKB-direktivet framgår att behovet av en specifik miljöbedömning i sådana ärenden ska prövas i det enskilda fallet eller mot gränsvärden eller kriterier. I och med att det för majoriteten av undantagen inte finns tydliga gränsvärden eller kriterier ska prövningen i stället ske inom ramen för det nya granskningsförfarandet. Även om det generella undantaget slopas bör den förenklade process som granskningsförfarandet med åtföljande igångsättningsbesked medför möjliggöra en smidig process för att exempelvis ändra villkoren för en verksamhet så länge som ändringen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.3, 14.8.5, 14.15.1 och 14.15.4.

Att granska om en betydande miljöpåverkan kan antas

23 §

Miljöprövningsmyndigheten ska granska om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan när

1. myndigheten har bedömt en ansökan om igångsättningsbesked för en verksamhet eller åtgärd som fullständig, eller

2. sådan granskning krävs enligt annan lag.

En granskning enligt första stycket 2 behöver inte göras om

1. den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden anser att en betydande miljöpåverkan kan antas, eller

2. frågan om betydande miljöpåverkan har avgjorts i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 21 §.

Paragrafen, som ändras, reglerar när Miljöprövningsmyndigheten ska granska om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Ändringen i första stycket är en följd av den nya regleringen om miljöprövning och granskningsplikt i 20 kap. miljöbalken och miljöprövningsförfordningen. Nytt är att förfarandet, i enlighet med språkbruket i artikel 4 i MKB-direktivet, kallas för en granskning i stället för en undersökning.

I första stycket första punkten tydliggörs att det är Miljöprövningsmyndigheten som ska utföra granskningen och att detta ska göras sedan en ansökan om igångsättningsbesked har bedömts som fullständig av Miljöprövningsmyndigheten (jfr 20 kap. 15 § MB) om frågan om granskning uppkommer inom ramen för miljöprövning enligt 20 kap. miljöbalken. I vilka situationer en ansökan om igångsättningsbesked ska lämnas till myndigheten följer av regleringen om granskningsplikt i 20 kap. 6 och 7 §§ miljöbalken samt 2 kap. 2–4 §§ med tillhörande bilagor till miljöprövningsförfordningen.

I första stycket andra punkten tydliggörs att Miljöprövningsmyndigheten även ska granska om en betydande miljöpåverkan kan antas för verksamheter eller åtgärder enligt vissa andra författningar, såsom exempelvis ellagen. När kravet på granskning följer av bestämmelser i andra författningar än miljöbalken initieras Miljöprövningsmyndighetens granskning på sätt som anges i den författningen.

Andra stycket ändras och anger i vilka situationer en granskning inte behöver ske när kravet på granskning följer av bestämmelser i andra författningar än miljöbalken. Situationerna som räknas upp i andra stycket första och andra punkterna motsvarar tidigare andra

stycket första och andra punkterna. Den tidigare tredje punkten slopas som en följd av att stycket framöver endast är tillämpligt på verksamheter och åtgärder som ska granskas enligt bestämmelser i andra lagar än miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.4, 14.15.1 och 14.15.4.

23 a §

Inför en granskning enligt 23 § första stycket 2 ska den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ta fram ett granskningsunderlag.

Paragrafen, som är ny, har i huvudsak sin motsvarighet i tidigare 6 kap. 24 § första stycket miljöbalken. Nytt jämfört med tidigare är att bestämmelsens tillämpningsområde begränsas så att den endast avser sådan granskning som avses i 6 kap. 23 § första stycket 2 miljöbalken. Detta innebär att bestämmelsen endast avser sådan granskning av verksamheter och åtgärders betydande miljöpåverkan som följer av annan lag än miljöbalken. I dessa situationer är det således den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden som ska ta fram granskningsunderlaget. Att ansvaret är detsamma i ärenden om igångsättningsbesked följer av bestämmelser i 20 kap. miljöbalken och 3 kap. miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.4.

24 §

Miljöprövningsmyndigheten får ge länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och andra berörda myndigheter eller kommuner tillfälle att inkomma med synpunkter över det granskningsunderlag som ska finnas med i ansökan. Regeringen får meddela närmare föreskrifter om granskningen.

Paragrafen, som är ändrad, innehåller bestämmelser om samråd med myndigheter under granskningen. De tidigare första och andra styckena upphävs. Tredje stycket ändras. Ändringarna är en följd av den nya samordnade miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocessen som Miljöprövningsmyndigheten ansvarar för.

Bestämmelsen om undersökning i det tidigare första stycket ersätts med en ny bestämmelse med möjlighet för Miljöprövningsmyndigheten att ge länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och andra

berörda myndigheter eller kommuner tillfälle att inkomma med synpunkter över det granskningsunderlag som ska finnas med i ansökan. Den nya bestämmelsen syftar till att underlätta Miljöprövningsmyndighetens bedömning i frågan om en betydande miljöpåverkan kan antas av verksamheten eller åtgärden. Av bestämmelsen framgår att myndigheterna ges möjlighet att yttra sig över granskningsunderlaget. Om ärendet följer av bestämmelserna om igångsättningsbesked ska granskningsunderlaget finnas med i ansökan om igångsättningsbesked. Att detta underlag ska finnas med i en ansökan om igångsättningsbesked framgår av 3 kap. 10 § 2 miljöprövningsförordningen. Vilka uppgifter som ska finnas med i granskningsunderlaget framgår av 8 och 9 §§ miljöbedömningsförordningen.

I *andra stycket* görs för det första en ändring jämfört med tidigare tredje stycke genom att termen granskningen ersätter termen undersökningen. Ändringen är en följd av att det aktuella momentet i miljöbedömningsprocessen har bytt namn för bättre överensstämmelse med EU-rätten. För det andra ändras *andra stycket* jämfört med tidigare tredje stycket genom att den tidigare hänvisningen till det s.k. verkställighetsbemyndigandet i 8 kap. 7 § regeringsformen slopas och ersätts av ett bemyndigande om att regeringen får meddela närmare föreskrifter om granskningen. Det nya bemyndigandet möjliggör för regeringen att inte enbart "fylla ut" bestämmelserna på lagnivå utan också meddela de föreskrifter som krävs för ett genomförande av MKB-direktivets krav kring granskning av om en betydande miljöpåverkan kan antas.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.4.

26 §

Efter granskningen ska Miljöprövningsmyndigheten i ett särskilt beslut avgöra om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden har ansökt om igångsättningsbesked enligt 20 kap. ska beslut i fråga om betydande miljöpåverkan lämnas tillsammans med det slutliga beslutet i ärendet om igångsättningsbesked.

Beslutet i frågan om betydande miljöpåverkan ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot att verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om Miljöprövningsmyndighetens beslut om betydande miljöpåverkan enligt miljöbalken och berörda sektorslagar. Ändringar görs i samtliga stycken.

Första stycket ändras som en följd av att den nya Miljöprövningsmyndigheten ska ansvara för granskningen i stället för länsstyrelsen. Stycket kompletteras också med en bestämmelse som tydliggör att beslutet om betydande miljöpåverkan ska lämnas tillsammans med det slutliga beslutet i ärendet om igångsättningsbesked om granskningen följer av en ansökan om igångsättningsbesked. Förtydligandet innebär att beslutet om betydande miljöpåverkan ska lämnas tillsammans med beslutet i ärendet om igångsättningsbesked. Även om besluten meddelas tillsammans är det utifrån ett EU-rättsligt perspektiv av vikt att det i beslutet om igångsättningsbesked går att utläsa prövningsmyndighetens bedömning i frågan om verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan. Bedömningen kan exempelvis bifogas beslutet om igångsättningsbesked för att tydligt visa på myndighetens bedömning i den frågan.

I *andra stycket* förtydligas att bestämmelsen handlar om beslutet om en betydande miljöpåverkan kan antas. Av bestämmelsen framgår att beslutet ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot att verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta gäller oavsett om beslutet fattas separat eller inom ramen för ett igångsättningsbesked. Bestämmelsen gäller också om en ansökan om igångsättningsbesked skulle avslås på annan grund än verksamhetens betydande miljöpåverkan.

I *tredje stycket* förs en ny bestämmelse med krav på tillgängliggörande av beslutet i frågan om verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan in. Bestämmelsen motsvarar den som finns i 6 kap. 7 § tredje stycket miljöbalken och ska tillämpas på motsvarande sätt. Bestämmelsen innebär alltså att det tydliggörs att ett beslut i frågan om prövning av om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan inte bara ska lämnas till sökanden i enlighet med första stycket utan också ska göras tillgängligt för allmänheten. Att beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten innebär inte att det behöver kungöras på sätt som avses i 6 kap. 44 § miljöbalken utan endast att det ska gå att ta del av beslutet, exempelvis på Miljöprövningsmyndighetens webbplats,

för de som söker efter information i ärendet. I och med att beslut om betydande miljöpåverkan enligt berörda sektorslagar utgör ett separat steg i dessa processer ska Miljöprövningsmyndighetens beslut publiceras, exempelvis på Miljöprövningsmyndighetens och ansvarig sektorsmyndighets respektive webbplatser.

Den tidigare bestämmelsen i tredje stycket upphävs som en följd av de nya bestämmelserna om granskning av betydande miljöpåverkan i 6 kap. miljöbalken och att kravet på en s.k. liten miljökonsekvensbeskrivning slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.4.

27 §

Miljöprövningsmyndighetens beslut om huruvida verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan får inte överklagas särskilt.

Paragrafen ändras som en följd av att den nya Miljöprövningsmyndigheten tar över länsstyrelsens roll som s.k. MKB-myndighet. Även om Miljöprövningsmyndighetens beslut i frågan om betydande miljöpåverkan inte får överklagas särskilt får ett beslut i ett ärende om igångsättningsbesked överklagas i vanlig ordning. Eftersom beslutet i frågan om betydande miljöpåverkan i dessa fall kommer att ingå i beslutet om avslag eller bifall på ansökan om igångsättningsbesked kommer det därigenom att vara möjligt att få gränsen för var en betydande miljöpåverkan för en verksamhet eller åtgärd går prövad i praxis. Avseende sektorslagarna får denna fråga, precis som tidigare, prövas inom ramen för de prövningsprocesser som sker enligt dessa författningar.

Övervägandena finns i avsnitten 14.10.10 och 14.15.2.

Undantag från krav på specifik miljöbedömning

27 a §

Miljöprövningsmyndigheten ska underrätta regeringen om en ansökan om undantag från kravet på en specifik miljöbedömning.

Om regeringen har förbehållit sig prövningen av ansökan om undantag eller hela ansökan om miljötillstånd enligt 17 kap. 4 b § ska Miljöprövnings-

myndigheten med eget yttrande överlämna ärendet till regeringen för prövning. Myndighetens yttrande får inte överklagas särskilt.

Paragrafen, som är ny, saknar tidigare motsvarighet. Paragrafen är den första av tre paragrafer i 6 kap. miljöbalken som innehåller bestämmelser som genomför MKB-direktivets undantag från kravet på en specifik miljöbedömning för vissa verksamheter och åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (jfr artikel 1.3 och 2.4 i MKB-direktivet). Ett ställningstagande i frågan om undantag från kravet på en specifik miljöbedömning följer på en ansökan om ett sådant undantag. Ansökan om undantag från kravet på en specifik miljöbedömning görs normalt inför att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden begär ett avgränsningsyttrande (se 6 kap. 29 § MB), men en sådan ansökan kan också göras inför en granskning av om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Första stycket innehåller bestämmelser om skyldighet för Miljöprövningsmyndigheten att informera regeringen om en ansökan om undantag från kravet på en specifik miljöbedömning. Ansökan om undantag från kravet på specifik miljöbedömning är normalt en del av en ansökan om miljötillstånd.

I *andra stycket* anges att Miljöprövningsmyndigheten, med ett eget yttrande, ska överlämna ärendet till regeringen för prövning om regeringen efter den information som har lämnats enligt första stycket har valt att förbehålla sig prövningen av ansökan om undantag eller hela ansökan om miljötillstånd enligt 17 kap. 4 b § miljöbalken. I detta sammanhang kan regeringen således välja att inte alls pröva frågan utan låta Miljöprövningsmyndigheten göra detta, att förbehålla sig rätten att pröva endast frågan om undantag från kravet på specifik miljöbedömning eller att pröva både frågan om undantag och den efterföljande frågan om miljötillstånd. Precis som andra yttranden under handläggningen får myndighetens yttrande inte överklagas särskilt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

27 b §

Regeringen eller Miljöprövningsmyndigheten får besluta om att undanta en verksamhet eller åtgärd från kravet på specifik miljöbedömning om

1. den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden har ansökt om det,

2. verksamheten eller åtgärden avser försvaret eller beredskapen vid civila olyckor och kriser, och

3. genomförandet av en specifik miljöbedömning skulle inverka negativt på verksamhetens eller åtgärdens syfte.

För andra verksamheter än de som avses i första stycket 2 får regeringen eller Miljöprövningsmyndigheten besluta om ett undantag från hela eller delar av kraven på en specifik miljöbedömning om

1. den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden har ansökt om det,

2. verksamheten eller åtgärden bedöms tillgodose ett allmänt intresse av synnerlig vikt, och

3. genomförandet av hela eller delar av miljöbedömningen skulle få en betydande negativ inverkan på verksamhetens eller åtgärdens syfte.

Ett beslut om undantag enligt andra stycket får inte påverka tillämpningen av 33 §.

Paragrafen, som är ny, saknar tidigare motsvarighet. Paragrafen reglerar förutsättningarna för regeringen eller Miljöprövningsmyndigheten att besluta om undantag från kravet på specifik miljöbedömning för tillståndspliktiga verksamheter och åtgärder.

Av första stycket första punkten och andra stycket första punkten framgår att det krävs att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden har ansökt om undantag. Regeringen eller Miljöprövningsmyndigheten kan således inte på egen hand initiera prövning av förutsättningarna för ett sådant undantag.

Den första kategorin av verksamheter och åtgärder som kan undantas från kravet om på en specifik miljöbedömning är enligt första stycket andra punkten sådana som avser försvaret eller beredskapen vid civila olyckor eller kriser. Med försvaret avses militär verksamhet (militärt försvar) och inte totalförsvaret som också kan avse civila aspekter (jfr 1 § lagen [1992:1403] om totalförsvaret och höjd beredskap). Det finns få publika exempel på när undantag för militär verksamhet har genomförts. Ett skäl för det kan vara behovet av sekretess.

Avseende civila olyckor och kriser nämner EU-kommissionen i sitt tillkännagivande exempelvis översvämningar, jordbävningar och industriolyckor (se kommissionens tillkännagivande, Vägledning om tillämpningen av undantag enligt direktivet om miljökonsekvensbedömning (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU, ändrat genom direktiv 2014/52/EU) – artiklarna 1.3, 2.4 och 2.5 (2019/C 386/05) p. 2.6). Regeringsprövningsutredningen redovisar att exempelvis Spanien har tillämpat undantaget avseende åtgärder

efter översvämningar i form av reparation av stödmurar, reparation av strandpromenader, rengöring av avfall från översvämningar och utfyllnad av sand på stränder. Beslutet motiverades både med att åtgärderna måste göras utan dröjsmål för att säkerställa strändernas säkerhet och hållbarhet och för att undvika ytterligare negativa effekter på stränderna på grund av fortsatta kraftiga regn och höga vågor (se SOU 2024:11 s. 397). I sammanhanget är det viktigt att uppmärksamma att undantaget inte får tillämpas exempelvis för förebyggande åtgärder avseende översvämningar ens vid själva incidenten. Inte heller den omfattande spridningen av covid-19 bedömdes som en sådan kris som medförde att de bindande rättigheter om allmänhetens rätt till information, deltagande och tillgång till rättslig prövning om Århuskonventionen innehåller kunde inskränkas (jfr Aarhus Convention Compliance Committee, Statement on the application of the Aarhus Convention during the COVID-19 pandemic and the economic recovery phase, antaget den 2 september 2020, ECE/MP.PP/C.1/2020/5/Add.1). Detta tillsammans med EU-domstolens tolkningar och EU-kommisionens tillkännagivande är en tydlig indikation på att undantaget avseende olyckor och kriser är avsett för situationer som uppstår plötsligt och som saknar kontinuitet. I *andra stycket andra punkten* anges att den andra kategorien av verksamheter och åtgärder som kan undantas är sådana som bedöms tillgodose ett allmänt intresse av synnerlig vikt. Avseende denna kategori redovisar Regeringsprovningsutredningen sjutton notifikationer som helhet för unionen (denna kategori måste redovisas för EU-kommissionen innan tillstånd ges, se vidare författningskommentaren för 14 h § MBF). Att undantaget har använts endast i ett fåtal fall tyder på ett medlemsstaterna gör bedömningen att undantaget bör förbehållas exceptionella situationer. Tyskland tillämpade undantaget med anledning av den energikris som uppstod när Ryssland invaderade Ukraina. Är verksamheten eller åtgärden förknippad med miljökonsekvenser som är svåra att överblicka (såsom kumulativa effekter), innebär irreversibla konsekvenser på exempelvis höga naturvärden eller för miljön generellt kan det vara skäl att inte tillämpa undantaget (jfr SOU 2024:11 s. 418 och 419). Avseende både första och andra stycket ska tillämpningen ske från fall till fall och inte för en hel kategori verksamheter eller åtgärder.

Undantaget är förknippat med flera begränsningar. Som utgångspunkt får undantag avseende verksamheter eller åtgärder som avser försvaret eller beredskapen vid civila olyckor och kriser ske om genomförandet av en specifik miljöbedömning skulle inverka negativt på verksamhetens eller åtgärdens syfte. För övriga verksamheter och åtgärder ska en betydande negativ inverkan på verksamhetens eller åtgärdens syfte föreligga samt att verksamheten eller åtgärden bedöms tillgodose ett allmänt intresse av synnerlig vikt.

Att miljöbedömningen ska medföra en negativ eller betydande negativ inverkan på verksamhetens eller åtgärdens syfte indikerar att beslut i frågan om tillstånd måste ske relativt snabbt och EU-domstolen har varit tydlig med att det endast är i undantagsfall som avsteg från MKB-direktivets krav kan äga rum. Enligt kommissionens vägledning måste medlemsstater som tillämpar detta undantag visa att tillämpningen av direktivet skulle vara kontraproduktivt i relation till möjligheten att uppnå syftet med projektet, med andra ord exceptionella situationer, se kommissionens tillkännagivande, Vägledning om tillämpningen av undantag enligt direktivet om miljökonsekvensbedömning (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU, ändrat genom direktiv 2014/52/EU) – artiklarna 1.3, 2.4 och 2.5 (2019/C 386/05) och EU-domstolens dom i målen C-287/98 p. 49 och C-435/97 p. 65. EU-domstolen har även uttryckt att för att räknas som ett undantagsfall måste medlemsstaten visa att risken för de konsekvenser som verksamheten eller åtgärden ska avhjälpa är rimligt sannolika och brådskande (jfr EU-domstolens dom i mål C-411/17 p. 101 och 102). Det är också av stor vikt att notera att EU-domstolens fasta rättspraxis anger att den här typen av undantag, även om de härrör från ett EU-direktiv, ska tolkas enhetligt inom hela unionen (se exempelvis EU-domstolens domar i målen C-201/02 p. 37 och C-327/82 p. 11). En svensk tolkning som inte är i överensstämmelse med EU-domstolens eller andra medlemsstaters tolkning är således inte godtagbar.

Det ska också noteras att MKB-direktivets undantag inte undantar verksamheten eller åtgärden från andra tillåtlighetströsklar inom EU-rätten såsom de som finns genomförda i 5 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken, artskyddsförordningen och Natura 2000-regleringen. Det medför att andra EU-rättsliga materiella krav, såsom kravet på bästa tillgängliga teknik enligt industriutsläppsdirektivet, inte kan åsidosättas med stöd av MKB-direktivets undantag. Önskar den som

avser att vidta en åtgärd eller genomföra en verksamhet undanta verksamheten eller åtgärden från exempelvis försämringsförbudet i 5 kap. 4 § miljöbalken behöver de undantag som återfinns i ramvattendirektivet och som är genomförda i vattenförvaltningsförordningen vara tillämpliga. De undantag som finns i MKB-direktivet eller för den delen i ramvattendirektivet är således kontextuella och beslutade för enskilda rättsakter och inte tillämpliga för hela den EU-rättsliga materiella kravbilden.

Vid tillämpningen av andra stycket bör också erinras om bestämmelsen i 20 kap. 2 § tredje stycket miljöbalken. Enligt denna ska Miljöprövningsmyndigheten med eget yttrande överlämna sådana ärenden till regeringen som rör även ett annat allmänt intresse av synnerlig vikt än sådant som avses i 1 kap. 1 § miljöbalken. Eftersom det ofta är just sådana andra allmänna intressen som är aktuella vid tillämpningen av denna bestämmelse medför detta att prövningen av om förutsättningar finns för att ge undantag normalt kommer att hanteras av regeringen.

Av tredje stycket framgår att en tillämpning av undantag enligt andra stycket inte får påverka tillämpningen av bestämmelserna om gränsöverskridande samråd. Detta medför att om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utifrån ett gränsöverskridande perspektiv bör ett undantag från kravet på en specifik miljöbedömning normalt inte meddelas då det riskerar att medföra en överträdelse av både MKB-direktivet och Esbokonventionen.

Ytterligare bestämmelser om tillämpning av undantaget finns i 14 b–14 g §§ miljöbedömningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

27 c §

Om regeringen eller Miljöprövningsmyndigheten beslutar om undantag ska både skälen för det och omfattningen av undantaget framgå av beslutet. Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om krav på ansökan om undantag och handläggningen av en sådan ansökan.

Paragrafen, som är ny, saknar tidigare motsvarighet. Paragrafen innehåller en bestämmelse om att regeringen eller Miljöprövnings-

myndigheten ska ange skälen för ett beslut om undantag och därmed hur beslutet förhåller sig till de kriterier som finns i 6 kap. 27 b § miljöbalken. Dessutom ska myndigheten ange hur undantaget ska tillämpas och redogöra för på vilket sätt avsteg från kravet om en specifik miljöbedömning får ske i det specifika fallet. Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. Detta bör ske på motsvarande sätt som gäller vid tillämpningen av exempelvis 6 kap. 7 § miljöbalken.

Ytterligare bestämmelser om beslutet finns i 14 b–14 g §§ miljöbedömningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

28 §

Den specifika miljöbedömningen ska innebära att

1. den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden begär ett yttrande av Miljöprövningsmyndigheten om omfattning och detaljeringsgrad av miljökonsekvensbeskrivningen,

2. Miljöprövningsmyndigheten yttrar sig över miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad,

3. den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden tar fram en miljökonsekvensbeskrivning och ger in den till Miljöprövningsmyndigheten,

4. Miljöprövningsmyndigheten kungör att ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen finns för samråd,

5. Miljöprövningsmyndigheten meddelar en motiverad slutsats, och

6. prövningsmyndigheten slutför miljöbedömningen när tillståndsfrågan avgörs.

Paragrafen, som ändras, innehåller bestämmelser med upplysning om de steg som ingår i den specifika miljöbedömningsprocessen. Bestämmelsen riktar sig till den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd samt till Miljöprövningsmyndigheten och andra prövningsmyndigheter som slutför miljöbedömningen. Utformningen av paragrafen ändras för att tydligare beskriva samtliga steg i den nya miljöbedömningsprocessen i kronologisk ordning. Stegen motsvarar den miljöbedömningsprocess som framgår av artikel 1.2 g MKB-direktivet. Ändringar görs i båda tidigare punkter. Dessutom kompletteras paragrafen med ytterligare fyra punkter.

Första punkten ändras inledningsvis för att tydliggöra att den specifika miljöbedömningen inleds med att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ska begära ett yttrande av

Miljöprövningsmyndigheten om omfattning och detaljeringsgrad av miljökonsekvensbeskrivningen. Efterföljande tre delmoment i punkten flyttas delvis till paragrafens nya punkter.

I *andra punkten* tydliggörs att den specifika miljöbedömningens andra steg är att Miljöprövningsmyndigheten yttrar sig över miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad. Detta görs i ett s.k. avgränsningsyttrande. Efterföljande två delmoment i punkten flyttas delvis till paragrafens nya punkter.

Av den nya *tredje punkten* framgår att det tredje steget i den specifika miljöbedömningen är att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden tar fram en miljökonsekvensbeskrivning och ger in den till Miljöprövningsmyndigheten. Punkten motsvarar tidigare första punkten b och c.

Enligt den nya *fjärde punkten* ska Miljöprövningsmyndigheten kungöra att ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen finns för samråd. Punkten motsvarar delvis tidigare andra punkten a med den skillnaden att det tydliggörs att det alltid är Miljöprövningsmyndigheten som ska kungöra miljökonsekvensbeskrivningen och inte annan prövningsmyndighet.

Enligt den nya *femte punkten* ska Miljöprövningsmyndigheten därefter meddela en motiverad slutsats. Denna punkt saknar tidigare motsvarighet i paragrafen.

Av nya *sjätte punkten* framgår att prövningsmyndigheten ska slutföra miljöbedömningen när tillståndsfrågan avgörs. Denna punkt motsvarar tidigare andra punkten b. Vilken myndighet som är prövningsmyndighet är beroende av om ansökan om att få bedriva verksamheten eller vidta åtgärden görs genom en ansökan om miljötillstånd eller genom en tillståndsansökan enligt annan lag än miljöbalken. Om fråga är om en ansökan om miljötillstånd är det Miljöprövningsmyndigheten som också är prövningsmyndighet i ansökningsärendet och det är då Miljöprövningsmyndigheten som slutför den specifika miljöbedömningen i samband med att tillståndsärendet avgörs.

Innehållet i respektive moment i den specifika miljöbedömningen tydliggörs i efterföljande paragrafer.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.6.

Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen

29 §

Den som avser att ansöka om miljötillstånd eller tillstånd eller annat tillåtande enligt annan författning ska begära ett yttrande av Miljöprövningsmyndigheten om avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad.

Begäran ska innehålla en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning samt de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser.

Om verksamheten eller åtgärden omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ska *begäran innehålla en beskrivning* även avse hur allvarliga kemikalieolyckor till följd av verksamheten eller åtgärden ska kunna förebyggas och begränsas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om begäran om avgränsningsyttrande.

Första stycket är nytt och beskriver att det är den som avser att ansöka om ett miljötillstånd *eller tillstånd eller annat tillåtande enligt annan författning* enligt 20 kap. miljöbalken som ska begära ett yttrande av Miljöprövningsmyndigheten om avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad.

Andra stycket är ändrat som en följd av den nya miljöbedömningsprocessen. Det tidigare kravet på avgränsningssamråd med allmänheten är ersatt av en bestämmelse med information om vilka uppgifter som en begäran om avgränsningsyttrande ska innehålla för att Miljöprövningsmyndigheten ska kunna lämna ett avgränsningsyttrande. Begäran behöver innehålla en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning samt de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser. I 8 § och 9 § 2 miljöbedömningsförfordningen beskrivs mer utförligt vad en sådan begäran ska innehålla.

Även *tredje stycket* är ändrat som en följd av den nya processen. Bestämmelsen innebär att det tydliggörs att begäran om avgränsningsyttrande ska innehålla en beskrivning av hur allvarliga kemikalieolyckor till följd av verksamheten eller åtgärden ska kunna förebyggas och begränsas om verksamheten eller åtgärden omfattas

av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.7.

30 §

Miljöprövningsmyndigheten ska ge länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och andra berörda myndigheter tillfälle att inom 30 dagar inkomma med synpunkter på avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser med krav på Miljöprövningsmyndigheten att ge berörda myndigheter tillfälle att inkomma med synpunkter på avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen. Bestämmelsen motsvarar delar av det tidigare första stycket. Tidigare andra och tredje styckena slopas som en följd av den nya miljöbedömningsprocessen där ett särskilt avgränsningssamråd med allmänheten inte är obligatoriskt.

Utgångspunkten är att myndigheten skriftligen remitterar underlag som har lämnats i begäran om avgränsningsyttrande till myndigheterna. Kravet på remittering till berörda myndigheter inför avgränsningsyttrandet följer av artikel 5.2 MKB-direktivet. På motsvarande sätt som i Danmark och Finland ges myndigheterna en tidsfrist på 30 dagar för att lämna synpunkter.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.7.

32 §

Miljöprövningsmyndigheten ska, i dialog med den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd, verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen.

Miljöprövningsmyndigheten ska, inom 45 dagar från det att begäran om yttrande inkom till myndigheten, skriftligen yttra sig om vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Avgränsningsyttrandet ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. Yttrandet är inte bindande.

Paragrafen innehåller bestämmelser som ställer krav på Miljöprövningsmyndigheten att yttra sig om avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad inom viss tid.

I *första stycket* görs en följdändring för att förtydliga att det är Miljöprövningsmyndigheten och inte länsstyrelsen som ansvarar för dialogen med den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd inför avgränsningsyttrandet.

I *andra stycket* införs en ny tidsfrist för när Miljöprövningsmyndigheten ska yttra sig avseende avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad. Tidsfristen på 45 dagar från det att begäran inkom till myndigheten följer av artikel 12.1 i EU-förordningen om kritiska och strategiska råmaterial och artikel 10.1 i EU-förordningen om netto-nollteknik. På motsvarande sätt som tidigare ska myndigheten i avgränsningsyttrandet skriftligen redovisa sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Avgränsningsyttrandet ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. Avgränsningsyttrandet är inte bindande.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.7.

33 §

Om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land eller om ett land som kan komma att påverkas betydligt av verksamheten eller åtgärden begär det, ska den myndighet som regeringen bestämmer

1. informera det andra landet om verksamheten eller åtgärden, dess möjliga gränsöverskridande konsekvenser och vilken typ av beslut som kan komma att fattas, och

2. ge det andra landet skälig tid att yttra sig över om det vill delta i miljöbedömningen.

Om det andra landet vill delta i miljöbedömningen, ska myndigheten meddela Miljöprövningsmyndigheten detta.

Miljöprövningsmyndigheten ska därefter ge det andra landet möjlighet att inkomma med synpunkter över uppgifterna i begäran om avgränsningsyttrande enligt 30 § och delta i det offentliga samrådet enligt 39 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om samråd med andra länder om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra betydande miljöpåverkan i dessa länder.

I *andra stycket* tydliggörs att om det andra landet har meddelat den myndighet som regeringen har bestämt för uppgiften, dvs. Naturvårdsverket, att de vill delta i miljöbedömningen ska verket meddela Miljöprövningsmyndigheten detta.

Tredje stycket, som är nytt, innehåller delar av bestämmelsen i det tidigare andra stycket. Av bestämmelsen framgår att Miljöprövningsmyndigheten efter att den har fått besked om att det andra landet vill delta i miljöbedömningen, ska ge det andra landet möjlighet att inkomma med synpunkter över avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen enligt 6 kap. 30 § och delta i samrådet om ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen enligt 6 kap. 39 § miljöbalken.

Det är Miljöprövningsmyndigheten som ansvarar för den specifika miljöbedömningen även vid processer enligt andra författningar där verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I och med detta är det Miljöprövningsmyndigheten som kommunicerar med det andra landet, genom Naturvårdsverket, i alla skeenden inom den specifika miljöbedömningen fram till att en motiverad slutsats meddelats. Därefter övertar prövningsmyndigheten enligt berörd författning över ansvaret att kommunicera med det andra landet inom ramen för prövningen av om tillstånd kan ges. I detta ligger också att vidarebefordra tillståndsbeslutet till det andra landet via Naturvårdsverket.

Ytterligare bestämmelser om gränsöverskridande samråd finns i 22 a–22 c och 23–23 c §§ miljöbedömningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.10.

35 §

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla

1. uppgifter om verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, utformning, omfattning och andra egenskaper som kan ha betydelse för miljöbedömningen,
2. uppgifter om alternativa lösningar för verksamheten eller åtgärden,
3. uppgifter om rådande miljöförhållanden innan verksamheten påbörjas eller åtgärden vidtas och hur de förhållandena förväntas utveckla sig om verksamheten eller åtgärden inte påbörjas eller vidtas,
4. en identifiering, beskrivning och bedömning av de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser,

5. uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa de negativa miljöeffekterna,

6. uppgifter om de åtgärder som planeras för att undvika att verksamheten eller åtgärden bidrar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. inte följs, om sådana uppgifter är relevanta med hänsyn till verksamhetens art och omfattning,

7. en icke-teknisk sammanfattning av 1–6, och

8. en redogörelse för om samråd s har skett, vad som i så fall kommit fram och Miljöprövningsmyndighetens yttrande enligt 32 § andra stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla. *Punkten 8* är ändrad som en följd dels av att den nya Miljöprövningsmyndigheten tar över länsstyrelsens roll, dels för bättre överensstämmelse med terminologin i den nya miljöbedömningsprocessen. De samråd som avses i punkten är dels om frivilligt samråd har skett med berörd allmänhet, dels om gränsöverskridande samråd ägt rum inför avgränsningsyttrandet enligt 6 kap. 33 § miljöbalken. Om det på grund av väsentliga kompletteringar krävs ett nytt samråd enligt 6 kap. 41 b § miljöbalken bör miljökonsekvensbeskrivningen också inkludera tidigare samrådsredogörelse, se 6 kap. 41 a § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.8.

Offentligt samråd

39 §

När prövningsmyndigheten har bedömt att ansökan om tillstånd är fullständig ska myndigheten samråda om ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen genom att kungöra att ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen finns, göra handlingarna tillgängliga och ge allmänheten och berörda myndigheter och kommuner skälig tid om minst 30 dagar att yttra sig.

Om tillståndsfrågan enbart avser en prövning enligt 7 kap. 28 b eller 29 § ska första stycket tillämpas endast i den utsträckning som behövs för prövningen eller som är lämplig för att ge allmänheten information.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om hur kungörelse ska ske och om underrättelse till särskilt berörda.

Paragrafen innehåller bestämmelser om offentligt samråd genom kungörelse av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen. Ändringar görs i första stycket samtidigt som ett nytt tredje stycke införs.

Första stycket ändras för att tydliggöra att det är prövningsmyndigheten som ansvarar för samrådet. I ärenden om miljötillstånd och tillstånds- eller tillåtlighetsprövningar enligt andra författningar, än plan- och bygglagen, väglagen och lagen om byggande av järnväg, är det Miljöprövningsmyndigheten som ansvarar för att ett offentligt samråd hålls.

Vid en ansökan om miljötillstånd ska samrådet hållas när Miljöprövningsmyndigheten har bedömt ansökan om miljötillstånd som fullständig. Vad det innebär att ansökan ska ha bedömts som fullständig framgår av kommentaren till 20 kap. 15 § miljöbalken. Kungörandet av ansökan sker samtidigt med kungörandet av miljökonsekvensbeskrivningen. Med uttrycket ”göra handlingarna tillgängliga” avses att de ska finnas publicerade på en webbplats eller om det behövs i en lokal där handlingarna hålls tillgängliga (jfr kommentaren till 6 kap. 26 § MB). I första stycket tydliggörs också att inte bara allmänheten utan även berörda myndigheter och kommuner ska ges en tid om minst 30 dagar att yttra sig inom ramen för det offentliga samrådet.

Tredje stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela närmare föreskrifter om hur kungörelse ska ske och om underrättelse till särskilt berörda. Sådana föreskrifter finns i 20 a och 20 b §§ miljöbedömningsförfordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.9.

40 §

Kungörelsen ska innehålla upplysningar om

1. att verksamheten eller åtgärden omfattas av kraven på specifik Miljöbedömning enligt detta kapitel,

2. *prövningsmyndigheten,*

3. *på vilken webbplats eller i vilken lokal som miljökonsekvensbeskrivningen och andra handlingar i ärendet finns tillgängliga,*

4. *ett samrådsmöte ska hållas med den som avser att bedriva verksamheten och i så fall tid och plats för sådant möte,*

5. *om samråd med annat land ska ske,*

6. till vem, inom vilken tid och i vilket format skriftliga synpunkter kan lämnas, och

7. hur ny information i ärendet kommer att kungöras eller hållas tillgänglig.

Om kungörelsen görs i ett ärende om miljöprövning enligt 20 kap. ska kungörelsen också innehålla

1. en kortfattad redogörelse av ansökan och i ärenden om vattenverksamhet de fastigheter som kan beröras,
2. en upplysning om verksamheten eller åtgärden omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor,
3. en upplysning om att information om innehavare av servitut, nyttjanderätt eller rätt till elektrisk kraft på en berörd fastighet behöver lämnas till Miljöprövningsmyndigheten, och
4. en upplysning om inom vilken tid krav på ersättning behöver lämnas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en kungörelse ska innehålla. Två ändringar görs i *första stycket*. I *första stycket andra punkten* förtydligas att kungörelsen ska innehålla upplysning om prövningsmyndigheten. Att det här står prövningsmyndigheten och inte Miljöprövningsmyndigheten tydliggör att den myndighet som prövar tillståndsfrågan kan vara en annan myndighet än Miljöprövningsmyndigheten. Detta gäller exempelvis vid tillämpning av bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken vid tillståndsprovning enligt andra lagar såsom exempelvis enligt minerallagen och ellagen, men också att regeringen i vissa fall kan vara prövningsmyndighet vid tillståndsprovning enligt miljöbalken samt andra berörda författningar.

I *första stycket tredje punkten* tydliggörs att det av kungörelsen behöver framgå på vilken webbplats eller i vilken lokal handlingarna i ärendet finns tillgängliga. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak tidigare 22 kap. 3 § första stycket 5 miljöbalken. Av 20 § miljöbedömningsförordningen framgår vilken webbplats som skulle kunna vara lämplig.

I *första stycket fjärde punkten* förs en ny bestämmelse in. Enligt denna ska det av kungörelsen framgå om ett samrådsmöte med den som avser att bedriva verksamheten ska hållas. Om ett samrådsmöte ska hållas ska tidpunkt och plats för sådant möte också framgå av kungörelsen. Samrådsmötet kan också hållas digitalt. Om samrådsmöte inte ska hållas blir samrådet skriftligt. Ett helt skriftligt samråd bör förbehållas riktigt enkla ärenden.

Första stycket femte punkten innehåller bestämmelse om att det i kungörelsen även ska redovisas om samråd med ett annat land ska äga rum. Bestämmelsen fanns tidigare i andra stycket.

I *första stycket sjätte punkten* görs ett förtydligande att det handlar om skriftliga synpunkter. Som utgångspunkt ska synpunkterna lämnas till Miljöprövningsmyndigheten, men det kan också vara

lämpligt att synpunkterna lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden eftersom det är denna som har i uppgift att ta fram samrådsredogörelsen (se 6 kap. 41 a § MB). Det görs även ett tillägg om att det av kungörelsen ska framgå i vilket format synpunkterna ska lämnas. Tillägget möjliggör för prövningsmyndigheten att bestämma om de skriftliga synpunkterna ska lämnas digitalt eller även kan lämnas på papper. En motsvarande bestämmelse fanns tidigare i 22 kap. 10 § första stycket miljöbalken.

Även numreringen av punkterna i första stycket uppdateras.

I *andra stycket* införs en bestämmelse om att kungörelsen, om den avser en ansökan i ett ärende om miljöprövning, också bör innehålla ytterligare upplysningar och redogörelser. Uppgifterna, som motsvarar de som tidigare gällde vid kungörelse enligt 22 kap. 3 § första stycket 1 och 2 samt 3 a miljöbalken, placeras i fyra nya punkter.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.9.

Samrådsredogörelse

41 a §

När ett samrådsmöte enligt 40 § första stycket 4 har hållits ska den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden sammanställa och bemöta inkomna synpunkter från mötet i en samrådsredogörelse.

Om det av kungörelsen framgår att skriftliga synpunkter ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ska även sådana synpunkter bemötas i samrådsredogörelsen.

Samrådsredogörelsen ska lämnas till Miljöprövningsmyndigheten.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att en samrådsredogörelse ska tas fram efter samrådsmötet.

I *första stycket* anges att det är den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden som ska ta fram samrådsredogörelsen. Redogörelsen ska innehålla en sammanställning av inkomna synpunkter vid samrådsmötet. Redogörelsen ska också innehålla verksamhetsutövarens bemötande av inkomna synpunkter vid mötet.

Av *andra stycket* framgår att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden även ska bemöta sådana synpunkter som har inkommit skriftligen i ärendet om det av kungörelsen enligt

6 kap. 40 § miljöbalken framgår att sådana synpunkter ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden.

Av *tredje stycket* framgår att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ska lämna samrådsredogörelsen till Miljöprövningsmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.9.

Föreläggande om komplettering av miljökonsekvensbeskrivningen

41 b §

Om Miljöprövningsmyndigheten efter samrådet bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen saknar sådana uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna avge en motiverad slutsats om verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan får myndigheten förelägga den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden att, inom viss tid, inkomma med sådana uppgifter.

Om miljökonsekvensbeskrivningen ändras väsentligt efter en sådan komplettering får prövningsmyndigheten se till att ett nytt samråd enligt 39–41 §§ hålls.

Paragrafen, som är ny, tydliggör i *första stycket* att Miljöprövningsmyndigheten får förelägga den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden att komplettera miljökonsekvensbeskrivningen om detta behövs för att myndigheten ska kunna avge en motiverad slutsats (se artikel 5.3 i MKB-direktivet). Detta kan exempelvis vara aktuellt om det under samrådet framkommer att det på den plats där verksamheten är avsedd att bedrivas finns en sådan skyddad fågelart som gör att miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras med en utredning om denna förekomst och lämpligheten av att placera verksamheten i området. Föreläggandet ska föras med en tid inom vilken den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden behöver inkomma med uppgifterna. Tiden kan variera beroende på om de uppgifter som behövs går att ta fram direkt eller om exempelvis en häckningssäsong eller dylikt behöver inväntas.

Av *andra stycket* framgår att Miljöprövningsmyndigheten får se till att ett nytt offentligt samråd hålls om miljökonsekvensbeskrivningen ändras väsentligt efter en sådan komplettering som avses i första stycket. Detta skulle kunna vara fallet om kompletteringen innebär att förutsättningarna för att bedriva en verksamhet eller

vidta en åtgärd på den aktuella platsen väsentligt har förändrats som en följd av de nya uppgifterna eller att nya uppgifter tillkommer som påverkar enskilda eller allmänheten på ett väsentligt sätt. Miljöprövningsmyndigheten får bedöma behovet av ett nytt samråd. Finns inga motstående enskilda intressen är behovet av ett nytt samråd mindre även om miljökonsekvensbeskrivningen har ändrats väsentligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.9.

*Miljöprövningsmyndighetens motiverade slutsats och
prövningsmyndighetens slutliga bedömning*

42 §

Inom tre månader från det att samråden enligt 33 eller 39 § har slutförts och Miljöprövningsmyndigheten har fått in sådana uppgifter som avses i 41 b § ska myndigheten i ett särskilt beslut meddela en motiverad slutsats över verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan utifrån miljökonsekvensbeskrivningen och det som i övrigt har kommit fram under handläggningen av ärendet. Ett sådant ställningstagande får inte överklagas särskilt.

I ärenden om miljötillstånd får Miljöprövningsmyndigheten meddela den motiverade slutsatsen tillsammans med det slutliga beslutet i ärendet om sökanden begär detta och förutsättningar för detta finns. I sådant fall ska tillståndsfrågan avgöras inom den tid som avses i första stycket.

Paragrafens ändras i fyra avseenden. I första stycket tydliggörs för det första att det ställningstagande som ska göras benämns motiverad slutsats och att den motiverade slutsatsen avser verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan. Både uttrycket och innebörden av det är hämtat från MKB-direktivet (artikel 1.2 g iv–v, 5.1 andra stycket, 5.3 c, 8a.1 a och 8a.6). I förtydligande syfte anges att utgångspunkten för bedömningen är miljökonsekvensbeskrivningen och det som i övrigt har kommit fram under handläggningen av ärendet.

För det andra tydliggörs att det är Miljöprövningsmyndigheten som ska avge den motiverade slutsatsen. Detta gäller både vid ärenden enligt miljöbalken och vid ärenden enligt andra författningar.

För det tredje tydliggörs att den motiverade slutsatsen måste utfärdas inom tre månader från det att det offentliga samrådet har hållits, exklusive eventuell förlängning för att Miljöprövningsmyndigheten ska få in sådan komplettering av miljökonsekvensbeskrivningen enligt 6 kap. 41 b § miljöbalken som behövs för att myndig-

heten ska kunna meddela den motiverade slutsatsen (se artikel 5.3 c i MKB-direktivet). Tidsfristen härrör från artikel 10.3 i EU-förordningen om netto-nollteknik och 12.3 i EU-förordningen om kritiska och strategiska råmaterial.

I ett nytt *andra stycke* tydliggörs slutligen att Miljöprövningsmyndigheten i ett ärende om miljötillstånd får meddela den motiverade slutsatsen tillsammans med avgörandet i ärendet om miljö-tillstånd. Då krävs dels att den sökande har begärt detta, dels att det finns förutsättningar för detta, dels att tiden i första stycket hålls. Det krävs således att det slutliga avgörandet i så fall kan beslutas inom tre månader från det att sådana uppgifter som avses i 6 kap. 41 b § miljöbalken har kommit in till myndigheten. Om slutsatsen lämnas i samband med att tillståndsfrågan avgörs ska den bifogas Miljöprövningsmyndigheten tillståndsbeslut. Vilka övriga förutsättningar som behöver vara uppfyllda för att den motiverade slutsatsen ska kunna meddelas tillsammans med ett slutligt avgörande i tillståndsfrågan är dels att den sökande i ärendet vidhåller sitt första-handsyrkande om placering av verksamheten eller åtgärden, dels att innehållet i den motiverade slutsatsen inte förutsätter att ansökan eller miljökonsekvensbeskrivningen behöver ändras eller kompletteras. Inför ett sådant samlat avgörande krävs dock att det har förekommit en kontakt med verksamhetsutövaren om förutsättningarna för ett sådant samlat beslut innan avgörandet fattas. I vissa ärenden kan det vara svårt att meddela den motiverade slutsatsen och besluta i tillståndsärendet samtidigt med hänsyn till den korta tidsfristen (se vidare författningskommentaren för 20 kap. 21 § MB).

Oavsett om Miljöprövningsmyndigheten avger den motiverade slutsatsen i ett särskilt beslut eller i samband med det slutliga tillståndsbeslutet får ställningstagandet inte överklagas särskilt. Ställningstagandet får således endast överklagas tillsammans med det slutliga beslutet i tillståndsärendet. I denna del görs ingen ändring jämfört med tidigare.

Om situationen uppstår att Miljöprövningsmyndigheten i enlighet med 6 kap. 41 b § miljöbalken har förelagt den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd att komplettera miljökonsekvensbeskrivningen, men en sådan komplettering inte inkommer bör detta leda till avslag på ansökan om miljötillstånd. Att det i sådant fall finns en risk för avslag bör myndigheten förvarna om i kompletteringsföreläggandet eller i ett utkast till beslut. Miljö-

prövningsmyndigheten bör i ett sådant avslagsbeslut motivera på vilket sätt som bristerna i underlaget medför att en motiverad slutsats inte kan meddelas. När Miljöprövningsmyndigheten ansvarar för miljöbedömningsprocessen, men inte är prövningsmyndighet krävs det att myndigheten överlämnar ett beslut till prövningsmyndigheten som beskriver de brister som miljökonsekvensbeskrivningen är förknippad med och som medför att en motiverad slutsats inte kan lämnas. I och med att en aktuell motiverad slutsats krävs för att kunna godkänna ansökan enligt 6 kap. 43 § miljöbalken innebär detta att prövningsmyndigheten behöver avslå ansökan.

Det är inte specifikt reglerat vad en motiverad slutsats ska innehålla. Indirekt framgår detta av bestämmelserna i 6 kap. 42 § miljöbalken lästa tillsammans med bestämmelserna i 6 kap. 35, 39, 41 a miljöbalken och 16–19 §§ miljöbedömningsförordningen. Utifrån dessa bestämmelser ska Miljöprövningsmyndigheten i den motiverade slutsatsen bedöma om miljökonsekvensbeskrivningen dels uppfyller de formella kraven som finns i 6 kap. 35 § miljöbalken och 16–19 §§ miljöbedömningsförordningen, dels är av tillräcklig kvalitet och ändamålsenlighet för att det ska gå att göra en slutlig och samlad bedömning av förutsättningarna för att ge tillstånd. Miljökonsekvensbeskrivningen ska också ge förutsättningar för att dra slutsatser kring verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan.

Vid den formella granskningen är det exempelvis viktigt att Miljöprövningsmyndigheten uppmärksammar om det finns icke-tekniska sammanfattningar som medför att allmänheten kan göra sig en klar uppfattning av de betydande miljöeffekterna, att miljökonsekvensbeskrivningen har utarbetats med utgångspunkt i Miljöprövningsmyndighetens avgränsningsyttrande och att de olika placeringsalternativen beskrivits på ett sådant sätt så att en jämförelse av miljöeffekter och miljöpåverkan kan göras.

Avseende bedömningen av miljökonsekvensbeskrivningens kvalitet och ändamålsenlighet samt möjligheten att dra slutsatser om verksamhetens och åtgärdens betydande miljöpåverkan ska detta exempelvis inkludera en analys av sökandens motivering av sitt huvudalternativ samt genomförbarheten av de andra alternativen, uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, vilka de betydande miljöeffekter (direkta och kumulativa) är och hur dessa

har bedömts (inklusive metoder). Om yttranden eller utlåtanden har ifrågasatt delar av miljökonsekvensbeskrivningen, såsom exempelvis metoderna för att bedöma grund- och ytvatten, bör Miljöprövningsmyndigheten kommentera dem vid behov. Även om det inte ska beslutas om villkor i den motiverade slutsatsen kan Miljöprövningsmyndigheten exempelvis analysera om de föreslagna skyddsåtgärderna är funktionella i relation till tillåtlighetsfrågor rörande exempelvis artskydd och vattenmiljön baserat på föreslagna skyddsåtgärder och synpunkter på dessa vid samrådet. Om det finns frågor som särskilt bör beaktas i prövningsmyndighetens fortsatta handläggning bör det uppmärksammas.

För att beslutet om motiverad slutsats ska fungera i relation till andra lagar än miljöbalken och dessutom vara lätt att förstå för allmänheten är det viktigt att beslutet innehåller information om verksamheten eller åtgärden som sådan. Dessutom är det viktigt att beslutet innehåller en kort beskrivning av processen fram till att den motiverade slutsatsen meddelas och vad som händer därefter.

För att skapa förtroende för Miljöprövningsmyndighetens bedömningar i den motiverade slutsatsen är det viktigt att analysen görs emot de synpunkter som har lämnats in under processen. De synpunkter som har inkommit skriftligen eller som framkom vid samrådsmötet ska därför beskrivas kortfattat.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.11.

42 a §

Miljöprövningsmyndigheten ska yttra sig över den motiverade slutsatsens aktualitet efter en begäran.

Om Miljöprövningsmyndigheten bedömer att den motiverade slutsatsen inte är aktuell ska myndigheten specificera vilka uppgifter som behövs för att kunna uppdatera den motiverade slutsatsen.

Paragrafen är ny. Första stycket innehåller bestämmelser om att prövningsmyndigheten ska yttra sig över en motiverad slutsats aktualitet efter en begäran. Begäran kan komma från den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden, men också av en prövningsmyndighet om prövningsmyndigheten är en annan än Miljöprövningsmyndigheten, exempelvis Energimarknadsinspektionen eller Bergmästaren.

Vid bedömningen av aktualiteten ska Miljöprövningsmyndigheten dels ta hänsyn till hur lång tid som har passerat sedan myndigheten meddelade den motiverade slutsatsen, men också till sådana omvärldsförändringar eller verksamhetsförändringar som har inträffat sedan slutsatsen lämnades och som kan påverka slutsatsens aktualitet. En bedömning av den motiverade slutsatsens aktualitet kan exempelvis behöva ske om den som avser att genomföra en verksamhet eller vidta en åtgärd inte har gått vidare med sin tillståndsansökan i anslutning till att den motiverade slutsatsen lämnades. Den motiverade slutsatsen kan även ha en viss giltighetstid exempelvis om det finns andra pågående processer som kan påverka exempelvis verksamhetens eller åtgärdens bidrag till kumulativa miljöeffekter. I ett sådant fall kan myndigheten behöva undersöka om den omkringliggande situationen har ändrats sedan den motiverade slutsatsen lämnades.

Av *andra stycket* framgår att om Miljöprövningsmyndigheten bedömer att den motiverade slutsatsen inte längre är aktuell ska myndigheten specificera vilka uppgifter som behövs för att kunna uppdatera den motiverade slutsatsen. Av 6 kap. 41 b § *andra stycket* miljöbalken framgår att om sådana kompletteringar medför att miljökonsekvensbeskrivningen ändras väsentligen får prövningsmyndigheten se till att ett nytt samråd enligt 6 kap. 39–41 §§ miljöbalken hålls.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.11.

43 §

Prövningsmyndigheten ska, när tillståndsfrågan avgörs, slutföra miljöbedömningen genom att säkerställa att den motiverade slutsatsen enligt 42 § är aktuell och göra en slutlig och samlad bedömning av förutsättningarna för att ge tillstånd.

Paragrafen ändras i tre avseenden. För det första används termen prövningsmyndigheten i stället för uttrycket ”den som prövar tillståndsfrågan”. Denna ändring är enbart språklig.

För det andra tydliggörs vad prövningsmyndigheten ska göra när den slutför miljöbedömningen. För det första ska prövningsmyndigheten säkerställa att den motiverade slutsatsen är aktuell. En situation vid vilken den motiverade slutsatsen kan ha blivit in-

aktuell är om Miljöprövningsmyndigheten har meddelat den motiverade slutsatsen i ett särskilt beslut och den som ska bedriva verksamheten eller vidta åtgärden därefter väljer att pausa den slutliga tillståndsprövningen under en längre tid (jfr 20 kap. 21 §). Under en sådan tidsperiod kan förändringar inträffa som gör att Miljöprövningsmyndighetens motiverade slutsats inte längre är aktuell. Det är svårt att bestämma en specifik tid inom vilken en motiverad slutsats alltid ska vara aktuell, men som utgångspunkt bör en motiverad slutsats bedömas som aktuell om tillståndsfrågan avgörs inom ett år från det att den motiverade slutsatsen meddelades. Samtidigt behöver prövningsmyndigheten vara uppmärksam på om förutsättningarna har ändrats på ett sådant sätt att verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan har förändrats på ett negativt sätt även inom ramen för ett år. Att det uppstår förändringar i de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan medföra även på kort sikt kan inte uteslutas, men om dessa inte medför att den motiverade slutsatsen blir inaktuell kan dessa ändrade förutsättningar beaktas inom ramen för prövningsmyndighetens slutliga och samlade bedömning av förutsättningarna för att ge tillstånd och de tillståndsvillkor som är föreskrivna.

Om prövningsmyndigheten gör bedömningen att det är osäkert om den motiverade slutsatsen är aktuell bör myndigheten begära att Miljöprövningsmyndigheten, i enlighet med 6 kap. 42 a § miljöbalken, yttrar sig över slutsatsens aktualitet. Om Miljöprövningsmyndigheten gör bedömningen att den motiverade slutsatsen är inaktuell kan Miljöprövningsmyndigheten behöva meddela en ny motiverade slutsats efter det att vissa kompletterande uppgifter har lämnats till Miljöprövningsmyndigheten enligt 6 kap. 41 b § första stycket miljöbalken. Om miljökonsekvensbeskrivningen behöver ändras väsentligt i enlighet med 6 kap. 41 b § andra stycket miljöbalken kan det också bli fråga om att ett nytt samråd enligt 6 kap. 39–41 §§ miljöbalken behöver hållas. Om den sökande inte kompletterar handlingarna på sätt som Miljöprövningsmyndigheten förelägger om och det därmed inte finns en aktuell motiverad slutsats saknas förutsättningar för att ge tillstånd. Prövningsmyndigheten ska då avslå ansökan.

Slutligen tydliggörs att prövningsmyndigheten utöver en bedömning av den motiverade slutsatsens aktualitet ska göra en slutlig och samlad bedömning av om förutsättningarna för att ge tillstånd är

uppfyllda. I ett ärende om miljötillstånd innebär detta att de förutsättningar som anges i 20 kap. 28 § miljöbalken ska vara uppfyllda.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.12.

7 kap. Skydd av områden

29 b §

Frågor om tillstånd enligt 28 a § prövas av länsstyrelsen i det län där det berörda området finns.

För en verksamhet eller åtgärd som omfattas av *tillstånds- eller granskningsplikt* eller dispensprövning till följd av bestämmelserna i 9 kap., 11–15 kap. *eller 20 kap. ska* dock frågan om tillstånd enligt 28 a § prövas av den myndighet som prövar den andra tillståndsfrågan eller dispensen. Innan myndigheten meddelar sitt beslut, *ska* den länsstyrelse som avses i första stycket beredas tillfälle att yttra sig.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken myndighet som ska pröva frågor om s.k. Natura 2000-tillstånd. Huvudregeln är att sådana tillstånd prövas av länsstyrelsen i det län där det berörda området finns. Om verksamheten eller åtgärden också ska miljöprövas enligt 20 kap. miljöbalken framgår av 20 kap. 4 § miljöbalken att frågan om tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken prövas av Miljöprövningsmyndigheten.

Andra stycket ändras som en följd av de nya bestämmelserna om krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

I paragrafen görs också språkliga ändringar.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.4.

29 c §

En ansökan om tillstånd enligt 28 a § ska innehålla en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens konsekvenser för syftet med att bevara området och en redogörelse för de alternativ som övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts. Om det enligt 6 kap. krävs en specifik miljöbedömning, ska ansökan innehålla en miljökonsekvensbeskrivning enligt det kapitlet.

En ansökan om giltighetsförlängning av ett sådant tillstånd enligt 24 kap. 14 a § ska innehålla den utredning om verksamheten och övriga förhållanden som behövs för prövningen. Ansökan ska även innehålla en utredning som visar hur verksamheten ensam eller tillsammans med andra verksamheter eller åtgärder kan komma att påverka miljön i naturområdet.

Paragrafen är ny. *Första stycket* har sin motsvarighet i tidigare 19 kap. 6 § miljöbalken. Bestämmelsen flyttas för att bestämmelserna om prövning av s.k. Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken ska vara samlade på ett ställe. Ingen ändring i sak är avsedd. Däremot har bestämmelserna om specifik miljöbedömning ändrats. Dessa ändringar medför att om det krävs en specifik miljöbedömning är det Miljöprövningsmyndigheten som ansvarar för vissa delar av miljöbedömningsprocessen (jfr 6 kap. 28 § MB).

Andra stycket har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 1 g § miljöbalken. Denna bestämmelse flyttas till 7 kap. miljöbalken som en följd av att 22 kap. miljöbalken upphävs och för att bestämmelserna om länsstyrelsens prövning av s.k. Natura 2000-tillstånd ska vara samlade på ett ställe. Samtidigt ändras bestämmelsen språkligt. Ingen ändring i sak är avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.12.3.

9 kap. Miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd

1 §

Med *miljöpåverkande verksamhet* avses

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,

2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller

3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.

Paragrafen innehåller en definition av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Paragrafen har ändrats genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” har ersatts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Ändringen av uttrycket medför inte att bestämmelsen ska tillämpas på annat sätt än tidigare.

Övervägandena finns i avsnitt 14.5.2.

5 §

Regeringen får, också i andra fall än som avses i 4 §, meddela föreskrifter om förbud, skyddsåtgärder, begränsningar och andra försiktighetsmått för miljöpåverkande verksamheter och åtgärder om det framstår som mer ändamålsenligt än beslut i enskilda fall och behövs

- 1. för att skydda människors hälsa eller miljön, eller*
- 2. till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen eller andra internationella åtaganden.*

Om det finns särskilda skäl får regeringen *bemyndiga en myndighet att meddela sådana föreskrifter.*

Paragrafen ändras som en följd av att uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” har ersatts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd. Paragrafen ändras också redaktionellt. Upplysningsbestämmelsen i andra stycket har tagits bort och bestämmelsen har fått en utformning som ligger närmare motsvarande bestämmelse för vattenverksamheter i 11 kap. 9 c § miljöbalken. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.19 och 14.15.3.

6 §

Bestämmelser om krav på miljöprövning av miljöpåverkande verksamheter och åtgärder finns i 20 kap.

Om det behövs för att skydda människors hälsa eller miljön får regeringen meddela föreskrifter om krav på anmälan eller registrering av sådan miljöpåverkande verksamhet som inte omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 20 kap. eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Första stycket innehåller information om att bestämmelser om förprövning genom miljöprövning av miljöpåverkande verksamheter och åtgärder finns i 20 kap. miljöbalken. Bestämmelsen är en ren upplysningsbestämmelse och är en följd av att tidigare reglering om tillståndsplikt för miljöfarliga verksamheter har flyttats från 9 kap. miljöbalken till 20 kap. miljöbalken. All reglering om tillståndsplikt för verksamheter och åtgärder som ska prövas enligt de nya bestämmelserna om miljöprövning samlas i 20 kap. miljöbalken. I 9 kap.

miljöbalken återstår endast sådan tillståndsplikt som följer av 9 kap. 8 och 10–12 §§ miljöbalken. Skälet för att denna reglering fortsatt återfinns i 9 kap. miljöbalken är att sådana tillståndsansökningar följer en annan process och prövas av en annan myndighet än den som avses i 20 kap. miljöbalken.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om krav på anmälan eller registrering för sådan miljöpåverkande verksamhet som inte omfattas av krav på miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked enligt 20 kap. miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. miljöbalken. En förutsättning för att regeringen ska få använda bemyndigandet och ställa krav på anmälan är att en anmälan behövs för att skydda människors hälsa eller miljön. Föreskrifter om anmälningsplikt finns i 5 § förordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsa.

Möjligheten att få meddela föreskrifter om krav på registrering är ny. Avsikten är att ett sådant krav ska kunna ställas på en verksamhet eller åtgärd som inte omfattas av krav på miljö-tillstånd, igångsättningsbesked eller anmälan, men där tillsynsmyndigheten ändå bör ha kännedom om verksamheten eller åtgärden och vid behov bör utöva tillsyn över verksamheten. För att ett krav på anmälan ska kunna ersättas av ett krav på registrering krävs att det först finns föreskrifter med försiktighetsmått för verksamheten eller åtgärden. Registrering kan också bli aktuellt för sådana verksamheter som omfattas av det nya reviderade industriutsläppsdirektivet eftersom det i det direktivet ges en sådan möjlighet.

Övervägandena finns i avsnitten 14.7.4, 14.7.8 och 14.15.4.

Förutsättningar för att få bedriva miljöpåverkande verksamhet

6 e §

Miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked till täkt får ges endast om tillståndet eller beskedet förenas med en skyldighet att ställa säkerhet enligt 16 kap. 3 § för uppfyllandet av de villkor som ska gälla för tillståndet. Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver dock inte ställa säkerhet.

Kravet på säkerhet gäller inte de delar av verksamheten som omfattas av kravet i 15 kap. 36 a § på säkerhet vid utvinningsverksamhet.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Det tillstånd till tåkt som avses, är beroende på om tåkten medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

6 f §

Om en tåkt av naturgrus kräver *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* enligt 20 kap. eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. eller *anmälan med stöd av detta kapitel*, får tåkten inte komma till stånd om

1. det med hänsyn till det avsedda användningsområdet är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att använda ett annat material,
2. naturgrusförekomsten är betydelsefull för nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning och tåkten kan medföra en försämrade vattenförsörjning, eller
3. naturgrusförekomsten utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för en aktuell tåkt för naturgrus i 2 kap. miljöprövningsförordningen, utgörs av ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked.

Anmälningssplikten framgår av bilaga 1 till förordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsa.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

6 g §

Om en tåkt av torv kräver *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* enligt 20 kap. eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. eller *anmälan med stöd av detta kapitel*, får tåkten inte komma till stånd i en våtmark som utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för en aktuell

täkt för torv i 2 kap. miljöprövningsförordningen, utgörs av ett miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked.

Anmälningssplikten framgår av bilaga 1 till förordningen om miljö-påverkande verksamheter och hälsa.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

6 b §

Vid provning av en ansökan om *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till täkt av matjord ska behovet av bruksbar jordbruksmark beaktas.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförordningen och beroende på om verksamheten eller åtgärden medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

6 i §

Miljötillstånd eller igångsättningsbesked får inte ges till gruvdrift eller gruv-anläggning för brytning, provbrytning, bearbetning eller fysikalisk eller kemisk anrikning av uranhaltigt material om gruvdriften eller gruvanläggningen utgör en kärnteknisk anläggning som kräver tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförordningen och beroende på om verksamheten eller åtgärden medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

6 j §

Miljötillstånd eller igångsättningsbesked får inte ges till gruvdrift eller gruvanläggning för brytning, provbrytning, bearbetning eller anrikning av stenkol, brunkol eller skifferolja.

Trots första stycket får *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* ges till gruvdrift eller gruvanläggning för andra mineral som innefattar sådan brytning, provbrytning, bearbetning eller anrikning av stenkol, brunkol eller skifferolja som är nödvändig för att gruvdriften eller gruvanläggningen för dessa andra mineral ska kunna bedrivas.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförordningen och beroende på om verksamheten eller åtgärden medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

6 k §

Miljötillstånd eller igångsättningsbesked får inte ges till utvinning eller med utvinning sammanhängande bearbetning av råolja, skifferolja eller naturgas.

Trots första stycket får *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* ges till utvinning av andra mineral som innefattar sådan utvinning eller med utvinning sammanhängande bearbetning av råolja, skifferolja eller naturgas som är nödvändig för utvinningen av dessa andra mineral.

Trots första stycket får *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* ges till sådan utvinning på land av råolja eller naturgas som är nödvändig för en planerad geologisk lagring av mindre än 100 000 ton koldioxid för forskningsändamål.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförordningen och beroende på om verksamheten eller åtgärden medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

7 a §

En verksamhet för behandling av avfall som är tillstånds- eller *granskningspliktig enligt 20 kap. 6 § eller* anmälningspliktig enligt detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats med stöd av kapitlet får tillåtas endast om det finns skäl att anta att den planerade behandlingen kommer att uppfylla kraven i 15 kap. 11 §.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om tillstånds- och granskningsplikt för verksamheter och åtgärder i 20 kap. 6 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.4.

8 §

Bestämmelser om vilken myndighet som prövar ansökningar om miljötillstånd och igångsättningsbesked för miljöpåverkande verksamhet finns i 20 kap. 2 §.

Regeringen får meddela föreskrifter om att en kommunal nämnd ska pröva frågor om tillstånd *eller anmälan för sådana avloppsanordningar och värmepumpsanläggningar som inte är tillståndspliktiga enligt 20 kap. 6 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 6 §.*

En anmälan om miljöpåverkande verksamhet ska, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, göras till försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen eller kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om prövningsmyndighet för ansökningar om tillstånd för miljöpåverkande verksamhet och anmälningar av motsvarande verksamhet.

I *första stycket* finns en ny upplysningsbestämmelse. Ändringen jämfört med tidigare lydelse är en följd av de nya bestämmelserna om miljöprövning av ansökningar om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Ändringen är också en följd av bestämmelserna om en ny prövningsmyndighet för miljöprövning i första instans i 20 kap. 2 § miljöbalken. Sådana ansökningar som tidigare prövades av mark- och miljödomstol ska således nu i stället prövas av Miljöprövningsmyndigheten.

Andra stycket ändras som en följd av att flertalet ärenden om förprövning av miljöpåverkande verksamhet kommer att prövas av den nya Miljöprövningsmyndigheten. Sådan tillstånds- och anmälningsplikt avseende avloppsanordningar och värmepumpsanläggningar som framgår av 13–20 §§ förordningen om miljöpåverkande

verksamhet och hälsoskydd ska dock även framöver prövas av den kommunala miljönämnden. Bemyndigandet ändras för att tydliggöra detta.

Tredje stycket ändras som en följd av att uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” i 9 kap. 1 § miljöbalken har ersatts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”.

Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1–14.15.4.

10 §

Anläggningar för grundvattentäkter *ska* inrättas och användas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer.

Om det inte krävs *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* enligt *föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap.*, får en kommun föreskriva att det ändå *ska* krävas tillstånd av kommunen eller anmälan till denna för att inrätta och använda en ny anläggning för grundvattentäkt i områden där knapphet på sött grundvatten råder eller kan befaras uppkomma. Detta gäller om det behövs för att hindra att olägenheter för människors hälsa *ska* uppkomma. Kommunen får också föreskriva anmälningsplikt för sådana anläggningar som redan finns inom angivna områden.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att den tillstånds- och granskningsplikt som i första hand avses är den som följer av sådana föreskrifter i 2 kap. miljöprövningsförordningen som är meddelade med stöd av 20 kap. 6 eller 7 § miljöbalken. Först om sådan tillstånds- eller granskningsplikt inte finns får kommunen föreskriva om krav på tillstånd av kommunen eller anmälan till kommunen. I paragrafen görs också språkliga ändringar.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

11 kap. Vattenverksamhet

9 §

Bestämmelser om miljöprövning av vattenverksamheter finns i 20 kap. Oavsett vad som följer av 20 kap. kan det för en viss verksamhet eller åtgärd krävas tillstånd enligt 7 kap. 28 a §.

Paragrafen innehåller information om att bestämmelser om förprovning genom miljöprövning av vattenverksamheter finns i 20 kap. miljöbalken och i föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. miljöbalken. Bestämmelsen är en ren upplysningsbestämmelse och ändringen är en följd av att tidigare reglering om tillståndsplikt för vattenverksamheter har flyttats från 11 kap. miljöbalken till 20 kap. miljöbalken. Avsikten med flytten av regleringen är att samla all reglering om tillståndsplikt för verksamheter och åtgärder som ska prövas enligt de nya bestämmelserna om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Eftersom krav på s.k. Natura 2000-tillstånd regleras i 7 kap. miljöbalken återfinns fortfarande tidigare upplysning om att ett sådant tillstånd kan krävas oavsett vad som följer av 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.7.4, 14.15.1 och 14.15.4.

9 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om att det för vissa vattenverksamheter i stället för *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* ska krävas att verksamheterna har anmälts.

Paragrafen är ändrad som en följd av den nya regleringen om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Det tidigare andra stycket har slopats då regleringen har ersatts av 26 kap. 9 b § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.14.2, 14.15.1 och 14.15.4.

9 b §

Bestämmelser om vilken myndighet som prövar ansökningar om miljötillstånd eller igångsättningsbesked för vattenverksamhet finns i 20 kap. 2 §.

Anmälan om vattenverksamhet ska, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, göras till försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen eller kommunen.

En anmälningspliktig vattenverksamhet får påbörjas tidigast åtta veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat.

Paragrafens *första stycke* ändras som en följd av den nya regleringen om tillståndsplikt i 20 kap. miljöbalken. Ändringen innebär att ansökningar om miljötillstånd eller igångsättningsbesked prövas av Miljöprövningsmyndigheten i stället för av mark- och miljödomstol eller länsstyrelsen. Liksom tidigare kommer regeringen att pröva vattenverksamheter i den utsträckning som framgår av 17 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1, 14.15.2 och 14.15.4.

10 §

Om det krävs *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till en vattenverksamhet, får arbeten av större omfattning i anslutning till verksamheten inte påbörjas innan *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* har meddelats.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförfordningen och beroende på om verksamheten eller åtgärden medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

14 §

Regeringen får förbjuda markavvattning som skulle kräva *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* i områden där det är särskilt angeläget att vattenmarkerna bevaras.

Länsstyrelsen får meddela dispens från ett förbud som meddelats enligt första stycket om det finns särskilda skäl.

Om dispens meddelas enligt andra stycket fordras för utförandet av markavvattningen att *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* söks. Beslutet

om dispens upphör att gälla om *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* till markavvattningen meddelas.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

Första stycket ändras för att tydliggöra att markavvattning är en granskningspliktig åtgärd enligt bilaga 3 till miljöprövningsförordningen. Beroende på resultatet av granskningen om markavvattningen har en betydande miljöpåverkan kan ett beslut som tillåter markavvattningen meddelas genom ett igångsättningsbesked eller ett miljötillstånd.

Tredje stycket ändras för att tydliggöra att miljötillstånd eller igångsättningsbesked krävs för markavvattningen om länsstyrelsen har meddelat dispens från ett förbud mot markavvattning.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

15 §

Vid rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge eller för att omedelbart återställa ett vattendrag som har vikit från sitt förra läge eller som på något annat sätt har förändrat sitt lopp ska fastighetsägaren alltid underlägga innan arbetena påbörjas om arbetena berör en fastighet som tillhör någon annan.

Om fisket kan skadas, ska anmälan om de planerade arbetena göras till länsstyrelsen innan arbetena påbörjas.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Regleringen avseende tillståndsplikten flyttas till 20 kap. miljöbalken och föreskrifter som är meddelade med stöd av 20 kap. miljöbalken. Kvar i bestämmelsen finns kravet på underrättelse till fastighetsägaren respektive länsstyrelsen i vissa fall. Paragrafen ändras även redaktionellt genom att tre stycken har gjorts om till två. I paragrafen görs också språkliga ändringar.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

17 §

Den som äger en vattenanläggning är skyldig att underhålla den så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena. Om vattenanläggningen med stöd av en särskild rättighet utförts på någon annans mark och äganderätten till anläggningen övergått till markägaren till följd av att rättigheten upphört, kvarstår underhållsskyldigheten för den som var rättighetshavare.

Den som enligt 28 kap. 12 § har fått rätt att använda någon annans vattenanläggning är tillsammans med ägaren skyldig att underhålla anläggningen, om inte *tillståndsmyndigheten* bestämt något annat.

I 20 och 21 §§ samt i 24 kap. 4 § andra stycket finns bestämmelser om överflyttning av underhållsskyldigheten.

Paragrafen ändras som en följd av bestämmelserna om ny prövningsmyndighet för ärenden om miljöprövning enligt 20 kap. miljöbalken. Ändringen i *andra stycket* innebär att mark- och miljödomstolen har ersatts av tillståndsmyndigheten. Normalt är det prövningsmyndigheten enligt 20 kap. 2 § miljöbalken som är tillståndsmyndighet, men eftersom det också kan handla om ett äldre tillstånd kan tillståndsmyndigheten också ha varit en annan myndighet exempelvis en mark- eller miljödomstol.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

19 §

Miljötillstånd eller igångsättningsbesked ska alltid lämnas till utrivning av en vattenanläggning i ytvatten, om inte förordnande meddelas enligt 20 §.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförordningen och beroende på om verksamheten eller åtgärden medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked. Paragrafen har också ändrats språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.4.

20 §

I stället för att lämna *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* för att riva ut en vattenanläggning i ytvatten får *prövningsmyndigheten* på begäran av ägaren av en fastighet som skulle skadas av utrivningen förordna att skyldigheten att underhålla anläggningen och fullgöra övriga skyldigheter som ligger på anläggningens ägare *ska* övergå på fastighetsägaren till dess något annat bestäms.

Till skydd för allmänna intressen får efter åtagande ett sådant förordnande också meddelas för staten, en kommun eller ett vattenförbund.

Förordnande får inte meddelas, om det kan antas att fastighetsägaren inte kan fullgöra skyldigheterna eller om det med hänsyn till den sökande eller till allmänna intressen anses mera angeläget att anläggningen rivs ut.

Om ägaren av en vattenanläggning vållas skada av att anläggningen bibehålls, *ska* den som övertar ansvaret för anläggningen betala skälig ersättning för skadan.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras också språkligt.

Första stycket ändras genom att termen tillstånd har ersatts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Vidare har det tydliggjorts att det är prövningsmyndigheten, dvs. normalt Miljöprövningsmyndigheten, som får besluta om förordnandet. Se mer om prövningsmyndighet för ärenden om miljöprövning i kommentaren till 20 kap. 2 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1, 14.15.2 och 14.15.4.

22 §

Om en anläggning för bortledande av grundvatten helt eller delvis tas ur bruk och åtgärden medför skada på någon annans egendom genom bestående ändring i vattenförhållandena ska skälig ersättning betalas.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken och att tillstånd enligt dessa nya bestämmelser inte ska prövas av mark- och miljödomstol i första instans. Ändringen innebär att det tidigare första stycket med krav på förprövning om det kan uppkomma fara för allmänna eller enskilda intressen genom att en anläggning för bortledande av grundvatten helt eller delvis tas ur bruk upphävs och flyttas till bilaga 3 till miljöprövningsförordningen. Som en följd av detta görs en redaktionell och språklig justering av den återstående bestämmelsen.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1, 14.15.2 och 14.15.4.

23 §

Miljötillstånd eller igångsättningsbesked ska lämnas till följande vattenverksamheter, om inte något annat följer av 2 kap. 9 §:

1. vattenverksamhet som vid provning av annan verksamhet enligt 17 kap. 1 eller 3 § har angetts som ett villkor för verksamhetens utövande,
2. anläggande av broar och annan vattenverksamhet för väg, järnväg, tunnelbana eller spårväg vars anläggande har prövats i särskild ordning,
3. anläggande av rörledningar i vatten som koncession har meddelats för enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar, och
4. anläggande av naturgasledningar i vatten som koncession har meddelats för enligt naturgaslagen (2005:403).

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförordningen och beroende på om verksamheten eller åtgärden medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.1.

15 kap. Avfall

17 §

Bestämmelser om miljöprovning för hantering av avfall finns i 20 kap.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att det krävs tillstånd, anmälan eller registrering för att yrkesmässigt hantera avfall.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om tillstånds- och granskningsplikt av verksamheter och åtgärder i 20 kap. miljöbalken. Ändringen innebär att ett nytt *första stycke* med upplysning om bestämmelserna om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken införs. Trots de nya bestämmelserna om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken behålls möjligheten för regeringen att meddela föreskrifter med krav på tillstånd för yrkesmässig hantering av avfall i *andra stycket*. Detta då bemyndigandet i andra stycket avser sådana andra tillstånd än miljötillstånd och igångsättningsbesked som behövs för

exempelvis transport av avfall (jfr 5 kap. 5 § avfallsförordningen) och som provas av länsstyrelsen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.7.4.

35 §

Ett *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till en verksamhet som omfattar deponering av avfall får ges endast om tillståndet förenas med en skyldighet att ställa säkerhet enligt 16 kap. 3 § för fullgörandet av de skyldigheter som gäller för verksamheten eller om verksamhetsutövaren vidtar någon annan lämplig åtgärd för sådant säkerställande.

Kravet på säkerhet gäller inte de delar av verksamheten som omfattas av kravet i 36 a § på säkerhet vid utvinningsverksamhet.

Paragrafens *första stycke* ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförordningen och beroende på om verksamheten eller åtgärden medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.1.

36 a §

Ett *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till en verksamhet som omfattas av krav på en avfallshanteringsplan för utvinningsavfall får ges endast om tillståndet förenas med en skyldighet att ställa säkerhet för fullgörandet av de skyldigheter som gäller för verksamheten.

Tillståndsmyndigheten får medge att säkerheten ställs efter hand enligt en plan som innebär att säkerheten vid varje tidpunkt tillgodoser det aktuella behovet.

Paragrafens *första stycke* ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförordningen och beroende på om verksamheten eller åtgär-

den medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.1.

37 §

Miljötillstånd eller igångsättningsbesked till geologisk lagring av koldioxid ska för sin giltighet göras beroende av att verksamhetsutövaren ställer säkerhet eller vidtar någon annan lämplig åtgärd för att säkerställa fullgörandet av de skyldigheter som gäller för verksamheten enligt denna balk, lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser samt de föreskrifter och tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av dessa lagar. En säkerhet får ställas efter hand enligt en plan som vid varje tid tillgodoser det aktuella behovet av säkerhet.

När en säkerhet ställs ska den prövas av tillståndsmyndigheten. Säkerheten ska godtas om den visas vara betryggande för sitt ändamål.

Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Paragrafens *första stycke* ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Avsikten är att det med ändringen ska bli tydligt att det tillstånd som avses, beroende på hur tillstånds- och granskningsplikten är utformad för den aktuella verksamheten eller åtgärden i 2 kap. miljöprövningsförordningen och beroende på om verksamheten eller åtgärden medför en betydande miljöpåverkan på miljön eller inte, utgörs av ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.1.

16 kap. Allmänt om prövningen

1 §

Regeringen, länsstyrelserna och andra förvaltningsmyndigheter, kommunerna, mark- och miljödomstolarna, Mark- och miljööverdomstolen och Högsta domstolen prövar mål och ärenden enligt denna balk eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken. Vid prövningen av frågor om straff eller förverkande enligt 29 kap. gäller dock vad som är föreskrivet om brottmål i allmänhet och om hur frågorna om förverkande ska prövas.

Närmare bestämmelser om vilka mål och ärenden som prövas av respektive prövningsmyndighet finns i 17 kap. 1–4 §§, 18 kap. 1–2 §§, 19 kap.

1–2 §§, 20 kap. 2 §, 21 kap. 1 § och i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar.

Beslut eller dom om återkallelse av tillstånd, dispens, godkännande och förbud mot fortsatt verksamhet samt omprövning av tillstånd eller villkor meddelas av tillståndsmyndigheten.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Andra stycket innehåller hänvisningar till de bestämmelser i miljöbalken som anger specifika prövningsmyndigheter för olika mål och ärenden. I stycket upplyses också om att även lagen om mark- och miljödomstolar innehåller sådana bestämmelser. Ändringen innebär att en hänvisning till 20 kap. 2 § miljöbalken har lagts till. Genom ändringen tydliggörs att det nya 20 kap. miljöbalken om miljöprövning innehåller en bestämmelse om prövningsmyndighet för ärenden om miljöprövning.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.2.

12 §

Överklagbara domar eller beslut får överklagas av

1. den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot,

2. en lokal arbetstagarorganisation som organiserar arbetstagare i den verksamhet som avses med beslutet, såvitt avser domar och beslut i frågor om tillstånd till *miljöpåverkande* verksamhet,

3. en central arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, motsvarande organisation på arbetsgivarsidan samt en sammanslutning av konsumenter, såvitt avser beslut som en länsstyrelse eller en central förvaltningsmyndighet har meddelat med stöd av bemyndigande enligt 14 kap., förutsatt att beslutet inte avser ett särskilt fall, och

4. den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken, i föreskrifter meddelade med stöd av balken eller i lagen (2010:897) om gränsöverskridande samarbete mellan Sverige och Finland har rätt att överklaga.

Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken.

Paragrafen innehåller en följdändring med anledning av att uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” har ersatts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet” i 9 kap. 1 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

13 §

Överklagbara domar och beslut om tillstånd, godkännande eller dispens enligt denna balk, om upphävande av skydd av områden enligt 7 kap. eller om tillsyn enligt 10 kap. eller i sådana frågor enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, får överklagas av en ideell förening eller en annan juridisk person som

1. har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen,
2. inte är vinstdrivande,
3. har bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år, och
4. har minst 100 medlemmar eller på annat sätt visar att verksamheten har allmänhetens stöd.

Rätten att överklaga enligt första stycket gäller även om överklagandet enbart avser ett villkor eller en annan bestämmelse i domen eller beslutet och även om domen eller beslutet är resultatet av en prövning enligt 20 kap. 34 §, 24 kap. 2, 3, 5, 7, 13 eller 13 a § denna balk eller en prövning enligt 7 kap. 13, 14 eller 16 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Rätten att överklaga enligt första stycket gäller dock inte domar och beslut som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt.

Den som vill överklaga med stöd av första eller andra stycket ska göra det innan tiden för överklagande har gått ut för parterna och sakägarna.

Paragrafens *andra stycke* innehåller en följdändring med anledning av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken och med anledning av att 22 kap. miljöbalken upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

17 kap. Regeringens tillåtlighetsprövning

3 §

Regeringen får för ett visst fall förbehålla sig att pröva tillåtligheten av en verksamhet som inte omfattas av kravet på prövning enligt 1 §, om

1. verksamheten i betraktande av de intressen som denna balk enligt 1 kap. 1 § ska främja kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag,
2. verksamheten utanför ett område som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § kan antas mer än obetydligt skada naturvärdet inom området, eller
3. verksamheten omfattas av 4 kap. 6 § andra stycket.

Rätten till förbehåll enligt första stycket 2 gäller enbart verksamhet som är tillståndspliktig enligt balken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken.

Om ett mål eller ärende enligt denna balk pågår om tillståndsprövning av verksamheten, ska regeringen omedelbart lämna besked om förbehållet till den tillståndsprövande myndigheten.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning av Miljöprövningsmyndigheten i 20 kap. 2 § miljöbalken. Ändringen innebär att hänvisningen till mark- och miljödomstol i *tredje stycket* tags bort. Härigenom tydliggörs att det endast är en myndighet som är tillståndsprövande i första instans och inte en domstol.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

4 a §

På kommunfullmäktiges begäran ska regeringen förbehålla sig tillåtlighetsprövningen av en ny verksamhet av något av följande slag, om ett sådant förbehåll är möjligt enligt 3 § och det inte finns särskilda skäl för att avstå från prövningen:

1. järn-, stål- och andra metallverk samt ferrolegeringsverk,
2. massafabriker och pappersbruk,
3. fabriker för raffinering av råolja eller för tung petrokemisk produktion,
4. fabriker för framställning av baskemikalier eller gödselmedel,
5. cementfabriker,
6. förbränningsanläggningar som har en tillförd effekt om minst 200 megawatt,
7. anläggningar för vindkraft som är *tillstånds- eller granskningspliktiga* enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 20 kap.,
8. anläggningar för lagring av minst 50 miljoner normalkubikmeter naturgas,
9. anläggningar för behandling av farligt avfall där huvuddelen av det avfall som avses bli behandlat kommer från andra inrättningar och där mer än 10 000 ton farligt avfall årligen förbränns eller på annat sätt återvinns eller bortskaffas,
10. anläggningar för att utvinna ämnen eller material inom de områden som anges i 4 kap. 5 §,
11. byggande av plattformar som är avsedda att användas vid utvinning av olja eller gas inom havsområden samt annan än helt tillfällig ankring eller förtöjning av sådana plattformar för reparation, ombyggnad eller av någon annan anledning,
12. vattenkraftverk som är avsedda för en installerad generatoreffekt av minst 20 megawatt,
13. vattenregleringar varigenom ett vattenmagasin av minst 100 miljoner kubikmeter under året eller tio miljoner kubikmeter under veckan ska utnyttjas,

14. vattenöverledningar eller andra vattenbortledningar från vattendrag eller sjöar med en normal oreglerad lågvattenföring av minst tio kubikmeter i sekunden i bortledningspunkten eller utloppet, om därigenom en sådan mängd vatten tas i anspråk att vattenföringen understiger fyra femtedelar av den normala oreglerade lågvattenföringen,

15. grundvattentäkter för tillgodogörande av en större vattenmängd än 10 000 kubikmeter om dygnet, om inte minst nio tiondelar av det uttagna vattnet återförs till grundvattenmagasinet,

16. andra vattenregleringar, vattenöverledningar och vattenbortledningar än som har angetts förut, om verksamheten avser någon av sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren, Storsjön i Jämtland eller Siljan och företaget kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag, och

17. flygplatser med en banlängd av minst 2 100 meter.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om tillstånds- och granskningsplikt i 20 kap. miljöbalken. Ändringen i *sjunde punkten* innebär dels att termen tillståndspliktiga har ersatts av termen tillstånds- eller granskningspliktiga, dels att hänvisningen till miljöbalken har justerats. Genom bytet av term tydliggörs att regeringens rätt att förbehålla sig tillåtlighetsprövningen av en anläggning för vindkraft avser både sådana anläggningar som är tillståndspliktiga och sådana anläggningar som endast är granskningspliktiga. Om en anläggning för vindkraft är tillstånds- eller granskningspliktig framgår av bestämmelser i 2 kap. miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.4.

Prövning av undantag från krav på specifik miljöbedömning

4 b §

Regeringen får för ett visst fall förbehålla sig att pröva

1. tillämpningen av sådant undantag från kravet på specifik miljöbedömning av en verksamhet eller åtgärd som avses i 6 kap. 27 a §, och

2. ansökan om miljötillstånd för sådan verksamhet eller åtgärd som regeringen prövat enligt 1.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse med möjlighet för regeringen att förbehålla sig rätten att pröva tillämpningen av undantag från krav på specifik miljöbedömning.

Av *första punkten* framgår att regeringens prövning får avse sådant undantag från krav på specifik miljöbedömning för en verksamhet eller åtgärd som återfinns i 6 kap. 27 a § miljöbalken. Om regeringen förbehåller sig rätten att pröva ett sådant undantag ska prövningsmyndigheten, normalt Miljöprövningsmyndigheten, enligt 14 c § miljöbedömningsförordningen överlämna ansökan till regeringen för prövning. Överlämnandet ska inkludera ett yttrande från prövningsmyndigheten. Prövningsmyndighetens yttrande får inte överklagas.

Av *andra punkten* följer att regeringen även får förbehålla sig rätten att pröva ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked för en sådan verksamhet eller åtgärd för vilken regeringen har prövat frågan om undantag från kravet på specifik miljöbedömning.

Om regeringen förbehåller sig rätten att även pröva tillståndet ska Miljöprövningsmyndigheten enligt 14 g § andra stycket miljöbedömningsförordningen överlämna ärendet till regeringen för prövning. Överlämnandet ska inkludera ett yttrande från prövningsmyndigheten. Prövningsmyndighetens yttrande ska innehålla ett förslag till beslut enligt 14 i § 4–7 miljöbedömningsförordningen. Yttrande får inte överklagas.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

19 kap. Förvaltningsmyndigheternas och kommunernas prövning

3 §

Vad som sägs i 20 kap. 4 § *andra och tredje styckena* om handläggningen vid *prövningsmyndigheten* gäller även för en länsstyrelse som handlägger ett tillståndsärende eller handlägger ett anmälningssärende enligt 11 kap. 9 a §, om ärendet annars skulle ha prövats av en kommun.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken. När det gäller sådana ärenden som fortsatt ska hanteras av länsstyrelsen är ingen ändring i sak avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

Särskilt om prövningen av miljöpåverkande verksamhet

4 §

Kommunala nämnder ska vid prövning av tillstånd till miljöpåverkande verksamhet

1. genom kungörelse i ortstidning eller på annat lämpligt sätt ge den som kan beröras av verksamheten tillfälle att yttra sig,
2. samråda med de statliga och kommunala myndigheter som har väsentliga intressen att bevaka i saken,
3. hålla sammanträde med den som saken angår och besiktning på platsen om det behövs för utredningen i ärendet, och
4. underrätta den som har gjort en ansökan eller kommit med synpunkter genom någon annan än honom eller henne själv och ge honom eller henne tillfälle att yttra sig om inte annat följer av 25 § förvaltningslagen (2017:900).

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljöprövning enligt 20 kap. miljöbalken. Miljöprövningsmyndigheten omhändertar den prövning av tillstånd till miljöpåverkande verksamhet som länsstyrelsen tidigare haft. Därför stryks hänvisningen till länsstyrelsen i första stycket.

Bestämmelsen förtydligas på så sätt att den omfattar endast kommunala nämnders prövning av tillstånd till miljöpåverkande verksamhet. Den prövning som paragrafen avser är sådan där regeringen föreskrivit att kommunen ska pröva frågan om tillstånd för en miljöpåverkande verksamhet enligt bemyndigande i 9 kap. 8 § och 10–12 §§ miljöbalken. Som exempel kan det avse tillstånd att installera värmepumpar och vissa andra enklare tillståndsförfaranden, t.ex. inrättande och ändring av avloppsanordningar för vatten-toaletter (se 13 och 14 §§ FMH). Bestämmelsen omfattar således inte de kommunala nämndernas prövning av anmälningspliktiga miljöpåverkande verksamheter. I övrigt görs ingen ändring i sak.

Övervägandena finns i avsnitt 14.12.4.

5 §

I ett ärende som provas av en kommunal nämnd ska nämnden *vid sin prövning av tillstånd till miljöpåverkande verksamhet i förekommande fall tillämpa bestämmelserna*

1. i 20 kap. 10 § och föreskrifter som är meddelade med stöd av den paragrafen om ansökans form och innehåll,
2. i 6 kap. 40 § om kungörelses innehåll,

- 3. i 20 kap. 12 § om talerätt,
- 4. i 20 kap. 26 § om rätt att företräda fastighet,
- 5. i 20 kap. 23 och 24 §§ om sakkunniga och om att inhämta yttrande,
- 6. i 3 kap. 4 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar om undersökning på platsen,
- 7. i 20 kap. 29 § eller föreskrifter som är meddelade med stöd av den paragrafen om innehåll i ett beslut om miljöprövning,
- 8. i 20 kap. 34 § om särskilt beslut,
- 9. i 20 kap. 37 § om verkställighetsförordnande, och
- 10. i 23 kap. 3 § när det gäller särskilt överklagande i frågor om sakkunniga som avses i 20 kap. 23 §.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljöprövning enligt 20 kap. miljöbalken och att 22 kap. miljöbalken upphävs.

I första stycket stryks hänvisningen till länsstyrelsen. Miljöprövningsmyndigheten omhändertar den prövning av tillstånd till miljöpåverkande verksamhet som länsstyrelsen tidigare har haft. Bestämmelsen förtydligas på så sätt att den omfattar endast kommunala nämnders prövning av tillstånd till miljöpåverkande verksamhet. I fråga om vilken typ av prövning som avses hänvisas till kommentaren till 19 kap. 4 § miljöbalken.

Paragrafen hänvisar i övrigt till de bestämmelser om miljöprövning som ska tillämpas vid kommunala nämnders prövning av tillstånd. Uppräkningen av bestämmelser i 6 kap. och 20 kap. ska inte förstås som att alla bestämmelser som paragrafen hänvisar till ska tillämpas i alla kommunala ärenden om tillstånd. Vilka bestämmelser som ska tillämpas får anpassas till den typ av verksamhet eller åtgärd som ska prövas och till de frågor som den aktualiserar i ärendet.

Punkterna i bestämmelsen får till viss del en annan numrering till följd av att de tidigare punkterna 2, 3 och 11 upphävs. Vad gäller punkten 1 hänvisar den till 20 kap. 10 § miljöbalken där regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om ansökans innehåll i ärenden om miljöprövning. Sådana föreskrifter finns i 3 kap. miljöprövningsförordningen. Vilka bestämmelser som ska tillämpas får avgöras beroende på vad ansökan avser. Detsamma gäller punkten 7 som hänvisar till 20 kap. 29 § miljöbalken i fråga om beslutets innehåll. I övriga punkter görs ingen ändring utöver att hänvisningarna till aktuella bestämmelser uppdateras.

Övervägandena finns i avsnitt 14.12.4.

20 kap. Miljöprövning

1 §

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

- 1. krav på miljöprövning av vissa verksamheter och åtgärder som kan påverka miljön, och*
- 2. handläggningen av ärenden om miljöprövning.*

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet i miljöbalken, innehåller en översiktlig beskrivning av innehållet i bestämmelserna i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.3.5.

2 §

Ärenden om miljöprövning prövas av Miljöprövningsmyndigheten.

I 19 kap. 2 § finns bestämmelser om att regeringen i stället ska handlägga och pröva hela eller delar av ett sådant ärende.

Om Miljöprövningsmyndigheten finner att ett ärende rör även ett annat allmänt intresse av synnerlig vikt än sådant som avses i 1 kap. 1 §, ska myndigheten utöver i de situationer som anges i 19 kap. 2 § med eget yttrande överlämna ärendet till regeringen för prövning. Detsamma gäller om Naturvårdsverket eller Havs- och vattenmyndigheten begär att målet av sådan anledning ska överlämnas till regeringen.

Paragrafen, som delvis saknar tidigare motsvarighet i miljöbalken, reglerar vilken myndighet som prövar ärenden om miljöprövning.

Av första stycket framgår att det är Miljöprövningsmyndigheten som prövar ärenden om miljöprövning. Miljöprövningsmyndigheten, som är en helt ny myndighet, tar över den prövning av ärenden om miljöprövning i första instans som tidigare gjordes av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer och mark- och miljödomstolarna. Vilka ärenden som Miljöprövningsmyndigheten prövar anges i 20 kap. 3 § miljöbalken.

I andra stycket finns en upplysningsbestämmelse om att det i 19 kap. 2 § miljöbalken finns bestämmelser om att regeringen i stället ska handlägga och pröva hela eller delar av ett miljöprövningsärende. Genom denna bestämmelse tydliggörs samtidigt i 20 kap. miljöbalken att regeringen ibland ersätter Miljöprövningsmyndigheten som prövningsmyndighet i miljöprövningsärenden. Ingen ändring i sak är avsedd i denna del jämfört med tidigare.

Tredje stycket motsvarar tidigare 21 kap. 7 § andra stycket miljöbalken. Bestämmelsen flyttas till 20 kap. miljöbalken som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten i stället för mark- och miljödomstol ansvarar för prövningen av ansökningar i ärenden om miljöprövning i första instans. Ingen ändring i sak är avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.6.6.

3 §

Ärenden om miljöprövning är sådana ärenden hos Miljöprövningsmyndigheten som inleds genom en ansökan till om

1. miljötillstånd eller igångsättningsbesked för ny eller ändrad verksamhet eller åtgärd,

2. förlängning av provotid eller fastställande av villkor efter beslut om provotid enligt 31 och 32 §§,

3. dispens från att följa utsläppsvärden enligt föreskrifter som är meddelade med stöd av 9 kap. 5 §,

4. godkännande i efterhand av vissa nödvändiga arbeten eller åtgärder avseende vattenverksamheter,

5. ändring eller omprövning av villkor i miljötillstånd eller igångsättningsbesked eller återkallelse av miljötillstånd eller igångsättningsbesked eller giltighetsförlängning enligt 24 kap. 2, 3, 5, 7, 8, 13, 13 a eller 14 a §,

6. bestämmande av ersättning för rätten att ta i anspråk ett strömfall enligt 2 kap. 9 §, inrättande av en gemensam anläggning för bevattning enligt 4 kap. 3 §, överflyttning av rätt till andelskraft enligt 8 kap. 3 §, omprövning enligt 7 kap. 17 § eller fastställelse av en överenskommelse enligt 7 kap. 18 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, eller

7. förklaring enligt 8 eller 14 § lagen (1929:405) med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929.

Bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten får inleda ärenden om omprövning och återkallelse enligt första stycket 6 på eget initiativ finns i 24 kap. 3 och 5 §§.

Paragrafen, som delvis saknar tidigare motsvarighet i miljöbalken, innehåller en uttömmande uppräkningslista av vilka ärenden som är att anse som ärenden om miljöprövning och hur dessa ärenden inleds genom en ansökan hos Miljöprövningsmyndigheten. Genom bestämmelsens avgränsning tydliggörs samtidigt vilka ärendetyper som den nya Miljöprövningsmyndigheten är ansvarig för att pröva.

Av *första stycket* framgår att huvudregeln är att ärenden hos Miljöprövningsmyndigheten inleds genom en ansökan. I denna del finns en tidigare motsvarighet i regleringen i 21 kap. 1 a § miljöbalken i

vilken en uttömmande uppräkningslista av vilka mål som var att anse som ansökningsmål i mark- och miljödomstol räknades upp.

Ärenden enligt miljöbalken eller föreskrifter som är meddelade med stöd av miljöbalken som inleds genom en anmälan ska, precis som tidigare, handläggas av berörd tillsynsmyndighet. Detta gäller också ärenden om registrering av en verksamhet eller åtgärd.

Första stycket första punkten avser ansökningsärenden om miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked för ny eller ändrad verksamhet eller åtgärd. Vilka verksamheter och åtgärder som omfattas av krav på miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked framgår av bestämmelser i 20 kap. 6 § miljöbalken samt 2 kap. miljöprövningsförordningen.

Första stycket andra punkten avser sådana ansökningsärenden om förlängning av provotid eller fastställande av villkor som följer efter ett beslut om provotid enligt 20 kap. 31 och 32 §§ miljöbalken.

Första stycket tredje punkten avser sådana ansökningsärenden om dispens från att följa utsläppsvärden som följer av 15–20 §§ industri-utsläppsförordningen och som tidigare prövades av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer.

Första stycket fjärde punkten avser sådana ansökningsärenden om godkännande i efterhand av vissa nödvändiga arbeten eller åtgärder avseende vattenverksamheter. Bestämmelsen återfanns tidigare i 11 kap. 16 § miljöbalken och prövades då av mark- och miljödomstol.

Första stycket femte punkten avser ansökningsärenden om ändringar eller omprövningar av villkor i miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked eller återkallelse av ett miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked eller giltighetsförlängning enligt 24 kap. 2, 3, 5, 7, 8, 13, 13 a eller 14 a § miljöbalken (jfr prop. 2023/24:152 s. 55–62). Förutom i fråga om giltighetsförlängning är det i dessa fall inte bara tillståndshavaren utan också tillsynsmyndigheten som kan vara sökande. Av andra stycket följer att även Miljöprövningsmyndigheten, i rollen som tillståndsmyndighet, kan ta initiativ till sådant ärende (jfr också 24 kap. 5 § MB).

Första stycket sjätte punkten avser sådana ansökningsärenden som görs med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak den uppräkningslista av ansökningsärenden som tidigare reglerades i den lagens 7 kap. 1 § andra stycke. Genom att bestämmelsen flyttas till denna paragraf uppnås en mer samlad beskrivning av vilka ärenden som ska prövas av den nya Miljöprövningsmyndigheten och samtidigt en bättre

samordning mellan miljöbalken och lagen om särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Första stycket sjunde punkten avser sådana ansökningsärenden om förklaring som följer av 8 eller 14 § lagen (1929:405) med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929. Genom bestämmelsen uppnås en ökad samordning mellan miljöbalken och denna äldre lag.

I *andra stycket* finns en upplysningsbestämmelse om att vissa ärenden om miljöprövning också kan inledas genom att Miljöprövningsmyndigheten på eget initiativ prövar frågan. Detta avser ärenden om omprövning av villkor i miljötillstånd eller igångsättningsbesked respektive ärenden om återkallelse av tillstånd och igångsättningsbesked enligt bestämmelserna i 24 kap. 3 och 5 §§ miljöbalken.

Inom ramen för miljöprövningsärenden prövar Miljöprövningsmyndigheten också andra frågor än de som räknas upp i denna paragraf (jfr 20 kap. 5 § MB). I rollen som MKB-myndighet enligt 6 kap. miljöbalken prövar Miljöprövningsmyndigheten dessutom bl.a. ansökningar om undantag från krav på en specifik miljöbedömning.

Övervägandena finns i avsnitten 14.3.3 och 14.6.9.

4 §

Ärenden enligt denna balk, som inte är ärenden om miljöprövning enligt 3 §, får prövas av Miljöprövningsmyndigheten även om ärendet annars skulle ha prövats av en annan förvaltningsmyndighet eller kommun, om ansökan i ärendet har samma sökande och avser samma verksamhet eller verksamhet som har samband med verksamhet i ett ärende om miljöprövning.

Miljöprövningsmyndigheten får vid handläggningen av ett ärende enligt första stycket förbehålla sig prövningen av ett annat sådant ärende som handläggs vid en förvaltningsmyndighet eller en kommun.

Första och andra styckena gäller enbart sådana ärenden där prövningsmyndighetens avgörande inte slutligen kan överklagas till regeringen.

Paragrafen, innehåller en bestämmelse som i huvudsak motsvarar den som tidigare fanns i 21 kap. 3 § miljöbalken. Bestämmelsen innebär att ett ärende enligt miljöbalken som inte är ett ärende om miljöprövning, så som dessa definieras i 20 kap. 3 § miljöbalken,

under vissa förutsättningar ändå får handläggas gemensamt med ett ärende om miljöprovning vid Miljöprovningsmyndigheten även om ärendet annars skulle ha prövats av en annan förvaltningsmyndighet eller kommun. Bestämmelsen gör det möjligt att handlägga mål och ärenden som rent faktiskt hör ihop i ett sammanhang.

En sökande får i sådana fall inge ansökan till Miljöprovningsmyndigheten i stället för till den andra förvaltningsmyndigheten, exempelvis en länsstyrelse, eller kommunen.

Den första förutsättningen för att Miljöprovningsmyndigheten ska få pröva ett sådant ärende är att ärendet har samma sökande som i ärendet om miljöprovning. Den andra förutsättningen är att ärendena ska avse samma verksamhet eller att verksamheterna i ärendena har samband med varandra. Av praxis framgår också att den fråga som ärendet avser bör kräva en förprovning enligt miljöbalken.

Historiskt har bestämmelsen i 21 kap. 3 § miljöbalken tillämpats för att samordna provning av verksamheter som både var tillståndspliktiga som miljöfarlig verksamhet som skulle provas av miljöprovningsdelegation och vattenverksamhet som skulle provas av mark- och miljödomstol, exempelvis grustäkter. Eftersom provningen av tillstånds- och granskningspliktiga miljöpåverkande verksamheter och vattenverksamheter numera är samordnad är det troligt att bestämmelsen om samlad handläggning av ärenden kommer att behöva tillämpas i mindre utsträckning. Ett exempel på ärende som fortfarande kan vara aktuellt att samla med ärenden om miljöprovning är sådana ärenden om tillstånd för verksamhet eller åtgärd inom Natura 2000-område eftersom dessa ärenden även framöver ska provas av länsstyrelse enligt bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken (jfr 7 kap. 29 b § MB).

Att förena ärenden förutsätter att fördelarna överväger nackdelarna med gemensam handläggning. Vid denna bedömning bör Miljöprovningsmyndigheten också ta hänsyn till parternas intressen (jfr prop. 1997/98:45 s. 233).

Vid den samlade provningen gäller de handläggningsregler som finns för Miljöprovningsmyndigheten.

Andra stycket innebär att Miljöprovningsmyndigheten också på eget initiativ kan ta till sig ett ärende hos en länsstyrelse eller kommun om myndigheten gör bedömningen att ärendet bör handläggas

tillsammans med ärendet om miljöprövning. Den andra instansen är då skyldig att lämna över ärendet till Miljöprövningsmyndigheten.

Tredje stycket innehåller en begränsning av bestämmelserna i första och andra styckena. Begränsningen innebär att ärenden enligt miljöbalken som slutligen kan överklagas till regeringen inte får handläggas och prövas av Miljöprövningsmyndigheten tillsammans med ett ärende om miljöprövning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.6.9.

5 §

Allmänna bestämmelser om tillstånd, villkor, avgifter, tillträde och tvångsrätt som ska tillämpas vid miljöprövningen finns också i 16, 19, 24, 27, 28 och 31 kap. denna balk samt 6 och 7 kap. lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamheter.

Paragrafen saknar tidigare motsvarighet i miljöbalken. Paragrafen innehåller en upplysning om att sådana allmänna bestämmelser i 16, 19, 24, 27, 28 och 31 kap. miljöbalken som avser alla typer av prövning och beslut enligt miljöbalken också är tillämpliga vid miljöprövning. Detta gäller exempelvis för bestämmelserna om rätt att överklaga beslut i 16 kap. 12–14 §§ miljöbalken, bestämmelserna om tillståndens rättskraft i 24 kap. 1 § miljöbalken och bestämmelser om särskild tvångsrätt för vattenverksamhet i 28 kap. 10 § miljöbalken. I paragrafen finns också en hänvisning till 6 och 7 kap. lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Skälet för detta är bl.a. att bestämmelserna om bygde- och fiskeavgifter i 6 kap. denna lag kan vara aktuella att besluta om i samband med miljötillstånd eller igångsättningsbesked för en vattenverksamhet.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9 och 14.6.10.

Krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked

6 §

Det krävs miljötillstånd eller igångsättningsbesked för en verksamhet eller åtgärd i den utsträckning regeringen föreskriver det med stöd av detta kapitel.

Regeringen får meddela föreskrifter om krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked i den utsträckning som behövs

1. med anledning av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen eller andra internationella åtaganden, och
2. därutöver i den mån som behövs för verksamheter eller åtgärder som kan medföra en risk för betydande miljöpåverkan.

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om krav på miljötillstånd och igångsättningsbesked, motsvarar delvis tidigare 9 kap. 6 § och 11 kap. 9 § miljöbalken.

Första stycket innehåller information om att det krävs miljötillstånd eller igångsättningsbesked för en verksamhet eller åtgärd, som påverkar miljön, i den utsträckning som framgår av föreskrifter som har meddelats av regeringen. Genom bestämmelsen samlas regleringen med krav på förprovning genom miljöprovning av verksamheter och åtgärder på ett ställe i miljöbalken. I 9 kap. och 11 kap. återfinns bestämmelser med krav på andra tillstånd än miljötillstånd och igångsättningsbesked, men också krav på anmälan eller registrering av en miljöpåverkande verksamhet eller åtgärd respektive en vattenverksamhet.

Andra stycket reglerar regeringens bemyndigande att meddela föreskrifter om krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked. Av bestämmelsen framgår att bemyndigandet att ställa krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked innan en verksamhet påbörjas eller en åtgärd utförs är begränsat till två situationer.

Den första situationen i *andra stycket första punkten* är att ett sådant krav behöver ställas som en följd av Sveriges medlemskap i EU eller andra internationella åtaganden. Det kan handla om krav på tillstånd enligt exempelvis industriutsläppsdirektivet, MKB-direktivet, avfallsdirektivet, ramvattendirektivet eller art- och habitatdirektivet. Även om EU-rätten normalt kräver förprovning i form av tillstånd gäller för svensk del att kravet på tillstånd kan innebära antingen ett krav på miljötillstånd eller ett krav på igångsättningsbesked. Valet mellan ett krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked är beroende av om frågan om verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan bör provas från fall till fall eller är bestämd på förhand. Om påverkan bör provas från fall till fall bör krav ställas på igångsättningsbesked. Om det är bestämt på förhand att verksamheten eller åtgärden har en betydande miljöpåverkan bör miljötillstånd krävas. Sådana verksamheter eller åtgärder som förekommer på MKB-direktivets bilaga 1 anses på förhand medföra en betydande miljöpåverkan och bör därmed alltid vara tillståndspliktiga.

Detta gäller också för majoriteten av sådana verksamheter och åtgärder som förekommer på industriutsläppsdirektivets bilaga 1. När det gäller verksamheter och åtgärder som anges på MKB direktivet bilaga 2 bör dessa verksamheters betydande miljöpåverkan som huvudregel prövas från fall till fall och krav på igångsättningsbesked därför ställas.

Den andra situationen i *andra stycket andra punkten* innebär att andra skäl än EU-rätten eller annan internationell rätt kan ligga till grund för prövning genom miljöprövning. Det kan exempelvis finnas situationer där regeringen nationellt bedömer att en tillstånds- eller granskningsplikt är lämplig mot bakgrund av risken för att en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en risk för betydande miljöpåverkan. Om det inte finns en sådan risk, men det finns en risk för att verksamheten eller åtgärden kan påverka människors hälsa eller miljön negativt bör i stället möjligheten att ställa krav på en anmälan användas (jfr 9 kap. 6 § andra stycket och 11 kap. 9 a § MB).

Den närmare regleringen om vilka specifika verksamheter och åtgärder som omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked framgår av 2 kap. och bilaga 1–3 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.7.4.

7 §

Regeringen får meddela föreskrifter om sådana undantag från krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked som Sveriges medlemskap i Europeiska unionen ger utrymme för.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet i miljöbalken, innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela undantag från sådana föreskrifter om krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked som har meddelats med stöd av 20 kap. 6 § miljöbalken. Av bestämmelsen framgår att bemyndigandet att meddela föreskrifter om undantag från kraven är begränsat till sådana undantag som Sveriges medlemskap i Europeiska unionen ger utrymme för. Bestämmelsen har tillkommit för att regeringen snabbt ska kunna meddela sådana föreskrifter om undantag som EU-rätten ger förutsättningar för, men där behovet av föreskrifterna är svåra att förutse på förhand. Krav som begränsar möjligheten att göra undantag från bestäm-

melserna med krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked finns bl.a. i MKB-direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.7.10.

8 §

Den som bedriver eller avser att bedriva en miljöpåverkande verksamhet eller vattenverksamhet får ansöka om miljötillstånd eller igångsättningsbesked för verksamheten även om det inte krävs miljötillstånd eller igångsättningsbesked.

Paragrafen har sin motsvarighet i de tidigare bestämmelserna i 9 kap. 6 b § och 11 kap. 9 § miljöbalken.

Bestämmelsen är tillämplig både vid situationen att en verksamhet varken kräver miljötillstånd eller igångsättningsbesked och vid situationen att verksamheten kräver igångsättningsbesked. I den senare situationen kan det ju vara så att verksamhetsutövaren på egen hand eller utifrån befintlig praxis gör bedömningen att verksamheten kan antas komma att medföra en betydande miljöpåverkan och därför, för att spara tid, föredrar att hoppa över prövningsmyndighetens granskningsmoment för att i stället direkt ansöka om miljötillstånd. Precis som tidigare är bestämmelsen begränsad till verksamheter och är således inte tillämplig på åtgärder.

Övervägandena finns i avsnitt 14.7.14.

Begäran om yttrande i vissa fall

9 §

Bestämmelser om att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd inför en ansökan om miljötillstånd ska begära ett avgränsningsyttrande av Miljöprövningsmyndigheten finns i 6 kap. 29 §.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet innehåller en upplysning om vad den som vill ansöka om miljötillstånd behöver göra innan ansökan om miljötillstånd lämnas in till prövningsmyndigheten.

Av 3 kap. 2 § miljöprövningsförordningen framgår att en ansökan om miljötillstånd bl.a. ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning. Inför att en miljökonsekvensbeskrivning tas fram krävs dock

att Miljöprövningsmyndigheten yttrar sig om omfattningen av och detaljeringsgraden för den information som ska finnas i miljökonsekvensbeskrivningen. Att ett sådant yttrande ska inhämtas framgår av bestämmelsen i 6 kap. 29 § miljöbalken.

Genom bestämmelsen tydliggörs vad som är den formella startpunkten för miljöprövningsprocessen för sådana verksamheter och åtgärder som är tillståndspliktiga enligt 2 kap. miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.2.

Ansökans innehåll

10 §

En ansökan i ett ärende om miljöprövning ska vara skriftlig.

Regeringen får meddela föreskrifter om krav på en ansökans innehåll och format.

Paragrafen motsvarar delvis tidigare 19 kap. 5 § 1 och 22 kap. 1 § miljöbalken. Paragrafen avser en ansökan hos den nya Miljöprövningsmyndigheten.

I *första stycket* anges att en ansökan i ett ärende om miljöprövning ska vara skriftlig. Detta krav motsvarar det krav på ansökningar i ansökningsmål vid mark- och miljödomstol som tidigare fanns i 22 kap. 1 § första meningen miljöbalken och vid miljöprövningsdelegation genom hänvisning till 22 kap. 1 § miljöbalken i 19 kap. 5 § 1 miljöbalken.

Som följer av 20 kap. 1 § miljöbalken innefattas i termen miljöprövning ett krav på förprövning av vissa verksamheter och åtgärder som kan påverka miljön. Vilka ärenden som är ärenden om miljöprövning framgår av 20 kap. 3 § miljöbalken.

I *andra stycket* återfinns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om krav på en ansökans innehåll och format. Bemyndigandet att meddela föreskrifter om krav på en ansökans innehåll bör användas för specifika krav motsvarande de som tidigare fanns i 22 kap. 1–1 f §§ miljöbalken, i 7 kap. 4 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet samt i 20 a och 20 h §§ förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bestämmelserna om en ansökans innehåll och format finns nu i 3 kap. miljö-

prövningsförfordningen. Kraven på ansökans innehåll kan behöva se olika ut dels beroende på vilken ärendetyp ansökan avser, dels beroende på vilken verksamhet eller åtgärd ansökan avser. Kraven på en ansökans innehåll bör normalt inte vara mer långtgående än de krav på en sådan ansökan som ställs inom EU-rätten.

När det gäller föreskrifter om ansökans format kan föreskrifterna avse krav på digitalt format, men också krav på exempelvis konsolidering av flera inlämnade eller ändrade ansökningar i ett ärende. Övervägandena finns i avsnitten 14.9.3, 14.9.24 och 14.10.4.

Underrättelse om en ansökan

11 §

När en ansökan om miljötillstånd kommer in till Miljöprövningsmyndigheten ska myndigheten underrätta de myndigheter och kommuner som berörs av ansökan och ge dem möjlighet att yttra sig skriftligen i ärendet inom viss tid.

Underrättelse behöver inte ske om

1. det kan antas att något allmänt intresse inte berörs av verksamheten, eller

2. det är uppenbart att ansökan inte kan bifallas.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om vilka myndigheter som ska underrättas om en ansökan om miljötillstånd och i vilken utsträckning underrättelse bör ske till myndigheter och kommuner om ansökningar i andra ärenden om miljöprövning.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller en grundreglering om underrättelse till myndigheter och kommuner i ärenden om miljöprövning. Termen underrättelse är den term som används i förvaltningslagen för den här formen av kommunikation (se 25 § FL).

Enligt *första stycket* ska Miljöprövningsmyndigheten när en ansökan om miljötillstånd kommer in till myndigheten underrätta de myndigheter och kommuner som berörs av en sådan ansökan. Såsom bestämmelsen har utformats ger den i och för sig utrymme för olika praktiska förfaranden för att uppfylla underrättelsekravet. I normalfallet är troligen det mest ändamålsenliga och befrämjande för syftet med bestämmelsen att relevanta ansökningshandlingar sänds till mottagarna. Med den fortgående digitaliseringen behöver detta inte innebära att stora mängder av fysiska dokument sänds utan bestäm-

melsen öppnar för digital hantering när så är ett möjligt och säkert handläggningssätt.

Syftet med underrättelsen är att prövningsmyndigheten med hjälp av andra myndigheter samt kommunerna ska få en bild av om ansökan behöver kompletteras i något avseende. Samtidigt är syftet att ge myndigheterna och kommunerna information om att en ansökan om miljötillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd har kommit in till myndigheten. Utöver detta följer av förvaltningsrättsliga principer en skyldighet för prövningsmyndigheten att skaffa sig det bästa tänkbara prövningsunderlaget (se 23 § FL). Yttranden och synpunkter från berörda myndigheter och kommuner kan i de flesta fall bredda och fördjupa prövningsunderlaget på ett sätt som underlättar prövningen av ansökan och ger förutsättningar för ett materiellt riktigt beslut. Mot denna bakgrund och mot bakgrund av att ansökningar om miljötillstånd normalt avser verksamheter och åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan har bestämmelsen om Miljöprövningsmyndighetens skyldighet att underrätta om ansökan utformats med ett krav på att underrättelse ”ska” ske. Regeln är utformad så att den endast omfattar ansökningar om miljötillstånd. Vad som gäller för övriga ärenden om miljöprövning framgår av bestämmelser som meddelas med stöd av bemyndigandet till regeringen i tredje stycket.

Myndigheterna och kommunerna ska ges möjlighet att yttra sig skriftligen i ärendet inom viss tid. Vilken tid för yttrande som är lämplig att ge myndigheterna och kommunerna bör anpassas till föreliggande omständigheter och eventuell tidsplan för ärendets handläggning. Tiden bör vara rimlig för att ändamålet med underrättelsen ska uppfyllas.

Av *andra stycket* följer att Miljöprövningsmyndigheten kan underlåta att underrätta om en ansökan om miljötillstånd i två situationer. För det första kan underrättelse underlåtas om det kan antas att allmänt intresse inte berörs av verksamheten eller åtgärden i ansökan. Denna reglering motsvarar i huvudsak den som tidigare fanns i 22 kap. 4 § första stycket sista meningen miljöbalken.

I den tidigare regleringen lyftes fiskeintresset fram särskilt. Detta får nu anses vara ett av flera olika allmänna intressen. Någon ändring i sak är inte avsedd i denna del.

För det andra kan underrättelse underlåtas om det är uppenbart att ansökan inte kommer att kunna bifallas. Att det ska vara uppen-

bart att ansökan inte kan bifallas innebär att Miljöprövningsmyndigheten gör bedömningen att utrymmet för en annan bedömning av förutsättningarna för miljötillstånd i en överprövande instans i princip är obefintlig. Om det finns ett tolkningsutrymme i frågan om huruvida miljötillstånd kan ges bör underrättelse ske för att undvika att en överinstans ska behöva återförvisa ärendet för kommunikering och nytt beslut. En noggrann bedömning innan detta undantag används är således av vikt för effektiviteten i processen.

Tredje stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela närmare föreskrifter om vilka myndigheter som ska underrättas om en ansökan om miljötillstånd och i vilken utsträckning underrättelse bör ske till myndigheter och kommuner om ansökningar i andra ärenden om miljöprövning.

När det gäller frågan om vilka myndigheter och kommuner som bör underrättas bör det i första hand handla om de som har talerätt enligt 20 kap. 12 § miljöbalken. Talerätt på myndighetssidan har Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten samt länsstyrelsen och på den kommunala sidan den eller de kommuner som har anledning att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen. Den reglerade talerätten ger dock inte uttömmande besked om vilka myndigheter och kommuner som kan anses berörda av en ansökan om miljöprövning. Med stöd av bemyndigandet utpekas i 4 kap. miljöprövningsförordningen ett antal mottagare som Miljöprövningsmyndigheten ska skicka ansökningshandlingarna till i ärenden om miljötillstånd. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet handlar det exempelvis om underrättelse till Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller Sveriges geologiska undersökning. En mottagare som alltid bör tillsändas ansökningshandlingarna är berörd länsstyrelse.

För att inte missa att underrätta någon berörd myndighet eller kommun är det lämpligt att Miljöprövningsmyndigheten särskilt utreder vilka myndigheter och kommuner som bör anses berörda av en ansökan om miljötillstånd.

När det gäller frågan om i vilken utsträckning underrättelse bör ske till myndigheter och kommuner om ansökningar i andra ärenden om miljöprövning än miljötillstånd kan sådan underrättelse bli vanlig exempelvis i ärenden om igångsättningsbesked. I dessa fall är det dock inte lika självklart att verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och behovet av att underrätta berörda

myndigheter och kommuner bör därför vara lägre än i fallen med en ansökan om miljötillstånd. I stället för ett obligatoriskt krav på Miljöprövningsmyndigheten att underrätta om en ansökan också i ett sådant ärende bör behovet av underrättelse prövas från ärende till ärende (se 4 kap. 2 § MPF). För dessa fall gäller också de generella bestämmelserna om granskningsförfarandet i 6 kap. 24 § miljöbalken. Av andra stycket i den paragrafen framgår att prövningsmyndigheten under den initiala granskningen som ska företas i ett sådant ärende "vid behov" får ge länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten eller andra berörda myndigheter tillfälle att inkomma med synpunkter över granskningsunderlaget. Sammantaget gäller alltså att Miljöprövningsmyndigheten i ärenden om igångsättningsbesked ska överväga sin underrättelseskyldighet utifrån en föresats att ha bästa tänkbara prövningsunderlag med hänsyn till de förhållanden som prövningsärendet ger anledning till.

Även i övriga ärenden om miljöprövning bör Miljöprövningsmyndigheten, utifrån förvaltningslagens bestämmelser, överväga behovet av underrättelse av en ansökan med berörda myndigheter och kommuner oavsett om regeringen har meddelat särskilda föreskrifter om detta i miljöprövningsförfordningen eller inte.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.4.

Talerätt

12 §

Naturvårdsverket ska, när det behövs, föra talan i ett ärende om miljöprövning för att tillvarata miljöintressen.

Havs- och vattenmyndigheten ska, när det behövs, föra talan i ett ärende om miljöprövning för att tillvarata allmänna intressen som berör havs- eller vattenmiljö eller fiske.

En länsstyrelse får föra talan i ett ärende om miljöprövning för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom länet. En kommun får föra talan i ett ärende om miljöprövning för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen.

Paragrafen, som i huvudsak motsvarar tidigare 22 kap. 6 § miljöbalken, innehåller bestämmelser om talerätt i ärenden om miljöprövning. Paragrafen anger vilka myndigheter som företräder allmänna intressen och som intar partsställning beträffande dessa intressen. De myndigheter som nämns i paragrafen är formellt att

anse som parter i ärenden om miljöprövning. Övriga myndigheter som med anledning av en underrättelse med stöd av 20 kap. 11 § miljöbalken yttrar sig är i stället att betrakta som remissmyndigheter. Rätten att föra talan i målet innefattar också rätten att överklaga Miljöprövningsmyndighetens beslut.

Enligt *första stycket* ska Naturvårdsverket, när det behövs, föra talan i ett ärende om miljöprövning för att tillvarata miljöintressen. Naturvårdsverkets talerätt i ärenden om miljöprövning är mer begränsad än tidigare genom att syftet med talerätten har begränsats till att endast avse miljöintressen. Naturvårdsverket har således inte längre i uppgift att tillvarata andra allmänna intressen än miljöintressen i samband med miljöprövning. I praktiken bör detta förtydligande inte innebära någon större förändring avseende vilka eller i hur många ärenden Naturvårdsverket väljer att föra talan jämfört med tidigare.

Enligt *andra stycket* ska Havs- och vattenmyndigheten, när det behövs, föra talan i ett ärende om miljöprövning för att tillvarata allmänna intressen som berör havs- eller vattenmiljö eller fiske. Precis som gäller för Naturvårdsverket har Havs- och vattenmyndigheten tidigare generella talerätt att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen begränsats. Den nya regleringen innebär att det i stället uttryckligen framgår att de intressen som Havs- och vattenmyndigheten ska tillvarata i miljöprövningsärenden är de ansvarsområden myndigheten har enligt sin instruktion, nämligen allmänna intressen som berör havs- eller vattenmiljö eller fiske. Talerätten på den nationella nivån bevakas således fortsatt av Naturvårdsverket respektive Havs- och vattenmyndigheten.

Enligt *tredje stycket* får en länsstyrelse föra talan i ett ärende om miljöprövning för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom länet. I den nya regleringen av länsstyrelsens talerätt tydliggörs att det ska handla om miljöintressen och andra allmänna intressen inom länet och inte som tidigare en generell talerätt avseende sådana intressen. På detta sätt stämmer talerätten mer överens med den som finns för kommuner.

Vidare får en kommun föra talan i ett ärende om miljöprövning för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen. Denna talerätt motsvarar i sin helhet den som även tidigare funnits för kommun enligt 22 kap. 6 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.13.

*Komplettering av ansökan**13 §*

Om en ansökan i ett ärende om miljöprövning är ofullständig ska Miljöprövningsmyndigheten förelägga sökanden att avhjälpa bristen inom viss tid. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att ansökan kan komma att avvisas om föreläggandet inte följs.

Om sökanden inte följer föreläggandet får myndigheten avvisa ansökan om bristen medför att ansökan inte kan läggas till grund för en prövning i sak.

Bestämmelser om begränsning av möjligheterna att förelägga om komplettering finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av netto-nollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724.

Paragrafen innehåller bestämmelser om komplettering av en ansökan i ett ärende om miljöprövning. I grundläggande delar är paragrafens bestämmelser överensstämmande och likalydande med 20 § förvaltningslagen, som är den författning som Miljöprövningsmyndigheten främst får söka ledning i om regleringen i miljöbalken inte ger tillräckligt svar.

Första stycket innebär att Miljöprövningsmyndigheten ska förelägga sökanden att avhjälpa en brist i en ofullständig ansökan. Av föreläggandet ska framgå inom vilken tid bristen ska avhjälpas. Föreläggandet ska också innehålla en upplysning om att ansökan kan komma att avvisas om föreläggandet inte följs. Att föreläggandet ska för ses med en sådan upplysning om att ansökan kan avvisas om inte föreläggandet följs innebär inte att myndigheten redan på förhand behöver göra en bedömning av om kompletteringen är nödvändig för att ansökan ska kunna tas upp till prövning i sak. Bedömningen av om ansökan är så bristfällig att den bör avvisas görs först i nästa steg när tiden för att komma in med kompletteringarna har gått ut.

Andra stycket innebär att Miljöprövningsmyndigheten får avvisa ansökan om bristen medför att ansökan inte kan läggas till grund för en prövning i sak. Det innebär att ansökan får avvisas exempelvis om formella brister inte har rättats till efter kompletteringsföreläggande. Det kan handla om att ansökan inte innehåller sådana upp-

gifter som det ställs krav på i 3 kap. miljöprövningsförordningen om bristen medför att ansökan inte går att pröva i sak.

Tredje stycket innehåller en viktig upplysning om att de nya EU-förordningarna om kritiska och strategiska råmaterial samt nettollteknik innehåller bestämmelser med begränsning av hur många kompletteringar myndigheten får begära (jfr artikel 11.6 i EU-förordningen om kritiska och strategiska råmaterial). Dessa bestämmelser är således meddelade i EU-förordningarna som gäller direkt i inhemsk rätt. Bestämmelserna, som enbart gäller i ärenden som omfattas av de angivna EU-förordningarna, innebär att prövningsmyndigheten inte får begära in information på områden som inte omfattades av det första föreläggandet om sökanden kompletterar ansökan, men den inlämnade ansökan ändå anses ofullständig en andra gång. Vid ett sådant andra föreläggande får myndigheten endast begära in ytterligare underlag som kompletterar den saknade informationen enligt det första föreläggandet. Bestämmelserna har ett starkt samband med de nya reglerna om tidsfrister i de angivna EU-förordningarna. Viss ledning för tillämpningen av förordningarnas bestämmelser ges i de skälsatser som inledes EU-förordningarna.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.6.

14 §

Den som har tillstånd, dispens eller godkännande är vid prövning av frågor som avses i 24 kap. 3, 5, 8, 13 och 13 a §§ skyldig att tillhandahålla den utredning om verksamheten och övriga förhållanden som behövs för prövningen.

Prövningsmyndigheten får förelägga den som har tillståndet, dispensen eller godkännandet att tillhandahålla den utredning som behövs. Föreläggandet får förenas med vite. Om föreläggandet inte följs får myndigheten besluta att bristen ska avhjälpas på den förelagdes bekostnad.

Paragrafens första stycke och andra stycket första och andra meningen har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 2 a § miljöbalken.

Andra stycket tredje meningen har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 2 § andra stycket andra meningen miljöbalken. Bestämmelserna flyttas som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre ska pröva ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken som första instans. Ingen ändring i sak är avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.6.

15 §

När Miljöprövningsmyndigheten bedömer att en ansökan är fullständig ska myndigheten skriftligen bekräfta detta och informera sökanden om en tidsfrist för ärendets handläggning har börjat löpa.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten skriftligen ska bekräfta när en ansökan har bedömts som fullständig och informera sökanden om att detta innebär att en eventuell tidsfrist för ärendets handläggning har börjat löpa.

Om en ansökan är fullständig behöver bedömas utifrån de krav som finns på en sådan ansökan som är aktuell i ärendet. I 3 kap. miljöprövningsförordningen finns en samlad beskrivning av vilka krav som bör vara uppfyllda beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som ansökan avser. Miljökonsekvensbeskrivningen är en del av ansökan. I detta skede av processen görs en bedömning av om miljökonsekvensbedömningen har den omfattning och detaljeringsgrad som framgår av Miljöprövningsmyndighetens avgränsningsyttrande. Denna bedömning är tillräcklig avseende miljökonsekvensbeskrivningen för att ansökan ska anses fullständig. Att en ansökan har bedömts som fullständig hindrar dock inte myndigheten från att därefter begära en komplettering av miljökonsekvensbeskrivningen om det efter kungörelsen framkommer omständigheter som gör att detta behövs för att myndigheten ska kunna meddela en motiverad slutsats. En fullständig ansökan är således en processförutsättning, men däremot inte en fullständig miljökonsekvensbeskrivning. När en ansökan har bedömts som fullständig saknar prövningsmyndigheten således skäl för att avvisa ansökan. Däremot kan ansökan avslås om sökanden inte följer ett föreläggande om komplettering av miljökonsekvensbeskrivningen efter kungörandet och detta medför att en motiverad slutsats inte kan lämnas.

När ansökan har bedömts som fullständig startar den tidsfrist som i förekommande fall gäller för handläggningen av ärendet. Se mer om olika tidsfrister i 5 kap. 2 § miljöprövningsförordningen. Bekräftelsen om att ansökan är fullständig och att tidsfristen för handläggningen är påbörjad kan meddelas sökanden exempelvis genom e-post eller sms. Information om att myndigheten har bedömt ansökan som fullständig bör också finnas på lämplig webbplats (jfr 8 kap. 1 § första stycket 2 MPF).

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.7.

*Tidsfrister för handläggningen**16 §*

I ärenden om miljöprövning ska prövningsmyndigheten senast en månad efter dagen för bekräftelsen i 15 §, och efter samråd med sökanden och berörda myndigheter utarbeta en tidsplan för ärendets handläggning, om det inte på grund av ärendets beskaffenhet eller av något annat särskilt skäl är obehövligt.

Prövningsmyndigheten ska offentliggöra tidsplanen på lämplig webbplats och uppdatera den om det sker betydande förändringar som påverkar tidpunkten för det slutliga beslutet.

Paragrafen har delvis sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 11 b § miljöbalken (se prop. 2023/24:152 s. 16).

Första stycket innehåller bestämmelser om att prövningsmyndigheten ska ta fram en tidsplan i ärenden om miljöprövning. Tidpunkten för när tidsplanen ska tas fram och hur detta ska ske anpassas till de nya EU-förordningarna om kritiska och strategiska råmaterial och netto-nollteknik. Att tidsplanen ska tas fram efter samråd med sökanden och berörda myndigheter innebär att prövningsmyndigheten ska ta fram ett utkast till tidsplan och skickar det till sökanden och berörda myndigheter för eventuella synpunkter. Tidsplanen bör vara så utförlig att den ger berörda överblick över ärendet och de åtgärder som återstår att vidta för att få till ett avgörande med hänsyn tagen till aktuella tidsfrister och ärendets omfattning och karaktär. Bestämmelsen är tillämplig i alla ärenden om miljöprövning, även ansökningar om omprövning och återkallelse. En tidsplan behöver emellertid inte tas fram om det på grund av ärendets beskaffenhet eller av något annat särskilt skäl är obehövligt. När det gäller ansökningar om igångsättningsbesked torde det i de allra flesta ärenden inte behövas en tidsplan med hänsyn till den korta handläggningstiden för sådana ärenden. Bestämmelsen är tillämplig även i de fall regeringen är prövningsmyndighet.

Andra stycket innehåller bestämmelser om tidsplanens offentliggörande och aktualitet. Bestämmelsen gäller alla tillståndsprövningar och avser att vara teknikneutral. Att prövningsmyndigheten ska offentliggöra tidsplanen på lämplig webbplats behöver inte innebära att den ska offentliggöras på prövningsmyndighetens egen webbplats. I takt med digitaliseringen av prövningen och tillsynen enligt miljöbalken kan en gemensam webbplats för olika typer av

ärenden anses vara mer ändamålsenlig. För att webbplatsen ska vara lämplig bör den under alla förhållanden finnas tillgänglig och vara utformad på ett sådant sätt att det är lätt för allmänheten att hitta information om, pågående ärenden. Om det sker förändringar som påverkar tidsplanen för det slutliga beslutet ska tidsplanen uppdateras. Det kan bli aktuellt om det vid det offentliga samrådet framkommer uppgifter som leder till att miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.8.

17 §

Bestämmelserna om enkel, snabb och kostnadseffektiv handläggning i 9 § första stycket förvaltningslagen gäller för prövningsmyndighetens handläggning av ansökningar i ärenden om miljöprövning.

Regeringen får dock meddela närmare föreskrifter om tidsfrister för handläggningen.

Bestämmelser om tidsfrister finns också i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020, förordningen (EU) nr 2024/1724 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av netto-nollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 och föreskrifter om tidsfrister som är meddelade med stöd av lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi. Dessa bestämmelser gäller för handläggningen om de innehåller en kortare tidsfrist än de som anges i detta kapitel eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av detta kapitel.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller bestämmelser om handläggning och tidsfrister för ärenden om miljöprövning.

Första stycket innehåller en upplysningsbestämmelse om att det allmänna skyndsamhetskravet i 9 § första stycket förvaltningslagen gäller för prövningsmyndighetens handläggning av ärendena.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela tidsfrister för handläggningen. Skäl för en sådan reglering kan vara att EU-rätten ställer krav på detta, men också för att ensa och effektivisera hanteringen av en viss ärendetyp. I takt med att digitaliseringen av miljöprövningen ökar bör bättre förutsättningarna

för generella och korta tidsfrister ges. Den närmare regleringen om tidsfristerna framgår av 5 kap. miljöprövningsförordningen.

Tredje stycket innehåller en upplysning om att det finns andra författningar med bestämmelser om tidsfrister. För att tydliggöra förhållandet mellan miljöbalkens regler och annan författning inför avslutningsvis en upplysning om att tillämpliga regler i annan författning gäller om de innehåller en kortare tidsfrist än de som anges i miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av denna.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.8.

Granskningen av betydande miljöpåverkan

18 §

Bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten ska granska om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan så fort en ansökan om igångsättningsbesked har bedömts som fullständig finns i 6 kap. 23–27 §§.

Om Miljöprövningsmyndighetens granskning resulterar i ett beslut om att verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska myndigheten

1. om fråga är om en ansökan om igångsättningsbesked för en ny eller ändrad verksamhet eller åtgärd avslå ansökan och informera sökanden om att verksamheten eller åtgärden kräver miljötillstånd, eller

2. om fråga är om en ansökan om ändring, omprövning eller återkallelse av ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 24 kap. 3, 5 eller 13 § informera sökanden och tillståndshavaren om att det krävs en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. för prövningen samt med stöd av 14 § förelägga tillståndshavaren att ta fram underlag för en sådan prövning.

Om Miljöprövningsmyndighetens granskning resulterar i ett beslut om att verksamheten eller åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska prövningsmyndigheten ge ett igångsättningsbesked om förutsättningar för sådant besked enligt 28 § är uppfyllda.

Paragrafen saknar tidigare motsvarighet.

I *första stycket* finns en upplysningsbestämmelse om att det finns bestämmelser om granskning av en verksamhets eller åtgärds betydande miljöpåverkan i 6 kap. 23–27 §§ miljöbalken som Miljöprövningsmyndigheten behöver följa så fort en ansökan om igångsättningsbesked har bedömts som fullständig enligt 20 kap. 15 § miljöbalken.

I *andra stycket* regleras vad Miljöprövningsmyndigheten ska göra i de fall den bedömer att verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. För samtliga ärendetyper gäller då att ansökan ska avslås. Om en ansökan om igångsättningsbesked avser en ny eller ändrad verksamhet ska myndigheten därutöver enligt *andra stycket första punkten* informera sökanden om att verksamheten eller åtgärden kräver miljötillstånd. Det innebär att sökanden måste påbörja ett tillståndsförfarande i enligt vad som är reglerat om detta.

Om ansökan avser återkallelse, omprövning, eller ändring av miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 24 kap. 3, 5 eller 13 § miljöbalken ska myndigheten enligt *andra stycket andra punkten* informera både sökanden och tillståndshavaren om att det krävs en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. för prövningen samt med stöd av 20 kap. 14 § miljöbalken förelägga tillståndshavaren att ta fram underlag för en sådan prövning. I dessa fall ska det alltså göras en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken innan ärendet kan avslutas. Verksamhetsutövaren behöver inledningsvis begära ett avgränsningsyttrande från Miljöprövningsmyndigheten och utifrån detta ta fram en miljökonsekvensbeskrivning.

I *tredje stycket* anges vad Miljöprövningsmyndigheten ska göra om den bedömer att verksamheten eller åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Förutsättningarna för ett igångsättningsbesked för en ändring framgår av 20 kap. 28 § miljöbalken. Vad ett beslut om igångsättningsbesked eller ändringsbesked ska innehålla regleras i 6 kap. miljöprövningsförordningen. Ett beslut med anledning av en ansökan om igångsättningsbesked ska alltså meddelas tillsammans med beslutet om att verksamheten eller åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.24 och 14.10.1.

19 §

Om Miljöprövningsmyndigheten efter granskningen överväger att bifalla en ansökan om igångsättningsbesked ska myndigheten på lämpligt sätt och i skälig omfattning ge berörda myndigheter och allmänhet tillfälle att yttra sig.

En begäran om ersättning till följd av vattenverksamhet eller en åtgärd enligt 11 kap. 22 § och synpunkter i anledning av ett utlåtande enligt 23 §

eller i anledning av ett yttrande enligt 24 § ska framställas i ett yttrande enligt första stycket.

Miljöprövningsmyndigheten får avvisa en senare framställd begäran och synpunkter, om de inte har föranletts av iakttagelser vid besiktning eller av andra omständigheter som har förekommit under handläggningen efter det att yttrande enligt första stycket skett.

Paragrafens första stycke, som saknar tidigare motsvarighet, reglerar skyldigheten för Miljöprövningsmyndigheten att ge berörda myndigheter och allmänhet tillfälle att yttra sig innan myndigheten fattar ett beslut om igångsättningsbesked. Bestämmelsen är också tillämplig vid ett ändringsbesked. Kommunikering blir i första hand aktuell när Miljöprövningsmyndigheten har bedömt att verksamheten eller åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och därför överväger att meddela ett slutligt beslut i ärendet. Om det underlättar handläggningen i ärendet får myndigheten kungöra ansökan om igångsättningsbesked på sätt som anges i 6 kap. 39 och 40 §§ miljöbalken.

Vilka myndigheter som är berörda får avgöras från fall till fall beroende på vad det är för typ av verksamhet eller åtgärd. Den allmänhet som Miljöprövningsmyndigheten måste kommunicera med utgörs av sådan enskilda som berörs av verksamheten eller åtgärden. Huruvida en enskild är berörd får avgöras från fall till fall beroende på vad det är för typ av verksamhet eller åtgärd och vilken omgivningspåverkan den har. Är det fråga om vattenverksamhet ska berörda sakägare alltid ges tillfälle att yttra sig.

Om verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan föreligger inget krav på att utföra en specifik miljöbedömning och därmed inget krav på att ansökan måste kungöras. Då igångsättningsbesked får rättskraft mot alla som hade kunnat föra talan i ärendet är det dock viktigt att Miljöprövningsmyndigheten försäkrar sig om att alla som kan beröras av den sökta verksamheten eller åtgärden får del av ansökan och ges tillfälle att yttra sig över den samt det underlag som bifogats den. Är antalet berörda lätt att avgränsa och även få till antalet kan Miljöprövningsmyndigheten direkt kommunicera med dem om möjligheten att inkomma med ett yttrande. Om det i stället är svårt att avgöra vilka som berörs eller om det är många som kan beröras kan Miljöprövningsmyndigheten i stället behöva kungöra ansökan.

Andra och tredje styckena motsvarar tidigare 22 kap. 19 § miljöbalken. Bestämmelsen är anpassad för Miljöprövningsmyndighetens handläggning i ärenden om igångsättningsbesked. I övrigt är ingen ändring i sak avsedd. Inom samma tid ska även fastighetsägare som berörs av den sökta vattenverksamheten ange om det finns innehavare av särskild rätt på fastigheten. Se mer om denna skyldighet i 8 kap. 4 § miljöprövningsförfordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.10.6.

Bedömning av miljökonsekvensbeskrivningen i en ansökan om miljötillstånd

20 §

Bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten ska se till att det hålls ett offentligt samråd med allmänheten och i förekommande fall ett gränsöverskridande samråd när myndigheten har bedömt en ansökan om miljötillstånd som fullständig finns i 6 kap. 33 och 39–41 a §§.

Bestämmelser om att prövningsmyndigheten därefter ska meddela sin motiverade slutsats finns i 6 kap. 42 §.

Bestämmelser om att sökanden får begära ett yttrande av Miljöprövningsmyndigheten avseende den motiverade slutsatsens aktualitet finns i 6 kap. 42 a §.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller tre upplysningsbestämmelser. Av *första stycket* framgår att det i 6 kap. 33 och 39–41 a §§ miljöbalken finns bestämmelser som innebär att Miljöprövningsmyndigheten ska se till att ett offentligt samråd med allmänheten och i förekommande fall ett gränsöverskridande samråd när myndigheten har bedömt en ansökan om miljötillstånd som fullständig.

Av *andra stycket* framgår att det i 6 kap. 42 § miljöbalken finns bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten efter det att samråd hållits ska meddela sin motiverade slutsats.

Av *tredje stycket* framgår att det i 6 kap. 42 a § miljöbalken finns bestämmelser som ger sökande en möjlighet att begära ett yttrande av Miljöprövningsmyndigheten avseende den motiverade slutsatsens aktualitet. Att begära ett sådant yttrande kan vara aktuellt om exempelvis giltighetstiden för den motiverade slutsatsen har gått ut innan sökanden återkommer till prövningsmyndigheten med sin syn på den fortsatta handläggningen av ärendet eller för att verk-

samhetsutövaren önskar ändra verksamheten eller sin ansökan. Se kommentar till 6 kap. 42 a § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.10.

21 §

Innan Miljöprövningsmyndigheten meddelar slutligt beslut i ärendet om miljötillstånd ska myndigheten ge sökanden möjlighet att, inom viss tid, yttra sig om den ursprungliga ansökan vidhålls, och om det finns förutsättningar för det, om det slutliga beslutet bör ges tillsammans med den motiverade slutsatsen.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innebär att Miljöprövningsmyndigheten ska kommunicera med sökanden innan slutligt beslut meddelas i ett ärende om miljötillstånd. Syftet med kommunikeringen är dels att myndigheten ska få kännedom om sökanden avser att vidhålla sin ursprungliga ansökan, dels om sökanden önskar att det slutliga beslutet meddelas samtidigt med beslutet om den motiverade slutsatsen eller om den motiverade slutsatsen ska meddelas separat innan det slutliga beslutet i ärendet. En förutsättning för att det slutliga beslutet och den motiverade slutsatsen ska kunna meddelas samtidigt är att det slutliga beslutet kan meddelas inom den tidsram som gäller för meddelandet av den motiverade slutsatsen (se mer om denna tidsfrist i kommentaren till 6 kap. 42 § MB). En annan förutsättning för att det slutliga beslutet och den motiverade slutsatsen ska kunna meddelas samtidigt är att sökanden vidhåller sin ursprungliga ansökan och den motiverade slutsatsen innebär att verksamhetens miljöpåverkan kunnat bedömas utifrån tillgängligt underlag i ärendet (jfr prop. 1985/86:80 s. 67 och prop. 1971:30 s. 468–470). En tredje förutsättning för att det slutliga beslutet och den motiverade slutsatsen ska kunna meddelas samtidigt är att det är Miljöprövningsmyndigheten som ska meddela det slutliga miljötillståndet. Om det slutliga beslutet om miljötillstånd ska meddelas av exempelvis regeringen ska Miljöprövningsmyndighetens motiverade slutsats alltid meddelas separat.

Inom vilken tidsfrist som sökanden ska yttra sig är beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. Om Miljöprövningsmyndigheten bedömer att det kan finnas förutsättningar för att meddela det slutliga beslutet i ärendet och den motiverade slutsatsen sam-

tidigt behöver tidsfristen vara kort. Om den motiverade slutsatsen har meddelats separat kan sökanden ges en tidsfrist på exempelvis en månad för att svara på om den ursprungliga ansökan vidhålls eller inte. Avsikten är att sökanden under denna tid ska hinna bestämma sig för om denne önskar vidhålla sin ansökan eller ändra den i något avseende. En tidsfrist på en månad bör bidra till att sådana tidsfrister som följer av exempelvis EU-förordningarna om kritiska och strategiska råmaterial samt netto-nollteknik ska kunna hållas.

Om ansökan inte vidhålls behöver sökanden yttra sig över den fortsatta handläggningen. Detta för att prövningsmyndigheten ska veta om ansökan kommer att återkallas eller ändras. Om ansökan varken återkallas eller ändras kan det bli aktuellt för myndigheten att avslå ansökan om förutsättningarna för att ge miljötillstånd inte är uppfyllda. I ärenden där den motiverade slutsatsen meddelas separat och sökanden därefter ändrar ansökan behöver Miljöprövningsmyndigheten bedöma om ansökan har ändrats på ett sådant sätt att ett nytt offentligt samråd bör hållas. Myndigheten behöver också kommunicera det inkomna materialet med de som är parter i ärendet (jfr 25 § FL). Det betyder att myndigheten på eget initiativ ska underrätta en part om allt material av betydelse för ett beslut och ge parten tillfälle att yttra sig över detta innan den fattar beslut i ärendet. Det kan också gälla exempelvis iakttagelser vid besiktning efter att samråd har ägt rum om (jfr prop. 2016/17:180 s. 155–162). Det handlar på så sätt om sådana omständigheter eller uppgifter i materialet som påverkar myndighetens ställningstagande i den fråga som beslutet gäller. I ärenden med omfattande skriftligt utredningsmaterial kan det i vissa fall vara lämpligt att Miljöprövningsmyndigheten i ett särskilt dokument sammanställer de uppgifter som är relevanta för myndighetens beslut och sedan kommunicerar det materialet med parterna. Parterna ska alltså inte själv behöva efterforska om något nytt material av betydelse har förts till ärendet. Kommunikationen utgör därför ett viktigt verktyg för myndigheterna för att de ska kunna fullgöra sitt utredningsansvar.

Förslaget till slutligt beslut i ärendet behöver inte kommuniceras enligt 25 § förvaltningslagen. Det finns dock inte något hinder mot att en myndighet kommunicerar ett förslag till beslut innan ärendet avgörs för att ge parterna möjlighet att lämna synpunkter även på myndighetens slutsatser på grundval av utredningen. Miljö-

prövningsmyndigheten kan exempelvis bedöma att det finns behov att kommunicera med den sökande eller med partsmyndighet om villkor och materiella förutsättningar för att ge tillstånd.

Eftersom 25 § förvaltningslagen innebär en aktivitetsplikt för myndigheten oberoende av begäran ställer reglerna om kommunikation höga krav på uppmärksamhet från myndighetens sida. Förvaltningslagen skiljer inte mellan skriftligt och muntligt utredningsmaterial när det gäller kommunikationsplikten. Om en myndighet inte följer förvaltningslagens regler om kommunikation, har beslutet i ärendet inte tillkommit i laga ordning och det kan bli aktuellt för en högre instans att upphäva beslutet och återförvisa ärendet till beslutsmyndigheten för ny behandling (se Lundmark och Säfsten, Förvaltningslagen (2024-08-26, JUNO) kommentaren till 25 §).

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.11.

Sammanträde, besiktning och övrig utredning

22 §

Prövningsmyndigheten ska hålla sammanträde med den som saken angår och besiktning på platsen om det behövs för utredningen i ärendet.

Besked om tid och plats för sammanträde och besiktning ska i så fall lämnas till parterna i ärendet i god tid.

Paragrafen reglerar prövningsmyndighetens möjligheter att i ärenden om miljöprövning använda muntlig handläggning och genomföra besiktning på platsen. Paragrafen motsvarar 19 kap. 4 § 3 miljöbalken som gäller för kommunala nämnder och tidigare också gällde för miljöprövningsdelegationer respektive 22 kap. 16 § miljöbalken som tidigare gällde för mark- och miljödomstolar.

Första stycket markerar att utgångspunkten för prövningsmyndigheten är att dessa handläggningsmoment är viktiga och i många fall nödvändiga för en effektiv och ändamålsenlig prövning. Det framgår av lagtexten att dessa moment i handläggningen ”ska” användas. Emellertid är momenten inte obligatoriska och ska inte användas för andra syften än att skapa bästa tänkbara underlag för prövningen och effektivisera den. Därför är det till sist prövningsmyndigheten som utifrån den nyssnämnda utgångspunkten har att bedöma och avgöra om handläggningsmomenten behövs för utredningen i ärendet. Denna bedömning bör i sig vara omsorgsfull efter-

som det kan krävas tid och god planering för att få till stånd ett sammanträde eller en besiktning på platsen. Ett lämpligt verktyg för att tidigt i handläggningen börja överväga behov av sammanträde eller besiktning är vid utarbetandet av den tidsplan som det finns regler om i 20 kap. 16 § miljöbalken. En utgångspunkt bör också vara att hålla ett sammanträde om part yrkar detta.

Det kan förmodas vara mindre vanligt att sammanträde och besiktning genomförs i granskningsfasen, men det finns inget som hindrar det. Paragrafens reglering är således tillämplig under hela skedet av prövningen, dvs. från det att ett granskningsförfarande inleds till dess att en ansökan om igångsättningsbesked eller ansökan om miljötillstånd prövas slutligt. Prövningsmyndigheten ska bedöma i vilken handläggningsfas det är mest ändamålsenligt med användningen av dessa moment.

Vilka som ingår i kretsen "som saken angår" skiftar från det ena ärendet till det andra. Sökanden och myndigheter med talerätt utgör för det mesta självklara deltagare vid sammanträden och besiktningar. Den omfattande praxis som har utvecklats gällande sakägarfrågor vid tillämpning av äldre miljörättslig reglering kan ge ledning i övrigt för att ta ställning till vilka saken angår. Ägare av fastigheter som mera påtagligt berörs av den aktuella verksamheten utgör självklara exempel på dem som saken kan anses angå. Därtill kommer som redan nämnts statliga och kommunala myndighet med ansvar att bevaka olika allmänna intressen.

Här ska även uppmärksammas användningen av uttryckssättet "besiktning på platsen". Innebörden därav är i stort densamma som för den domstolspräglade termen "syn", vilken alltjämt används i 3 kap. 5 § lagen om mark- och miljödomstolar. Där regleras dessa domstolars möjlighet att företa "syn på stället" med utgångspunkt i de allmänna principer som gäller för domstolsprocessen, t.ex. offentlighets- och omedelbarhetsprincip. Uttryckssättet "besiktning på platsen" är vedertaget för den handläggning som sker vid förvaltningsmyndighet. Samtidigt ska även påpekas att dessa uttryckssätt inte ska sammanblandas med vad som innefattas i det snävare handläggningsinstrumentet "undersökning på platsen" som regleras i 3 kap. 4 § lagen om mark- och miljödomstolar.

Andra stycket innehåller en reglering om att besked om tid och plats för sammanträde och besiktning ska lämnas till parterna i ärendet i god tid. För att åstadkomma ett gott förtroende för pröv-

ningen och därmed hindra onödiga överklaganden bör utgångspunkten här vara att alla som berörs av en ansökan ska ha möjlighet att närvara vid muntligt sammanträde och i rimlig tid få kännedom om detta för egen planering. Tillkännagivande om tid och plats för sammanträdet ska därför göras så att det når alla mottagare i nyssnämnd krets. Lämpligt ställe för ett sådant tillkännagivande kan vara prövningsmyndighetens webbsida. Vid besiktning kan det vara en mindre krets av deltagare som behöver delta. Då kan information om tid och plats tillkännages aktuella mottagare, vilka kan förmodas vara kända för prövningsmyndigheten, genom riktade meddelanden i exempelvis e-post. Det handlar till slut om att prövningsmyndigheten efter förnuftig bedömning tar ställning till när och hur information enligt paragrafens andra stycke ska lämnas.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.12.

23 §

Om det för bedömning av ett ärende behövs någon särskild utredning eller värdering, får Miljöprövningsmyndigheten förordna en eller flera sakkunniga att efter förberedande undersökning avge utlåtande i ärendet. Sådan undersökning ska verkställas snarast möjligt. Om det behövs med hänsyn till ärendets beskaffenhet eller ändamålet med undersökningen, ska myndigheten på ett lämpligt sätt underrätta berörda parter om tiden för undersökningen.

Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 12 § miljöbalken. Bestämmelsen i sin helhet har flyttats till 20 kap. miljöbalken som en följd av att 22 kap. miljöbalken upphävs när mark- och miljödomstol inte längre ska pröva ansökningar om miljötillstånd som första instans. Bestämmelsen har redan tidigare också gällt för länsstyrelsen (miljöprövningsdelegation) och kommunal nämnd genom en hänvisning till 22 kap. 12 § miljöbalken i tidigare 19 kap. 5 § 7 miljöbalken. När bestämmelsen nu placeras i 20 kap. miljöbalken gäller den också vid prövning hos Miljöprövningsmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.13.

24 §

I ett ärende som avser en verksamhet eller åtgärd som påverkar vattenmiljön ska förvaltningsmyndigheten eller den kommunala nämnden hämta in ett yttrande från den länsstyrelse som är berörd vattenmyndighet, om

1. utredningen i ärendet ger anledning att anta att
 - a) något förhållande av betydelse för miljö kvalitetsnormgivningen inte överensstämmer med det som lagts till grund för en sådan norm, och
 - b) den bristande överensstämmelsen har betydelse för möjligheten att bestämma rimliga och ändamålsenliga miljövillkor, eller
 2. prövningen avser en fråga om att tillåta en verksamhet eller åtgärd med stöd av bestämmelser om undantag från 5 kap. 4 §.
- I en begäran om yttrande enligt första stycket 1 ska myndigheten redogöra för den bristande överensstämmelsen och de skäl som talar för att ändra miljö kvalitetsnormerna så att bristen avhjälps.

Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 13 § miljöbalken. Bestämmelsen i sin helhet flyttas till 20 kap. som en följd av att 22 kap. upphävs när mark- och miljödomstol inte längre ska pröva ansökningar om miljö tillstånd som första instans. Bestämmelsen har redan tidigare gällt för länsstyrelsen och kommunal nämnd genom en hänvisning till 22 kap. 12 § miljöbalken i tidigare 19 kap. 5 § 7 miljöbalken. När bestämmelsen nu placeras i 20 kap. miljöbalken gäller den också vid prövning hos Miljöprövningsmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.13.

Synpunkter från sakägare

25 §

Har en sakägare uppgetts eller på annat sätt blivit känd för Miljöprövningsmyndigheten först efter det att kungörelsen enligt 6 kap. 39 § har utfärdats och har sakägaren inte fört talan i ärendet, ska sakägaren på lämpligt sätt ges tillfälle att yttra sig. Handläggningen av ärendet får dock inte uppehållas.

Paragrafen, som är ny, motsvarar tidigare 22 kap. 8 § miljöbalken som gällde vid handläggning i mark- och miljödomstol. Bestämmelsen anpassas för att gälla handläggningen vid Miljöprövningsmyndigheten. I övrigt är ingen ändring i sak avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.13.

26 §

Om det råder tvist om en fastighet som påverkas av den i ärendet avsedda verksamheten, har den av de tvistande som innehar fastigheten med äganderättsanspråk rätt att företräda fastigheten i ärendet, till dess den lagligen vinnns från innehavaren.

En ny ägare får inte rubba vare sig överenskommelser som den förre ägaren har ingått eller andra åtgärder som har vidtagits i ett ärende och som är bindande för den förre ägaren. Om den förre ägaren har erhållit meddelanden och kallelser i ett ärende, behövs inte några nya meddelanden eller kallelser till den nye ägaren.

Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 9 § miljöbalken. Paragrafen i sin helhet har flyttats till 20 kap. miljöbalken som en följd av att 22 kap. miljöbalken upphävs när mark- och miljödomstol inte längre ska pröva ansökningar om miljötillstånd som första instans. Bestämmelserna har redan tidigare gällt för länsstyrelsen och kommunal nämnd genom en hänvisning till 22 kap. 9 § miljöbalken i tidigare 19 kap. 5 § 6 miljöbalken. När bestämmelserna nu placeras i 20 kap. miljöbalken gäller de också vid prövning hos Miljöprövningsmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.13.

27 §

I ärenden om miljötillstånd ska en begäran om ersättning till följd av vattenverksamhet eller en åtgärd enligt 11 kap. 22 § och synpunkter i anledning av ett utlåtande enligt 23 § eller i anledning av ett yttrande enligt 24 § framställas skriftligen inom den tid som Miljöprövningsmyndigheten bestämt för yttrande enligt 6 kap. 39 §.

Miljöprövningsmyndigheten får avvisa senare framställda yrkanden och synpunkter, om de inte har föranletts av iakttagelser vid besiktning eller av andra omständigheter som har förekommit under handläggningen efter det offentliga samrådet enligt 6 kap. 39 §.

Paragrafen motsvarar tidigare 22 kap. 19 § miljöbalken. Bestämmelsen är anpassad för Miljöprövningsmyndighetens handläggning i ärenden om miljötillstånd. I övrigt är ingen ändring i sak avsedd. Tillkommer ny utredning i ärendet efter det att tidpunkten för att inkomma med yttrande har passerat och kan det påverka yrkanden om ersättning eller lämnade synpunkter kan ytterligare tid för att lämna synpunkter behöva ges (se 25 § FL).

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.13.

Förutsättningar för att ge miljötillstånd eller igångsättningsbesked

28 §

Prövningsmyndigheten ska ge miljötillstånd om en ansökan om miljötillstånd avser en verksamhet eller åtgärd som uppfyller kraven på verksamheten eller åtgärden i denna balk och i föreskrifter som är meddelade med stöd av balken samt i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Det krävs också att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden uppfyller krav på säkerhet enligt 9 kap. 6 e §, 15 kap. 35, 36 a eller 37 § eller 16 kap. 3 § samt anses vara lämplig efter en sådan prövning som avses i 16 kap. 6 §.

Det som sägs om miljötillstånd i första och andra styckena gäller också för igångsättningsbesked.

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om förutsättningarna för prövningsmyndigheten att ge miljötillstånd och igångsättningsbesked, saknar tidigare motsvarighet. Avsikten med den nya regleringen om förutsättningar för miljötillstånd är inte att ändra förutsättningar rent materiellt utan att ge förutsättningar för en mer effektiv process för bedömning av om en sökt verksamhet eller åtgärd uppfyller förutsättningarna för att ges miljötillstånd. Är förutsättningarna uppfyllda ska prövningsmyndigheten ge miljötillstånd.

Av *första stycket* framgår att prövningsmyndigheten, vilket normalt är Miljöprövningsmyndigheten, ska ge miljötillstånd om den verksamhet eller åtgärd som ansökan avser uppfyller kraven på en sådan verksamhet eller åtgärd i miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken. Det handlar exempelvis om kraven i portalparagrafen i 1 kap. 1 § miljöbalken, kraven i 2 kap. miljöbalken, miljökvalitetskraven i 5 kap. miljöbalken, kraven på skydd för vissa områden i 7 kap. miljöbalken och kraven på skydd för biologisk mångfald i 8 kap. miljöbalken. Även andra mer verksamhetsspecifika krav behöver uppfyllas såsom exempelvis hänsynskraven för hantering av avloppsvatten, täkter av naturgrus, torv och matjord, gruvdrift och utvinning av råolja, skifferolja eller naturgas i 9 kap. 6 e–6 k §§ miljöbalken, kraven på vattenverksamheter i 11 kap. 7, 8, 19 och 23 §§ miljöbalken och kraven på avfallsverksamhet i 15 kap. miljöbalken.

I *andra stycket* anges sådana krav som den som ska bedriva verksamheten eller vidta åtgärden behöver uppfylla för att miljötillstånd ska kunna ges. Det handlar om krav på säkerhet enligt 9 kap. 6 e §,

15 kap. 35, 36 a eller 37 §§ eller 16 kap. 3 § miljöbalken, men också om sådan vandelsprövning som avses i 16 kap. 6 § miljöbalken.

Av tredje stycket framgår att bestämmelsen även gäller igångsättningsbesked.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller vid också beslut om ändring av en verksamhet eller åtgärd i ändringstillstånd eller ändringsbesked. Vid omprövning finns bestämmelser om förutsättningar i 24 kap. 5 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.14 och 14.10.8.

Beslutets innehåll

29 §

Ett beslut i ett ärende om miljöprövning ska vara skriftligt.

Regeringen får meddela föreskrifter om vad ett slutligt beslut i ett ärende om miljöprövning ska innehålla.

Paragrafen är ny och innehåller grundläggande krav på beslutet. Av första stycket framgår att beslutet ska vara skriftligt.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vad ett slutligt beslut ska innehålla. Sådana bestämmelser finns i 6 kap. miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

Jämkning av ersättningsbelopp

30 §

När det efter en begäran av part i ett ärende om miljötillstånd eller igångsättningsbesked för vattenverksamhet anses att den ersättning som parten har rätt till bör sättas högre än vad den sökande har föreslagit, får Miljöprövningsmyndigheten även för andra parter vidta sådana jämkningar i ersättningsbeloppen som kan behövas för att uppnå likformighet i uppskattningen. Ersättningen får inte sättas lägre än vad den sökande har erbjudit i ärendet.

Om särskild uppgörelse har träffats mellan parterna, får ersättning dock inte bestämmas annorlunda än som har avtalats.

Om det behövs för tillämpningen av 6 kap. 18 § tredje stycket expropriationslagen (1972:719), ska Miljöprövningsmyndigheten uppskatta det värde som en berörd fastighet har utan särskild rättighet som minskar fastighetens värde.

Paragrafen är ny. *Första och andra styckena* motsvarar tidigare 22 kap. 22 § miljöbalken. *Tredje stycket* motsvarar tidigare 22 kap. 23 § miljöbalken. Jämfört med tidigare lydelse ändras bestämmelserna som en följd av att det är Miljöprövningsmyndigheten och inte mark- och miljödomstolen som ska pröva ersättningsfrågor i första instans. I övrigt är ingen ändring i sak avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

Prövotid

31 §

När verkningarna av den verksamhet som omfattas av ansökan om miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked inte kan förutses med tillräcklig säkerhet, får prövningsmyndigheten i beslutet om miljötillstånd eller igångsättningsbesked ange att frågan om ersättning eller visst villkor skjuts upp till dess erfarenhet har vunnits av verksamhetens inverkan.

I samband med uppskovsbeslutet ska myndigheten, i fråga om skada eller förlust som kan antas bli mera kännbar, meddela provisoriska föreskrifter om ersättning eller skadeförebyggande åtgärder. Om det är nödvändigt för att motverka olägenheter, ska provisoriska föreskrifter om skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått meddelas.

Den uppskjutna frågan ska avgöras så snart som möjligt. Ersättning får inte bestämmas till lägre belopp än vad som har bestämts provisoriskt.

Paragrafen, som har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 27 § första till tredje styckena miljöbalken, innehåller bestämmelser om prövotid. Bestämmelsen har varit tillämplig vid länsstyrelsernas och kommunala nämnders prövning genom en hänvisning i tidigare 19 kap. 5 § 11 miljöbalken. Jämfört med tidigare paragraf görs följdändringar med anledning av att bestämmelser om miljöprövning införs i 20 kap. miljöbalken och att det införs en ny prövningsorganisation för miljöprövning. Den tidigare paragrafen delas dessutom upp i två paragrafer för att öka överskådligheten.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

32 §

När ärendet har skjutits upp i en viss del enligt 31 §, ska prövningsmyndigheten som villkor för att miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet till verksamheten ska få tas i anspråk föreskriva att sökanden hos länsstyrelsen ställer

säkerhet för den slutliga ersättningen samt för den ersättning som bestämts provisoriskt och som inte ska betalas innan tillståndet tas i anspråk. I fråga om slaget av säkerhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken.

Preskriptionslagen (1981:130) gäller inte ersättningsanspråk som omfattas av ett uppskottsbeslut enligt 31.

Paragrafen, som har sin motsvarighet i idigare 22 kap. 27 § fjärde och femte styckena miljöbalken, innehåller bestämmelser om prövotid. Jämfört med tidigare bestämmelser görs följdändringar med anledning av att bestämmelser om miljöprovning införs i 20 kap. miljöbalken och att det införs en ny provningsorganisation för miljöprovningar. Den tidigare paragrafen delas dessutom upp i två paragrafer för ökad överskådlighet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

Ändring av beslut

33 §

Vid en ansökan om ändring av en verksamhet ska prövningsmyndigheten pröva de delar av verksamheten som påverkas av ändringen samt den omgivningspåverkan som ändringen i sig eller tillsammans med verksamheten i övrigt kan orsaka.

Om en ansökan om ändring eller omprövning inte avser hela verksamheten ska myndigheten begränsa beslutet till att enbart avse ändringen (ändringstillstånd eller ändringsbesked).

Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 16 kap. 2 a och 2 b §§ miljöbalken.

Första stycket innehåller regler om prövningens omfattning vid en ansökan om ändring av en verksamhet. Jämfört med tidigare bestämmelse tydliggörs att prövningens och underlagets omfattning ska bestämmas utifrån vad som är nödvändigt med anledning av den avsedda ändringen av verksamheten. Prövningsmyndigheten ska göra en bedömning av den sökta ändringen och den befintliga verksamhetens totala miljöpåverkan och hur ändringen påverkar verksamheten och miljön som helhet. Det innebär t.ex. att kumulativa effekter behöva beskrivas och hanteras. Myndigheten ska också ta ställning till om tidigare meddelade bestämmelser och tillståndsvillkor är tillräckliga eller behöver ändras.

Andra stycket innehåller regler om det beslut som följer på en ansökan om ändring. Bestämmelsen gäller vid verksamhetsutövarns ansökan om ändring av en verksamhet eller vid ansökan om en ändring av ett villkor i ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked. Bestämmelsen gäller också vid tillsynsmyndighetens ansökan om omprövning av ett villkor i ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked. Frågan om beslutet ska benämnas ändringstillstånd eller ändringsbesked avgörs av om beslutet följer direkt efter ett granskningsförfarande eller efter ett tillståndsförfarande. Det kan således bli aktuellt med ett ändringsbesked även om ursprungstillståndet var ett miljötillstånd. Jämfört med tidigare bestämmelser i 16 kap. 2 a och 2 b §§ miljöbalken ska huvudregeln vid en ansökan om förändring av en verksamhet vara att beslutet ska begränsas till att avse enbart ändringen. Det innebär att det är sökandens beskrivning av omfattningen av ändringen som styr om beslutet ska vara ett ändringstillstånd respektive ett ändringsbesked. Bestämmelsen omfattar både miljöpåverkande verksamheter och vattenverksamheter.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.20.

Särskilt om beslut om tillåtlighet

34 §

Efter begäran av sökande i ett ärende om miljötillstånd får Miljöprövningsmyndigheten i ett särskilt beslut avgöra frågan om verksamhetens tillåtlighet om frågan inte enligt 17 kap. 1, 3 eller 4 § ska prövas av regeringen.

Om myndigheten har funnit att verksamheten är tillätlig och om verksamhetens snara genomförande är angeläget, får myndigheten i ett särskilt beslut meddela tillstånd till de arbeten som behöver utföras.

Meddelas ett särskilt beslut, får myndigheten förordna att ärendet i övrigt ska vila till dess beslutet har fått laga kraft.

Paragrafen motsvarar tidigare 22 kap. 26 § miljöbalken. Bestämmelsen anpassas som en följd av att det är den nya Miljöprövningsmyndigheten och inte mark- och miljödomstol som utför prövningen. Bestämmelsens tillämpningsområde är begränsat till ansökningar om miljötillstånd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.21.

Begäran om provisoriska skyddsåtgärder under miljöprövningen

35 §

På begäran av sökanden får prövningsmyndigheten besluta att åtgärder får vidtas för att förebygga eller minska skador eller olägenheter, innan frågan om sådana åtgärder slutligen avgörs. Som villkor gäller att den sökande hos länsstyrelsen ställer säkerhet för den ersättning som den sökande kan bli skyldig att betala på grund av åtgärderna. I fråga om slaget av säkerhet gäller 2 kap. 25 § utsökningbalken.

Beslutet gäller omedelbart, men myndigheten får ändra det när förhållandena föranleder det.

Paragrafen motsvarar tidigare 22 kap. 14 § miljöbalken. Paragrafen är ändrad som en följd av att det är prövningsmyndigheten, normalt Miljöprövningsmyndigheten, och inte längre mark- och miljödomstolen som ska besluta i frågan. Ingen övrig ändring i sak är avsedd. På samma sätt som tidigare ska beslutet kunna överklagas särskilt. Detta framgår av 23 kap. 3 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

Information om beslut

36 §

I de ärenden där ansökan har kungjorts enligt 6 kap. 39 och 40 §§ ska prövningsmyndigheten kungöra det slutliga beslutet på sätt som angetts i kungörelsen. För beslut i övriga ärenden gäller delgivningslagens bestämmelser.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om krav på information om och tillgängliggörande av slutliga beslut i ärenden om miljöprövning.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller bestämmelser om hur prövningsmyndigheten ska underrätta om slutliga beslut i ärenden om miljöprövning.

Av första stycket framgår att i de ärenden där ansökan har kungjorts enligt 6 kap. 39 och 40 §§ miljöbalken ska prövningsmyndigheten kungöra det slutliga beslutet på sätt som anges i kungörelsen. De ansökningar som kungörs enligt 6 kap. 39 och 40 §§ miljöbalken är i huvudsak ansökningar om miljötillstånd. Inget hindrar dock prövningsmyndigheten från att på motsvarande sätt också kungöra ansökningar om exempelvis igångsättningsbesked. Om en ansökan har kungjorts på detta sätt ska myndigheten kungöra det slutliga

beslutet på sätt som anges i kungörelsen. Det kan då handla om att beslutet exempelvis offentliggörs på myndighetens webbplats.

MKB-direktivet ställer krav på den ansvariga myndigheten att offentliggöra beslut om huruvida ett projekt ska bli föremål för en miljökonsekvensbedömning och huvudskälen för bedömningen (artikel 4.5). Kravet på offentliggörande gäller både i de fall den ansvariga myndigheten beslutar att en specifik miljöbedömning krävs respektive när en sådan bedömning inte krävs. Om en ansökan om igångsättningsbesked inte har kungjorts enligt 6 kap. 39 och 40 §§ miljöbalken kan prövningsmyndigheten därför i stället behöva tillämpa delgivningslagens bestämmelser om s.k. kungörelse-delgivning för underrättelse om det slutliga beslutet i ärendet.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela ytterligare föreskrifter med krav på information om och tillgängliggörande av slutliga beslut i ärenden om miljöprövning på förordningsnivå. Sådana föreskrifter finns i 7 kap. miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.22.

Verkställbarhet av miljötillstånd och igångsättningsbesked

37 §

Om det finns skäl för det får prövningsmyndigheten förordna att ett miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked får tas i anspråk även om beslutet inte har fått laga kraft. Som villkor ska föreskrivas att sökanden hos länsstyrelsen ställer säkerhet för den ersättning som för en vattenverksamhet kan komma att betalas ut om beslutet ändras. I fråga om slaget av säkerhet gäller 2 kap. 25 § utsokningsbalken.

Om sökanden, sedan tillstånd till en verksamhet enligt balken har meddelats, åläggs skyldighet att förebygga eller minska skador eller att betala ersättning, får myndigheten förordna att beslutet ska gå i verkställighet som om det hade fått laga kraft.

Överklagas ett beslut med ett förordnande om verkställighet, får mark- och miljödomstolen undanröja förordnandet, innan talan mot beslutet i övrigt prövas.

Paragrafen, som har sin tidigare motsvarighet i 22 kap. 28 § miljöbalken, innebär ett avsteg från huvudregeln att beslut får tas i anspråk först när det har fått laga kraft.

Första stycket innehåller regler om att prövningsmyndigheten får meddela ett verkställighetsförordnande.

Andra stycket innehåller bestämmelser om omedelbar verkställighet i vissa fall.

Tredje stycket innehåller regler om överinstansens undanröjande av ett verkställighetsförordnande enligt första stycket. Jämfört med tidigare bestämmelse ersätts Mark- och miljööverdomstolen med mark- och miljödomstolen som en följd av ny prövningsorganisation för miljöprövning i första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.23.

38 §

Har en tillsynsmyndighet med stöd av 26 kap. 9 § första stycket förbjudit en miljöpåverkande verksamhet eller beslutat att den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten ska vidta försiktighetsmått och ansöker den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten om miljötillstånd eller igångsättningsbesked, får prövningsmyndigheten, om sökanden ställer säkerhet för kostnad och skada, bestämma att tillsynsmyndighetens beslut inte får verkställas förrän tillståndsfrågan har avgjorts eller prövningsmyndigheten bestämt något annat.

I fråga om slaget av säkerhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten ska prövas av myndigheten och förvaras av länsstyrelsen.

Paragrafen, som delvis har sin motsvarighet i tidigare 21 kap. 5 § miljöbalken, innehåller bestämmelser om att prövningsmyndigheten kan stoppa verkställigheten av ett tillsynsbeslut under vissa förutsättningar. Jämfört med tidigare bestämmelse görs en ändring som en följd av den nya prövningsorganisationen för miljöprövningsärenden i första instans. På samma sätt som tidigare omfattar bestämmelsen endast miljöpåverkande verksamhet. För vattenverksamhet finns en liknande bestämmelse i 7 kap. 12 § andra stycket lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamheter.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.23.

39 §

Regeringen får meddela föreskrifter om förteckning över verksamheter som har prövats enligt detta kapitel (miljöbok).

Paragrafen har delvis sin motsvarighet i 9 kap. 7 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att det ska föras en miljöbok för verksamheter som har prövats enligt 20 kap. miljöbalken. Jämfört med tidigare bestämmelse har kravet på en sådan förteckning utökats från att bara avse vattenverksamheter till att också avse andra verksamheter (jfr dock tidigare 48 a § FMH). På förordningsnivå får regeringen med stöd av detta bemyndigande bestämma dels vilken myndighet som bör ansvara för miljöboken, dels om förteckningen bör avse både miljötillstånd och igångsättningsbesked för verksamheter eller bara miljötillstånd. Regeringens föreskrifter finns i 8 kap. 2 § miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.26.

21 kap. Mål i mark- och miljödomstol

1 §

Mark- och miljödomstol prövar som första instans mål om

1. vattenverksamhet och vattenanläggningar enligt 7 kap. 2 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet,
2. ersättning för skada och intrång enligt 28 kap. 2–5 §§,
3. ersättning och inlösen vid ingripande av det allmänna enligt denna balk, om inte annat har särskilt föreskrivits,
4. ersättning för miljöskador och inlösen enligt 32 kap., talan om förbud eller försiktighetsmått enligt 32 kap. 12 § samt grupp-talan enligt 32 kap. 13 §,
5. fördelning av solidariskt ansvar mellan flera enligt 10 kap. 6 och 7 §§ på talan av någon av de solidariskt ansvariga,
6. utdömande av vite enligt ett föreläggande som har förenats med vite med stöd av balken, efter särskild ansökan av den myndighet som har beslutat vitesföreläggandet eller, om vitesföreläggandet har beslutats i förfarandet, med tillämpning av 6 § andra stycket lagen (1985:206) om viten,
7. kostnadsansvar för fastighetsägare enligt 10 kap. 9 §,
8. fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt det som följer av artiklarna 27.6 och 30.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG,

9. fördelning av kostnader för utbyte av information enligt det som följer av artikel 62.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG,

10. fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt det som följer av artikel 63.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter, och

11. ersättningsansvar enligt 15 kap. 16 b § första stycket för godkända producentansvarsorganisationer för förpackningar.

Mark- och miljödomstol prövar, om inte annat är föreskrivet, efter överklagande enligt 19 kap. 1 § tredje stycket, länsstyrelsens och andra statliga myndigheters beslut enligt denna balk eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt enligt lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Att mark- och miljödomstol efter överklagande prövar Kronofogdemyndighetens beslut om handräckning framgår av 26 kap. 17 § andra stycket.

Paragrafen innehåller en uppräkningslista av vilka mål som mark- och miljödomstolen prövar som första instans. Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre som första instans ska handlägga mål om ansökan om tillstånd till miljöpåverkande verksamhet eller vattenverksamhet, s.k. ansökningsmål. Tidigare punkterna 1 och 3 i första stycket upphävs vilket medför att samtliga punkter i första stycket får en ny numrering.

Första stycket första punkten, som tidigare var punkten 2, justeras. Punkten avser sådana mål som närmare anges i 7 kap. 2 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Dessa mål inleds vid mark- och miljödomstolen genom ansökan om stämning, se mer om detta i 21 kap. 2 § miljöbalken. Vad som avses med vattenverksamhet och vattenanläggning regleras i 11 kap. 3 och 4 §§ miljöbalken.

Första stycket tredje punkten, som tidigare var punkten 5, justeras till följd av att mark- och miljödomstolen inte längre som första instans ska pröva frågor om ersättning och inlösen vid vattenverksamhet. Dessa frågor ska i stället prövas av Miljöprövningsmyndigheten, som huvudregel tillsammans med en ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitten 14.12.2 och 14.15.2.

2 §

Talan i mål väcks genom ansökan om stämning, om inte annat är särskilt föreskrivet. *Det finns föreskrifter om vissa stämningsmål i 7 kap. lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.* Mål som har överklagats till en mark- och miljödomstol handläggs enligt bestämmelserna i 5 kap. lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre ska handlägga s.k. ansökningsmål som första instans.

I övrigt är paragrafen oförändrad.

Talan i mål i mark- och miljödomstolen väcks genom ansökan om stämning. I fråga om vitesmål inleds de genom en ansökan om utdömande av vite från kommunen (jfr 3 kap. 1 § LOM).

Övervägandena finns i avsnitten 14.12.2 och 14.15.2.

3 §

Även i annat fall än som avses i 14 kap. 1–7 §§ rättegångsbalken får mål eller ärende enligt denna balk handläggas i en och samma rättegång, om de har samma sökande och avser samma verksamhet eller verksamheter som har samband med varandra. Om en mark- och miljödomstol prövar ett sådant mål eller ärende, får en ansökan i ett annat sådant ärende göras hos domstolen, även om ärendet annars skulle ha prövats av en förvaltningsmyndighet eller kommun. Om ett ärende som prövats av en förvaltningsmyndighet eller kommun handläggs gemensamt med *stämningsmål*, gäller inte vad som sägs i 5 kap. 1–4 §§ lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar.

En mark- och miljödomstol får vid handläggningen av ett mål eller ärende som sägs i första stycket förbehålla sig prövningen av ett annat sådant ärende som handläggs vid en förvaltningsmyndighet eller en kommun.

Vad som sägs i första och andra styckena om ärenden gäller enbart sådana ärenden där myndighetens avgörande inte slutligen kan överklagas till regeringen.

Paragrafens *första stycke* ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre ska handlägga s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken som första instans. Kumulation med stämningsmål enligt miljöbalken förväntas inte bli aktuellt i samma utsträckning som det har varit med ansökningsmål. Möjligheten finns dock kvar.

Övervägandena finns i avsnitten 14.12.2 och 14.15.2.

4 §

Väcker någon talan vid mark- och miljödomstolen om förbud mot *miljöpåverkande verksamhet* eller om skyldighet för den som utövar eller ämnar utöva sådan verksamhet att vidta försiktighetsmått och är frågan om tillstånd till verksamheten enligt denna balk under prövning eller kommer den under prövning innan mark- och miljödomstolen har avgjort målet, får mark- och miljödomstolen inte avgöra målet förrän tillståndsfrågan har prövats.

Paragrafen innehåller en följdändring med anledning av att uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet” i 9 kap. 1 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

7 §

Om mark- och miljödomstolen finner att ett mål hos domstolen rör en statlig myndighets beslut som *avser* Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt, ska domstolen alltid med eget yttrande överlämna ärendet till regeringen för prövning.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre som första instans ska handlägga mål om ansökan om tillstånd till miljöpåverkande verksamhet eller vattenverksamhet, s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

Det tidigare första stycket med bestämmelser om när en mark- och miljödomstol ska överlämna ett mål till regeringen för avgörande upphävs. För förvaltningsmyndigheters prövning finns i 19 kap. 2 § miljöbalken motsvarande bestämmelse om att regeringen i vissa fall ska pröva en verksamhets eller åtgärds tillåtlighet. En upplysning om bestämmelserna i 19 kap. 2 § miljöbalken finns också i 20 kap. 2 § andra stycket miljöbalken.

Även bestämmelsen i första och andra meningen i det tidigare andra stycket upphävs. En likalydande bestämmelse återfinns nu i 20 kap. 2 § tredje stycket miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

23 kap. Rättegången i *mark- och miljödomstolen*, Mark- och miljööverdomstolen och Högsta domstolen

3 §

Miljöprövningsmyndighetens beslut i frågor som avses i 20 kap. 35 § får överklagas särskilt.

Beslut i fråga som avses i 7 kap. 12 § andra stycket lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut.

Paragrafen reglerar vilka beslut som får överklagas särskilt och vilka som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut. Paragrafen ändras som en följd av att det nu är Miljöprövningsmyndigheten som prövar den typ av beslut som avses i bestämmelsen. Den tidigare hänvisningen till 22 kap. 14 § ändras till 20 kap. 35 § med anledning av att Miljöprövningsmyndigheten nu kan pröva provisoriska skyddsåtgärder under miljöprövningen. Den tidigare hänvisningen till 7 kap. 21 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet slopas då denna bestämmelse upphävs.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.13 och 14.15.2.

5 §

Om sökanden har överklagat *Miljöprövningsmyndighetens* beslut i ett mål om miljöprövning enligt 20 kap. där kungörelse enligt 6 kap. 39 och 40 §§ har utfärdats, får *mark- och miljödomstolen* eller Mark- och miljööverdomstolen i stället för att förordna om delgivning med motparterna besluta att överklagandet ska göras tillgängligt på den webbplats eller i den lokal som anges i *Miljöprövningsmyndighetens* kungörelse samt utfärda en kungörelse om överklagandet.

I kungörelsen ska det uppges

1. att handlingarna i målet hålls tillgängliga på den webbplats eller i den lokal som anges i *Miljöprövningsmyndighetens* kungörelse,

2. att kallelser och andra meddelanden i målet till parterna, om de inte särskilt tillställs någon part, kommer att införas i viss eller vissa ortstidningar samt hållas tillgängliga på den webbplats eller i den lokal som anges i *Miljöprövningsmyndighetens* kungörelse,

3. att en svarsskrivelse ska ha kommit in till *mark- och miljödomstol* eller Mark- och miljööverdomstolen inom den tid, minst tre veckor efter kungörandet, som *domstolen* bestämt.

Kungörelsen ska införas i den eller de ortstidningar som *Miljöprövningsmyndigheten* har bestämt för meddelanden i målet.

När föreskrifterna i denna paragraf har iakttagits, ska delgivning anses ha skett.

Paragrafen innehåller bestämmelser om den överprövande instansens möjligheter att använda ett förenklat förfarande för underrättelse om överklagande i mål om miljöprövning. Av *första stycket* framgår att bestämmelsen möjliggör för mark- och miljödomstolen och Mark- och miljööverdomstolen att tillämpa ett förenklat förfarande vid kungörelse i mål om miljöprövning som överklagats om Miljöprövningsmyndigheten har utfärdat en kungörelse enligt 6 kap. 39 och 40 §§ miljöbalken. Det förenklade förfarandet är alltså bara tillämpligt i sådana mål där Miljöprövningsmyndigheten har kungjort ansökan på detta sätt. I övrigt har bestämmelsen endast ändrats med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre ska pröva ansökningsmål som första instans utan motsvarande prövning i stället kommer att utföras av Miljöprövningsmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.12 och 14.15.2.

6 §

Ett mål där en dom har överklagats får avgöras av Mark- och miljööverdomstolen utan huvudförhandling eller muntlig handläggning, om en sådan förhandling skulle sakna betydelse för prövningen. Om part och motpart har begärt huvudförhandling eller muntlig handläggning, *ska* dock sådan hållas, om den inte uppenbarligen skulle vara utan betydelse.

Vid huvudförhandling får utredningen läggas fram genom Mark- och miljööverdomstolens försorg i den omfattning som domstolen bestämmer.

Om Mark- och miljööverdomstolen i ett överklagat *mål om miljöprövning enligt 20 kap.* finner att vite eller annan påföljd för utevaro bör föreläggas någon part, får föreläggandet inte tillkännages parten genom kungörelse som avses i 5 § utan *ska* delges med parten.

Paragrafen reglerar en mer begränsad rätt till huvudförhandling och muntlig förhandling än den som gäller i mark- och miljödomstolen. Eftersom termen ansökningsmål inte längre kommer att användas när Miljöprövningsmyndigheten tar över prövningen ersätts termen ansökningsmål i tredje stycket med uttrycket ”mål om miljöprövning enligt 20 kap.”. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.12 och 14.15.2.

7 §

I fråga om rättegången i *mark- och miljödomstol* och Mark- och miljööverdomstolen gäller i *mål om miljöprövning enligt 20 kap.* i övrigt lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar, *19 kap. 2 § första och andra styckena*, *20 kap. 2 § tredje stycket*, *23, 30 § tredje stycket*, *31, 32, 34, 36 och 37 §§*, och *föreskrifter som är meddelade med stöd av 20 kap. 29 §* denna balk samt 7 kap. 5 och 7 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. *Mark- och miljödomstol* och Mark- och miljööverdomstolen får förordna att *miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet* till en verksamhet som *har* meddelats av *prövningsmyndigheten* får tas i anspråk trots att *beslutet* inte *har* fått laga kraft. För sådant förordnande gäller *20 kap. 37 § första stycket*.

Paragrafen anger vilka bestämmelser om miljöprövning som ska gälla vid överprövningen av mål om miljöprövning enligt 20 kap. miljöbalken i mark- och miljödomstolen och Mark- och miljööverdomstolen. Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstolen inte längre ska pröva frågorna i första instans. Vidare uppdateras paragrafhänvisningarna.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.12 och 14.15.2.

7 a §

Dom ska meddelas så snart som möjligt med hänsyn till målets art och omständigheterna i övrigt. Om det inte finns synnerliga skäl ska, om huvudförhandling eller sammanträde har hållits, domen meddelas inom två månader efter det att förhandlingen eller sammanträdet avslutades.

Paragrafen, som är ny, motsvarar den skyldighet för Mark- och miljööverdomstolen att meddela dom efter huvudförhandling inom viss tid för de s.k. ansökningsmålen som tidigare fanns i 22 kap. 21 § miljöbalken (jfr 23 kap. 7 § MB). Då även mark- och miljödomstolen framöver kommer att pröva det som tidigare motsvarade ansökningsmål efter överklagande ska bestämmelsen också gälla för den prövningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.6.12.

9 §

I fråga om rättegången i Högsta domstolen gäller bestämmelserna om rättegången i Mark- och miljööverdomstolen i 6 §.

Paragrafen anger vilka bestämmelser som ska gälla prövningen i Högsta domstolen. Då endast stämningsmål som inleds i mark- och miljödomstolen kommer att kunna överklagas till Högsta domstolen kan bestämmelsen begränsas till den paragrafen som avser stämningsmål.

Övervägandena finns i avsnitt 14.6.12.

24 kap. Tillstånds giltighet, omprövning m.m.

1 §

Om ett *tillståndsbeslut* enligt 20 kap. har fått laga kraft gäller *det* mot alla, vad avser frågor som *uttryckligen reglerats* i beslutet. Detsamma gäller beslut om tillstånd till miljöpåverkande verksamhet som har meddelats av en länsstyrelse eller kommun med stöd av 9 kap. 8 § samt beslut om tillstånd till markavvattningsverk som har meddelats av en länsstyrelse enligt 11 kap. Om tillståndet avser utförandet av en vattenanläggning, innefattar det rätt att bibehålla anläggningen. Till följd av detta kapitel, till följd av 7 kap. 20 eller 22 §, 9 kap. 5 §, 10 kap. 17 §, 11 kap. 9 c § eller 12 kap. 10 § denna balk eller till följd av 2 kap. 10 § eller 7 kap. 13, 14, 15, 16 eller 17 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, kan dock ett tillstånd begränsas eller förenas med ändrade eller nya villkor, eller återkallas och fortsatt verksamhet förbjudas. Ett sådant ingripande kan också ske genom förelägganden eller förbud enligt 10 kap. 14 § eller 26 kap. 9 § fjärde stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillstånds bindande verkan. Paragrafens tidigare andra och tredje stycken har upphävts dels som en följd av att tidigare 11 kap. 16 § miljöbalken har upphört att gälla, dels som en följd av att beslut i ärenden om omprövning inte längre benämns omprövningsdom eller omprövningsbeslut utan ändringsbeslut respektive ändringsbesked.

Paragrafen ändras också genom att det i *första meningen* tydliggörs att ett tillståndsbeslut enligt 20 kap. miljöbalken gäller mot alla såvitt avser frågor som uttryckligen har reglerats i beslutet. Med tillståndsbeslut avses både beslut om miljötillstånd, ändringstillstånd, igångsättningsbesked och ändringsbesked. Det är vad som specifikt regleras i tillståndsbeslutet som får rättsverkan. Det inne-

bär att frågor som tidigare har hanterats inom ramen för det s.k. allmänna villkoret inte anses vara rättskraftigt avgjorda. Vad ett beslut om miljötillstånd respektive ett beslut om igångsättningsbesked ska innehålla framgår av bestämmelserna i 6 kap. miljöprövningsförordningen. *Andra meningen* ändras som en följd av att uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet” ersätter uttrycket ”miljöfarlig verksamhet”.

Bestämmelsen ändras vidare som följd av införandet av en ny prövningsorganisation för miljöprövning.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.17, 14.10.12 och 14.15.1–14.15.4.

3 §

Tillståndsmyndigheten får, *på eget initiativ eller efter ansökan av tillsynsmyndigheten*, helt eller delvis återkalla tillstånd, dispens eller godkännande som meddelats enligt balken, eller enligt föreskrifter med stöd av balken, och förbjuda fortsatt verksamhet

1. om den som har sökt tillståndet, dispensen eller godkännandet har vilselett tillståndsmyndigheten genom att lämna oriktiga uppgifter eller underlåta att lämna uppgifter av betydelse för tillståndet, dispensen, godkännandet eller villkoren,

2. när tillståndet, dispensen, godkännandet eller villkor som gäller för verksamheten eller åtgärden inte har följts och avvikelsen inte är av ringa betydelse,

3. om det till följd av verksamheten eller åtgärden har uppkommit någon olägenhet av väsentlig betydelse som inte förutsågs när verksamheten eller åtgärden tilläts,

4. om det till följd av verksamheten eller åtgärden har uppkommit sådana förhållanden som enligt 2 kap. 9 § innebär att verksamheten inte får bedrivas,

5. om verksamheten slutligt har upphört,

6. om ett nytt tillstånd ersätter ett tidigare tillstånd,

7. om det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet,

8. om underhållet av en vattenanläggning allvarligt har försummats, eller

9. om tillstånd att inverka på vattenförhållandena inte har utnyttjats under en längre tid och det kan antas att tillståndet inte heller kommer att utnyttjas.

Tillståndsmyndigheten får, på eget initiativ eller efter ansökan av tillsynsmyndigheten, om tillståndet avser verksamhet vid en vattenanläggning eller i fall som avses i första stycket 8 eller 9, återkalla rätten att bibehålla en vattenanläggning.

Tillstånd till täkt får upphävas helt eller delvis när tio år förflutit från det att tillståndet *fick* laga kraft.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse och förbud.

Första stycket ändras genom att det tydliggörs att inte bara tillståndsmyndigheten utan också tillsynsmyndigheten får initiera ett ärende om återkallelse av tillstånd, dispens, eller godkännande enligt miljöbalken. De tillsynsmyndigheter som avses är de som ansvarar för tillsynen i fråga om tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter enligt 20 kap. 6 § miljöbalken. I de flesta fall avses länsstyrelsen eller kommunen. Inom vissa områden kan andra myndigheter ha ansvar för tillsynen för ett visst tillsynsobjekt. När det gäller olägenheter från joniserande strålning är Strålsäkerhetsmyndigheten tillsynsmyndighet för vissa verksamheter. Statens geologiska undersökning är tillsynsmyndighet för geologisk lagring av koldioxid, och Försvarsinspektören för hälsa och miljö är tillsynsmyndighet för samtliga verksamheter och åtgärder inom Försvarmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt. När det gäller tillsyn enligt Sevesolagen är länsstyrelsen tillsynsmyndighet. Utöver tillsynsmyndigheten får även tillståndsmyndigheten ta initiativ till återkallelse. Av den nya bestämmelsen i 24 kap. 5 a § miljöbalken framgår att ett sådant beslut inte får överklagas. Som en följd av ändringen upphävs 24 kap. 11 § miljöbalken.

Ett motsvarande förtydligande görs i *andra stycket*, som avser återkallelse av rätten att bibehålla en vattenanläggning.

Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.24.

4 §

I samband med ett beslut om återkallelse enligt 3 § andra stycket som avser en vattenanläggning *ska prövningsmyndigheten* ålägga den som är ansvarig för underhållet av anläggningen att riva ut den och att vidta de åtgärder som behövs för att förebygga eller minska skador genom utrivningen.

I stället för åläggande enligt första stycket får *prövningsmyndigheten* medge någon annan vars rätt är beroende av utrivningen eller, till skydd för allmänna intressen, staten, en kommun eller ett vattenförbund att riva ut anläggningen på den underhållsskyldiges bekostnad. *Myndigheten* får också meddela förordnande enligt 11 kap. 20 §. Då äger 11 kap. 20 § fjärde stycket och 21 § motsvarande tillämpning.

Paragrafen innehåller bestämmelse om utrivning när rätten att ha en vattenanläggning återkallas. Bestämmelsen ändras som följd av att det införs en ny provningsorganisation för miljöprovning i första instans. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

5 §

Tillståndsmyndigheten får på eget initiativ eller efter en ansökan av tillsynsmyndigheten ompröva tillstånd enligt 20 kap. när det gäller verksamhetens omfattning eller ändra, upphäva eller meddela nya bestämmelser eller villkor

1. när, från det tillståndsbeslutet fick laga kraft, det förflutit tio år eller den kortare tid som, på grund av vad som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer,

2. om verksamheten med någon betydelse medverkar till att en miljö-kvalitetsnorm inte följs,

3. om den som har sökt tillståndet har vilselett tillståndsmyndigheten genom att lämna oriktiga uppgifter eller låta bli att lämna uppgifter av betydelse för tillståndet eller villkoren,

4. när tillståndet eller villkor som gäller för verksamheten inte har följts,

5. om det genom verksamheten uppkommit en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när verksamheten tilläts,

6. om förhållandena i omgivningen har ändrats väsentligt,

7. om en från hälso- eller miljösynpunkt väsentlig förbättring kan uppnås med användning av någon ny process- eller reningsteknik,

8. om användandet av någon ny teknik för mätning eller uppskattning av förorening eller annan störning skulle medföra väsentligt bättre förutsättningar för att kontrollera verksamheten,

9. om verksamheten helt eller till väsentlig del är förlagd inom ett område där förbud råder enligt en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 9 kap. 4 §,

10. för att förbättra en anläggnings säkerhet,

11. om det visar sig att anordningar som har vidtagits eller villkor som har meddelats till skydd för fisket med stöd av 11 kap. 8 § eller enligt 6 kap. 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet är mindre ändamålsenliga, eller

12. om det kan antas att en säkerhet som ställts enligt 9 kap. 6 e §, 15 kap. 35, 36 a eller 37 § eller 16 kap. 3 § inte längre är tillräcklig eller är större än vad som behövs.

I fall som avses i första stycket 5 får tillståndsmyndigheten också besluta om andra åtgärder som behövs för att förebygga eller minska olägenheter för framtiden.

Paragrafen innehåller bestämmelser om omprövning.

Första stycket ändras genom att ange de myndigheter som får ta initiativ till omprövning. Det handlar i första hand om tillsynsmyndigheten, men även tillståndsmyndigheten får ta ett sådant initiativ. Det handlar således i huvudsak om samma myndigheter som får ta initiativ till återkallelse enligt 24 kap. 3 § miljöbalken. Skillnaden är att det vid en ansökan om återkallelse enligt 24 kap. 3 § miljöbalken också kan handla om återkallelse av annat tillstånd än sådant som meddelas enligt 20 kap. miljöbalken och därför också en annan tillståndsmyndighet än Miljöprövningsmyndigheten, exempelvis länsstyrelsen vid återkallelse av ett Natura 2000-tillstånd.

Första stycket ändras också med anledning av de nya bestämmelserna om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.24 och 14.15.1

5 a §

Ett beslut av tillståndsmyndigheten att på eget initiativ ta upp en fråga om omprövning av en verksamhet enligt 24 kap. 5 § miljöbalken får inte överklagas.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att tillståndsmyndighetens beslut att ta upp en fråga om omprövning inte får överklagas. Bestämmelsen har sin motsvarighet i tidigare 50 § andra stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, och flyttas till 24 kap. miljöbalken. Jämfört med tidigare lydelse justeras beskrivningen av vilken myndighet som får ta upp frågan om omprövning som en följd av att det införs en ny prövningsorganisation för miljöprövningar. Jämfört med tidigare bestämmelse görs också språkliga ändringar.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.24.

7 §

Om det har fastställts villkor för två eller flera *miljöpåverkande* verksamheter enligt 16 kap. 8 § och tillståndet återkallas eller villkoren omprövas för en av verksamheterna, får villkoren för de övriga verksamheterna omprövas.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om omprövning av tillstånd som omfattar flera verksamheter. Bestämmelsen har ändrats som en följd av att uttrycket "miljöfarlig verksamhet" ersätts av uttrycket "miljöpåverkande verksamhet" i 9 kap. 1 § miljöbalken. Bestämmelsens omfattar de olika tillståndsbeslut som kan meddelas enligt 20 kap. miljöbalken dvs. miljötillstånd, ändringstillstånd, igångsättningsbesked och ändringsbesked.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

8 §

Ett ändringstillstånd *eller* ändringsbesked enligt 20 kap. 33 § får tillståndsmyndigheten

1. *förena* med bestämmelser om ändringar i villkor som tidigare har meddelats för de delar av verksamheten som inte omfattas av ändringen, om de tidigare villkoren har ett samband med ändringen, och

2. *ompröva* i samband med att ett tillstånd som omfattar hela verksamheten omprövas.

Paragrafen, som kompletterar bestämmelsen om ändringstillstånd i 20 kap. 33 § miljöbalken, innehåller bestämmelser som ger tillståndsmyndigheten en möjlighet att ändra de villkor som gäller för grundtillståndet. Bestämmelsen ändras genom att lägga till ett subjekt innan punktuppställningen för att öka tydligheten. I paragrafen görs också följdändringar med anledning av att termen ändringsbesked införs i miljöbalken och att bestämmelser om miljöprövning samlas i ett nytt 20 kap. i miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.20 och 14.15.1.

13 §

Efter ansökan av tillståndshavaren får tillståndsmyndigheten besluta att

1. upphäva ett tillstånd till en verksamhet *enligt 20 kap. helt eller delvis*, om

a) tillståndsplikten för verksamheten har upphört, eller

b) verksamheten slutligt har upphört, eller

2. ändra eller upphäva andra bestämmelser och villkor i ett tillståndsbeslut än sådana som avser storleken av ersättningens belopp, dock att villkoret får upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningar för återkallelse eller ändring av tidigare meddelade tillstånd efter en ansökan av tillståndshavaren.

I *första punkten* slopas det tidigare kravet på anmälan till tillsynsmyndigheten i samband med att ansökan om upphävande av tillstånd ges in till tillståndsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får i stället kännedom om ansökan genom Miljöprövningsmyndighetens skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en sådan ansökan enligt 20 kap. 11 § miljöbalken och 4 kap. 1 § första stycket 4 miljöprövningsförordningen. Första punkten ändras också på så sätt att tillståndsmyndigheten ges en ny möjlighet att besluta om att helt eller delvis upphäva ett tillstånd efter en ansökan av tillståndshavaren. Nytt är också att bestämmelsen omfattar tillstånd för både miljöpåverkande verksamhet och vattenverksamhet enligt 20 kap. miljöbalken.

I paragrafen görs också följdändringar med anledning av att mark- och miljödomstol inte längre prövar tillstånd enligt miljöbalken som första instans.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.20, 14.15.1, 14.15.2 och 14.15.4.

13 a §

En tillståndshavare som har ett tillstånd till vattenverksamhet där arbetstiden har bestämts till en längre tid än tjugo år ska ansöka om omprövning av tillståndet i den del tillståndet avser återstående arbeten för vattenverksamhet.

Ansökan om omprövning ska första gången ha kommit in till tillståndsmyndigheten inom tjugo år från det att tillståndsdomen fått laga kraft. Därefter ska en ansökan om omprövning lämnas in vart tjugonde år till dess att arbetstiden löpt ut.

Vid omprövningen får tillståndsmyndigheten besluta om nya eller strängare villkor eller andra bestämmelser efter vad som är skäligt, så länge vattenverksamheten inte avsevärt försvåras.

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om omprövning av tillstånd till arbeten för vattenverksamhet när en arbetstid som är längre än tjugo år har bestämts, ändras som en följd av att bestämmelser om miljöprövning samlas 20 kap. miljöbalken och det tidigare 22 kap. miljöbalken upphävs. Den tidigare hänvisningen till 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken i första stycket slopas därför.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

14 a §

Efter ansökan av tillståndshavaren får tillståndsmyndigheten, om det är lämpligt med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön, förlänga giltigheten för ett vid tidpunkten för ansökan gällande tillstånd som avses i 9 eller 20 kap. eller 7 kap. 28 a § (giltighetsförlängning).

Tillståndsmyndigheten får vid en giltighetsförlängning endast

1. förlänga tillståndet i högst tre år, och
2. besluta om de ändringar som krävs för att tillståndets befintliga villkor ska kunna gälla under förlängningen.

En giltighetsförlängning får inte avse en verksamhet vars tillstånd tidigare har förlängts. Ett tillstånd som avses i 7 kap. 28 a § får endast förlängas samtidigt som giltigheten för ett tidsbegränsat tillstånd enligt 9 eller 20 kap. för samma verksamhet förlängs och om de förutsättningar som anges i 7 kap. 28 b § är uppfyllda.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att tillståndsmyndigheten efter en ansökan av tillståndshavaren får förlänga giltigheten för ett tillstånd.

I *första och andra styckena* anges de tillstånd som bestämmelsen omfattar vilket är tillstånd till miljöpåverkande verksamheter som en kommun meddelar med stöd av 9 kap. miljöbalken samt miljö-tillstånd och igångsättningsbesked för miljöpåverkande verksamheter och vattenverksamheter som Miljöprövningsmyndigheten meddelar med stöd av 20 kap. miljöbalken. Därutöver omfattas även s.k. Natura 2000-tillstånd. Vad gäller tillämpningen av bestämmelsen i övrigt hänvisas till författningskommentaren i propositionen *Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning* (prop. 2023/24:152).

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.20.

18 §

Om en vattenverksamhet eller en vattenanläggning, som har utförts i enlighet med ett tillstånd enligt denna balk, medför skador som inte förutsågs av *prövningsmyndigheten* när tillståndet meddelades, får den skadelidande framställa anspråk på ersättning enligt 31 kap.

Om det är fråga om betydande skador för någon enskild eller för något allmänt intresse, får det begäras sådana ändringar på verksamhetsutövarens bekostnad av vattenverksamheten eller vattenanläggningen som, utan att medföra skador för tredje man eller väsentliga olägenheter för tillståndshavaren, är ägnade att förebygga eller minska framtida skador. I fråga om allmänna intressen förs talan av Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelse eller kommun.

Anspråk på grund av oförutsedda skador ska för att få tas upp till prövning framställas till mark- och miljödomstolen inom fem år eller den längre tid, högst tjugo år, som kan ha bestämts i samband med tillståndet. Tiden räknas från utgången av den av domstolen bestämda tiden inom vilken arbetena ska vara utförda.

Vid skada som avses i 7 kap. 7 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet utgår tiden för framställan dock aldrig tidigare än två år från det att skadan uppkom.

Bestämmelserna i preskriptionslagen (1981:130) gäller inte anspråk enligt denna paragraf.

Paragrafen innehåller bestämmelser om oförutsedda skador. *Första stycket* ändras som en följd av att det införs en ny prövningsorganisation för miljöprövning i första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

19 §

En framställan som avses i 18 § ska vara skriftlig och ges in till mark- och miljödomstolen i tre exemplar. Ett exemplar ska delges tillståndshavaren.

Anspråket prövas före eller efter utgången av den tid som gäller för framställan. För förfarandet gäller det som sägs om förfarandet i stämningssmål i 7 kap. 8–12 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Dessutom tillämpas 20 kap. 30 § tredje stycket och 37 §.

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om hur anspråket på grund av oförutsedd skada ska framställas, ändras som en följd av att 22 kap. miljöbalken upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

25 kap. Rättegångskostnader och liknande kostnader

8 §

I fråga om *Miljöprövningsmyndighetens* och domstolens kostnader för kungörelser, sakkunniga som har tillkallats av *myndigheten* eller domstolen och lokaler för sammanträden ska

1. *Miljöprövningsmyndighetens kostnader ersättas av sökanden,*

2. mark- och miljödomstolens kostnader i sådana stämningssmål som avses i 7 kap. 2 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ersättas av käranden, och

3. högre rätts kostnader ersättas av den som fullföljt talan.

På begäran av domstolen ska förskott på ersättningen betalas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ersättande av kostnader för kungörelser, sakkunniga lokaler för sammanträden. Bestämmelserna avser både kostnader som uppkommer vid Miljöprövningsmyndighetens handläggning av ärenden om miljöprövning och kostnader som uppkommer vid domstol efter ett överklagande av ett beslut i sådant ärende. Paragrafen ändras som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten ska pröva ärenden om miljöprövning i första instans.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.25 och 14.15.2.

9 §

I fråga om rättegångskostnader i mål som avses i 32 kap. 11 § och i mål enligt 31 kap. 10 § gäller bestämmelserna om kostnader i expropriationsmål. Om ett yrkande om inlösen ogillas, gäller dock bestämmelserna om rättegångskostnader i rättegångsbalken.

Ogillas talan om förbud mot *miljöpåverkande* verksamhet eller åläggande för den som utövar sådan verksamhet att iakttta försiktighetsmått som avses i 21 kap. 4 § på den grund att svaranden efter talans väckande har sökt och fått tillstånd enligt denna balk, *ska* domstolen efter omständigheterna förordna att vardera parten själv *ska* bära sin rättegångskostnad eller att en av dem *ska* få full eller jämkad ersättning.

Paragrafen ändras. Ändringen i *andra stycket* är en följd av att uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Andra stycket ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

10 §

Om tillstånd enligt 20 kap. meddelas till en markavvattning *ska* sökandens kostnader fördelas mellan deltagarna i markavvattningen efter vad som är skäligt.

Meddelas inte tillstånd till markavvattningen, *ska* sökanden betala de kostnader som har uppkommit, om inte särskilda omständigheter föranleder att betalningsskyldigheten fördelas mellan samtliga sakägare eller vissa av dem. Om tillstånd inte meddelas till en markavvattning i ett mål som enligt 7 kap. 20 § *lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet* har inletts på grund av ett beslut vid en fastighetsreglering, *ska* kostnaderna anses som förrättningskostnader vid fastighetsregleringen.

Paragrafen reglerar undantag från regeln i 25 kap. 8 § 1 miljöbalken om att sökanden alltid ska stå för prövningsmyndighetens kostnader. Paragrafen ändras till följd av att Miljöprövningsmyndigheten ska pröva ärenden om miljöprövning enligt 20 kap. miljöbalken, däribland samtliga ansökningar om miljötillstånd eller igångsättningsbesked för markavvattningsanläggning. I övrigt görs ingen ändring i sak. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1 och 14.15.2.

26 kap. Tillsyn

1 §

Tillsynen ska säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken.

Med tillsyn avses att tillsynsmyndigheten ska

1. på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse,

2. underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter enligt de handlingsregler som avses i 1 genom information och liknande verksamhet, och

3. fortlöpande bedöma om villkor för *miljöpåverkande* verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd är tillräckliga.

Paragrafen ändras i punkten 3 genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

2 §

Tillsynsmyndigheten ska skyndsamt anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten, om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts.

Om tillsynsmyndigheten finner att villkoren i ett tillstånd till en *miljöpåverkande* verksamhet eller vattenverksamhet inte är tillräckliga och det finns förutsättningar enligt 24 kap. 5, 7, 8 eller 9 §, ska myndigheten ansöka

om prövning eller ta upp frågan om att ändra eller upphäva villkor utan någon särskild framställning om detta enligt det som sägs i 24 kap. 11 §.

Paragrafen ändras i andra stycket genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

3 §

Tillsynen utövas av Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen, andra statliga myndigheter och kommunerna (tillsynsmyndigheter) enligt föreskrifter som meddelas av regeringen.

Bestämmelser om tillsyn finns också i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Varje kommun utövar genom den eller de nämnder som fullmäktige bestämmer tillsyn inom kommunen över miljö- och hälsoskyddet enligt 9 kap., med undantag för sådan *miljöpåverkande* verksamhet som kräver tillstånd, och över avfallshanteringen enligt 15 kap.

Regeringen får meddela föreskrifter om att en tillsynsmyndighet får överlåta åt en kommun som begär det att i ett visst avseende utöva sådan tillsyn som annars skulle skötas av en statlig tillsynsmyndighet. Detta gäller inte verksamheter som utövas av Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt.

Paragrafen ändras i tredje stycket genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

9 §

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Förelägganden och förbud får inte begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd som har rättskraft enligt 24 kap. 1 §.

Ett tillståndsbeslut eller en tillståndsdom hindrar dock inte en tillsynsmyndighet från att meddela sådana förelägganden eller förbud som

1. är brådskande och nödvändiga för att undvika att ohälsa eller allvarlig skada på miljön uppkommer, eller

2. gäller säkerhetshöjande åtgärder vid en damm som klassificerats enligt 11 kap. 24 och 25 §§.

I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser, får det inte beslutas förelägganden om begränsning av utsläppen eller förelägganden som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp. Detta gäller inte förelägganden som i fråga om dikväveoxid eller perfluorkolväten behövs för att hindra betydande lokala föroreningar.

Paragrafen ändras i *tredje stycket* genom att termen ansökningsmål slopas. Ändringen är en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1, 14.15.2 och 14.15.4.

9 b §

Även om en verksamhet inte omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked får tillsynsmyndigheten förelägga en verksamhetsutövare att inom viss tid ansöka om igångsättningsbesked om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller om det annars behövs med hänsyn till enskilda intressen.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för tillsynsmyndigheten att meddela sådana förelägganden.

Paragrafen, som är ny, motsvarar delvis tidigare 9 kap. 6 a § och 6 d § 1 miljöbalken samt avseende vattenverksamheter 23 § första stycket 2 b § förordningen om vattenverksamheter där det anges att föreläggande får meddelas om det behövs med hänsyn till verksamhetens påverkan på miljön eller enskilda intressen.

Första stycket innehåller en bestämmelse med möjlighet för tillsynsmyndigheten att förelägga en verksamhetsutövare att inom viss tid ansöka om igångsättningsbesked för en verksamhet som inte omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 20 kap. miljöbalken. En förutsättning för att tillsynsmyndigheten ska få meddela ett sådant föreläggande är att verksamheten eller åtgärden antingen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller om det annars behövs med hänsyn till enskilda intressen. Till

skillnad från tidigare bestämmelse i 9 kap. 6 a § miljöbalken är den nya bestämmelsen inte begränsad till sådana verksamheter som avses i 9 kap. miljöbalken utan är tillämplig på alla verksamheter som inte redan omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked. Bestämmelsen omfattar således exempelvis också sådana vattenverksamheter som inte omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked, men där tillsynsmyndigheten har fått kännedom om verksamheten efter en anmälan enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Avsikten är inte att tillsynsmyndigheten ska granska om verksamheten medför en betydande miljöpåverkan. Detta görs i stället av Miljöprövningsmyndigheten sedan verksamhetsutövaren har följt föreläggandet och inkommit med en ansökan om igångsättningsbesked. För föreläggandet räcker det således att tillsynsmyndigheten har identifierat att verksamheten medför en risk att kunna antas innebära en betydande miljöpåverkan.

I föreläggandet bör tillsynsmyndigheten ange inom vilken tid verksamhetsutövaren bör ansöka om igångsättningsbesked. Tidsfristen bör räknas från det att beslutet om föreläggandet har fått laga kraft. Om föreläggandet överklagas undviker man på så sätt att tiden för att ansöka om igångsättningsbesked har passerat när beslutet om föreläggandet fått laga kraft.

Föreläggandet får förenas med vite enligt 26 kap. 14 § miljöbalken.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för tillsynsmyndigheten att meddela sådana förelägganden som avses i första stycket i vissa fall. Bestämmelsen motsvarar delvis den tidigare bestämmelsen i 9 kap. 6 d § 1 miljöbalken. Eftersom bestämmelsen i första stycket är utökad till fler verksamheter än de som avses i 9 kap. miljöbalken är även bemyndigandet i denna bestämmelse utökat på motsvarande sätt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.14.2 och 14.15.4.

13 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om att den verksamhetsutövare som bedriver eller avser att bedriva en *miljöpåverkande* verksamhet som omfattas av anmälningsplikt ska ställa säkerhet för kostnaderna för det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som kan komma att behövas med anledning av verksamheten.

Föreskrifterna får inte avse staten, kommuner, regioner eller kommunalförbund.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

20 §

Om en *miljöpåverkande* verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt 20 kap. 6 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av *samma paragraf*, ska verksamhetsutövaren varje år lämna en miljörapport till den tillsynsmyndighet som utövar tillsynen över verksamheten. I miljörapporten ska redovisas de åtgärder som har vidtagits för att uppfylla villkoren i det tillstånd som gäller för verksamheten och resultaten av åtgärderna.

Paragrafen ändras dels som en följd av att uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet” ersätter uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” i 9 kap. 1 § miljöbalken, dels som en följd av den nya regleringen om tillståndsplikt i 20 kap. 6 § miljöbalken och 2 kap. miljöprövningsförordningen. Ändringen medför att kravet på miljörapport endast gäller för tillståndspliktiga verksamheter och inte för granskningspliktiga verksamheter. För de verksamheter som tidigare har omfattats av tillståndsplikt och som har tillstånd enligt miljöbalken, men som med de nya bestämmelserna i stället blir granskningspliktiga finns en övergångsbestämmelse som innebär att de även framöver omfattas av krav på miljörapport.

Övervägandena finns i avsnitten 14.14.3, 14.15.1, 14.15.3 och 14.15.4.

20 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om att *även andra verksamheter än de som avses i 20 §* ska omfattas av kraven på miljörapportering enligt 20 §.

Paragrafen ändras på så sätt att regeringen kan meddela föreskrifter om att även andra verksamheter än de som är att anse som miljöpåverkande verksamheter kan omfattas av krav på miljörapport. Det bredare bemyndigandet öppnar för att även exempelvis vattenverksamheter skulle kunna omfattas av krav på miljörapport.

Övervägandena finns i avsnitt 14.14.3.

28 kap. Tillträde m.m.

10 §

Den som utför eller *ska* utföra en vattenverksamhet kan av *Miljöprövningsmyndigheten* ges rätt att utföra anläggningar eller åtgärder inom fastigheter som tillhör någon annan och ta i anspråk mark eller annat utrymme för detta, när det är fråga om

1. vattenverksamhet som utförs av staten, kommuner eller vattenförbund och som är önskvärda från hälso- eller miljösynpunkt eller som främjar fisket,
2. vattenverksamhet för att motverka förorening genom avloppsvatten,
3. vattenverksamhet som avser tillgodogörande av yt- eller grundvatten,
4. vattenreglering,
5. vattenverksamhet som avser allmän farled eller allmän hamn, eller
6. markavvattning.

Ett område som tas i anspråk enligt första stycket får lösas in, om det *ska* ingå i en strömfallsfastighet.

Har rätten upphört enligt denna paragraf att med annat än äganderätt ta annans fastighet i anspråk, *ska* anläggningar som har uppförts eller placerats inom fastigheten tillfalla fastighetsägaren utan lösen, om de inte har förts bort inom ett år från upphörandet.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre ska pröva s.k. ansökningsmål. I *första stycket* ersätts mark- och miljödomstolen med Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre ska pröva frågor om tillstånd enligt miljöbalken som första instans. Frågor om tvång ska fortsatt prövas i samband med ärendet om tillstånd i form av miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9, 14.6.10 och 14.15.2.

29 kap. Straffbestämmelser och förverkande

4 §

För otillåten miljöverksamhet döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd eller godkännande eller utan att ha gjort en anmälan, eller efter att ha gjort en anmälan påbörjar en verksamhet eller åtgärd utan att följa en föreskriven tidsfrist, allt enligt vad som krävs i

a) bestämmelsen i 7 kap. 28 a § om skydd för särskilda naturområden, om verksamheten eller åtgärden inte omfattas av ett tillstånd eller en dispens enligt bestämmelserna i 9, 11–15 och 20 kap.,

b) föreskrifter om krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked för verksamheter och åtgärder som är meddelade med stöd av 20 kap. 6 och 7 §§,

c) bestämmelsen i 9 kap. 6 c § om anmälningspliktiga miljöpåverkande verksamheter,

d) bestämmelsen i 11 kap. 9 b § tredje stycket om anmälningspliktiga vattenverksamheter,

e) bestämmelsen i 12 kap. 6 § eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 6 § om att en verksamhet eller åtgärd ska anmälas för samråd,

f) bestämmelsen i 13 kap. 12 § om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer och om att släppa ut produkter som innehåller eller består av sådana organismer på marknaden,

g) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 16 § om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer,

h) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 8 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,

i) bestämmelserna i artikel 56 i förordning (EG) nr 1907/2006 om försättningar för att få använda ett ämne som anges i bilaga XIV till den förordningen eller släppa ut ett sådant ämne på marknaden,

j) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel,

k) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012,

l) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 15 § om krav på tillstånd för yrkesmässig drift av en producentansvarsorganisation för avfall från elektriska och elektroniska produkter, eller

m) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning, eller
2. i egenskap av innehavare av det tillstånd eller det beslut om tillåtlighet, godkännande eller dispens som gäller för verksamheten eller åtgärden och som har meddelats med stöd av balken, förordning (EG) nr 1907/2006, förordning (EG) nr 1107/2009 eller förordning (EU) nr 528/2012 bryter mot ett villkor eller en bestämmelse i tillståndet eller i beslutet.

I fråga om ett villkor eller en bestämmelse om buller (bullervillkor) som har angetts i ett sådant tillstånd, *besked* eller beslut som avses i första stycket 2 ska det förhållandet att en bostadsbyggnad är utsatt för omgivningsbuller i strid med bullervillkoret inte anses utgöra ett brott mot villkoret, om

1. byggnaden ingår i ett område med detaljplan eller omfattas av ett bygglov enligt plan- och bygglagen (2010:900),

2. det i planbeskrivningen till planen eller i lovet har angetts beräknade bullervärden och omgivningsbullret inte överskrider dessa värden, och

3. beräkningen av bullervärdena har gjorts med hänsyn till intresset att förebygga olägenhet för människors hälsa.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 § eller om gärningen omfattas av en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 30 kap. 1 § om skyldighet att betala miljö sanktionsavgift.

Paragrafen innehåller följdändringar i *första stycket första punkten a), b) och c)* med anledning av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. I c) följdändras också det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” till ”miljöpåverkade verksamhet”.

Övervägandena finns i avsnitten 14.15.1, 14.15.3 och 14.15.4.

8 §

Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaksamhet

1. bryter mot en föreskrift för totalförsvaret som har meddelats med stöd av 1 kap. 5 §, om en överträdelse av den lagbestämmelse från vilken avvikelserna har föreskrivits är straffbelagd,

2. bryter mot en föreskrift om försiktighetsmått inom ett miljöskyddsområde, som regeringen har meddelat med stöd av 7 kap. 20 §,

3. bryter mot en föreskrift eller ett beslut om förbud mot utsläpp av avloppsvatten m.m. som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 4 §,

4. bryter mot en föreskrift om försiktighetsmått vid *miljöpåverkande* verksamhet som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 5 §,

5. i ett miljöriskområde som avses i 10 kap. 17 § vidtar en åtgärd som ökar belastningen av föroreningar i eller omkring området, annars försämrar den miljömässiga situationen eller försvårar avhjälpandeåtgärder,

6. bryter mot den skyldighet att underhålla en vattenanläggning som följer av 11 kap. 17 § första stycket, 20 § första stycket eller 21 § första stycket,

7. bryter mot ett förbud till skydd för naturmiljön enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket,

8. bryter mot bestämmelsen i 13 kap. 8 § om utredning innan en genteknisk verksamhet påbörjas eller mot en föreskrift om utredningen som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 9 §,

9. bryter mot en föreskrift om försiktighetsmått vid genteknisk verksamhet som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 11 §,

10. bryter mot skyldigheten att upprätta en kemikaliesäkerhetsrapport enligt vad som krävs i artiklarna 37.4 och 39.1 i förordning (EG) nr 1907/2006,

11. bryter mot skyldigheten att förse Europeiska kemikaliemyndigheten med information enligt vad som krävs i artiklarna 38, 39.2 och 66.1 i förordning (EG) nr 1907/2006,

12. bryter mot förbudet mot dumpning eller förbränning av avfall enligt 15 kap. 27 §,

13. bryter mot ett förbud mot fiske som i det enskilda fallet har beslutats med stöd av 28 kap. 13 §, eller

14. bryter mot artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 511/2014 av den 16 april 2014 om åtgärder för användarnas efter-

levnad i Nagoyaprotokollet om tillträde till och rimlig och rättvis fördelning av vinster från utnyttjande av genetiska resurser i unionen genom att inte följa ömsesidigt överenskomna villkor eller söka efter, bevara eller överföra information i enlighet med det som anges i artikeln i fråga om en genetisk resurs eller traditionell kunskap som avses i förordningen eller en traditionell kunskap som avses i 8 kap. 5 § andra stycket.

För försök till brott som avses i första stycket 12 döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 § eller 9 § första stycket 5.

Paragrafen innehåller följdändringar i *första stycket fjärde punkten* med anledning av att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

30 kap. Miljösanktionsavgifter

1 §

Regeringen får meddela föreskrifter om att en särskild avgift (miljösanktionsavgift) ska betalas av den som

1. påbörjar en verksamhet som är tillståndspliktig, *granskningspliktig*, anmälningspliktig *eller registreringspliktig* enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, utan att tillstånd har getts eller anmälan *eller registrering* har gjorts,

2. åsidosätter villkor eller andra bestämmelser i ett tillstånd som har beslutats med stöd av denna balk eller med stöd av föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, eller

3. åsidosätter andra bestämmelser i denna balk, föreskrifter som har meddelats med stöd av balken eller bestämmelser i EU- förordningar inom balkens tillämpningsområde.

Avgiftens storlek ska framgå av föreskrifterna. Avgiften ska uppgå till minst 1 000 kronor och högst 1 000 000 kronor. När avgiftens storlek bestäms, ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

Paragrafen innehåller följdändringar i *första stycket första punkten* med anledning av den nya regleringen om tillstånds- och granskningsplikt i 20 kap. miljöbalken samt anmälnings- och registreringsplikt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.4.

31 kap. Ersättning vid ingripanden av det allmänna och vid tillståndsprovning av vattenverksamhet m.m.

16 §

Den som med stöd av tillstånd enligt 20 kap. för vattenverksamhet genom inlösen eller på annat sätt tar i anspråk annans egendom eller vidtar en åtgärd som skadar annans egendom *ska* betala ersättning för vad som avstås eller skadas, om annat inte är särskilt föreskrivet. Ersättning *ska* betalas även för skada till följd av förbud mot fiske enligt 28 kap. 13 §.

Ersättning *ska* betalas endast för skador som kvarstår, sedan förebyggande eller avhjälpande åtgärder har utförts av tillståndshavaren.

Paragrafens ändras som en följd av att regleringen om tillstånd till vattenverksamhet flyttas från 11 kap. miljöbalken till 20 kap. miljöbalken. Frågor om ersättning med anledning av sådana tillstånd prövas dock alltså enligt detta kapitel. Att talan om ersättning prövas av Miljöprövningsmyndigheten framgår av bestämmelserna i 20 kap. 5 § och 31 kap. 20 a § miljöbalken. Detta görs i samma ärende som ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked.

Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9, 14.6.10 och 14.15.1.

17 §

Fastigheter eller fastighetsdelar som drabbas av synnerliga olägenheter av en vattenverksamhet för vilken tillstånd har meddelats enligt 20 kap., *ska* lösas in, om ägaren begär det.

Den ersättningsskyldige har rätt till inlösen, om detta skulle medföra endast en ringa höjning av fastighetsägarens ersättning och fastighetsägaren inte har något beaktansvärt intresse av att behålla fastigheten eller fastighetsdelen. Kostnaderna för åtgärder som avses i 16 § andra stycket *ska* då räknas in i ersättningen.

Paragrafens *första stycke* ändras som en följd av att frågan om tillstånd till vattenverksamhet inte regleras i 11 kap. miljöbalken utan i 20 kap. miljöbalken. Frågor om ersättning med anledning av sådana tillstånd prövas alltjämt enligt detta kapitel. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9, 14.6.10 och 14.15.1.

18 §

Om en verksamhet för vilken tillstånd har lämnats *för vattenverksamhet* enligt 20 kap. medför skada på en fastighet som tillhör den som har fått tillståndet, *ska* ersättning för skadan bestämmas. Detta gäller dock inte, om medgivanden har lämnats av samtliga borgenärer som har panträtt i fastigheten. Om fastigheten är intecknad gemensamt med annan fastighet, krävs det dessutom att fastighetsägare och fordringshavare lämnar de medgivanden som föreskrivs för relaxation i 22 kap. 11 § jordabalken.

Medgivande fordras dock inte av den för vars rätt *prövningsmyndighetens* avgörande är väsentligen utan betydelse.

Paragrafens *första stycke* ändras som en följd av att frågan om tillstånd till vattenverksamhet inte regleras i 11 kap. miljöbalken utan i 20 kap. miljöbalken. Frågor om ersättning med anledning av sådana tillstånd prövas alltjämt enligt detta kapitel. Stycket ändras också språkligt.

Paragrafens *andra stycke* ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre ska pröva frågor om tillstånd enligt miljöbalken som första instans. Med termen *prövningsmyndigheten* avses normalt Miljöprövningsmyndigheten (se 20 kap. 2 § MB).

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9, 14.6.10, 14.15.1 och 14.15.2.

19 §

Den som har fått tillstånd till utrivning av en vattenanläggning eller har ålagts eller medgetts enligt 24 kap. 4 § att riva ut en vattenanläggning *ska* betala skälig ersättning för skador på annans egendom som orsakas av bestående ändring i vattenförhållandena. Skyldighet att betala ersättning för en sådan förlust av förmån som orsakas av utrivningen finns endast om förmånen har tillförsäkrats i *beslutet om tillstånd* eller i avtal som träffats i samband med vattenanläggningens tillkomst. Ersättning lämnas i sådant fall endast för kostnader orsakade av förlusten av förmånen.

Om medgivande att riva ut en vattenanläggning har lämnats till någon annan än den som är skyldig att underhålla anläggningen och skyldighet att betala ersättning har ålagts i samband med detta, får ersättningen sökas åter av den underhållsskyldige.

Paragrafen ändras som en följd av att frågan om tillstånd till vattenverksamhet inte längre ska prövas av mark- och miljödomstol som första instans utan av en förvaltningsmyndighet. Frågor om ersättning med anledning av sådana tillstånd prövas alltjämt enligt detta kapitel. Att det är Miljöprövningsmyndigheten som prövas frågan om ersättning framgår av 20 kap. 5 § och 31 kap. 20 a § miljöbalken. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9, 14.6.10 och 14.15.2.

20 a §

Ersättning enligt 16–20 §§ prövas av Miljöprövningsmyndigheten.

Paragrafen är ny och anger att det är Miljöprövningsmyndigheten som prövar frågor om ersättning enligt 31 kap. 16–20 §§ miljöbalken (jfr också 20 kap. 5 § MB). En sådan fråga kan, som framgår av angivna paragrafer, uppkomma i ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked samt vid omprövning av tillstånd till vattenverksamhet. Frågan om ersättning hanteras som utgångspunkt inom ramen för ärendet om miljöprövning enligt 20 kap. miljöbalken. Beroende på frågans omfattning, komplexitet och antal sakägare kan Miljöprövningsmyndigheten välja att hantera frågan separat.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9 och 14.6.10.

22 §

En tillståndshavare är skyldig att utan ersättning tåla viss del av en förlust eller inskränkning om det är en förlust eller inskränkning som avses i 20 § första stycket och den föranleds av omprövning till förmån för det allmänna fiskeintresset, allmän farled, allmän hamn eller hälsovården eller, vid omprövning enligt 24 kap. 5 § eller enligt 7 kap. 13 § första meningen lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, till förmån för den allmänna miljövården.

Den del som inte ersätts avser den sammanlagda förlusten eller inskränkningen till följd av de skilda omprövningarna och av vattenverksamhet som avses i 23 § och motsvarar i fråga om

1. vattenkraftverk: högst en femtedel och lägst en tjugondel av produktionsvärdet av den vattenkraft som enligt meddelat tillstånd kan tas ut vid kraftverket efter avdrag för den del av produktionsvärdet som är en följd av vattenregleringar,

2. vattenreglering för kraftändamål: högst en femtedel och lägst en tjugondel av det produktionsvärde av den vattenkraft som enligt meddelade tillstånd kan tas ut vid varje kraftverk och som är en följd av regleringen,

3. andra vattenverksamheter: högst en femtedel och lägst en tjugondel av värdet av den vattenmängd, fallhöjd eller magasinvolym som omfattas av tillståndet till verksamheten.

När *Miljöprövningsmyndigheten* lämnar tillstånd till en vattenverksamhet för vilken denna begränsning i ersättningsrätten *ska* gälla, *ska myndigheten* inom de gränser som anges i andra stycket 1–3 fastställa den del som inte ersätts. Hänsyn *ska* då tas främst till verksamhetens inverkan på vattens- och avrinningsförhållandena, den fördel eller olägenhet som verksamheten väntas medföra från allmän synpunkt samt graden av nytta för tillståndshavaren och mottagare av andelskraft.

Vid omprövning före den enligt 24 kap. 5 § första stycket 1 fastställda tidpunkten *ska* den del som inte ersätts minskas i förhållande till den tid som återstår till denna tidpunkt.

Paragrafens *tredje stycke* ändras som en följd av att frågan om tillstånd till vattenverksamhet inte längre ska prövas av mark- och miljödomstol i första instans utan av Miljöprövningsmyndigheten. Med tillstånd avses miljötillstånd eller igångsättningsbesked. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

25 §

När tillstånd har lämnats *för vattenverksamhet* enligt 20 kap. *ska* ersättning för inlöst mark betalas och anmälan enligt 6 kap. 4 § expropriationslagen (1972:719) göras inom sex månader från det att såväl tillståndsfrågan som ersättningsfrågan har avgjorts slutligt. Ersättning som inte avser inlöst mark och som *ska* tas ut på en gång *ska* betalas inom två år från samma tid. Om den ersättningsskyldige inte iakttar vad som har sagts nu, är den rätt som förvärvats gentemot den ersättningsberättigade förlorad.

Tidsfristerna får förkortas eller förlängas när parterna är ense om det eller om det finns särskilda skäl för det.

Paragrafens *första stycke* ändras som en följd av att regleringen om tillstånd till vattenverksamhet flyttats från 11 kap. miljöbalken till 20 kap. miljöbalken. Frågor om ersättning med anledning av sådana tillstånd prövas alltjämt enligt 31 kap. miljöbalken. Stycket ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9, 14.6.10 och 14.15.1.

30 §

Ersättningsbelopp som har betalats med anledning av tillstånd *för vattenverksamhet* enligt 20 kap. får inte till någon del återkrävas. Beloppet får dock återkrävas om det tillstånd som har föranlett beslutet om ersättning upphävs på talan av den ersättningsberättigade.

Paragrafens ändras som en följd av att regleringen om tillstånd till vattenverksamhet flyttas från 11 kap. miljöbalken till 20 kap. miljöbalken. Frågor om ersättning med anledning av sådana tillstånd prövas alltjämt enligt 31 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9, 14.16.10 och 14.15.1.

33 §

Om en borgenär som hade panträtt i fastigheten när rätten till ersättning uppkom gör en förlust därför att ersättningen inte har deponerats hos länsstyrelsen, har borgenären rätt till ersättning av den ersättningsskyldige för förlusten mot avskrivning på fordringshandlingen. Detsamma gäller, om en borgenär gör en förlust därför att ersättning inte har bestämts eller blivit för låg och ersättningen efter överenskommelse mellan den ersättningsskyldige och den ersättningsberättigade eller av någon annan anledning inte prövats av *Miljöprövningsmyndigheten* eller domstol. Rätt till ersättning finns också för förlust till följd av att överenskommelse har träffats om ersättning i annat än pengar eller om att förebyggande eller avhjälpande åtgärder *ska* utföras.

Talan om ersättning enligt första stycket *ska* väckas vid mark- och miljödomstolen.

Paragrafens *första stycke* ändras som en följd av att frågan om tillstånd till vattenverksamhet inte längre ska prövas av mark- och miljödomstol som första instans utan av Miljöprövningsmyndigheten. Då Miljöprövningsmyndigheten inom ramen för dessa ärenden kommer att pröva frågan om ersättning ska även Miljö-

prövningsmyndigheten omnämns som en sådan myndighet som skulle kunna ha prövat frågan om ersättning. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.9, 14.6.10 och 14.15.2.

32 kap. Skadestånd för vissa miljöskador och andra enskilda anspråk

12 §

Utöver talan om skadestånd och inlösen får enskild, mot den som bedriver eller har bedrivit *miljöpåverkande* verksamhet utan tillstånd, väcka talan om förbud mot fortsatt verksamhet eller om att skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått *ska* vidtas.

Paragrafen innehåller en följdändring i med anledning av att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.15.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.
3. De nya bestämmelserna tillämpas inte i mål om prövning av vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel om verksamheten omfattas av en sådan nationell plan för moderna miljövillkor som avses i 11 kap. 28 §.
4. Ett tillstånd som är meddelat med stöd av 9 kap. 6 § eller 11 kap. 9 § miljöbalken i dess äldre lydelse eller motsvarande äldre bestämmelser ska i fortsättningen gälla som ett miljötillstånd som är meddelat med stöd av 20 kap.
5. Äldre bestämmelser med krav på miljörapport gäller i stället för 26 kap. 20 § för sådana miljöpåverkande verksamheter som tidigare omfattades av tillståndsplikt och som har tillstånd enligt denna balk, men som enligt de nya bestämmelserna är granskningspliktiga.

Enligt *punkten 1* träder lagen i kraft den 1 januari 2028.

Enligt *punkten 2* ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande av sådana mål och ärenden till dess

målet eller ärendet är slutligt avgjort. Ett ärende om miljöprövning ska anses inlett när ansökan om tillstånd kom in till prövningsmyndigheten eller när anmälan inkom till prövningsmyndigheten (tidigare tillsynsmyndigheten). Mål och ärenden som har inletts i mark- och miljödomstol, länsstyrelse eller kommun ska således prövas av dessa instanser och därefter följa den instansordning som gäller enligt äldre bestämmelser.

Enligt *punkten 3* ska de nya bestämmelserna inte tillämpas vid prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel om verksamheten omfattas av en sådan nationell plan för moderna miljövillkor som avses i 11 kap. 28 § miljöbalken. Dessa mål ska således även framöver prövas av mark- och miljödomstol som första instans. Vidare ska prövningen göras enligt äldre bestämmelser om omprövning för moderna miljövillkor.

Enligt *punkten 4* ska tillstånd som är meddelade med stöd av 9 kap. 6 § eller 11 kap. 9 § miljöbalken i dess äldre lydelse eller motsvarande äldre bestämmelser i fortsättningen gälla som miljö-tillstånd som är meddelade med stöd av 20 kap. miljöbalken, om verksamheten eller åtgärden är sådan att den omfattas av krav på miljöprövning enligt nya 20 kap. miljöbalken. Övergångsbestämmelsen tydliggör således att namnbytet till ”miljötillstånd” inte per automatik medför att tidigare tillstånd och andra beslut enligt miljöbalken behöver omprövas eller skulle sakna rättskraft. Bestämmelsen innebär således inte att de äldre tillstånden har fått ändrade benämningar. Om ett tidigare tillstånd ändras medför bestämmelsen dock att den beslutade ändringen utgör ett miljötillstånd.

Enligt *punkten 5* gäller äldre bestämmelser med krav på miljörapport fortfarande för sådana miljöpåverkande verksamheter som omfattades av tillståndsplikt enligt äldre bestämmelser och som har ett tillstånd enligt miljöbalken, men som med de nya bestämmelserna är granskningspliktiga och därför inte automatiskt omfattas av krav på miljörapport enligt 26 kap. 20 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 15.1 och 15.2.1.

17.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1929:405) med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929

1 §

Ansökan i mål eller ärende, som jämlikt konventionen *inleds* vid *Miljöprövningsmyndigheten*, *ska inges* i ett exemplar.

Ska enligt art. 14 av konventionen ansökan vara åtföljd av förklaring, som avses där, och är sådan förklaring *inte* bilagd ansökningen, *ska* den avvisas. Vad som nu *har* sagts *gäller inte* i fråga om ansökan av norska staten.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Bestämelsen om att fler exemplar ska ges in upphävs. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

3 §

Miljöprövningsmyndigheten ska, så snart kungörelse *har* utfärdats om ansökningsmålet, översända ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen till Utrikesdepartementet för att tillställas vederbörande norska myndighet. Sedan den förberedande skriftväxlingen *har* avslutats, får fortsatt behandling av målet eller ärendet *inte* äga rum, innan det från Utrikesdepartementet kommit underrättelse som avses i 4 eller 5 §.

Finner *Miljöprövningsmyndigheten* med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den utredning som ytterligare behövs, att frågan bör behandlas av kommission, får framställning om detta sändas till Utrikesdepartementet, varefter regeringen meddelar beslut i anledning av framställningen.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken.

Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

4 §

Har till Utrikesdepartementet inkommit meddelande, att samtycke å norsk sida *inte krävs* eller att samtycke givits utan att därför uppställts villkor, *ska Miljöprövningsmyndigheten underrättas om detta*.

Har samtycke vägrats, *ska* besked därom meddelas *Miljöprövningsmyndigheten, som då ska avslå ansökan*.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken.

Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

5 §

Om det för samtycke, som *har* givits på norsk sida, uppställts särskilda villkor, ankommer det på regeringen att besluta huruvida regeringen vill förbehålla sig prövningen av fråga, som avses i andra punkten av art. 20 i konventionen. Sedan den prövning som kan föranledas av detta *har* ägt rum, *ska* underrättelse om regeringens beslut samt de från norsk sida meddelade villkoren tillställas *Miljöprövningsmyndigheten* för den vidare prövning, som med iakttagande av nämnda beslut och villkor *krävs* för målets eller ärendets avgörande.

Får regeringen enligt första stycket förbehålla sig prövningen av en viss fråga och är verksamheten av sådan beskaffenhet att på grund av en bestämmelse i miljöbalken en fråga *om* verksamheten kunnat provas av regeringen, *ska prövningen* företas i ett sammanhang.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

8 §

Förklaring, som avses i art. 14 av konventionen, meddelas av regeringen.

Den, som vill *få* en sådan förklaring, *behöver ansöka om detta hos Miljöprövningsmyndigheten*. I *ansökan ska* så fullständigt som möjligt *beskrivas* verksamhetens beskaffenhet, omfattning och *påverkan på* det vattenområde som kan komma att beröras. *Miljöprövningsmyndigheten ska* med eget yttrande *överlämna ansökan* till Utrikesdepartementet.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Enligt 20 kap. 3 § miljöbalken är en förklaring enligt denna paragraf ett ärende om miljöprövning och en sådan ansöks därför om hos Miljöprövningsmyndigheten. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

9 §

När en ansökan om en verksamhet, som har getts in till myndighet i Norge, har inkommit till Utrikesdepartementet, ska departementet överlämna ansökan jämte tillhörande bilagor till Miljöprövningsmyndigheten. Vad som nu har sagts ska även gälla i fråga om upplysningar som avses i tredje punkten av art. 15 i konventionen.

Sedan de i första stycket avsedda handlingarna *har* inkommit till Miljöprövningsmyndigheten ska denna genast utfärda kungörelse om ansökan. Kungörelsen ska innehålla dels uppgift om verksamhetens beskaffenhet och omfattning samt de verkningar som därav kan väntas uppkomma inom svenskt område, dels underrättelse om vad sakägare, som hos norsk myndighet *vill* framställa *invändning* i anledning av verksamheten, har att iaktta samt om att *invändningar* i anledning av ansökan ska inom en viss, i kungörelsen utsatt tid insändas till Miljöprövningsmyndigheten. Kungörelsen ska innehålla tillkännagivande att ett exemplar av ansökningshandlingarna finns tillgängligt på Miljöprövningsmyndighetens kansli eller på annan lämplig plats som Miljöprövningsmyndigheten bestämmer. Genom Miljöprövningsmyndighetens försorg ska kungörelsen så snart det kan ske införas i ortstidning. Ett exemplar av kungörelsen ska dessutom sändas till Utrikesdepartementet, Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelsen och andra statliga myndigheter vilkas verksamhet kan beröras av ansökan samt till berörda kommuner.

Om det sedan kungörelse *har* utfärdats från myndighet i Norge kommer underrättelse om frågans fortsatta behandling där, ska också ett sådant meddelande kungöras *vid* Miljöprövningsmyndigheten.

Är verksamheten av beskaffenhet, att någon menlig inverkan därav här i riket uppenbarligen *inte* är att *förvänta, krävs inte sådan* kungörelse, som ovan *har* nämnts.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

10 §

Om verksamheten *kan antas vara* till men för allmänna intressen såsom samfärdsel eller flottning eller fiske av någon betydenhet eller för vattenreglering eller torrläggning, som redan *har* verkställts eller med sannolikhet *kan komma att verkställas*, ska Miljöprövningsmyndigheten inhämta yttrande från

1. myndighet, som i sådant hänseende *har att bevaka det allmänna intresset*,
2. styrelse eller syssloman för verksamhet, som *berörs av frågan*.

Ett yttrande ska inkomma till Miljöprövningsmyndigheten inom den tid som myndigheten *har bestämt i kungörelsen*.

Paragrafen har ändrats med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

11 §

Sedan den enligt 9 § utsatta tiden för *invändningars* insändande *har* utgått, ska Miljöprövningsmyndigheten till regeringen avge yttrande huruvida enligt art. 12 av konventionen samtycke till verksamheten på svensk sida kan anses erforderligt samt huruvida till följd av omfattningen och beskaffenheten av den utredning, som ytterligare behövs, frågan om verksamheten bör behandlas av kommission. Om det med hänsyn till utredningens fullständighet kan ske, bör Miljöprövningsmyndigheten också meddela huruvida samtycke bör lämnas och för sådant fall avge förslag till de villkor, som därför bör uppställas. Yttrandet ska åtföljas av samtliga till ärendet hörande handlingar. Avskrift av regeringens beslut i ärendet ska tillställas Miljöprövningsmyndigheten.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

14 §

Förklaring som avses i art. 22 av konventionen, meddelas av Miljöprövningsmyndigheten. Ansökan om sådan förklaring inges till Miljöprövningsmyndigheten. Görs ansökan efter utgången av den i art. 22 stadgade tiden, ska den avvisas av myndigheten.

I samband med förklaring, som *har* nämnts i första stycket, *ska* också prövning äga rum av fråga som avses i art. 3 mom. 2 om besked *därom krävs för att verksamheten ska kunna tillåtas enligt miljöbalken*.

Finner Miljöprövningsmyndigheten att ansökningshandlingarna inte innehåller behövliga upplysningar för behandlingen av en fråga, som avses i denna paragraf, får myndigheten förelägga sökanden att inom viss tid komplettera ansökan vid äventyr att om det försummas, ansökan kan komma att avvisas.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Enligt 20 kap. 3 § miljöbalken är en förklaring enligt denna paragraf ett ärende om miljöprövning. En ansökan om en sådan förklaring ges in till Miljöprövningsmyndigheten, som prövar ärenden om miljöprövning. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

15 §

Bestämmelserna om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken gäller i tillämpliga delar vid handläggningen av sådana ansökningar som avses i 14 §.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Förfaranderegler för Miljöprövningsmyndighetens handläggning i ärenden om miljöprövning finns i 20 kap. miljöbalken. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

23 §

Föreläggande, varom stadgas i art. 29 av konventionen, meddelas av *Miljöprövningsmyndigheten*.

Då ombud enligt nämnda artikel *har* utsetts, *ska* underrättelse därom jämte uppgift å ombudets namn och adress införas i en eller flera av ortens tidningar samt i allmänna tidningarna. Sker ändring i förhållande, som tidigare *har* kungjorts, *ska* den på samma sätt offentliggöras. Uppgifter, som nu nämnts, *ska* införas i en hos *Miljöprövningsmyndigheten* tillgänglig förteckning.

Kostnad för kungörelse, som avses i denna paragraf, får uttas i den ordning som är föreskriven för lösen för expedition.

Paragrafen ändras på så sätt att länsstyrelsen ersätts med Miljöprövningsmyndigheten. Enligt tidigare lydelse meddelade länsstyrelsen föreläggande. Det ansvaret förs över till Miljöprövningsmyndigheten som, i förekommande fall, ska meddela förelägganden om att tillståndsinnehavare ska utse ett av myndigheten godkänt ombud. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.1.

17.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:627) om utnyttjande av vattenkraft vid krig

2 §

För bättre utnyttjande av vattenkraft får, efter ansökan hos *Miljöprövningsmyndigheten* enligt miljöbalken, *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt denna lag lämnas till tillfällig vattenreglering eller annan vattenverksamhet, som avses i 11 kap. 3 § 1–5 miljöbalken, eller också ändrade bestämmelser meddelas om innehållande eller tappning av vatten, om åtgärden provas ur allmän synpunkt medföra fördelar, som överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljöbalken. Likaså ändras paragrafen som en följd av de nya bestämmelserna om tillståndsprövning i form av miljötillstånd eller igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare bestämmelser om tillståndsprövning enligt 11 kap. miljöbalken. Hänvisningen till 11 kap. miljöbalken avseende vilka åtgärder som lagen omfattar ändras till följd av en tidigare ändring i miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

4 §

Miljötillstånd eller igångsättningsbesked till vattenverksamhet enligt denna lag ska meddelas för viss tid, högst tre år.

Sedan tiden för *miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet* eller om nytt *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* meddelats, tiden därför gått till ända, ska sökanden vidta de åtgärder som erfordras för att återställa förhållandena i lämpligt skick. *Miljöprövningsmyndigheten* har att i samband med

miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet meddela erforderliga bestämmelser härom.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljöbalken. Likaså ändras paragrafen som en följd av de nya bestämmelserna om tillståndsprövning i form av miljötillstånd eller igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare bestämmelser om tillståndsprövning enligt 11 kap. miljöbalken. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

7 §

Bestämmelserna i 17 kap. 4 a § miljöbalken ska inte gälla i fråga om vattenverksamhet enligt denna lag.

Om prövningsmyndigheten har bedömt att en vattenverksamhet enligt denna lag omfattas av tillståndsplikt finns regler om undantag för kraven på specifik miljöbedömning i 6 kap. 27 a och b §§ miljöbalken.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om tillståndsprövning i 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare bestämmelser om tillståndsprövning enligt 11 kap. miljöbalken.

I *första stycket* framgår nu endast att bestämmelsen om regeringen tillåtlighetsprövning på kommunfullmäktiges begäran enligt 17 kap. 4 a § miljöbalken inte är tillämplig vid prövning enligt lagen.

I *andra stycket* har det införts en upplysning om att det finns undantag för kraven på specifik miljöbedömning i 6 kap. 27 a och b §§ miljöbalken. Dessa regler om undantag blir relevanta att tillämpa om Miljöprövningsmyndigheten bedömer att verksamheten eller åtgärden kan antas medför en betydande miljöpåverkan och därför omfattas av tillståndsplikt och krav på specifik miljöbedömning. Då lagen endast är tillämplig i krig bör undantag från krav på specifik miljöbedömning som utgångspunkt kunna meddelas.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

9 §

Vid meddelande av *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till vattenverksamhet enligt denna lag får *Miljöprövningsmyndigheten*, om det behövs för att undvika dröjsmål med verksamheten, skjuta upp frågan om de föreskrifter som erfordras angående ersättning, avgifter eller annat. Därvid tillämpas 20 kap. 31 § *andra och tredje styckena samt* 32 § miljöbalken.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljöbalken. Likaså ändras paragrafen som en följd av de nya bestämmelserna om tillståndsprövning i form av miljötillstånd eller igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare bestämmelser om tillståndsprövning enligt 11 kap. miljöbalken. Hänvisningen till 22 kap. 27 § miljöbalken ändras till följd av en ny placering i miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

10 §

Ersättning, som *bestäms i pengar, får* fastställas att *betalas* för år eller del av år, så länge verksamheten pågår. Har *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till verksamheten tagits i anspråk, *ska* sådan ersättning utgå för hela den tid därefter, för vilken *miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet* meddelats, om *inte Miljöprövningsmyndigheten* förordnar *på annat sätt*.

När *det finns skäl* får *Miljöprövningsmyndigheten* höja eller sänka ersättning, som fastställts att utgå för år eller del av år, eller meddela nya eller ändrade bestämmelser om vidtagande av åtgärder, som *kan behövas* för att *tillgodose* allmän eller enskild rätt.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljöbalken. Likaså ändras paragrafen som en följd av de nya bestämmelserna om tillståndsprövning i form av miljötillstånd eller igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare bestämmelser om tillståndsprövning enligt 11 kap. miljöbalken. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

11 §

Miljöprövningsmyndighetens beslut, varigenom meddelats bestämmelser om skyldighet att förebygga eller avhjälpa skada eller olägenhet till följd av vattenverksamhet enligt denna lag eller att *betala* ersättning därför, *ska verkställas* som om det *har fått* laga kraft, *om inte annat bestämts och miljö-tillståndet eller igångsättningsbeskedet för verksamheten tagits i anspråk*.

Belopp, som i enlighet med *Miljöprövningsmyndighetens* beslut ned-satts hos länsstyrelsen eller *betalats* i annan ordning *får inte* återkrävas.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljöbalken. Likaså ändras paragrafen som en följd av de nya be-stämmelserna om tillståndsprövning i form av miljötillstånd eller igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare bestäm-melser om tillståndsprövning enligt 11 kap. miljöbalken. Övriga ändringar syftar till att modernisera språket i paragrafen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

12 §

Anspråk på ersättning för skada, förlust eller intrång som inte förutsetts av *Miljöprövningsmyndigheten* ska, för att få tas upp till prövning, anmälas till mark- och miljödomstolen inom fem år eller den längre tid, högst tolv år, som *Miljöprövningsmyndigheten* kan ha föreskrivit, räknat från det tiden för *miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet* eller, om nytt *miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked* meddelats, tiden därför gått till ända. Om en vattenverksamhet enligt denna lag efterföljs av en vattenverksamhet som fått *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt miljöbalken, får anspråk med anledning av den förra verksamheten framställas inom den tid som gäller för den senare verksamheten enligt 24 kap. 18 § tredje eller fjärde stycket miljöbalken. Anmälan om ersättningsanspråk ska vara skriftlig och den ska ges in till mark- och miljödomstolen i två exemplar. Mark- och miljödomstolen ska i domen erinra om vad skadelidande har att iakttä.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljöbalken. Likaså ändras paragrafen som en följd av de nya be-stämmelserna om tillståndsprövning i form av miljötillstånd eller igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare bestäm-melser om tillståndsprövning enligt 11 kap. miljöbalken. Anmälan

om ersättningsanspråk med anledning av oförutsedd skada ska all-
tjämt prövas av mark- och miljödomstolen. Paragrafen har också
ändrats språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

16 §

I mål enligt denna lag *ska* ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte
kungörelsen av *Miljöprövningsmyndigheten* tillställas länsstyrelsen i det
län, inom vilket vattenverksamheten huvudsakligen *ska* utövas.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid Miljö-
prövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare
tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljö-
balken. Det tidigare andra stycket upphävs av samma skäl. Övriga
ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

17 §

I *ärenden* enligt denna lag får på begäran av sökanden *Miljöprövningsmyn-
digheten* i brådskande fall medge att åtgärder för vattenverksamheten vid-
tas, innan frågan om sådana åtgärder slutligen avgörs. Är fråga om åtgärd,
som omfattar vidlyftigare arbete, eller är avsevärt intrång på allmän eller en-
skild rätt att befara därav, får förordnande meddelas endast om riket är i krig.

När synnerliga skäl föreligger, får *Miljöprövningsmyndigheten* i *ärenden*
enligt denna lag medge sökanden att utan hinder av bestämmelsen i 11 kap.
10 § miljöbalken påbörja arbete, som där avses.

Miljöprövningsmyndighetens beslut enligt denna paragraf gäller omedel-
bart, men det kan ändras när förhållandena föranleder det.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid
Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter
tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap.
miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

18 §

Är riket i krig och är med hänsyn till kraftförsörjningen oundgängligen erforderligt att åtgärd, som avses i 2 §, vidtas utan dröjsmål, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordna att åtgärden får, ändå att den är av beskaffenhet att *Miljöprövningsmyndighetens* medgivande därtill *ska* inhämtas, vidtas utan föregående prövning av *Miljöprövningsmyndigheten*. Vidtar någon åtgärd med stöd av vad nu sagts, ska han *eller hon* ofördröjligen efter dess verkställande göra ansökan hos *Miljöprövningsmyndigheten* om godkännande av åtgärden.

I fråga om ansökan, som i första stycket sägs, och påföljd för underlåtenhet att göra sådan ansökan gäller vad i miljöbalken stadgas för fall som avses i 2 kap. 4 § *miljöprövningsförordningen*.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

19 §

Säkerhet, som avses i 20 kap. 31, 32 och 37 §§ miljöbalken, *ska* i ärenden, varom är fråga i denna lag, gälla all ersättning, som *inte ska betalas* innan meddelat tillstånd *tas* i anspråk, *även sådana* kostnader för åtgärd, som *Miljöprövningsmyndigheten* kan ha föreskrivit med stöd av 4 § andra stycket.

Paragrafen följdändras med anledning av att miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljöbalken. Likaså ändras paragrafen som en följd av de nya bestämmelserna om tillståndsprövning i form av miljötillstånd eller igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare bestämmelser om tillståndsprövning enligt 11 kap. miljöbalken. Hänvisningen till 22 kap. 27 och 28 §§ miljöbalken ändras till följd av en ny placering i miljöbalken.

Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.2.

17.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

3 a §

Vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den tillämpas 2 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om *Miljöprövningsmyndighetens* handläggning i 20 kap. 24 § miljöbalken. Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Vid prövning av tillstånd att utvinna naturtillgångar från kontinentalsockeln tillämpas dessutom 3 och 4 kap. miljöbalken.

För verksamheter och åtgärder som ska provas för ett tillstånd att genom borrhning eller sprängning utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den ska

1. bestämmelserna om planer och annat underlag i 3 kap. 11 och 12 §§ och 5 kap. 18 § miljöbalken tillämpas,

2. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en *granskning* enligt 6 kap. 23 och 24 §§ har gjorts, och

3. en specifik miljöbedömning görs, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas.

Paragrafens första och tredje stycken ändras.

I *första stycket* görs en följdändring med anledning av att miljöprövning vid Miljöprövningsmyndigheten enligt 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare tillståndsprövning i mark- och miljödomstol enligt 22 kap. miljöbalken. Tidigare hänvisning till 22 kap. 13 § miljöbalken ersätts av en hänvisning till 20 kap. 24 § miljöbalken.

I *tredje stycket* görs följdändringar med anledning av den ändrade regleringen om miljöbedömningar i 6 kap. miljöbalken. En av följdändringarna innebär att den tidigare fjärde punkten upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.3.

10 a §

Gäller ett tillstånd enligt denna lag en verksamhet som *ska* bedrivas utanför territorialgränsen, får regeringen, om det finns särskilda skäl, som villkor för tillståndet ange att *tillståndsprövning* enligt 20 kap. miljöbalken *ska* ske hos den myndighet som regeringen bestämmer. Detta gäller dock endast om tillstånd enligt 20 kap. miljöbalken behövs för en motsvarande verksamhet innanför territorialgränsen.

Miljöbalken *ska* tillämpas på en verksamhet som omfattas av villkor enligt första stycket. Regeringen *ska* ange vilken myndighet som *ska* utöva tillsyn enligt miljöbalken över verksamheten.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om tillståndsprövning i form av miljötillstånd eller igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken ersätter tidigare bestämmelser om tillståndsprövning enligt 9 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.3.

17.5 Förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)

9 kap.

1 §

Anläggningsarbete eller liknande åtgärd *ska* efter beslut av lantmäterimyndigheten verkställas under förrättningen som ett för sakägarna gemensamt arbete enligt denna lag, om det främjar fastighetsregleringens syfte och arbetet ej lämpligen bör ombesörjas av enskild sakägare.

Ett beslut enligt första stycket får inte avse företag som skulle väsentligt ändra arten och omfattningen av regleringen.

Beslutet får inte heller avse vattenverksamhet, utom

1. sådan dränering av jordbruksmark som enligt *föreskrifter som är meddelade med stöd av 20 kap. 7 § miljöbalken* inte kräver *miljötillstånd eller igångsättningsbesked*, och

2. annan markavvattning, vars inverkan på vattenförhållandena uppenbarligen inte skadar vare sig allmänna eller enskilda intressen.

Kan till följd av andra stycket vattenverksamhet eller annat företag icke utföras som gemensamt arbete enligt denna lag eller är sådant utförande icke lämpligt, får lantmäterimyndigheten förordna om prövning enligt miljöbalken och lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet eller enligt anläggningslagen.

Paragrafen ändras som en följd av den nya tillstånds- och granskningsplikten enligt 20 kap. 6 § miljöbalken och 2 kap. miljöprövningsförordningen och de möjligheter till undantag från denna som framgår av föreskrifter som är meddelade med stöd av 20 kap. 7 § miljöbalken. Sådana föreskrifter om undantag finns i 2 kap. 3 § miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i 14.16.16.

17.6 Förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948)

3 a §

Vid prövning av ärenden enligt denna lag tillämpas 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken. Fastställande av vägplan enligt denna lag ska då jämföras med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om *Miljöprövningsmyndighetens* handläggning i 20 kap. 24 § miljöbalken.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken och att 22 kap. miljöbalken därmed upphävs. Paragrafen ändras på så sätt att hänvisningen till 22 kap. 13 § miljöbalken ersätts med en hänvisning till 20 kap. 24 § miljöbalken. Bestämmelsen i 20 kap. 24 § miljöbalken motsvarar tidigare 22 kap. 13 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.4.

17.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

23 §

I fråga om klander av beslut vid sammanträdet äger 15 § motsvarande tillämpning.

Har fastighetsbildnings- eller anläggningsbeslut eller tillståndsbeslut enligt miljöbalken meddelats, får sammanträde för bildande av samfällighetsförening hållas innan beslutet om samfällighetens bildande *fått* laga kraft. Som delägare anses då ägaren av fastigheten och annan som enligt beslutet ska ha del i samfälligheten. Beslut som fattas vid sammanträdet gäller endast under förutsättning att fastighetsbildnings-, anläggnings- eller tillståndsbeslutet *får* laga kraft eller, i fråga om anläggningsbeslut, att förordnande meddelas enligt 27 a § anläggningslagen (1973:1149) eller 20 kap. 37 § första stycket miljöbalken.

Paragrafen följdändras som en följd av att 22 kap. miljöbalken upphävs. Den tidigare hänvisningen till 22 kap. 28 § första stycket miljöbalken ersätts med en hänvisning till 20 kap. 37 § första stycket miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.16.

17.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:997) om vattenförbund

12 §

I fråga om förrättning enligt denna lag *ska* bestämmelserna i 12 kap. vattenlagen (1983:291) fortfarande gälla i tillämpliga delar, i den mån *inte* annat följer av vad nedan sägs. Vad som sägs i 12 kap. vattenlagen om vatten-domstol *ska* gälla mark- och miljödomstol *utom 25 och 28 §§ som ska gälla Miljöprövningsmyndigheten*.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Dessa ärenden handläggs i stället av Miljöprövningsmyndigheten. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.5.

17.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

4 §

Koncession får meddelas endast om det från allmän synpunkt är lämpligt att ledningen dras fram och används och sökanden är lämplig att utöva verksamhet som avses med koncessionen.

Koncession får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Vid koncessionsprövning ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För verksamheter och åtgärder som ska prövas för en koncession ska 1. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en *granskning* enligt 6 kap. 23 och 24 §§ har gjorts, och

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas.

Paragrafens *tredje stycke* ändras med anledning av den ändrade regleringen om miljöbedömningar i 6 kap. miljöbalken. Ändringen innebär bl.a. att den tidigare tredje punkten upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.6.

17.10 Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

4 §

Bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter ska inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. samma balk eller med stöd av annan lag.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ och 20 kap. 6 § miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen.

Paragrafen har ändrats som en följd av de nya reglerna om miljöprövning, miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen har också ändrats språkligt.

Andra stycket har ändrats genom att en hänvisning till 20 kap. 6 § miljöbalken har lagts till där de nya bestämmelserna om miljötillstånd och igångsättningsbesked finns. Hänvisningen omfattar också sådana föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen. Sådana föreskrifter finns i 2 kap. miljöprövningsförordningen. Termen tillstånd har behållits i bestämmelsen eftersom den omfattar både miljötillstånd och igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.7.

14 §

Den produktiva skogsmarkens ägare är skyldig att enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer underrätta Skogsstyrelsen om

1. avverkning och uttag av skogsbränsle som ska äga rum på hans eller hennes mark,

2. sådan dikning i samband med avverkning som inte kräver miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 20 kap. 6 § miljöbalken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

3. vad han eller hon avser att göra för att tillgodose naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen i samband med avverkning på hans eller hennes mark,

4. vad han eller hon avser att göra för att tillgodose rennäringens intressen i samband med avverkning på hans eller hennes mark inom renskötselns året-runt-marker, och

5. vad han eller hon avser att göra för att trygga återväxten av skogen.

Paragrafen har ändrats som en följd av de nya reglerna om miljöprövning, miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

Andra punkten har ändrats genom att termen tillstånd har ersatts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Detta för att tydliggöra att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses. Vidare har hänvisningen till miljöbalken följdändrats.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.7.

17.11 Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

2 kap. Indelning av byggnader och mark

4 §

Mark ska indelas i de ägoslag som anges i det följande. Mark som är vattentäckt ska indelas endast om den är täktmark. Indelningen får inte påverkas av förekomsten av byggnad som ska rivas (saneringsbyggnad) eller av byggnad eller byggnader vars sammanlagda taxeringsvärde inte skulle uppgå till 50 000 kronor.

Tomtmark Mark som upptas av småhus, ägarlägenheter, hyreshus, kraftverksbyggnad, industribyggnad, specialbyggnad eller övrig byggnad samt trädgård, parkeringsplats, upplagsplats, kommunikationsutrymme m.m., som ligger i anslutning till en sådan byggnad.

Mark till fastighet, som är bebyggd med småhus, hyreshus, kraftverksbyggnad, industribyggnad, specialbyggnad eller övrig byggnad, ska i sin helhet utgöra tomtmark, om fastigheten ligger i ett ägoskifte och har en total areal som inte överstiger två hektar. Detta ska dock inte gälla om fastighetens mark till någon del ska taxeras tillsammans med annan egendom enligt reglerna i 4 kap.

Vad nu har sagts om tomtmark ska också gälla mark till obebyggd fastighet, som har bildats för byggnadsändamål under de senaste två åren. Har fastigheten bildats längre tillbaka i tiden ska marken utgöra tomtmark endast om det är uppenbart att den får bebyggas. I övriga fall ska obebyggd mark anses som tomtmark endast om marken enligt detaljplan utgör kvartersmark för

enskilt bebyggande och det inte är uppenbart att bebyggelsen inte ska genomföras. Detsamma gäller om det finns giltigt bygglov eller tillstånd enligt ett förhandsbesked enligt plan- och bygglagen (2010:900), avseende sådan byggnad som anges i andra stycket.

Täktmark Mark för vilken *miljötillstånd eller igångsättningsbesked för täkt enligt 20 kap. miljöbalken* gäller. Med *sådant tillstånd* ska jämföras pågående täkt. Byggnad på täktområde för täktens utnyttjande hindrar inte att marken indelas som täktmark.

Åkermark Mark som används eller lämpligen kan användas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöjas.

Betesmark Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöjas.

Produktiv skogsmark med avverkningsrestriktioner Produktiv skogsmark som omfattas av avverkningsrestriktioner. Med produktiv skogsmark avses detsamma som i 2 § skogsvårdslagen (1979:429). Med avverkningsrestriktioner avses avverkningsförbud, krav på överhållning, maximering av hyggesstorlek eller virkesuttag eller barrskogsförbud enligt bestämmelser om naturreservat eller biotopskyddsområden.

Produktiv skogsmark utan avverkningsrestriktioner Produktiv skogsmark som inte omfattas av avverkningsrestriktioner. Med produktiv skogsmark och avverkningsrestriktioner avses detsamma som i definitionen av produktiv skogsmark med avverkningsrestriktioner.

Skogligt impediment Improduktiv skogsmark samt träd- och buskmark. Med improduktiv skogsmark avses skogsmark som inte är produktiv skogsmark. Med skogsmark samt träd- och buskmark avses detsamma som i 2 och 2 a §§ skogsvårdslagen.

Övrig mark Mark som inte ska utgöra något av de tidigare nämnda ägoslagen.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljö-tillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Följdändringen görs i förklaringen av vad som ska räknas som täktmark.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.16.

17.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader

2 §

Säkerhet behöver inte ställas i

1. mål som handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbets-tvister,

2. mål och ärenden vid mark- och miljödomstol enligt

– jordabalken,

– 21 kap. 1 § första stycket 5 miljöbalken som avser ersättning vid ingripande av det allmänna,

– lagen (1933:269) om ägofred,

– lagen (1945:119) om stängselskyldighet för järnväg m.m.,

– fastighetsbildningslagen (1970:988),

– rennäringslagen (1971:437),

– väglagen (1971:948),

– lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering,

– lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning,

– expropriationslagen (1972:719),

– lagen (1973:1084) om avveckling av vissa godmanskap för delägare i skifteslag,

– ledningsrättslagen (1973:1144),

– anläggningslagen (1973:1149),

– lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,

– bostadsförvaltningslagen (1977:792),

– lagen (1978:160) om vissa rörledningar,

– jordförvärvslagen (1979:230),

– skogsvårdslagen (1979:429),

– lagen (1985:139) om ersättning för intrång i enskild fiskerätt,

– kulturmiljölagen (1988:950),

– minerallagen (1991:45),

– bostadsrättslagen (1991:614),

– lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,

– ellagen (1997:857),

- lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar,
 - naturgaslagen (2005:403), och
 - plan- och bygglagen (2010:900),
3. växelmål och checkmål,
 4. mål som har tagits upp efter offentlig stämning, och
 5. mål vid förvaltningsdomstol.
- Säkerhet behöver inte heller ställas i annat fall om talan väcks genom genstämning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om i vilka fall en utländsk kärende inte behöver ställa säkerhet för rättegångskostnader. Enligt paragrafens första stycke 2 har hittills ett sådant fall varit mål och ärenden vid mark- och miljödomstol enligt 21 kap. 1 § första stycket 2 miljöbalken som är ansökningsmål. Regleringen i denna del har således avsett ansökningsmål om vattenverksamhet som inte prövas enligt regelverket i 11 kap. miljöbalken om den nationella planen för moderna miljövillkor (se särskilt 11 kap. 27 § miljöbalken).

Paragrafen ändras i angiven del eftersom ansökningsmål inte längre ska prövas av mark- och miljödomstolen. Prövningen av motsvarande verksamheter och åtgärder ska i stället utföras av en Miljöprövningsmyndighet. I myndighetens ärenden kommer inte frågor om rättegångskostnader att prövas. Det betyder att paragrafens hänvisning till 21 kap. 1 § första stycket 2 miljöbalken avseende den nämnda typen av ansökningsmål utgår.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.16.

17.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn

1 a §

Vid prövning av ärenden enligt denna lag ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om *Miljöprövningsmyndighetens* handläggning i 20 kap. 24 § miljöbalken.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken och att det är Miljöprövningsmyndigheten i stället för mark- och miljödomstol som ska inhämta sådant yttrande som avses i 20 kap. 24 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.8.

1 b §

I ett ärende enligt denna lag ska

1. frågan om farleden eller hamnen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras *av Miljöprövningsmyndigheten* i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en *granskning* enligt 6 kap. 23 och 24 §§ har gjorts,

2. en specifik miljöbedömning göras och information lämnas enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, *och*

3. Sjöfartsverket och berörda länsstyrelser omfattas av de samråd som ska ske.

Miljöprövningsmyndigheten ska ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken innan beslut fattas om att inrätta, utvidga eller avlysa allmän farled eller allmän hamn. Beslut i den frågan får inte överklagas.

I samband med prövningen av ett ärende enligt denna lag ska miljökonsekvensbeskrivningen och resultatet av samråd och yttranden beaktas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken ska tillämpas vid ärenden enligt lagen om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn. Ändringar görs med anledning av ändringarna i 6 kap. miljöbalken.

I *första punkten* tydliggörs att det är Miljöprövningsmyndigheten som ska meddela beslut i frågan om en farled eller hamn kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vidare tydliggörs att detta beslut ska fattas efter en granskning av farleden eller hamnen enligt 6 kap. 23 och 24 §§ miljöbalken. Hur granskningen ska gå till beskrivs i kommentaren till dessa bestämmelser.

I *andra punkten* ändras hänvisningarna till bestämmelserna om specifik miljöbedömning i 6 kap. miljöbalken som en följd av de förändringar som görs i 6 kap. miljöbalken.

De tidigare tredje och femte punkterna i första stycket samt andra stycket upphävs. Övervägandena finns i avsnitt 14.16.8.

17.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

5 c §

För en kärnteknisk anläggning som ska prövas för ett tillstånd att uppföra, inneha eller driva en sådan anläggning ska

1. bestämmelserna om planer och planeringsunderlag i 3 kap. 11 och 12 §§ och 5 kap. 18 § miljöbalken tillämpas,

2. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en *granskning* enligt 6 kap. 23 och 24 §§ har gjorts, och

3. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas.

Paragrafens *andra punkt* ändras med anledning av den ändrade regleringen om miljöbedömningar i 6 kap. miljöbalken. Den tidigare fjärde punkten slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.6.

17.15 Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

8 kap. Prövningsmyndigheter m.m.

1 §

Ärenden om beviljande av undersökningstillstånd eller bearbetningskoncession prövas av bergmästaren, om inte annat följer av 2 §. *Bergmästaren får avgöra ärenden om beviljande av undersökningstillstånd utan att någon annan sakägare än sökanden haft tillfälle att yttra sig.*

I ärenden om beviljande av bearbetningskoncession ska bergmästaren, *samråda med*

1. länsstyrelsen i det eller de län där koncessionsområdet ligger när det gäller tillämpningen av 3 kap. och 4 kap. 1–7 §§ miljöbalken, och

2. Miljöprövningsmyndigheten när det gäller tillämpningen av 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsen får i dessa fall besluta om arkeologisk utredning enligt 2 kap. 11 § kulturmiljölagen (1988:950).

Paragrafen ändras. Ändringen i *första stycket* är redaktionell och en följd av att paragrafer som utgångspunkt inte bör innehålla fler än tre stycken. Bestämmelsen om att bergmästaren får avgöra ärenden om beviljande av undersökningstillstånd utan att någon annan sakägare än sökanden haft tillfälle att yttra sig har således endast flyttats från det tidigare andra stycket till första stycket när paragrafen fick ett nytt tredje stycke.

Ändringen i *andra stycket* är en följd av att den nya Miljöprövningsmyndigheten tar över de uppgifter från länsstyrelsen som avser miljöbedömning av verksamheter och åtgärder enligt 6 kap. miljöbalken. För att tydliggöra ansvarsförhållandet mellan prövningsmyndigheter enligt sektorslagar, såsom bergmästaren, och Miljöprövningsmyndigheten vid tillämpning av 6 kap. miljöbalken tydliggörs det i 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken när det är Miljöprövningsmyndigheten som ansvarar för ett moment i processen och när det ansvaret generellt sett ligger på en prövningsmyndighet. Termen ”samråda” i 8 kap. 1 § andra stycket minerallagen ska förstås så att bergmästaren ska samråda med Miljöprövningsmyndigheten vid genomförandet av miljöbedömningsprocessen, men inte att ansvaret förflyttas från Miljöprövningsmyndigheten till bergmästaren för de moment där det står att miljöprövningsmyndigheten bär ansvaret i 6 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.13 och 14.16.9.

17.16 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

6 §

Vid prövning av tillstånd ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För verksamheter och åtgärder som ska provas för ett tillstånd ska, på samma sätt som om ansökan avser en verksamhet i Sverige,

1. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en *granskning* enligt 6 kap. 23 och 24 §§ har gjorts, och
2. en specifik miljöbedömning görs, information lämnas och samråd ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas.

Paragrafens *första punkt* ändras med anledning av den ändrade regleringen om miljöbedömningar i 6 kap. miljöbalken. Den tidigare punkten 3 slopas. Även det tidigare andra stycket slopas som en följd av att länsstyrelsen inte längre är s.k. MKB-myndighet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.6.

17.17 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.

1 §

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat. När det behövs för förståelsen av årsredovisningen ska översikten innehålla hänvisningar till och ytterligare upplysningar om de belopp som tas upp i andra delar av årsredovisningen.

Upplysningar ska även lämnas om

1. sådana förhållanden som inte ska redovisas i balansräkningen, resultaträkningen eller noterna, men som är viktiga för bedömningen av utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat,
2. sådana händelser av väsentlig betydelse för företaget som har inträffat under räkenskapsåret,
3. företagets förväntade framtida utveckling inklusive en beskrivning av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget står inför,
4. företagets verksamhet inom forskning och utveckling,
5. företagets filialer i utlandet,
6. antal och kvotvärde för de egna aktier som innehas av företaget, den andel av aktiekapitalet som dessa aktier utgör samt storleken av den ersättning som har betalats för aktierna,
7. antal och kvotvärde för de egna aktier som har förvärvats under räkenskapsåret, den andel av aktiekapitalet som dessa aktier utgör samt storleken av den ersättning som har betalats,
8. antal och kvotvärde för de egna aktier som har överlåtit under räkenskapsåret, den andel av aktiekapitalet som dessa aktier utgör samt storleken av den ersättning som har tagits emot, och
9. skälen för de förvärv eller överlåtelser av egna aktier som har skett under räkenskapsåret.

Om det är väsentligt för bedömningen av företagets ställning och resultat, ska det även lämnas följande upplysningar om användningen av finansiella instrument:

1. mål och tillämpade principer för finansiell riskstyrning och, för varje viktig typ av planerad affärshändelse där säkringsredovisning används, tillämpade principer för säkring, och

2. exponering för prisrisker, kreditrisker, likviditetsrisker och kassaflödesrisker.

Utöver sådan information som ska lämnas enligt första-tredje styckena ska förvaltningsberättelsen innehålla sådana hållbarhetsupplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning eller resultat och som är relevanta för den aktuella verksamheten, däribland upplysningar om miljö- och personalfrågor. Företag som bedriver verksamhet som är tillstånds-, *gransknings*- eller anmälningspliktig enligt miljöbalken ska alltid lämna upplysningar om verksamhetens påverkan på den yttre miljön.

Andra stycket 3–5, tredje stycket och fjärde stycket gäller inte mindre företag.

Paragrafens *fjärde stycke* ändras som en följd av att en ny granskningsplikt införs i 20 kap. 6 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.16.

17.18 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg

1 kap. Allmänna bestämmelser

3 §

Vid planläggning av järnväg och vid prövning av ärenden om byggande av järnväg ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken tillämpas. Fastställande av järnvägsplan enligt denna lag ska då jämföras med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska tillämpa det som sägs om *Miljöprövningsmyndighetens* handläggning i 20 kap. 24 § miljöbalken.

Vid planläggning, byggande och underhåll av järnväg ska hänsyn tas till både enskilda intressen och allmänna intressen såsom miljöskydd, naturvård och kulturmiljö. En estetisk utformning ska eftersträvas.

Paragrafen ändras på så sätt att hänvisningen till 22 kap. 13 § miljöbalken ersätts med en hänvisning till 20 kap. 24 § miljöbalken. Ändringen är en följd av att mark- och miljödomstol inte längre ska handlägga s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken och att 22 kap. miljöbalken därmed upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.4.

17.19 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus

1 §

Skatt (naturgrusskatt) *ska* betalas till staten enligt denna lag för brutet naturgrus om utvinningen av naturgruset sker för annat ändamål än mark-innehavarens husbehov och

1. sker med stöd av tillstånd som har lämnats enligt 11 *eller* 20 kap. miljöbalken eller vattenlagen (1983:291), eller

2. kräver *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt 20 kap. miljöbalken.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken.

I *första punkten* tydliggörs att tillstånd kan ha lämnats inte bara enligt 11 kap. miljöbalken och den numera upphävda vattenlagen utan också med stöd av bestämmelserna om miljötillstånd och igångsättningsbesked enligt 20 kap. miljöbalken. Både miljötillstånd och igångsättningsbesked räknas i detta sammanhang som tillstånd.

I *andra punkten* ersätts termen tillstånd med termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked eftersom det endast är krav på sådana tillstånd som avses i denna punkt.

Paragrafen moderniseras också språkligt.

Övervägandena finns i 14.16.16.

17.20 Förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288)

19 §

Ett ärende om miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 20 kap. miljöbalken till en anläggning som omfattas av bestämmelserna i denna lag eller till väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av en sådan anläggning får inte avgöras innan provning har skett enligt denna lag.

Paragrafen ändras som en följd dels av att Miljöprovningsmyndigheten tar över provningen av dessa anläggningar i första instans från domstol, dels av att vattenanläggningar ska provas enligt de nya bestämmelserna om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken. Det

tydliggörs också att det kan handla om både miljötillstånd och igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.16.

17.21 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

2 kap. Nätkoncession och ledningar vid trafikleder

17 §

Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter det att en *granskning* enligt 6 kap. 23 och 24 §§ har gjorts, *och*

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas.

Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet.

Paragrafens *första stycke första punkten* ändras med anledning av den ändrade regleringen om miljöbedömningar i 6 kap. miljöbalken.

Den tidigare punkten 3 slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.6.

35 §

Vid en omprövning enligt 31 § ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För den nätkoncession som ska omprövas ska

1. frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter det att en *granskning* enligt 6 kap. 23 och 24 §§ har gjorts, *och*

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas.

Paragrafens *andra stycke första punkten* ändras med anledning av den ändrade regleringen om miljöbedömningar i 6 kap. miljöbalken. Den tidigare punkten 3 slopas.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.6.

17.22 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken

17 §

Om en vattenanläggning har tillkommit utan tillstånd enligt vattenlagen (1983:291) eller motsvarande äldre lagstiftning eller om tillståndsfrågan beträffande en sådan anläggning är oklar, får den som äger anläggningen eller avser att utnyttja den för vattenverksamhet begära prövning av anläggningens laglighet hos *Miljöprövningsmyndigheten*.

Begärs *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* att ändra en vattenanläggning som har tillkommit utan tillstånd före miljöbalkens ikraftträdande, ska ansökan samtidigt göras om prövning av anläggningens laglighet.

Andra stycket gäller också när ansökan görs enligt 28 kap. 12 § miljöbalken om att få använda någon annans anläggning. Den som gör en sådan ansökan får även begära prövning av anläggningens laglighet.

En lagligförklaring får förenas med villkor.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett sådant villkor, döms till böter eller fängelse i högst två år.

Om en gärning som avses i femte stycket är att anse som ringa, döms inte till ansvar. En gärning är att anse som ringa om den framstår som obetydlig med hänsyn till det intresse som är avsett att skyddas genom straffbestämmelsen.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljöprövning, miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

Av *första stycket* framgår att en ansökan om lagligförklaring ska prövas av Miljöprövningsmyndigheten i stället för mark- och miljödomstolen. Någon ändring i sak är inte avsedd i fråga om hur en ansökan om lagligförklaring ska prövas eller följderna av ett villkorsbrott.

Överväganden finns i avsnitt 14.16.10.

28 §

Ärenden som gäller lagligförklaring enligt 17 § denna lag ska utgöra ärenden om miljöprövning enligt 20 kap. 3 § miljöbalken.

Reglerna i 16 kap. 13 § miljöbalken om en ideell förenings eller annan juridisk persons rätt att överklaga gäller även i de fall den överklagbara domen eller beslutet avser en lagligförklaring.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljöprövning, miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken och att mark- och miljödomstol inte längre ska pröva s.k. ansökningsmål.

Av första stycket framgår att ärenden som gäller lagligförklaring ska prövas som ett ärende om miljöprövning enligt 20 kap. 3 § miljöbalken.

Överväganden finns i avsnitt 14.16.10.

17.23 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

3 kap. markavvattningssamfälligheter

1 §

Ansöker någon om *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt miljöbalken till en markavvattning ska verksamheten bedrivas så att den blir till nytta även för en annan fastighet, om det begärs av ägaren till den andra fastigheten och det prövas lämpligt. Ägare av fastigheter för vilka markavvattningen medför nytta ska delta i verksamheten. Skyldighet att delta i annan markavvattning än dikning finns dock endast om det begärs av ägare till fastigheter som får mer än hälften av den beräknade nyttan av verksamheten.

Första stycket gäller även väghållare som inte är fastighetsägare, om vägen medför en avsevärd inverkan på markavvattningen.

För utförande och drift av verksamheten utgör deltagarna en samfällighet. *Miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet* till verksamheten samt anläggningar och rättigheter som hör till verksamheten är samfälliga för deltagarna.

När en samfällighet har bildats, gäller för samfälligheten vad som i denna lag och i miljöbalken föreskrivs om tillståndshavare eller ägare av en anläggning.

Inlöst mark är samfällig för de fastigheter som vid inlösen ägs av deltagare i samfälligheten och omfattas av markavvattningen.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljöprövning, miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras också språkligt.

I *första och tredje stycket* ersätts termen tillstånd av termerna miljö-tillstånd och igångsättningsbesked. Detta för att tydliggöra att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

2 §

För utförande och drift av verksamheten utgör deltagarna en samfällighet. *Miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet* till verksamheten samt anläggningar och rättigheter som hör till verksamheten är samfälliga för deltagarna.

När en samfällighet har bildats, gäller för samfälligheten vad som i denna lag och i miljöbalken föreskrivs om tillståndshavare eller ägare av en anläggning.

Inlöst mark är samfällig för de fastigheter som vid inlösen ägs av deltagare i samfälligheten och omfattas av markavvattningen.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljöprövning, miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. I *första stycket* ersätts termen tillståndet av termerna miljötillståndet och igångsättningsbeskedet. Detta för att tydliggöra att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

3 §

Kostnaderna för verksamhet som utgör markavvattning fördelas mellan deltagarna på grundval av andelstal som bestäms efter vad som är skäligt med hänsyn främst till den nytta var och en har av verksamheten.

Markavvattning *ska* delas in i avdelningar som avgränsas med hänsyn till olikheterna, om det med hänsyn till olikheter i naturförhållandena eller av någon annan anledning kan antas att ett visst område skulle få en avsevärt mindre kostnad i förhållande till nyttan av markavvattningen om ett annat område inte hade omfattats av verksamheten.

Vad deltagarna har kommit överens om kostnadsfördelningen *ska* läggas till grund för *beslutet om miljötillstånd eller igångsättningsbesked*, om borgenärer med panträtt i de fastigheter som ägs av deltagare och omfattas av markavvattningen medger det. Om en fastighet svarar för gemensam in-

teckning, krävs det dessutom de medgivanden från fastighetsägare och fordringshavare som föreskrivs för relaxation i 22 kap. 11 § jordabalken. Medgivande av rättsägare behövs inte, om överenskommelsen inte har väsentlig betydelse för dem.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljöprövning, miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras också språkligt.

I *tredje stycket* ersätts termen tillståndsbeslutet av beslutet om miljötillstånd eller igångsättningsbesked. Detta för att tydliggöra att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

4 kap. Bevattningssamfälligheter

1 §

Om flera ansöker om *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt miljöbalken till vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång och vattnet behöver fördelas mellan dem, får det vid meddelande av tillstånd bestämmas att tillståndshavarna *ska* utgöra en samfällighet för sådan fördelning (bevattningssamfällighet).

Om någon har fått *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till en vattentäkt för bevattning och någon annan *ansöker om miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till en ny vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får *Miljöprövningsmyndigheten*, om det finns särskilda skäl, vid meddelande av det nya tillståndet bestämma att tillståndshavarna *ska* utgöra en bevattningssamfällighet. Om en samfällighet bildas enligt första stycket får i stället bestämmas att den som redan har tillstånd *ska* ingå i samfälligheten.

Om, sedan en samfällighet har bildats, någon gör en ansökan om *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till en ny vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får *Miljöprövningsmyndigheten* vid meddelande av tillstånd till vattentäkten bestämma att tillståndshavaren *ska* ingå i samfälligheten.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken och att mark- och miljödomstol inte längre ska pröva s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

Första stycket ändras genom att termen tillstånd ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör

att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses.

Andra och tredje stycket ändras genom att termen tillstånd ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses. Andra och tredje stycket ändras också genom att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

2 §

Deltagarna i en bevattningssamfällighet fördelar tillgängligt vatten mellan sig, om det behövs på grund av vattenbrist eller någon annan omständighet eller om någon deltagare inte utnyttjar sin rätt att ta vatten. Vid fördelningen *ska* de villkor iakttas som har bestämts av *Miljöprövningsmyndigheten* i samband med att tillstånd meddelades.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Mark- och miljödomstol ersätts i andra meningen av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

3 §

Om det är lämpligt, får *Miljöprövningsmyndigheten* bestämma att gemensamma anläggningar för bevattning *ska* inrättas för samtliga eller vissa av dem som *ska* ingå i samfälligheten.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättnings-

besked för vattenverksamheter som första instans. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

7 §

Vad deltagarna har överenskommit om andelstalen och grunderna för avgiftsberäkningen *ska* läggas till grund för *Miljöprövningsmyndighetens beslut*, om borgenärer med panträtt i fastigheter som ägs av deltagare och omfattas av bevattningsverksamheten medger det. Om en fastighet svarar för gemensam inteckning, krävs dessutom de medgivanden från fastighetsägare och fordringshavare som föreskrivs för relaxation i 22 kap. 11 § jordabalken. Medgivande av rättsägare behövs inte, om överenskommelsen är väsentligen utan betydelse för dem.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Mark- och miljödomstol ersätts i första meningen av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

5 kap. Vattenregleringssamfälligheter

1 §

På yrkande av den som ansöker om eller har fått *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt miljöbalken till vattenreglering för kraftändamål *ska* mark- och miljödomstolen besluta att ägare av andra strömfall som får nytta av regleringen *ska* delta i regleringsverksamheten. Detta *ska* ske om mer än hälften av verksamhetens nytta belöper på de strömfall som tillhör den som framställer yrkandet och dem som förenat sig med denne samt varje strömfall som yrkandet avser är utbyggt eller kan beräknas bli utbyggt för kraftändamål inom den närmaste tiden.

Om någon ansöker om eller har fått *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt miljöbalken till vattenreglering för kraftändamål, *ska* Miljöprövningsmyndigheten på yrkande av ägaren av ett annat strömfall som får nytta av regleringen besluta att denne *ska* delta i verksamheten.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken och att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

Första stycket ändras på så sätt att termen tillstånd har ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses.

Andra stycket ändras genom att termen tillstånd ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses. Andra stycket ändras också på så sätt att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

3 §

Kostnaderna för regleringsverksamheten fördelas mellan deltagarna på grundval av andelstal som bestäms efter vad som är skäligt med hänsyn främst till den nytta var och en har av verksamheten.

Om en vattenreglering avser flera sjöar eller skilda sträckor i ett vattendrag och det på grund av detta behövs flera dammbyggnader eller särskilda anläggningar, *ska*, om det behövs, kostnaderna för varje sådan del av verksamheten beräknas särskilt och fördelas enligt grunderna i första stycket.

Vad deltagarna har överenskommit om kostnadsfördelningen *ska* läggas till grund för *Miljöprövningsmyndighetens beslut*, om borgenärer med panträtt i de fastigheter till vilka deltagarnas strömfall hör medger det. Om en fastighet svarar för gemensam inteckning, krävs det dessutom de medgivanden från fastighetsägare och fordringshavare som föreskrivs för relaxation i 22 kap. 11 § jordabalken. Medgivande av rättsägare behövs inte, om överenskommelsen är väsentligen utan betydelse för dem.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

I tredje stycket ersätts mark- och miljödomstol med Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten

prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

4 §

På yrkande av den som ansöker om eller har fått *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till vattenreglering för bevattning *ska* mark- och miljödomstolen besluta att andra som har tillstånd till vattentäkt för bevattning och som får stadigvarande fördel av regleringen genom förbättrade möjligheter att bevattna skall delta i regleringsverksamheten. Detta *ska* ske om den som framställer yrkandet och de som förenat sig med denne om verksamheten har större fördel av regleringsverksamheten än de som yrkandet avser.

Om någon ansöker om eller har fått *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till vattenreglering för bevattning, *ska* på yrkande av någon annan som har tillstånd till vattentäkt för bevattning och som får stadigvarande fördel av regleringen genom förbättrade möjligheter att bevattna beslutas att denne *ska* delta i verksamheten.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras också språkligt.

Första och andra stycket ändras genom att termen tillstånd ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

6 §

Har *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till vattenregleringsverksamhet meddelats på ansökan av flera som till gemensam nytta vill utföra verksamheten, utgör sökandena en samfällighet för utförande och drift av verksamheten, om de inte har kommit överens om annat.

Om vattenregleringsverksamhet, till vilken tillstånd har lämnats enligt första stycket, avser olika slag av ändamål, *ska* 1 och 4 §§ inte tillämpas.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras också språkligt.

Första stycket ändras genom att termen tillstånd ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

6 kap. Avgifter

1 §

Den som har *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till vattenverksamhet ska betala en årlig bygdeavgift som bestäms av *Miljöprövningsmyndigheten* att tas ut efter avgiftsenheter och avgiftsklasser enligt 2 och 3 §§, om verksamheten innebär

1. drift av ett vattenkraftverk,
2. vattenreglering som avser års- eller flerårsreglering,
3. vattenöverledning för något annat ändamål än kraftändamål, eller
4. ytvattentäkt.

Avser vattenverksamheten utvidgning av annan vattenverksamhet eller, om utvidgning tidigare har skett, flera andra vattenverksamheter, för vilka *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* har lämnats enligt miljöbalken, ska en gemensam avgift fastställas såsom för en enda verksamhet. Denna avgift ersätter tidigare avgifter.

Bygdeavgift ska enligt de närmare bestämmelser som meddelas av regeringen användas dels för att förebygga eller minska sådana skador av vattenverksamheten eller anläggningar för denna som inte har ersatts enligt 31 kap. miljöbalken och för att gottgöra sådana skador, dels för att tillgodose allmänna ändamål för den bygd som berörs av vattenverksamheten eller anläggningar för denna.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken och att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

Första och andra styckena ändras genom att termen tillstånd har ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses. Första stycket ändras också genom att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

4 §

Bygdeavgift *ska* tas ut från och med kalenderåret närmast efter det år då *miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet* till vattenverksamhet togs i anspråk till och med det år då verksamheten läggs ned.

Bygdeavgiften *ska* före varje kalenderårs utgång betalas till länsstyrelsen i det län där verksamheten huvudsakligen bedrivs.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras också språkligt.

Första stycket ändras genom att termen tillstånd har ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller en igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

5 §

Miljöprövningsmyndigheten eller tillsynsmyndigheten får, om det är lämpligare, i stället för att meddela sådana villkor eller förelägganden som avses i 11 kap. 8 § miljöbalken ålägga tillståndshavaren att betala en särskild avgift för främjande av fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller inom något angränsande vattenområde. Avgiften kan fastställas som en engångsavgift eller som en årlig avgift.

Beloppet av årlig avgift beräknas så, att det av *Miljöprövningsmyndigheten* eller tillsynsmyndigheten fastställda avgiftsbeloppet multipliceras med det tal som anger förhållandet mellan prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken för det år då avgiften ska betalas och prisbasbeloppet för det år då avgiften fastställdes.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre ska pröva s.k. ansökningsmål. I *första och andra stycket* ersätts mark- och miljödomstol med Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

6 §

Om vattenverksamhet som avses i 1 § eller anläggningar för denna kan antas skada fisket eller kommer att orsaka en inte obetydlig ändring i de naturliga vattenståndsförhållandena, *ska* den som har *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till verksamheten betala en årlig allmän fiskeavgift för främjande av fisket inom landet.

Avgiften bestäms av *Miljöprövningsmyndigheten* att tas ut efter avgiftsenheter och avgiftsklasser enligt 7 och 8 §§.

Avser vattenverksamhet utvidgning av annan vattenverksamhet eller, om utvidgning tidigare har skett, flera andra vattenverksamheter, för vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken, *ska* en gemensam avgift fastställas såsom för en enda verksamhet. Denna avgift ersätter tidigare avgifter.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

I *andra stycket* ersätts mark- och miljödomstol med Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

9 §

Om det årliga beloppet av den allmänna fiskeavgiften är ringa, får *Miljöprövningsmyndigheten eller tillsynsmyndigheten* bestämma att avgiftsskyldigheten *ska* fullgöras genom engångsbetalning. Ett sådant villkor *ska* meddelas om det årliga avgiftsbeloppet skulle understiga femhundra kronor.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

I *andra stycket* ersätts mark- och miljödomstol med Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

7 kap. Prövningen av viss vattenverksamhet

1 §

Bestämmelser om *ärenden om miljöprövning* finns i 20 kap. 3 § miljöbalken.

Paragrafen innehåller en upplysning om att bestämmelser om vilka ärenden som är ärenden om miljöprövning finns i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Prövningen av stämningsmål kommer ligga kvar mark- och miljödomstolen.

Paragrafen har i sin tidigare lydelse innehållit även en uppräkningsmål. De bestämmelserna upphävs och ersätts av bestämmelser i 20 kap. 3 § miljöbalken. De ärenden som listas i 20 kap 3 § miljöbalken benämns ärenden om miljöprövning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

2 §

Stämningsmål är talan om

1. utrivning eller ändring av en vattenanläggning, när talan grundas på att anläggningen inte har tillkommit i laga ordning eller inte är av laga beskaffenhet,

2. ersättning för skada eller intrång genom en sådan anläggning som avses i 1,

3. ersättning för skada genom utrivning av en vattenanläggning, om utrivningen har skett utan tillstånd men sådant tillstånd skulle ha behövts, eller ersättning, utan samband med pågående ansökningsmål, enligt 11 kap. 22 § miljöbalken,

4. ersättning enligt 2 kap. 10 § andra stycket,

5. deltagande, utan samband med pågående *ärende om miljöprövning*, i en vattenreglering enligt 5 kap. 1 eller 4 §,

6. särskild tvångsrätt, utan samband med pågående *ärende om miljöprövning*, enligt 2 kap. 6 § tredje stycket denna lag och 28 kap. 10–13 §§ miljöbalken,

7. omprövning enligt 8 kap. 2 § andra stycket,

8. meddelande av bestämmelser enligt 16 §,

9. ersättning enligt 31 kap. 33 § miljöbalken,

10. ersättning eller annat på grund av att en vattenanläggning inte underhålls i enlighet med 11 kap. 17 eller 18 §§ miljöbalken,

11. ersättning för skada på grund av att vattenverksamhet inte drivs i enlighet med villkoren i en tillståndsdöm eller ett tillståndsbeslut eller, om

sådana villkor saknas, drivs så att det genom inverkan på vattenförhållandena skadar allmänna eller enskilda intressen,

12. ersättning enligt 28 kap. 11 § miljöbalken,

13. ersättning, utan samband med pågående *ärende om miljöprövning*, enligt 25 kap. 11 § miljöbalken, och

14. fördelning av vatten enligt 9 kap. 6 §.

Paragrafen innehåller en uppräkningslista av de mål som utgör stämningssaker och som ska handläggas av mark- och miljödomstolen som första instans. Bestämmelsen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans. De ärenden som Miljöprövningsmyndigheten handlägger benämns ärenden om miljöprövning. Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

Förfarandet vid Miljöprövningsmyndigheten

3 §

Bestämmelser om förfarandet vid *Miljöprövningsmyndigheten* finns även i 20 kap. miljöbalken och föreskrifter som är meddelade med stöd av 20 kap. miljöbalken.

Paragrafen innehåller en upplysning om att regler för förfarandet vid Miljöprövningsmyndigheten, utöver i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, finns i 20 kap. miljöbalken och föreskrifter som är meddelade med stöd av 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål och att 22 kap. miljöbalken med bestämmelser om förfarandet vid domstolarna i ansökningsmål upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

5 §

Innan *Miljöprövningsmyndigheten* meddelar ett beslut om ersättning för strömfall som ska avstås enligt 2 kap. 9 § och utgör fastighetsdel, ska en karta med beskrivning ha upprättats över området samt dess gränser ha utmärkts i den ordning som gäller för fastighetsbildning.

Innan *Miljöprövningsmyndigheten* beslutar om miljötillstånd eller igångsättningsbesked till ett vattenkraftverk, ska myndigheten se till att det finns en lämplig fastighet, som ägs av sökanden och med vilken rätten till tillgodogörandet av vattenkraften för framtiden ska vara förenad (strömfallsfastighet).

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken och att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

Andra stycket ändras genom att termen tillstånd ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses. Stycket ändras också genom att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans. På motsvarande sätt ersätts termen domstolen med termen myndigheten och termen dom med beslut.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

7 §

Fastställs bestämmelser om innehållande och tappning av vatten för att under osedvanliga förhållanden tillgodose säkerheten hos en vattenanläggning och kan de skador som följer om bestämmelserna utnyttjas inte lämpligen uppskattas på förhand, får *Miljöprövningsmyndigheten* skjuta upp frågan om ersättning.

Anspråk på grund av skada som avses i första stycket provas på det sätt som föreskrivs i 24 kap. 18 § miljöbalken.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken och att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål.

Första stycket ändras genom att mark- och miljödomstolen ersätts med Miljöprövningsmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

11 §

I fråga om förfarandet i stämningsmål gäller i övrigt 20 kap. 24 § miljöbalken.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål och att 22 kap. miljöbalken därmed upphävs.

Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till olika bestämmelser i 22 kap. upphävs. I stället gäller förfaranderegler i rättegångsbalken. Utöver vad som anges i rättegångsbalken ska mark- och miljödomstolen i stämningsmål som avser en verksamhet eller åtgärd som påverkar vattenmiljön hämta in ett yttrande från den länsstyrelse som är berörd vattenmyndighet. En hänvisning görs därför in till den bestämmelse i 20 kap. miljöbalken som ersatt den hittillsvarande bestämmelsen i 22 kap. 13 § miljöbalken om inhämtande av yttrande från vattenmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitten 14.12.2 och 14.16.11.

12 §

Om svaranden för att bemöta käromålet gör en ansökan hos *Miljöprövningsmyndigheten* enligt 20 kap. 3 § första stycket 4 miljöbalken eller om ändrade bestämmelser om vattentappning enligt 13 § detta kapitel innan mark- och miljödomstolen har avgjort målet, får mark- och miljödomstolen inte avgöra målet förrän ansökan har prövats av *Miljöprövningsmyndigheten*.

Har beslut om borttagande eller ändring av en vattenanläggning meddelats av mark- och miljödomstolen i ett stämningsmål, av kronofogdemyndigheten med stöd av lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning eller av tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 9, 10 eller 18 § miljöbalken och görs en ansökan som avses i första stycket, får *Miljöprövningsmyndigheten* i miljöprövningsärendet bestämma att beslutet inte får verkställas innan målet har blivit slutligt avgjort eller *Miljöprövningsmyndigheten* förordnar annat. Sökanden ska ställa säkerhet för kostnader och skador.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att mark- och miljödomstol under vissa förutsättningar inte får avgöra ett stämningsmål om ett ärende om miljöprövning inletts vid *Miljöprövningsmyndigheten* av svaranden för att bemöta kärandens talan. Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken

och att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Enligt hittillsvarande lydelse av paragrafen ska mark- och miljödomstolen handlägga målet i dess helhet som ett ansökningsmål, om inte målet med stöd av 21 kap. 1 a § andra stycket miljöbalken ändå behandlas som ett stämningssmål. I och med att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljöprövning som första instans finns inte längre möjlighet för domstolen att handlägga mål i sin helhet som ett ansökningsmål. Inte heller finns möjlighet att med stöd av 21 kap. 1 a § andra stycket miljöbalken ändå behandla målet som ett stämningssmål.

Första stycket ändras därför på så sätt att mark- och miljödomstolen ersätts med Miljöprövningsmyndigheten i fråga om vilken myndighet som mottar ansökan om att godkänna vissa arbeten i efterhand eller om ändrade bestämmelser om vattentappning enligt 13 §. Hänvisningen till 21 kap. 1 a § miljöbalken ersätts med en hänvisning till 20 kap. 3 § 7 miljöbalken. En sådan ansökan ska ha gjorts innan mark- och miljödomstolen har meddelat ett slutligt avgörande i stämningssmålet. Har en sådan ansökan gjorts får inte mark- och miljödomstolen avgöra stämningssmålet förrän Miljöprövningsmyndigheten fattat ett slutligt beslut i ärendet om miljöprövning.

Andra stycket ändras genom att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans. Termen ansökningsmål ersätts med termen miljöprövningsärende.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

13 §

Miljöprövningsmyndigheten kan fastställa ändrade eller nya bestämmelser om innehållande och tappning av vatten efter ansökan av annan än tillståndshavaren, om *hen* vill utnyttja vattenkraften i sitt strömfall bättre, eller efter ansökan av en kommun eller ett vattenförbund som vill tillgodose den allmänna miljövärden eller hälsovärden eller främja fisket. Till förmån för allmänna farleder, allmänna hamnar, bevattnings- och markavvattningssamfälligheter samt avloppsföretag kan sådana bestämmelser fastställas på ansökan av huvudmannen.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

Första stycket ändrat genom att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

14 §

Ett tillstånd till vattentäkt får omprövas av *Miljöprövningsmyndigheten* efter ansökan av den som driver en annan vattentäkt som är beroende av samma vattentillgång eller av den som söker tillstånd till en sådan vattentäkt. Därvid äger vad som i 16 kap. 11 § miljöbalken föreskrivs om jämkning av verksamheten eller företräde åt den ena verksamheten motsvarande tillämpning.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras på så sätt att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

15 §

På ansökan av länsstyrelse eller den avgiftsskyldige får *Miljöprövningsmyndigheten* föreskriva den ändring av en bygdeavgift eller en allmän fiskeavgift som kan behövas med hänsyn till erfarenheterna av vattenverksamhetens verkningar eller till bestående hinder att utnyttja verksamheten i den avsedda omfattningen.

Frågan om ändring av en sådan avgift får även tas upp till prövning i samband med en omprövning enligt 24 kap. 5, 13 eller 13 a § miljöbalken eller enligt 13 eller 14 § detta kapitel.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras genom att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljö-

tillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

18 §

En överenskommelse om att någon *ska* inträda i eller utträda ur en samfällighet enligt denna lag, att en deltagares andelstal *ska* ändras eller att samfälligheten *ska* upphöra har samma verkan som *ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked*, om överenskommelsen på ansökan av en deltagare godkänns av *Miljöprövningsmyndigheten*. Ett sådant godkännande får inte lämnas om det är uppenbart att överenskommelsen strider mot denna lag.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken och att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

Paragrafen ändras genom att termen tillstånd ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses. Paragrafen ändras också genom att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

20 §

Om det vid en fastighetsreglering beslutas att en fråga om markavvattning *ska* prövas enligt miljöbalken, *ska* detta anmälas av lantmäterimyndigheten till *Miljöprövningsmyndigheten*. Ägarna av de fastigheter som ingår i fastighetsregleringen anses då som sökande.

Anmälan *ska* vara skriftlig och innehålla samma uppgifter som en ansökan om *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* för markavvattning.

Paragrafen ändras som en följd av de nya reglerna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken och att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

Första stycket ändras genom att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Andra stycket ändras genom att termen tillstånd ersätts av termerna miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändringen tydliggör att krav kan finnas antingen på miljötillstånd eller igångsättningsbesked beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som avses.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

27 §

Om sökanden återkallar sin ansökan, *ska* de sakägare som har framställt yrkande om att delta i markavvattningen underrättas. Om sådana sakägare saknas eller inte inom föreskriven tid begär att handläggningen fortsätter, *ska ärendet* skrivas av.

Sakägare på vars begäran målet handläggs vidare anses därefter som sökande.

I första stycket ersätts termen mål med termen ärende som en följd av att Miljöprövningsmyndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans. Paragrafen ändras också språkligt.

Överväganden finns i avsnitten 14.9.13 och 14.16.11.

28 §

Ett mål som har inletts efter anmälan av lantmäterimyndigheten enligt 20 § *ska* skrivas av, om fastighetsregleringsförrättningen ställs in. Handläggningen *ska* dock fortsätta, om sakägare som har fört talan i målet och som har kunnat ansöka om markavvattningen begär det. Underrättas sakägarna om regleringsförrättningens inställande vid ett sammanträde vid *Miljöprövningsmyndigheten*, *ska* begäran framställas vid sammanträdet. I annat fall *ska* begäran framställas inom den tid som *Miljöprövningsmyndigheten* bestämmer.

Paragrafen ändras som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre prövar s.k. ansökningsmål. Paragrafen ändras också språkligt.

Paragrafen ändras genom att mark- och miljödomstol ersätts av Miljöprövningsmyndigheten som en följd av att Miljöprövnings-

myndigheten prövar ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked för vattenverksamheter som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.11.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

3. Ett tillstånd som är meddelat med stöd av 9 kap. 6 § eller 11 kap. 9 § miljöbalken i dess äldre lydelse eller motsvarande äldre bestämmelser ska vid tillämpningen av denna lag gälla som ett miljötillstånd som är meddelat med stöd av 20 kap. miljöbalken.

Enligt *punkten 1* träder lagen i kraft den 1 januari 2028.

Enligt *punkten 2* ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort. Ett ärende om miljöprövning ska anses inlett när ansökan om tillstånd kom in till prövningsmyndigheten eller när anmälan inkom till prövningsmyndigheten (tidigare tillsynsmyndigheten). Mål och ärenden som har inletts i mark- och miljödomstol, länsstyrelse eller kommun ska således prövas av dessa instanser och därefter följa den instansordning som gäller enligt äldre bestämmelser.

Enligt *punkten 3* ska tillstånd som är meddelade med stöd av 9 kap. 6 § eller 11 kap. 9 § miljöbalken i dess äldre lydelse eller motsvarande äldre bestämmelser vid tillämpningen av denna lag i fortsättningen gälla som miljötillstånd som är meddelade med stöd av 20 kap. miljöbalken. Övergångsbestämmelsen tydliggör således att namnbytet till "miljötillstånd" inte per automatik medför att tidigare tillstånd och andra beslut enligt denna lag behöver omprövas eller skulle sakna rättskraft. Bestämmelsen innebär således inte att de äldre tillstånden har fått ändrade benämningar.

Övervägandena finns i avsnitt 15.2.2.

17.24 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

2 §

I denna lag används följande uttryck med nedan angiven betydelse.

Allvarlig kemikalieolycka: olycka med ett eller flera farliga ämnen inblandade, t.ex. utsläpp, brand eller en explosion, som orsakas av okontrollerade händelseförlopp i samband med driften vid en verksamhet som omfattas av denna lag, och som medför omedelbar eller fördröjd, allvarlig fara för människors hälsa eller miljön, inom eller utanför verksamheten.

Farliga ämnen: ämnen och blandningar som regeringen har meddelat föreskrifter om och som förekommer som råvara eller som produkter, biprodukter, restprodukter och mellanprodukter, inbegripet sådana ämnen som rimligen kan bildas vid en olycka.

Verksamhet: hela det område som står under en verksamhetsutövers ledning eller kontroll eller flera verksamhetsutövers gemensamma ledning eller kontroll och där det finns farliga ämnen vid en eller flera anläggningar, inbegripet såväl det geografiska området som gemensamma eller därtill hörande infrastrukturer eller aktiviteter.

Anläggning: teknisk enhet inom en verksamhet, antingen ovanför eller under marknivå, där farliga ämnen tillverkas, används, hanteras eller förvaras. Detta inbegriper all utrustning, alla konstruktioner, ledningar, maskiner, verktyg, enskilda industrijärnvägsspår, lastkajer, bryggor, pirar, magasin eller liknande anordningar, flytande eller fasta, som är nödvändiga för anläggningens drift.

Verksamhetsutövare: varje fysisk eller juridisk person som driver eller innehar en verksamhet eller anläggning eller som på annat sätt har rätt att fatta avgörande ekonomiska eller andra beslut om verksamhetens eller anläggningens tekniska drift. Om flera verksamheter med en gemensam ägare är samlokaliserade, ska dessa anses som en enda verksamhet och den gemensamma ägaren som verksamhetsutövare.

Lager: förekomst av en viss mängd farliga ämnen för magasinering, förvaring eller lagerhållning.

Tillstånd: ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som har getts enligt miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken eller enligt motsvarande äldre bestämmelser.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Med den nya regleringen om miljöprövning följer även ett antal nya termer och uttryck såsom miljötillstånd och igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.12.

7 §

För verksamhet som omfattas av denna lag ska verksamhetsutövaren ge in en skriftlig anmälan till länsstyrelsen i det län där verksamheten ligger.

En anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte länsstyrelsen beslutar något annat.

Om verksamheten omfattas av *tillstånds- eller granskningsplik*t enligt miljöbalken får regeringen meddela föreskrifter om begränsningar av anmälningsskyldigheten.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.12.

9 §

Regeringen får föreskriva att det *ska* vara förbjudet att utan tillstånd anlägga eller ändra en verksamhet som omfattas av denna lag, även om *miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked* inte krävs enligt miljöbalken.

Ansökan om tillstånd enligt första stycket prövas av *den prövningsmyndighet som avses i 20 kap. 2 § miljöbalken*.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken. Med den nya regleringen om miljöprovning följer även ett antal nya termer och uttryck såsom miljötillstånd och igångsättningsbesked. Ändring görs även i andra stycket med anledning av den nya prövningsorganisation som föreslås.

Paragrafen ändras också språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.12.

20 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att säkerställa att denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs. Detsamma gäller för domar och beslut enligt miljöbalken.

Förelägganden och förbud får inte begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd i ett *ärende* som har rättskraft enligt 24 kap. 1 § miljöbalken.

Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.12.

17.25 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

2 kap. Koncession

7 §

Vid prövning av frågor om meddelande av koncession ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För verksamheter och åtgärder som ska prövas för en koncession ska

1. frågan om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras i ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter att en *granskning* enligt 6 kap. 23 och 24 §§ har gjorts, och

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas.

Paragrafens *andra stycke första punkten* ändras med anledning av den ändrade regleringen om miljöbedömningar i 6 kap. miljöbalken. Den tidigare tredje punkten upphävs.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.6.

17.26 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

4 kap. Reglering med detaljplan och områdesbestämmelser

34 §

Om en betydande miljöpåverkan kan antas enligt det beslut som avses i 5 kap. 11 a § tredje stycket eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken, ska redovisningen enligt 33 § första stycket 4 i fråga om miljökonsekvenserna ha det innehåll som följer av 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

Redovisningen ska också uppfylla kraven i 6 kap. 35 § 1–7, 36 och 37 §§ miljöbalken och föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser, om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en be-

tydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för att anlägga

1. ett industriområde,
2. ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat stadsbyggnadsprojekt,
3. en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. en hamn för fritidsbåtar,
5. ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
6. en campingplats,
7. en nöjespark,
8. en djurpark,
9. en spårväg, eller
10. en tunnelbana.

Inför beslutet om detaljplanen ska kommunen miljöbalken slutföra miljöbedömningen genom att med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som har kommit fram under handläggningen av ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna.

Paragrafen ändras. Ändringen innebär att hänvisningen till 6 kap. 43 § miljöbalken tas bort i andra stycket. Innehållet i denna bestämmelse placeras i stället i ett nytt *tredje stycke*. Ändringen innebär ingen ändring i sak.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.13 och 14.16.13.

5 kap. Att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser

7 a §

Särskilda bestämmelser om ett samordnat planförfarande finns i 11 c § andra stycket, 16 och 18 a §§, 21 § tredje stycket och 23 § andra stycket för en detaljplan som är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § och som enbart gäller

1. en verksamhet *eller åtgärd* som har *prövats* eller ska *prövas* enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 6 och 7 §§ miljöbalken, eller

2. en åtgärd som har prövats eller ska prövas genom upprättande och fastställande av en vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

Bestämmelserna om ett samordnat planförfarande är endast tillämpliga om den del av översiktsplanen som har betydelse för planförslaget är aktuell enligt 3 kap. 25 § när ärendet påbörjas.

Paragrafen ändras. Ändringen i *första stycket första punkten* är en följd av de nya bestämmelserna om tillstånds- och granskningsplikt för verksamheter och åtgärder enligt 20 kap. miljöbalken. Ingen ändring i sak är avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.13.

9 kap. Bygglövs-, rivningslövs- och marklövs m.m.

8 §

Utöver det som följer av 2–7 §§ krävs det bygglövs i den utsträckning som framgår av

1. föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §,
2. det som kommunen för ett område som utgör en värdefull miljö
 - a) i en detaljplan har bestämt i fråga om att vidta en åtgärd som avses i 4 § första stycket 3 eller 4 a–4 c §§,
 - b) i en detaljplan eller områdesbestämmelser har bestämt i fråga om att underhålla eller ändra ett byggnadsverk eller bebyggelseområde som avses i 8 kap. 13 §,
3. det som kommunen i områdesbestämmelser har bestämt i fråga om att utanför en sammanhållen bebyggelse vidta åtgärder som avses i 6 § första stycket 1 och 2,
4. det som kommunen i områdesbestämmelser har bestämt i fråga om ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller liknande näring,
5. det som kommunen i en detaljplan eller områdesbestämmelser har bestämt i fråga om att anordna eller väsentligt ändra anläggningar för *vattentäkt för en en- eller tvåfamiljsfastighets eller jordbruksfastighets husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning*,
6. det som kommunen i en detaljplan har bestämt i fråga om att i området färga om, byta fasadbeklädnad eller byta taktäckningsmaterial,
7. det som kommunen i områdesbestämmelser har bestämt i fråga om att i området byta en byggnads färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller vidta någon annan åtgärd som avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende,
8. det som kommunen i en detaljplan har bestämt i fråga om en sådan tillbyggnad som avses i 5 a §,
9. det som kommunen i en detaljplan har bestämt i fråga om en sådan åtgärd som avses i 3 c §.

Första stycket 4 och 5 gäller endast om det finns särskilda skäl för en bygglövsprövning.

Paragrafen ändras. Ändringen i *första stycket femte punkten* är en följd av ändringen i 11 kap. 11 § 1 miljöbalken.

Övervägandena finns i 14.16.13.

17.27 Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (2010:500)

6 kap. Flygplatser och den övriga markorganisationen

6 §

Ett tillstånd enligt 5 § får meddelas endast om flygplatsen är lämplig från allmän synpunkt. Vid prövningen ska hänsyn särskilt tas till flygsäkerheten, relationen till övrig luftfart och andra transportslag, totalförsvaret samt särskilda störningar.

Vid tillståndsprövningen ska 3 och 4 kap. samt 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken tillämpas. Ett tillstånd som medverkar till att en miljökvalitetsnorm för annat än vatten som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1 miljöbalken inte följs får meddelas endast om tillståndet förenas med de krav som behövs för att följa normen eller om det finns en sådan förutsättning för tillstånd som anges i 5 kap. 5 § andra stycket miljöbalken. Vid tillståndsprövningen ska prövningsmyndigheten tillämpa det som sägs om *Miljöprövningsmyndighetens* handläggning i 20 kap. 24 § miljöbalken.

Ett tillstånd får inte meddelas i strid mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken och att 22 kap. miljöbalken därmed upphävs. Paragrafen ändras på så sätt att hänvisningen till 22 kap. 13 § miljöbalken ersätts med en hänvisning till 20 kap. 24 § miljöbalken. Bestämmelsen i 20 kap. 24 § miljöbalken motsvarar tidigare 22 kap. 13 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.14.

17.28 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar

2 kap. Domstolarna och deras sammansättning

4 §

Mark- och miljödomstolen ska, om inte annat är föreskrivet, bestå av en lagfaren domare och ett tekniskt råd.

I stället för det tekniska rådet får ytterligare en lagfaren domare ingå i rätten, om målets eller ärendets beskaffenhet motiverar det.

Vid avgörande i sak av en *fråga om miljötillstånd* enligt miljöbalken ska även två särskilda ledamöter ingå i rätten, om det inte med hänsyn till

målets eller ärendets omfattning och svårighetsgrad är tillräckligt med en lagfaren domare och ett tekniskt råd. Även i andra fall får två särskilda ledamöter ingå i rätten, om målets eller ärendets beskaffenhet motiverar det. I stället för en av de särskilda ledamöterna får ytterligare en lagfaren domare eller ett tekniskt råd ingå i rätten.

I de fall och under de förutsättningar som anges i tredje stycket får, utöver vad som anges där, ytterligare en eller två ledamöter ingå i rätten. Om rätten utökas med två ledamöter ska den ena ledamoten vara lagfaren domare och den andra tekniskt råd eller särskild ledamot.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rättens sammansättning i mål och ärenden i mark- och miljödomstolen. Paragrafen ändras på så sätt att kravet på deltagande av särskilda ledamöter endast gäller när mark- och miljödomstolen prövar ett överklagat beslut om miljö-tillstånd meddelat av Miljöprövningsmyndigheten. Vad som avses med miljö-tillstånd regleras i 1 kap. 8 § miljöbalken. Vid avgörande i sak av ett överklagat beslut om igångsättningsbesked finns inget motsvarande krav. Däremot finns inget hinder mot att särskilda ledamöter ingår i rätten om målets eller ärendets beskaffenhet motiverar det.

Övervägandena finns i avsnitt 14.6.15.

3 kap. Allmänna bestämmelser

1 §

Mål om utövande av *miljöpåverkande* verksamhet, vattenverksamhet, vattenanläggningar och ersättning vid vattenverksamhet *som inleds genom en ansökan om stämning vid mark- och miljödomstol* samt mål om utdöm-
ande av vite enligt miljöbalken efter särskild ansökan av myndighet prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs, har bedrivits eller kommer att bedrivas.

Mål om ersättning vid skada eller intrång enligt 28 kap. 2–5 §§ miljöbalken och vid ingripande av det allmänna enligt miljöbalken prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område skadan eller intrånget i huvudsak har inträffat eller kommer att inträffa.

Mål om ersättning för miljöskador enligt 32 kap. miljöbalken prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område den skadegörande verksamheten i huvudsak bedrivs eller har bedrivits. Den som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet som kan medföra en sådan skada som avses i 32 kap. 3 § miljöbalken kan begära prövning av ersättningsfrågan vid den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs eller kommer att bedrivas.

Mål om utdömande av vite enligt plan- och bygglagen (2010:900) efter särskild ansökan av myndighet prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område myndigheten ligger.

Mål som har överklagats till mark- och miljödomstol prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område förvaltningsmyndigheten eller kommunen som först har prövat ärendet ligger, om inte annat följer av bestämmelser som avses i sjunde stycket.

Mål enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster eller motsvarande äldre lagstiftning där mark- och miljödomstol är första instans prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område den allmänna eller allmänförfärdade va-anläggningen i huvudsak är belägen eller är avsedd att vara belägen.

Särskilda bestämmelser om vilken mark- och miljödomstol som är behörig finns i annan lag.

Paragrafen anger forumbestämmelser för mark- och miljödomstolarna.

I *första stycket* anges de forumbestämmelser som gäller i mål där mark- och miljödomstolen är första instans och där ansökan inleds genom en ansökan om stämning eller en ansökan om utdömande av vite. Vad gäller mål som inleds genom en ansökan om stämning avses s.k. stämningsmål som anges i 7 kap. 2 § lagen med särskilda bestämmelse om vattenverksamhet, talan om förbud mot miljöpåverkande verksamhet i 32 kap. 12 § miljöbalken, fördelning av solidariskt ansvar mellan flera enligt 10 kap. 6 och 7 §§ miljöbalken, kostnadsansvar för fastighetsägare enligt 10 kap. 9 § miljöbalken och mål om fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande enligt vissa EU-förordningar samt ersättningsansvar (se 21 kap. 1 § 8–11 miljöbalken). Forum för mål om ersättning framgår av andra och tredje stycket. Tidigare bestämmelser om forum för ansökningsmål och för mål om slutförvaring av använt kärnbränsle eller kärnavfall upphävs då dessa mål inte längre ska prövas av mark- och miljödomstolen som första instans. I första stycket ersätts vidare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” med uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Ändringen är en följd av att uttrycket ändras i 9 kap. 1 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.12 och 14.16.15.

2 §

En mark- och miljödomstol får för gemensam handläggning lämna över ett mål eller ärende till en annan mark- och miljödomstol, om det vid den andra mark- och miljödomstolen finns ett mål eller ärende som har nära

samband med det förstnämnda målet eller ärendet och ett överlämnande kan ske utan avsevärd olägenhet för någon part.

Överlämnande av ett mål eller ärende mellan mark- och miljödomstolar får också ske om det annars finns särskilda skäl och det kan ske utan avsevärd olägenhet för någon part.

Överlämnande får inte ske om ett sådant beslut har fattats som avses i 5 kap. 2 § expropriationslagen (1972:719).

Ett mål eller ärende får inte överlämnas enligt första eller andra stycket, om den andra domstolen motsätter sig överlämnandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överlämnande av mål mellan mark- och miljödomstolar. Det tidigare första stycket sista meningen upphävs som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre ska pröva mål om tillstånd enligt miljöbalken som första instans.

Övervägandena finns i avsnitt 14.16.15.

17.29 Förslag till lag om ändring i lagen om konsultation i frågor som rör det samiska folket

3 §

Skyldigheten att konsultera gäller inte för domstolsliknande nämnder och sådana organ i förvaltningsmyndigheter som har domstolsliknande uppgifter eller för regeringen när ett ärende från en sådan instans eller en domstol överlämnas till regeringen för prövning.

Skyldigheten att konsultera gäller inte heller för *Miljöprövningsmyndigheten*, Sametinget och Sameskolstyrelsen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om konsultation i frågor som gäller det samiska folket. *Andra stycket* ändras genom att Miljöprövningsmyndigheten läggs till i uppräknningen av de myndigheter som undantas från konsultationsskyldigheten. Vilka ärenden som Miljöprövningsmyndigheten ska pröva framgår av 20 kap. 3 § miljöbalken. Hur samråd sker i sådana ärenden framgår av bestämmelserna i 6 och 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.6.11 och 14.16.16.

17.30 Förslag till förordning om ändring i kontinentalsockelförordningen (1966:315)

5 a §

Sveriges geologiska undersökning prövar frågor om tillstånd att utforska kontinentalsockeln, om inte annat följer av fjärde stycket.

Ansökan ska ges in till Sveriges geologiska undersökning och ska innehålla

1. uppgift om sökandens hemvist och postadress samt, när sökanden är ett utländskt företag, om den filial som sökanden har eller avser att inrätta i Sverige för den planerade verksamheten,

2. uppgift om den planerade verksamhetens art och omfattning samt om det område och den tid ansökan avser,

3. ett arbetsprogram för verksamheten,

4. de uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs,

5. uppgift om de åtgärder sökanden anser nödvändiga för att förebygga vattenförorening och intrång på sjöfart, fiske och andra allmänna och enskilda intressen,

6. uppgift om sökandens tekniska och ekonomiska förutsättningar för verksamheten,

7. en karta, upprättad enligt Sveriges geologiska undersöknings anvisningar, tillsammans med en beskrivning över det område som avses med ansökan,

8. intyg som sökanden vill åberopa för att styrka uppgifter som avses i 3–6, och

9. den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 3 a § fjärde stycket 3 lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

Sveriges geologiska undersökning ska i ett tillståndsärende inhämta yttrande från Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Försvarsmakten och andra berörda myndigheter.

Om en verksamhet som avses med ansökan berör en annan stat, är av större omfattning eller kan medföra betydande skadeverkningar, eller om Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten eller Försvarsmakten begär det, ska Sveriges geologiska undersökning med eget yttrande överlämna ärendet till regeringen för prövning.

Paragrafen ändras i *första stycket nionde punkten* med anledning av att det som tidigare kallades liten miljökonsekvensbeskrivning och sedan förenklat underlag inte längre krävs för tillståndsansökningar som inte kräver en specifik miljöbedömning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.31 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1978:164) om vissa rörledningar

1 §

En ansökan om koncession enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar ska vara skriftlig. Ansökan ska ges in till Energimarknadsinspektionen och innehålla uppgifter om

1. sökandens namn, yrke, hemvist och adress,
2. den tid för vilken koncession begärs,
3. de fastigheter som berörs av ansökan samt namn och adress på fastighetsägare, förvaltare av trafikleder och övriga sakägare,
4. markanvändning och planförhållanden i berörda områden,
5. hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas,
6. den inverkan på allmänna och enskilda intressen som den avsedda verksamheten kan bedömas få samt de åtgärder som sökanden anser behövliga för att skydda allmänna intressen eller enskild rätt,
7. planen för den avsedda verksamheten samt sökandens tekniska och ekonomiska förutsättningar att fullfölja planen,
8. de huvudsakliga villkor som enligt sökandens mening bör gälla för verksamheten, och
9. den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 4 § fjärde stycket 2 lagen (1978:160) om vissa rörledningar.

En ansökan får lämnas in elektroniskt. Myndigheten får meddela närmare föreskrifter om elektronisk inlämning av ansökan.

Paragrafen ändras i *första stycket nionde punkten* med anledning av att det som tidigare kallades liten miljökonsekvensbeskrivningen och sedan förenklat underlag inte längre krävs för tillståndsansökningar som inte kräver en specifik miljöbedömning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.32 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet

3 d §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av en ansökan om tillstånd till kärnteknisk verksamhet. Föreskrifterna ska på lämpligt sätt anpassas till 20 kap. 10 § miljöbalken eller föreskrifter meddelade med stöd av den bestämmelsen så att en ansökan om tillstånd till kärnteknisk verksamhet kan samordnas med en ansökan om miljötillstånd enligt miljöbalken.

Paragrafen ändras med anledning av att miljöprövning enligt miljöbalken samlas i ett nytt 20 kap. miljöbalken och nya termer, såsom miljötillstånd, införs.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

24 §

Ansökan om tillstånd enligt 5 § eller 5 a § första stycket lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ska ges in till Strålsäkerhetsmyndigheten. Om ansökan avser en fråga som regeringen ska pröva, ska myndigheten hämta in de yttranden som behövs och med ett eget yttrande överlämna handlingarna i ärendet till regeringen. Om ansökan avser en ny kärnkraftsreaktor eller ändring av högsta tillåtna termiska effekt för en kärnkraftsreaktor, ska myndigheten ge Affärsverket svenska kraftnät tillfälle att yttra sig över ansökan.

Ansökan om tillstånd enligt 5 § lagen om kärnteknisk verksamhet ska innehålla den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 5 c § 3 lagen om kärnteknisk verksamhet.

Paragrafen ändras i *andra stycket* med anledning av att det som tidigare kallades liten miljökonsekvensbeskrivningen och sedan förenklat underlag inte längre krävs för tillståndsansökningar som inte kräver en specifik miljöbedömning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.33 Förslag till förordning om ändring i mineralförordningen (1992:285)

21 §

Bergmästaren *ska* skicka meddelande om ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen till berörda fastighetsägare, nyttjanderättshavare, servituthavare, industriella företag samt innehavare av företrädesrätt enligt 4 kap. 4 § minerallagen.

I kungörelser och meddelanden *ska* bergmästaren ange dels att invändningar mot ansökan *ska* göras skriftligen hos bergmästaren inom viss angiven tid, minst fyra veckor efter det att kungörelsen var införd, dels att invändningar mot miljökonsekvensbeskrivningen *ska* göras hos *Miljöprövningsmyndigheten* inom samma tid.

Paragrafen ändras med anledning av att Miljöprövningsmyndigheten i och med den nya samordnade miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocessen övertar ansvaret som s.k. MKB-myndighet från länsstyrelsen. Övriga ändringar är språkliga.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.13 och 14.17.10.

28 §

Miljöprövningsmyndigheten ska inhämta yttrande från kommunen vid det samråd som enligt 8 kap. 1 § tredje stycket minerallagen (1991:45) ska äga rum i ärenden om beviljande av bearbetningskoncession enligt 4 kap. 2 § minerallagen. Länsstyrelsen ska inhämta yttrande från kommunen vid det samråd som enligt 8 kap. 3 § andra stycket minerallagen ska äga rum i ärenden om förlängning av koncessionstiden enligt 4 kap. 10 § minerallagen.

Bergmästaren ska inhämta yttrande från kommunen i ett ärende som gäller ett område med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Paragrafen ändras med anledning av den nya miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocessen samt att Miljöprövningsmyndigheten övertar länsstyrelsens ansvar som s.k. MKB-myndighet. Tidigare skulle länsstyrelsen bedöma miljökonsekvensbeskrivningen inför att samråd skulle äga rum. Det ansvaret ligger nu på Miljöprövningsmyndigheten som ansvarar för hela miljöbedömningsprocessen när en sådan krävs enligt minerallagen och utmynnar i en motiverad slutsats från myndigheten. I stället för att Miljöprövningsmyndigheten bedömer miljökonsekvensbeskrivningen innan samråd, så som länsstyrelsen gjort tidigare, kommer Miljöprövningsmyndigheten att säkerställa att beskrivningen både formellt och materiellt kan ligga till grund för den fortsatta tillståndsprövningen enligt mineral-lagen (se kommentar för 6 kap. 42 § miljöbalken)

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.13 och 14.17.10.

17.34 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:795) om tillstånd för kraftverk avsedda att drivas med oljebränsle

2 §

Förordningen tillämpas på anläggningar i vilka ånga framställs för produktion av elektrisk kraft genom förbränning eller förgasning av bränslen. Frågor om *miljöpåverkande* verksamhet prövas enligt miljöbalken.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.35 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd

Förordningens namn ändras som en följd av att uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2 och 14.17.1.

1 §

Denna förordning gäller *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd enligt 9 kap. miljöbalken.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2. och 14.17.1.

Anmälningsskyldighet för miljöpåverkande verksamhet

5 §

Om det i fråga om en verksamhet eller åtgärd anges att anmälningsskyldighet gäller, får verksamheten inte bedrivas eller åtgärden inte vidtas utan att vara anmäld till tillsynsmyndigheten.

Anmälningsskyldighet gäller för

1. sådana verksamheter och åtgärder som avses i bilaga 1, och
2. ändringar av sådana verksamheter och åtgärder som avses i bilaga 1 om ändringen kan antas påverka människors hälsa eller miljön negativt.

Trots andra stycket krävs inte en anmälan om verksamheten, åtgärden eller ändringen av verksamheten eller åtgärden omfattas av tillstånds- eller granskningskyldighet enligt 2 kap. miljöprövningsförfordningen.

Paragrafen har närmast sin motsvarighet i tidigare 1 kap. 10 § miljöprövningsförfordningen, men flyttas med anledning av att reglerna kring miljöprövning samlas i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen innehåller bestämmelser om när en verksamhet i stället för krav på förprövning genom miljötillstånd eller igångsättningsbesked kan omfattas av krav på en anmälan. Anmälningsskyldigheten är inte en förprövning och dess bestämmelser placeras därför inte i det nya 20 kap. eller i miljöprövningsförfordningen.

Av första stycket framgår att de verksamheter och åtgärder som omfattas av anmälningsskyldighet inte får bedrivas eller vidtas utan att en anmälan har gjorts. Detta innefattar även i de fall en tillstånds- eller granskningskyldig verksamhet skulle vidta en åtgärd som i sig omfattas av anmälningsskyldighet.

I andra stycket första punkten framgår att de verksamheter som ska omfattas av anmälningsskyldigheten framgår av bilaga 1 till förfordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsoskydd. Av andra stycket andra punkten framgår att ändringar av dessa anmälningsskyldiga verksamheter endast behöver anmälas i de fall ändringen kan antas påverka människors hälsa eller miljön negativt. Alla förändringar kan uppfattas som en påverkan på miljön. Även förbättringar. Det är dock endast ändringar som kan antas ha en negativ miljöpåverkan som behöver anmälas.

Tredje stycket innehåller en upplysning om att det trots det som anges i andra stycket inte krävs en anmälan för en sådan verksamhet eller åtgärd som samtidigt omfattas av krav på tillstånds- eller granskningskyldighet. En verksamhetsutövare ska således inte både be-

höva anmäla en verksamhet eller åtgärd och ansöka om igångsättningsbesked eller miljötillstånd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.7.8.

6 §

Trots 5 § krävs inte en anmälan om en ändring av en verksamhet endast avser lagring av timmer eller annat virke som inte sker på eller nära en vattentäkt och lagringen behövs med anledning av en storm eller orkan och virket hålls väl avgränsat från annat virke.

Paragrafen i dess tidigare lydelse är upphävd. Paragrafen får en ny bestämmelse om undantag från anmälningsplikt. Denna bestämmelse har sin motsvarighet i tidigare 1 kap. 5 § miljöprövningsförordningen. Bestämmelsen flyttas från miljöprövningsförordningen till denna förordning som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Krav på anmälan för en miljöpåverkande verksamhet eller åtgärd ingår inte i den förprövning genom miljöprövning som regleras i 20 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen. Regleringen om krav på anmälan för sådan verksamhet eller åtgärd placeras i stället ihop med övriga krav på anmälan för miljöpåverkande verksamheter och åtgärder i förordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsoskydd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.7.8 och 14.17.1.

11 a §

För verksamheter och åtgärder med utsläpp till mark, luft, ytvatten eller grundvatten som *kräver miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt miljöprövningsförordningen (2013:251), ska *prövningsmyndigheten* vid bedömning av behovet av försiktighetsmått och villkor särskilt ta hänsyn till om det i utsläppen förekommer ämnen som anges i bilaga 2.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

11 b §

När ett *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* innehåller villkor om begränsningsvärde för utsläpp, ska med ett sådant begränsningsvärde avses den mängd, koncentration eller nivå på utsläppet som inte får överskridas eller underskridas under en eller flera angivna tidsperioder eller på annat sätt som närmare anges i tillståndet. Värdet ska normalt avse den punkt där utsläppet lämnar anläggningen, utan hänsyn till eventuell utspädning.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken. Med den nya regleringen om miljöprovning följer ett antal nya termer och uttryck.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

15 §

Bestämmelserna i 13 § första och andra styckena ska inte tillämpas på en avloppsanordning som kräver *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* enligt miljöprovningsförordningen (2013:251) eller om avloppsanordningen är avsedd att föra avloppsvattnet till enbart en allmän avloppsanläggning.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken. Med den nya regleringen om miljöprovning följer ett antal nya termer och uttryck.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

17 §

Det är förbjudet att utan anmälan till den kommunala nämnden inrätta en värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten. Kommunen får föreskriva att det ska fordras tillstånd av nämnden för att inrätta en sådan anläggning inom kommunen eller inom vissa delar av denna, om det behövs för att skydda människors hälsa eller miljön.

Första stycket ska inte tillämpas på värmepumpsanläggning som kräver *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* enligt miljöprovningsförordningen (2013:251) eller *anmälan enligt bilaga 1*.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken. Med den nya regleringen om miljöprovning följer ett antal nya termer och uttryck.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

25 §

En anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken ska innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma den *miljöpåverkande* verksamhetens eller åtgärdens art, omfattning och miljöeffekter.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd. Det tidigare andra stycket upphävs som en följd av de nya bestämmelserna om tillstånd och granskningsplikt samt att de verksamheter som avsågs nu regleras i bilagor till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

25 e §

En anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken ska ges in i *två* exemplar.

Paragrafen ändras som en följd av den nya samlade regleringen avseende miljöprövning i 20 kap. miljöbalken samt ny prövningsorganisation.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

25 f §

När en anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken har getts in ska

1. den kommunala nämnden genast skicka ett exemplar av handlingarna till länsstyrelsen, om anmälan har getts in till nämnden, och

2. länsstyrelsen genast skicka ett exemplar av handlingarna till den kommunala nämnden, om anmälan har getts in till länsstyrelsen.

Paragrafen ändras på så sätt att sista stycket stryks. Ändringen är en följd av den nya samlade regleringen avseende miljöprövning i 20 kap. miljöbalken samt ny prövningsorganisation.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

29 §

Innan ett förordnande om rättelse enligt 26 kap. 18 § miljöbalken meddelas eller handräckning enligt 17 § samma kapitel begärs i fråga om en *miljöpåverkande* verksamhet som rör Naturvårdsverkets eller Havs- och vattenmyndighetens ansvarsområde ska samråd ske med den berörda myndigheten, om det kan befaras att kostnaden inte kan tas ut av den som åtgärden riktas mot. Detta gäller dock inte, om saken är så brådskande att samråd inte hinner ske.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” har ersatts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2 och 14.17.1.

31 a §

I fråga om en anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter som omfattas av *bilaga 1 till denna förordning* ska verksamhetsutövaren i en miljörapport lämna uppgifter om produktionen, om länsstyrelsen begär det. Utöver det som följer av 31 § ska en sådan rapport innehålla uppgifter om produktionen i fråga om naturgrus, morän och berg.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Verksamheter och åtgärder som omfattas av anmälningssplikt framgår av bilaga 1 till förordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsoskydd. Anmälan är inte förprövning och ska således inte placeras i 20 kap. miljöbalken utan i förordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsoskydd som innehåller bestämmelser avseende anmälningsspliktiga miljöpåverkande verksamheter.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

31 b §

En verksamhet som inte omfattas av tillståndsplikt enligt 20 kap. 6 § miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av samma paragraf ska omfattas av kravet på miljörapportering enligt 26 kap. 20 § miljöbalken, om verksamheten är en sådan verksamhet som anges i bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006 av den 18 januari

2006 om upprättande av ett europeiskt register över utsläpp och överföringar av föroreningar och om ändring av rådets direktiv 91/689/EEG och 96/61/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2019/1010.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

31 c §

En verksamhet som inte omfattas av tillståndsplikt enligt 20 kap. 6 § miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av samma paragraf ska omfattas av kravet på miljörapportering enligt 26 kap. 20 § miljöbalken, om verksamheten omfattas av anmälningsplikt enligt punkten 60 i bilaga 3 till miljöprovningsförordningen.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken samt så ändras hänvisningen till den nya bilagan 3 till miljöprovningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

32 §

Om en verksamhet som är tillstånds-, *gransknings-* eller anmälningspliktig enligt denna förordning eller enligt miljöprovningsförordningen (2013:251) bedrivs av någon annan än den som har fått tillstånd eller *igångsättningsbesked* för verksamheten eller anmält den, ska den nya verksamhetsutövaren snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken. Med den nya regleringen om miljöprovning följer ett antal nya termer och uttryck.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

38 c §

Bestämmelserna i 38 a och 38 b §§ ska inte tillämpas på kyltorn som ingår i en verksamhet som är tillstånds- eller *granskningspliktig* enligt miljöprovningsförordningen (2013:251) eller *anmälningspliktig* enligt bilaga 1.

Paragrafen ändras som en följd av den nya tillstånds- och granskningsplikten i 20 kap. miljöbalken och 2 kap. miljöprövningsförfordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

47 §

Naturvårdsverket får meddela närmare föreskrifter om vilka försiktighetsmått som ska gälla vid

1. träskyddsbehandling genom doppning,
2. träskyddsbehandling genom tryck- eller vakuumimpregnering,
3. oorganisk ytbehandling genom fosfatering,
4. utsläpp av industriellt avloppsvatten,
5. rening av avloppsvatten från tätbebyggelse,
6. utsläpp till luft från anläggningar för förbränning av kommunalt avfall som har beviljats tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) eller miljöbalken,
7. användning av avloppsslam i jordbruk,
8. lagring, tömning, demontering och annat omhändertagande av skrotbilar,
9. lagring, förbehandling, återvinning och bortskaffande av avfall som utgörs av elektriska och elektroniska produkter,
10. konvertering av smittförande avfall på ett sjukhus,
11. tillverkning av kalk, krita eller kalkprodukter,
12. tillverkning av betong eller lättbetong eller varor av betong, lättbetong, cement eller gips,
13. tillverkning av asfalt eller oljegrus eller varor av asfalt,
14. blästring,
15. tvättning av personbilar, tåg, flygplan och andra motordrivna fordon,
16. hantering av flytande motorbränsle,
17. sterilisering av sjukvårdsartiklar,
18. verksamhet på kemiska och biologiska laboratorier,
19. verksamhet på tvätterier, och
20. verksamhet på fordonsverkstad.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för Naturvårdsverket att ta fram försiktighetsmått för specifika verksamheter och åtgärder. I tionde till tjugonde punkterna förs 11 nya verksamhetskategorier och åtgärder in.

Överväganden finns i avsnitten 14.7.9 och 14.17.1.

47 a §

Naturvårdsverket får

1. i fråga om verksamheter som omfattas av tillståndsplikt *eller granskningsplikt* enligt denna förordning eller miljöprövningsförordningen (2013:251) eller av ett föreläggande att ansöka om tillstånd enligt 26 kap 9 b § miljöbalken meddela föreskrifter om att en miljörapport ska innehålla en redovisning av verksamhetens miljöpåverkan även i andra avseenden än vad som omfattas av villkoren i ett *beslut om miljötillstånd eller igångsättningsbesked* liksom av andra uppgifter som är relaterade till miljöbalkens tillämpningsområde och mål,

2. i fråga om verksamheter som avses i 31 b § meddela föreskrifter om att det i en miljörapport ska lämnas sådana uppgifter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006,

3. i fråga om avloppsledningsnät som är anslutna till en avloppsreningsanläggning som är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen meddela föreskrifter om att det i en miljörapport ska lämnas uppgifter om

- a) det antal bräddningar av avloppsvatten som har skett under året,
- b) de platser där bräddning har skett, och
- c) bräddad volym, redovisat som kubikmeter per plats och år,

4. meddela föreskrifter om vilka uppgifter om produktionen av naturgrus, morän och berg som en miljörapport enligt 31 a § ska innehålla,

5. i fråga om verksamheter *med verksamhetskod 90.20 i bilaga 3 till miljöprövningsförordningen (2013:251)* meddela föreskrifter om att det i en miljörapport ska lämnas sådana uppgifter som följer av artiklarna 10 och 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741, i den ursprungliga lydelsen, och

6. meddela föreskrifter om hur uppgifterna i en miljörapport ska redovisas.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Med den nya regleringen om miljöprövning följer ett antal nya termer och uttryck.

I *femte punkten* ändras hänvisningen till den nya bilagan 3 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

50 §

Bestämmelser om överklagande finns i 18 kap. 1 § och 19 kap. 1 § miljöbalken samt 1 kap. 2 § första stycket och 5 kap. lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar.

Ett beslut av en länsstyrelse eller kommun att enligt 24 kap. 11 § miljöbalken självant ta upp en fråga om omprövning av en verksamhet får inte överklagas.

Skogsstyrelsen får överklaga beslut som rör frågor om täkter enligt denna förordning *eller miljöprövningsförordningen (2013:251)*.

Paragrafen ändras som en följd av en ny samlad reglering avseende miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Bestämmelser avseende täkter framgår även av miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

Bilaga 1

Bilagan är ny och innehåller bestämmelser avseende vilka miljö-påverkande verksamheter som omfattas av krav på anmälan. Bilagan ersätter bestämmelserna om anmälningspliktiga verksamheter i miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

Bilaga 2

Bilagan motsvarar det som är avdelning 5 i den tidigare bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och innehåller utsläppsvärden. Avdelning 4 i den tidigare bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (som motsvarar bilaga 1 till förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och där angivna mängder för verksamheter på den högre kravnivån) lyfts in som en ny bilaga 2 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.1.

17.36 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll

1 §

Denna förordning gäller för den, som yrkesmässigt bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder, som omfattas av tillstånds-, *gransknings- anmälnings- eller registreringsplikt* enligt 9, 11–14 *eller 20 kap.* miljöbalken.

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om att kraven i denna förordning *ska* gälla för vissa slag av yrkesmässigt bedrivna verksamheter som

inte omfattas av *tillstånds-, gransknings- anmälnings- eller registreringsplikten* enligt första stycket.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras även språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.2.

9 §

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om hur den som bedriver en *miljöpåverkande* verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken ska utöva sådan kontroll som avses i 26 kap. 19 § miljöbalken.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.2.

17.37 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd

6 §

Den som i enlighet med gällande bestämmelser har underrättat Skogsstyrelsen om avverkning som *ska* äga rum på hans mark, om uttag av skogsbränsle eller om sådan dikning i samband med avverkning som inte kräver *miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 6 § miljöbalken ska* anses ha gjort anmälan för samråd för åtgärden enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Den som enligt gällande bestämmelser har underrättat länsstyrelsen om att jordbruksmark *ska* tas ur jordbruksproduktion *ska* anses ha gjort anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken beträffande sådant arbetsföretag för vilket marken tas i anspråk.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.38 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1398) om vattenverksamheter

2 §

Om ett ärende rör sådan vattenverksamhet som avses i 4 kap. 6 § andra stycket miljöbalken, ska Havs- och vattenmyndigheten samråda med länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten.

Samråd ska också ske i andra mål och ärenden som är av sådant slag som anges i 8 kap. 3 § miljöprövningsförordningen (2013:251).

Paragrafen ändras genom att paragrafhänvisningen justeras. Justeringen är en följd av att bestämmelsen i förordningens tidigare 1 § flyttats till 8 kap. 3 § miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.3.

7 §

När en markavvattningssakkunnig förordnas, ska *Miljöprövningsmyndigheten* underrätta Statens jordbruksverk om förordnandet. Om det endast är fråga om avvattning av skogsmark, ska i stället Skogsstyrelsen underrättas.

Paragrafen ändras som en följd av den nya prövningsorganisationen. I ärenden om markavvattning kommer Miljöprövningsmyndigheten att kunna förordna om en eller flera sakkunniga för att utreda vissa frågor. Statens jordbruksverk och Skogsstyrelsen har rätt att med stöd av 6 § denna förordning att meddela föreskrifter om behörighet att vara markavvattningssakkunnig. Sådana föreskrifter har meddelats. När en markavvattningssakkunnig har förordnats i ett ärende ska Statens jordbruksverk och Skogsstyrelsen underrättas om förordnandet.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.13 och 14.17.3.

12 §

När *prövningsmyndigheten* har beslutat om inlösen av en del av fastighet och beslutet har fått laga kraft, ska *myndigheten* utan dröjsmål till lantmäterimyndigheten sända dels en karta med beskrivning över området samt dess gränser ha utmärkts i den ordning som gäller för fastighetsbildning,

dels ett utdrag av beslutet där det framgår vilket område som löses in. På kartan *ska* det intygas att den har utgjort grund för beslutet om inlösen.

När inlösen som avses i första stycket är fullbordad, *ska* länsstyrelsen genast underrätta lantmäterimyndigheten om detta.

Paragrafen ändras som en följd av den nya provningsorganisationen. Därutöver görs språkliga ändringar.

Övervägandena finns i 14.17.3.

13 §

Miljöprovningsmyndigheten ska för anteckning i fastighetsregistrets allmänna del skriftligen underrätta lantmäterimyndigheten om det förordnande som avses i 11 kap. 20 § första stycket miljöbalken.

Paragrafen ändras som en följd av den nya provningsorganisationen. Paragrafen ändras även språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.3.

14 §

Miljöprovningsmyndigheten ska för anteckning i fastighetsregistrets allmänna del skriftligen underrätta lantmäterimyndigheten om ett förordnande enligt 1 kap. 3 § expropriationslagen (1972:719) att en inskriven särskild rättighet ska bestå eller upphöra.

Paragrafen ändras som en följd av den nya provningsorganisationen. Paragrafen ändras även språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.3.

15 §

Länsstyrelsen *ska* för anteckning i fastighetsregistret allmänna del skriftligen underrätta lantmäterimyndigheten om att inlösen av mark vid *miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked* till vattenverksamhet är fullbordad.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras även språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.3.

19 §

I stället för *granskningsplikt* enligt 2 kap. 2 § *andra stycket miljöprövningsförrordningen* (2013:251) gäller att en vattenverksamhet inte får påbörjas innan den har anmälts hos tillsynsmyndigheten, om verksamheten innebär

1. anläggande av våtmark där vattenområdet har en yta som inte överstiger 5 hektar,

2. uppförande av en anläggning, fyllning eller pålning i ett vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattendraget uppgår till högst 500 kvadratmeter,

3. uppförande av en anläggning, fyllning eller pålning i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter,

4. grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattendraget uppgår till högst 500 kvadratmeter,

5. grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter,

6. byggande av en bro eller anläggande eller byte av en trumma i ett vattendrag med en medelvattenföring som uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund,

7. omgrävning av ett vattendrag med en medelvattenföring som uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund, om åtgärden inte är att hänföra till markavvattning,

8. nedläggning eller byte av en kabel, ett rör eller en ledning i ett vattenområde,

9. bortledande av högst 600 kubikmeter ytvatten per dygn från ett vattendrag, dock högst 100 000 kubikmeter per år, eller utförande av anläggningar för detta,

10. bortledande av högst 1 000 kubikmeter ytvatten per dygn från ett annat vattenområde än vattendrag, dock högst 200 000 kubikmeter per år, eller utförande av anläggningar för detta,

11. utrivning av en vattenanläggning som tillkommit till följd av en verksamhet enligt 1–10,

12. ändring av en anmäld vattenverksamhet enligt 1–10 *om ändringen kan antas påverka människors hälsa eller miljön negativt*, eller

13. ändring av en vattenverksamhet *som har miljötillstånd eller igångsättningsbesked*, om ändringen är en anmälningspliktig verksamhet enligt 1–10.

Paragrafen ändras i ingressen samt i *tolfte och trettonde punkterna*.

Ingressen ändras med anledning av att bestämmelserna om miljöprövning samlats i ett nytt 20 kap. miljöbalken samt att det där införs nya definitioner avseende förprövning.

Tolfte punkten ändras på så sätt att det endast är ändringar som kan antas påverka människors hälsa eller miljön negativt som kräver en anmälan. Motsvarande avgränsning av vilka ändringar som omfattas av granskningsplikt för de verksamheter som omfattas av bestämmelsen om igångsättningsbesked finns i 2 kap. 2 § tredje stycket miljöprövningsförordningens.

Trettonde punkten ändras med anledning av att bestämmelserna om miljöprövning samlats i ett nytt 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.7.7 och 14.17.3.

19 a §

Trots 19 § krävs inte en anmälan

1. om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena,

2. om vattenverksamheten omfattas av miljötillstånd eller igångsättningsbesked,

3. om vattenverksamheten prövats och omfattas av en väg- eller järnvägsplan,

4. för rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge eller för att omedelbart återställa ett vattendrag som har vikit från sitt förra läge eller som på något annat sätt har förändrat sitt lopp,

5. för vattentäkt för husbehovsförbrukningen eller värmeförsörjningen för en en- eller tvåfamiljsfastighet,

6. för vattentäkt för en jordbruksfastighets husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning om bortledandet uppgår till högst

a) tio kubikmeter yt- eller grundvatten per dygn på Gotland eller Öland, eller

b) 25 kubikmeter yt- eller grundvatten per dygn på en annan plats än Gotland eller Öland.

Om arbeten enligt första stycket 4 berör en fastighet som tillhör någon annan, ska fastighetsägaren alltid underrättas innan arbetena påbörjas. Om fisket kan skadas, ska anmälan om de planerade arbetena göras till länsstyrelsen innan arbetena påbörjas.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om undantag från anmälningsplikten för vissa angivna vattenverksamheter.

Första punkten motsvarar delvis upphävda 11 kap. 12 § miljöbalken och anger att anmälan inte krävs om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas.

Andra punkten, som saknar tidigare motsvarighet anger att det inte krävs en anmälan om verksamheten omfattas av ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked. Det handlar således inte om att

verksamheten eller åtgärden är tillstånds- eller granskningspliktig utan om att den omfattas av ett befintligt sådant tillstånd. I sådant fall krävs ingen anmälan.

Tredje punkten är ny och anges för att undvika onödig dubbelprövning.

Fjärde punkten motsvarar upphävda 11 kap. 15 § första stycket miljöbalken.

Femte punkten motsvarar tidigare 11 kap. 11 § 1 miljöbalken.

Sjätte punkten är delvis ny och motsvaras delvis av tidigare 11 kap. 11 § 1 miljöbalken. Punkten innehåller bestämmelser om när vattentäkter för en jordbruksfastighet undantas från anmälningsplikt.

Andra stycket motsvarar upphävda 11 kap. 15 § andra och tredje styckena.

Övervägandena finns i avsnitten 14.7.7 och 14.17.3.

23 §

När anmälningsärendet är tillräckligt utrett, *ska* tillsynsmyndigheten

1. besluta om de förbud för verksamhetsutövaren som behövs enligt miljöbalken,

2. förelägga verksamhetsutövaren att

a) vidta de försiktighetsmått som behövs enligt miljöbalken, eller

b) ansöka om *igångsättningsbesked* enligt 20 kap. 6 § miljöbalken eller *föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. 6 § miljöbalken*, om det behövs med hänsyn till verksamhetens påverkan på miljön eller enskilda intressen, eller

3. om det inte behövs något förbud eller föreläggande enligt 1 och 2, underrätta den som har gjort anmälan om att ärendet inte föranleder någon åtgärd från myndighetens sida.

Vid bedömningen av verksamhetens påverkan på enskilda intressen *ska* tillsynsmyndigheten särskilt beakta om det i ärendet finns ett yrkande om

1. särskild tvångsrätt enligt 28 kap. 10 § miljöbalken,

2. ersättning enligt 31 kap. 16 § miljöbalken, eller

3. inlösen enligt 31 kap. 17 § miljöbalken.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras även språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.3.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2028.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.
3. De nya bestämmelserna tillämpas inte vid prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel om verksamheten omfattas av en sådan nationell plan för moderna miljövillkor som avses i 11 kap. 28 § miljöbalken.

Enligt *punkten 1* träder lagen i kraft den 1 januari 2028.

Enligt *punkten 2* ska, på motsvarande sätt som för miljöbalken, äldre bestämmelser fortsätta att gälla för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet. För ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken gäller att målet eller ärendet anses inlett när ansökan kom in till prövningsmyndigheten eller i vissa fall tillsynsmyndigheten. Denna huvudregel gäller även för de ändringar i förordningen om vattenverksamheter som föreslås i detta betänkande. På samma sätt bör tidigare klagorätsbestämmelser gälla även fortsatt för beslut som har meddelats före förordningens ikraftträdande. Även vid överklagande av en dom eller ett beslut som är meddelat enligt äldre bestämmelser bör således de äldre bestämmelserna tillämpas vid överprövningen. Mål och ärenden som har inletts i mark- och miljödomstol, länsstyrelse eller kommun ska således prövas av dessa instanser och därefter följa den instansordning som gäller enligt äldre bestämmelser.

Enligt *punkten 3* ska de nya bestämmelserna inte tillämpas vid prövning av tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel om verksamheten omfattas av en sådan nationell plan för moderna miljövillkor som avses i 11 kap. 28 § miljöbalken. Dessa mål ska således även framöver prövas av mark- och miljödomstol som första instans. Vidare ska prövningen göras enligt äldre bestämmelser om omprövning för moderna miljövillkor.

Övervägandena finns i avsnitten 15.2.1 och 15.2.4.

17.39 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:512) om deponering av avfall

35 §

Bestämmelser om tillståndsprövning av *miljöpåverkande* verksamhet finns i 20 kap. miljöbalken, förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd samt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

36 §

En ansökan om *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* till deponeringsverksamhet *ska*, utöver vad som anges i 20 kap. 10 § miljöbalken och *föreskrifter meddelad med stöd av den paragrafen*, alltid innehålla

1. uppgift om verksamhetsutövarens identitet,
2. en beskrivning av vilka avfallsslag och de totala mängder avfall som *ska* deponeras,
3. en beskrivning av platsen, inklusive dess geologiska och hydrogeologiska egenskaper,
4. en plan för avslutning och efterbehandling, och
5. en redovisning av hur verksamhetsutövaren avser att säkerställa att de skyldigheter som följer av denna förordning eller de föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen kommer att uppfyllas.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras även språkligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

40 §

Om tillsynsmyndigheten bedömer att de åtgärder som anges i anpassningsplanen eller avslutningsplanen är tillräckliga för att följa bestämmelserna i denna förordning och föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen, ska myndigheten godkänna planen. Det som sägs i 31 § andra stycket om tillståndsmyndighet ska här i stället avse tillsynsmyndigheten.

Om tillsynsmyndigheten bedömer att en åtgärd enligt planen kräver ett *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* enligt 20 kap. miljöbalken eller

föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 kap. miljöbalken, ska myndigheten ange detta i sitt beslut. Om åtgärderna inte bedöms omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked, ska tillsynsmyndigheten i sitt beslut ange när åtgärderna ska vara genomförda.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.40 Förslag till förordning om ändring i vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

4 kap. Miljökvalitetsnormer

14 §

När vattenmyndigheten har tagit del av en sådan utredning som avses i 20 kap. 24 § första stycket 1 miljöbalken eller informerats om att en verksamhet eller åtgärd har tillåtits enligt 11 §, ska vattenmyndigheten fatta de beslut om förvaltningen av vattenmiljön som utredningen eller tillåtandet föranleder.

Om vattenmyndigheten finner att det inte finns förutsättningar för att ändra en miljökvalitetsnorm i enlighet med en sådan redogörelse som avses i 20 kap. 24 § andra stycket miljöbalken, ska vattenmyndigheten

1. anmäla detta till regeringen och i anmälan redovisa sin bedömning, det som kommit fram i ändringsfrågan och de skäl som talar för respektive emot en ändring,

2. informera den som har begärt vattenmyndighetens yttrande om att ändringsfrågan har anmälts till regeringen, och

3. avvakta med sitt slutliga yttrande till dess regeringen har beslutat i ändringsfrågan.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

6 kap. Åtgärdsprogram

5 §

Ett åtgärdsprogram för vattendistrikt ska bland annat innehålla

1. åtgärder för inrättande av vattenskyddsområden eller för att på annat sätt skydda dricksvatten,

2. åtgärder för att i den mån det är behövt åstadkomma omprövning av tillstånd till eller villkor för *miljöpåverkande* verksamhet och vattenverksamhet,

3. åtgärder för att upptäcka och beivra brott mot bestämmelser till skydd för vatten,

4. åtgärder för att hindra eller reglera diffusa utsläpp av förorenande ämnen,

5. åtgärder för att förebygga eller begränsa att föroreningar indirekt tillförs grundvatten,

6. åtgärder för att motverka alla andra betydande negativa konsekvenser för vattenmiljön, särskilt de åtgärder som behövs för att nödvändig ekologisk status eller god ekologisk potential ska kunna nås när det gäller vattenförekomsternas hydromorfologiska förhållanden, och

7. de föreskrifter eller förslag till föreskrifter som behövs för att övriga åtgärder ska kunna genomföras.

Åtgärdsprogrammet ska därutöver innehålla sådana åtgärder och hänvisningar till övrig lagstiftning som avses i artikel 11.3, 11.4 och 11.6 i direktiv 2000/60/EG.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet” i *andra punkten*. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.41 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2004:675) om omgivningsbuller

18 §

Trafikverket och de kommuner som avses i 3 § ska

1. samarbeta med varandra samt med Transportstyrelsen och de myndigheter som enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) utövar tillsyn över *miljöpåverkande* verksamhet så att Trafikverket och kommunerna kan fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning, och

2. samarbeta med Naturvårdsverket så att verket kan fullgöra sin rapportering till Europeiska kommissionen enligt 16 § och till regeringen enligt 17 §.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet” i *första punkten*. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.42 Förslag till förordning om ändring i naturgasförordningen (2006:1043)

6 §

En ansökan enligt 4 eller 5 § ska vara skriftlig och ges in till Energimarknadsinspektionen. Utöver det som följer av 4 och 5 §§ ska ansökan innehålla

1. en teknisk beskrivning av den planerade ledningen, stationen eller anläggningen samt en kostnadsberäkning,

2. en karta över ledningens föreslagna sträckning eller stationens eller anläggningens föreslagna placering samt en beskrivning av den mark som behövs tas i anspråk för ledningen, stationen eller anläggningen,

3. bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av fastigheter över vilka ledningen avses dras fram eller på vilka stationen eller anläggningen avses placeras eller av fastigheter som på annat sätt behövs för anläggningen,

4. uppgift om de överenskommelser som träffats om upplåtelse av mark för ledningen, stationen eller anläggningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser,

5. en redogörelse för sökandens organisation,

6. en redogörelse för hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs, och

7. den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 2 kap. 7 § andra stycket 2 naturgaslagen (2005:403).

I en beskrivning enligt första stycket 1 ska det finnas en ritning över ledningens, stationens eller anläggningens konstruktion och dess anslutning till naturgasledning.

Paragrafen ändras i *första stycket sjunde punkten* med anledning av att det som tidigare kallades liten miljökonsekvensbeskrivningen och sedan förenklat underlag inte längre krävs för tillståndsansökningar som inte kräver en specifik miljöbedömning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.43 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857)

22 a §

Ett internt nät får byggas och användas utan nätkoncession, om det

1. inom ett avgränsat område dras

- a) mellan flera anläggningar för produktion av el som har en gemensam anslutning till elnätet, eller

b) från flera anläggningar för produktion av el till en gemensam anslutning till elnätet förutsatt att anslutningsledningen är kort, eller

2. används för överföring av lokalkraft mellan närliggande produktions- och överföringsanläggningar.

Ett område som omfattas av ett *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt miljöbalken för *anläggningar för utnyttjande av vindkraft för energiproduktion (grupper av vindkraftverk)* ska anses vara ett sådant avgränsat område som avses i första stycket 1 a eller 1 b.

Paragrafen ändras som en följd av den nya regleringen om miljöprovning i 20 kap. miljöbalken samt de nya bestämmelserna avseende tillstånds- och granskningsplikt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.44 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:667) om allvarliga miljöskador

23 §

Den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd inom jordbruket, skogsbruket, rennäringen eller yrkesfisket eller som utgör väghållning, är ansvarig för avhjälpande enligt 10 kap. 5 och 12–14 §§ miljöbalken endast om

1. det på grund av verksamhetsutövarens fel eller försummelse har uppstått en allvarlig miljöskada på en art eller livsmiljö, eller

2. skadan har orsakats av

a) en *miljöpåverkande* verksamhet som är tillståndspliktig enligt förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd eller *tillstånds- eller granskningsplikt enligt 2 kap. miljöprovningsförordningen* (2013:251),

b) en *vattenverksamhet* som är *tillstånds- eller granskningspliktig enligt 2 kap. miljöprovningsförordningen* och som avser uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar eller andra anläggningar i vattenområden, bortledande av vatten från vattenområden eller bortledande av grundvatten och utförande av anläggningar för detta,

c) sådan innesluten användning och avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer som avses i 13 kap. miljöbalken,

d) hantering av en kemisk produkt eller bioteknisk organism enligt 14 kap. miljöbalken,

e) transport av farligt gods eller överlämnande av farligt gods till någon annan för transport som omfattas av lagen (2006:263) om transport av farligt gods, eller

f) gränsöverskridande avfallstransport inom, till eller från Europeiska unionen som kräver ett godkännande eller som är förbjuden enligt Europa-

parlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall.

Paragrafen ändras i *andra punkten a* genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Vidare görs ändringar i *andra punkten a och b* som en följd av att bestämmelserna om miljöprovning samlas i 20 kap. miljöbalken samt de nya bestämmelserna avseende tillstånds- och granskningsplikt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.45 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation

3 kap. Informationsansvarets fördelning

19 §

För anläggningar för hantering av avloppsvatten, anläggningar för avfallshandling, anläggningar för energiförsörjning, anläggningar för vattenförsörjning, räddningstjänstens anläggningar, skolor, sjukhus och andra allmännyttiga och offentliga tjänster ska informationsansvar fullgöras av

1. inspektion för vård och omsorg i fråga om hem för vård eller behandling, äldreboende, sjukhus och vårdcentraler,

2. länsstyrelsen i fråga om anläggningar och områden för behandling eller hantering av avfall, avloppsvatten eller avloppsslam som omfattas av ett sådant tillstånd eller sådan tillståndsplikt som avses i 9 kap. miljöbalken *eller sådant miljötillstånd eller igångsättningsbesked eller sådan tillståndsplikt eller granskningsplikt för miljöpåverkande verksamhet som avses i 20 kap. 6 § miljöbalken*,

3. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i fråga om brandstationer, skyddsrum och ljudsändare för utomhusvarning,

4. Statens skolverk i fråga om skolenheter för förskoleklass, grundskolan, specialskolan, sameskolan, anpassade grundskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan,

5. Statistiska centralbyrån i fråga om lokaler för förskolan samt myndighets- och kommunkontor,

6. Svenska kraftnät i fråga om transmissionsnät för el inklusive anläggningar, och

7. Trafikverket i fråga om de fibernät och kraftledningar som Trafikverket förvaltar samt de telefoner som finns tillgängliga i anslutning till statliga vägar och statliga järnvägar.

Paragrafen ändras i *andra punkten* som en följd av att bestämmelserna om miljöprovning samt tillstånds- och granskningsplikt i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

21 §

För verksamheter som avses i 9, 11 eller 12 kap. miljöbalken ska, om inte annat följer av 22 §, informationsansvar fullgöras av

1. länsstyrelsen i fråga om verksamheter som omfattas av ett sådant *tillstånd eller sådan tillståndsplikt som avses i 9 kap. miljöbalken eller sådant miljötillstånd eller igångsättningsbesked eller sådan tillståndsplikt eller granskningsplikt som avses i 20 kap. 6 § miljöbalken*,

2. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i fråga om verksamheter enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, och

3. Svenska kraftnät i fråga om dammsäkerhet avseende dammar i dammsäkerhetsklass A, B eller C enligt 11 kap. miljöbalken.

Paragrafen ändras i *första punkten* som en följd av att bestämmelserna om miljöprovning samlas i 20 kap. miljöbalken samt de nya bestämmelserna avseende tillstånds- och granskningsplikt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

24 §

För områden och andra geografiska enheter som används för rapportering, förvaltas eller regleras på internationell, europeisk, nationell, regional eller lokal nivå avseende vattenavrinning, kustförvaltning, farleder, nitratkänslighet, dricksvattentäkt, avfallsdeponering, avfallsdumpning, buller, gruvprospektering, gruvbrytning eller annat som har relevans från miljöinformationssynpunkt ska informationsansvar fullgöras av

1. Havs- och vattenmyndigheten i fråga om

a) gränser för områden med fredning av fisk eller förbud mot fiske samt andra förvaltningsgränser till skydd för fiskbestånden och miljön,

b) fiskvatten,

c) förvaltningsområden enligt havsmiljöförordningen (2010:1341) samt till förvaltningsområdena hänförliga bedömningsområden föreskrivna av Havs- och vattenmyndigheten med stöd av 20 § havsmiljöförordningen, och

d) sammanställningar av nationellt särskilt värdefulla limniska områden,

2. länsstyrelsen i fråga om miljöriskområden, musselvatten och anläggningar för bortskaffande av avfall som omfattas av ett sådant tillstånd eller sådan tillståndsplikt som avses i 9 kap. miljöbalken *eller sådant miljötillstånd eller igångsättningsbesked eller sådan tillståndsplikt eller granskningsplikt för miljöpåverkande verksamhet som avses i 20 kap. 6 § miljöbalken,*

3. Naturvårdsverket i fråga om

a) områden som omfattas av naturvårdsavtal där Naturvårdsverket eller länsstyrelserna är avtalspart för staten,

b) vattenskyddsområden som omfattas av föreskrifter enligt 7 kap. 22 § miljöbalken,

c) områden som omfattas av ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken,

d) områden med förbud mot markavvattnings enligt 11 kap. 14 § miljöbalken och 4 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter,

e) områden som är känsliga för övergödning enligt rådets direktiv 91/271/EEG av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, och

f) zoner och tätbebyggelse för utvärdering och säkerställande av luftkvalitet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/50/EG av den 21 maj 2008 om luftkvalitet och renare luft i Europa,

4. Sjöfartsverket i fråga om reglerade farleder till havs och i större inlandsvatten,

5. Skogsstyrelsen i fråga om naturvårdsavtalsområden där Skogsstyrelsen är avtalspart,

6. Statens jordbruksverk i fråga om

a) känsliga områden enligt 5 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, och

b) restriktionszoner enligt 4, 4 a och 5 §§ epizootilagen (1999:657), 4 § epizootiförordningen (1999:659), 5 § zoonoslagen (1999:658), 3 § zoonosförordningen (1999:660), 7 § lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. samt 6 § 3 förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.,

7. Sveriges geologiska undersökning i fråga om

a) områden med tillstånd för prospektering och gruvbrytning,

b) grundvattenförekomster inom vattenförvaltningen, och

8. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut i fråga om vattenförekomster och vattendistrikt.

Paragrafen ändras i *andra punkten* som en följd av att bestämmelserna om miljöprovning samlas i 20 kap. miljöbalken samt de nya bestämmelserna avseende tillstånds- och granskningsplikt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.46 Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)

6 kap. Lov och anmälan

2 §

Trots 1 § krävs det inte bygglov för att anordna, inrätta, uppföra, flytta eller väsentligt ändra

1. en anläggning som avses i 1 § 4 eller 5, om det är fråga om en liten anläggning som är avsedd endast för en viss fastighets behov,

2. ett vindkraftverk som avses i 1 § 6, om verket omfattas av *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt miljöbalken,

3. parkeringsplatsen anläggs med stöd av väglagen (1971:948) eller på mark som i detaljplan har avsatts till gata eller väg,

4. en anläggning som avses i 1 § 2, 7 eller 10 och som omfattas av undantag från krav på bygglov i vägplan enligt väglagen eller järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,

5. en anläggning som avses i 1 § 2, om det är fråga om en anläggning av liten omfattning i form av en eller flera containrar i omedelbar närhet till en pågående verksamhet inom ett industriområde och anläggningen inte placeras närmare gränsen än 4,5 meter,

6. en anläggning som avses i 1 § 2, om det är fråga om högst två enheter i form av fritidsbåt, husvagn eller husbil som

a) placeras i omedelbar närhet av ett en- eller tvåbostadshus,

b) är av säsongskaraktär,

c) inte placeras närmare gränsen än 4,5 meter, och

d) inte placeras i anslutning till en sådan byggnad eller inom ett sådant bebyggelseområde som avses i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900), eller

7. en transformatorstation som avses i 1 § 10 om anläggningen omfattas av *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* enligt 20 kap. miljöbalken.

Åtgärder som avses i första stycket 5 och 6 får vidtas närmare gränsen än 4,5 meter, om de grannar som berörs medger det.

Bestämmelserna i 9 kap. 7 och 8 §§ plan- och bygglagen (2010:900) om att kommunen får besluta om undantag från krav på bygglov eller om mer långtgående krav gäller även för andra anläggningar än byggnader.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från krav på bygglov för andra anläggningar än byggnader. Två ändringar har gjorts i första stycket.

I *första stycket andra punkten* har hänvisningen till miljöbalken ändrats som en följd av de nya bestämmelserna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

I *första stycket sjunde punkten* har en ny bestämmelse förts in. Bestämmelsen innebär att transformatorstationer som omfattas av

ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 20 kap. miljöbalken inte ska omfattas av krav på bygglov. Avsikten är att undvika dubbelprövning av dessa transformatorstationer både enligt miljöbalken och plan- och byggregelverket.

Övervägandena finns i avsnitten 14.7.12 och 14.17.10.

17.47 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:619) med instruktion för Havs- och vattenmyndigheten

5 §

Myndigheten ska särskilt

1. ansvara för den centrala tillsynsvägledningen under miljöbalken och samverka med länsstyrelserna för att åstadkomma ett effektivt tillsynsarbete,

2. inom sitt ansvarsområde bevaka allmänna miljövärdsintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och som handläggs hos myndigheter och domstolar samt lämna myndighetens synpunkter tidigt i processen,

3. delta i miljöprövningar som gäller frågor som är principiellt viktiga eller har stor betydelse för havs- och vattenmiljön eller fisket,

4. vara samlande i vatten- och havsmiljöarbetet genom att samordna vattenmyndigheterna för genomförandet av vattenförvaltningsförordningen (2004:660),

5. arbeta med frågor som rör havsplanering,

6. ha det övergripande ansvaret för fiskerikontrollen och ansvara för genomförandet av landningskontrollen,

7. inom sitt ansvarsområde ansvara för skydd av naturtyper och arter samt andra frågor om biologisk mångfald i sjöar, vattendrag och hav,

8. i samråd med Naturvårdsverket fördela medel för miljöövervakning, uppföljning av miljökvalitetsmålen och internationell rapportering och efter samråd med övriga berörda myndigheter och organisationer ansvara för genomförandet av miljöövervakningen samt beskriva och analysera miljötillståndet inom sitt ansvarsområde,

9. ansvara för att samla in grundläggande information om fiskbestånden samt fisket och annat nyttjande i sjöar, vattendrag och hav och särskilt svara för att datainsamling och rådgivning i fråga om fiskbestånden och fisket bedrivs i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1004 av den 17 maj 2017 om upprättande av en unionsram för insamling, förvaltning och användning av data inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskaplig rådgivning rörande den gemensamma fiskeripolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 199/2008,

10. inom sitt ansvarsområde främja forskning och utvecklingsverksamhet och delta i beredningen av Naturvårdsverkets miljöforskningsanslag till stöd för myndighetens och verkets arbete,

11. göra kunskaper om havs- och vattenmiljön, fisket och myndighetens arbete tillgängliga för myndigheter, allmänhet och andra berörda,

12. ansvara för uppföljning och utvärdering av de statliga bidrag som omfattas av förordningen (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag, förordningen (2009:381) om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt och förordningen (1998:1343) om stöd till fiskevården,

13. följa upp och utvärdera de statliga bidrag som omfattas av vilt-skadeförordningen (2001:724) när det gäller förebyggande åtgärder och ersättning för skada som orsakas av säl och rapportera sådan uppföljning och utvärdering till Statens jordbruksverk, och

14. samverka med Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Sveriges geologiska undersökning och länsstyrelserna i frågor som har betydelse för bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av havs- och vattenmiljön och för vattenbruket.

Paragrafen ändras för att förtydliga att det är inom sitt ansvarsområde Havs- och vattenmyndigheten ska bevaka allmänna miljövårdsintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.13.3.

17.48 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer

Förordningen föreslås upphöra att gälla vid utgången av 2027.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.49 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter

1 kap. Allmänt om miljöstraffsavgifter

2 §

Förordningen innehåller bestämmelser om miljöstraffsavgifter för överträdelser av föreskrifter om

- artskydd (2 kap.),
- *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd (3 kap.),

- verksamheter som orsakar miljöskador (4 kap.),
 - vilthägn och miljöhänsyn i jordbruket (5 kap.),
 - genteknik (6 kap.),
 - kemiska produkter och biotekniska organismer (7 kap.),
 - växtskyddsmedel och bekämpningsmedel (8 kap.),
 - fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen (9 kap.),
 - brandfarliga vätskor och spilloljor (10 kap.),
 - avfall, avfallsförebyggande åtgärder och producentansvar (11 kap.),
- och
- tillsyn, rapportering och egenkontroll (12 kap.).

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2 och 14.17.10.

3 kap. *Miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd*

1 §

För en överträdelse av 13 § förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd* ska en miljö sanktionsavgift betalas

1. med 5 000 kronor, om överträdelsen är att utan tillstånd inrätta en avloppsanordning trots att ett sådant tillstånd krävs,
2. med 3 000 kronor, om överträdelsen är att utan tillstånd ansluta en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning som före anslutningen inte hade någon vattentoalett ansluten, och
3. med 3 000 kronor, om överträdelsen är att utan att ha gjort en anmälan inrätta en avloppsanordning trots att en sådan anmälan krävs.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitten 15.5.2. och 14.17.10.

2 §

För en överträdelse av 17 § förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd* ska en miljö sanktionsavgift betalas

1. med 3 000 kronor, om överträdelsen är att utan tillstånd inrätta en värmepumpsanläggning trots att det enligt föreskrifter som kommunen har meddelat krävs tillstånd för en sådan åtgärd, och

2. med 1 000 kronor, om överträdelsen är att utan att ha gjort en anmälan inrätta en värmepumpsanläggning som inte är tillståndspliktig.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2 och 14.17.10.

3 §

För en överträdelse av 38 § förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd genom att utan att ha gjort en anmälan påbörja en verksamhet trots att en sådan anmälan krävs ska en miljö sanktionsavgift betalas med 3 000 kronor.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2 och 14.17.10.

4 §

För en överträdelse av 38 a § förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd ska en miljö sanktionsavgift betalas med 5 000 kronor.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2 och 14.17.10.

12 kap. Föreskrifter om tillsyn, rapportering och egenkontroll

4 §

För en överträdelse av 5 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:6) om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter genom att utföra mätningar och provtagningar utan att någon dokumentation görs ska en miljö sanktionsavgift betalas

1. med 20 000 kronor, om *tillståndsplikt* gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen (2013:251),

2. med 10 000 kronor, om *granskningsplikt* gäller för verksamheten enligt miljöprövningsförordningen,

3. med 3 000 kronor, om *anmälningsplikt* gäller för verksamheten enligt *förordningen om miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd*, och

4. med 3 000 kronor, i andra fall än de som avses i 1–3, om verksamheten omfattas av ett *miljötillstånd eller igångsättningsbesked som är en följd av att tillsynsmyndigheten förelagt en verksamhetsutövare att ansöka om igångsättningsbesked enligt 26 kap. 9 b § miljöbalken eller verksamhetsutövaren har ansökt om miljötillstånd eller igångsättningsbesked även om det inte krävs enligt 20 kap. 8 § miljöbalken* eller motsvarande äldre bestämmelser.

Paragrafen innehåller bestämmelser om storleken på den miljö sanktionsavgift som ska betalas vid överträdelse av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:6) om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter. Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

Paragrafens *tredje punkt* ändras med anledning av att anmälningsplikten inte längre regleras i miljöprövningsförordningen utan i förordningen om miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd.

Paragrafens *fjärde punkt* ändras på så sätt att hänvisningar till tidigare bestämmelser i 9 kap. 6 a och 6 b §§ miljöbalken ersätts med hänvisningar till 26 kap. 9 b § respektive 20 kap. 8 § miljöbalken. Ändringarna i stycket innebär inte någon ändring i sak.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.50 Förslag till förordning om ändring i industriutsläppsförordningen (2013:250)

1 kap. Försiktighetsmått

2 §

I denna förordning avses med

industriutsläppsverksamhet: en verksamhet som är tillståndspliktig eller omfattas av ett *miljötillstånd*, *igångsättningsbesked* eller *äldre* tillstånd enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) med en verksamhetskod som slutar med -i,

huvudverksamhet: den huvudsakliga industriutsläppsverksamhet som bedrivs på en anläggning, och

sidoverksamhet: en industriutsläppsverksamhet som bedrivs på en anläggning men som inte är den huvudsakliga industriutsläppsverksamheten på anläggningen.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljö-tillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

4 §

I denna förordning avses med tillsynsmyndighet: den som enligt miljö-tillsynsförordningen (2011:13) utövar tillsyn över en industriutsläpps-verksamhet.

Paragrafen ändras som en följd av bestämmelserna om ny Miljö-prövningsmyndighet. Det tidigare första stycket om vad som avses med termen miljöprövningsdelegation stryks.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

5 §

I denna förordning avses med

tillstånd: ett *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* enligt 20 kap. miljö-balken och miljöprövningsförordningen (2013:251) eller motsvarande äldre bestämmelser, och

tillståndsvillkor: ett villkor i det *miljötillstånd* eller *igångsättningsbesked* som gäller för industriutsläppsverksamheten.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

10 §

De slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap. innehåller slutsatser om andra försiktighetsmått än utsläppsvärden. Vid bedömningen av om en industriutsläppsverksamhet bedrivs i enlighet med kravet på bästa *tillgängliga* teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska hänsyn tas till sådana slutsatser

1. i fråga om huvudslutsatser senast den dag som inträffar fyra år efter slutsatsernas offentliggörande, och

2. i fråga om sidoslutsatser senast den dag som inträffar fyra år efter huvudslutsatsernas offentliggörande, om sidoslutsatserna offentliggjordes senast samma dag som huvudslutsatserna.

Paragrafen ändras med anledning av att uttrycket ”bästa möjliga teknik” i 2 kap. 3 § miljöbalken ersätts av ”bästa tillgängliga teknik”.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

13 §

I 6 kap. miljöprövningsförordningen finns bestämmelser om att ett beslut som innebär att *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* ges till en verksamhet ska innehålla villkor om utsläpp, begränsningsvärden och bästa *tillgängliga* teknik som anpassar tillämpningen av föreskrifter om försiktighetsmått. Vid prövning av tillståndsvillkor ska en sådan anpassning göras genom att prövningsmyndigheten som referens för sin bedömning använder

1. de utsläppsvärden och de beskrivningar av andra försiktighetsmått som finns i de slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap., och

2. de beskrivningar av försiktighetsmått i ett sådant BAT-referensdokument som enligt artikel 13.7 i direktiv 2010/75/EU har antagits av Europeiska kommissionen före den 7 januari 2011, om

a) beskrivningarna avser annat än utsläppsvärden, och

b) BAT-referensdokumentet inte har ersatts med sådana slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken. Paragrafen ändras också med anledning av att uttrycket ”bästa möjliga teknik” i miljöbalken ersätts av ”bästa tillgängliga teknik”.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

15 §

Miljöprövningsmyndigheten får besluta att en industriutsläppsverksamhet i stället för att följa ett begränsningsvärde som avses i 8 § ska följa ett begränsningsvärde som bestäms med hänsyn till andra tidsperioder eller andra referensförhållanden (alternativvärde).

Beslutet får inte innebära att verksamheten genom att följa ett alternativvärde medför högre utsläppsnivåer under normala driftsförhållanden än om verksamheten skulle ha följt det begränsningsvärde som avses i 8 §.

Paragrafen ändras med anledning av förslaget om en ny Miljöprövningsmyndighet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

16 §

Miljöprövningsmyndigheten får ge dispens från ett begränsningsvärde som avses i 8 §, om

1. det med hänsyn till var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet, och

2. dispensen förenas med ett villkor om att i stället följa ett mindre strängt begränsningsvärde.

Paragrafen ändras med anledning av förslaget om en ny Miljöprövningsmyndighet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

18 §

Miljöprövningsmyndigheten får besluta att en dispens enligt 16 § ska gälla för en kortare tidsperiod än som avses i 17 §, om förutsättningarna för dispens endast finns under den tid som behövs för att anpassa anläggningen till det begränsningsvärde som avses i 8 §.

Paragrafen ändras med anledning av förslaget om en ny Miljöprövningsmyndighet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

24 §

Om det krävs en statusrapport enligt 23 §, ska den upprättas senast i samband med att

1. den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten ansöker om *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* för den, eller

2. huvudverksamheten för första gången omfattas av huvudslutsatser, om verksamheten omfattas av ett *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* och det inte finns någon upprättad statusrapport.

Om en statusrapport upprättas enligt första stycket 2, ska den ges in till tillsynsmyndigheten senast fyra år efter slutsatsernas offentliggörande.

En bestämmelse om att en ansökan i ett *miljöprövningsärende* ska innehålla en statusrapport finns i 3 kap. 1 § *andra stycket 2 miljöprövningsförfordningen*.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

Tredje stycket ändras med anledning av att bestämmelser om miljöprövning samlas i miljöprövningsförfordningen. Termen ansökningsmål ersätts med termen miljöprövningsärende som en följd av att mark- och miljödomstol inte längre kommer att pröva s.k. ansökningsmål.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

27 §

Naturvårdsverket eller, i fråga om verksamheter som omfattas av *verksamhetskod 1.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförfordningen* (2013:251), Statens jordbruksverk ska på lämpligt sätt göra information tillgänglig för andra berörda myndigheter och allmänheten om innebörden och utvecklingen av sådan bästa tillgängliga teknik som avses i denna förordning.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförfordningen. Paragrafen ändras på så sätt att den tidigare hänvisningen till 2 kap. 1 § miljöprövningsförfordningen ersätts med en hänvisning till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförfordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

28 §

Naturvårdsverket eller, i fråga om verksamheter som omfattas av verksamhetskod 1.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen (2013:251), Statens jordbruksverk ska på sin webbplats tillgängliggöra

1. de domar och beslut som innebär att tillstånd har getts till en industriutsläppsverksamhet eller att ett sådant tillstånd har omprövats eller tillståndsvillkor ändrats enligt 24 kap. 5, 7, 8 eller 9 § miljöbalken,

2. dispenser enligt 16 §, och

3. uppgifter om de åtgärder som verksamhetsutövare har vidtagit enligt 10 kap. 5 a § miljöbalken.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser som kan innebära att annat gäller i stället för det som sägs i första stycket.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att den tidigare hänvisningen till 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen ersätts med en hänvisning till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

29 §

När en dom eller ett beslut i ett tillståndsmål eller tillståndsärende skickas till Naturvårdsverket eller Statens jordbruksverk enligt 7 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251) ska prövningsmyndigheten, om det är en sådan dom eller sådant beslut som avses i 28 § första stycket 1, särskilt uppmärksamma verket på att domen eller beslutet rör en industriutsläppsverksamhet.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljö-tillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken samt av att bestämmelser om miljöprövning samlas i miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

2 kap. Slutsatser om bästa tillgängliga teknik

1 §

När slutsatser om bästa tillgängliga teknik har antagits ska Naturvårdsverket eller, i fråga om verksamheter som omfattas av verksamhetskod 1.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen (2013:251), Statens jordbruksverk efter slutsatsernas offentliggörande informera berörda tillsynsmyndigheter om detta.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att den tidigare hänvisningen till 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen ersätts med en hänvisning till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

4 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2012/135/EU av den 28 februari 2012 om fastställande av BAT-slutsatser gällande järn- och stål-tillverkning, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 8 mars 2012. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av kod 13.20-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen (2013:251),
2. verksamheter som omfattas av kod 23.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen, och
3. verksamheter som omfattas av kod 27.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

6 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2012/134/EU av den 28 februari 2012 om fastställande av BAT-slutsatser gällande tillverkning av glas, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 8 mars 2012. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av *kod 26.05-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251).

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att den tidigare hänvisningen till 14 kap. 1 och 2 §§ miljöprövningsförordningen ersätts med en hänvisning till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

15 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2013/84/EU av den 11 februari 2013 om fastställande av BAT-slutsatser gällande garvning av hudar och skinn, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 16 februari 2013. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av *kod 18.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251), och
2. verksamheter som omfattas av *kod 90.15-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* och utför rening av avloppsvatten från verksamheter som avses i 1.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

17 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2013/163/EU av den 26 mars 2013 om fastställande av BAT-slutsatser gällande produktion av cement, kalk och magnesiumoxid, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 9 april 2013. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av *kod 26.70-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251),

2. verksamheter som omfattas av *kod 26.90-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen*, och

3. verksamheter som omfattas av *kod 26.170-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen*.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

21 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut nr 2013/732/EU av den 9 december 2013 om fastställande av BAT-slutsatser för kloralkaliproduktion, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 11 december 2013. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av *kod 24.23-i eller 24.17-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251).

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

23 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2014/687/EU av den 26 september 2014 om fastställande av BAT-slutsatser gällande produktion av massa, papper och kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 30 september 2014. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av *kod 21.10-i eller 21.30-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251).

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

25 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2014/738/EU av den 9 oktober 2014 om fastställande av BAT-slutsatser gällande raffinering av mineralolja och gas, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 28 oktober 2014. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av *kod 23.30-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251).

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

27 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2015/2119 av den 20 november 2015 om fastställande av BAT-slutsatser för produktion av träbaserade skivor, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv

2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 24 november 2015. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av *kod 20.50-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251).

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

29 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/1032 av den 13 juni 2016 om fastställande av BAT-slutsatser för icke-järnmetallindustrin, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 30 juni 2016. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik inom icke-järnmetallindustrin för

1. verksamheter som omfattas av *kod 13.20-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251),

2. verksamheter som omfattas av *kod 27.70-i eller 27.90-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen*, och

3. verksamheter som omfattas av *kod 31–40-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen*.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

39 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/902 av den 30 maj 2016 om fastställande av BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp,

offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 9 juni 2016. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av någon av *koderna 24.1-i–24.35-i, 24.38-i eller 24.42-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251), och

2. verksamheter som omfattas av *kod 90.15-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* och utför rening av avloppsvatten från verksamheter som avses i 1.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

41 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/302 av den 15 februari 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för intensiv uppfödning av fjäderfä eller gris, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 21 februari 2017. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av *kod 1.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251).

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

43 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/1442 av den 31 juli 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 17 augusti 2017. Beslutet har ersatts av Europeiska kom-

missionens genomförandebeslut (EU) 2021/2326 av den 30 november 2021 om fastställande av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, som offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 30 december 2021. Bilagorna till besluten är likalydande och innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av *kod 23.11-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen (2013:251)*,
2. verksamheter som omfattas av *kod 40.05-i, 40.40-i eller 40.50-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen*, och
3. verksamheter som omfattas av *kod 90.180-i, 90.202-i eller 90.214-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen*.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

53 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/2117 av den 21 november 2017 om fastställande av BAT- slutsatser för produktion av organiska högvolykmekikalier, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 7 december 2017. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av *koderna 24.01-i–24.07-i, 24.11-i, 24.13-i, 24.21-i eller 24.31-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen (2013:251)*.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

55 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1147 av den 10 augusti 2018 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsbehandling, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 17 augusti 2018. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av *koderna 90.408-i, 90.406-i, 90.405-i eller 90.435-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251), och

2. verksamheter som omfattas av *kod 90.15-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* och utför rening av avloppsvatten från verksamheter som avses i 1.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

57 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/2010 av den 12 november 2019 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsförbränning, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 3 december 2019. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av *koderna 90.180-i, 90.181-i, 90.202-i, 90.203-i, 90.214-i, 90.406-i, 90.405-i eller 90.435-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251).

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

59 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/2031 av den 12 november 2019 om fastställande av BAT- slutsatser för livsmedels-, dryckes- och mjölkindustrin, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 4 december 2019. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av *koderna 15.40-i, 15.90-i, 15.131-i eller 15.170-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251), och
2. verksamheter som omfattas av *kod 90.15-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* och utför rening av avloppsvatten från verksamheter som avses i 1.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

70 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/2009 av den 22 juni 2020 om fastställande av BAT- slutsatser för ytbehandling med organiska lösningsmedel, inklusive behandling av trä och träprodukter med kemikalier, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 9 december 2020. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av *kod 20.05-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* (2013:251),
2. verksamheter som omfattas av *kod 39.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen*, och
3. verksamheter som omfattas av *kod 90.15-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* och utför rening av avloppsvatten från verksamheter som avses i 1 eller 2.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hän-

visningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

73 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/2110 av den 11 oktober 2022 om fastställande av BAT- slutsatser för industri för behandling av järnbaserade metaller, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 4 november 2022. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av kod 27.25-i eller 27.27-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen (2013:251),

2. verksamheter som omfattas av kod 28.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen och som innefattar kallvalsning, tråddragning eller satsvis varmförzinkning, och

3. verksamheter som omfattas av kod 90.15-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen och utför rening av avloppsvatten från verksamheter som avses i 1 eller 2.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

79 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/2427 av den 6 december 2022 om fastställande av BAT- slutsatser för rening och hantering av avgaser inom den kemiska sektorn, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 12 december 2022. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av koderna 24.01-i– 24.35-i, 24.38-i eller 24.42-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen (2013:251).

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

81 §

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/2508 av den 9 december 2022 om fastställande av BAT- slutsatser för textilindustrin, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 20 december 2022. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av *kod 17.10-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen (2013:251)*, och
2. verksamheter som omfattas av *kod 90.15-i i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen* och utför rening av avloppsvatten från verksamheter som avses i 1.

Paragrafen ändras med anledning av att tillstånds- och granskningspliktiga verksamheter framgår av bilagor till miljöprövningsförordningen. Paragrafen ändras på så sätt att de tidigare hänvisningarna till bestämmelser i miljöprövningsförordningen ersätts med hänvisningar till de nya verksamhetskoderna i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.4.

17.51 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

1 kap. Innehåll och definitioner

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser om *miljöprövning enligt 20 kap. miljöbalken*.

Förordningen är meddelad med stöd av

- 20 kap. 6 § miljöbalken i fråga om 2 kap. 1–2 §§,
- 20 kap. 7 § miljöbalken i fråga om 2 kap. 3 och 4 §§,

- 20 kap. 10 § miljöbalken i fråga om 3 kap.,
- 20 kap. 11 § miljöbalken i fråga om 4 kap.,
- 20 kap. 17 § miljöbalken i fråga om 5 kap.,
- 20 kap. 29 § miljöbalken i fråga om 6 kap. 1 §,
- 20 kap. 29 § miljöbalken i fråga om 6 kap. 2 §,
- 20 kap. 36 § miljöbalken i fråga om 7 kap., och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Paragrafen är ändrad. *Första stycket* innehåller en beskrivning av innehållet i förordningen. Beskrivningen är ändrad som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Andra stycket innehåller en beskrivning av de bemyndiganden som olika paragrafer i förordningen är meddelade med stöd av. Även denna beskrivning är ändrad som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.5.

2 §

Termer och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i miljöbalken.

I denna förordning avses med
~~*prövningsmyndighet; den myndighet som enligt 20 kap. 2 § miljöbalken*~~
har i uppgift att pröva ansökningar i ärenden om miljöprövning, och
~~*tillsynsmyndighet; den myndighet som enligt miljötillsynsförordningen*~~
~~*(2011:13) utövar tillsyn över verksamheten eller åtgärden.*~~

Paragrafen, som innehåller definitioner, är ändrad som en följd av den nya regleringen om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken.

Första stycket innehåller en upplysning om att termer och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i miljöbalken. Detta gäller för termerna som är definierade i 1 kap. 8 § miljöbalken, men också i övrigt när termer och uttryck används på ett konsekvent sätt i miljöbalken.

Andra stycket innehåller definitioner av termerna *prövningsmyndighet* och *tillsynsmyndighet*. Definitionen av termen *tillsynsmyndighet* motsvarar den som tidigare fanns i paragrafen. Definitionen av termen *prövningsmyndighet* är ny. Av definitionen framgår att *prövningsmyndigheten* är den myndighet som enligt 20 kap. 2 § miljöbalken har i uppgift att pröva ansökningar i ärenden om miljöprövning. Det handlar således i huvudsak om Miljöprövningsmyndigheten. I undantagsfall kan det vara regeringen som avses.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.5.

2 kap. Tillstånds- och granskningsplikt

Tillståndsplikt

1 §

Om det i fråga om en verksamhet eller åtgärd anges att tillståndsplikt gäller, får verksamheten eller åtgärden inte bedrivas eller vidtas utan ett sådant miljötillstånd som avses i 20 kap. miljöbalken.

Tillståndsplikt gäller för

- 1. sådana verksamheter och åtgärder som avses i bilaga 1 och 2, och*
- 2. ändringar av sådana verksamheter eller åtgärder som avses i bilaga 1 eller 2 om ändringen i sig är tillståndspliktig enligt 1.*

Även verksamheter och åtgärder som omfattas av granskningsplikt enligt 2 § är tillståndspliktiga om prövningsmyndigheten har bedömt att de kan antas medföra en betydande miljöpåverkan vid en sådan granskning som avses i 6 kap. 23–27 §§ miljöbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka verksamheter som omfattas av krav på miljötillstånd. Paragrafen motsvarar i huvudsak tidigare 11 kap. 9 § miljöbalken, 1 kap. 3 § miljöprövningsförordningen samt 5 och 6 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Den nya regleringen är en följd av att bestämmelserna om miljöprövning samlas i 20 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen oavsett om fråga är om en miljöpåverkande verksamhet eller vattenverksamhet.

Första stycket innehåller en bestämmelse om att en verksamhet eller åtgärd inte får påbörjas utan ett miljötillstånd för verksamheten eller åtgärden har meddelats. Det innebär att om en verksamhetsutövare påbörjar en sådan verksamhet eller vidtar en sådan åtgärd utan miljötillstånd ska tillsynsmyndigheten kunna förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om ett miljötillstånd i efterhand. Underlåtenhet att ansöka om miljötillstånd när sådant krävs medför även straffansvar i enlighet med 29 kap. miljöbalken. *Andra stycket första punkten* innehåller en bestämmelse som anger att avgörande för tillståndsplikt är om de återfinns på bilaga 1 eller 2 till miljöprövningsförordningen. Verksamheter och åtgärder på bilaga 1 till miljöprövningsförordningen motsvarar de verksamheter som återfinns på MKB-direktivets bilaga 1 samt på industriutsläppsdirektivets bilaga 1. Bilaga 2 till miljöprövningsförordningen avser s.k. Sevesoverksamheter på den högre kravnivån. *Andra stycket andra punkten* innebär att även sådana ändringar en verksamhet eller åt-

gärd som finns på bilaga 1 eller 2 ska tillståndsprövas om ändringen i sig är sådan att den är tillståndspliktig i enlighet med *första punkten*.

Tredje stycket innehåller en bestämmelse som anger att även de verksamheter som omfattas av granskningsplikt kan bli tillståndspliktiga om prövningsmyndigheten finner att de kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vad gäller ändringar ska hänsyn tas till tidigare ändringar, Flera ändringar efter varandra kan tillsammans riskera att medföra en sådan betydande miljöpåverkan.

Bilagorna till miljöprövningsförordningen ersätter tidigare 2–32 kap. i miljöprövningsförordningen samt den generella tillståndsplikten avseende vattenverksamheter i 11 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.7.1–14.7.9.

Granskningsplikt

2 §

Om det i fråga om en verksamhet eller åtgärd anges att granskningsplikt gäller, får verksamheten inte påbörjas och åtgärden inte vidtas utan ett sådant igångsättningsbesked som avses i 20 kap. miljöbalken.

Granskningsplikt gäller för

1. sådana verksamheter och åtgärder som avses i bilaga 3 och som inte är tillståndspliktiga, och

2. ändringar av sådana verksamheter och åtgärder som

a) avses i bilaga 1–3 och som inte är tillståndspliktiga, eller

b) omfattas av ett frivilligt miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 20 kap. 8 § miljöbalken.

Trots andra stycket 2 gäller granskningsplikt endast om ändringen

a) påverkar miljötillståndets eller igångsättningsbeskedets omfattning eller tidigare meddelade villkor, eller

b) i sig eller tillsammans med tidigare ändringar kan antas påverka människors hälsa eller miljön negativt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en verksamhet omfattas av den nya förenklade tillståndsspåret. Paragrafen saknar tidigare motsvarighet.

Första stycket innehåller en bestämmelse om att en verksamhet eller åtgärd inte får påbörjas utan ett igångsättningsbesked om granskningsplikt gäller för verksamheten eller åtgärden. Prövningsmyndigheten måste alltså i beslut ha bifallit en ansökan om igångsättningsbesked och beslutet ska ha fått laga kraft. Det innebär att om en verksamhetsutövare påbörjar en sådan verksamhet eller vidtar en

sådan åtgärd utan igångsättningsbesked kan tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om ett igångsättningsbesked. Underlåtenhet att ansöka om igångsättningsbesked när sådant krävs medför också straffansvar i enlighet med vad som följer av 29 kap. miljöbalken.

Andra stycket anger vilka verksamheter och åtgärder som är granskningspliktiga. För det första handlar det om sådana verksamheter och åtgärder som beskrivs i bilaga 3 till miljöprövningsförordningen och som inte är tillståndspliktiga enligt 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen. De verksamheter och åtgärder som återfinns på bilaga 3 till miljöprövningsförordningen är sådana som omfattas av krav på förprovning enligt EU-rätten eller för vilka en provning av betydande miljöpåverkan behöver göras i det enskilda fallet enligt bilaga 2 till MKB-direktivet. Det är även en del som vid en nationell bedömning bör omfattas av en bedömning om huruvida de kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte.

För det andra handlar det om vissa ändringar av sådana verksamheter och åtgärder som omfattas av bilagorna 1–3 eller som ansökt om frivilligt miljötillstånd eller igångsättningsbesked.

Tredje stycket avgränsar vilka ändringar som omfattas av granskningsplikt enligt andra stycket. Det är dels beroende av om ändringen bedöms påverka människors hälsa eller miljön negativt, dels av om ändringen påverkar miljötillståndets eller igångsättningsbeskedets omfattning eller tidigare meddelade villkor. Alla förändringar kan uppfattas som en påverkan på miljön. Även förbättringar. Dock behöver endast en sådan ändring av en verksamhet som bedöms påverka människors hälsa eller miljön negativt granskas av prövningsmyndigheten eller påverkar miljötillståndets eller igångsättningsbeskedets omfattning eller tidigare meddelade villkor. Om ändringen av verksamheten är så omfattande att den i sig utgör en tillståndspliktig verksamhet eller åtgärd enligt 2 kap. 1 § andra stycket miljöprövningsförordningen bör verksamhetsutövaren i stället ansöka om miljötillstånd för verksamheten eller åtgärden. En ändring av en verksamhet eller åtgärd blir också tillståndspliktig enligt 2 kap. 1 § tredje stycket miljöprövningsförordningen om prövningsmyndigheten har bedömt att den har en betydande miljöpåverkan vid en sådan granskning som avses i 6 kap. 23–27 §§ miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.7.7 och 14.9.20.

Undantag för vattenverksamheter

3 §

Granskningsplikt enligt 2 § andra stycket gäller inte för

1. sådana vattenverksamheter som omfattas av krav på anmälan enligt 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter, och

2. sådana vattenverksamheter som avser dränering av jordbruksmark genom täckdikning med dräneringsrör som har en största diameter av 300 millimeter om det är sannolikt att allmänna eller enskilda intressen inte skadas genom verksamheten.

Paragrafen innehåller en bestämmelse med undantag från granskningsplikten för vissa vattenverksamheter.

Enligt *punkten 1* gäller ett sådant undantag för sådana vattenverksamheter som omfattas av anmälningsplikt enligt 19 § förordningen om vattenverksamheter. Bestämmelsen motsvarar tidigare 11 kap. 9 a § miljöbalken.

Enligt *punkten 2* gäller ett sådant undantag även för vattenverksamheter som avser dränering av jordbruksmark genom täckdikning med dräneringsrör som har en största diameter av 300 millimeter om det är sannolikt att allmänna eller enskilda intressen inte skadas genom verksamheten. Bestämmelsen motsvarar tidigare 11 kap. 13 § andra stycket miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.7.7.

4 §

Avseende vattenverksamheter får sådana ändrings- och lagningsarbeten som är nödvändiga till följd av en skada eller för att förebygga en skada utföras genast utan föregående miljötillstånd eller igångsättningsbesked.

Åtgärder som strider mot bestämmelser om innehållande och tappning av vatten får vidtas utan föregående miljötillstånd eller igångsättningsbesked, om det är nödvändigt för att avvärja fara för liv eller hälsa, rädda värdefull egendom eller av någon annan sådan orsak.

Om de utförda åtgärderna omfattas av tillstånds- eller granskningsplikt ska den som har vidtagit åtgärderna ansöka om godkännande av åtgärderna snarast möjligt.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att vissa brådskande åtgärder och arbeten avseende vattenverksamheter får vidtas under vissa förutsättningar utan föregående prövning. Likaså kan avvikel-

ser i innehållande och tappning av vattnen i vissa fall frångås. Har en verksamhetsutövare eller annan vidtagit åtgärder i enlighet med första eller andra stycket ska ansökan om godkännande av dessa göras snarast möjligt.

Bestämmelsen har sin motsvarighet i tidigare 11 kap. 16 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.7.7.

Verksamhetskod

5 §

Vid varje verksamhet eller åtgärd i bilaga 1 och 3 anges den verksamhetskod som gäller för den beskrivna verksamheten eller åtgärden. Verksamhetskoden syftar till att underlätta rapportering och databehandling.

En verksamhet vars verksamhetskod är markerad med -i är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) en industriutsläppsverksamhet och ska därför även följa den förordningens bestämmelser.

Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 1 kap. 14 § miljöprövningsförordningen och innehåller en upplysning om att det för varje bestämmelse i bilagorna 1 och 3 finns en specifik verksamhetskod.

Övervägandena finns i avsnitt 14.7.11.

Anmälnings- och registreringsplikt för miljöpåverkande verksamheter och åtgärder

6 §

För sådana miljöpåverkande verksamheter och åtgärder enligt 9 kap. 1 § miljöbalken som påverkar människors hälsa eller miljön, men som inte omfattas av krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked, omfattas av krav på anmälan eller registrering hos tillsynsmyndigheten i den utsträckning som framgår av 5 § och bilaga 1 till förordningen (1998:899) om miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en miljöpåverkande verksamhet eller åtgärd i stället för krav på miljötillstånd eller igångsättningsbesked kan omfattas av krav på en anmälan eller registrering. Anmälningsplikten är inte en förprövning genom miljöprövning

och dess bestämmelser placeras därför inte i det nya 20 kap. eller i miljöprövningsförordningen utan paragrafen innehåller endast en hänvisning till den förordning i vilken bestämmelserna finns.

I nuläget omfattas inga miljöpåverkande verksamheter av krav på registrering. Däremot framgår av 47 § förordningen om miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd att Naturvårdsverkets bemyndigande att meddela försiktighetsmått utökas med 11 nya verksamheter och åtgärder.

Vilka miljöpåverkande verksamheter som omfattas av anmälningsplikt framgår av bilaga 1 till förordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsoskydd. Avseende vattenverksamheter finns motsvarande bestämmelser i förordningen om vattenverksamheter.

Av förordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsoskydd och även i andra regelverk framgår att det kan krävas anmälan eller tillstånd även i andra fall.

Övervägandena finns i avsnitten 14.7.1–14.7.9.

3 kap. Krav på en ansökans innehåll och format

Ansökan om miljötillstånd

1 § En ansökan om miljötillstånd ska innehålla

1. uppgifter om sökanden och sådana uppgifter som behövs för prövningen enligt 16 kap. 6 § miljöbalken,

2. uppgifter om utsläppskällor, om arten och mängden av alla förutsebara utsläpp och om förslag till de åtgärder som kan behövas dels för att förebygga uppkomsten av avfall, dels för att förbereda för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av det avfall som anläggningen ger upphov till,

3. en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. 35 § miljöbalken,

4. ritningar och tekniska beskrivningar med uppgifter om förhållandena på platsen, om produktionsmängd eller liknande, om användningen av råvaror, andra insatsvaror och ämnen och om energianvändningen,

5. förslag till skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått samt de uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs,

6. förslag till övervakning och kontroll av verksamheten, och

7. en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 2–6.

I förekommande fall ska en ansökan också innehålla

1. sådant handlingsprogram och sådan säkerhetsrapport som krävs enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av

allvarliga kemikalieolyckor, om den verksamhet eller åtgärd som ärendet avser omfattas av den lagen,

2. en statusrapport när det krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 10 kap. 21 § första stycket 5 miljöbalken,

3. en avfallshanteringsplan för utvinningsavfall när en sådan krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 15 kap. 40 § miljöbalken, och

4. en icke-teknisk sammanfattning av sådana uppgifter som avses i 1–3.

I paragrafen, som innehållsmässigt i huvudsak motsvarar tidigare 22 kap. 1 § miljöbalken, meddelas allmänna bestämmelser om vad en ansökan om miljötillstånd ska innehålla.

Första stycket innehåller bestämmelser av sådant slag att de kan gälla för praktiskt taget varje ansökan om miljötillstånd. I många fall kan kraven enligt dessa bestämmelser räcka för att ansökan ska kunna anses fullständig och kunna tjäna som underlag för den initiala samrådsprocessen och därefter tas upp till behandling och avgörande i sak. Självfallet måste då kunna uteslutas att ansökan inte avser en verksamhet eller åtgärd som omfattas av paragrafens andra stycke eller senare paragrafer i detta kapitel.

Första stycket första punkten saknar tidigare motsvarighet. Enligt bestämmelsen behöver ansökan innehålla uppgift om sökanden och sådana andra uppgifter som behövs för den prövning som avses i 16 kap. 6 § miljöbalken. För samtliga ansökningar behövs uppgift om namn och person- eller organisationsnummer på en fysisk eller juridisk person samt kontaktuppgifter. Huruvida ytterligare uppgifter behövs får avgöras från fall till fall. De uppgifter som i huvudsak kan komma i fråga är sådana uppgifter som kan ligga till grund för den vandelsprövning som prövningsmyndigheten ska utföra om det behövs. Det kan då krävas uppgifter om tidigare verksamheter som den sökande har bedrivit, underlag om sökandens ekonomi m.m.

Första stycket andra punkten motsvarar tidigare 22 kap. 1 § 2 miljöbalken.

Första stycket tredje punkten motsvarar tidigare 22 kap. 1 § 3 miljöbalken. Nytt är att hänvisningen till 6 kap. miljöbalken kompletteras med hänvisning till aktuell paragraf.

Första stycket fjärde punkten motsvarar tidigare 22 kap. 1 § 1 miljöbalken.

Första stycket femte punkten motsvarar tidigare 22 kap. 1 § 4 miljöbalken.

Första stycket sjätte punkten motsvarar tidigare 22 kap. 1 § 5 miljöbalken.

Första stycket sjunde punkten motsvarar del av tidigare 22 kap. 1 § 9 miljöbalken.

Andra stycket innehåller krav på sådant innehåll, utöver vad som regleras i första stycket, som avser speciella fall och särskilda verksamheter.

Andra stycket första punkten motsvarar tidigare 22 kap. 1 § 6 miljöbalken.

Andra stycket andra punkten motsvarar tidigare 22 kap. 1 § 7 miljöbalken.

Andra stycket tredje punkten motsvarar tidigare 22 kap. 1 § 8 miljöbalken.

Andra stycket fjärde punkten motsvarar del av tidigare 22 kap. 1 § 9 miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

2 §

En ansökan om miljötillstånd för vattenverksamhet ska, utöver det som anges i 1 §, innehålla

1. uppgift om huruvida det finns fastigheter som berörs av vattenverksamheten eller inte och i förekommande fall namn och adress på ägarna och berörda innehavare av särskild rätt till fastigheterna,

2. uppgifter om de ersättningsbelopp som sökanden erbjuder varje sakägare, om det inte på grund av verksamhetens omfattning bör anstå med sådana uppgifter,

3. uppgift om det område som enligt sökanden bör utgöra strömfallsfastighet om ansökan avser utförande av ett vattenkraftverk,

4. ritningar jämte beskrivning av strömfallets läge och beskaffenhet, uppgift om erbjudna ersättningsbelopp samt övriga upplysningar som behövs för att bedöma ersättningsfrågan om ansökan avser bestämmande enligt 2 kap. 9 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet av ersättning för rätten att ta i anspråk ett strömfall, och

5. ett gravationsbevis rörande den fastighet varifrån rätten till andelskraft ska flyttas över, dels överenskommelser som har träffats med borgenärer med panträtt i fastigheten och andra rättsägare om ansökan avser överflyttning enligt 8 kap. 3 § första stycket lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet av rätten till andelskraft.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en ansökan om miljötillstånd för vattenverksamhet ska innehålla utöver kraven i 1 § denna förordning. Bestämmelserna motsvarar innehållet i tidigare 22 kap. 1 a § första stycket miljöbalken och 7 kap. 4 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

3 §

En ansökan om miljötillstånd för geologisk lagring av koldioxid ska, utöver det som anges i 1 §, innehålla

- 1. en beskrivning av verksamhetsutövarens tekniska kompetens och handlingar som styrker kompetensen,*
- 2. en beskrivning av den geologiska formationens egenskaper, lagringsplatsen och det område runt lagringsplatsen som med hänsyn till de geologiska förhållandena har betydelse för lagringens integritet och säkerhet,*
- 3. uppgift om den totala mängd koldioxid som ska lagras,*
- 4. en beskrivning av varifrån den koldioxid som ska tillföras lagringsplatsen kommer och hur den ska transporteras till lagringsplatsen,*
- 5. uppgift om sammansättningen av den koldioxidström som ska tillföras lagringsplatsen (injekteras),*
- 6. uppgifter om injektionstakt och injektionstryck,*
- 7. en beskrivning av den anläggning som ska användas för att tillföra koldioxid till lagringsplatsen,*
- 8. en bedömning av den förväntade lagringssäkerheten,*
- 9. uppgifter som visar att den finansiella säkerhet som krävs enligt 15 kap. 37 § kommer att vara giltig och i kraft innan koldioxid tillförs lagringsplatsen,*
- 10. ett förslag till en plan för övervakning av lagringsplatsen,*
- 11. ett förslag till en plan för underhåll efter det att lagringsplatsen har stängts för ytterligare tillförsel av koldioxid, och*
- 12. ett förslag till en plan för åtgärder som behövs för att avhjälpa risker för koldioxidutsläpp.*

Paragrafen, som i allt väsentligt motsvarar tidigare 22 kap. 1 b § miljöbalken, innehåller bestämmelser om vad en ansökan om miljötillstånd för geologisk lagring av koldioxid ska innehålla utöver kraven i 1 § denna förordning. Paragrafen tillkom ursprungligen efter förslag i propositionen *Geologisk lagring av koldioxid*. Propositionens förslag syftade till att genomföra EU:s direktiv om geologisk lagring av koldioxid, det s.k. CCS-direktivet. En utförlig författningskommentar till paragrafen, då betecknad 22 kap. 1 a § miljöbalken, finns i den nämnda propositionen (jfr prop. 2011/12:125 s. 108).

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

4 §

En ansökan om miljötillstånd till en ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på 300 megawatt eller mer ska, utöver det som anges i 1 §, innehålla en redogörelse för

- 1. om det finns tillgängliga och lämpliga geologiska lagringsplatser för koldioxid där koldioxid från anläggningen kan lagras,*
- 2. de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för transport av koldioxid till möjliga lagringsplatser, och*
- 3. de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för att efter driftstarten installera den utrustning som behövs för avskiljning av koldioxid från anläggningen.*

Paragrafen motsvarar tidigare 22 kap. 1 c § miljöbalken. I paragrafen meddelas bestämmelser om vad en ansökan om miljötillstånd till en ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på 300 megawatt eller mer ska innehålla utöver kraven i 1 § denna förordning. Paragrafen tillkom ursprungligen efter förslag i propositionen *Geologisk lagring av koldioxid*. En utförligare författningskommentar till paragrafen, då betecknad 22 kap. 1 b § miljöbalken, finns i den propositionen (prop. 2011/12:125 s. 108 och 109).

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

5 §

En ansökan om miljötillstånd till lagring som en del av insamling, återvinning eller bortskaffande av farligt avfall ska, utöver det som anges i 1 §, alltid innehålla

- 1. uppgifter om art och mängd av det farliga avfall som sökanden avser att lagra, återvinna eller bortskaffa,*
- 2. uppgifter om varifrån avfallet kommer, och*
- 3. uppgifter om var och på vilket sätt avfallet ska lagras, återvinnas eller bortskaffas.*

Paragrafen motsvarar i huvudsak tidigare 20 a § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. I paragrafen meddelas bestämmelser om vad en ansökan om miljötillstånd till lagring av farligt avfall alltid ska innehålla, när tillståndsansökan gäller lagring som en del av insamling, återvinning eller bortskaffande av det farliga avfallet. Kraven enligt denna paragraf gäller utöver kraven i 1 § denna förordning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

6 §

En ansökan om miljötillstånd för behandling av avfall ska, utöver det som anges i 1 §, innehålla

- 1. uppgifter om de typer av avfall och mängder avfall som ska behandlas,*
- 2. uppgifter om de metoder för att behandla avfall som ska användas,*
- 3. uppgifter om de största mängder avfall som vid något tillfälle ska lagras inför och efter behandlingen,*
- 4. förslag till skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som behövs med hänsyn till verksamheten, den plats som verksamheten bedrivs på och andra omständigheter,*
- 5. förslag till åtgärder för övervakning och kontroll av verksamheten, och*
- 6. förslag till åtgärder som behövs i fråga om avslutning av verksamheten och efterbehandling.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en ansökan om miljötillstånd för behandling av avfall ska innehålla utöver kraven i 1 § denna förordning. När det gäller de krav som ställs överensstämmer dessa med de som fanns i tidigare 25 d § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Kraven i denna bestämmelse avser dock innehållet i en miljötillståndsansökan medan den tidigare paragrafen reglerade innehållet i en anmälan för aktuell typ av verksamhet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

7 §

En ansökan om miljötillstånd för täkt ska, utöver det som anges i 1 § innehålla en utredning som belyser behovet av täkten samt en täktplan av den omfattning som behövs.

Om ansökan om täkt avser torv ska ansökan dessutom innehålla uppgift om huruvida torven ska användas för att utvinna energi och i så fall uppgifter om innehåll av ämnen som kan medföra skada på människors hälsa eller miljön.

I paragrafen finns bestämmelser om vad en ansökan om miljötillstånd för täkt ska innehålla utöver kraven i 1 § denna förordning.

Paragrafen motsvarar i huvudsak tidigare 20 e och 20 h §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Första stycket gäller allmänt för ansökan om miljötillstånd för täkt av olika slag av material medan *andra stycket* därutöver gäller i de fall ansökan om miljötillstånd avser täkt av torv.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

8 §

I en ansökan om miljötillstånd för en anläggning där en kostnads-nyttoanalys ska utföras enligt 3 § lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet, ska utöver det som anges i 1 § innehålla

1. en redovisning av slutsatserna i en kostnads-nyttoanalys som godkänts enligt den lagen, och

2. beslutet om godkännande av analysen enligt samma lag.

Paragrafen, som motsvarar tidigare 22 kap. 1 e § miljöbalken, innehåller bestämmelser om innehållet i en ansökan om miljötillstånd för en anläggning där en kostnads-nyttoanalys ska utföras enligt 3 § lagen om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet. Den lagen tillkom för genomförande av EU:s energieffektiviseringsdirektiv.

Kraven på innehåll i en sådan ansökan gäller utöver kraven i 1 § denna förordning. Se även 6 kap 11 § denna förordning om innehållet i miljötillståndsbeslut för de anläggningar som regleringen här gäller.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

9 §

En ansökan om miljötillstånd för en verksamhet som omfattas av krav på säkerhet enligt 9 kap. 6 e § eller 15 kap. 35, 36 a eller 37 § miljöbalken ska innehålla en beräkning av vilket belopp säkerheten bör uppgå till och ett underlag för denna beräkning.

I paragrafen regleras vad en ansökan om tillstånd till en verksamhet som omfattas av krav på säkerhet ska innehålla. Paragrafen motsvarar i huvudsak tidigare 22 kap. 1 f § miljöbalken som tillkom efter förslag i propositionen *Ordning och reda på avfallet* (prop. 2021/22:219 s. 126 och 127).

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

*Ansökan om igångsättningsbesked**10 §*

En ansökan om igångsättningsbesked ska innehålla

- 1. uppgifter om sökanden och sådana uppgifter som behövs för prövningen enligt 16 kap. 6 § miljöbalken,*
- 2. sådant underlag enligt 8 och 9 §§ miljöbedömningsförordningen som behövs för granskningen enligt 6 kap. 23 och 24 §§ miljöbalken,*
- 3. förslag på villkor som kan behövas i ett beslut om igångsättningsbesked för att verksamheten eller åtgärden inte ska medföra en betydande negativ miljöpåverkan,*
- 4. förslag på andra villkor som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, och*
- 5. förslag på övervakning och kontroll av verksamheten.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en ansökan om igångsättningsbesked ska innehålla. Bestämmelsen är generell och gäller i alla ärenden om ansökan om igångsättningsbesked oavsett vad för verksamhet eller åtgärd som ansökan avser.

Enligt *första punkten* behövs uppgifter om sökanden. För samtliga ansökningar behövs uppgift om namn och person- eller organisationsnummer på en fysisk eller juridisk person samt kontaktuppgifter. Huruvida ytterligare uppgifter behövs får avgöras från fall till fall. De uppgifter som i huvudsak kan komma i fråga är sådana uppgifter som kan ligga till grund för den vandelsprövning som prövningsmyndigheten ska utföra om det behövs. Det kan då krävas uppgifter om tidigare verksamheter som den sökande har bedrivit, underlag om sökandens ekonomi m.m.

Enligt *andra punkten* krävs underlag för att bedöma om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vilket underlag som avses anges i de paragrafer som hänvisas till, 8–9 §§ miljöbedömningsförordningen.

Enligt *tredje punkten* ska det i ansökan tydligt framgå vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som sökanden bedömer behövs för att verksamheten eller åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det ska alltså tydligt framgå vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som sökanden anser kopplar till den bedömningen. Dessa ska sedan vägas in och beaktas när prövningsmyndigheten gör sin bedömning i fråga om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta senare

gäller dock inte vid påverkan på ett Natura 2000-område. I sådana fall ska skyddsåtgärder och försiktighetsmått inte beaktas vid bedömningen av påverkan på området och inte heller vid bedömningen av om en specifik miljöbedömning behöver göras.

Utöver skyddsåtgärder och försiktighetsmått som kopplar till bedömningen av betydande miljöpåverkan kan det krävas ytterligare villkor för att förebygga, hindra eller motverka att en verksamhet eller åtgärd medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Enligt *fjärde punkten* ska även förslag på sådana villkor anges i ansökan.

Femte punkten avser åtgärder om egenkontroll.

Beroende på vilken verksamhet eller åtgärd som ansökan avser kan den också behöva innehålla sådana ytterligare uppgifter som framgår av 3 kap. 11–14 §§ miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.10.4.

11 §

En ansökan om igångsättningsbesked för vindkraftverk ska, utöver det som anges i 10 §, innehålla

- 1. ett kartunderlag som visar verksamhetens lokalisering,*
- 2. en teknisk specifikation som för varje vindkraftverk innehåller uppgift om höjden inklusive rotorblad, navhöjden och rotordiametern samt övriga tekniska uppgifter av betydelse,*
- 3. en beskrivning av vindförhållandena på platsen och det förväntade energiutbytet från verksamheten,*
- 4. en beskrivning av hur verksamheten påverkar natur- och kulturmiljöer, särskilt områden som är reglerade i 3, 4 och 7 kap. miljöbalken,*
- 5. en uppgift om huruvida det eller de vindkraftverk som omfattas av ansökan ska stå tillsammans med redan uppförda vindkraftverk,*
- 6. en redogörelse för förekomsten av vindkraftverk inom en radie på 2 kilometer från varje vindkraftverk som omfattas av ansökan,*
- 7. en redogörelse för de vägar som behövs för uppförande och drift av anläggningen och verksamheten,*
- 8. en redogörelse för dragningen fram till elnätet av de kraftledningar som behövs för uppförande och drift av anläggningen och verksamheten,*
- 9. en landskapsanalys som med ett fotomontage eller på annat sätt visar hur anläggningen syns i landskapet,*
- 10. en beräkning av bullret från anläggningen vid berörda byggnader, och*
- 11. en beräkning av skuggning och reflexer från anläggningen vid berörda byggnader.*

Prövningsmyndigheten får medge undantag från kraven i första stycket, om undantaget avser sådant som inte behövs för handläggningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om specifika krav för innehåll i ansökan om igångsättningsbesked för vindkraftverk. Bestämmelsen motsvarar kraven i tidigare 25 a och 25 b §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.10.4.

12 §

En ansökan om igångsättningsbesked för en anläggning för solkraft ska, utöver det som anges i 10 §, innehålla

- 1. ett kartunderlag som visar verksamhetens lokalisering,*
- 2. en teknisk specifikation av anläggningen,*
- 3. en solstudie och det förväntade energiutbytet från verksamheten,*
- 4. en beskrivning av hur verksamheten påverkar natur- och kulturmiljöer, särskilt områden som är reglerade i 3, 4 och 7 kap. miljöbalken,*
- 5. en uppgift om huruvida anläggningen placeras tillsammans med en redan uppförd anläggning för solkraft eller annan typ av kraftproduktion,*
- 6. en redogörelse för de vägar som behövs för uppförande och drift av anläggningen och verksamheten,*
- 7. en redogörelse för dragningen fram till elnätet av de kraftledningar som behövs för uppförande och drift av anläggningen och verksamheten,*
- 8. en landskapsanalys som med ett fotomontage eller på annat sätt visar hur anläggningen syns i landskapet, och*
- 9. en beräkning av skuggning och reflexer från anläggningen vid berörda vägar och byggnader.*

Prövningsmyndigheten får medge undantag från kraven i första stycket, om undantaget avser sådant som inte behövs för handläggningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om specifika krav för innehåll i ansökan om igångsättningsbesked för anläggning för solkraft. Att de uppgifter som anges i bestämmelsen ska finnas med i ansökan innebär inte att det alltid behövs en reglering av uppgiften i igångsättningsbeskedet eller miljötillståndet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.10.4.

13 §

En ansökan om igångsättningsbesked för en anläggning för återvinning av avloppsvatten inom jordbruket ska, utöver det som anges i 9 §, innehålla en riskhanteringsplan enligt 10 § förordningen (2024:161) om återanvändning av vatten för bevattning inom jordbruket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att det för en anläggning för återvinning av avloppsvatten inom jordbruket ska finnas en riskhanteringsplan. Bestämmelsen motsvarar kraven i tidigare 25 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.10.4.

14 §

En ansökan om igångsättningsbesked ska, utöver det som anges i 10 §, i förekommande fall också innehålla sådana uppgifter som anges i 2, 4–9 §§.

Paragrafen innehåller en hänvisning till bestämmelser om ansökans innehåll för miljötillstånd. En typ av verksamhet eller åtgärd kan komma att prövas antingen genom ett miljötillstånd eller ett igångsättningsbesked beroende på verksamhetens eller åtgärdens omgivningspåverkan. Oberoende av vilket förfarande som väljs ska ansökan innehålla det som anges för en viss typ av verksamhet eller åtgärd i de angivna bestämmelserna.

Övervägandena finns i avsnitt 14.10.4.

Ansökan om ändring av en verksamhet eller åtgärd

15 §

En ansökan om ändring av en verksamhet eller åtgärd ska, utöver det som anges i 10 §, innehålla

- 1. en redogörelse för alla bestämmelser och villkor som gäller för verksamheten enligt tidigare miljötillstånd eller igångsättningsbesked, och*
- 2. en avfallshanteringsplan för utvinningsavfall när en sådan krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 15 kap. 40 §*

Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 1 d § miljöbalken, och innehåller särskilda bestämmelser om vad en ansökan om ändring av en verksamhet ska innehålla. Jämfört med tidigare bestämmelse behöver ansökan inte längre innehålla uppgifter som behövs för att bedöma om ett ändringstillstånd är olämpligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.20.

*Ansökan om ändring, omprövning eller återkallelse
av ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked*

16 §

En ansökan om återkallelse av ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked eller ändring eller omprövning av villkor i ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 24 kap. miljöbalken ska innehålla en beskrivning av behovet av återkallelse, ändring eller omprövning.

Om ansökan avser ändring eller omprövning av villkor i ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked ska den också innehålla en sådan redogörelse som avses i 15 § 1.

Om ansökan avser omprövning av villkor om arbetstid enligt 24 kap. 13 a § miljöbalken ska den också innehålla en redogörelse för de arbeten som återstår för den tillståndsgivna vattenverksamheten.

Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 1 d § miljöbalken och innehåller särskilda bestämmelser om vad en ansökan om ändring av villkor, omprövning eller återkallelse ska innehålla.

Av första stycket framgår att en ansökan om återkallelse, ändring eller omprövning av ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked ska innehålla en beskrivning av behovet av återkallelse, ändring eller omprövning. En ansökan om omprövning bör innehålla uppgift om de bestämmelser och villkor som behöver ändras, den omprövningsgrund som åberopas och de objektiva omständigheter som tillsynsmyndigheten stödjer sig på. För att prövningsmyndigheten ska kunna bekräfta att ansökan är fullständig och starta handläggningen av ärendet bör tillsynsmyndigheten göra det skäligt att ett villkor bör ändras, att behovet inte är ringa och att någon av de omprövningsgrunder som anges i 24 kap. 5 § miljöbalken är uppfyllda.

Andra stycket innebär att en ansökan om omprövning eller ändring av villkor ska innehålla en redogörelse för alla tillståndsbestämmelser och villkor som gäller för verksamheten enligt tidigare tillstånd. I fråga om ansökningar på myndigheters initiativ krävs inte ett eget utredningsarbete, en ansökan om omprövning enligt 24 kap. 5 § miljöbalken bör innehålla en sammanfattning av den information som tillsynsmyndigheten får genom den årliga miljörapporten.

Tredje stycket innebär att en ansökan om omprövning enligt 24 kap. 13 a § miljöbalken måste innehålla en redogörelse för de arbeten som återstår för den tillståndsgivna vattenverksamheten. Prövningsmyndigheten får därigenom ett underlag som gör det möjligt att

säkerställa att arbetena utförs i enlighet med kravet att använda bästa tillgängliga teknik och att nödvändiga skyddsåtgärder vidtas.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.24.

Ansökan om giltighetsförlängning

17 §

En ansökan om giltighetsförlängning av ett tillstånd enligt 24 kap. 14 a § miljöbalken ska innehålla den utredning om verksamheten och övriga förhållanden som behövs för prövningen.

En ansökan om giltighetsförlängning av ett tillstånd som avses 7 kap. 28 a § miljöbalken ska även innehålla en utredning som visar hur verksamheten ensam eller tillsammans med andra verksamheter eller åtgärder kan komma att påverka miljön i naturområdet.

Paragrafen, som har sin motsvarighet i 22 kap. 1 g § miljöbalken, anger vad en ansökan om giltighetsförlängning ska innehålla. Med tillstånd avses här en ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked. I fråga om paragrafens tillämpning i övrigt hänvisas till författningskommentaren till 22 kap. 1 g § miljöbalken i proposition *Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning* (prop. 2023/24:152 s. 113).

Överväganden finns i avsnitt 14.9.20.

Frivillig ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked

18 §

En ansökan om frivilligt miljötillstånd eller igångsättningsbesked enligt 20 kap. 8 § ska innehålla de uppgifter som framgår av 1 eller 10 § och i förekommande fall uppgifter enligt 2, 11 eller 12 §.

Paragrafen, som är ny, reglerar vad en ansökan om frivilligt miljötillstånd eller igångsättningsbesked ska innehålla. Grundregeln om möjlighet för den som bedriver eller avser att bedriva en miljöpåverkande verksamhet att ansöka om miljötillstånd eller igångsättningsbesked för verksamheten även om det inte krävs finns i 20 kap 8 § miljöbalken. För sådan ansökan gäller de baskrav som regleras i 1 och 10 § denna förordning. Beroende på vilken verksamhet som

ansökan gäller kan också de krav på ansökans innehåll som framgår av 2, 11 eller 12 § denna förordning vara aktuella.

Övervägandena finns i avsnitt 14.7.14.

Andra bestämmelser med krav på innehåll i en ansökan om miljöprövning

19 §

Bestämmelser med krav på innehåll i en ansökan i ett ärende om miljöprövning finns också i

- 1. lagen (1929:405) med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929, och*
- 2. lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.*

I paragrafen, som är ny, hänvisas till ett par författningar med specialbestämmelser om vad en ansökan ska innehålla i ärenden om miljöprövning som berör dessa författningar. Paragrafen har ingen direkt motsvarighet i tidigare paragrafer i miljöbalken. I 1 kap. 4 § och i 11 kap. 1 § miljöbalken, vilka alltså gäller, finns dock allmänna hänvisningar till de angivna författningarna. En i viss mån likartad reglering i tidigare 22 kap. 1 a § andra stycket miljöbalken innehöll en upplysning om att det i 7 kap. 4 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet fanns ytterligare bestämmelser om vad en ansökan för där angivna fall skulle innehålla i mål om vattenverksamhet. 7 kap. 4 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet gäller alltså efter viss anpassning till vad som fortsättningsvis ska gälla för ansökan i ärenden om miljöprövning.

Vad som är ärende om miljöprövning framgår av 20 kap. 3 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

Ansökans format m.m.

20 §

Ansökningshandlingarna ska lämnas in i det antal exemplar som Miljöprövningsmyndigheten anser behövs och i det format som myndigheten anger.

Bestämmelser om komplettering av ansökan finns i 20 kap. 13 § miljöbalken.

Paragrafen, som har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 2 § första stycket miljöbalken, ger prövningsmyndigheten möjlighet att ställa krav på sökanden att ansökan ska ges in i ett elektroniskt format som gör det lättare för myndigheten att göra information tillgänglig digitalt. Bestämmelsen ger även myndigheten möjlighet att kräva att ansökan ska ges in i ett visst antal för det fall att ansökan ges in fysiskt. Om myndigheten kräver ett visst format på eller ett visst antal av ansökan utgör detta en förutsättning för att ansökan ska anses komplett. Vid brister i ansökan kan Miljöprövningsmyndigheten förelägga om komplettering enligt bestämmelser i 20 kap. 13 § miljöbalken. En upplysningsbestämmelse om detta finns därför i *andra stycket*.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

21 §

Om Miljöprövningsmyndigheten begär det ska sökanden lämna in

1. en komplettering i form av en uppdaterad ansökan, eller

2. en skriftlig sammanställning

av de svar som sökanden har lämnat med anledning av synpunkter på ansökan.

Paragrafen, som har sin motsvarighet i 22 kap. 10 a § miljöbalken, innehåller en bestämmelse om en möjlighet för Miljöprövningsmyndigheten att begära att sökanden ska lämna in en komplettering i form av en uppdaterad ansökan eller en skriftlig sammanställning av de svar som sökanden har lämnat med anledning av synpunkter på ansökan. I fråga om paragrafens tillämpning i övrigt hänvisas till författningskommentaren till 22 kap. 10 a § miljöbalken i propositionen *Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning* (prop. 2023/24:152 s. 116 och 117).

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.3.

4 kap. Underrättelse om en ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked och inhämtande av yttrande från myndighet

Underrättelse om en ansökan

1 §

Miljöprövningsmyndigheten ska skicka ansökningshandlingarna i ett ärende om miljötillstånd till

1. Försvarmakten eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om verksamheten eller åtgärden i ansökan ska vidtas inom eller i anslutning till ett sådant område som avses i 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken,

2. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om verksamheten eller åtgärden i ansökan omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor,

3. Sveriges geologiska undersökning om ansökan avser täktverksamhet,

4. Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och den eller de berörda kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet, och

5. berörda verksamheter och andra myndigheter vars verksamhet kan beröras av ansökan.

Om ärendet avser geologisk lagring av koldioxid, ska prövningsmyndigheten alltid skicka ansökningshandlingarna till Sveriges geologiska undersökning och Europeiska kommissionen. Detta ska göras inom 1 månad från den dag ansökan kom in till prövningsmyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten ska underrätta ett antal angivna mottagare om ansökan i ett ärende om miljötillstånd genom att skicka ansökningshandlingarna till dessa mottagare. Regleringen överensstämmer i huvudsak med vad som har gällt enligt tidigare 22 kap. 4 § miljöbalken samt har också beröring med tidigare reglering om kungörelse i 22 kap. 3 § och 3 a § miljöbalken. Det bör observeras att bestämmelserna i paragrafen blir tillämpliga i ärenden om miljötillstånd och ska då tillämpas av prövningsmyndigheten. För ärenden om igångsättningsbesked gäller regleringen i 3 § denna förordning. Uttrycket ”ärende om miljötillstånd” innefattar allt som har samband med ett sådant tillstånd, dvs. även ändringstillstånd, omprövning, villkorsbestämning, provotider m.m. Ledning kan hämtas i den uppräknade av ärendetyper som 20 kap. 3 § miljöbalken innehåller.

I första stycket första till fjärde punkterna anges när ett antal olika myndigheter ska vara berörda av en ansökan på sådant sätt att ansökningshandlingarna bör skickas till dem. Om prövningsmyndigheten bedömer att en sådan myndighet även bör anses berörd i ett ärende

om en annan verksamhet eller åtgärd bör myndigheten få ansökningshandlingarna enligt *första stycket femte punkten*.

Paragrafens *andra stycke* motsvarar den specialreglering som fanns i tidigare 22 kap 4 § tredje stycket miljöbalken. Tanken är att underrättelse ska ske tämligen omgående efter det att ansökan har kommit till prövningsmyndigheten och ligga till grund för det inledande kompletteringsförfarande som när ansökan har bedömts som fullständig övergår i ett offentligt samråd (se 6 kap. 39–41 a §§ miljöbalken). Underrättelser enligt denna paragraf har självfallet också stor betydelse som prövningsunderlag vid prövningsmyndighetens därpå följande beslut om verksamheten eller åtgärden kan tillåtas.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.4 och 14.9.5.

2 §

Om ansökan om miljötillstånd avser gruvdrift eller gruvanläggning för brytning, provbrytning, bearbetning eller anrikning där en säkerhet ska ställas enligt 15 kap. 36 a § miljöbalken ska prövningsmyndigheten hämta in ett yttrande från Riksgäldskontoret i fråga om beräkningen av storleken på säkerheten.

I paragrafen meddelas en bestämmelse om att prövningsmyndigheten i ett ärende som gäller ansökan om miljötillstånd till gruvdrift eller gruvanläggning för brytning, provbrytning, bearbetning eller anrikning ska hämta in yttrande från Riksgäldskontoret i fråga om beräkningen av storleken på säkerheten som ska ställas enligt 15 kap. 36 a § miljöbalken. Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 13 a § första stycket miljöbalken och har samband med 4 kap. 6 § denna förordning. Bestämmelsen infördes i 22 kap. 13 a § första stycket miljöbalken efter förslag i propositionen *Ordning och reda på avfallet* där det finns en utförligare författningskommentar till bestämmelsen (jfr prop. 2021/22:219 s. 127 och 128).

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.5.

3 §

Miljöprövningsmyndigheten ska skicka ansökningshandlingarna i andra ärenden om miljöprövning än ärenden om miljötillstånd till de myndigheter som anges i 1 § om myndigheten bedömer att det behövs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en annan ansökan än en ansökan om miljötillstånd, exempelvis en ansökan om igångsättningsbesked, ska skickas till de myndigheter som anges i 4 kap. 1 § miljöprövningsförordningen. Av bestämmelsen framgår att detta ska göras när myndigheten bedömer att det behövs. En situation när det bör anses behövas är om ansökan avser verksamhet eller åtgärd inom eller i anslutning till ett sådant område som avses i 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken. Då bör det alltid anses lämpligt att Försvarmakten får ta del av ansökningshandlingarna.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.5.

4 §

Om Miljöprövningsmyndigheten på eget initiativ tar upp frågan om omprövning av ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked ska myndigheten informera tillsynsmyndigheten och den kommunala nämnden om beslutet.

Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 9 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bestämmelsen innebär att Miljöprövningsmyndigheten ska informera den kommunala nämnden om den tar upp frågan om omprövning på eget initiativ. Den nya regleringen är en följd av att bestämmelser om miljöprövning samlas i 20 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen och att det införs en ny prövningsorganisation.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.5.

Inhämtande av yttrande

5 §

Bestämmelser om inhämtande av yttrande i ärenden som avser en verksamhet eller åtgärd som påverkar vattenmiljön finns i 20 kap. 24 § miljöbalken.

Paragrafen innehåller en upplysning om att det i 20 kap. 24 § miljöbalken finns bestämmelser om inhämtande av yttrande i ärende som avser en verksamhet eller åtgärd som påverkar vattenmiljön.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.5.

6 §

Före prövningen av om en säkerhet ska godtas enligt 15 kap. 36 b § miljöbalken ska ett yttrande i fråga om godtagandet hämtas in från Riksgäldskontoret.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att prövningen av om en säkerhet ska godtas enligt 15 kap. 36 b § miljöbalken ska föregås av ett yttrande från Riksgäldskontoret i fråga om godtagandet av säkerheten. Bestämmelsen har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 13 a § första stycket miljöbalken och den har samband med den bestämmelse som nu finns i 4 kap. 2 § denna förordning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.5.

5 kap. Tidsfrister för handläggningen av en ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked

1 §

Miljöprövningsmyndigheten ska besluta om sådant föreläggande som avses i 20 kap. 13 § första stycket miljöbalken inom 45 dagar från det att ansökan kom in till myndigheten.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innebär att det införs en tidsfrist för tiden från det att ansökan kommer in till Miljöprövningsmyndigheten till dess att handläggningen startar antingen med ett kompletteringsföreläggande eller en bekräftelse om att ansökan är fullständig. Tidsfristen som också finns i artikel 9.10 i EU-förordningen om netto-nollteknik och artikel 11.6 EU-förordningen om kritiska och strategiska råmaterial syftar till att säkerställa en skyndsam och förutsägbar handläggning av ansökan.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.6.

2 §

Prövningsmyndigheten ska fatta beslut om igångsättningsbesked inom 3 månader från den dag då myndigheten enligt 20 kap. 15 § miljöbalken bekräftade att ansökan var fullständig.

Bestämmelser om handläggning av ärenden om miljöprövning inom viss tid finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av netto-nollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 och förordningen (2021/757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi om ansökan avser en verksamhet eller åtgärd som omfattas av dessa bestämmelser.

Paragrafen saknar tidigare motsvarighet. Första stycket innehåller bestämmelser om tidsfrist för beslut om igångsättningsbesked. Bestämmelsen innebär att prövningsmyndigheten ska fatta beslut om igångsättningsbesked inom 3 månader från den dag då myndigheten enligt 20 kap. 15 § miljöbalken bekräftade att ansökan var fullständig. Av kommentaren till 20 kap. 15 § miljöbalken framgår när en ansökan ska anses fullständig. Fristen på tre månader är densamma som gäller för Miljöprövningsmyndighetens beslut i frågan om bedömning av en verksamhets eller åtgärds betydande miljöpåverkan i 6 kap. 26 § miljöbalken och 14 § miljöbedömningsförordningen. I 14 § miljöbedömningsförordningen finns också bestämmelser om förutsättningarna för förlängning av denna tidsfrist, se upplysningsbestämmelse i 5 kap. 6 § miljöprövningsförordningen.

I andra stycket finns en upplysningsbestämmelse om att det finns tidsfrister för handläggningen även av ärenden om miljöprövning än ärenden om igångsättningsbesked i de EU-förordningar och andra föreskrifter som räknas upp. Startpunkten för när tidsfristerna börjar löpa är då densamma som gäller för ärendena om igångsättningsbesked i första stycket.

Regeringen kan med stöd av bemyndigandet i 20 kap. 17 § miljöbalken fastställa fler tidsfrister för att genomföra EU-rätten eller som annars behövs för att effektivisera handläggningen.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.8, 14.9.9 och 14.10.11.

3 §

Prövningsmyndigheten ska tillfälligt stoppa löptiden för en tidsfrist för en ansökan om miljötillstånd enligt 2 § andra stycket om

1. det vid samrådet enligt 6 kap. 33 eller 39 § miljöbalken har inkommit synpunkter som medför att sökanden behöver komplettera miljökonsekvensbeskrivningen med ytterligare information, eller

2. sökanden har lämnat besked om att ansökan kommer att ändras.

Tidsfristen börjar löpa igen första arbetsdagen efter det att en komplettering enligt första stycket 1 eller en ändrad ansökan enligt första stycket 2 har kommit in till prövningsmyndigheten.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller en s.k. ”stoppa-klockan-bestämmelse” som innebär att prövningsmyndigheten tillfälligt får stoppa löptiden för en tidsfrist under vissa förutsättningar.

I första stycket beskrivs de situationer när prövningsmyndigheten tillfälligt får stoppa löptiden för en tidsfrist. En sådan situation är om det inkommer synpunkter vid det offentliga samrådet som leder till att ansökan behöver kompletteras. Prövningsmyndigheten får också tillfälligt stoppa löptiden om sökanden har informerat prövningsmyndigheten att den avser att inkomma med en ändrad ansökan.

Av andra stycket framgår den tidpunkt för när tidsfristen börjar löpa igen. Prövningsmyndigheten bör informera sökanden om löptiden för en tidsfrist stoppas och när den börjar löpa igen. Prövningsmyndigheten bör även uppdatera den tidsplan som har tagits fram enligt 20 kap. 16 § miljöbalken och offentliggjorts på den webbplats som används för ändamålet.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.8 och 14.9.9.

4 §

Prövningsmyndigheten får förlänga den tidsfrist för beslut i ärenden om miljöprövning som anges i 2 § andra stycket en gång med högst 3 månader om

1. det efter det att tidsfristen har börjat löpa uppstår behov av tidskrävande nödvändiga kompletteringar som inte kunde förutses när tidsfristen började löpa, eller

2. det finns andra synnerliga skäl.

Myndigheten får också förlänga tidsfristen om det är nödvändigt för att kunna genomföra ett nytt samråd med allmänheten eller med ett annat land.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller bestämmelser om förlängning av handläggningstiden.

Av *första stycket* framgår att prövningsmyndigheten får förlänga en tidsfrist om det uppstår behov av tidskrävande kompletteringar som uppstår senare i processen eller det finns andra synnerliga skäl. Det rör sig om andra kompletteringar än sådana som uppkommer med anledning av synpunkter under samrådet och som ger prövningsmyndigheten rätt att stoppa löptiden för en tidsfrist. Synnerliga skäl kan föreligga om det t.ex. har identifierats risker för arbetstagares eller allmänhetens hälsa och säkerhet och det krävs mer tid för att fastställa åtgärder för att komma till rätta med riskerna. Synnerliga skäl kan också föreligga om det krävs mer tid för att kunna hantera sekretessbelagd eller säkerhetsskyddad information och ta hänsyn till t.ex. försvarsintressen på ett fullständigt sätt. Bestämmelsen bör endast användas när det nödvändigt för att säkerställa en rättssäker process och ett korrekt beslut.

Andra stycket innehåller en bestämmelse som ger prövningsmyndigheten rätt att förlänga tidsfristen om det krävs för att kunna genomföra ett samråd med allmänheten och andra länder. Det krävs konkreta skäl för en förlängning. Det kan t.ex. krävas flera samråd med allmänheten för att prövningsmyndigheten ska kunna komma fram till en motiverad slutsats. Vissa moment vid ett gränsöverskridande samråd kan dessutom ta längre tid i och med att handlingarna behöver översättas från ett språk till ett annat.

Prövningsmyndigheten behöver inte vänta med att besluta om förlängning till dess den ursprungliga tidsfristen nästan gått ut. I stället är det både möjligt och lämpligt att besluta om en förlängning så snart som prövningsmyndigheten bedömer att en sådan är nödvändig.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.8 och 14.9.9.

5 §

Om prövningsmyndigheten förlänger en tidsfrist enligt 4 § ska skriftlig information om förlängningen och skälen för den lämnas till sökanden innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innebär att prövningsmyndigheten ska informera sökanden om förlängningen och skälen för den innan den ursprungliga tidsfristen löpt ut.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.8 och 14.9.9.

6 §

Bestämmelser om förlängning av den tid inom vilken prövningsmyndigheten ska lämna besked i frågan om en betydande miljöpåverkan, och därigenom också inom vilken tid prövningsmyndigheten ska fatta beslut om igångsättningsbesked, finns i 14 § miljöbedömningsförordningen.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller en upplysningsbestämmelse om att ytterligare bestämmelse om förlängning av en tidsfrist enligt 5 kap. 2 § 2 finns i miljöbedömningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.10.11.

7 §

Om ett ärende har återförvisats till prövningsmyndigheten för förnyad handläggning gäller tidsfristen i 2 § från den dag när beslutet om återförvisning fått laga kraft.

Paragrafen är ny och innebär ett förtydligande rörande ärenden som har återförvisats till prövningsmyndigheten från en överprövande instans. Även i sådana ärenden gäller de tidsfrister som följer av 5 kap. 1–5 § miljöprövningsförordningen. Tidsfristen ska då räknas från den dag när återförvisningsbeslutet fick laga kraft.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.8 och 14.9.9.

8 §

Om länsstyrelsen överväger att meddela föreskrifter om skydd för grundvattnet enligt 7 kap. 22 § miljöbalken för ett område som avses med en ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked till tåkt enligt denna förordning, får Miljöprövningsmyndigheten pröva frågan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked först när frågan om skyddet för grundvattnet har avgjorts.

Miljöprövningsmyndigheten får dock pröva frågan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked omedelbart, om det finns särskilda skäl.

Paragrafen har sin motsvarighet i tidigare 20 f § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Den nya regleringen är en följd av nya bestämmelser om miljöprövning i 20 kap. miljöbalken och att det införs en ny prövningsorganisation.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.5.

6 kap. Beslutets innehåll

1 §

Ett beslut om miljötillstånd ska innehålla de bestämmelser och villkor som behövs för att säkerställa att förutsättningarna för miljötillstånd enligt 20 kap. 28 § miljöbalken är uppfyllda. Beslutet ska alltid innehålla

1. uppgifter om hur prövningsmyndigheten har tagit hänsyn till den motiverade slutsatsen enligt 6 kap. 42 § miljöbalken, inkomna synpunkter och det som i övrigt har framkommit under handläggningen av ärendet,

2. bestämmelser om den tid inom vilken arbeten för vattenverksamhet ska vara utförda (arbetstid) eller en miljöpåverkande verksamhet ska ha satts i gång (igångsättningstid), och

3. de villkor om skyddsåtgärder, försiktighetsmått och andra åtgärder som behövs för att förebygga, hindra eller motverka en betydande negativ miljöpåverkan.

I förekommande fall ska beslutet också innehålla bestämmelser eller villkor

1. om den tid som tillståndet ska gälla,

2. om verksamhetens ändamål, plats, omfattning och tekniska utformning,

3. om skyldighet att utföra skadeförebyggande åtgärder,

4. om utsläpp, begränsningsvärden och bästa tillgängliga teknik som

a) behövs för att anpassa tillämpningen av sådana föreskrifter om försiktighetsmått som har meddelats med stöd av denna balk, om föreskrifterna medger eller förutsätter sådan anpassning, eller

b) annars behövs för att hindra eller begränsa skadlig påverkan på grund av föroreningar,

5. om utsläppskontroll, kontroll av verksamheten samt om kontroll av miljöpåverkan och tillståndet i miljön efter avslutad verksamhet,

6. om hanteringen av kemiska produkter i verksamheten om hanteringen kan medföra olägenheter för den yttre miljön och det behövs för att förebygga och hindra förorening av mark och vatten,

7. om avfallshantering, återvinning och återanvändning om verksamheten kan medföra olägenheter för den yttre miljön och det behövs för att förebygga förekomsten av avfall eller förbereda för återanvändning, materialåtervinning eller annan återvinning av det avfall som anläggningen ger upphov till,

8. som behövs för att verksamheten inte ska medföra sådan försämring eller något sådant äventyr som avses i 5 kap. 4 § första stycket miljöbalken,

9. som behövs med avseende på hushållningen med mark, vatten och andra naturresurser,

10. som behövs för att skydda värdefulla natur- och kulturmiljöer eller för att förhindra annan skada på eller olägenhet för omgivningen,

11. som behövs med avseende på avhjälpan av miljöskada och ställande av säkerhet,

12. om verksamhetens säkerhet och säkerhet som behövs för att förebygga olyckor och begränsa följderna av dem för människors hälsa och miljön.

13. om förordnande av verkställighet av beslutet samt ställande av säkerhet med anledning av detta, eller

14. om avgiften för prövningen samt andra avgifter.

Paragrafen, som har sin närmaste motsvarighet i tidigare 22 kap. 25 § miljöbalken, innehåller bestämmelser om vad ett miljötillstånd ska innehålla.

Första stycket innehåller generella bestämmelser som gäller för alla miljötillstånd. Bestämmelsens inledning syftar till att tydliggöra syftet med villkor och andra bestämmelser i tillståndet. Det tydliggörs att ett beslut ska innehålla de bestämmelser och villkor som behövs för att säkerställa att förutsättningarna för att bevilja ett miljötillstånd är uppfyllda. Vilka förutsättningar som gäller för att ett miljötillstånd ska kunna ges framgår av 20 kap. 28 § miljöbalken. Om det genom lag eller förordning har föreskrivits om specifika krav för den aktuella verksamheten, behöver sådana krav dock inte upprepas i tillståndsvillkoren.

I första stycket finns också bestämmelser om vad ett miljötillstånd alltid ska innehålla. Kravet i *första stycket första punkten* saknar tidigare motsvarighet. Kravet innebär att det av tillståndsbeslutet ska framgå hur prövningsmyndigheten har tagit hänsyn till den motiverade slutsatsen enligt 6 kap. 42 § miljöbalken, inkomna synpunkter och det som i övrigt har framkommit under handläggningen av ärendet. Bestämmelsen genomför artikel 1.2 g v, artikel 8 och delar av artikel 8 a i MKB-direktivet. Bestämmelsen utgår ifrån att den motiverade slutsatsen har meddelats separat innan miljötillståndet. Om den motiverade slutsatsen och miljötillståndet meddelas samtidigt kan det vara lämpligt att den motiverade slutsatsen läggs i en bilaga till beslutet om miljötillstånd.

Bestämmelsen i *första stycket andra punkten* motsvarar tidigare 11 kap. 13 § tredje stycket och 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken. Bestämmelsen innehåller regler om arbetstid och igångsättningstid. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Bestämmelsen i *första stycket tredje punkten* saknar tidigare motsvarighet. Kravet innebär att ett tillståndsbeslut alltid ska förenas

med de skyddsåtgärder, försiktighetsmått och andra åtgärder som behövs för att förebygga, hindra eller motverka en betydande negativ miljöpåverkan. Bestämmelsen innebär att ett väsentlighetskrav införs, och syftar till att tydliggöra att det är den betydande negativa miljöpåverkan som måste begränsas med villkor.

Bestämmelsen i *andra stycket*, som i princip motsvarar tidigare 22 kap. 25 § miljöbalken, innehåller en uppräkningslista av ytterligare villkor och bestämmelser som kan vara aktuella i ett beslut om miljötillstånd. Vad tillståndsbeslutet måste innehålla i varje enskilt ärende är beroende av vilka frågor som aktualiseras i ärendet. Jämfört med tidigare bestämmelse har vissa punkter bytt plats och andra ändrats i följande avseenden.

Uttrycket ”bästa tillgängliga teknik” i *andra stycket fjärde punkten* ersätter det tidigare uttrycket ”bästa möjliga teknik” (se mer om detta i kommentaren till 2 kap. 3 § miljöbalken).

Jämfört med tidigare bestämmelse om tillsyn i 22 kap. 25 § första stycket 3 miljöbalken återfinns inte termerna tillsyn och besiktning i *andra stycket femte punkten*. Vidare flyttas frågor om kontroll, som tidigare har införts för att genomföra industriutsläppsdirektivet, till en ny bestämmelse i 6 kap. 4 § miljöprövningsförordningen. Skälet för flytten är att frågor om tillsyn och egenkontroll som huvudregel inte bör regleras i tillståndet med hänsyn till den rättsverkan sådana villkor och bestämmelser annars får enligt 24 kap. 1 § miljöbalken. Av praxis framgår att det är tillräckligt att det i tillståndsbeslutet anges att det ska finnas ett kontrollprogram. Vidare tydliggörs i *andra stycket femte punkten* att kontrollen ska omfatta miljöpåverkan och tillståndet i miljön efter avslutad verksamhet.

Innehållet i *andra stycket sjätte punkten*, som avser hanteringen av kemiska produkter, förtydligas jämfört med tidigare bestämmelse i 22 kap. 25 § första stycket 7 miljöbalken genom att lägga till när ett sådant villkor behövs.

Innehållet i *andra stycket sjunde punkten*, som avser avfallshantering m.m., anpassas till bestämmelsen om krav på ansökans innehåll vid avfallsverksamhet i 3 kap. 1 § första stycket 2 miljöprövningsförordningen.

Frågor om säkerhet i tidigare 22 kap. 25 § första stycket 2 och 12 miljöbalken slås ihop i *andra stycket elfte punkten* för att tydliggöra tillämpningen av bestämmelsen.

Bestämmelsen i tidigare 22 kap. första stycket 5 miljöbalken återfinns i *andra stycket trettonde punkten* och ska tillämpas på både miljöpåverkande verksamhet och vattenverksamhet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

2 §

Ett beslut om igångsättningsbesked ska innehålla de bestämmelser och villkor som behövs för att säkerställa att förutsättningarna för igångsättningsbesked enligt 20 kap. 28 § miljöbalken är uppfyllda. Beslutet ska alltid innehålla

1. prövningsmyndighetens beslut i frågan om betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 26 § miljöbalken, och

2. de villkor om skyddsåtgärder, försiktighetsmått och andra åtgärder som behövs för att undvika, förebygga eller minska en betydande negativ miljöpåverkan.

I förekommande fall ska beslutet också innehålla sådana uppgifter som avses i 1 § första stycket 2 och andra stycket.

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller bestämmelser om vad ett igångsättningsbesked ska innehålla. På samma sätt som för regleringen avseende innehåll i ett miljötillstånd innehåller *första stycket* generella bestämmelser som gäller för alla ärenden där Miljöprövningsmyndigheten meddelar ett bifall till ansökan om igångsättningsbesked. Bestämmelsens inledning syftar till att tydliggöra syftet med villkor och andra bestämmelser i tillståndet. Det tydliggörs att ett beslut ska innehålla de bestämmelser och villkor som behövs för att säkerställa att förutsättningarna för att bevilja ett miljötillstånd är uppfyllda. Vilka förutsättningar som gäller för att ett bifall till en ansökan om igångsättningsbesked ska kunna ges framgår av 20 kap. 28 § miljöbalken. Om det genom lag eller förordning har föreskrivits om specifika krav för den aktuella verksamheten, behöver sådana krav dock inte upprepas i tillståndsvillkoren.

I *första punkten* anges att prövningsmyndighetens beslut i fråga om betydande miljöpåverkan måste framgå. Som framgår av 6 kap. 26 § miljöbalken ska ett sådant beslut redovisa de omständigheter som talar för eller emot att verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Även i de fall en ansökan om igångsättningsbesked skulle avslås på annan grund än verksamhetens

betydande miljöpåverkan ska denna bedömning med tillhörande skäl framgå av beslutet.

Av *andra punkten* framgår att beslutet om igångsättningsbesked ska innehålla de villkor om skyddsåtgärder, försiktighetsmått och andra åtgärder som behövs för att undvika, förebygga eller minska en betydande negativ miljöpåverkan. I fråga om skyddsåtgärder, försiktighetsmått och andra åtgärder kan sådana beaktas även vid bedömningen av om betydande miljöpåverkan kan antas. Har sådana åtgärder beaktats och är de en förutsättning för att verksamheten eller åtgärden inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska dessa komma till uttryck som villkor. Vad gäller påverkan på Natura 2000-områden och vid bedömningen av om tillstånd krävs enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken kan däremot inte sådana skyddsåtgärder, försiktighetsmått och andra åtgärder beaktas vid bedömningen av om tillstånd krävs. Det kan även bli aktuellt med andra typer av skyddsåtgärder som inte direkt är kopplade till bedömningen av betydande miljöpåverkan men som behövs för att verksamheten eller åtgärden ska vara förenlig med miljöbalken.

Av *andra stycket* framgår att ett beslut om bifall till en ansökan om igångsättningsbesked ska innehålla även vissa delar av det som rör ett beslut om miljötillstånd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.10.8.

3 §

I förekommande fall ska ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som avser vattenverksamhet ska, utöver det som anges i 1 eller 2 §, innehålla

- 1. bestämmelser om den tid inom vilken anspråk med anledning av oförutsedda skador får framställas, eller*
- 2. skyldighet att betala ersättning eller att utföra skadeförebyggande åtgärder samt hur betalningen ska ske.*
- 3. uppgift om de områden som får tas i anspråk för vattenverksamheten och de särskilda tvångsrätter i övrigt som medges sökanden,*
- 4. uppgift om strömfallsfastighet,*
- 5. uppgift om vilka som ska delta i en vattenreglerings- eller bevattningssamfällighet samt varje deltagares andelstal i fråga om kostnaderna för verksamheten, och*
- 6. villkor beträffande tillhandahållande av andelskraft och om kostnadsbidrag härför.*

Paragrafen, som har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 25 § första stycket 14 och tredje stycket miljöbalken samt 7 kap. 6 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut som innebär tillstånd till vattenverksamhet ska innehålla. Kraven gäller utöver vad som anges i 1 eller 2 §.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

4 §

Ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som avser industriutsläppsverksamhet ska, vid tillämpningen av 1 § andra stycket 5 innehålla uppgifter om mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod för kontroll av verksamheten.

Paragrafen, som har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 25 § första stycket 3 miljöbalken, innehåller särskilda krav på utsläppskontroll när det gäller industriutsläppsverksamheter. Det rör sig om uppgifter som oftast ingår i ett kontrollprogram.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

5 §

Ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som avser behandling av avfall ska, utöver det som anges i 1 eller 2 §, innehålla

- 1. uppgift om avfallstyper och mängder av avfall som får behandlas,*
- 2. uppgift om den behandlingsmetod som ska tillämpas på avfallet,*
- 3. de villkor som behövs i fråga om åtgärder för att övervaka och kontrollera att de skyldigheter som gäller för verksamheten uppfylls, och*
- 4. de villkor som behövs i fråga om åtgärder för avslutande av verksamheten och efterbehandling.*

Paragrafen, som har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 25 a § miljöbalken, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut som innebär tillstånd att behandla avfall ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

6 §

Ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som avser förbränning av avfall ska, utöver det som anges i 1, 2 eller 5 §, innehålla

- 1. uppgifter om förbränningsanläggningens totala kapacitet för förbränning av avfall,*
- 2. en förteckning över de mängder av olika kategorier av farligt avfall som får förbrännas,*
- 3. i fråga om det farliga avfall som får förbrännas, villkor om avfallets minsta och högsta flöde, lägsta och högsta värmevärde samt maximala innehåll av föroreningar,*
- 4. villkor om begränsnings-värden för utsläpp som ska beräknas enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 kap. 5 § miljöbalken,*
- 5. villkor om den längsta tid under vilken det i samband med tekniskt oundvikliga driftstopp, driftstörningar eller fel i renings- eller mätutrustning får ske sådana utsläpp av föroreningar till luft och vatten som överskrider fastställda värden, och*
- 6. i fråga om tillstånd som omfattar energiåtervinning, villkor om att energiåtervinningen ska ske med hög energieffektivitet.*

Paragrafen, som har sin motsvarighet i den tidigare bestämmelsen 22 kap. 25 b § miljöbalken, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut som innebär tillstånd att bedriva verksamhet med förbränning av avfall ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

7 §

Ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som avser deponering av avfall ska, utöver det som anges i 1 eller 2 §, innehålla

- 1. uppgift om vilken av deponiklasserna farligt avfall, icke-farligt avfall eller inert avfall som tillståndet avser,*
- 2. de villkor som behövs i fråga om åtgärder före och under driften av deponin, och*
- 3. de villkor som behövs i fråga om skyldighet att rapportera om avfallstyper och mängder av avfall som har deponerats.*

Paragrafen, som har sin motsvarighet i den tidigare bestämmelsen 22 kap. 25 c § miljöbalken, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut som innebär tillstånd att bedriva verksamhet med deponering av avfall ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

8 §

Ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som avser geologisk lagring av koldioxid ska, utöver det som anges i 1 eller 2 och i stället för det som anges i 5 och 7 §§, innehålla

- 1. en beskrivning av den geologiska formationens egenskaper,*
- 2. villkor om den exakta lokaliseringen och avgränsningen av*
 - a) lagringsplatsen och det område runt lagringsplatsen som med hänsyn till de geologiska förhållandena har betydelse för lagringens integritet och säkerhet, och*
 - b) den anläggning som ska användas för att tillföra koldioxid till lagringsplatsen,*
- 3. villkor om lagringsplatsens hydrauliska egenskaper,*
- 4. villkor om den totala mängd koldioxid som får lagras,*
- 5. villkor om gränser för reservoartrycket,*
- 6. en beskrivning av varifrån den koldioxid som ska tillföras lagringsplatsen kommer och hur den ska transporteras till lagringsplatsen,*
- 7. villkor om samman-sättningen av den koldioxidström som får tillföras lagringsplatsen (injekteras) och om kontroll av koldioxidströmmen,*
- 8. villkor om högsta tillåtna injekteringstakt och injekteringstryck,*
- 9. villkor om övervakning enligt en särskild övervaknings-plan och om åtgärder enligt en särskild plan för avhjälpande av risker för koldioxidutsläpp samt om att planerna ska följas,*
- 10. villkor om att verksam-hetsutövaren ska förvissa sig om att den som är sysselsatt i verksamheten har den kompetens och utbildning som behövs,*
- 11. villkor om vad som ska gälla i samband med att lagringsplatsen stängs för fortsatt tillförsel av koldioxid och om underhåll efter stängningen enligt en särskild plan,*
- 12. villkor om att den säkerhet som krävs för verksamheten enligt 15 kap. 37 § miljöbalken fortlöpande ska vara giltig och i kraft,*
- 13. upplysningar om*
 - a) de krav på uppdatering av övervakningsplanen som kan följa av föreskrifter som har meddelats med stöd av denna balk,*
 - b) kravet på miljörapport i 26 kap. 20 § miljöbalken och andra föreskrifter med krav på rapportering avseende geologisk lagring av koldioxid som har meddelats med stöd av denna balk,*
 - c) de bestämmelser om omprövning och återkallelse av tillstånd som finns i miljöbalken, och*
 - d) de krav på underrättelse till tillsynsmyndigheten i händelse av läckage av koldioxid eller betydande störningar som följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av denna balk, och*
- 14. skälen för avvikelse från synpunkter som Europeiska kommissionen har lämnat i samband med regeringens tillåtlighetsprövning.*

Paragrafen, som har sin motsvarighet i den tidigare bestämmelsen 22 kap. 25 d § miljöbalken, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut som innebär tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

9 §

Ett miljötillstånd som avser en ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på 300 megawatt eller mer ska, utöver det som anges i 1 eller 2 §, innehålla villkor om att utrymme ska avsättas vid anläggningen för den utrustning som behövs för att avskilja och komprimera koldioxid, om

- 1. det är lämpligt med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön att avsätta ett sådant utrymme,*
- 2. det är tekniskt och ekonomiskt möjligt att eftermontera utrustning för koldioxidavskiljning,*
- 3. en lämplig lagringsplats finns tillgänglig för koldioxid från anläggningen, och*
- 4. transport av koldioxid från anläggningen till en sådan lagringsplats är tekniskt och ekonomiskt genomförbar.*

Paragrafen, som har sin motsvarighet i den tidigare bestämmelsen 22 kap. 25 e § miljöbalken, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut om tillstånd till ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på minst 300 megawatt ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

10 §

Ett miljötillstånd som avser en ny förbränningsanläggning med en tillförd installerad effekt på minst 50 megawatt ska, utöver det som anges i 1 eller 2 §, innehålla uppgift om de förfaranden som ska följas vid driftstörning i reningsutrustningen.

Paragrafen, som har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 25 f § miljöbalken, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut om tillstånd till en förbränningsanläggning med en tillförd installerad effekt om minst 50 megawatt ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

11 §

Ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som följer på en ansökan som ska innehålla en kostnads-nyttoanalys enligt 3 kap. 8 § ska, utöver det som anges i 1 eller 2 §, innehålla en redovisning av slutsatserna i den kostnadsnyttoanalys vars slutsatser ska redovisas i ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked för anläggningen.

Paragrafen, som har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 25 g § miljöbalken, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut som innebär tillstånd till sådan anläggning som avses i 3 kap. 8 § ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

12 §

Ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som avser en verksamhet som omfattas av krav på en avfallshanteringsplan för utvinningsavfall ska, utöver det som anges i 1 eller 2 §, innehålla

- 1. villkor om det belopp som säkerheten enligt 15 kap. 36 a § ska uppgå till,*
- 2. villkor om att den säkerhet som ska ställas enligt 15 kap. 36 a § ska godtas innan den verksamhet som omfattas av krav på en avfallshanteringsplan för utvinningsavfall påbörjas och att säkerheten därefter fortlöpande ska vara betryggande, och*
- 3. de villkor som behövs för att minimera verksamhetens påverkan på omgivningen vid oförutsedda avbrott i verksamheten.*

Paragrafen, som har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 25 h § miljöbalken, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut som innebär tillstånd att driva verksamhet som omfattas av krav på en avfallshanteringsplan.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

13 §

I artikel 6.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741 av den 25 maj 2020 om minimikrav för återanvändning av vatten, i dess ursprungliga lydelse, finns bestämmelser om ytterligare krav på innehåll i ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked som avser en anläggning för återvinning av avloppsvatten inom jordbruket.

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse om att det i EU-förordningen om minimikrav för återanvändning av vatten finns ytterligare bestämmelser om vad ett beslut om miljötillstånd eller igångsättningsbesked som avser en anläggning för återvinning av avloppsvatten inom jordbruket ska innehålla. Bestämmelsen motsvarar tidigare 27 c § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

14 §

Ett ändringstillstånd eller ändringsbesked ska innehålla en samlad redovisning av de bestämmelser som gäller för verksamheten enligt

a) beslutet, och

b) tidigare givna miljötillstånd, igångsättningsbesked eller motsvarande äldre tillstånd i de delar som beslutet inte ändrar eller upphäver dem.

Ett ändringstillstånd eller ändringsbesked efter en omprövning ska, utöver det som anges i första stycket, innehålla en bestämmelse om den tid som tillståndshavaren har på sig att uppfylla de nya eller ändrade villkoren i beslutet.

Paragrafen, som delvis har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 30 § miljöbalken, innehåller särskilda bestämmelser om vad ett ändringstillstånd eller ändringsbesked ska innehålla.

Av första stycket framgår att ett ändringstillstånd eller ändringsbesked ska innehålla en samlad redovisning av de bestämmelser och villkor som gäller för verksamheten. Jämfört med tidigare bestämmelse görs ändringar som en följd av att bestämmelser om miljöprövning samlas i 20 kap. miljöbalken och att det införs ett enklare förfarande för vissa ansökningar.

Andra stycket innehåller krav på vad ett ändringstillstånd eller ändringsbesked efter en omprövning enligt 24 kap. 5 § miljöbalken ska innehålla. Bestämmelsen gäller utöver vad som anges i första stycket, och innebär att den tid som tillståndsinnehavaren har på sig att uppfylla de nya eller ändrade villkoren ska regleras av beslutet.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.20 och 14.9.24.

15 §

Om beslutet avser inlösen av en fastighetsdel ska en karta med beskrivning ha upprättats över området samt dess gränser ha utmärkts i den ordning som gäller för fastighetsbildning.

Paragrafen har sin motsvarighet i den tidigare bestämmelsen 22 kap. 24 § miljöbalken och innehåller särskilda bestämmelser om vad ett beslut som avser inlöser av en fastighetsdel ska innehålla. Eftersom ett beslut om inlösen har fastighetsbildande verkan ska en karta upprättas på sätt som anges i paragrafen. Av 12 § förordningen om vattenverksamhet m.m. framgår att kartan med den beskrivning som avses i denna bestämmelse ska sändas till Lantmäteriet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

16 §

Bestämmelser om villkor i miljötillstånd och igångsättningsbesked finns också avseende

- 1. växthusgasutsläpp i 16 kap. 2 c miljöbalken,*
- 2. omgivningsbuller i 16 kap. 2 d § miljöbalken,*
- 3. villkor som ska omfatta två eller flera verksamheter i 16 kap. 8 § miljöbalken,*
- 4. särskilda villkor som regeringen får besluta om i 17 kap. 7 § miljöbalken,*
- 5. ändring av villkor i 24 kap. 8 § miljöbalken,*
- 6. begränsning i hur ingripande villkor som får beslutas i 24 kap. 9 § miljöbalken,*
- 7. återstående arbeten för vattenverksamhet i 24 kap. 13 a § miljöbalken, och*
- 8. ändring av villkor som regeringen beslutat om i 24 kap. 15 § miljöbalken.*

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller en upplysningsbestämmelse om att det finns ytterligare bestämmelser om villkor som prövningsmyndigheten måste ta hänsyn till när den beslutar om ett miljötillstånd eller igångsättningsbesked.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.18.

7 kap. Information om beslut

1 §

Prövningsmyndigheten ska skicka det slutliga beslutet i ett ärende om miljöprövning till

- 1. sökande och annan part,*
- 2. tillsynsmyndigheten,*
- 3. Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelsen och berörd kommun, och*

- 4. annan som har yttrat sig i ärendet.*

Prövningsmyndigheten ska också skicka beslutet till

- 1. Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om verksamheten eller åtgärden ska vidtas inom eller i anslutning till ett sådant område som avses i 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken,*

- 2. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, om beslutet rör en verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor,*

- 3. Statens jordbruksverk, om beslutet rör djurhållning, avvattnings- eller jordbruksmark, sådan verksamhet som omfattas av verksamhetskod 1.10-i i bilaga 1 eller annan jordbruksverksamhet,*

- 4. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, om beslutet rör en vattenverksamhet om lagning eller utrivning av en anläggning i ett vattenområde enligt 11 kap. 3 § 1 miljöbalken,*

- 5. Skogsstyrelsen om beslutet rör avvattnings- eller skogsmark, och*

- 6. vägghållningsmyndigheten och lantmäterimyndigheten om beslutet avser täkt.*

Utsikten får göras elektroniskt.

Paragrafen, som har sin tidigare motsvarighet i 11 och 20 g §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9–11 §§ förordningen om vattenverksamheter samt 1 kap. 28 § industriutsläppsförordningen, innehåller bestämmelser om till vem prövningsmyndigheten ska skicka en kopia av ett slutligt beslut i ett ärende om miljöprövning.

Första stycket innehåller bestämmelser om vilka aktörer som alltid bör få ett beslut i ett ärende om miljöprövning skickat till sig. Jämfört med tidigare bestämmelser anges nu även sökanden och annan part (jfr 33 § FL) i *första stycket första punkten*.

Andra stycket innehåller en uppräkningslista över de myndigheter som enligt tidigare bestämmelser i 11 och 20 g §§ i förordningen om miljöpåverkande verksamhet samt 9–11 §§ i förordningen om vattenverksamhet, ska få beslutet skickat till sig. Jämfört med tidigare bestämmelser utökas listan över myndigheter som ska få beslutet

till att omfatta även Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i *andra stycket första punkten* för sådana beslut där den sökta verksamheten eller åtgärden ska vidtas inom eller i anslutning till ett sådant område som avses i 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Bestämmelsen i *tredje stycket* saknar tidigare motsvarighet. Den innebär att prövningsmyndigheten får underrätta om besluten elektroniskt. Detta ger möjlighet till snabb och enkel underrättelse samtidigt som elektroniska utskick bör underlätta utvecklingen mot en mer effektiv och digital handläggning av ärendena.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.22.

2 §

Om ett beslut om miljötillstånd avser tillstånd till geologisk lagring av koldioxid, ska prövningsmyndigheten underrätta Sveriges geologiska undersökning och Europeiska kommissionen om innehållet i beslutet och regeringens beslut i frågan om tillåtlighet. Detta ska göras när beslutet har fått laga kraft.

Paragrafen, som har sin motsvarighet i tidigare 22 kap. 21 a § miljöbalken, innehåller en bestämmelse om att Sveriges geologiska undersökning och Europeiska kommissionen ska informeras om den slutliga utgången i ett ärende som avser om tillstånd till lagring av koldioxid. Jämfört med tidigare bestämmelse görs ändringar som en följd av att ärenden om miljöprövning prövas Miljöprövningsmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.22.

8. Övriga bestämmelser

1 §

Miljöprövningsmyndigheten ska, avseende ärenden om miljöprövning, på en lämplig webbplats och på ett samlat och sökbart sätt offentliggöra information om

- 1. en ansökan har kommit in till myndigheten och inom vilken tid synpunkter kan lämnas,*
- 2. en ansökan har bedömts som fullständig,*
- 3. en ansökan har kungjorts,*
- 4. samråd har skett med annat land,*
- 5. en motiverad slutsats har meddelats, och*
- 6. ett slutligt beslut har fattats.*

Paragrafen, som saknar tidigare motsvarighet, innehåller bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten ska offentliggöra viss information i ärenden om miljöprövning elektroniskt.

Avsikten är att Miljöprövningsmyndigheten ska tillgängliggöra information om inledda miljöprövningsärenden, kungörelser och beslut. Tillgängliggörandet ska göras på ett sådant sätt att det är möjligt för allmänheten att söka efter informationen genom att uppge vissa nyckelord, och därigenom få en bild av vad som gäller för en viss verksamhet och vilka ärenden som pågår vid prövningsmyndigheten. Det ska också vara möjligt att ta del av innehållet i en kungörelse och av fattade beslut. Vid tillgängliggörandet behöver hänsyn tas till tillämpliga sekretessbestämmelser.

Övervägandena finns i avsnitten 14.10.9 och 14.11.

2 §

Miljöprövningsmyndigheten ska föra en miljöbok. I den ska en förteckning över miljötillstånd och igångsättningsbesked för verksamheter ingå.

Paragrafen, som har sin tidigare motsvarighet i 48 a § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och 8 § förordningen om vattenverksamheter, innehåller bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten ska föra en miljöbok över meddelade miljötillstånd och igångsättningsbesked för verksamheter.

Övervägandena finns i avsnitt 14.9.26.

3 §

Om det i ett ärende om miljötillstånd eller igångsättningsbesked är fråga om tillstånd till en verksamhet vars tillåtlighet enligt Naturvårdsverket eller Havs- och vattenmyndigheten bör prövas av regeringen enligt 17 kap. 3 § miljöbalken, ska verket eller myndigheten i god tid innan sammanträde hålls i ärendet eller tillståndsbeslut meddelas anmäla saken till regeringen.

Paragrafen, som motsvarar tidigare 4 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och 1 § förordningen om vattenverksamhet, innehåller bestämmelser med krav på Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten att underrätta regeringen om vissa ärenden om miljötillstånd och igångsättningsbesked. Paragrafen

flyttas till miljöprövningsförfordningen som en följd av att bestämmelser om miljöprövning samlas i 20 kap. miljöbalken och miljöprövningsförfordningen. Ingen ändring i sak är avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.5.

4 §

Ägare av fastigheter som berörs av en ansökan i ett ärende om miljöprövning som avser vattenverksamhet ska till Miljöprövningsmyndigheten uppge innehavare av servitut, nyttjanderätt eller rätt till elektrisk kraft som har upplåtits i fastigheten. Underlåts detta utan giltigt skäl och uppstår på grund av detta skada för sådana sakägare, ska fastighetsägaren ersätta skadan.

Paragrafen, som motsvarar tidigare 22 kap. 7 § miljöbalken, innehåller bestämmelser om skyldighet för en fastighetsägare som berörs av en ansökan i ett ärende om miljöprövning avseende vattenverksamhet. I ett sådant ärende ska sökanden i ansökan uppge om det finns fastigheter som berörs av vattenverksamheten eller inte och i förekommande fall namn och adress på ägarna och berörda innehavare av särskild rätt till fastigheterna (se 3 kap. 2 MPF). Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt har rätt till ersättning för vad som avstås eller skadas genom miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet. Med särskild rätt till fastighet avses arrende, hyra, tomträtt och annan nyttjanderätt samt servitut, rätt till elektrisk kraft och liknande sakrätter. Hit torde räknas även renskötselrätt (se prop. 1997/98:45 del 2 s. 320). Det är avgörande för innehavaren av en särskild rätt att den känner till en ansökan om miljö-tillstånd eller igångsättningsbesked till vattenverksamhet för att kunna få en eventuell begäran om ersättning prövad inom ramen för miljöprövningsärendet.

Skadestånd i enlighet med vad som sägs i föreläggande uppkommer bara om fastighetsägaren är oaktsam när uppgift lämnas eller om fastighetsägaren låter bli att lämna uppgift utan att giltigt förhinder finns. Vad som är oaktsamt eller giltigt förhinder prövas från fall till fall och någon praxis finns inte.

I ett ärende om miljötillstånd ska yttrande över ansökan och begäran om ersättning framställas inom den tid för yttrande som prövningsmyndigheten anger i kungörelsen (se 20 kap. 27 § MB). Inom samma frist är det lämpligt att en fastighetsägare även uppger

eventuella rättighetshavare. På motsvarande sätt ska sådana uppgifter kunna lämnas i ett ärende om ansökan om igångsättningsbesked i samband ett yttrande enligt 20 kap. 19 § andra stycket miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.9.13 och 14.10.6.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

3. Följande gäller för en verksamhet som har påbörjats före ikraftträdandet och som inte omfattas av miljötillstånd, igångsättningsbesked eller tillstånd enligt motsvarande äldre bestämmelser, om verksamheten blir tillstånds- eller granskningspliktig genom denna förordning. Verksamhetsutövare som bedriver en tillståndspliktig verksamhet ska senast den 1 juli 2030 lämna in en ansökan om miljötillstånd och den som bedriver en granskningspliktig verksamhet ska lämna in en ansökan om igångsättningsbesked till Miljöprövningsmyndigheten. Verksamheten får fortsätta att bedrivas utan miljötillstånd eller igångsättningsbesked till och med den 1 juli 2033, om Miljöprövningsmyndigheten inte beslutar något annat.

4. Äldre bestämmelser avseende tillstånds- och anmälningsplikt gäller fram till 1 juli 2030 för de verksamheter och åtgärder som omfattas av sådan verksamhetsbeskrivning i bilaga 3 till miljöprövningsförordningen som är markerade med *.

Enligt *punkten 1* träder lagen i kraft den 1 januari 2028.

Enligt *punkten 2* ska, på motsvarande sätt som för miljöbalken, äldre bestämmelser fortsätta att gälla för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet. För ansökningar om tillstånd enligt miljöbalken gäller att målet eller ärendet anses inlett när ansökan kom in till prövningsmyndigheten eller i vissa fall tillsynsmyndigheten. Denna huvudregel gäller även för de ändringar i miljöprövningsförordningen som föreslås i detta betänkande. På samma sätt bör tidigare klagorätsbestämmelser gälla även fortsatt för beslut som har meddelats före lagens ikraftträdande. Även vid överklagande av en dom eller ett beslut som är meddelat enligt äldre bestämmelser bör således de äldre bestämmelserna tillämpas vid överprövningen. Mål och ärenden som har inletts i mark- och miljödomstol, länsstyr-

else eller kommun ska således prövas av dessa instanser och där-
efter följa den instansordning som gäller enligt äldre bestämmelser.

Enligt *punkten 3* ska de verksamheter som tidigare inte omfattas
av krav på tillstånd, men som med dessa förslag omfattas av krav på
miljötillstånd eller igångsättningsbesked inom en viss tid ansöka
om miljötillstånd eller igångsättningsbesked. Tiden för detta är två
år från ikraftträdandet för inlämnande av ansökan och fem år från
ikraftträdandet till dess verksamheten inte längre får bedrivas. När
det gäller den sistnämnda tidpunkten har dock prövningsmyndig-
heten möjlighet att bestämma en annan tidpunkt om prövningen av
ansökan skulle föranleda det.

Enligt *punkten 4* så gäller äldre bestämmelser om tillstånds- och
anmälningsplikt för de verksamheter och åtgärder på bilaga 3 till
miljöprövningsförordningen som är markerade med en asterisk.
Dessa verksamhetsbeskrivningar saknar tröskelvärde, men bör
föres med ett sådant innan de nya bestämmelserna om gransk-
ningsplikt börjar gälla för dessa verksamheter och åtgärder. För
detta arbete gäller en övergångsperiod om drygt två år från ikraft-
trädandet.

Överväganden finns i 15.2.3.

Bilaga 1

Bilaga 1 till miljöprövningsförordningen innehåller en förteckning
över beskrivningar av verksamheter och åtgärder som är tillstånds-
pliktiga enligt 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen. Tidigare
framgick det av bestämmelserna i 2–32 kap. miljöprövningsförord-
ningen vilka verksamheter och åtgärder som omfattades av tillstånds-
plikt. Dessa var då märkta med tillståndsplikt A eller B. Verksam-
heter som enligt äldre bestämmelser inte omfattas av tillståndsplikt,
men som nu omfattas av tillståndsplikt enligt bilaga 1 till miljöpröv-
ningsförordningen berörs av punkten 3 i övergångsbestämmelsen
ovan.

De verksamheter som är tillståndspliktiga sedan tidigare och där
ärendet om tillstånd har påbörjats före ikraftträdandet omfattas av
punkten 2 i övergångsbestämmelserna.

Bilaga 2

Bilaga 2 till miljöprövningsförordningen innehåller en förteckning med beskrivningar av verksamheter och åtgärder med sådan hantering av farliga ämnen som innebär en hantering som är tillståndspliktig enligt 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen.

Bilagan består av Del 1 som innehåller en förteckning över särskilda farokategorier och Del 2 som innehåller en förteckning över farliga ämnen.

Bilagan var tidigare en bilaga till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, men har flyttats till miljöprövningsförordningen med anledning av den nya samlade miljöprövningen i 20 kap. miljöbalken. Verksamheter som omfattas av denna bilaga är tillståndspliktiga enligt både äldre och nya bestämmelser. De omfattas dock i förekommande fall av punkten 2 i övergångsbestämmelserna.

Bilaga 3

Bilaga 3 till miljöprövningsförordningen innehåller en förteckning med beskrivningar av verksamheter och åtgärder som är granskningspliktiga enligt 2 kap. 2 § miljöprövningsförordningen. Granskningsplikt är en ny form av förprövning som inte har någon motsvarighet i äldre bestämmelser. De flesta av de verksamheter och åtgärder som omfattas av granskningsplikt var tidigare tillståndspliktiga enligt 2–32 kap. miljöprövningsförordningen och var då märkta med tillståndsplikt A eller B samt anmälningsplikt C. Ett fåtal av verksamheterna och åtgärderna som beskrivs i bilaga 3 till miljöprövningsförordningen är nya och har ingen motsvarighet i tidigare 2–32 kap. miljöprövningsförordningen.

För de verksamheter och åtgärder som är markerade med en asterisk i bilagan gäller punkten 4 i ovanstående övergångsbestämmelse.

De verksamheter som tidigare inte omfattats av krav på tillstånd, men som nu omfattas av bilaga 3 till miljöprövningsförordningen ska inom en viss tid ansöka om igångsättningsbesked i enlighet med punkten 3 i övergångsbestämmelserna.

17.52 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar

84 §

Tillsynsmyndigheten får ge dispens från en skyldighet enligt denna förordning att för en del av en stor förbränningsanläggning följa ett begränsningsvärde som gäller för 2013-anläggningar enligt någon av 44–49, 55–62, 68–70 och 74–79 §§ om verksamhetsutövaren senast den 1 januari 2014 ansökt om dispens och i en skriftlig försäkran till tillsynsmyndigheten har

1. förbundit sig att inte driva förbränningsanläggningen under mer än 17 500 timmar under perioden från och med den 1 januari 2016 till och med den 31 december 2023, och

2. angett anläggningseffekten, de typer av bränslen som används i förbränningsanläggningen samt de begränsningsvärden för svaveldioxid, kväveoxider och stoft som enligt denna förordning gäller för förbränningsanläggningen.

Om anläggningseffekten är större än 500 megawatt och bränslet är fast, får dispensen avse utsläpp av kväveoxider endast om förbränningsanläggningen är en 1987-anläggning.

Dispensen får ges endast för en tidsperiod som börjar tidigast den 1 januari 2016 och slutar senast den 31 december 2023. Dispensen får inte tillåta högre begränsningsvärden än vad som följer av villkor i det tillstånd som gäller för anläggningen och inte heller högre än vad som den 17 juni 2013 gällde för anläggningen enligt föreskrifter som Naturvårdsverket har meddelat med stöd av förordningen (1998:998) om *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet”. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2 och 14.17.10.

89 §

Tillsynsmyndigheten får ge dispens från en skyldighet enligt denna förordning att för en stor förbränningsanläggning följa ett begränsningsvärde som gäller för en 2002-anläggning enligt någon av 44–49, 55–62, 68–70 och 74–79 §§ om

1. produktionen av användbar värme från förbränningsanläggningen helt eller delvis levereras i form av ånga eller varmvatten till ett öppet fjärrvärmenät som inte är begränsat till en eller ett fåtal användare,

2. anläggningseffekten inte överstiger 200 megawatt, och

3. ansökan om dispens har getts in till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars 2015 och innehåller uppgifter om anläggningens sammanlagda

installerade tillförda effekt, de typer av bränsle som används samt gällande begränsningsvärden för svaveldioxid, kväveoxider och stoft.

Dispensen ska vara tidsbegränsad och som längst gälla fram till den 1 juli 2018. Dispensen ska förenas med villkor om att åtminstone 50 procent av anläggningens produktion av användbar värme under varje kalenderår som dispensen gäller ska levereras i form av ånga eller varmvatten till ett öppet fjärrvärmenät som inte är begränsat till en eller ett fåtal användare.

Dispensen får inte tillåta högre begränsningsvärden än vad som följer av villkor i det tillstånd som gäller för anläggningen och inte heller högre än vad som den 17 juni 2013 gällde för anläggningen enligt föreskrifter som Naturvårdsverket har meddelat med stöd av förordningen (1998:998) om *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkade verksamhet”. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2 och 14.17.10.

17.53 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall

1 §

Denna förordning gäller verksamheter med förbränning av fast eller flytande avfall i en förbränningsanläggning och verksamheter med behandling av avloppsvatten från rening av rökgaser från en förbränningsanläggning. Förordningen innehåller bestämmelser om

- förordningens tillämpning (2–20 §§),
- avfall och restprodukter (21–26 §§),
- vissa förebyggande åtgärder (27–30 §§),
- skorsten, temperatur, stödbrännare, absoluta begränsningsvärden och värmeåtervinning (31–37 §§),
- mätningar och mätresultat (38–53 §§),
- beräkningar av dioxiner och furaner (54 §),
- beräkningar vid procentuell syrehalt (55 §),
- utsläpp till luft från avfallsförbränningsanläggningar (56–66 §§),
- utsläpp till luft från samförbränning i cementugnar (67–70 §§),
- blandningsberäkning vid samförbränning (71–79 §§),
- utsläpp till luft från energianläggningar (80–96 §§),
- utsläpp till luft från industrianläggningar (97–99 §§),
- utsläpp genom avloppsvatten (100–103 §§),
- ändring av en verksamhet (104 §),
- dispenser (105 §),
- uppgifter i miljörapport (106 §), och

– information till Naturvårdsverket och Europeiska kommissionen (107–109 §§).

Förordningen är meddelad med stöd av 9 kap. 5 § miljöbalken i fråga om 17–47 och 49–103 §§, med stöd av 20 kap. 6 § miljöbalken i fråga om 104 § och i övrigt med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Paragrafen ändras som en följd av att regleringen avseende miljöprovning samlas i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.6.

11 §

I denna förordning avses med

tillstånd: ett sådant *miljötillstånd eller igångsättningsbesked för miljöpåverkande verksamhet* som avses i 20 kap. 6 § miljöbalken eller motsvarande äldre bestämmelser,

tillståndsvillkor: ett villkor i ett *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* som gäller för en förbränningsanläggning, och

föreläggandevillkor: ett villkor i ett föreläggande från tillsynsmyndigheten riktat till den som bedriver verksamheten på en förbränningsanläggning.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljö-tillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken samt att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.6.

77 §

I 6 kap. 6 § *miljöprovningsförordningen* finns bestämmelser om att ett beslut som innebär att *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* ges till en verksamhet ska innehålla villkor om begränsningsvärden för utsläpp som ska beräknas enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 kap. 5 § miljöbalken. Om ett sådant villkor om begränsningsvärde anger ett processgränsvärde för blandningsberäkningen som har bestämts i enlighet med 75 §, ska villkorets processgränsvärde tillämpas. Om tillståndsvillkoret anger det begränsningsvärde som en blandningsberäkning enligt 71 § ger och detta framgår av tillståndsvillkoret, ska verksamhetsutövaren tillämpa villkorets begränsningsvärde i stället för det som följer av 71–76, 79–93 och 97 §§.

Paragrafen ändras som en följd av att bestämmelserna om miljöprövning samlas i 20 kap. miljöbalken och i miljöprövningsförordningen samt de nya bestämmelserna avseende tillstånds- och granskningsplikt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.6.

104 §

Om en verksamhet på en förbränningsanläggning som är *tillstånds- eller granskningspliktig* enligt *bilaga 1 eller 3 till miljöprövningsförordningen* (2013:251) ändras genom att från förbränning av enbart icke-farligt avfall övergå till förbränning av farligt avfall, krävs det *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* för ändringen. *Miljötillstånd eller igångsättningsbesked* för ändringen krävs dock inte om det uttryckligen framgår av det gällande *miljötillståndet eller igångsättningsbeskedet* att det omfattar den avsedda förbränningen av farligt avfall.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljö-tillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.6.

107 §

När ett beslut i ett *miljöprövningsärende* skickas till Naturvårdsverket enligt 7 kap. 1 § *miljöprövningsförordningen* ska prövningsmyndigheten särskilt uppmärksamma verket på om beslutet eller domen innehåller ett sådant tillståndsvillkor som avses i 28, 32 eller 33 §.

När tillsynsmyndigheten ger en dispens enligt 105 § 2, 3 eller 4 eller beslutar om ett sådant föreläggandevillkor som avses i 28, 32 eller 33 § ska tillsynsmyndigheten informera Naturvårdsverket om detta.

Paragrafen ändras som en följd av att bestämmelserna om miljöprövning samlas i 20 kap. miljöbalken och i miljöprövningsförordningen samt de nya bestämmelserna avseende tillstånds- och granskningsplikt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.6.

17.54 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:21) om geologisk lagring av koldioxid

1 §

Denna förordning syftar till geologisk lagring av koldioxid på ett miljömässigt säkert sätt som innebär permanent inneslutning av koldioxid på ett sätt som förhindrar och, där detta inte är möjligt, i möjligaste mån eliminerar negativa effekter och eventuella risker för miljön och människors hälsa.

Förordningen är meddelad med stöd av

- 4 kap. 9 § miljöbalken i fråga om 10 §,
- 20 kap. 6 § och 15 kap. 40 § miljöbalken i fråga om 9, 11–25, 27–37, 39–41, 45, 46, 48–54, 58, 59, 64, 67, 68 och 70 §§,
- 15 kap. 37 a § miljöbalken i fråga om 38 §,
- 26 kap. 19 § miljöbalken i fråga om 42–44 §§,
- 26 kap. 20 § miljöbalken i fråga om 47 §,
- 27 kap. 2 § miljöbalken i fråga om 55–57 §§, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Paragrafen ändras som en följd av att bestämmelserna om miljöprovning samlas i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.7.

26 §

Bestämmelser om att det krävs tillstånd till geologisk lagring av koldioxid finns i miljöprovningsförordningen (2013:251).

Paragrafen ändras som en följd av att bestämmelserna om miljöprovning samlas i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.7.

27 §

Den som avser att bedriva en verksamhet med geologisk lagring av koldioxid ska innan verksamheten påbörjas upprätta förslag till

1. en plan som beskriver vilka åtgärder som ska vidtas i händelse av läckage av koldioxid eller betydande störningar i lagringskomplexet (plan för avhjälpande åtgärder),
2. en övervakningsplan för kontrollen enligt 26 kap. 19 § miljöbalken och 43 § denna förordning, och
3. en sådan plan för underhåll efter stängning som avses i 51 §.

Första stycket 2 gäller utöver det kontrollprogram som kan krävas enligt 26 kap. 19 § miljöbalken.

Bestämmelser om att en ansökan om tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska innehålla ett förslag till övervakningsplan och ett förslag till plan för avhjälpande åtgärder finns i 3 kap. 3 § miljöprövningsförordningen.

Paragrafen ändras som en följd av att bestämmelserna om miljöprövning samlas i 20 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.7.

29 §

Om någon har *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till geologisk lagring av koldioxid enligt 20 kap. 6 § miljöbalken eller föreskrifter meddelade med stöd av den bestämmelsen, får inte någon annan ges *miljötillstånd eller igångsättningsbesked* till lagring av koldioxid i samma lagringsplats.

Paragrafen ändras som en följd av de nya bestämmelserna om miljötillstånd och igångsättningsbesked i 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.7.

47 §

I fråga om geologisk lagring av koldioxid ska en sådan miljörapport som avses i 26 kap. 20 § miljöbalken, utöver det som följer av 31 § förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd eller föreskrifter meddelade av Naturvårdsverket, innehålla

1. resultatet av övervakningen enligt 42 §,
2. information om den övervakningsteknik som används,
3. en kopia av den förteckning som förts enligt 41 §, och
4. bevis om att den ekonomiska säkerheten fortfarande är giltig och i kraft.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.7.

17.55 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion

4 §

Länsstyrelsens uppgifter omfattar också

1. tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdebalken,
2. Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län,
3. i Norrbottens, Västernorrlands och Västra Götalands län att göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i *ärenden om miljöprövning* enligt 20 kap. miljöbalken,
4. i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att ansvara för och utföra de uppgifter som framgår av förordningen (2022:1379) om förvaltning av program för vissa EU-fonder,
5. i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att vara behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning, vid kontroller och inspektioner avseende Interregprogrammen Sverige-Norge, Norra Periferin och Arktis samt Aurora, och
6. i Dalarnas, Värmlands och Västra Götalands län att, utöver de uppgifter som följer av jordförvärvslagen (1979:230) och jordförvärvsförordningen (2005:522), verka för en förbättrad fastighetsstruktur i respektive län.

Paragrafen ändras med anledning av att mark- och miljödomstolen inte längre handlägger s.k. ansökningsmål enligt miljöbalken. Termen ansökningsmål i tredje punkten ersätts därför med ”ärenden om miljöprövning”.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.8.

20 §

De delegationer som avses i 15–18 §§ ansvarar för sina beslut samt ansvarar för sin verksamhet inför landshövdingen.

Paragrafen ändras med anledning av förslaget om en ny Miljöprövningsmyndighet. Paragrafen ändras på så sätt att hänvisningen till tidigare 14 § tas bort. När all miljöprövning sker på Miljöprövningsmyndigheten upphör miljöprövningsdelegationernas verksamhet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.8.

21 §

Landshövdingen ansvarar inför regeringen för att de delegationer som avses i 15–18 §§ tilldelas resurser för sin verksamhet, för att verksamheten bedrivs författningsenligt och effektivt samt för att den redovisas på ett tillförlitligt sätt.

Paragrafen ändras med anledning av förslaget om en ny Miljöprövningsmyndighet. Paragrafen ändras på så sätt att hänvisningen till tidigare 14 § tas bort. När all miljöprövning sker på Miljöprövningsmyndigheten upphör miljöprövningsdelegationernas verksamhet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.8.

22 §

För de delegationer som avses i 15, 17 och 18 §§ ska det för organisationen och verksamheten finnas en särskild arbetsordning eller ett särskilt beslut.

Paragrafen ändras med anledning av förslaget om en ny Miljöprövningsmyndighet. Paragrafen ändras på så sätt att hänvisningen till tidigare 14 § tas bort. När all miljöprövning sker på Miljöprövningsmyndigheten upphör miljöprövningsdelegationernas verksamhet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.8.

17.56 Förslag till förordning om ändring i miljöbedömningsförordningen (2017:966)

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser om miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken.

Förordningen är meddelad med stöd av

- 6 kap. 4 § miljöbalken i fråga om 2–4 §§,
- 6 kap. 21 § miljöbalken i fråga om 6 och 7 §§,
- 6 kap. 24 § miljöbalken i fråga om 8–14 §§,
- 6 kap. 14 och 34 §§ miljöbalken i fråga om 23 och 24 §§,
- 6 kap. 38 § miljöbalken i fråga om 15 och 19 §§, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Paragrafen beskriver de bemyndiganden som bestämmelserna i miljöbedömningsförordningen baseras på. I paragrafens tredje strecksats tydliggörs att bestämmelserna om granskning om en

betydande miljöpåverkan kan antas baseras på ett bemyndigande i 6 kap. 24 § miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.4 och 14.17.9.

6 §

En verksamhet eller åtgärd ska antas medföra en betydande miljöpåverkan om den

1. omfattas av någon av bestämmelserna om regeringens tillåtlighetsprövning i 17 kap. 1 § 1 eller 2 eller 4 a § 13–17 miljöbalken,

2. innefattar en rörledning med en diameter som överstiger 800 millimeter och en längd som överstiger 40 kilometer för transport av gas, olja eller kemikalier eller av koldioxid för geologisk lagring,

3. innefattar en anläggning för starkströmsluftledning med en spänning på minst 220 kilovolt och en längd av minst 15 kilometer,

4. är en motorväg, motortrafikled, eller annan väg med minst fyra körfält och en sträckning av minst tio kilometer, eller

5. är en järnväg avsedd för fjärrtrafik eller innefattar anläggande av nytt spår på en sträcka av minst fem kilometer för befintliga järnvägar för fjärrtrafik.

En ändring av en tillståndsgiven verksamhet eller åtgärd som avses i första stycket ska antas medföra betydande miljöpåverkan om ändringen i sig, eller tillsammans med andra ändringar, kan antas medföra en betydande miljöpåverkan med hänsyn till de omständigheter som anges i 10–13 §§.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en betydande miljöpåverkan alltid ska antas avseende verksamheter och åtgärder.

Första stycket ändras på så sätt att de tidigare punkterna 1–7 slopas. Ändringen är en följd av de nya bestämmelserna om tillståndsplikt i 20 kap. miljöbalken samt 2 kap. och bilaga 1 till miljöprövningsförordningen. De återstående punkterna har fått ny numrering.

Första stycket första punkten är ändrad jämfört med den tidigare åttonde punkten på så sätt att hänvisningen till 17 kap. 1 § 3 miljöbalken har slopats. Detta är en följd av att kravet på att ansöka om miljötillstånd för geologisk lagring av koldioxid följer direkt av bestämmelserna om tillståndsplikt i 2 kap. och bilaga 1 till miljöprövningsförordningen. För övriga verksamheter och åtgärder i den tidigare åttonde punkten kan liknande verksamheter finnas i bilaga 1 till miljöprövningsförordningen, men skärningen kan vara annorlunda än i 17 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.3 och 14.17.9.

Gransknings- och avgränsningsunderlag för verksamheter och åtgärder

8 §

Ett underlag inför granskning av en verksamhet eller åtgärd eller avgränsning av en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken ska innehålla uppgifter om

1. verksamhetens eller åtgärdens utformning och omfattning,
2. rivningsarbeten, om sådana kan förutses,
3. verksamhetens eller åtgärdens lokalisering,
4. miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade,
5. vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat,
6. de betydande miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga,
7. åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga, och
8. den bedömning som den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gör i frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas.

Om *underlaget* avser en verksamhet eller åtgärd som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, ska underlaget innehålla en upplysning om detta.

Paragrafen innehåller en beskrivning om vad ett underlag ska innehålla för att Miljöprövningsmyndigheten ska kunna granska om betydande miljöpåverkan kan antas eller yttra sig om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad. Ändringarna är en följd av de ändringar som har gjorts i bestämmelserna om miljöbedömning i 6 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.4, 14.8.7 och 14.17.9.

9 §

De uppgifter som ska finnas med i *underlaget enligt 8 §* ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att *Miljöprövningsmyndigheten* ska kunna ta ställning till

1. om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utifrån sådana omständigheter som avses i 10–13 §§, om *underlaget* tas fram inför *granskningen*, och
2. vilken omfattning och detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen bör ha, om *underlaget* tas fram inför *avgränsningsyttrandet*.

Paragrafen tydliggör i vilket syfte som underlag enligt 8 § miljöbedömningsförordningen ska tas fram.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.4, 14.8.7 och 14.17.9.

10 §

Vid *granskning* eller beslut om huruvida en verksamhet eller en åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 23 § eller 26 § miljöbalken ska hänsyn tas till

1. verksamhetens eller åtgärdens utmärkande egenskaper,
2. verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, och
3. de möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

Paragrafen innehåller kriterier för Miljöprövningsmyndighetens granskning av om en betydande miljöpåverkan kan antas. Samma kriterier ska ligga till grund för beslut i frågan om en betydande miljöpåverkan kan antas. Se vidare 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.4, 14.8.7 och 14.17.9.

Prövningsmyndighetens beslut i frågan om miljöpåverkan

14 §

När Miljöprövningsmyndigheten har bedömt underlaget som fullständigt ska myndigheten så snart som möjligt och senast inom 90 dagar avgöra frågan om huruvida verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Trots första stycket får handläggningstiden förlängas, om det är nödvändigt på grund av verksamhetens eller åtgärdens art, komplexitet, lokalisering eller omfattning. *Prövningsmyndigheten* ska i så fall, innan den ursprungliga tidsfristen har löpt ut, informera den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden om skälen för förlängningen och ange när beslutet senast kommer att meddelas.

Paragrafens *första stycke* innehåller bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten innan den bedömer om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska bedöma om underlaget är fullständigt. Därefter ska myndigheten inom 90 dagar avgöra frågan om huruvida verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Att verksamheter och åtgärder som provas enligt miljöbalken i vissa fall ska genomgå en sådan granskning framgår av 20 kap. 18 § miljöbalken och 5 kap. 2 § miljöprövningsförordningen. I ärenden om igångsättningsbesked räknas ovan nämnda tidsfrist från den dag ansökan har bedömts som fullständig enligt 20 kap. 15 § miljöbalken.

Av *andra stycket* framgår att den i första stycket angivna tidsfristen får förlängas om vissa förutsättningar är uppfyllda. Tidsfristen och möjligheten att förlänga denna överensstämmer med artikel 4.6 i MKB-direktivet. Att möjligheten att förlänga tidsfristen också gäller i ärenden om igångsättningsbesked enligt 20 kap. miljöbalken framgår av upplysningsbestämmelsen i 5 kap. 6 § miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.4 och 14.17.9.

14 a §

Miljöprövningsmyndighetens beslut om betydande miljöpåverkan ska offentliggöras på lämplig webbplats.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om att Miljöprövningsmyndighetens beslut om en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska offentliggöra beslutet på en lämplig webbplats. Bestämmelsen är på så sätt ett förtydligande av vad som menas med att beslutet ska tillgängliggöras enligt 6 kap. 26 § tredje stycket miljöbalken. En lämplig webbplats är exempelvis prövningsmyndighetens webbplats. Se mer om Miljöprövningsmyndighetens publicering av uppgifter i ärenden om miljöprövning i 8 kap. 1 § miljöprövningsförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.4.

Undantag från krav på specifik miljöbedömning

14 b §

En begäran om undantag enligt 6 kap. 27 b § miljöbalken ska innehålla

- 1. de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att kunna bedöma verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning, och*
- 2. uppgifter som visar att genomförandet av en miljöbedömning enligt 6 kap. 28 § miljöbalken skulle få en negativ inverkan på syftet med verksamheten eller åtgärden.*

Om begäran om undantag avser sådan verksamhet som avses i 6 kap. 27 b § andra stycket ska ansökan också innehålla uppgifter om och på vilket sätt verksamheten eller åtgärden tillgodoser ett allmänt intresse av synnerlig vikt.

Paragrafen, som är ny, innehåller en beskrivning vad en ansökan om undantag enligt 6 kap. 27 b § ska innehålla. Första stycket gäller generellt och andra stycket avser endast sådan verksamhet som avses i 6 kap. 27 b § andra stycket miljöbalken.

Det underlag som krävs enligt *första stycket första punkten* syftar till att möjliggöra för Miljöprövningsmyndigheten eller regeringen att bedöma verksamhetens natur och få en teknisk förståelse av den. Underlaget behöver vara så utförligt att det går att ta ställning till om verksamheten eller åtgärden bl.a. med hänsyn till påverkan på människors hälsa och på miljön bör omfattas av ett undantag.

I *första stycket andra punkten* anges att ansökan ska innehålla uppgifter som visar att en specifik miljöbedömningsprocessen skulle få en negativ inverkan eller betydande negativ inverkan på syftet med verksamheten eller åtgärden. Uppgifterna behöver visa att verksamheten eller åtgärden är tidskritisk och på vilket sätt, och därmed i vilken utsträckning, syftet med verksamheten eller åtgärden påverkas negativt av genomförandet av en specifik miljöbedömning.

I *andra stycket* anges att ansökan enligt 6 kap. 27 b § andra stycket miljöbalken ska innehålla uppgifter om och på vilket sätt verksamheten eller åtgärden tillgodoser ett allmänt intresse av synnerlig vikt. För att göra en bedömning om denna förutsättning är uppfylld behöver ansökan innehålla detaljerade uppgifter om detta, exempelvis vilken nytta eller funktion som verksamheten eller åtgärden kommer bidra med för att den ska kunna bedömas uppfylla kriteriet allmänt intresse av synnerlig vikt (se SOU 2024:11 s. 564 och 665).

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

14 c §

Ett beslut om undantag enligt 6 kap. 27 b § ska innehålla en motivering. Av beslutet ska det framgå

- 1. vilka delar av 6 kap. 28 § miljöbalken som undantaget omfattar,*
- 2. vilka uppgifter som krävs för att bedöma verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter, och*
- 3. på vilket sätt uppgifter enligt 2 ska tas fram.*

Om regeringen prövar frågan om undantag ska det i beslutet anges om regeringen förbehåller sig rätten att handlägga även ansökan om tillstånd.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vad ett beslut om undantag från den specifika miljöbedömningsprocessen ska innehålla. I *första stycket* anges att ett beslut om undantag ska innehålla en motivering. Motiveringen ska visa hur kriterierna i 6 kap. 27 b § miljöbalken och 14 b § uppfylls.

I *första stycket första punkten* anges att beslutet ska redogöra för vilka delar av miljöbedömningsprocessen som undantaget omfattar. Är det exempelvis det offentliga samrådet eller att en motiverad slutsats som utgångspunkt ska lämnas eller hela processen och att miljöståndprocessen därmed kan liknas vid en utökad igångsättningsbeskedsprocess.

I *första stycket andra punkten* anges att det av beslutet ska framgå vilka uppgifter som behövs för att bedöma verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter under den kommande tillståndprocessen. Det ska också enligt *första stycket tredje punkten* anges på vilket sätt uppgifter ska tas fram.

Beslutet om undantag sätter på så sätt ramarna för den anpassade miljöbedömning som ska genomföras i den efterföljande tillståndprocessen.

I *andra stycket* anges att om regeringen prövar frågan om undantag ska den i beslutet ange om den avser att förbehålla sig prövningen av tillståndsansökan (se SOU 2024:11 s. 565 och 666).

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

14 d §

Ett beslut om undantag enligt 6 kap. 27 b § gäller i 6 månader. Om ansökan om miljötillstånd har lämnats in till Miljöprövningsmyndigheten eller regeringen inom denna tid gäller dock beslutet om undantag till dess att frågan om tillstånd har avgjorts.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om ett beslut om undantag enligt 6 kap. 27 b § miljöbalken är tidsbegränsat. Beslutet gäller i sex månader och kan inte förlängas. Det finns dock inte något som hindrar att den som fått ett undantag som löpt ut ansöker om detta igen. Om den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden inom sex månader har lämnat in en tillståndsansökan gäller beslutet om undantag till dess att frågan om tillstånd har avgjorts (se SOU 2024:11 s. 566 och 567).

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

14 e §

Om Miljöprövningsmyndigheten har meddelat om undantag enligt 6 kap. 27 b § miljöbalken ska ansökan om miljötillstånd innehålla de uppgifter som framgår av beslutet om undantag.

Om verksamheten eller åtgärden kan antas påverka miljön i ett naturområde som är förtecknat enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 miljöbalken, ska ansökan, utöver det som anges i första stycket, innehålla en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens konsekvenser för syftet med att bevara området, en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts samt de uppgifter som i övrigt behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§ miljöbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vad en ansökan om miljötillstånd efter att undantag medgivits enligt 6 kap. 27 b § miljöbalken. De uppgifter som krävdes för beslut om undantag enligt 14 b § utgör utgångspunkt för ansökan. Därutöver ska ansökan om miljötillstånd innehålla de uppgifter som framgår av beslutet om undantag. Med det avses inte att den som avser att bedriva ansökan eller vidta åtgärden inte måste tillhandahålla underlag som visar att hur de materiella kraven i miljöbalken, såsom 2 kap. 3 och 6 §§ eller 5 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken, som påverkar verksamheten eller åtgärdens tillåtlighet uppfylls. Vissa typer av verksamheter har också EU-rättsliga krav på underlag som inte omfattas av MKB-direktivets undantag.

Av andra stycket framgår att om verksamheten eller åtgärden kan antas påverka miljön i ett så kallat Natura 2000-område ska ansökan, utöver det som anges i första stycket, innehålla en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens konsekvenser för syftet med att bevara området. Ansökan ska i sådana fall även innehålla en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts samt de uppgifter som i övrigt behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§ (se SOU 2024:11 s. 574).

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

14 f §

Om undantag har meddelats enligt 6 kap. 27 b § får tillstånd inte ges för längre tid än som är nödvändigt med hänsyn till verksamheten eller åtgärden. Ett sådant tillstånd får oavsett inte ges för längre tid än fyra år.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att ett tillstånd för en verksamhet eller åtgärd efter beslut om undantag från kravet på specifik miljöbedömning ska vara tidsbegränsat. Tillståndet får inte ges för längre tid än som är nödvändigt med hänsyn till verksamheten eller åtgärden. Oavsett får ett sådant tillstånd inte ges för längre tid än fyra år. I och med att undantaget avser exempelvis tidskritiska verksamheter eller åtgärder bör ett tillstånd om fyra år ge verksamhetsutövaren tid att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning och ansöka om ett tillstånd som kan beslutas om utifrån ett fullständigt underlag. På så sätt kan verksamheten eller åtgärden bedrivas för det behov som verksamheten ska tillgodose samtidigt som verksamhetsutövaren får tid att ansöka om tillstånd enligt den ordinarie prövningsordningen (se SOU 2024:11 s. 582).

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

14 g §

När prövningsmyndigheten eller regeringen har beslutat om undantag för verksamhet eller åtgärd med stöd av 6 kap. 27 b § andra stycket ska beslutande myndighet se till att beslutet och tillhörande ansökan om miljötillstånd omedelbart sänds till Europeiska kommissionen. Tillstånd får inte meddelas innan Europeiska kommissionen har underrättats.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett genomförande av kravet i artikel 2.4 c i MKB-direktivet. Bestämmelsen anger att beslutande myndighet innan frågan om tillstånd avgörs ska skicka beslutet om undantag och ansökan om tillstånd till Europeiska kommissionen. Kommission ska sedan genast vidarebefordra handlingar till övriga medlemsstater. Kommissionen rapporterar årligen alla beslut om undantag till Europaparlamentet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.5.

17 §

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll enligt 6 kap. 35 § 2 miljöbalken ska avse uppgifter om

1. möjliga alternativa utformningar och skälen för den valda utformningen med hänsyn till miljöeffekter,
2. möjliga alternativa platser och skälen för valet av plats med hänsyn till skillnader i miljöeffekterna mellan den valda platsen och alternativen,

3. undersökta möjliga alternativ i fråga om teknik, storlek, omfattning, skyddsåtgärder, begränsningar, försiktighetsmått och andra relevanta aspekter och skälen för de val som har gjorts med hänsyn till miljöeffekter, och

4. en redovisning av alternativa sätt att nå samma syfte, om *Miljöprövningsmyndigheten i sitt yttrande enligt 6 kap. 32 § andra stycket miljöbalken* har begärt att miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en sådan redovisning.

Paragrafen innehåller tillsammans med 16, 18 och 19 §§ miljöbedömningsförfordningen bestämmelser om vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla. *Fjärde punkten* ändras som en följd av ändringar i miljöbedömningsprocessen enligt 6 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.8.

20 §

En publik webbplats som tillhör den som prövar tillståndsfrågan är en lämplig webbplats för att kungöra miljökonsekvensbeskrivningen *och tillgängliggöra övriga handlingar i ärendet*.

Paragrafen innehåller bestämmelser som förtydligar vilken webbplats som kan vara lämplig för att kungöra miljökonsekvensbeskrivningen och tillgängliggöra övriga handlingar i ärendet enligt 6 kap. 40 § första stycket 3 miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.9.

20 a §

Den kungörelse som avses i 6 kap. 39 § miljöbalken ska prövningsmyndigheten delge

1. kända berörda sakägare i ärende om vattenverksamhet,
2. känd styrelse om ansökan berör fast egendom som är samfälld för flera fastigheter, eller

3. känd styrelse eller någon annan som förvaltar en av ansökan berörd kanal- eller slussanläggning eller annan allmän farled eller en hamn eller flottled som är allmän.

Ansökningshandlingarna och kungörelsen ska också skickas till berörd kommun och andra berörda myndigheter.

Paragrafen, som är ny, motsvarar i huvudsak tidigare 22 kap. 5 § miljöbalken. Det har tidigare bedömts att i huvudsak vattenrättsligt relaterade subjekt ska delges kungörelsen om ansökan om tillstånd enligt miljöbalken. I och med den förändrade miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocessen behöver sådan delgivning i stället ske inför att det offentliga samrådet om ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen. I övrigt är ingen ändring i sak jämfört med tidigare bestämmelse avsedd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.9.

20 b §

Framkommer det att den sökta verksamheten berör fastigheter som inte har angivits i kungörelsen, ska prövningsmyndigheten ge ägare och innehavare av särskilda rättigheter till sådana fastigheter tillfälle att yttra sig.

Paragrafen, som är ny, har sin motsvarighet i upphävda 22 kap. 15 § miljöbalken. Paragrafen innehåller bestämmelser om att ägare eller innehavare av särskilda rättigheter har möjlighet att yttra sig trots att de inte har angivits i kungörelsen. Exempelvis kan bristande kommunikation med enskilda medföra att de inte har yttrat sig inom ramen för den tidsfrist som angavs för samrådet. I sådana situationer kan dessa rättssubjekt få yttra sig efter det offentliga samrådet, så länge detta medför att Miljöprövningsmyndigheten kan meddela sin motiverade slutsats inom ramen för den tidsfrist som gäller.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.9.

22 a §

När Naturvårdsverket har erhållit information om en plan, ett program, en verksamhet eller en åtgärd som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i ett annat land ska Naturvårdsverket granska att underlaget är tillräckligt för att informera det andra landet i enlighet med 6 kap. 13 eller 33 § miljöbalken.

Om underlaget inte bedöms som tillräckligt ska Naturvårdsverket förelägga den som har föreslagit planen eller programmet eller ansöket om att få bedriva verksamheten eller vidta åtgärden att komplettera underlaget.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om Naturvårdsverkets roll vid gränsöverskridande samråd enligt 6 kap. 13 och 33 §§ miljöbalken.

Enligt *första stycket* ska Naturvårdsverket granska om det underlag som myndigheten fått från prövningsmyndigheten och den som önskar att vidta en åtgärd eller bedriva en verksamhet uppfyller de kriterier som finns för att notifiera det andra landet om planen, programmet, verksamheten eller åtgärden som kan antas medföra gränsöverskridande påverkan på det andra landet.

Enligt *andra stycket* ska Naturvårdsverket förelägga den som har föreslagit planen eller programmet eller ansökt om att få bedriva verksamheten eller vidta åtgärden om att komplettera underlaget om det inte bedöms som tillräckligt.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.10.

22 b §

Naturvårdsverket ska informera det andra landet senast när den egna allmänheten informeras om planen, programmet, verksamheten eller åtgärden, enligt 6 kap. 15 eller 39 § miljöbalken.

Har samråd med allmänheten i det egna landet redan ägt rum ska miljöbedömningsprocessen genomföras igen i de delar som omfattas av 6 kap. 9 § 3 eller 4 eller 28 § miljöbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vid vilken tidpunkt Naturvårdsverket senast ska ha informerat det andra landet. Kriteriet enligt Esbokonventionen och MKB-direktivet är att det andra landet ska informeras så snart som möjligt och senast när den egna allmänheten informeras (se artikel 7.1 i MKB-direktivet och 3.1 Esbokonventionen).

Om den egna allmänheten redan har informerats genom kunngörelse när notifiering av det andra landet sker har nämnda bestämmelser i MKB-direktivet och Esbokonventionen överträtts. Önskar det andra landet delta i tillståndprocessen behöver nödvändiga delar av miljöbedömningsprocessen då göras om. Dessa moment inkluderar avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen och offentliga samråd. Hänvisningen till 6 kap. 9 § 3 eller 4 och 6 kap. 28 § miljöbalken tydliggör vilka delar som behöver göras om ett sådant processfel ägt rum.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.10.

22 c §

Vid information till ett annat land om en verksamhet eller åtgärd enligt 6 kap. 33 § första stycket 1 miljöbalken ska informationen innehålla uppgifter om

- 1. verksamheten eller åtgärden,*
- 2. verksamhetens eller åtgärdens möjliga gränsöverskridande effekter,*
- 3. kravet på tillstånd,*
- 4. miljöbedömningsprocessen och möjligheterna att delta i den,*
- 5. tidsfrist inom vilken det andra landet ska svara på frågan om deltagande i miljöbedömningsprocessen,*
- 6. vilken myndighet som är ansvarig för miljöbedömningen respektive tillståndsprövningen.*

Paragrafen, som är ny, saknar tidigare motsvarighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en notifiering av ett annat land ska innehålla. Bestämmelsen utgår ifrån de krav som artikel 7.1 i MKB-direktivet och artikel 3.2 och 3.3 i Esbokonventionen ställer. Hänvisningar till dessa bestämmelser i MKB-direktivet och Esbokonventionen finns sedan tidigare i 24 § 1–2 miljöbedömningsförordningen, men detta genomförande bedöms som otydligt då inte framgår att även den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan medföra gränsöverskridande miljöpåverkan ska tillhandahålla ett underlag till Naturvårdsverket inför notifieringen av det andra landet. I och med att det nu framgår att notifieringen bl.a. ska innehålla en beskrivning av verksamheten eller åtgärden i sig och verksamhetens eller åtgärdens möjliga gränsöverskridande effekter har Naturvårdsverket möjlighet att förelägga sökanden att tillhandahålla de uppgifter som krävs för att notifieringen ska nå upp till de krav som EU-rätten ställer (se 22 a § andra stycket MBF).

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.10.

23 §

När samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. 13 § miljöbalken, ska Naturvårdsverket komma överens med den ansvariga myndigheten i det landet om hur samrådet ska genomföras så att de myndigheter och den allmänhet som kan antas bli berörda i det andra landet ges möjlighet att lämna synpunkter inom en skälig tid som ska vara minst 30 dagar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur samråd med ett annat land ska ske. Ändringen innebär att bestämmelsens tillämpningsområde avgränsas till gränsöverskridande samråd om planer och

program. Bestämmelser om gränsöverskridande samråd av verksamheter och åtgärder flyttas till en egen paragraf, 23 a §.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.10.

23 a §

När samråd ska ske med ett annat land enligt 6 kap. 33 § miljöbalken, ska Naturvårdsverket komma överens med den ansvariga myndigheten i det andra landet om hur avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen enligt 6 kap. 30 § miljöbalken och samrådet enligt 6 kap. 39 § miljöbalken ska genomföras så att de myndigheter som kan antas bli berörda i det andra landet ges möjlighet att lämna synpunkter inom en skälig tid om minst 30 dagar.

Vid ett samråd enligt 6 kap. 39 § miljöbalken gäller första stycket också i förhållande till den allmänhet som kan antas bli berörd.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om hur gränsöverskridande samråd ska ske om verksamheter och åtgärder.

Första stycket innebär att Naturvårdsverket ska komma överens med det andra landet hur avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen och det offentliga samrådet ska ske så att berörda myndigheter i det landet kan ges möjligheter att lämna synpunkter. Som utgångspunkt ska minst 30 dagar ges för samråd men både artikel 7.3 i MKB-direktivet och artikel 5 i Esbokonventionen anger ingen tidsfrist för samråd utan detta ska ske inom en rimlig tidsfrist. Vad som är en rimlig tidsfrist är inte tydliggjort men det är rimligt att utgå ifrån att det kan krävas mer omfattande tidsfrister vid gränsöverskridande samråd. Det ska också noteras att de tidsfrister som EU-förordningarna om netto-nollteknik samt kritiska och strategiska råmaterial inte ska påverka skyldigheterna enligt Esbokonventionen och Århuskonventionen. Det medför att tidsfristen om 30 dagar för att svara på remissen av underlaget och 45 dagar att besluta om avgränsningen inte gäller om detta påverkar tillämpningen av nämnda konventioner negativt (se exempelvis artikel 12.1, 12.5 och 14 i EU-förordningen om kritiska och strategiska råmaterial). På samma sätt gäller inte den begränsning om 90 dagar för samråd om exempelvis en netto-noll teknik om detta negativt påverkar det gränsöverskridande samrådet (se artikel 10.5 och 12.1 i EU-förordningen om netto-nollteknik).

Av *andra stycket* framgår att bestämmelsen i första stycket också är tillämplig i förhållande till allmänheten om det är fråga om ett

offentligt samråd. Även i samband med det gränsöverskridande samrådet är det således först i samband med det offentliga samrådet som allmänheten involveras i processen.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.10.

23 b §

Innan Naturvårdsverket översänder underlaget inför avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen enligt 6 kap. 30 § miljöbalken och samrådet enligt 6 kap. 39 § miljöbalken till det andra landet ska Naturvårdsverket granska underlaget för att säkerställa att det når upp till de krav som följer av 8 § och 9 § 2 inför avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen och 6 kap. 35 § miljöbalken och 16–19 §§ inför samrådet.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att Naturvårdsverket inför att myndigheten ska översända underlag inför avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen och offentligt samråd med det andra landet i ett gränsöverskridande samråd ska granska att underlaget uppnår de krav som ställs på ett sådant underlag i miljöbalken och miljöbedömningsförordningen. Granskningen syftar till att säkerställa att underlaget och miljökonsekvensbeskrivningen på ett fullgott sätt beskriver påverkan på det andra landet, dvs. att underlaget och miljökonsekvensbeskrivningen uppnår de formella krav som ställs på ett gränsöverskridande samråd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.10.

23 c §

Vid avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen enligt 6 kap. 30 § miljöbalken och samrådet enligt 6 kap. 39 § miljöbalken ansvarar den verksamhetsutövare som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden för att de delar av miljökonsekvensbeskrivningen som berör det andra landet översätts till relevanta språk i det andra landet.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser som tydliggör att ansvaret för att översätta underlaget för det gränsöverskridande samrådet ligger på den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.10.

*Motiverad slutsats**26 a §*

Vid genomgång av miljökonsekvensbeskrivningens aktualitet, tillräcklighet och kvalitet inför ställningstagande om motiverad slutsats enligt 6 kap. 42 § miljöbalken ska Miljöprövningsmyndigheten utgå ifrån kriterierna för en miljökonsekvensbeskrivning i 6 kap. 35 § miljöbalken och 16–19 §§.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vilka kriterier avseende en miljökonsekvensbeskrivning som Miljöprövningsmyndigheten ska utgå ifrån inför meddelande av en motiverad slutsats om verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan. Av bestämmelsen framgår att det handlar om kriterierna för en formellt godkänd miljökonsekvensbeskrivning i 6 kap. 35 miljöbalken och 16–19 §§ denna förordning. På så sätt ska Miljöprövningsmyndighetens när den granskar underlaget som ligger till grund för den motiverade slutsatsen också uttala sig om miljökonsekvensbeskrivningen i formell mening uppfyller kriterierna för en sådan beskrivning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.11.

26 b §

Prövningsmyndigheten får bestämma att den motiverade slutsatsen enligt 6 kap. 42 § miljöbalken är giltig endast för en viss tid.

Om prövningsmyndigheten bestämmer att den motiverade slutsatsen endast ska vara giltig för viss tid ska myndigheten ange skälen för detta.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att Miljöprövningsmyndigheten får bestämma att den motiverade slutsatsen endast är giltig en viss tid (se artikel 8a.6 i MKB-direktivet). Om prövningsmyndigheten bestämmer att den motiverade slutsatsen endast ska vara giltig för viss tid ska myndigheten ange skälen för detta. Samtidigt åligger det prövningsmyndigheten att, när tillståndsfrågan avgörs, säkerställa att den motiverade slutsatsen är aktuell och göra en slutlig och samlad bedömning av förutsättningarna för att ge tillstånd. I detta ligger att vara uppmärksam på om det har ägt rum förändringar avseende verksamheten eller åtgärden eller omgivningarna på platsen som skulle ha påverkat förutsättningarna för den motiverade slutsatsen om de varit kända när denna meddelades (se författningskommentaren till 6 kap. 43 § miljöbalken).

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.11.

26 c §

Om Miljöprövningsmyndigheten beslutar den motiverade slutsatsen separat från det slutliga beslutet i tillståndsärendet ska myndigheten kungöra den motiverade slutsatsen på en lämplig webbplats och sända den till

- 1. sökanden,*
- 2. länsstyrelsen,*
- 3. tillsynsmyndigheten,*
- 4. andra berörda myndigheter som har lämnat synpunkter under samrådet,*
- 5. de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden, och*
- 6. Naturvårdsverket när gränsöverskridande samråd enligt 6 kap. 33 § miljöbalken skett.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om information om beslut om en motiverad slutsats som meddelas separat från det slutliga beslutet i tillståndsärendet.

Övervägandena finns i avsnitt 14.8.11.

17.57 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter

37 §

Riksgäldskontoret prövar ansökningarna om utbetalning och beslutar hur och i vilken utsträckning fondmedel får användas av den ideella föreningen. Stöd får endast ges till en ideell förening som

1. utnyttjar rätten att delta i sådant samråd som föreskrivs i 6 kap. 39 § miljöbalken avseende anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle,
 2. har en styrelse som utses av medlemmarna i demokratiska former och årligen håller stämma som medlemmarna får delta i,
 3. har stadgar som beslutas av stämman och anger föreningens namn och ändamål, hur beslut fattas, hur styrelsen utses samt hur revisorer som kontrollerar styrelsens verksamhet utses,
 4. inte har näringsverksamhet som sin huvudsakliga inkomstkälla, och
 5. har minst 1 000 medlemmar, eller är en sammanslutning av ideella föreningar som tillsammans har minst 1 000 olika personer som medlemmar och där varje förening som ingår uppfyller kraven i 2 och 4.
- Stöd får ges med högst 2,5 miljoner kronor per förening och kalenderår och med totalt högst 3,5 miljoner kronor per kalenderår.

Paragrafen ändras genom att hänvisningen till bestämmelsen i 6 kap. miljöbalken i *första punkten* ändras. Hänvisningen ändras för att det samråd som tidigare avsågs har slopats och i stället avser möjligheten att söka stöd vid det offentliga samrådet.

Övervägandena finns i avsnitten 14.8.7, 14.8.9 och 14.17.10.

38 §

Stödet ska avse föreningens kostnader för att delta i *samrådsförfarande* enligt 6 kap. miljöbalken eller 5 c § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och yttra sig enligt 6 kap. 39 § första stycket miljöbalken över ansökan om *miljötillstånd* och miljökonsekvensbeskrivning för en anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle samt kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön. Kostnaderna får omfatta lönekostnader, lokalkostnader och övriga administrativa kostnader. Stödet får inte avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver vad som avser samrådsförfarandet. Stödet får inte avse insatser som föreningen gör efter att tolv månader har flutit från det att tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts enligt 6 kap. 39–41 §§ miljöbalken.

Om de ansökningar som avser godtagbara kostnader totalt omfattar större belopp än vad som finns tillgängligt för stöd under ett visst kalenderår, ska Riksgäldskontoret fördela stödet så att det ges en jämn geografisk spridning och med beaktande av föreningarnas medlemsantal och behov samt tidigare erhållet stöd.

Fondmedlen ska betalas ut i förskott för kalenderår.

Paragrafen ändras dels genom att ordet samrådsförfaranden ändras till samrådsförfarande dels att ordet tillstånd justeras till miljötillstånd för att tydliggöra att det handlar om tillstånd som är meddelat stöd av 20 kap. miljöbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.58 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi

12 §

Statens energimyndighet ska inrätta och ansvara för en digital kontaktpunkt för vägledning och information om ärenden som avser

1. tillstånd, dispenser och anmälningar enligt 17 § förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande verksamhet* och hälsoskydd och enligt de författningar som anges i 5 §, om ärendena avser uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för tillförsel av förnybar energi och utrustning som krävs för anslutning av dessa till nätet, och
2. nätkoncession enligt 2 kap. ellagen (1997:857).

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet. Att uttrycket ersätts med ett annat innebär ingen ändring i sak av uttryckets innebörd.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.59 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:808) om nätkoncession

6 §

Sökanden ska, utöver det som anges i 5 §, lämna in

1. den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 2 kap. 17 § andra stycket 2 ellagen (1997:857),
2. en teknisk beskrivning av den planerade ledningen, vilken bland annat ska innehålla en ritning över ledningens konstruktion och anslutning till en produktionsanläggning, station eller befintlig ledning,
3. en kostnadsberäkning,
4. en karta över ledningens föreslagna sträckning,
5. bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av särskild rätt till de fastigheter som ledningen ska dras fram över eller av fastigheter som på något annat sätt berörs av anläggningen, och
6. uppgifter om vilka överenskommelser som har träffats om upplåtelse av mark för ledningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser.

Sökanden ska lämna in en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning, om ledningen ingår i ett transmissionsnät.

Med en bestyrkt förteckning jämförs ett elektroniskt dokument som har undertecknats med en elektronisk underskrift.

Paragrafen ändras i *första punkten* med anledning av att det som tidigare kallades liten miljökonsekvensbeskrivningen och sedan förenklat underlag inte längre krävs för tillståndsansökningar som inte kräver en specifik miljöbedömning.

Övervägandena finns i avsnitt 14.17.10.

17.60 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning

23 §

Bestämmelserna i 24–27 §§ anger mål för återvinning. För att beräkna om återvinningsmålen nås ska vikten i kilogram av det elavfall som under ett kalenderår har tagits emot av någon för att materialåtervinnas eller återvinnas på annat sätt (återvinningsmängd) divideras med vikten i kilogram av det elavfall som under samma kalenderår har samlats in separat (insamlad mängd). Återvinningsmängden får endast omfatta avfall som har behandlats enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 kap. 1 § avfallsförordningen (2020:614) eller 47 § 9 förordningen (1998:899) om *miljöpåverkande* verksamhet och hälsoskydd. Insamlad mängd är den mängd elavfall som kvarstår för återvinning efter sortering, lagring och annan förberedande verksamhet.

Vid beräkningen får elavfall som har transporterats till ett land utanför EES anses återvunnet endast om det i enlighet med kraven i förordning (EG) nr 1013/2006 och förordning (EG) nr 1418/2007 har visats att avfallet har behandlats under villkor som motsvarar kraven i direktiv 2012/19/EU.

Paragrafen ändras genom att det tidigare uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ersätts av uttrycket ”miljöpåverkande verksamhet”. Ingen ändring i sak är avsedd.

Övervägandena finns i avsnitten 14.5.2 och 14.17.10.

18 Jämförelsetabell

18.1 Inledning

Detta kapitel innehåller en översättningsnyckel mellan nuvarande bestämmelser om miljöprovning och de föreslagna nya bestämmelserna i 20 kap. miljöbalken och miljöprovningsförordningen. I avsnitt 18.2 utgår vi från de nya paragraferna och anger vilka paragrafer som är nya respektive vilka som har en tidigare motsvarighet. I avsnitt 18.3 utgår vi från nuvarande paragrafer i miljöbalken, lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, förordningen om miljöfarliga verksamheter och hälsoskydd, förordningen om vattenverksamheter och industriutsläppsförordningen och anger vilka paragrafer som med våra förslag är oförändrade, vilka som har ändrats eller följdändrats samt vilka som har upphävts och i förekommande fall vilken ny paragraf som i så fall ersätter den tidigare paragrafen.

De specifika kraven på tillstånds- och granskningsplikt för olika verksamheter och åtgärder regleras med våra förslag i bilagor till miljöprovningsförordningen. Krav på anmälningssplikt regleras med vårt förslag i bilaga till förordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsoskydd. En jämförelse mellan innehållet i föreslagna bilagorna 1 och 3 till miljöprovningsförordningen samt bilaga 1 till förordningen om miljöpåverkande verksamheter och hälsoskydd och nuvarande reglering i miljöprovningsförordningen finns i avsnitt 18.4.

I tabellerna används samma förkortningar på olika författningar som i förkortningslistan.

18.2 Jämförelsetabell mellan den nya och den äldre regeringen om tillståndsplikt och miljöprövning

18.2.1 Nytt 20 kap. miljöbalken

Tabell 18.1

Ny reglering i 20 kap. MB	Tidigare reglering
1 §	Ny
2 §	Ny, delvis 21 kap. 7 § andra stycket
3 §	Delvis 21 kap. 1 a § MB, 11 kap. 16 MB, 7 kap. 1 § andra stycket LSV
4 §	21 kap. 3 § MB
5 §	Ny
6 §	Ny, delvis 9 kap. 6 §, 11 kap. 9 § och 12 kap. 12 § MB
7 §	Ny
8 §	9 kap. 6 b § och 11 kap. 9 § MB
9 §	Ny
10 §	Delvis 22 kap. 1 § MB
11 §	Ny, delvis 22 kap. 4 § första stycket sista meningen MB
12 §	22 kap. 6 § MB
13 §	Delvis 20 § FL
14 §	22 kap. 2 a § MB
15 §	Ny
16 §	Delvis 22 kap. 11 b § MB
17 §	Ny
18 §	Ny
19 §	Delvis 22 kap. 19 § MB
20 §	Ny
21 §	Ny
22 §	19 kap. 4 § 3 MB och 22 kap. 16 § MB
23 §	22 kap. 12 § MB
24 §	22 kap. 13 § MB
25 §	22 kap. 8 § MB
26 §	22 kap. 9 § MB
27 §	22 kap. 19 § MB
28 §	Ny
29 §	Ny
30 §	22 kap. 22 § MB
31 §	22 kap. 27 § första–tredje styckena MB

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Ny reglering i 20 kap. MB	Tidigare reglering
32 §	22 kap. 27 § fjärde och femte styckena MB
33 §	16 kap. 2 a och 2 b §§ MB
34 §	22 kap. 26 § MB
35 §	22 kap. 14 § MB
36 §	22 kap. 21 § tredje stycket MB
37 §	22 kap. 28 § MB
38 §	21 kap. 5 § MB
39 §	Delvis 9 kap. 7 § LSV

18.2.2 Nytt 1–8 kap. miljöprövningsförordningen

Tabell 18.2

Ny reglering i MPF	Tidigare reglering
1 kap. Innehåll och definitioner	
1 §	1 kap. 1 § MPF
2 §	Delvis 1 kap. 2 § MPF
2 kap. Tillstånds- och granskningsplikt	
1 §	Delvis 11 kap. 9 §, 1 kap. 3 § MPF och 5–6 §§ FMH
2 §	Ny, delvis 9 kap. 6 d andra stycket § MB
3 §	Delvis 11 kap. 9a § MB och 11 kap. 13 § MB
4 §	11 kap. 16 § MB
5 §	1 kap. 14 § MPF
6 §	Delvis 1 kap. 10 § MPF
3 kap. Krav på innehåll i en ansökan	
1 §	22 kap. 1 § MB
2 §	22 kap. 1 a första stycket MB och 7 kap. 4 § LSV
3 §	22 kap. 1 b § MB
4 §	22 kap. 1 c § MB
5 §	20 a § FMH
6 §	25 d § FMH
7 §	20 e och 20 h §§ FMH
8 §	22 kap. 1 e § MB
9 §	22 kap. 1 f § MB
10 §	Ny
11 §	25 a och 25 b §§ FMH
12 §	Ny

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Ny reglering i MPF	Tidigare reglering
13 §	25 i § FMH
14 §	Ny
15 §	22 kap. 1 d § MB
16 §	22 kap. 1 d § MB
17 §	22 kap. 1 g § MB
18 §	Ny
19 §	Ny
20 §	22 kap. 10 a § MB
4 kap. Underrättelse om en ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked och inhämtande av yttrande från myndighet	
1 §	Delvis 22 kap. 4 § och 22 kap. 3 a § MB
2 §	22 kap. 13 a första stycket MB
3 §	Ny
4 §	Ny, delvis 9 § FMH
5 §	Ny
6 §	22 kap. 13 a § första stycket MB
5 kap. Tidsfrister för handläggningen av en ansökan om miljötillstånd eller igångsättningsbesked	
1 §	Ny
2 §	Ny
3 §	Ny
4 §	Ny
5 §	Ny
6 §	Ny
7 §	Ny
8 §	20 f § FMH
6 kap. Beslutets innehåll	
1 §	22 kap. 25 § MB
2 §	Ny
3 §	22 kap. 25 § 14 tredje stycket MB och 7 kap. 6 § LSV
4 §	22 kap. 25 § 5 MB
5 §	22 kap. 25 a § MB
6 §	22 kap. 25 b § MB
7 §	22 kap. 25 c § MB
8 §	22 kap. 25 d § MB
9 §	22 kap. 25 e § MB
10 §	22 kap. 25 f § MB

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Ny reglering i MPF	Tidigare reglering
11 §	22 kap. 25 g § MB
12 §	22 kap. 25 h § MB
13 §	Delvis 27 c § FMH
14 §	22 kap. 30 § MB
15 §	22 kap. 24 § MB
16 §	Ny
7 kap. Kungörelse och information om beslut	
1 §	Ny
2 §	Delvis 11 och 20 g §§ FMH samt 9–11 §§ VVF
3 §	22 kap. 21 a § MB
8 kap. Övriga bestämmelser	
1 §	Ny
2 §	48 a § FMH och 8 § VVF
3 §	4 § FMH och 1 § VVF

18.3 Jämförelsetabell mellan den äldre och den nya regleringen om tillståndsplikt och miljöprövning

18.3.1 Tidigare reglering i miljöbalken

Tabell 18.3

Tidigare reglering i MB	Ny reglering i 20 kap. MB eller i MPF
1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde	ändrad lydelse av rubriken
1–3 §§	oförändrad
4 §	följdändrad
5–7 §§	oförändrade
2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.	
1 §	ändrad
2 §	oförändrad
3 §	ändrad
4 och 5 §§	oförändrade
6 § första stycket	oförändrat
6 § andra stycket	följdändrad
6 § tredje stycket	ändrad
7–10 §§	oförändrade

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i MB	Ny reglering i 20 kap. MB eller i MPF
3 kap. Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden	inga ändringar
4 kap. Särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden	inga ändringar
5 kap. Miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsförvaltning	inga ändringar
6 kap. Miljöbedömningar	
1–8 §§	oförändrade
9 och 10 §§	följdändrade
11–19 §§	oförändrade
20 §	ändrad
21 §	oförändrad
22 §	oförändrad
23 och 24 §§	ändrade
25 §	upphävd
26–30 §§	ändrade
31 §	upphävd
32 och 33 §§	ändrade
34 §	oförändrad
35 §	ändrad
36–38 §§	oförändrade
39 och 40 §§	ändrade
41 §	oförändrad
42 och 43 §§	ändrade
44–46 §§	oförändrade
47 §	upphävd
7 kap. Skydd av områden	
1–29 a §§	oförändrade
29 b §	följdändrad
30–32 §§	oförändrade
8 kap. Bestämmelser om skydd för biologisk mångfald	inga ändringar
9 kap. Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	rubriken har ändrad lydelse
1 §	ändrad
2–4 §§	oförändrade
5 §	ändrad
6 §	följdändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i MB	Ny reglering i 20 kap. MB eller i MPF
6 a §	upphävd och ersatt av 26 kap. 9 b § första stycket MB
6 b §	upphävd och ersatt av 20 kap. 8 § MB
6 c §	oförändrad
6 d § 1	upphävd och ersatt av 26 kap. 9 b § andra stycket MB
6 d § 2	upphävd och ersatt av 20 kap. 6 § MB och 2 kap. 2 § MPF
6 e–6 k §§	följdändrade
7 §	oförändrad
7 a §	följdändrad
8 § första stycket	upphävd och ersatt av 20 kap. 2 § MB
8 § andra stycket	följdändrad
8 § tredje stycket	följdändrad
9 §	oförändrad
10 §	följdändrad
11–17 §§	oförändrade
10 kap. Verksamheter som orsakar miljöskador	inga ändringar
11 kap. Vattenverksamhet	
1–8 §§	oförändrade
9 § första meningen	ändrad
9 § andra meningen	upphävd och ersatt av 20 kap. 8 § MB
9 § tredje meningen	oförändrad
9 a § första stycket	följdändrad
9 a § andra stycket	upphävt och ersatt av 26 kap. 9 b § MB
9 b § första stycket	följdändrad
9 b § andra och tredje styckena	oförändrade
9 c §	oförändrad
10 §	följdändrad
11 §	upphävd och ersatt av 19 a § VVF
12 §	upphävd och ersatt av 19 a § VVF
13 § första stycket	upphävd och ersatt av 2 kap. 2 § MPF och bilaga 3 till MPF
13 § andra stycket	upphävd och ersatt av 2 kap. 3 § 2 MPF
13 § tredje stycket	upphävd och delvis ersatt av 6 kap. 1 § MPF
14 §	följdändrad
15 §	ändrad och delvis ersatt av 19 a § VVF
16 §	upphävd och ersatt av 2 kap. 4 § MPF
17 §	följdändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i MB	Ny reglering i 20 kap. MB eller i MPF
18 §	oförändrad
19 och 20 §§	följdändrade
21 §	oförändrad
22 § första stycket	upphävt och ersatt av punkt i bilaga 3 till MPF
22 § andra stycket	följdändrad
23 §	följdändrad
24–26 §§	oförändrad
27 §	upphävd (se dock övergångsbestämmelser)
28 §	upphävd (se dock övergångsbestämmelser)
12 kap. Jordbruk och annan verksamhet	
1–5 §§	upphävida sedan tidigare
6–11 §	oförändrade
12 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 6 andra stycket 1 § MB
13 kap. Genteknik	inga ändringar
14 kap. Kemiska produkter och biotekniska organismer	inga ändringar
15 kap. Avfall	
1–16 §§	oförändrade
17 §	följdändrad
18–34 §§	oförändrade
35 §	följdändrad
36 §	oförändrad
36 a §	följdändrad
36 b och 36 c §§	oförändrade
37 §	följdändrad
37 a–46 §§	oförändrade
16 kap. Allmänt om prövningen	
1 §	följdändrad
2 §	oförändrad
2 a §	upphävd och ersatt av 20 kap. 33 § MB
2 b §	upphävd och ersatt av 20 kap. 33 § MB avseende andra punkten. Vad gäller första punkten, se övergångsbestämmelser.
2 c–4 §§	oförändrade
5 §	upphävd sedan tidigare
6–11 §§	oförändrade
12 §	följdändrad
13 §	följdändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i MB	Ny reglering i 20 kap. MB eller i MPF
14 §	oförändrad
17 kap. Regeringens tillåtlighetsprövning	
1 och 2 §§	oförändrade
3 §	följdändrad
4 §	oförändrad
4 a §	följdändrad
5–8 §§	oförändrade
17 a kap.	upphävt sedan tidigare
18 kap. Regeringens prövning av överklagade avgöranden	oförändrat
19 kap. Förvaltningsmyndigheternas och kommunernas prövning	
1 §	oförändrad
2 §	oförändrad
3 §	följdändrad
3 a–3 c §§	oförändrade
4 §	följdändrad
5 §	följdändrad (delvis ersatt av bestämmelserna i FL)
5 a §	upphävd
6 §	upphävd och ersätts av 7 kap. 29 c § MB
20 kap.	upphävt sedan tidigare
21 kap. Mål i mark- och miljödomstol	
1 §	ändrad
1 a §	upphävd och ersatt av 20 kap. 3 § MB
2 §	följdändrad
3 §	ändrad (i fråga om handläggningen vid Miljöprövningsmyndigheten se 20 kap. 4 § MB)
4 §	följdändrad
5 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 38 §
6 §	upphävd sedan tidigare
7 § första stycket	upphävt och ersatt av befintliga 19 kap. 2 § första och andra styckena MB
7 § andra stycket	Sista meningen är följdändrad. Första och andra meningarna är upphävida och ersatta av 20 kap. 2 § tredje stycket MB
22 kap. Förfarandet i mark- och miljödomstolarna i ansökningsmål	hela kapitlet upphävs
1 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 10 § MB och 3 kap. 1 § MPF
1 a § första stycket	upphävd och ersatt av 3 kap. 2 § MPF

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i MB	Ny reglering i 20 kap. MB eller i MPF
1 a § andra stycket	upphävd och ersatt av 3 kap. 2 § MPF
1 b §	upphävd och ersatt av 3 kap. 3 § MPF
1 c §	upphävd och ersatt av 3 kap. 4 § MPF
1 d §	upphävd och ersatt delvis av 3 kap. 15 §§ MPF
1 e §	upphävd och ersatt av 3 kap. 8 § MPF
1 f §	upphävd och ersatt av 3 kap. 9 § MPF
1 g §	upphävd och ersatt av 7 kap. 29 c § MB och 3 kap. 17 § MPF
2 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 13 och 14 §§ MB samt 3 kap. 20 § MPF
2 a §	upphävd och ersatt av 20 kap. 14 §
3 §	upphävd och ersatt av 6 kap. 39 och 40 §§ MB
3 a §	upphävd och ersatt av 6 kap. 40 § andra stycket 2 MB
3 b §	upphävd och ersatt av 6 kap. 40 § MB
4 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 11 § och 4 kap. 1 § MPF
5 §	upphävd och ersatt av 20 a § MBF
6 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 12 § MB
7 §	Upphävd och ersatt av 8 kap. 4 § MPF
8 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 25 § MB
9 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 26 § MB
10 §	upphävd och delvis ersatt av 6 kap. 40 § 6 MB
10 a §	upphävd och delvis ersatt av 3 kap. 21 § MPF
11 §	upphävd och ersatt av bestämmelserna i FL
11 a §	upphävd
11 b §	upphävd och ersatt av 20 kap. 16 § MB
12 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 23 § MB
13 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 24 § MB
13 a §	upphävd och ersatt av 4 kap. 2 § MPF
14 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 35 § MB
15 §	upphävd och delvis ersatt av 20 b § MBF
16 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 22 § MB
16 a §	upphävd
17 §	upphävd
18 §	upphävd sedan tidigare

Tidigare reglering i MB	Ny reglering i 20 kap. MB eller i MPF
19 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 19 och 27 §§ MB
20 §	upphävd
21 §	upphävd och delvis ersatt av 6 kap. 42 och 43 §§, 20 kap. 36 §, 23 kap. 7 a § MB och FL
21 a §	upphävd och ersatt av 7 kap. 3 § MPF
22 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 30 § första och andra styckena MB
23 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 30 § tredje stycket MB
24 §	upphävd och ersatt av 6 kap. 15 § MPF
25–25 h §§	upphävida och ersatta av 6 kap. MPF
26 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 34 § MB
27 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 31 och 32 §§ MB
28 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 37 § MB
29 §	upphävd (se övergångsbestämmelser maa NAP:en
30 §	upphävd och ersatt av 6 kap. 14 § MPF
23 kap. Rättegången i Mark- och miljööverdomstolen och Högsta domstolen	
1 och 2 §§	upphävida sedan tidigare
3 §	följdändrad
4 §	upphävd sedan tidigare
5–7 §§	följdändrade
9 §	följdändrad
24 kap. Tillstånds giltighet, omprövning m.m.	
1 §	följdändrad
2 §	oförändrad
3–5 §§	följdändrade
6 §	oförändrad
7 §	följdändrad
8 §	följdändrad
9 §	oförändrad
10 §	upphävd (se dock övergångsbestämmelser)
11 §	upphävd och delvis ersatt 24 kap. 3 och 5 §§ MB
12 §	upphävd
13 §	följdändrad
13 a §	följdändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i MB	Ny reglering i 20 kap. MB eller i MPF
14 §	oförändrad
14 a §	följdändrad
15 §	oförändrad
16 och 17 §§	oförändrade
18 och 19 §§	följdändrade
20 §	oförändrad
25 kap. Rättegångskostnader och liknande kostnader	
1–5 §§	upphävida
6 §	oförändrad
7 §	upphävd
8 §	ändrad
9–10 §§	följdändrade
11 §	oförändrad
26 kap. Tillsyn	
1–3 §§	följdändrade
4–8 §§	oförändrade
9 §	följdändrad
10–13 §§	oförändrad
13 a §	följdändrad
14–19 §§	oförändrade
20–20 a §§	följdändrade
20 b–37 §§	oförändrade
27 kap. Avgifter	oförändrad
28 kap. Tillträde m.m.	
1–9 §§	oförändrade
10 §	följdändrad
11–19 §§	oförändrade
29 kap. Straffbestämmelser och förverkande	
1–3 §§	oförändrade
4 §	följdändrad
5–7 §§	oförändrade
8 §	följdändrad
9–15 §§	oförändrade
30 kap. Miljösanktionsavgifter	
1 §	följdändrad
2–10 §§	oförändrade

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i MB	Ny reglering i 20 kap. MB eller i MPF
31 kap. Ersättning vid ingripande av det allmänna och vid tillståndsprövning av vattenverksamhet	
1–5 §§	oförändrade
6 §	upphävd sedan innan
7–15 §§	oförändrade
16–19 §§	följdändrade
20–21 §§	oförändrade
22 §	följdändrad
23–24 §§	oförändrade
25 §	följdändrad
26–29 §§	oförändrade
30 §	följdändrade
31 §	oförändrad
32 §	upphävd sedan tidigare
33 §	följdändrad
34–36 §§	oförändrade
32 kap. Skadestånd för vissa miljöskador och andra enskilda anspråk	
1–11 §§	oförändrade
12 §	följdändrad
13–14 §§	oförändrade

18.3.2 Tidigare reglering i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

Tabell 18.4

Tidigare reglering i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	
1 kap. Inledande bestämmelser	inga ändringar
2 kap. Rådighet över vatten m.m.	inga ändringar
3 kap. Markavvattningssamfälligheter	
1–3 §§	följdändrade
4–13 §§	oförändrade
4 kap. Bevattningsamfälligheter	
1–3 §§	följdändrade
4–6 §§	oförändrade
7 §	följdändrad

Tidigare reglering i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	
5 kap. Vattenregleringssamfälligheter	
1 §	följdändrad
2 §	oförändrad
3 och 4 §§	följdändrade
5 §	oförändrad
6 §	följdändrad
7 §	oförändrad
6 kap. Avgifter	
1 §	följdändrad
2–3 §§	oförändrade
4–6 §§	följdändrade
7 och 8 §§	oförändrade
9 §	följdändrad
10 §	oförändrad
7 kap. Prövning av viss vattenverksamhet	
1 §	ändrad (punkterna flyttade till 20 kap. 3 § MB)
2 §	följdändrad
3 §	följdändrad
4 §	upphävd och ersatt av 3 kap. 2 § MPF
5 §	följdändrad
6 §	upphävd och ersatt av 6 kap. 3 MPF
7 §	följdändrad
8 och 9 §§	oförändrade
10 §	oförändrad
11 §	ändrad
12 §	ändrad
13–15 §§	följdändrade
16 §	oförändrad
17 §	oförändrad
18 §	följdändrad
19 §	upphävd
20 §	följdändrad
21 §	upphävd
22 §	oförändrad
23–26 §§	upphävida
27 och 28 §§	följdändrade
29 §	upphävd
8 kap. Andelskraft	inga ändringar

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	
9 kap. Övriga bestämmelser	
1 §	oförändrad
2 §	oförändrad
3–5 §§	upphävd
6 §	oförändrad
7 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 39 § MB

18.3.3 Tidigare reglering i förordningen om miljöfarliga verksamheter och hälsoskydd

Tabell 18.5

Tidigare reglering i FMH	Ny reglering
1 §	följdändrad
2 §	upphävd sedan tidigare
3 §	oförändrad
3 a §	upphävd sedan tidigare
4 §	upphävd och ersatt av 8 kap. 3 § MPF
5 §	upphävd och ersatt av 2 kap. 1 § MPF
6 §	upphävd och ersatt av 2 kap. 1 § MPF, i paragrafen har en ny bestämmelse förts in
6 a §	upphävd sedan tidigare
6 b §	upphävd
7 §	upphävd och ersatt av 20 kap. 2–3 §§ MB
8 §	oförändrad
9 §	upphävd
10 §	upphävd
11 §	upphävd och ersatt av 7 kap. 1 § MPF
11 a och 11 b §§	följdändrade
12–14 §§	oförändrade
15 §	följdändrad
16 §	oförändrad
17 §	följdändrad
18–20 §§	oförändrade
20 a §	upphävd och ersatt av 3 kap. 5 § MPF
20 b §	upphävd och delvis ersatt av 4 kap. 1 § MPF
20 c §	oförändrad
20 d §	oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i FMH	Ny reglering
20 e §	upphävd och delvis ersatt av 3 kap. 7 § MPF
20 f	upphävd och ersatt av 5 kap. 8 § MPF.
20 g §	upphävd och delvis ersatt av 7 kap. 1 § MPF.
20 h §	upphävd och ersatt av 3 kap. 7 § MPF
20 i §	upphävd och delvis ersatt av 4 kap. 1 § 3 MPF
22 §	oförändrad
23 §	oförändrad
24 §	oförändrad
25 §	första punkten oförändrad, andra punkten upphävd
25 a §	upphävd och ersatt av 3 kap. 11 § MPF
25 b §	första punkten upphävd och ersatt av 3 kap. 11 § MPF. Andra punkten upphävd.
25 c §	upphävd och ersatt av 3 kap. 8 § MPF
25 d §	upphävd och ersatt av 3 kap. 6 § MPF
25 e §	ändrad
25 f §	ändrad
25 g §	oförändrad, upphör att gälla 2025-01-01
25 h §	upphävd sedan tidigare
25 i §	upphävd och ersatt av 3 kap. 13 § MPF
25 j §	upphävd sedan tidigare
26 §	oförändrad
26 a §	upphävd
27 §	oförändrad
27 a §	upphävd och delvis ersatt av 6 kap. 5 § MPF
27 b §	oförändrad, upphör att gälla 2025-01-01
27 c §	upphävd och ersatt av 6 kap. 13 § MPF
28 §	oförändrad
28 a–28 c §§	oförändrade
29 §	följdändrad
30 §	oförändrad
31 §	oförändrad
31 a §	följdändrad
31 b §	följdändrad
31 c §	följdändrad
32 §	följdändrad
33–37 §§	oförändrade
38 a §	oförändrad
38 b §	oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i FMH	Ny reglering
38 c §	följdändrad
39–46 §§	oförändrade
47 §	följdändrad
47 a §	följdändrad
47 b §	oförändrad
48 §	oförändrad
48 a §	upphävd och ersatt av 8 kap. 4 § MPF
49–49 c §	oförändrade
50 § första stycket	oförändrad
50 § andra stycket	oförändrat
50 § tredje stycket	följdändrat

18.3.4 Tidigare reglering i förordningen om vattenverksamheter

Tabell 18.6

Tidigare reglering i vattenverksamhets-förordningen	Ny reglering
1 §	upphävd och ersatt av 8 kap. 3 § MPF
2 §	ändrad
3 §	ändrad
4–4 c §§	oförändrad
5 §	upphävd
6 §	oförändrad
7 §	följdändrad
8 §	upphävd och ersatt av 8 kap. 2 § MPF
9 §	upphävd och ersatt av 7 kap. 1 § MPF
10 §	upphävd och ersatt av 7 kap. 1 § MPF
11 §	upphävd och ersatt av 7 kap. 1 § MPF
12–15 §§	följdändrad
16 och 17 §§	oförändrade
18 §	upphävd
19 §	ändrad
20–22 §§	oförändrade
23 §	ändrad
24–44 §§	upphävs (avser NAP:en)
45 §	oförändrad
46 §	följdändrad
47 §	oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

18.3.5 Tidigare reglering i industriutsläppsförordningen

Tabell 18.7

Tidigare reglering i industriutsläpps-förordningen	Ny reglering
1 kap.	
1 §	oförändrad
2 §	följdändrad
2 a och 3 §§	oförändrade
4 och 5 §§	följdändrade
6–9 §§	oförändrade
10 §	följdändrad
11 och 12 §§	oförändrade
13 §	följdändrad
14 §	oförändrad
15 och 16 §§	följdändrade
17 §	oförändrad
18 §	följdändrad
19 §	upphävd och ersatt delvis av 8 kap. 1 § MPF
20 §	upphävd och ersatt delvis av 7 kap. 2 § MPF
21–23 §§	oförändrade
24 §	följdändrad
25–26 §§	oförändrade
27–29 §§	följdändrade
30–35 §§	oförändrade
2 kap.	
1 §	följdändrad
2 och 3 §§	oförändrade
4 §	följdändrad
5 §	oförändrad
6 §	följdändrad
7–14 §§	oförändrade
15 §	följdändrad
16 §	oförändrad
17 §	följdändrad
18–20 §§	oförändrade
21 §	följdändrad
22 §	oförändrad
23 §	följdändrad
24 §	oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Tidigare reglering i industriutsläpps-förordningen	Ny reglering
25 §	följdändrad
26 §	oförändrad
27 §	följdändrad
28 §	oförändrad
29 §	följdändrad
30–38 §§	oförändrade
39 §	följdändrad
40 §	oförändrad
41 §	följdändrad
42 §	oförändrad
43 §	följdändrad
44–52 §§	oförändrade
53 §	följdändrad
54 §	oförändrad
55 §	följdändrad
56 §	oförändrad
57 §	följdändrad
58 §	oförändrad
59 §	följdändrad
60–69 §§	oförändrade
70 §	följdändrad
71 och 72 §§	oförändrade
73 §	följdändrad
74–78 §§	oförändrade
79 §	följdändrad
80 §	oförändrad
81 §	följdändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

18.4 Jämförelsetabell avseende föreslagna och nuvarande verksamhetsbeskrivningar och verksamhetskoder

18.4.1 Tillståndspliktiga verksamheter och åtgärder enligt bilaga 1 till miljöprövningsförordningen

Tabell 18.8

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Jordbruk			
1. Anläggning för djurhållning med 1. mer än 40 000 platser för fjäderfän, 2. mer än 2 000 platser för växande grisar som är tyngre än 30 kilogram och avsedda för produktion, eller 3. mer än 750 platser för suggor.	1.10-i	1.10-i	Oförändrad
Utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas, kol, malm, mineral, berg, naturgrus och annat			
2. Täkt av torv med ett verksamhetsområde som är större än 150 hektar, om verksamheten inte endast innebär uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att täkten är avslutad.	10.10	10.10	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
3. Gruvdrift i dagbrott samt täkt av berg, naturgrus, eller andra jordarter förutom torv och matjord, med ett verksamhetsområde som är större än 25 hektar, om verksamheten inte endast innebär uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att täkten är avslutad.	10.11	10.11	Något ändrad. Täkter med ett verksamhetsområde större än 25 hektar eller torvutvinning med ett verksamhetsområde över 150 hektar omfattas av bilaga 1 till MKB-direktivet. Övriga täkter omfattas av bilaga 2. I MKB-direktivets svenska översättning används begreppen stenbrott, gruvdrift i dagbrott och torvutvinning. I den engelska översättningen används ordet quarries”, som även kan innefatta täkter av grus, sand eller andra jordarter. Därför ändras lydelsen något i bestämmelsen.
4. Utvinning av olja och naturgas i kommersiella syften, där den utvunna mängden överstiger 500 ton per dag för olja och 500 000 kubikmeter per dag för gas.	11.11	11.10 och 11.20	Två koder slås ihop och bestämmelsen utformas i enlighet med MKB-bilaga 1. Övriga blir granskningspliktiga.
5. Anläggning för rostning eller sintring av järnhaltig malm, inbegripet sulfidmalm.	13.20-i	13.20-i	Oförändrad
6. Anläggning för utvinning av asbest.	13.60	13.60	Oförändrad
Livsmedel och foder			
7. Slakteri med en produktion baserad på en slaktvikt av mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton slaktvikt per kalenderår.	15.10-i	15.10-i	Oförändrad
8. Anläggning för framställning av livsmedel eller foder med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår.	15.40-i	15.40-i	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast avser mjölkprodukter eller endast innebär paketering.			
9. Anläggning för framställning av livsmedel eller foder med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av	15.90-i	15.90-i	Oförändrad. Däremot stryks 15.185-i som delvis inryms i denna punkt.
1. mer än 75 000 ton per kalenderår,			
2. mer än 300 ton per dygn om anläggningen är i drift mer än 90 dygn i rad under ett kalenderår, eller			
3. mer än 600 ton per dygn om anläggningen är i drift högst 90 dygn i rad under ett kalenderår.			
Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.			
10. Anläggning för framställning av livsmedel eller foder med beredning och behandling av både animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av en slutprodukt vars innehåll av animaliskt material uppgår till	15.131-i	15.131-i	Oförändrad. Däremot stryks 15.185-i som delvis inryms i denna punkt.
1. mer än 10 viktprocent och produktionen uppgår till			
a) mer än 75 ton per dygn, eller			
b) mer än 18 750 ton per kalenderår, eller			
2. högst 10 viktprocent och produktionen uppgår till en mängd			
a) per dygn som i antal ton överstiger animalievärdet, eller			

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
b) per kalenderår som i antal ton överstiger talet 250 multiplicerat med animalievärdet. Med animalievärdet avses talet 300 minskat med det tal som bestäms genom att multiplicera 22,5 med talet för det animaliska materialets viktprocent av slutprodukten. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.			
11. Anläggning för framställning av mjölkprodukter med en produktion baserad på en invägning av mer än 200 ton per dygn som kalenderårsmedelvärde.	15.170-i	15.170-i	Oförändrad
Textilvaror			
12. Anläggning för förbehandling eller färgning av mer än 10 ton textilfibrer eller textilier per dygn eller mer än 2 500 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår.	17.10-i	17.10-i	Oförändrad
Päls, skinn och läder			
13. Anläggning för garvning av mer än 12 ton hudar eller skinn per dygn eller mer än 3 000 ton hudar eller skinn per kalenderår.	18.10-i	18.10-i	Oförändrad
Trävaror			
14. Anläggning för behandling av trä eller träprodukter med kemikalier med en produktion av mer än 75 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per dygn eller mer än 18 750 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast avser behandling mot blånadssvamp.	20.05-i	20.05-i	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
15. Anläggning med en produktion av mer än 600 kubikmeter per dygn eller mer än 150 000 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor eller spånskivor.	20.50-i	20.50-i	Oförändrad
Massa, papper och pappersvaror			
16. Anläggning för framställning i industriell skala av massa av trä, returfiber eller andra fibrösa material.	21.10-i	21.10-i	Oförändrad
17. Anläggning för framställning av mer än 20 ton per dygn eller mer än 7 300 ton per kalenderår av papper, papp eller kartong.	21.30-i	21.30-i	Oförändrad
Stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle			
18. Anläggningar för förgasning eller kondensering av minst 500 ton stenkol eller bituminös skiffer per dag. Gäller ej anläggningar som enbart tillverkar smörjmedel ur råolja.	23.01	23.05	Denna punkt ändras så den överensstämmer med lydelsen i MKB-bilaga 1. Annan punkt för MKB-bilaga 2 finns. Gräns per kalenderår kan ev. läggas till vid behov.
19. Anläggning för tillverkning av koks.	23.10-i	23.10-i	Oförändrad
20. Anläggning för förgasning eller förvätskning av kol.	23.11-i	23.11-i	Oförändrad
21. Anläggning för framställning av kol (hårt kol).	23.12-i	23.12-i	Oförändrad
22. Anläggning för raffinering av mineralolja eller gas.	23.30-i	23.30-i	Oförändrad
23. Anläggning för 1. upparbetning av bestrålat kärnbränsle, 2. framställning eller anrikning av kärnbränsle, eller 3. behandling, lagring eller slutförvaring av bestrålat kärnbränsle. 4. behandling av högaktivt radioaktivt avfall 5. enbart för slutförvaring av radioaktivt avfall,	23.40	23.40 och 90.460	Omskriven och hopslagen med 90.460.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
6. enbart för lagring (planerad för mer än tio år) av bestrålat kärnbränsle eller radioaktivt avfall på en annan plats än framställningsplatsen.			Högaktivt radioaktivt avfall existerar i Sverige i dag endast som bestrålat kärnbränsle, dvs. det finns i dag ett överlapp mellan 23.40 och 90.460. Dock kan restprodukter från upparbetning av bestrålat kärnbränsle också vara högaktivt radioaktivt avfall, även om det alltså inte finns i Sverige i dag. Det finns dock aktörer som tänker sig detta även i Sverige och det finns i andra EU-länder såsom Frankrike och Tyskland. Vi föreslår att nuvarande 23.40 och 90.460 kan slås ihop. Det är troligen samma anläggning och till stor del samma problemställningar som gäller. Skillnaden mellan behandling och framställning handlar om syftet med det man gör, även om den kemiska och mekaniska metoden kan vara densamma. Framställningsplatsen är den plats där kärnbränslet bestråls resp. där avfallet uppkommit. Detta kan vara samma plats. Bestrålat och använt kärnbränsle kan likställas. Behandling används i stället för upparbetning.
Kemiska produkter			
24. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka enkla kolväten.	24.01-i	24.01-i 24.02-i	A- och B nivå slås ihop.
25. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka syre-innehållande organiska föreningar.	24.03-i	24.03-i 24.04-i	A- och B nivå slås ihop.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
26. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka svavel-innehållande organiska föreningar.	24.05-i	24.05-i 24.06-i	A- och B nivån slås ihop.
27. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka kväve-innehållande organiska föreningar.	24.07-i	24.07-i 24.08-i	A- och B nivån slås ihop.
28. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka fosfor-innehållande organiska föreningar.	24.09-i	24.09-i 24.10-i	A- och B nivån slås ihop.
29. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka halogenerade kolväten.	24.11-i	24.11-i 24.12-i	A- och B nivån slås ihop.
30. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka metallorganiska föreningar.	24.13-i	24.13-i 24.14-i	A- och B nivån slås ihop.
31. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka plaster (polymerer, syntetfiber eller regenererad cellulosa).	24.15-i	24.15-i 24.16-i	A- och B nivån slås ihop.
32. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka syntetgummi.	24.17-i	24.17-i 24.18-i	A- och B nivån slås ihop.
33. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka färgämnen eller pigment.	24.19-i	24.19-i 24.20-i	A- och B nivån slås ihop.
34. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka ytaktiva ämnen eller tensider.	24.21-i	24.21-i 24.22-i	A- och B nivån slås ihop.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
35. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka gaser, som t.ex. ammoniak, klor eller klorväte, fluor eller fluorkväve, koloxider, svavelföreningar, kväveoxider, väte, svaveldioxid, kربونylklorid (fosgen).	24.23-i	24.23-i 24.24-i	A- och B nivå slås ihop.
36. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka syror, som t.ex. kromtrioxid, fluorvätesyra, fosforsyra, salpetersyra, salt-syra, svavelsyra, oleum, svavelsyrighet.	24.25-i	24.25-i 24.26-i	A- och B nivå slås ihop.
37. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka baser, som t.ex. ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid, natriumhydroxid.	24.27-i	24.27-i 24.28-i	A- och B nivå slås ihop.
38. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka salter, som t.ex. ammoniumklorid, kaliumklorat, kaliumkarbonat, natriumkarbonat, perborat, silvernitrat.	24.29-i	24.29-i 24.30-i	A- och B nivå slås ihop.
39. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar	24.31-i	24.31-i 24.32-i	A- och B nivå slås ihop.
40. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala per kalenderår tillverka enkla eller sammansatta gödselmedel baserade på fosfor, kväve eller kalium.	24.33-i	24.33-i 24.34-1	A- och B nivå slås ihop.
41. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka växtskyddsmedel eller biocider.	24.35-i	24.35-i 24.36-i	A- och B nivå slås ihop.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
42. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka läkemedel, även mellanprodukter.	24.38-i	24.38-i 24.39-i	A- och B nivån slås ihop.
43. Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka sprängämnen.	24.42-i	24.42-i 24.43-i	A- och B nivån slås ihop.
Mineraliska produkter			
44. Anläggning för tillverkning av glas inklusive glasfiber med smältning av mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.	26.05-i	26.05-i	Oförändrad
45. Anläggning för smältning av mineraler, inklusive tillverkning av mineralull, med smältning av mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.	26.10-i	26.10-i	Oförändrad
46. Anläggning för att tillverka keramiska produkter genom bränning, särskilt takpannor, tegel, eldfast sten, kakel, stengods eller porslin, med en 1. produktion av mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår, eller 2. ugnskapacitet på mer än fyra kubikmeter och med en satsningsdensitet på mer än 300 kilogram per kubikmeter.	26.50-i	26.50-i	Oförändrad
47. Anläggning för att 1. i roterugn tillverka mer än 500 ton per dygn eller mer än 125 000 ton cement per kalenderår, eller 2. i annan ugn tillverka mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton cement per kalenderår.	26.70-i	26.70-i	Oförändrad
48. Anläggning för tillverkning i ugn av mer än 50 ton kalk per dygn eller mer än 12 500 ton kalk per kalenderår.	26.90-i	26.90-i	Oförändrad

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
49. Anläggning för tillverkning av asbest eller av asbestbaserade produkter.	26.130-i	26.130-i	Oförändrad
50. Anläggning för behandling eller omvandling av asbest eller produkter som innehåller asbest.	26.140	26.140	MKB-bilaga 1 har en mängdgräns medan bilaga 2 inte har det. De flesta som omfattas av bilaga 2 innebär troligtvis ändå BMP. Ett alternativ är att dela upp bestämmelsen i två men med tanke på att det i nuläget finns 0 (eller få) verksamheter som omfattas av bestämmelsen så får det inte så stora konsekvenser av att behålla dem i samma bestämmelse.
51. Anläggning för tillverkning i ugn av mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton magnesiumoxid per kalenderår.	26.170-i	26.170-i	Oförändrad
Stål och metall			
52. Anläggning för att producera järn eller stål (primär eller sekundär produktion), med eller utan utrustning för kontinuerlig gjutning, om produktionen är mer än 2,5 ton per timme eller mer än 21 900 ton per kalenderår.	27.10-i	27.10-i	Oförändrad
53. Anläggning för att producera järn eller stål (primär eller sekundär produktion).	27.11	27.20	Dagens 27.20 innehåller två punkter: 1. producera järn eller stål (primär eller sekundär produktion), eller 2. behandla järnbaserade metaller genom varmvalsning. Punkten delas upp i två delar där punkt 1 som innebär alltid BMP blir tillståndspliktig och punkt två granskningspliktig.
54. Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom varmvalsning av mer än 20 ton råstål per timme eller mer än 175 200 ton råstål per kalenderår.	27.25-i	27.25-i	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
55. Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom hammarsmide, om slagenergin per hammare är mer än 50 kilojoule och den använda värmeeffekten är mer än 20 megawatt.	27.26-i	27.26-i	Oförändrad
56. Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom att anbringa skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning av mer än 2 ton råstål per timme eller mer än 17 500 ton råstål per kalenderår.	27.27-i	27.27-i	Oförändrad
57. Anläggning för att gjuta järn eller stål, om produktionen är mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.	27.40-i	27.40-i	Oförändrad
58. Anläggning för att av malm, koncentrat eller sekundärt råmaterial producera icke-järnmetall, om produktionen sker genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer. Tillståndsplikten gäller inte gjuterier.	27.70-i	27.70-i 27.80-i	A- o B nivå slås ihop.
59. Smältning, inklusive framställning av legeringsmetaller, av icke-järnmetaller inklusive återvinningsprodukter och drift av gjuterier för icke-järnmetaller, med en smältningsskapacitet som överstiger 4 ton per dygn (eller 1 000 ton per kalenderår) för bly och kadmium eller 20 ton per dygn (eller 5 000 ton per kalenderår) för övriga metaller.	27.90-i	27.100-i 27.101-i	Två punkter som båda hänvisar till samma bestämmelse i IED och MKB-bilaga 1 slås ihop och lydelsen ändras för att bättre stämma överens med IED.
Metall- och plastytbehandling, avfettning och färgborttagning			
60. Anläggning för kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast, om behandlingsbaden har en sammanlagd volym av mer än 30 kubikmeter.	28.10-i	28.10-i	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Elektriska artiklar			
61. Anläggning för att tillverka elektrografit genom bränning eller grafitisering.	31.40-i	31.40-i	Oförändrad i sak dock har en felöversättning rättats till. Elektrografi anses vara en bättre översättning än grafitelektroder.
Förbrukning av organiska lösningsmedel			
62. Anläggning för att appretera, trycka, bestryka, avfetta, vatten-skyddsimpregnera, limma, måla, rengöra, impregnera eller på annat sätt ytbehandla material, föremål eller produkter, om förbrukningen av organiska lösningsmedel är mer än 150 kilogram per timme eller mer än 200 ton per kalenderår.	39.10-i	39.10-i	Oförändrad
Hantering av bränslen och andra kemiska produkter			
63. Anläggning för lagring eller annan hantering av 1. gasformiga eller flytande petrokemiska produkter, oljor, petroleumprodukter eller brännbara gaser, om anläggningen har kapacitet för lagring av mer än 50 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hantering av mer än 500 000 ton per kalenderår, 2. andra kemiska produkter, om lagringen eller hanteringen omfattar mer än 5 000 ton vid ett och samma tillfälle eller mer än 50 000 ton per kalenderår och produkterna a) enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med de riskfraser som ingår i faroklasserna "mycket giftig", "giftig", "frätande", "cancerframkallande", "mutagen", "reproduktionstoxisk" eller "miljöfarlig", eller	39.60	39.60	MKB-bilaga 1 har gräns på 200 000 ton eller mer, dock bedöms hela punkten alltid innebära BMP. Även de som omfattas av MKB-bilaga 2 bedöms alltid innebära BMP. Med tanke på att det är ett fåtal anläggningar som omfattas av bestämmelsen så väljer vi att behålla bestämmelsen som den är. Alternativet hade kunnat vara att dela upp punkten i en tillståndspliktig del och en granskningspliktig.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
b) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "akut toxicitet kategori 1", "akut toxicitet kategori 2", "akut toxicitet kategori 3", "specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1", "specifik organtoxicitet upprepad exponering kategori 1", "frätande för huden kategori 1A", "frätande för huden kategori 1B", "frätande för huden kategori 1C", "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "mutagenitet i könsceller kategori 2", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", "reproduktionstoxicitet kategori 1B", "reproduktions- toxicitet kategori 2", "farligt för vattenmiljön kategori akut 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet, eller			

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
3. andra kemiska produkter än som avses i 1 och 2, om det i anläggningen lagras mer än 200 000 ton vid ett och samma tillfälle.			
Gas- och vätskeformiga bränslen, el, värme och kyla			
64. Anläggning för förgasning eller förvätskning av andra bränslen än kol där anläggningen har en kapacitet att överföra 20 megawatt tillförd bränsleeffekt eller mer.	40.05-i	40.05-i	Oförändrad
65. Kärnkraftsreaktor eller annan kärnreaktor. Gäller inte för forskningsanläggningar som producerar och omvandlar klyvbara och fertila material och vilkas högsta kontinuerliga termiska effekt inte överstiger 1 kilowatt.	40.30	40.30	Ändrad lydelse i överens- tämmelse med MKB-bilaga 1. Ny punkt med granskningsplikt har lagts till för de anläggningar som inte omfattas av denna punkt.
66. Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 300 megawatt.	40.40-i	40.40-i	Oförändrad
67. Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av minst 50 megawatt men högst 300 megawatt.	40.50-i	40.50-i	Oförändrad
Avveckling av kärnreaktorer			
68. Verksamhet varigenom en kärnkraftsreaktor eller annan kärnreaktor avvecklas, från det att reaktorn är permanent avstängd till dess att verksamheten efter nedmontering och rivning har upphört genom att allt kärnämne i form av använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall (varaktigt) har avlägsnats från anläggningen/anläggningsplatsen.	45.10	45.10	Oförändrad i sak men lite justeringar i ordalydelsen.
Hamnar och flygplatser			
69. Hamn där trafik medges för fartyg med en bruttodräktighet på mer än 1 350. Tillståndsplikten gäller inte	63.10	63.10	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
1. hamn för Försvarmakten, eller 2. färjekaj med högst tio planerade fartygsanlöp per kalenderår.			
71. Flygplatser, både civila och flottiljflygplatser, med en banlängd av 2 100 m eller mer.	63.31	63.30 63.40	Bestämmelserna om civila resp. flottiljflygplats slås ihop samt lydelsen ändras så den är i överensstämmelse med MKB-bilaga 1.
Rening av avloppsvatten			
71. Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar 10 000 personekvivalenter eller mer.	90.12	90.10	MKB-bilaga 1 anger en gräns på 150 000 pe. Avloppsdirektivet anger att de behöriga myndigheterna eller andra behöriga organ ska säkerställa att utsläpp från reningsverk för avloppsvatten från tätbebyggelse omfattas av på förhand fastställda regleringar och/eller särskilda tillstånd. Tillståndsgränsen borde kunna läggas på 10 000 personekvivalenter pga. däröver oftast BMP.
72. Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten från en eller flera industriutsläppsverksamheter. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten omfattas av rådets direktiv 91/271/EEG av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse.	90.15-i	90.15-i	Oförändrad i sak men något omskriven för att bättre stämma överens med IED plus slippa hänvisningar till andra bestämmelser i MPF.
Avfall			
73. Samförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår.	90.180-i	90.180-i	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
74. Avfallsförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden farligt avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår.	90.181-i	90.181-i	Oförändrad
75. Avfalls- eller samförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är högst 10 ton per dygn men högst 2 500 ton per kalenderår.	90.193	90.190 90.191	Punkten hänvisar till bestämmelse i MKB direktivet som omfattar olika behandling av avfall. Vi har försökt dela upp avfallspunkterna så de är uppdelade på förbränning, deponering och återvinning. Här har avfalls- och samförbränningspunkterna slagits ihop. Detta för att de inte omfattas av IED och därmed inte kommer att omfattas av olika BREF:ar som kan vara fallet för de avfalls- eller samförbränningsanläggningar som omfattas av IED.
76. Samförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är 1. mer än 3 ton per timme, eller 2. mer än 18 000 ton kalenderår. I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1–3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.	90.202-i	90.200-i 90.210-i	A- och B nivåerna slås ihop men uppdelningen på avfalls- eller samförbränningsanläggning kvarstår pga. IED och att de kan omfattas av olika BREF:ar.
77. Avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är 1. mer än 3 ton per timme, eller 2. mer än 18 000 ton kalenderår. I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.	90.203-i	90.201-i 90.211-i	A- och B nivåerna slås ihop men uppdelningen på avfalls- eller samförbränningsanläggning kvarstår pga. IED och att de kan omfattas av olika BREF:ar.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
78. Avfall- eller samförbränningsanläggning där animaliskt avfall förbränns om den tillförda mängden avfall är 1. mer än 10 ton per dygn, eller 2. mer än 2 500 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.	90.214-i	90.212-i 90.213-i	Slår ihop avfalls- och samförbränning avseende just animaliskt avfall.
79. Avfallsdeponi som tar emot 1. mer än 10 ton avfall per dygn, eller 2. om deponin tillförs mer än 100 000 ton icke-farligt avfall per kalenderår, eller 3. om deponin tillförs mer än 10 000 ton farligt avfall per kalenderår, eller 4. med en totalkapacitet på mer än 25 000 ton. Gäller ej avfallsdeponier för inert avfall.	90.291-i	90.290-i 90.300-i 90.320-i 90-330-i	IED omfattar avfallsdeponier som tar emot mer än 10 ton avfall per dygn eller med en totalkapacitet på mer än 25 000 ton, med undantag för avfallsdeponier för inert avfall. Punkten skrivs om för att bättre stämma överens med IED. A- och B-punkterna slås ihop. Läger till per kalenderår också i likhet med dagens bestämmelse. Renodlar övriga deponeringspunkter ngt så att det finns en för icke-farligt avfall och en för farligt avfall som fångar upp de som faller utanför mer detaljerade punkterna som ex de för IED.
80. Behandling av animaliskt avfall om den tillförda mängden avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår.	90.241-i	90.241-i	Oförändrad. IED anger bortskaffande eller återvinning. Här står det behandling som infördes som en förenkling men det avser samma sak.
81. Underjordsförvaring av mer än 50 ton farligt avfall.	90.454-i	90.454-i	Oförändrad.
82. Permanent lagring av kvicksilveravfall med minst 0,1 viktprocent kvicksilver i djupt bergförvar.	90.455	90.455	Oförändrad
83. Tillfällig lagring av farligt avfall i avvaktan på sådant bortskaffande eller återvinning som avses i punkterna 73,74,75 eller 90, om mängden avfall vid något tillfälle är mer än 50 ton.	90.408-i	90.408-i	I sak oförändrad men omskriven för att vara i överensstämmelse med IED.

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
84. Anläggning för geologisk lagring av koldioxid.	90.481	90.480 90.485	Slår ihop A- och B nivåerna. Stämmer då överens med MKB-bilaga 1.
85. Avskiljning av koldioxid-strömmar för geologisk lagring av koldioxid från industriutsläpps-verksamheter.	90.500-i	90.500-i	Oförändrad
86. Anläggningar för avskiljning av koldioxidströmmar för geologisk lagring från anläggningar som omfattas av denna bilaga eller från vilka den årliga avskiljningen av CO2 är minst 1,5 megaton.	90.511	90.510	Dagens punkt delas upp i två där ena punkten omfattas av MKB-bilaga 1 och den andra punkten av MKB-bilaga 2. Föreslagen bestämmelse motsvaras av lydelsen i MKB-bilaga 1.
87. Återvinning eller både återvinning och bortskaffande av icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår och verksamheten avser 1. biologisk behandling, 2. behandling innan förbränning eller samförbränning, 3. behandling i anläggning för fragmentering av metallavfall, eller 4. behandling av slagg eller aska. Om behandlingen enbart avser anaerob biologisk nedbrytning gäller tillståndsplikten endast om den tillförda mängden avfall är mer än 100 ton per dygn eller mer än 25 000 ton per kalenderår.	90.406-i	90.406-i	Oförändrad
88. Bortskaffning av icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton per kalenderår och verksamheten avser 1. biologisk behandling, 2. fysikalisk-kemisk behandling, 3. behandling innan förbränning eller samförbränning,	90.405-i	90.405-i	Oförändrad i sak. Dock har undantaget som finns i IED lagts till.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
4. behandling i anläggning för fragmentering av metall, eller 5. behandling av slagg eller aska. Verksamheter som omfattas av rådets direktiv 91/271/EEG av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse omfattas inte.			
89. Återvinning eller bortskaffande av farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår och verksamheten avser 1. biologisk behandling, 2. fysikalisk-kemisk behandling, 3. materialåtervinning av lösningsmedel, 4. materialåtervinning av oorganiska material, utom metaller och metallföreningar, 5. regenerering av syror eller baser, 6. återvinning av komponenter som används till att minska föroreningar, 7. återvinning av katalysatorer, 8. omräffinering eller annan behandling för återanvändning av olja, 9. invallning, 10. sammansmältning eller blandning innan behandling i en samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning eller innan avfallet behandlas enligt någon av de andra punkterna i denna paragraf, 11. omförpackning innan behandling i en samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning eller innan behandling av avfall enligt någon av de andra punkterna i denna paragraf.	90.435-i	90.435-i	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
90. Anläggningar för bortskaffande av farligt avfall som inte omfattas av annan tillståndsplikt i enlighet med denna bilaga.	90.451	90.440 90.450	Dagens punkter ändras och slås ihop så den föreslagna punkten endast omfattar MKB-bilaga 1 verksamheter, resterande omfattas av annan punkt för bilaga 2. På detta sätt fångas ev. verksamheter upp som omfattas av respektive punkt men som inte finns direkt angivna i dag.
Vattenverksamheter			
91. System för uttag av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, där den årligen uttagna eller tillförda vattenvolymen är lika med eller överstiger 10 miljoner kubikmeter.	100.01	NY	Samtliga vattenverksamheter som föreslås föras in på bilagan till MPF är nya och har således ingen tidigare punkt. Samtliga tillståndspliktiga vattenverksamheter återfinns på MBK-bilaga 1.
92. Anläggningar för överledande av vatten mellan avrinningsområden, där överledandet syftar till att förebygga möjlig vattenbrist och där mängden överfört vatten överstiger 100 miljoner kubikmeter per år.	100.02	NY	Samtliga vattenverksamheter som föreslås föras in på bilagan till MPF är nya och har således ingen tidigare punkt. Samtliga tillståndspliktiga vattenverksamheter återfinns på MBK-bilaga 1.
93. I alla andra fall än i punkten 93, anläggningar för överledande av vatten mellan avrinningsområden där i det ursprungliga avrinningsområdet det genomsnittliga flödet över flera år överstiger 2 000 miljoner kubikmeter per år och där den överförda vattenmängden överstiger 5 % av det flödet.	100.03	NY	Samtliga vattenverksamheter som föreslås föras in på bilagan till MPF är nya och har således ingen tidigare punkt. Samtliga tillståndspliktiga vattenverksamheter återfinns på MBK-bilaga 1.
94. Dammar och andra anläggningar avsedda för uppdämning eller permanent lagring av vatten, där den nya eller tillförda mängden uppdämt eller lagrat vatten överstiger 10 miljoner kubikmeter.	100.04	NY	Samtliga vattenverksamheter som föreslås föras in på bilagan till MPF är nya och har således ingen tidigare punkt. Samtliga tillståndspliktiga vattenverksamheter återfinns på MBK-bilaga 1. Denna punkt bör även inrymma ex sandmagasin. Således gäller det även dammar vars syfte är att dämma upp eller utestänga blandningar av vatten och annat material.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

18.4.2 Granskningspliktiga verksamheter och åtgärder enligt bilaga 3 till miljöprövningsförordningen

För verksamhetsbeskrivningar som är markerade med * gäller en längre övergångsperiod. Äldre bestämmelser avseende tillstånds- och anmälningsplikt gäller till dess att nya tröskelvärden är framtagna.

Tabell 18.9

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Jordbruk			
1. * Anläggningar för intensiv djuruppfödning som inte omfattas av bilaga 1.	1.12	1.11	Bestämmelsen är ändrad och motsvarar MKB-bilaga 2. En bedömning behöver göras vad som anses vara intensiv djuruppfödning. För de som omfattas av MKB-bilaga 1 samt IED gäller tillståndsplikt enligt kod 1.10-i. På bilaga 1 till förordningen om miljöpåverkande verksamhet och hälso-skydd finns en punkt avseende anmälningspliktiga verksamheter (se kod 1.21). Den motsvarar dagens anmälningspliktiga punkt med den ändringen att det finns en övre gräns på 400 djurenheter som är den gräns som anges i nuvarande punkt 1.11 som nedre gräns för tillståndsplikt B.
2. * Utnyttjande av obrukad mark eller delvis orörda naturområden för intensivjordbruk.	1.31	1.30	Bestämmelsen är ändrad i enlighet med lydelsen i MKB-bilaga 2.
Annan markanvändning			
3. Omstrukturerings av mark på landsbygden om åtgärden innebär tillförsel eller flytt av massor om det berörda området är större än 5 000 kvadratmeter, eller	2.10	NY	Bestämmelsen är ny och motsvarar bestämmelse i MKB-bilaga 2. Punkten är utformad i enlighet med förslaget i PM KN2023/04664.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
• ändring av indelningen av mark genom uppförande eller borttagande av avskiljande strukturer, om inte miljöeffekterna endast har ringa betydelse.			
4. Nyplantering av skog och avskogning i syfte att ändra markanvändningen.	2.20	NY	Bestämmelsen är ny och motsvarar bestämmelse i MKB-bilaga 2. Punkten är utformad i enlighet med förslaget i PM KN2023/04664.
Fiskodling och övervintring av fisk			
5. * Intensiv fiskodling.	5.15	5.10 5.20	Bestämmelserna avseende fiskodling slås ihop och utformas i enlighet med MKB-bilaga 2.
Utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas, kol, malm, mineral, berg, naturgrus och annat			
6. * Stenbrott, gruvdrift i dagbrott och torvutvinning samt andra täkter av berg, naturgrus eller jordarter som inte omfattas av tillståndsplikt i bilaga 1.	10.25	10.20 10.30 10.40	MKB-bilaga 2. Tre punkter slås ihop och utformas i enlighet med MKB. Täkter med ett verksamhetsområde större än 25 hektar eller torvutvinning med ett verksamhetsområde över 150 hektar omfattas av bilaga 1 till MKB-direktivet. Övriga täkter omfattas av bilaga 2. I MKB-direktivets svenska översättning används begreppen stenbrott, gruvdrift i dagbrott och torvutvinning. I den engelska översättningen används ordet "quarries", som även kan innefatta täkter av grus, sand eller andra jordarter. Kommissionens vägledning anger att direktivet bör tolkas så att alla projekt som riskerar medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av sin art, storlek eller lokalisering, ska genomgå en bedömning.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
7. Industrianläggningar ovan jord för utvinning av kol, olja, naturgas och malmer, liksom bituminös skiffer. Gäller inte för de verksamheter som omfattas av tillståndsplikt enligt bilaga 1.	11.21	11.10 11.20	Nuvarande koder 11.10 och 11.20 har slagits ihop och utformats i enlighet med MKB-bilaga 1 för tillståndspliktiga verksamheter. Denna är således ny och omfattar de som inte är tillståndspliktiga.
8. Industriell tillverkning av briketter av kol eller brunkol.	11.30	11.30	Oförändrad
9. Gruvdrift eller gruvanläggning för brytning av malm, mineral eller kol, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt bilaga 1.	13.11	13.10	I stort sett oförändrad. Lydelsen är justerad för att stämma överens med MKB-bilaga 2.
10. Anläggning för annan bearbetning eller anrikning av malm, mineral eller kol än rostning och sintring.	13.40	13.40	Bestämmelsen är nationell men dessa verksamheter har bedömts vara av sådan art att deras miljöpåverkan bör bedömas från fall till fall.
11. Provbrytning inklusive annan bearbetning eller anrikning av malm, mineral eller kol än rostning och sintring.	13.50	13.50	Bestämmelsen är nationell men dessa verksamheter har bedömts vara av sådan art att deras miljöpåverkan bör bedömas från fall till fall.
12. Djupborrning och då särskilt: 1. geotermisk borrning, 2. borrning för lagring av kärnavfall, 3. borrning efter vatten Gäller inte djupborrning som sker inom ramen för ett undersöknings-tillstånd enligt minerallagen (1991:45).	13.80	13.70	Bestämmelsen har ändrats för att stämma överens med lydelsen i MKB-bilaga 2.
Livsmedel och foder			
13. * Slakterier som inte omfattas av bilaga 1.	15.25	15.20 15.30	Punkterna, förutom den som avser IED, avseende slakterier slås ihop och utformas i enlighet med MKB-bilaga 2.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
14. * Framställning av vegetabiliska och animaliska oljor och fetter.	15.46	15.45	Det finns i dag flera punkter
		15.50	som hänvisar till samma
		15.80	punkter i MKB-bilaga 2.
		15.95	Bestämmelserna innehåller
		15.101	uppdelningar på olika typer av
		15.125	råvaror, mängder m.m.
		15.141	Punkterna stämmer inte
		15.151	överens med MKB-bilaga 2.
		15.190	Det blir rörigt med många och
		15.200	detaljerade bestämmelser.
		15.210	Föreslår därför att samtliga
		15.220	dessas punkter stryks och
		15.310	ersätts av nya bestämmelser
		15.115	som stämmer överens med
		15.155	MKB-bilaga 2. Det blir nya
15. * Förpackning och konservering av animaliska och vegetabiliska produkter.	15.47	15.65	punkter som avser framställning, förpackning, mjölkprodukter respektive bryggning och maltning.
			Enligt kommissionens vägledning så avser punkterna både produkter för livsmedel avsedda för människor samt foder till djur.
		15.45	Det finns i dag flera punkter
		15.50	som hänvisar till samma
		15.80	punkter i MKB-bilaga 2.
		15.95	Bestämmelserna innehåller
		15.101	uppdelningar på olika typer av
		15.125	råvaror, mängder m.m. Punkt-
		15.141	erna stämmer inte överens
		15.151	med MKB-bilaga 2. Det blir
		15.190	rörigt med många och
		15.200	detaljerade bestämmelser.
		15.210	Föreslår därför att samtliga
		15.220	dessas punkter stryks och
		15.310	ersätts av nya bestämmelser
		15.115	som stämmer överens med
		15.155	MKB-bilaga 2. Det blir nya
		15.65	punkter som avser framställning, förpackning, mjölkprodukter respektive bryggning och maltning.
			Enligt kommissionens vägledning så avser punkterna både produkter för livsmedel avsedda för människor samt foder till djur.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
16. * Framställning av mejeri-produkter som inte omfattas av bilaga 1.	15.181	15.180 15.210 15.220	Slår ihop de punkter som av-ser mjölkprodukter och utfor-mar i enlighet med MKB-bilaga 2.
17. * Bryggning och maltning.	15.255	15.230 15.240 15.250 15.260 15.280	Punkterna slås ihop och utfor-mas i enlighet med MKB-bilaga 2.
18. * Socker-varuindustrier.	15.256	15.270	Ny punkt från MKB-bilaga 2 som saknas i nuvarande MPF. Tillverkning av jäst skulle kunna falla in under denna punkt, men även under andra punkter.
19. * Industriell framställning av stärkelse.	15.257	NY	Ny punkt från MKB-bilaga 2 som saknas i nuvarande MPF.
20. * Fiskmjöls- och fiskolje-fabriker.	15.258	NY	Ny punkt från MKB-bilaga 2 som saknas i nuvarande MPF.
21. * Sockerfabriker.	15.259	NY	Ny punkt från MKB-bilaga 2 som saknas i nuvarande MPF.
Textilvaror			
22. * Anläggning för förbehandling (som tvättning, blekning, merceri-sering) eller för färgning av fibrer eller textilier.	17.25	17.20 17.30	De två nuvarande koderna slås ihop och utformas i enlighet med MKB-bilaga 2.
Päls, skinn och läder			
23. * Garverier	18.25	18.20 18.30	De två nuvarande koderna slås ihop och utformas i enlighet med MKB-bilaga 2.
Trävaror			
24. Sågverk eller annan anlägg-ning för tillverkning av träproduk-ter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av mer än 70 000 kubikmeter per kalen-derår.	20.20	20.20	Oförändrad
Massa, papper och pappersvaror			
25. Anläggningar för framställning av papper och papp som inte om-fattas av bilaga 1.	21.45	21.40	Mindre justering för att lydel-sen ska stämma överens med MKB-bilaga 2.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle			
26. Hantering eller lagring av obestrålat kärnbränsle.	23.50	23.50	I stort sett oförändrad men behandling ändras till hantering eftersom det man gör inte är att behandla det obestrålade bränslet. Nationell punkt vars verksamhet är sådan att dess miljöpåverkan bedöms från fall till fall.
27. Forskningsanläggning som producerar och omvandlar klyvbara och fertila material och vilkas högsta kontinuerliga termiska effekt inte överstiger 1 kilowatt.	23.55	NY	Ny punkt för de verksamheter som inte omfattas av tillståndsplikt enligt MKB-bilaga 1.
Kemiska produkter			
28. * Framställning av bekämpningsmedel, farmaceutiska produkter, färger, lacker, elastomerer och peroxider som inte omfattas av bilaga 1.	24.37	24.37	Det finns flera punkter i MPF som hänvisar till samma punkter i MKB-bilaga 2. Bestämmelserna som hänvisas till anger: Behandling av mellanprodukter och framställning av kemikalier (nya 24.41). Framställning av bekämpningsmedel, farmaceutiska produkter, färger, lacker, elastomerer och peroxider (nya 24.37). Anläggningar för lagring av olja, petrokemiska och kemiska produkter. Som inte omfattas av bilaga 1 (nya 39.71) Föreslår att samtliga som hänvisar till dessa punkter slås ihop/stryks och endast behåller det som anges i MKB-bilaga 2. Verksamhetskoden föreslås dock vara densamma trots ändrad lydelse och detta beror på att det var svårt att hitta annan ledig siffra.
		24.40	
		24.45	
		24.46	
		25.20	
		25.30	
		25.50	

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
29. * Behandling av mellanprodukter och framställning av kemikalier som inte omfattas av bilaga 1.	24.41	24.41 24.45 24.46 25.20 25.30 25.50	Nuvarande 24.41 något omskriven för att bättre stämma överens med MKB-bilaga 2. Dock stryks övriga punkter då de också hänvisar till samma bestämmelse i MKB- bilaga 2 och bedöms inrymmas i denna och andra punkter.
Gummi- och plastvaror			
30. * Tillverkning och behandling av elastomerbaserade produkter.	25.12	25.10 25.11 25.20	Punkterna slås ihop och utformas i enlighet med MKB-bilaga 2.
Mineraliska produkter			
31. * Anläggning för smältning av mineraler, inklusive sådana som är avsedda för tillverkning av mineralull.	26.25	26.20 26.30 26.40	De tre punkterna som hänvisar till samma bestämmelse i MKB-bilaga 2 slås ihop och utformas i överensstämmelse med MKB-bilaga 2.
32. * Tillverkning av keramiska produkter genom bränning, i synnerhet takpannor, tegel, eldfast sten, kakel, stengods eller porslin som inte omfattas av bilaga 1.	26.55	26.51 26.60	De två nuvarande bestämmelserna som hänvisar till samma bestämmelse i MKB-bilaga 2 slås ihop och utformas i överensstämmelse med MKB-bilaga 2.
33. Anläggning för tillverkning av cement som inte omfattas av bilaga 1.	26.80	26.80	Oförändrad
34. Anläggning för tillverkning av konstgjorda mineralfibrer.	26.180	26.180	Oförändrad
Stål och metall			
35. Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom kallvalsning.	27.30	27.31 27.32	Nationell bestämmelse. A- och B-nivån slås ihop.
36. * Järn- och stål-gjuterier som inte omfattas av bilaga 1.	27.55	27.50 27.60	Det finns flera punkter i MPF som hänvisar till samma punkter i MKB-bilaga 2. De två punkterna i MKB-bilaga 2 anger: Järn- och stål-gjuterier, samt

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
			Anläggningar för smältning, inklusive framställning av legeringsmetaller, av andra ickejärnmetaller än ädelmetaller, inklusive tervinningsprodukter (färskning, formgjutning osv.). Föreslår en punkt för vardera, resterande stryks och slås ihop.
37. * Anläggningar för smältning, inklusive framställning av legeringsmetaller, av andra icke järnmetaller än ädelmetaller, inklusive återvinningsprodukter (färskning, formgjutning osv.)	27.115	27.110 27.120 27.130 27.140	Det finns flera punkter i MPF som hänvisar till samma punkter i MKB-bilaga 2. De två punkterna i MKB-bilaga 2 anger: Järn- och stål-gjuterier, samt Anläggningar för smältning, inklusive framställning av legeringsmetaller, av andra ickejärnmetaller än ädelmetaller, inklusive återvinningsprodukter (färskning, formgjutning osv.). Föreslår en punkt för vardera, resterande stryks och slås ihop.
38. * Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom varmvalsning.	27.116	Ny	Ny punkt efter uppdelning av nuvarande kod 27.20 i en tillståndspliktig del och en granskningspliktig.
Metall- och plastytbehandling, avfettning och färgborttagning			
39. Anläggning för kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast som inte omfattas av bilaga 1. Gäller inte betning med betpasta.	28.21	28.20 28.25	Slår ihop B- och C-nivån. Granskningsplikt gäller således de verksamheter som inte omfattas av IED.
40. Anläggning för 1. beläggning med metall på annat sätt än genom kemisk eller elektrolytisk ytbehandling, eller 2. våttrumling av annan metall än aluminium eller stål. Gäller inte beläggning med metall som sker med vakuummetod.	28.35	28.30 28.40	Nationell bestämmelse. Slår ihop B- och C-nivå. Bedöms vara av sådan art att dess miljöpåverkan bör bedömas från fall till fall främst pga. kemikalieanvändningen.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
41. Anläggningar för behandling av järnbaserade metaller: genom anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall.	28.96	28.95	Dagens bestämmelse bedöms delvis omfattas av MKB-bilaga 2 men lydelsen av bestämmelserna stämmer inte överens. Föreslår att punkten omformuleras för att stämma överens med MKB-bilaga 2. Punkten får en ny lydelse som troligen omfattar delvis andra typer av verksamheter än i nuläget. Övriga punkter i nuvarande bestämmelse återfinns i andra punkter.
Elektriska artiklar			
42. Anläggning för att tillverka batterier eller ackumulatorer.	31.15	31.10 31.20	Nationell bestämmelse och slår ihop A och B nivån. Viss batteritillverkning omfattas av reviderade IED varför justeringar av dessa bestämmelser kan komma att behövas.
43. Anläggning för att tillverka eller repararera ljuskällor som innehåller kvicksilver.	31.30	31.30	Nationell bestämmelse där det bedöms behövas en behovsbedömning.
44. Anläggning för att tillverka kol- eller grafitelektroder på annat sätt än genom bränning eller grafitisering.	31.50	31.50	Nationell bestämmelse där det bedöms behövas en behovsbedömning. Något omformulerad för att fånga upp andra än IED verksamheter.
Metallbearbetning			
45. * Tillverkning och sammansättning av motorfordon samt tillverkning av fordonsmotorer.	34.15	34.10 34.30 34.40	Finns flera punkter som hänvisar till samma bestämmelse i MKB-bilaga 2. Föreslår att dessa slås ihop och utformas i enlighet med MKB-bilaga 2.
46. Provbänkar, för motorer, turbiner eller reaktorer.	34.20	34.20	Oförändrad
47. Anläggning för 1. tillverkning av järnvägsutrustning, 2. tillverkning av motordrivna luftfartyg, eller 3. reparation av motordrivna luftfartyg.	34.50	34.50	Oförändrad

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
48. Anläggning för där det förekommer maskinell metallbearbetning med en tillverkningsyta (utom yta för endast montering) större än 100 000 kvadratmeter eller där total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 1 kubikmeter. Med total tankvolym avses såväl volymen i ett fast centralt system för vätskor som volymen i lösa behållare som är kopplade antingen till metallbearbetningsmaskin eller till öppnade behållare som används för påfyllning av metallbearbetningsmaskin.	34.65	34.60 34.70 34.80	Nuvarande tre punkter bedöms omfatta annan maskinell bearbetning än den som finns i MKB-bilaga 2, således en nationell punkt. Slår ihop de tre punkterna på A, B och C nivå till en granskningspliktig punkt.
49. * Formning av metaller med användning av sprängmedel.	34.90	Ny	Ny punkt som motsvarar bestämmelsen i MKB-bilaga 2.
50. Byggande av en plattform som är avsedd att användas vid utvinning av olja eller gas inom havsområden.	35.10	35.10	Nationell punkt som bedömts alltid innebära BMP, den placeras dock på granskningsnivå.
51. Skeppsvarv.	35.20	35.20	Oförändrad.
Förbrukning av organiska lösningsmedel			
52. Anläggningar för ytbehandling av metaller och plaster med användning av en elektrolytisk eller kemisk process.	39.31	39.30	Nuvarande punkt hänvisar till fyra olika bestämmelser i MKB-bilaga 2. Dessa anger: Behandling av mellanprodukter och framställning av kemikalier. Framställning av bekämpningsmedel, farmaceutiska produkter, färger, lacker, elastomerer och peroxider. Anläggningar för lagring av olja, petrokemiska och kemiska produkter. Som inte omfattas av bilaga 1, samt

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
			Anläggningar för ytbehandling av metaller och plaster med användning av en elektrolytisk eller kemisk process (4e). Föreslår att denna punkt får lydelsen i den sista punkten. Övriga bestämmelser finns i andra punkter ovan.
Hantering av bränslen och andra kemiska produkter			
53. * Anläggningar för lagring av olja , petrokemiska och kemiska produkter som inte omfattas av bilaga 1.	39.71	39.70 39.80 39.90	Dagens punkt hänvisar till fyra bestämmelser i MKB-direktivets bilaga 2 som anger: Anläggningar för lagring av olja, petrokemiska och kemiska produkter som inte omfattas av bilaga I. Lagring av naturgas ovan jord. Lagring under jord av brännbara gaser. Lagring av fossila bränslen ovan jord. Föreslår att bestämmelsen delas upp så att denna punkt endast omfattar den första bestämmelsen och punkten nedan de övriga tre.
54. * Lagring	39.85	39.70	Se ovan.
1. av naturgas ovan jord.		39.80	
2. under jord av brännbara gaser, eller		39.90	
3. av fossila bränslen ovan jord.			

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Gas- och vätskeformiga bränslen, el, värme och kyla			
55. * Anläggning för produktion av elektricitet, ånga och hetvatten som inte omfattas av bilaga 1. Gäller inte anläggningar för solkraft som omfattar ett område mindre än 1 ha. Gäller inte heller om anläggningen avser en stationär förbränningsmotor avsedd endast som reservaggregat vid elavbrott.	40.55	40.51 40.60 40.70	De tre punkter som hänvisar till samma bestämmelse slås ihop till en punkt. Bestämmelsen i MKB är bredare och omfattar fler typer av anläggningar än vad som anges i MPF. T.ex. så omfattas solkraftsanläggningar av den nya punkten. Däremot undantas solkraftsanläggningar som tar mindre än 1 ha i anspråk.
56. Anläggningar för utnyttjande av vindkraft för energiproduktion (grupper av vindkraftverk).	40.91	40.90 40.95 40.100	Skrivningen i MKB-bilaga 2 är mer generell än de prövningspunkter vi har i MPF. De två B-punkter plus C-punkten slås ihop till en gemensam granskningspunkt och utformas i enlighet med MKB-bilaga 2. För att omfattas av granskningsplikt krävs att det handlar om minst två vindkraftverk (grupp av vindkraftverk). För vindkraftverk som inte omfattas av granskningsplikt gäller bygglovsplikt enligt PBL.
Hamnar och flygplatser			
57. * Hamn, hamnanläggning, fiskehamn eller hamn för Försvarsmakten. Gäller inte för de hamnar som är tillståndspliktiga enligt bilaga 1.	63.20	63.20	Oförändrad.
58. * Anläggning av flygfält som inte omfattas av bilaga 1.	63.45	63.30 63.40 63.50	Punkterna avseende flygplatser och flygfält har ändrats så de stämmer överens med MKB bilaga 1 och 2. Denna motsvarar bestämmelsen på MKB-bilaga 2.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Rening av avloppsvatten			
59. Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 200 personekvivalenter och som inte omfattas tillståndsplikt enligt bilaga 1.	90.12	90.11 90.16	Nuvarande 90.11 är en nationell punkt som avser de verksamheter som inte omfattas av lagen om allmänna vattentjänster. Men om 90.12 utformas i enlighet med MKB-bilaga 2 så borde även 90.11 inrymmas inom denna bestämmelse.
60. Anläggning för återvinning av avloppsvatten från en verksamhet enligt punkten 59 i denna bilaga eller punkten 71 i bilaga 1, för sådan bevattning inom jordbruket som anges i avsnitt 1 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741 av den 25 maj 2020 om minimikrav för återanvändning av vatten, i den ursprungliga lydelsen, och tillhandahållande av återvunnet vatten från en sådan anläggning. Gäller inte för forsknings- eller pilotprojekt som har undantagits från tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741, i den ursprungliga lydelsen.	90.20	90.20	Kommer från EU Förordning om minimikrav för återanvändning av vatten.
Avfall			
61. Avfalls- eller samförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns och som inte omfattas av bilaga 1. Gäller inte anläggning som endast förbränner naturligt, icke-farligt vegetabiliskt material från jordbruk eller skogsbruk för energiproduktion på ett sätt som inte medför skada på människors hälsa eller miljön.	90.225	90.220 90.221 90.230	Det finns flera punkter som hänvisar till samma bestämmelser i MKB-bilaga 2. Föreslår att de avfalls- och samförbränningsanläggningar som inte omfattas av tillståndsplikt slås ihop till en ny punkt med granskningsplikt.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
62. Deponering av icke-farliga muddermassor på land längs små sund, kanaler eller vattenvägar som massorna har muddrats från. Gäller inte uppläggning av rensningsmassor från jordbruk eller skogsbruk om uppläggningsen inte medför skada för människors hälsa eller miljön	90.275	90.271 90.281	De två punkterna B- och C-nivå slås ihop till en ny punkt avseende deponering av muddermassor.
63. Deponering av icke-farligt avfall som inte omfattas av bilaga 1.	90.310	90.310	Renodlar deponeringspunkterna så det finns en för icke-farligt resp. farligt avfall. Fångar upp de som ev. inte omfattas av mer detaljerade punkter.
64. Deponering av farligt avfall som inte omfattas av bilaga 1.	90.340	90.340	Renodlar deponeringspunkterna så det finns en för icke-farligt resp. farligt avfall. Fångar upp de som ev. inte omfattas av mer detaljerade punkter.
65. Sluttäckning av deponi där sluttäckningen har godkänts enligt 32 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall, fram till dess åtgärder inte längre behöver vidtas enligt 33 § samma förordning.	90.341	90.341	Nationell oförändrad.
66. Behandling av icke-farligt avfall genom biologisk behandling som inte omfattas av bilaga 1. Om avfallet enbart består av park- och trädgårdsavfall gäller granskningsplikt endast om den tillförda mängden avfall är mer än 50 ton per år.	90.165	90.161 90.171	B- och C-nivå slås ihop. Formuleras i enlighet med MKB-bilaga 2.
67. Anläggning för att yrkesmässigt behandla animaliskt avfall om den tillförda mängden avfall är högst 10 ton per dygn eller högst 2 500 ton per kalenderår.	90.251	90.251	Oförändrad och omfattar de som inte kommer upp i tillståndspliktiga nivåer.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
68. Återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten.	90.135	90.131 90.141	Punkterna avseende avfall för anläggningsändamål slås ihop till en punkt.
69. Behandling av avfall som utgörs av uppgrävda massor och som inte omfattas av bilaga 1.	90.365	90.361 90.370	Punkterna avseende uppgrävda massor slås ihop till en punkt.
70. Yrkesmässig återvinning av icke-farligt avfall genom mekanisk bearbetning eller genom krossning, siktning eller motsvarande mekanisk bearbetning återvinna avfall för byggnads- eller anläggningsändamål.	90.105	90.100 90.110	Punkterna på B- och C-nivå avseende återvinning genom mekanisk bearbetning slås ihop.
71. Sortering av icke-farligt avfall om mängden avfall är 1. mer än 1 000 ton per kalenderår och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 1 000 ton per kalenderår i andra fall.	90.75	90.70 90.80	Punkterna på B- och C-nivå avseende sortering slås ihop.
72. Yrkesmässigt sortera, demontera eller på annat sätt behandla avfallet innan ytterligare behandling om avfallet utgörs av elektriska och elektroniska produkter	90.90	90.90	Oförändrad i sak.
73. Tömma, demontera eller på annat sätt yrkesmässigt återvinna 1. uttjänta bilar som omfattas av bilskrotningsförordningen (2007:186), 2. andra uttjänta motordrivna fordon vars totalvikt inte överstiger 3 500 kilogram, om fordonen återvinns av en bilskrotare som är auktoriserad enligt bilskrotningsförordningen, eller 3. sådana uttjänta motordrivna fordon som inte omfattas av bilskrotningsförordningen	90.121	90.119 90.120	Punkterna på B- och C-nivå slås ihop.
74. Yrkesmässigt förbereda avfall för återanvändning.	90.29	90.29	Nationell oförändrad.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
75. Lagring av icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är mer än 10 ton.	90.35	90.30 90.40	Punkterna avseende lagring av avfall slås ihop till en för icke-farligt resp. en för farligt avfall. Nationell bestämmelse.
76. Lagring av farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 200 kilogram och utgörs av olja, 2. mer än 1 500 kilogram och utgörs av blybatterier, 3. mer än 1 ton och utgörs av elektriska eller elektroniska produkter, 4. mer än 200 kilogram och utgörs av impregnerat trä, 5. utgörs av motordrivna fordon, eller 6. mer än 200 kilogram i andra fall.	90.55	90.50 90.60	Punkterna avseende lagring av avfall slås ihop till en för icke-farligt resp. en för farligt avfall. Nationell bestämmelse.
77. Underjordsförvaring av icke-farligt avfall eller högst 50 ton farligt avfall.	90.456	90.457 90.458	Punkterna om underjordsförvar slås ihop.
78. * Lagring av järnskrot, inklusive skrotbilar	90.459	Ny	Ny punkt från MKB-bilaga 2.
79. Återvinning av avfall genom sådant yrkesmässigt omhändertagande av fartyg som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2013 av den 20 november 2013 om återvinning av fartyg och om ändring av förordning (EG) nr 1013/2006 och direktiv 2009/16/EG, i den ursprungliga lydelsen.	90.451	90.451	Från Förordning om återvinning av fartyg.
80. Anläggningar för behandling och lagring av radioaktivt avfall som inte omfattas av bilaga 1.	90.471	90.470 90.460	Något omskriven för att inte överlappa tillståndspunkten.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
			Dagens 90.460 och 90.470 överlappar något och överensstämmer inte med MKB-direktivets skrivningar. 90.460 har slagits ihop med 23.40 för att omfatta de verksamheter som återfinns på MKB-direktivets bilaga 2 medan denna punkten avser de anläggningar som omfattas av bilaga 2. Kärnavfall i nuvarande bestämmelse ingår i radioaktivt avfall.
81. Yrkesmässig behandling av icke-farligt avfall som inte omfattas av annan tillstånds- eller granskningsplikt i enlighet med bilaga 1 eller 2.	90.415	90.410 90.420 90.430 90.436	Punkterna avseende behandling av icke-farligt avfall slås ihop och blir en uppsamlingspunkt för de som inte omfattas av annan mer detaljerad bestämmelse.
82. Anläggningar för avskiljning av koldioxidströmmar för geologisk lagring som inte omfattas av bilaga 1.	90.515	Ny	Ny punkt efter uppdelning i en tillstånds resp. granskningspunkt.
83. Borrning i syfte att bedöma om en plats är lämplig för geologisk lagring av koldioxid.	90.520	90.520	Oförändrad.
84. * Anläggning för återvinning eller förstöring av explosiva ämnen.	90.521	Ny	Ny punkt från MKB-bilaga 2.
Skjutfält, skjutbanor och sportanläggningar			
85. Skjutfält för skjutning med grovkalibriga vapen (kaliber större än 20 millimeter) eller för sprängningar av ammunition, minor eller andra sprängladdningar.	92.10	92.10	Nationell och oförändrad.
86. Permanenta tävlings- och testbanor för motorfordon.	92.30	92.30	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Vattenverksamheter			
87. Vattenförsörjningsprojekt inom jordbruket, inklusive bevattnings- och markavvattningsprojekt.	100.05	Ny	Punkterna avseende vattenverksamheter är nya och motsvarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir granskningspliktiga, de på bilaga 1 är tillståndspliktiga. Anmälningsspliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.
88. Återvinning av land från havet.	100.06	Ny	Punkterna avseende vattenverksamheter är nya och motsvarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir granskningspliktiga, de på bilaga 1 är tillståndspliktiga. Anmälningsspliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.
89. Anläggningar för produktion av vattenkraftsbaserad energi.	100.07	Ny	Punkterna avseende vattenverksamheter är nya och motsvarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir granskningspliktiga, de på bilaga 1 är tillståndspliktiga. Anmälningsspliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.
90. Anläggning av inre vattenvägar som inte omfattas av bilaga I, anläggningar för reglering av vattenflöden.	100.08	Ny	Punkterna avseende vattenverksamheter är nya och motsvarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir granskningspliktiga, de på bilaga 1 är tillståndspliktiga. Anmälningsspliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
91. Dammar och andra fördämningar eller vattenmagasin för långvarigt bruk (projekt som inte omfattas av bilaga 1).	100.09	Ny	Punkterna avseende vattenverksamheter är nya och motsvarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir granskningspliktiga, de på bilaga 1 är tillståndspliktiga. Anmälningsspliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.
92. Anläggning av vattenledningar över långa avstånd.	100.10	Ny	Punkterna avseende vattenverksamheter är nya och motsvarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir granskningspliktiga, de på bilaga 1 är tillståndspliktiga. Anmälningsspliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.
93. Kustanläggningar för att bekämpa erosion och havsanläggningar varigenom kustlinjen kan ändras, som till exempel vallar, pirer, vågbrytare och andra anläggningar för skydd mot havet, utom underhåll och återuppbyggnad av sådana anläggningar.	100.11	Ny	Punkterna avseende vattenverksamheter är nya och motsvarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir granskningspliktiga, de på bilaga 1 är tillståndspliktiga. Anmälningsspliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.
94. System för uttag av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning vilka inte omfattas av bilaga I.	100.12	Ny	Punkterna avseende vattenverksamheter är nya och motsvarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir granskningspliktiga, de på bilaga 1 är tillståndspliktiga. Anmälningsspliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.
95. Anläggningar för överledning av vatten mellan avrinningsområden vilka inte omfattas av bilaga I.	100.13	Ny	Punkterna avseende vattenverksamheter är nya och motsvarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir granskningspliktiga, de på bilaga 1 är tillståndspliktiga. Anmälningsspliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
96. Utvinning av mineraler genom muddring till havs eller i vatten-drag.	100.14	Ny	Punkterna avseende vatten-verksamheter är nya och mot-svarar bestämmelser på MKB-direktivets bilaga 2. Samtliga på bilaga 2 blir gransknings-pliktiga, de på bilaga 1 är till-ståndspliktiga. Anmälnings-pliktiga vattenverksamheter återfinns i VVF.
97. Markavvattnning.	100.15	Ny	Nationell bestämmelse. Mark-avvattnning är gransknings-pliktig i stället för som tidigare tillståndspliktig.
98. Utrivning av en vatten-anläggning.	100.16	Ny	Nationell. All utrivning är gransknings-pliktig för att avgöra ev.BMP. Tillstånd till utrivning av en vattenanläggning i ytvatten ska alltid lämnas, jmf 11 kap. 19 § miljöbalken. Prövningen av utrivningsfrågan får därför inriktas på frågor om sättet och ordningen för utrivningen för att skador och olägenheter ska förhindras eller minskas, bl.a. genom föreskrifter om återställningsåtgärder. Med utrivning förstås borttagande av en vattenanläggning utan att någon annan sätts i stället.
99. Bortledande av vatten från ett vattenområde eller bortledande av grundvatten eller en anläggning för detta. Eller ta en sådan anläggning för bortledande av grundvatten ur bruk.	100.17	Ny	Nationell. Kan ex avse vattentäkter. Finns anmälningspliktiga verksamheter i 19 § i förord-ningen om vattenverksamhet. För de verksamheter som över-skrider där angivna gränser gäller granskningsplikt. I 19 a § anges undantag för vissa vattentäkter som avser husbehovsförbrukning.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
			Sista stycket motsvaras av nuvarande 11 kap. 22 § första stycket som anger att om det kan uppkomma fara för allmänna eller enskilda intressen genom att en anläggning för bortledning av grundvatten helt eller delvis tas ur bruk, ska anläggningens ägare hämta in mark- och miljödomstolens tillstånd. Punkten har ett visst överlapp med ovanstående punkt 94 men denna avser även annat bortledning än uttag samt även annat vatten än grundvatten. Bortledandet kan avse såväl tillgodogörande av grundvatten, t.ex. för kommunal eller industriell vattenförsörjning, värmeutvinning eller bevattning, som bortskaffande av skadligt grundvatten, som t.ex. kan ha läckt in i en tunnel eller gruva.
100. Fyllning eller pålning i ett vattenområde.	100.18	Ny	Nationell. I och med att den generella tillståndsplikten ersatts av en lista med tillståndspliktiga verksamheter i enlighet med MKB-bilaga 1 så föreslås ett antal nationella prövningspunkter med granskningspliktiga vattenverksamheter för att täcka in de verksamheter som annars skulle falla utanför en förprövningsplikt.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
101. Grävning, sprängning eller rensning i ett vattenområde.	100.19	Ny	Nationell. I och med att den generella tillståndsplikten ersatts av en lista med tillståndspliktiga verksamheter i enlighet med MKB-bilaga 1 så föreslås ett antal nationella provningspunkter med granskningspliktiga vattenverksamheter för att täcka in de verksamheter som annars skulle falla utanför en förprovningssplikt. Finns undantag för rensning av diken.
102. Annan åtgärd i ett vattenområde som syftar till att förändra vattnets djup eller läge.	100.20	Ny	Nationell. I och med att den generella tillståndsplikten ersatts av en lista med tillståndspliktiga verksamheter i enlighet med MKB-bilaga 1 så föreslås ett antal nationella provningspunkter med granskningspliktiga vattenverksamheter för att täcka in de verksamheter som annars skulle falla utanför en förprovningssplikt.
103. Uppförande, ändring, lagning eller utrivning av en anläggning i ett vattenområde som inte omfattas av annan tillstånds- eller granskningsplikt i enlighet med bilaga 1 eller 2.	100.21	Ny	Nationell. I och med att den generella tillståndsplikten ersatts av en lista med tillståndspliktiga verksamheter i enlighet med MKB-bilaga 1 så föreslås ett antal nationella provningspunkter med granskningspliktiga vattenverksamheter för att täcka in de verksamheter som annars skulle falla utanför en förprovningssplikt.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

18.4.3 Anmälningspliktiga verksamheter i enlighet med bilaga 1 till förordningen om miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd

Tabell 18.10

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Jordbruk			
1. Anläggning med mer än 100 djurenheter men högst 400 djurenheter. Med en djurenhet avses	1.21	1.20	Dessa anläggningar bedöms vara under gränsen för granskningsplikt och motsvarar nuvarande anmälningsplikt dock har en övre gräns på 400 djurenheter lagts till som motsvarar den nedre gränsen för nuvarande tillståndsplikt. Verksamheter över denna gräns blir därmed minst granskningspliktiga. Nationell punkt.
1. en mjölkko eller sinko, inklusive kalv upp till en månads ålder,			
2. sex kalvar från en månads upp till sex månaders ålder,			
3. tre övriga nöt, sex månader eller äldre,			
4. tre suggor eller betäckta gyltor, inklusive smågrisar upp till tolv veckors ålder,			
5. tio slaktsvin, obetäckta gyltor eller avelsgaltar, tolv veckor eller äldre,			
6. en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder,			
7. tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar,			
8. etthundra kaniner,			
9. etthundra värphöns eller kycklingmödrar, sexton veckor eller äldre,			
10. tvåhundra unghöns upp till sexton veckors ålder,			
11. tvåhundra slaktkycklingar,			
12. etthundra kalkoner, gäss eller ankor, inklusive kycklingar och ungar upp till en veckas ålder,			
13. femton strutsfåglar av arterna struts, emu eller nandu, inklusive kycklingar upp till en veckas ålder,			

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
14. tio får eller getter, sex månader eller äldre, 15. fyrtio lamm eller killingar upp till sex månaders ålder, eller 16. i fråga om andra djurarter, det antal djur som har en årlig sammanlagd utsöndring motsvarande 100 kilogram kväve eller 13 kilogram fosfor i färskt träck eller urin. Vid beräkningen av antalet djur enligt första stycket 16 ska det alternativ av kväve eller fosfor väljas som ger det lägsta antalet djur. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig eller granskningspliktig i enlighet med bilaga 1, 2 eller 3 till miljöprövningsförordningen eller endast avser renskötsel.			
Utvinning, brytning och bearbetning av torv, olja, gas, kol, malm, mineral, berg, naturgrus och annat			
2. Anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter 1. inom område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, eller 2. utanför område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, om verksamheten bedrivs på samma plats under en längre tid än trettio kalenderdagar under en tolv månadersperiod.	10.50	10.50	Oförändrad nationell punkt.
3. Anläggning för framställning, bearbetning eller omvandling av bränsle eller bränsleprodukt som baseras på mer än 500 ton torv per kalenderår.	10.60	10.60	Oförändrad nationell punkt.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
4. Anläggning för rostning eller sintring av metallhaltig malm för provändamål.	13.30	13.30	Oförändrad nationell punkt. Rostnings- och sintringsverk för metalliska malmer omfattas av IED och MKB. Denna punkt angående provändamål är nationell.
Trävaror			
5. Anläggning för behandling av trä och träprodukter med kemikalier med en produktion av högst 75 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per dygn eller högst 18 750 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten endast avser behandling mot blånadssvamp.	20.10	20.10	Oförändrad nationell punkt.
6. Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av mer än 6 000 kubikmeter per kalenderår som inte omfattas av bilaga 1 eller 2.	20.30	20.30	Oförändrad nationell punkt.
7. Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av 1. träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 1 000 kubikmeter fast mått eller 3 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår, eller 2. pellets eller briketter, baserad på mer än 5 000 kubikmeter råvara per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte tillfällig flising.	20.40	20.40	Oförändrad nationell punkt.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
8. Anläggning för tillverkning av 1. fanér eller plywood, eller 2. högst 600 kubikmeter per dygn eller högst 150 000 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor, spånskivor eller andra produkter av spån.	20.60	20.60	Oförändrad nationell punkt.
9. Anläggning för lagring av 1. mer än 2 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m³ fub), om lagringen sker på land utan vattenbegjutning, 2. mer än 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m³ fub), om lagringen sker på land med vattenbegjutning, eller 3. mer än 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m³ fub) i vatten.	20.75	20.70 20.80	Bestämmelserna avseende lagring av timmer slås ihop till en punkt. Nationell bestämmelse. Behåller punkten nedan avseende lagring med anledning av storm separat.
10. Anläggning för lagring av timmer som inte sker i eller nära vattentäkt, om lagringen har pågått mer än sex veckor, behövs med anledning av storm eller orkan och omfattar 1. mer än 20 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m³ fub) på land med begjutning av vatten, eller 2. mer än 10 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m³ fub) i vatten.	20.90	20.90	Oförändrad nationell.
11. Anläggning för behandling av trä och träprodukter mot blånads-svamp.	20.91	20.91	Oförändrad nationell.
Fotografisk och grafisk produktion			
12. Rulloffsettryckeri där tryckning sker med heatsetfärg.	22.10	22.10	Oförändrad nationell.
13. Anläggning med tillverkning av metallklichéer.	22.20	22.20	Oförändrad nationell.

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
14. Anläggning 1. utan utsläpp av process- avloppsvatten där mer än 50 000 kvadratmeter fotogra- fiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår, eller 2. med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 5 000 kvadratmeter fotogra- fiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.	22.35	22.30 22.40	Slår ihop B- och C-nivåerna. Nationell punkt.
Stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle			
15. Anläggning för tillverkning av grafit som inte omfattas av bilaga 1, 2 eller 3 till miljöprövnings- förfordningen.	23.14	23.13	Oförändrad i sak endast hän- visningen till annan till- stånds- eller granskningsplikt som är ändrad.
16. Anläggning för tillverkning av produkter ur kol som inte omfattas av bilaga 1, 2 eller 3 till miljö- prövningsförfordningen.	23.21	23.20	Oförändrad i sak endast hän- visningen till annan till- stånds- eller granskningsplikt som är ändrad.
Kemiska produkter			
17. Anläggning för att genom kemiska eller biologiska reaktioner yrkesmässigt tillverka organiska eller oorganiska ämnen, i försöks-, pilot- eller laboratorieskala eller annan icke industriell skala.	24.44	24.44	Oförändrad
18. Anläggning för att genom endast fysikaliska processer, i försöks-, pilot- eller laboratorie- skala eller annan icke industriell skala, yrkesmässigt tillverka 1. sprängämnen, 2. pyrotekniska artiklar, 3. ammunition, 4. mer än 10 ton färg eller lack per kalenderår,	24.47	24.47	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
5. mer än 10 ton rengörings- medel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår, eller 6. andra kemiska produkter.			
Gummi- och plastvaror			
19. Anläggning för flamlaminering med plast.	25.40	25.40	Oförändrad
Metall- och plastytbehandling, avfettning och färgborttagning			
20. Anläggning för termisk yt- behandling i form av varmdopp- ning eller termisk sprutning med en metallförbrukning av mer än 2 ton per kalenderår.	28.50	28.50	Oförändrad
21. Anläggning för att med kemiska eller termiska metoder yrkesmässigt ta bort lack eller färg.	28.85	28.80 28.90	Slår ihop B- och C nivån.
Elektriska artiklar			
22. Anläggning för att tillverka elektrisk tråd eller elektrisk kabel.	31.60	31.60	Oförändrad
Förbrukning av organiska lösningsmedel			
23. Anläggning där organiska lös- ningsmedel förbrukas per kalen- derår med mer än 500 kilogram i lackering av vägfordon till följd av reparation, underhåll eller dekora- tion som sker utanför tillverknings- anläggningar.	39.35	39.35	Oförändrad
24. Anläggning där det per kalen- derår förbrukas 1. mer än 1 ton halogenerade organiska lösningsmedel, eller 2. mer än totalt 5 ton organiska lösningsmedel.	39.50	39.50	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Gas- och vätskeformiga bränslen, el, värme och kyla			
25. Anläggning som genom anaerob biologisk behandling av stallgödsel, grödor eller annat biologiskt material producerar biogas. Gäller även om stallgödseln är avfall och även om det material som inte är stallgödsel består av högst 500 ton icke-farligt avfall per kalenderår.	40.03	40.01 40.02	Slår ihop B- och C-nivåerna.
26. Anläggning för att uppgradera eller för att på annat sätt än genom anaerob biologisk behandling tillverka gas eller vätskeformigt bränsle. Gäller inte verksamheter som omfattas av bilaga 1, 2 eller 3 till miljöprövningsförfordningen.	40.16	40.15 40.20	Slår ihop B- och C-nivåerna.
27. Värmepump eller kylanläggning för uttag eller tillförsel av värmeenergi från mark, vattenområde, grundvatten eller avloppsvatten för en uttagen eller tillförd effekt av mer än 10 megawatt.	40.110	40.110	Oförändrad
28. Anläggning för lagring av värme i mark, vattenområde eller i grundvatten för en tillförd energimängd av mer än 3 000 megawattimmar	40.120	40.120	Oförändrad
Tankrengöring			
29. Anläggning för rengöring av cisterner, tankar eller fat som används för förvaring eller för transport av kemiska produkter.	74.15	74.10 74.20	Slår ihop B- och C nivåerna.
Hälso- och sjukvård			
30. Sjukhus med fler än 200 vårdplatser.	85.10	85.10	Oförändrad
Avfall			
31. Avvattnings av icke-farligt eller farligt avfall, om mängden avfall som behandlas är högst 2 000 ton per kalenderår.	90.375	90.375	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728096

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
Skjutfält, skjutbanor och sportanläggningar			
32. Skjutbana som är stadigvarande inrättad för skjutning utomhus med skarp ammunition till finkalibriga vapen (kaliber mindre än 20 millimeter) för mer än 5 000 skott per kalenderår.	92.20	90.20	Oförändrad
Begravningsverksamhet			
33. Krematorium.	93.20	93.20	Oförändrad
Övriga verksamheter			<i>Verksamheterna som anges under övriga verksamheter är sådana vi bedömt bör kunna bli registreringspliktiga i kombination med generella föreskrifter.</i>
34. Anläggning för tillverkning av mer än 5 ton kalk, krita eller kalkprodukter per kalenderår.	26.100	26.100	Oförändrad
35. Anläggning för tillverkning av mer än 500 ton 1. betong eller lättbetong per kalenderår, eller 2. varor av betong, lättbetong eller cement per kalenderår.	26.110	26.110	Oförändrad
36. Anläggning för tillverkning av mer än 500 ton varor av gips per kalenderår.	26.120	26.120	Oförändrad
37. Asfaltverk eller oljegrusverk 1. som ställs upp inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser, eller 2. som ställs upp utanför område med detaljplan eller områdesbestämmelser i mer än 90 kalenderdagar under en tolv månadersperiod.	26.150	26.150	Oförändrad. Verksamheter av momentan karaktär.
38. Anläggning för tillverkning av varor av asfalt.	26.160	26.160	Oförändrad
39. Blästring av mer än 500 kvadratmeter yta.	28.71	28.71	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
40. Anläggning för tvättning av 1. fler än 5 000 personbilar per kalenderår, 2. fler än 100 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. fler än 500 tågagnar eller lok per kalenderår, eller 4. fler än 1 000 andra motor-drivna fordon per kalenderår.	50.11	50.10	Vid registreringsplikt är det lämpligt att antalet personbilar som tvättas sänks från 5000 till 1000 per kalenderår. På grund av den miljöpåverkan som tvättning av fordon medför och de skyddsåtgärder som behöver vidtas vid en sådan anläggning bedöms det vara lämpligt att registreringsplikten startar vid 1 000 personbilar i stället för vid 5000 som i dag.
41. Anläggning där det per kalenderår hanteras 1. mer än 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle, eller 2. mer än 1 miljon normalkubikmeter gas avsedd som motorbränsle.	50.20	50.20	Oförändrad
42. Kemiska eller biologiska laboratorier med en total golvyta som är större än 5 000 kvadratmeter. Gäller inte laboratorier som 1. ingår i verksamhet som är tillstånds- eller granskningspliktig 2. är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt 13 kap. miljöbalken, eller 3. ingår i utbildningslokaler som är anmälningspliktiga enligt 38 § förordningen om miljöpåverkande verksamhet och hälsoskydd.	73.10	73.10	Oförändrad
43. Anläggning för sterilisering av sjukvårdsartiklar, om etylenoxid används som steriliseringsmedel.	85.20	85.20	Oförändrad

Tillhör nämndsbeslut 2025-05-27 DIR §46 REM.2025.519

Ankom: 2025-02-05 Ärende: REM.2025.519 Handling: 728086

Verksamhetsbeskrivning	Ny kod	Nuvarande kod	Kommentar
44. Tvätteri för mer än 2 ton tvätt-gods per dygn. Gäller inte om utsläpp av vatten från verksamheten leds till ett avloppsreningsverk som är till-stånds- eller granskningspliktigt i enlighet med bilaga 1, eller 3 till miljöprövningsförfordningen.	93.10	93.10	Oförändrad
45. Konvertera smittförande avfall på ett sjukhus.	90.382	93.10	Oförändrad

Särskilda yttranden

Särskilt yttrande av experten Carl-Philip Jönsson

Inledande synpunkter

I utformningen av detta särskilda yttrande tar jag min utgångspunkt från mina erfarenheter från snart 40 år med miljövårdsarbete, miljöprövning och miljötillsyn i kommun, länsstyrelse och mark- och miljödomstol varav de senaste 12 åren vid Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt.

Frågan om effektivisering av miljötillståndsprövningen har under denna tid återkommande varit föremål för statliga utredningar, regeringsuppdrag till statliga myndigheter och ständigt på tapeten i debatten om näringslivets önskemål och hänsynen till de nationella miljömålen och den internationella rätten.

Även denna utredning i vilken jag fungerat som expert konstaterar att miljöprövningen är komplex och att det finns naturliga orsaker till detta. De direktiv som styr utredningen ger dock inte i samma utsträckning uttryck för denna komplexitet utan trycker på ett antal ledord som sinsemellan förefaller vara varandras motsatser. Miljöprövningen ska bli mer flexibel men också mer förutsägbar är ett exempel. Ett annat är direktivens huvudsakliga argument för att organisationen bör ses över är att "förstainstansprövningen i domstol inte stämmer med domstolarnas grundläggande uppdrag". Direktiven som naturligtvis bygger på uppfyllda önskemål från tidigare utredningar kommer med ny färg och emfas. Tyvärr är en del påståenden om sambandet mellan de frågor som ska utredas och den nytta för näringslivets konkurrenskraft, "den gröna omställningen" och miljön, svagt motiverade, svart-vita och i värsta fall oinitierade.

Trots dessa utgångspunkter och förutsättningar menar jag att utredningen på den extremt korta utredningstiden, i förhållande till

beställningens omfattning, i huvudsak har utrett frågorna enligt direktiven.

I de mer deskriptiva delarna anser jag att utredningen i stort har greppat och gjort en korrekt beskrivning av nuläget. Emellertid är det min bestämda uppfattning att utredningen i alltför hög grad har staplat till utredningen inkomna synpunkter och förändringsönskemål i högar av så kallade "utmaningar" och låtit dessa bli argument för förslagen utan att i tillräcklig omfattning kritiskt granska påståendena och värdera dessas betydelse för en mer effektiv eller förutsägbar miljöprövning, dvs. på vilket sätt utmaningen är ett problem och hur stort det är. Självklart kan man ha olika uppfattningar härvidlag.

Min andra grundläggande invändning mot utredningens resultat är att de två tyngsta förslagen om en ny sammanhållen miljöbedömningsprocess och tillståndsprövning samt en ny organisation för första instanssprövningen i de bärande delarna motiveras med utredningens "tro, övertygelser och förhoppningar". Jag har hela tiden under min tid som expert i utredningen tryckt på just detta, att utredningen måste presentera tydliga belägg och fakta för att förslagen, de facto, går att räkna hem i termer av ökad tydlighet, kortare handläggnings-tider, ökad förutsägbarhet och flexibilitet. Jag kan inte se att så blivit fallet vilket alltså föranleder detta särskilda yttrande.

En ny reglering om miljöprövning

I grunden är det välgörande att samla bestämmelserna om miljöprövning i ett nytt 20:e kapitel i miljöbalken och även fullt rimligt att se över verksamhetsindelningen, tillståndsplikten och ensa process-reglerna med utgångspunkt från EU-rätten och då framför allt MKB-direktivet och industriutsläppsdirektivet. Det svarar mot utredningsdirektivens krav på att tillståndsplikten ska utgå från EU-rätten och att tydligheten och därmed också förutsebarheten (för den som kan och vill ta till sig regelverket) ska öka. Det är viktigt att prövningsprocessen är tydlig och transparent även för den som ska tillämpa regelverket. Det skulle också kunna bidra till en mer effektiv handläggning om förståelsen hos verksamhetsutövare ökar och detta om-sätts i bättre ansökningshandlingar. Tekniskt sett skulle dessa för-

slag, enligt min bedömning, även kunna implementeras i nuvarande organisation om viljan och utredningstiden funnits.

En ny integrerad miljöbedömnings- och miljöprövningsprocess

Utgångspunkten är att processen ska vara integrerad och att en myndighet ska hålla ihop processen. Lagstadgade tidsfrister och tidsplaner ska införas. Granskningsplikt och igångsättningsbesked som en enklare form av förprövning införs och skiljs från anmälningsplikt.

Som argument för att göra om hela MKB-processen lyfter utredningen fram att samrådsprocessen är oklar avseende ansvar och innebörd och att den svenska konstruktionen skiljer sig från MKB-direktivets bokstav. Jag delar inte den uppfattningen. Med utgångspunkt från bevisbördans placering i 2 kap. MB ligger ansvaret för samrådsprocessen på verksamhetsutövaren. Det finns ingen oklarhet i det. Det skulle gå att förtydliga länsstyrelsens roll i samrådet på sätt som Miljöprövningsutredningen redan föreslagit i syfte att minska behovet av tidskrävande kompletteringsrundor.

Vidare föreslås att kravet på tidigt samråd med allmänheten i avgränsningssamrådet tas bort och att ansvaret för samråd med myndigheter läggs på prövningsmyndigheten. Det är först när MKB kungörs i samband med ansökan som allmänheten kan få komma till tals. Argumentationen är så starkt bunden vid bokstaven i EU-direktivet trots att man redovisar att EU-kommissionen efter en utvärdering av olika implementeringar bland medlemsländer anser att ett tidigt deltagande (för allmänheten) är "good practise". Jag anser att förslagen i denna del är obegripliga trots att det är uppenbart att utredningen ser att det är bra med ett tidigt deltagande. Varför ska vi envisas med att göra det sämre om det finns "good practise"? Att vissa verksamhetsutövare kan se ett värde i ett tidigt samråd med allmänheten och förespråkar frivillighet är inte tillräckligt. Det finns en uppenbar risk att ett sent deltagande från allmänheten, precis inför avfattandet av den motiverade slutsatsen kommer att väcka nya frågor som kommer att leda till nya kompletteringar och revideringar av ansökan. Detta kommer också att innebära att det sista "formella" steget i den nya miljötillståndsprocessen kan komma att bli långt mer omfattande och ta mycket längre tid än som förutskickas.

Grundbulten i den gällande samrådsprocessen har varit att alla frågor och invändningar så tidigt som möjligt ska komma upp på bordet innan verksamhetsutövaren låst sig själv, sin ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen så att beslutsunderlaget ska vara så bra som möjligt.

Jag kan därför inte vara annat än skiljaktig i denna del. Senareläggningen av allmänhetens deltagande i miljöbedömningsprocessen riskerar att öka handläggningstiderna och antalet överklaganden över lag, inte bara i de mest komplicerade målen.

Vidare kommer den nya tillståndsmyndigheten att behöva fatta fler beslut under handläggningen och hantera fler samråd, remisser och kungörelser än vad länsstyrelsen som samrådsmyndighet och tillståndsmyndigheterna tillsammans gör i dag. Sverige har en väl integrerad miljöbedömnings- och prövningsprocess men lyckas uppenbarligen inte tillräckligt väl förklara den för övriga EU-länder trots att direktivet ger utrymme för en sådan modell.

En ny organisation för miljöprövning

Utredningen gör gällande att den nya samordnade och integrerade miljöbedömningsprocessen måste kombineras med en ny organisation, i en nationell förvaltningsmyndighet med regionala kontor. Kopplingen till länsstyrelserna ska tas bort och likaså ska mark- och miljödomstolarnas förstainstansprövning av tillstånd till miljöfarliga A-verksamheter och vattenverksamheter inklusive ersättningsfrågor och tvångsrätter läggas på förvaltningsmyndighet. Utredningen ansluter sig här till betänkandena från Miljöbalkskommittén från 2002 och den senare Miljöprocessutredningen från 2009. Då tillståndsprövningen enligt miljöskyddslagen skedde i förvaltningsmyndighet men övergick till förstainstansprövning i domstol vid miljöbalkens införande hade det varit klädsamt om utredningen hade lyft och bemött de argument som då fanns för att frånga förvaltningsmyndighetsmodellen, dels utrett varför organisationen inte ändrats trots de välutredda förslagen från tidigare utredningar. Att utredningen anser att tiden nu är mogen är inte tillräckligt för en så omfattande förändring.

Utredningen lyfter ett antal argument för sitt förslag. Mycket kretsar kring att Sverige skiljer ut sig från andra EU-länder och att

de nya EU-förordningarna om kritiska råmaterial och sk. Nettonollprojekt ställer nya krav på de administrativa processerna och lagstadgade tidsfrister. Undantag görs för överprövning i domstol. Då förordningarna har trätt i kraft är de redan nu direkt bindande för de nuvarande tillståndsmyndigheternas prövning. Sverige torde ha accepterat reglerna. Om man ansett att den svenska prövningsmodellen inte är förenlig med förordningarna eller hinner ändras i tid borde det kanske flaggats tydligare.

Det anförs vidare av utredningen att det inte är lämpligt att styra domstolar med bindande, lagstadgade tidsfrister. Det förtjänar då att påpekas att ordinarie domare och domstolar är vana att rätta sig efter lag och att det redan i dag, t ex. i brottmålsprocessen finns bindande tidsfrister. Det är inget konstigt eller olämpligt. Det har inte heller ansetts olämpligt att regeringen fastställer mål för domstolarnas omloppstider för olika måltyper. Det är faktiskt endast inom mark- och miljödomstolarna som mål fastställda av regeringen saknas vilket framstår som obegripligt. Utredningens argumentation härvidlag är således svag och får snarast ses som ett halmstrå.

Det finns andra argument med motsvarande tyngd, t.ex. att den nya förvaltningsmyndigheten i arbetet med miljöbedömningar och miljötillstånd inte skulle ha något behov av juridisk kompetens.

Sammanfattningsvis menar jag att det finns stora möjligheter att genomföra den nya regleringen om miljöprövning och införa lagstadgade tidsfrister i den befintliga organisationen. Det är vidare fullt möjligt att både i samrådsprocessen i länsstyrelsen och i prövningsprocessen i länsstyrelse och domstol förtydliga och skärpa kraven på aktiv, materiell processledning och officialprövning. Utredningen har dock aktivt valt att hålla ihop de båda grundförslagen och avstått från att pröva andra lösningar.

Konsekvenserna av grundförslagen

Det är min bestämda uppfattning att, precis som utredningen på flera ställen poängterar, förslagen om en ny integrerad process och en ny organisation ”i sig inte nödvändigtvis leder till en förkortad och förenklad tillståndsprövning”. Den löser inte heller flera av de utmaningar som identifierats. Utredningen är dock av uppfattningen att en ny organisation enligt föreslagen modell kommer att skapa bättre

förutsättningar för olika typer av förbättringsåtgärder. Tyvärr lämnas läsaren och regeringen inför ställningstagandet till förslagen i ovisshet över vilka åtgärder detta skulle kunna tänkas vara utöver att det handlar om ändrat arbetssätt, permanent ökade resurser och tydligare styrning och uppföljning från regeringen. Varför sådana åtgärder inte kan vidtas inom nuvarande organisation framgår inte. Dessutom är ministerstyret fortfarande förbjudet i Sverige.

Sett till direktiven så har utredningen levererat vad som efterfrågats och jag kan instämma i att det synes vara en teknisk lösning som skulle kunna fungera, åtminstone på pappret vid en ytlig betraktelse. Utredningen har dock enligt min mening inte lyckats prestera ett sådant underlag som styrker utredningens tro och förhoppning att förslagen verkligen kommer att leda till en mer effektiv, flexibel och förutsebar tillståndsprövning.

Jag menar vidare att utredningen har underskattat konsekvenserna av att införa en ny provningsorganisation skild från länsstyrelserna och mark- och miljödomstolarna. För det första kommer den befintliga, erfarna miljöprovningens kompetensen att spridas ut och spädas ut på fler instanser som alla, även i det nya förslaget behöver ha en kvalificerad miljörettslig och miljöteknisk kompetens för att kunna bedriva tillsyn, delta i samrådsprocessen, företräda allmänna intressen och för att överpröva den nya tillståndsmyndighetens tillståndsbeslut och övriga överklagade miljöbalksmål. Utredningen har pekat på olika bekymmer inledningsvis och att det kan leda till en kortare omställningsperiod. Jag är emellertid inte övertygad av de argument som stödjer att det blir en kortare period.

För det andra är de föreslagna materiella och processuella förändringarna bland de mest omfattande sedan miljöbalken infördes 1999. Om dessa skulle införas i befintlig organisation kommer det att bli fråga om en betydande omställningsperiod även om det möts med olika typer av väglednings- och utbildningsinsatser. Vid en samtidig omorganisation och uppstart av en ny myndighet är risken överhängande för att det kommer att bli ett betydande hack i kurvan som kan ta många år att reparera. Frågan är om staten och näringslivet är beredda att acceptera förlängda handläggningstider och vacuum i en tid när en snabb grön omställning som mest behövs.

För det tredje finns det skäl att erinra om regeringens uttalande i propositionen ”Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprovning” (prop. 2023/24:152 sid 36): ”Statistiken visar enligt regeringens upp-

fattning att de flesta mål och ärenden handläggs i rimlig tid även om det finns tid att vinna genom effektiviseringar ... och framför allt genom att "kapa topparna". Detta är alltså regeringens bedömning, innan man genomfört och sett effekterna av de lagda lagförslagen. Det finns fler lagändringar som rör miljöbedömningsprocessen och tillståndsprövningen, inklusive regeringens egen roll i handläggningen vars genomförande och effekter vi ännu inte sett. Att i det läget vända upp och ner på systemet med en tro och förhoppning att det nog ska bli bra utan mer övertygande bevisning kan inte vara rätt väg att gå.

Förslag till förändrade materiella kravregler

"Bästa tillgängliga teknik" i stället för "bästa möjliga teknik" i 2:3 MB

Jag stödjer utredningens förslag i denna del. Det finns en del att vinna på att slippa uppta myndigheters, verksamhetsutövers och domstolars tid med återkommande diskussioner om de båda begreppens betydelse och förträfflighet i olika prövningssituationer. Jag är övertygad om att det även med ett annat begrepp som ansluter till EU-rätten är fullt möjligt att ställa tillräckliga och rimliga krav på försiktighetsmått för att det inte ska uppstå olägenheter av väsentlig betydelse.

Kodifiering av praxis rörande kommunala planers betydelse för lokaliseringsprövningen i 2:6 MB

Även i denna del är det en rimlig precisering som föreslås och som ansluter till gällande praxis. Jag anser att utredningen väl har argumenterat för att den lösning som luftades i direktiven om att låta en lokaliseringsprövning enligt PBL vara bindande eller styrande för lokaliseringsprövningen enligt miljöbalken inte är fullt så enkel eller lämplig att införa.

Ändrad lydelse och innebörd av rättskraftsregeln i 24:1 MB

Förslaget till ändrad lydelse av rättskraftsregeln i 24:1 MB innebär en tydlig och stor förändring i sak. Det allmänna villkoret, dvs. vad som framgår av ansökan ska inte längre omfattas av rättskraften och kan i stället omfattas av tillsyn. Samtidigt finns risken att detta medför att vissa frågor som reglerats genom det allmänna villkoret i stället kommer att behöva preciseras i ett särskilt villkor om det har betydelse för tillåtligheten. Det har ändå varit något av en grundläggande anständighetsregel att man bedriver verksamheten i huvudsak i enlighet med vad man har angett. Det är också dessa uppgifter som ligger till grund för avgränsning av MKB och tillåtlighetsbedömningen. Införs förslaget måste det klargöras att ändringen av rättskraften endast omfattar miljötillstånd meddelade enligt de nya bestämmelserna.

Tillståndets omfattning och möjligheten till delegation till tillsynsmyndigheten

Utredningen förefaller här ha varit utsatt för ett hårt tryck från verksamhetsutövarsidan i syfte att göra tillstånden så oprecisa att man kan bedriva verksamheten efter eget godtycke om man väl fått ett tillstånd. Övervägandena pekar dock på behovet av precisering och kopplingarna till verksamhetens miljöpåverkan. Jag instämmer i att det kan finnas situationer där det inte behövs, men trots snart 40 år i branschen kan jag inte påminna mig något lysande exempel. Förslaget är dock balanserat och beskrivningen ”i förekommande fall” är acceptabel. Det bör dock observeras att om man samtidigt som man tar bort kravet på tillståndets omfattning också tar bort det allmänna villkorets rättsverkan OCH möjligheten till delegation till tillsynsmyndigheten så kommer detta ofrånkomligen att leda till krav på fler särskilda villkor och/eller krav på kompletterande utredningar. Dessa frågor hänger ihop och det menar jag att utredningen har bort beakta.

*Begreppet ”miljöfarlig verksamhet” ersätts
av ”miljöpåverkande verksamhet”*

I förhållande till direktivens huvudsakliga syfte får detta anses vara en bagatell i sammanhanget. Riksdagen har dock i ett tillkännagivande till regeringen angett att miljöbalken bör ändras genom att uttrycket ”miljöfarlig verksamhet” ändras till ”miljöpåverkande verksamhet” när det gäller jordbruksverksamheter.

Vid en objektiv granskning av jordbruksverksamheters faktiska miljöpåverkan i förhållande till andra verksamheter oavsett nyttan går det inte att påstå att just jordbruksverksamhet skulle hanteras separat. Utredningen har föreslagit en lösning som uppfyller riksdagens önskemål samtidigt som definitionen av begreppet bibehålls. Den gällande definitionen av miljöfarlig verksamhet är nödvändig för att avgränsa vilka verksamheter och åtgärder (tillståndspliktiga eller inte) som miljöbalken överhuvudtaget är tillämplig på. Jag anser därför att utredningens förslag och överväganden är ett bra svar på riksdagens tillkännagivande.

Avslutningsvis

Utredningen har haft ett mycket högt tempo och har bedrivit ett ambitiöst arbete med att dokumentera problem och utmaningar och göra internationella utblickar. Tiden har varit en motståndare varför möjligheten att komma med väl underbyggda och förankrade förslag har varit begränsad. Utredningen har också ägnat tid åt frågor som nu har parkerats eller behöver utredas vidare. Rent lagtekniskt är det fråga om ett stort antal justeringar i många lagar och förordningar till följd av varje ändring i miljöbalken.

Utredningen har landat i förslag som är mycket långtgående och har därvidlag mött upp direktivens krav men att därifrån gå till att påstå att förslagen, på sikt, trots ökade kostnader, kommer att leda till en mer effektiv, flexibel och förutsebar miljöprövning är inte tillräckligt visat eller underbyggt. Jag konstaterar också att sekretariatets och expertgruppens sammansättning med ett fåtal personer med långvarig erfarenhet från tillståndsprövning kan ha bidragit till utfallet.

Om en ny organisation ska införas behöver denna vara bemannad och operationell i alla delar innan överlämnandet sker. I annat fall kommer handläggningstiderna ofrånkomligen att öka betydligt.

Sammantaget är det inte visat att utredningens förslag kommer att leda till en mer effektiv, flexibel och förutsägbar miljötillståndsprövning. Förslagen kommer att leda till ökade kostnader totalt sett och övergångsperioden med administrativ oreda, tappad spetskompetens och nytt materiellt och processuellt regelverk riskerar att bli mycket längre än vad som står i proportion till eventuella vinster.

Utredningens resultat och förslag måste därför värderas och övervägas mycket noga innan de kan ligga till grund för lagstiftning.

Särskilt yttrande av experten Magnus Langendoen

Ett väl fungerande provningssystem är ur mitt perspektiv helt beroende av en stark medverkan från Länsstyrelserna som är den enda myndigheten som har det breda uppdraget och en fördjupad kunskap om regionala förhållanden. Vi har flera exempel på att det går att uppnå en effektiv provning även i dagens system men det är starkt beroende av ett dialogbaserat arbetssätt där Länsstyrelsernas roll som den enda part som följer verksamheten från idé till avslutad verksamhet är avgörande. Länsstyrelserna har dessutom kontakterna med övriga regionala parter i processen vilket dels skapar förståelse för regionala förutsättningar och dels bidrar till ett större förtroende för själva tillståndprocessen. Att som nu föreslå inrätta en helt fristående myndighet tror jag är fel väg att gå. Jag ser en uppenbar risk att den nya myndigheten blir ett eget ”stuprör” som inte har förutsättningar att bedriva ett aktivt processledande som bygger på dialog.

Att göra om provningsprocessen i sig behövs och jag delar bilden av behovet att i större utsträckning efterlikna EU-rättens struktur för att förenkla införandet av nya EU-direktiv. Jag tycker dock att förslaget som nu läggs innebär en för omfattande förändring och jag ser inte riktigt att detta system blir effektivare än i dag utan snarare en risk för det motsatta. Bland annat tycker jag att det är märkligt att man nu helt släpper det omfattande arbete som genomförts i nära samverkan med verksamhetsutövarna för att förbättra samråden. Jag tror tyvärr att det förslag till ny process som nu läggs gör systemet krångligare. Vi får in nya processteg med avgöranden som kommer ta tid och där det saknas både vägledning och praxis. Jag ser dessutom en uppenbar risk att flytten av samrådet gör att relevanta synpunkter kommer in för sent i processen. Provning av vattenverksamhet är ett område där det länge funnits behov av förändringar men förslagen i dessa delar skulle behöva utredas djupare innan man kan komma med genomtänkta förslag till förändringar.

Sammantaget gör detta att jag inte kan stå bakom de förslag som utredningen nu föreslår.

Kommittédirektiv 2023:78

Förenklade och förkortade tillståndprocesser enligt miljöbalken

Beslut vid regeringssammanträde den 8 juni 2023

Sammanfattning

En särskild utredare ska se över och lämna förslag på hur tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas genom att göra prövningen mer flexibel, effektiv och förutsebar. Det ska göras i syfte att säkra näringslivets konkurrenskraft, öka investeringsviljan och främja en effektiv industriell klimatomställning, vilket bidrar till att klimat- och miljömålen kan nås.

Utredaren ska bl.a.

- utreda hur det svenska regelverket kan förändras i syfte att Sverige inte ska ställa högre eller överlappande krav i förhållande till vad de relevanta EU-regelverken kräver, särskilt i fråga om processuella krav och i fråga om möjligheten att nyttja de undantag från ordinarie krav som finns,
- utreda om tillståndsprövningen enligt miljöbalken bör delas upp på andra sätt än i dag,
- utreda och ta fram förslag på hur förutsebarheten kan öka i tillståndsprövsprocessen, genom bl.a. tydligare regler för innehållet i ansökan och hur prövningen ska avgränsas, och
- ämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2024.

Miljöprocesserna behöver effektiviseras

För att Sverige ska kunna möta klimatomställningens utmaningar och säkra näringslivets konkurrenskraft krävs snabba och förutsebara tillståndprocesser. Det ska vara enkelt att starta och driva verksamheter med stor samhällsnytta. Miljötillståndprocesserna behöver förenklas och förkortas genom att göra prövningen mer flexibel, effektiv och förutsebar. Näringslivets konkurrenskraft, svensk industriproduktion och svensk export av klimativänliga produkter och teknik behöver stärkas. Det bidrar till att främja en grön omställning, att miljö- och klimatmålen kan nås samt till att öka exportens klimatnytta.

Miljöbalken trädde i kraft den 1 januari 1999. Sammantaget var syftet med miljöbalken att skapa en samordnad, skärpt och breddad miljölagstiftning för en hållbar utveckling. En skärpt och breddad lagstiftning bedömdes behövas för att skapa ett ekologiskt hållbart industrisamhälle och social och ekonomisk utveckling i förening med ett effektivt skydd för miljön (prop. 1997/98:45).

Tillståndsprövningen av miljöfarliga verksamheter spelar en viktig roll för att kunna bedöma för vilka ändamål mark- och vattenområden bör användas och för att motverka negativ påverkan på hälsa och miljö. Under de drygt två decennier som miljöbalken har varit i bruk har dock omvärlden förändrats. Klimatomställningen innebär att Sverige kommer att behöva ny teknik och ny infrastruktur. Elektrifieringen av industrin och av transportsektorn, som behöver genomföras för att ersätta fossila bränslen, ger en kraftigt ökad efterfrågan på elektricitet. Omställningen måste gå snabbt och kräver stora investeringar, vilket innebär ett högt risktagande för exploatörer och investerare. Det är viktigt att miljölagstiftningen inte hindrar eller försvårar produktiv och långsiktigt hållbar verksamhet eller investeringar i teknisk utveckling. Otillräckliga, långa och ineffektiva prövningar kan leda till att investeringar och förändringar i verksamheter blir dyrare än planerat, och att arbetet med den gröna omställningen för att nå de klimatpolitiska målen försenas.

Regeringen anser att miljöbalken behöver anpassas till de förändrade utmaningar som industrin och verksamhetsutövare står inför när det gäller att skyndsamt möta det ökade energibehovet och ökade krav på klimat- och miljöanpassningar samtidigt som det

säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde förändrats och en uppbyggnad av totalförsvaret pågår. Behovet av att verksamheter i Sverige kan utvecklas med modern miljöteknik måste kunna tillgodoses även om fler och större områden omfattas av bevarandeskydd.

Det finns ett behov av att ta ett större grepp om frågan om miljöprövning än vad som hittills har gjorts och vidta fler åtgärder i syfte att effektivisera prövningen så att Sverige kan möta klimatomställningens utmaningar och säkra näringslivets konkurrenskraft. Det är viktigt att miljötillståndprocesser är optimerade för att göra Sverige mer attraktivt för investeringar i näringslivet och möta behovet av grön omställning.

Uppdraget att nyttja befintlig flexibilitet i EU-regelverken för att öka förutsebarheten och minska tidsåtgången i miljötillståndprocessen

Ambitionen om ett starkt miljöskydd inom EU har resulterat i regelverk om vattenkvalitet, skydd av arter och deras livsmiljöer, utsläppsbegränsningar m.m. Syftet med en gemensam reglering i unionen är att säkerställa ett högt miljöskydd och fri rörlighet för varor och tjänster.

För att Sverige ska kunna möta klimatomställningens utmaningar och säkra näringslivets konkurrenskraft bör befintlig flexibilitet i EU-regelverken nyttjas för att öka förutsebarheten och minska tidsåtgången i miljötillståndprocessen. Det kan t.ex. finnas krav på tillståndsprövning och miljöbedömning i det svenska regelverket i större utsträckning än vad EU-rätten kräver och där det inte av nationella skäl är särskilt motiverat med striktare krav. En fråga är därför om miljöprövningsförordningen (2013:251) och miljöbedömningsförordningen (2017:966) ställer strängare krav än EU-regelverkens minimikrav på vilka verksamheter och åtgärder som ska omfattas av krav på specifik miljöbedömning och tillstånd respektive vilka som kan hanteras med anmälan, registrering, eller enbart genom tillsyn. Ett krav på registrering hos tillsynsmyndigheten kan potentiellt införas som en ny kategori under nivån för anmälan i den svenska lagstiftningen för att tillgodose EU-regelverkens minimikrav för t.ex. jordbruksverksamheter. En annan fråga är om de generella föreskrifter som i dag finns i t.ex. industri-

utsläppsförordningen (2013:250) kan utökas så att generellt bindande regler kan ersätta prövningen i enskilda fall i flera frågor. Genom att minska det tillståndspliktiga området kan prövningsmyndigheterna fokusera på de verksamheter och åtgärder som innebär störst miljöpåverkan.

För de verksamheter och åtgärder som ska tillståndsprövas och miljöbedömas och som dessutom omfattas av krav på gränsöverskridande samråd enligt 6 kap. 33 och 34 §§ miljöbalken behöver ett sådant samråd ske så effektivt och förutsebart som möjligt. Bestämmelserna om gränsöverskridande samråd genomför kraven om sådana samråd i MKB-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt) och i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang, den s.k. Esbokonventionen. En förutsättning för ett effektivt gränsöverskridande samråd för specifika miljöbedömningar och för att prövningsmyndigheten ska kunna göra en allsidig bedömning av miljöeffekterna är att den inlämnade miljökonsekvensbeskrivningen belyser de betydande gränsöverskridande miljöeffekterna på det sätt som krävs. Det är samtidigt viktigt att samrådet med andra länder fungerar på ett sätt som inte försenar tillståndsprövningen. Det är därför viktigt att ramarna för samrådet är tydligt reglerade och förutsebara. Målet måste vara att samrådet med andra länder ska utgöra en naturlig del av den ordinarie tillståndsprövsprocessen. Regelverket bör i så stor utsträckning som möjligt bidra med tydlighet och förutsebarhet.

Det behövs även en bred inventering av de övriga minimikrav som EU-rätten ställer avseende miljöprövning och en undersökning av hur kraven förhåller sig till det svenska genomförandet. Utifrån resultatet kan en bedömning av möjligheterna att förenkla och effektivisera tillståndsprövningen i miljöbalken göras. Det kan t.ex. handla om hur berörda aktörer, myndigheter och regeringen, agerar under eller inför en prövningsprocess. Ytterligare exempel är skillnaden mellan bästa möjliga teknik i miljöbalken och bästa tillgängliga teknik som används i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar), nedan benämnt IED. Det kan även handla om skillnaden mellan IED, där endast väsentliga ändringar av anläggningens art

eller funktion eller en utvidgning av anläggningen är tillståndspliktiga, och den svenska tillämpningen där även andra ändringar kan vara tillståndspliktiga. Sverige bör använda sig av de möjligheter till undantag och dispens som EU-rättsakterna ger möjlighet till.

När miljöbalken trädde i kraft 1 januari 1999 ersatte den flera andra lagar på miljöområdet, bl.a. naturvårdslagen (1964:822), miljöskyddslagen (1969:387) och lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m. Sedan dess har EU-direktiv och internationella konventioner på miljöområdet genomförts i svensk rätt framför allt genom miljöbalken. Detta har i vissa fall lett till att det finns en rad olika regler med liknande syften, såsom olika former av bevarandeskydd, vilket kan leda till en komplex rättstillämpning. Det svenska genomförandet av EU-regelverken bör vara tydligt och inte regleras på olika eller överlappande sätt. Det kan också finnas möjligheter att förändra den svenska tillämpningen av bestämmelser med ursprung i EU-regelverken för att bidra till mer förutsebara och snabbare tillståndprocesser.

Vid en analys av hur det svenska genomförandet förhåller sig till EU-regelverken på miljöområdet bör fokus ligga på MKB-direktivet och IED. En analys behövs även av andra relevanta EU-rättsakter för att bidra till att genomförandet och tillämpningen blir mer förutsägbara och effektiva än i dag. Det gäller t.ex. naturvårdsdirektiven (rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar) och ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område). Det finns även behov av att ta hänsyn till pågående processer inom EU.

Utredaren ska därför

- utreda vilka ändringar i regelverket avseende miljöbedömningar och samråd, inklusive frågor om vägledning, samrådskets omfattning, formen för samrådet samt delgivning, som kan göras för att effektivisera och tydliggöra det svenska genomförandet av MKB-direktivet och därigenom tillståndprocessen,

- utreda hur det svenska regelverket bör ändras för att åstadkomma en tydligare och mer förutsebar tillämpning av kraven i Esbokonventionen,
- utreda möjligheterna att använda mer generella föreskrifter i stället för prövning i det enskilda fallet,
- genomföra en bred och allsidig genomlysning av gränsdragningen mellan tillstånd och anmälan samt mellan anmälan och verksamheter som varken kräver tillstånd eller anmälan, eller en ny möjlig kategori, registrering, med syftet att inom ramen för vad EU-rätten kräver begränsa antalet verksamheter och åtgärder som kräver tillstånd eller anmälan,
- utreda hur det svenska regelverket i övrigt kan förändras i syfte att Sverige inte ska ställa högre eller överlappande krav i förhållande till vad EU-regelverken, bl.a. MKB-direktivet, IED, naturvårdsdirektiven och ramdirektivet för vatten, kräver, särskilt i fråga om processuella krav och i fråga om möjligheten att nyttja de undantag från ordinarie krav som finns i direktiven, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget att förändra nuvarande tillståndprocess i syfte att öka investeringsviljan

Det är väsentligt att samhällsviktiga frågor som försörjningstrygghet, välfärd och Sveriges framtid som innovationsdriven exportation säkerställs samtidigt som klimatet och miljöskyddet värnas. Det är viktigt att Sverige är attraktivt för investeringar i näringslivet. En bredare analys än vad som hittills har gjorts av hur förändrade strukturer och regelverk kan underlätta den svenska nya industrialiseringen, med moderna och miljö- och klimatanpassade verksamheter, behövs för att bidra till en ökad investeringsvilja.

Prövning av verksamheter och åtgärder enligt miljöbalken sker i regel inom ramen för en integrerad prövning med möjlighet att lägga samman mål och ärenden i en prövningsinstans, beroende av vilka frågor som ska prövas. Ur ett effektivitetsperspektiv kan det vara fördelaktigt, eftersom målsättningen är att samtliga frågor lyfts in i en och samma tillståndprocess. I projekteringsstadiet kan det dock samtidigt innebära flera nackdelar för den som avser att

söka miljötillstånd för en verksamhet eller åtgärd. Tröskeln kan vara hög för den som vill starta en ny verksamhet att dels säkra tillräckligt kapital, dels skaffa sig den kunskap som behövs för att förstå de miljörättsliga krav som ställs och hur kraven ska uppfyllas. Ett avgörande i ett sent skede som innebär att tillstånd inte ges kan innebära att stora investeringar går förlorade. Processen kan därmed sägas innebära ett högt risktagande för en sökande.

Ett alternativ är prövningar som sker i etapper. Detta system kan ge förutsättningar för en verksamhetsutövare att från planeringen av en ny verksamhet nå fram till dess bedrivande genom att succesivt kunna öka kunskaperna och finansiera projektet eftersom varje avklarad etapp innebär ett visst mått av såväl ekonomisk som rättslig trygghet inför nästa. Med en lägre startinvestering bör tröskeln för att planera nya verksamheter också bli lägre samtidigt som ett nekat tillstånd tidigt i processen minskar tidsåtgången och kan leda till en reducering av investeringskapital som går om intet. Ur en sökandes perspektiv kan processen dock även innebära nackdelar, såsom att fler processer kan leda till fler överklaganden vilket även kan påverka den samlade effektiviteten i tillståndprocessen.

För att öka incitamenten för att investera i industri, energiproduktion, djurhållning eller andra verksamheter med moderna miljövillkor är det fördelaktigt att i ett så tidigt skede som möjligt kunna ge besked om samhällets grundläggande syn på lämpligheten av en viss verksamhet på en viss plats. Det kan ifrågasättas om detta syfte har kunnat uppnås med de befintliga bestämmelserna om tillåtlighetsavgöranden. Det finns därför skäl att överväga en annan, eller en kompletterande ordning. Målet ska vara att besked om det allmännas grundläggande syn på lämpligheten av en viss verksamhet på en viss plats ska kunna lämnas så tidigt som möjligt. Beskedet ska handla om avvägningar mellan motstående allmänna intressen enligt delar av nuvarande 3 och 4 kap. miljöbalken som rör hushållning med mark- och vattenområden. Det skulle kunna främja investeringsviljan och leda till att den totala tidsåtgången för tillståndprocessen minskar. Detta bör övervägas utan att i detta sammanhang utvärdera den betydelse och funktion som de grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden, inklusive riksintressesystemet, har.

För att ytterligare öka investeringsviljan och minska tröskeln för att planera nya eller ändrade verksamheter kan det vara lämpligt

att öka möjligheterna att dela upp den nuvarande tillståndsprövningen i en del som handlar om huruvida verksamheten kan tillåtas, och en annan del som handlar om villkoren för verksamheten och att dessa två delar prövas i två separata ärenden. För att det ska vara möjligt att ge ett bifall i tillåtighetsdelen bör prövningsmyndigheten, utan att meddela de villkor om skyddsåtgärder och försiktighetsmått som krävs för att verksamheten ska kunna tillåtas, kunna konstatera att det är möjligt att föreskriva sådana villkor senare i processen. För att inte försena den totala tidsåtgången för prövningar bör det inte finnas hinder mot att ansökningar om å ena sidan tillåtlighet och å andra sidan villkor lämnas in samtidigt och prövas parallellt.

Det kan vara lämpligt att mark- och miljödomstolarna endast prövar överklagade beslut om tillstånd eller villkor och att en annan myndighet prövar dessa ärenden i första instans. Det skulle kunna stämma bättre överens med domstolarnas grundläggande uppdrag.

I betänkandet Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen (SOU 2022:33) finns förslag som innebär att det ska införas enklare regler för ändringstillstånd. I betänkandet framhålls att förslaget om ändringstillstånd ska läsas tillsammans med förslagen om obligatorisk omprövning och intensifierad tillsyn vad gäller omprövningsgrunder. Det kan finnas anledning att undersöka möjligheten att införa enklare regler för ändringstillstånd utan att införa krav på obligatorisk omprövning och intensifierad tillsyn. Det kan t.ex. undersökas om risken för en svåröverskådlig reglering kan hanteras genom att införa ett krav på att myndigheten som beslutar om tillstånd ska tydliggöra vilka villkor som gäller för en tillståndspliktig verksamhet som regleras genom fler än ett tillstånd.

Det är även viktigt vilka signaler miljölagstiftningen ger till verksamhetsutövare, inklusive vilka begrepp som används. Uttrycket *miljöfarlig verksamhet* används i miljöbalken generellt för alla verksamhetstyper. Riksdagen har i ett tillkännagivande till regeringen angett att miljöbalken bör ändras genom att *miljöfarlig verksamhet* ändras till *miljöpåverkande verksamhet* när det gäller jordbruksverksamheter (bet. 2021/22: MJU29 punkt 3, rskr. 2021/22:389).

Sökandena upplever ofta att utredningskraven i tillståndsprövningarna är otydliga. Även myndigheter upplever att det skulle

underlätta om prövningsmyndigheterna i större utsträckning tydligt tar ställning till vilka kompletteringar som behövs.

Utredaren ska därför

- utreda om vissa av bestämmelserna om hushållning med mark och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken bör flyttas till en särskild lag,
- utreda hur ett besked om det allmännas grundläggande syn på lämpligheten av en viss verksamhet på en viss plats kan lämnas så tidigt som möjligt och främst handla om avvägningar mellan motstående allmänna intressen,
- utreda om tillståndsprövningen enligt miljöbalken bör delas upp på andra sätt än i dag,
- utreda om det finns behov att göra lättnader för att det ska vara enklare att ändra en verksamhet,
- utreda vilken eller vilka myndigheter som bör pröva frågor om dels mark- och vattenanvändning, dels tillåtlighet, dels villkor,
- utreda möjligheterna att ändra uttrycket *miljöfarlig verksamhet* till *miljöpåverkande verksamhet* eller motsvarande lämpligt begrepp,
- utreda om det bör införas en skyldighet för prövningsmyndigheten att tidigt i processen tydliggöra vilka kompletteringar av ansökan som behövs och om det behövs ytterligare krav på processledning, och
- lämna nödvändiga författningsförslag

Uppdraget att se över ansvarsfördelningen mellan myndigheter och myndighetsstrukturen i syfte att effektivisera miljötillståndprocesserna

För att miljötillståndprocessen ska vara förutsebar och ändamålsenlig är det viktigt att ansvarsfördelningen mellan myndigheterna i fråga om t.ex. tillståndsprövning enligt miljöbalken, tillsyn och vägledning inte leder till brister i enhetlighet i tillämpningen av miljölagstiftningen.

Vissa förvaltningsmyndigheter är alltid remissinstanser i en prövning. Andra kan bli remissinstanser i vissa mål eller ärenden. Vissa myndigheter kan överklaga beslut eller domar. Det kan ifrågasättas om dagens system i detta avseende är ändamålsenligt för en effektiv prövning eftersom myndigheternas roller inte är tydliga.

I syfte att uppnå en mer effektiv och förutsebar miljötillståndsprocess måste det i alla skeden av processen vara tydligt vad som krävs av den som ansöker om tillstånd. Prövningen skulle kunna underlättas om det går att åstadkomma ett tydligare regelverk och en mer enhetlig vägledning om vad som krävs av en sökande.

Det finns mycket tid att vinna på att ha en tydlig dialog mellan sökanden och myndigheterna och att möta näringslivets och det övriga samhällets behov av stöd i tillståndsprocessen så att sökanden redan från start kan lämna in ett heltäckande underlag. Det är viktigt att redan i ett tidigt skede vidta åtgärder för att se till att ansökan är komplett.

Även i övrigt finns det ett behov av att ansvarsfördelningen mellan myndigheterna i fråga om förvaltning inom miljöområdet kan möta de behov som uppstår i takt med utvecklingen av ny miljöteknik, och andra framsteg inom industrins omställning. Förvaltningen inom miljöområdet bör vara mer stödjande och integrerad inom alltifrån rättstillämpning till uppföljning, tillsyn och vägledning så att den kan bidra till mer effektiva och förutsebara tillståndsprocesser. För att uppnå det är kännedom om regionala och lokala förutsättningar viktigt. Förvaltningen bör även ha större öppenhet för nya lösningar och innovationer samt förhålla sig till dessa med ett mer samordnat synsätt än i dag.

Utredningen bör utgå från regeringens förvaltningspolitiska inriktning. Det innebär bl.a. att myndigheternas kärnuppgifter ska prioriteras och att statsförvaltningens organisering ska vara ändamålsenlig och kostnadseffektiv.

Utredaren ska därför

- se över i vilken utsträckning myndigheter bör delta som parter eller remissmyndigheter i tillståndsprövningen enligt miljöbalken och om de bör samordna sitt deltagande,
- utreda om enbart en enda statlig myndighet ska kunna vara part i tillståndsprocessen enligt miljöbalken,

- utreda om det ska krävas att en myndighet ska ha deltagit i samrådet för att senare kunna överklaga,
- utreda om det finns skäl att göra ändringar i ansvarsfördelningen mellan myndigheter, eller att se över myndighetsstrukturen, i syfte att förkorta och förenkla miljötillståndsprocessen,
- kartlägga och översiktligt analysera hur ett relevant urval av andra länder, t.ex. Finland och Danmark, har reglerat stöd för sökanden i fråga om innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och i fråga om prövningsvägledning,
- utreda och ta fram förslag på hur förutsebarheten kan öka i tillståndsprocessen, genom bl.a. tydligare regler för hur ansökan bör utformas och en ökad tydlighet i fråga om vilka regler som ska tillämpas vid prövningen, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget att korta tidsåtgången för prövning i samband med överklagande

Processen för tillståndsprövning enligt miljöbalken kan bli mer förutsebar och ändamålsenlig. Det är viktigt att den är effektiv, rättssäker och konkurrensneutral så att eventuella brister i processen inte medför konkurrensnackdelar eller en risk för att det uppstår en större belastning på miljön än vad som annars hade varit fallet.

Ett sätt att förkorta prövningen kan vara att begränsa möjligheten att överklaga eller använda andra styrmedel som kan minska antalet överklaganden. Tillgång till rättslig prövning är en central del av rättssystemet och sådana begränsningar måste vara förenliga med grundläggande rättsliga principer samt EU-rätt och internationell rätt, bl.a. konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, den s.k. Århuskonventionen. I fråga om den överprövning som görs av en mark- och miljödomstol kan det vara relevant att beakta alla mål- och ärendetyper som överprövas av domstolen i syfte att uppnå ett effektivt system, t.ex. beslut enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Utredaren ska därför

- utreda hur den totala handläggningstiden kan förkortas genom bl.a. ökade krav på prövningstillstånd, eller en ändrad instansordning,
- utreda om kretsen som får överklaga kan och bör minskas när det gäller domar eller beslut enligt miljöbalken,
- utreda om det finns skäl att på samma sätt begränsa kretsen som får överklaga andra domar eller beslut än sådana som följer av miljöbalken och som överprövas av mark- och miljödomstol,
- utreda om det på annat sätt än att minska kretsen klagoberättigade går att minska antalet överklaganden, samtidigt som kraven på rättssäkerhet tillgodoses, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska särskilt redovisa hur de lämnade förslagen kan förväntas påverka möjligheten att nå de miljömål som riksdagen fastställt, inklusive det långsiktiga klimatmålet som innebär att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Utredaren ska vidare redovisa hur förslagen förhåller sig till EU-rätt och internationell rätt. Utredaren ska också beskriva vilka konsekvenser förslagen får för exempelvis planläggning enligt plan- och bygglagen och om det utifrån syftet att möta klimatomställningens utmaningar och säkra näringslivets konkurrenskraft finns sådana andra tillståndprocesser som framöver borde ses över på samma sätt.

I regeringsformen anges att en inskränkning av den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen (14 kap. 3 §). Det innebär att en proportionalitetsprövning ska göras under lagstiftningsprocessen. Om något av förslagen påverkar den kommunala självstyrelsen ska därför, utöver dess konsekvenser, också de särskilda avvägningar som lett fram till förslagen särskilt redovisas.

De offentligfinansiella konsekvenserna av de förslag som lämnas ska beräknas. Om kostnader för det allmänna förväntas öka, ska förslag till finansiering redovisas.

Konsekvensanalysen ska påbörjas i utredningens inledande skede och löpa parallellt med det övriga arbetet.

Kontakter samt genomförande och redovisning av uppdraget

Utredaren ska i relevant omfattning inhämta kunskap, erfarenheter och synpunkter från berörda myndigheter, kommuner och organisationer. Utredaren ska även ha en löpande dialog med relevanta aktörer inom svenskt näringsliv.

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet, inom kommittéväsendet och inom EU (t.ex. revideringen av IED och ramdirektivet för vatten och nya lagstiftningsinitiativ, såsom europeiska kritiska råmaterialakten (COM(2023) 160), förordningen om nettonollindustrin (COM(2023) 161)) och förnybartdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG).

Utredaren ska beakta de förslag som lämnats på områden som redan utretts av andra relevanta utredningar.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2024.

(Klimat- och näringslivsdepartementet)

Underlag för beräkningar

Denna bilaga innehåller vissa av utredningens beräkningar och bedömningar när det gäller konsekvenser av att inrätta en ny provningsmyndighet. Vi börjar med att uppskatta resursbehovet för den nya provningsmyndigheten utifrån beräkningar på ärendemängder. Därefter resonerar vi mer om provningsmyndighetens resursbehov och övriga konsekvenser och kostnader kopplat till omorganiseringen.

Uppskattning på den nya provningsmyndighetens resursbehov

Vi uppskattar att den nya miljöprovningsmyndighetens årliga totala resursbehov uppgår till cirka 220–300 miljoner kronor. Denna uppskattning bygger på ett stort antal antaganden och bedömningar vilket gör den osäker. Beräkningarna används för att ge en ungefärlig bild av förslagens totala ekonomiska konsekvenser. Vi redogör för underlagen för våra beräkningar nedan.

För att uppskatta myndighetens årliga resursbehov har vi utgått från ekvationen:

$$\text{ärendeslag} \times \text{genomsnittligt antal inkommande ärenden} \times \text{genomsnittlig styckkostnad} = \text{årligt resursbehov}$$

1. **Ärendeslag.** Den nya myndigheten ska enligt våra förslag ta över flera uppgifter från nuvarande myndigheter. Vi har delat in myndighetens arbetsuppgifter i följande huvudsakliga ärendeslag:
 - Miljötillståndsprövningar inklusive miljöbedömning

- Övriga provningar (omprovningar, dispens från BAT-slutsatser, övriga provningar)
 - Provning av granskningspliktiga verksamheter och åtgärder
 - Ansvar för miljöbedömningsprocessen vid provningsprocesser enligt vissa sektorslagar.
2. **Antal inkommande ärenden.** För respektive ärendeslag har vi uppskattat antalet inkommande ärenden utifrån statistik på det genomsnittliga antalet inkommande ärenden de senaste åren. Här har vi utgått ifrån den nya indelningen av verksamheter och åtgärder som föreslås i avsnitt 14.7 och tagit hänsyn till att vissa verksamheter i vårt förslag omfattas av en annan provningsnivå än tidigare. Vi redogör för våra beräkningar mer detaljerat nedan.
3. **Styckkostnad.** För respektive ärendeslag har vi gjort uppskattningar på styckkostnad. Tanken är att styckkostnaderna ska omfatta myndighetens samtliga kostnader – inklusive personalkostnader, kostnader för administration, lokaler, styrning och samordning m.m. – för att ge en rättvisande bild av myndighetens totala resursbehov. Det bör dock noteras att det i nuläget är svårt att göra exakta uppskattningar och en viss schablonisering är nödvändig för våra beräkningar. I den mån befintliga ärendetyper och processer är relevanta att jämföra med har vi utgått från hur mycket resurser som i dag används för respektive ärendetyp. Samtidigt föreslår vi delvis helt nya processer som det saknas förlagor till. För mer information om våra uppskattningar om styckkostnad och genomsnittlig tidsåtgång för respektive ärende, se nedan.

I tabell 1 sammanfattas våra uppskattningar på myndighetens resursbehov uppdelat på respektive ärendetyp.

Tabell 11 Uppskattning på antal inkommande ärenden och det totala resursbehovet för den nya prövningsmyndigheten

Ärendeslag	Uppskattat antal inkommande ärenden/år	Uppskattad styckkostnad (tkr)	Uppskattat resursbehov (mnkr)
Tillståndsprövningar	350–430	90–1 305	152–218
Igångsättningsbesked	1 110–1 590	23–90	45–60
MKB-ärenden enligt sektorslagarna	100	225	23
Totalt	Ca 1 600–2 100		219–301

Anm. Under "tillståndsprövningar" har vi räknat antalet tillståndsprövningar inklusive miljöbedömningsprocessen. Här ingår även sådana ärenden som i dag ingår i statistiken under "övriga ärenden". Se mer nedan.

Källa: Utredningens beräkningar utifrån statistik från bl.a. länsstyrelserna och Domstolsverket.

Vi redogör för innehållet i tabellen och hur vi har räknat nedan.

Vi har uppskattat antal inkommande ärenden utifrån tillgänglig statistik de senaste åren

För att uppskatta antalet inkommande ärenden per år har vi inhämtat statistik på det genomsnittliga antalet inkommande ärenden och mål enligt dagens indelning i A- och B-verksamheter samt vattenverksamheter från länsstyrelserna och Domstolsverket. Vad gäller antalet inkommande ärenden som avser anmälningar av nya C-verksamheter har vi uppskattat detta genom en enkätundersökning, se avsnitt 2.3.3 för mer information. Vi har räknat ut ett genomsnitt för antalet inkommande ärenden och mål för respektive verksamhetskod i miljöprövningsförordningen. För A- och B-verksamheter (samt tillståndspliktiga vattenverksamheter, som inte har en MPF-kod) baseras genomsnittet på 2019–2023 års uppgifter, för C-verksamheter baseras genomsnittet på 2021–2023 års uppgifter. Dessa uppgifter har vi sedan utgått ifrån när vi bedömt vilka av dagens A-, B- och C-verksamheter samt vattenverksamheter som i vårt förslag till ny verksamhetsindelning föreslås vara tillstånds- och granskningspliktiga, och hur många inkommande ärenden per år det uppskattas bli för respektive verksamhetskod.

Sammantaget har våra uppskattningar resulterat i följande uppskattningar gällande ärendemängder:

- Cirka 250–330 tillståndsprövningar
- Cirka 100 övriga ärenden
- Cirka 1 100–1 600 igångsättningsbesked
- Cirka 100 MKB-ärenden enligt sektorslagarna.

Det bör påpekas att ärendemängderna påverkas av en mängd faktorer som vi här inte har kunnat väga in. Det handlar bl.a. om hur konjunkturen och ändringar i regelverket påverkar investeringsviljan. Antalet ärenden fördelat på de olika prövningsnivåerna påverkas också av tröskelvärden och hur den slutliga verksamhetsindelningen blir (se förslag om utredning för att fastställa lämpliga gränsvärden för granskningspliktiga verksamheter i avsnitt 14.18.3).

Nedan redovisar vi utförligare hur vi har räknat.

Tillståndsprövningar

Sammanlagt uppskattar vi antalet inkommande ärenden som avser fullständiga tillståndsprövningar, inklusive miljöbedömningsprocesser, till cirka 250–330 årligen. Av dessa 250–330 ärenden avser cirka 40 sådana som avser nuvarande B-verksamheter och cirka 15 nuvarande A-verksamheter. Därtill tillkommer de ärenden som i dag klassas som vattenverksamheter. Antalet ärenden som avser nuvarande tillståndspliktiga vattenverksamheter och som i vårt förslag i första hand omfattas av tillståndsplikt har visat sig vara svårt att bedöma. Vi har inte haft tillgång till någon tillförlitlig och uppdaterad statistik över vilken typ av vattenverksamheter som vanligen prövas i domstol som skulle möjliggöra en uppskattning. Här får vi utgå från ett spann som räkneexempel. I dagsläget inkommer cirka 190 ärenden årligen som avser hel tillståndsprövning av sådana verksamheter som i dag klassas som tillståndspliktiga vattenverksamheter. För att få en uppskattning har vi räknat med ett spann om att mellan 30 och 70 procent av dessa kommer att vara tillståndspliktiga framöver. Det summerar således upp till mellan cirka 60 och 130 sådana ärenden årligen. Sammantaget är vi då uppe i uppskattningsvis mellan 110 och 190 tillståndsprövningar årligen

som avser sådana verksamheter som tidigare hade provningskod A eller B eller som har klassats som vattenverksamheter.

Därtill bör vi räkna med tillståndsprövningar av vissa övriga verksamheter. I förslaget till ny indelning av verksamheter får vissa nuvarande A- och B-verksamheter en ny provningsnivå och omfattas i första hand av granskningsplikt. Antalet inkommande ärenden som avser sådana verksamheter uppskattas till cirka 160 årligen. Frågan är, för det första, hur många av dessa 160 som kommer att hoppa över granskningsspåret och direkt ansöka om tillstånd inklusive miljöbedömningsprocess. Det är svårt att bedöma hur många som kommer att göra det. Här har vi laborerat med ett antagande om att hälften kommer att göra det initialt, men över tid är vår bedömning att en större del kommer välja granskningsspåret i första hand. Med detta antagande innebär det därmed inledningsvis cirka 80 sådana ärenden årligen. För det andra är frågan hur många av dessa 160 som går igenom granskningen och kommer att resultera i ett beslut om betydande miljöpåverkan och i förlängningen en tillståndsprövning. Här har vi schablonmässigt räknat med att cirka 80 procent av de cirka 80 ärenden som avser nuvarande A- och B-verksamheter, men som i den nya indelningen i första hand är granskningspliktiga (och inte ansöker om tillstånd direkt utan i första hand igångsättningsbesked), kommer att resultera i ett beslut om betydande miljöpåverkan och i förlängningen en tillståndsprövning, totalt alltså cirka 64 sådana ärenden. Detta antagande bygger på statistik från 2022 (se avsnitt 8.6.1) som visar att omkring 80 procent av undersökningssamråden med beslut under året utmynnade i beslut om betydande miljöpåverkan.

Några typer av verksamheter saknar vi underlag på och har därför inte räknat med i våra uppskattningar på totalantalet tillståndsprövningar. Det gäller för det första vissa vattenverksamheter som kommer att vara granskningspliktiga framöver. Antalet ärenden som rör vattenverksamheter som enligt dagens system är tillståndspliktiga men i vårt förslag i första hand är granskningspliktiga går inte att bedöma (se ovan) och vi har avstått från att göra gissningar baserat på osäkra underlag. Som ett räkneexempel kan anges att om hälften av de 190 ärenden som i dag avser tillståndsprövning av vattenverksamhet i stället genomgår en granskning och 25 procent av dem bedöms tillståndspliktiga skulle det innebära cirka 24 så-

dana ärenden.¹ Dessa ingår alltså inte i våra beräkningar ovan på antalet tillståndsprövningar.

För det andra gäller det vissa C-verksamheter. Vad gäller verksamheter som i dag har provningskod C men som i vårt förslag omfattas av granskningsplikt har vi utgått från ett antagande om att endast enstaka ärenden (några tiotal årligen) kommer att utmynna i beslut om betydande miljöpåverkan och därmed tillståndsprövas. Detta antagande bygger på resultatet från vår enkät till kommunerna som visar att det är sällan som en kommun förelägger en C-verksamhet att ansöka om tillstånd. Däremot har vi sett att vissa verksamhetsutövare som bedriver C-verksamheter ansöker om frivilligt tillstånd, bland annat vissa vindkraftsverksamheter (se avsnitt 10.5.7). Samtidigt visade vår enkätundersökning att inte alla kommuner gör bedömningen om betydande miljöpåverkan när en ny anmälan om C-verksamhet inkommer, varför det kan antas att något fler sådana beslut kan komma att fattas framöver. Också dessa siffror är så osäkra så vi har valt att inte räkna med dem i det totala antalet tillståndsprövningar. Det bör dock inte ändra den stora bilden.

I totalantalet tillståndsprövningar i tabell 1 ovan har vi även räknat med sådana ärenden och mål som i dag inryms i statistiken under ärendekategorin ”övriga ärenden”. Dessa ärenden har inte gått att bryta ned per MPF-kod varför vi utgår från det totala genomsnittliga antalet inkommande ärenden de senaste åren. Uppskattningen är omkring 100 sådana ärenden årligen, baserat på statistik från miljöprövningsdelegationerna.

Igångsättningsbesked

Sammanlagt uppskattar vi att antalet ärenden som avser ansökningar om igångsättningsbesked uppgår till cirka 1 110–1 585 årligen. Sannolikt kommer dessa ärenden vara av varierande omfattning och svårighetsgrad. För att få mer exakta beräkningar har vi brutit ned dessa uppskattningar i två huvudkategorier.

För det första ”stora” granskningspliktiga ärenden – sådana verksamheter som i dag har verksamhetskod A eller B men enligt den nya indelningen föreslås omfattas av granskningsplikt. Antalet

¹ Se Havs- och vattenmyndighetens rapport (2017) Förslag på vattenverksamheter som alltid ska innebära en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap miljöbalken. Dnr 2906-17.

ärenden som avser sådana verksamheter uppskattar vi till cirka 160 årligen. Som vi redovisat ovan har vi i våra beräkningar här utgått från ett antagande om att hälften av dessa verksamhetsutövare kommer att hoppa över granskningsprocessen och direkt gå på en tillståndsprövning medan hälften ansöker om igångsättningsbesked. Således blir uppskattningen cirka 80 sådana ärenden årligen som ansöker om igångsättningsbesked.

Under "stora" ärenden ingår också ärenden som avser nuvarande tillståndspliktiga vattenverksamheter och som i vårt förslag i första hand omfattas av granskningsplikt. Antalet sådana ärenden har som sagt visat sig svårt att uppskatta. Här utgår vi från ett spann för att få en uppskattning. I dagsläget inkommer cirka 190 ärenden årligen som avser hel tillståndsprövning av sådana verksamheter som i dag klassas som tillståndspliktiga vattenverksamheter. Om mellan 30 och 70 procent av dessa kommer att vara granskningspliktiga framöver innebär det att det blir mellan cirka 60 och 130 sådana ärenden årligen.

Här har vi också räknat med granskningspliktiga ändringar av sådana verksamheter som avser nuvarande A- och B-verksamheter. Antalet sådana ärenden uppskattas till 145 årligen, baserat på antalet ärenden/mål om ändringstillstånd och villkorsändringar för nuvarande A- och B-verksamheter årligen.

Sammantaget blir det således mellan cirka 285 och 355 "stora" ärenden.

För det andra, har vi under "medelstora" ärenden grupperat sådana verksamheter som i dag har provningskoden C men i vårt förslag omfattas av granskningsplikt. Antalet ärenden som avser sådana verksamheter som i dag har provningskod C uppgår enligt uppskattningar från vår enkätundersökning till cirka 600–900 årligen. I denna grupp har vi också räknat med sådana ärenden som avser tillstånd till markavvattning. Enligt uppgift från länsstyrelsen är antalet inkommande ärenden som avser tillstånd till markavvattning få. En uppskattning är omkring 20–30 årligen.² Det saknas uppgifter på antalet ändringar som avser de nuvarande C-verksamheter som ska omfattas av granskningsspåret, varför vi inte räknat med sådana ärenden i våra uppskattningar.

En specifik verksamhet som vi räknat med här är solcellsparker (se avsnitt 14.7.7 för vårt förslag). Vår uppskattning, baserat på

² Se mejl från länsstyrelsen 2024-09-17.

antalet inkommande ärenden som gäller 12:6 samråd avseende solparker samt statistik från branschen, är att det kan handla om 200–300 sådana ärenden per år.³

Således blir antalet ”medelstora” ärenden uppskattningsvis sammanlagt mellan 820 och 1230.

Vi bör även räkna med att övergångsbestämmelserna medför att ett stort antal av dagens C-verksamheter kommer att behöva ansöka om igångsättningsbesked under de kommande åren. Övergångsbestämmelserna innebär att ansökan ska som huvudregel lämnas in senast i juli 2030. Detta behöver återspeglas i prövningsmyndighetens resursbehov. Om antalet nuvarande C-verksamheter som över en treårsperiod kommer att ansöka om igångsättningsbesked är cirka 9 000–10 300 (se avsnitt 16.7.1), och om vi utgår från ett antagande om att samtliga dessa lämnar in en ansökan inom tre år blir det totala årliga resursbehovet under dessa tre år cirka 69–79 miljoner kronor utifrån uppskattningarna om genomsnittlig styckkostnad nedan. Dessa beräkningar har vi tagit hänsyn i de totala statsfinansiella konsekvenserna i avsnitt 16.4.10 men siffrorna finns inte med i tabellen över totalantalet ärenden i tabell 1 ovan.

Prövningsmyndighetens ansvar för miljöbedömningsprocesser enligt vissa sektorslagar

I avsnitt 14.8.14 föreslår vi att Miljöprövningsmyndigheten tar över det ansvar som länsstyrelsens i dag har för miljöbedömningsprocesser som sker enligt sektorslagarna minerallagen, kontinentalsockellagen, lagen om ekonomisk zon, ellagen, farledslagen, ellagen, rörledningslagen, naturgaslagen, och kärntekniklagen.

Antalet ärenden enligt dessa lagar är förhållandevis få per år. Totalt uppskattar vi antalet till omkring hundra per år i hela riket. Det finns ingen heltäckande statistik på dessa ärenden utan vi har utgått från uppskattningar från respektive myndighet. I de flesta fall handlar det om ärenden enligt ellagen (nätkoncession för linje). Exempelvis har det enligt uppgifter som utredningen har fått från Energimarknadsinspektionen inkommit i genomsnitt omkring 75 ärenden per år när det gäller ellagen under 2021–2023. För de

³ Se Nätverket för solparker rapport *Kartläggning av solparker – belår 2023* (mars 2024) samt mejl från länsstyrelsen 2024-09-04.

övriga sektorslagarna handlar det om några tiotal eller enstaka ärenden per år enligt de uppgifter vi har fått tillgång till.

Vi har använt olika källor för att uppskatta genomsnittlig arbetsinsats och styckkostnader

Den genomsnittliga styckkostnaden för respektive ärendeslag har vi uppskattat genom en schablonberäkning med ekvationen genomsnittlig arbetsinsats i timmar gånger genomsnittlig timkostnad i kronor. Inledningsvis kan vi konstatera att det saknas underlag för att göra detaljerade uppskattningar av styckkostnaderna för respektive ärendetyp. I dag följs inte prövningsmyndigheternas tids- och resursåtgång upp med en upplösning som skulle möjliggöra uppskattningar på en sådan detaljnivå. Dessutom föreslår vi delvis helt nya processuella regelverk som saknar förlagor. Vi har därför delvis tagit hjälp av de uppskattningar på genomsnittlig tidsåtgång som finns i den finska processen, eftersom vårt förslag till delar liknar den finska processen. I övrigt har vi utgått från de uppskattningar som finns i andra underlag.⁴

Sammanfattningsvis har vi använt följande schabloniserade genomsnittliga styckkostnader för våra beräkningar:

- Tillståndsprövningar inklusive miljöbedömningen 315 000–1 305 000 kronor per ärende (av vilka miljöbedömningen utgör i snitt 225 000 kronor per ärende och tillståndsprövningen i snitt 90 000–1 080 000 kronor per ärende)
- Övriga ärenden 90 000 kronor per ärende
- Igångsättningsbesked
 - Stora ärenden 90 000 kronor per ärende
 - Små ärenden 23 000 kronor per ärende.

Vi redogör för underlagen för våra beräkningar nedan. Vårt förslag innebär en samlad prövningsprocess där miljöbedömningen är integrerad. För våra beräkningar har vi emellertid här redovisat MKB-processen och tillståndsprövningsprocessen separat, eftersom siffrorna i vår

⁴ Se t.ex. promemoria Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet (KN 2023/04464) samt Naturvårdsverkets rapport 2022-03-28 Uppdrag att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken.

referenspunkt i det finska systemet är uppdelade så. Vi börjar med att ställa oss frågan hur stor arbetsinsats det blir för respektive ärendetyp.

Miljöbedömningen

Hur lång tid tar miljöbedömningen? I Finland uppskattas NTM-centralens arbetsinsats för en genomsnittlig MKB-process vara minst omkring 100–200 timmar för små projekt och minst omkring 450 timmar för de största, särskilt krävande projekten (se avsnitt 6.4.3).⁵ I denna siffra ingår myndighetens arbete med att ta fram utlåtandena om bedömningsprogrammet och konsekvensbeskrivningen. Vi har därför utgått från att ett spann på mellan 100 och 400 timmar är en rimlig uppskattning. Hur många ärenden som kommer att kräva närmare 100 respektive 400 timmar är i nuläget svårt att bedöma och vi har därför räknat med ett genomsnitt på 250 timmar per ärende för de delar av miljöbedömningsprocessen som pågår fram till den motiverade slutsatsen. I dessa delar liknar vårt förslag i hög grad den finska processen, med ungefär samma moment. Det bör noteras att denna genomsnittliga arbetsinsats inte går att jämföra med dagens genomsnittliga styckkostnad för länsstyrelsens arbete med samrådsprocessen, eftersom miljöbedömningsprocessen enligt dagens regelverk är integrerad i tillståndsprövningen så att den slutförs först när ärendet eller målet avgörs.

Vi har också räknat med ett genomsnitt om 250 timmar för sådana ärenden där prövningsmyndigheten har ansvaret för miljöbedömningsprocessen enligt vissa sektorslagar. Vi är medvetna om att spannet för den genomsnittliga arbetsinsatsen sannolikt är stort beroende på ärendetyp. I avsnitt 14.8.14 föreslår vi att Miljöprövningsmyndigheten tar över det ansvar som länsstyrelsens i dag har för miljöbedömningsprocesser som sker enligt sektorslagarna minerallagen, kontinentalsockellagen, lagen om ekonomisk zon, ellagen, farledslagen, ellagen, rörledningslagen, naturgaslagen och kärntekniklagen.

⁵ Se avgiftstabellen till Statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer 2023 (1357/2022). Vi har räknat utifrån en schablon där ett dagsverke utgör 8 timmar.

Tillståndsprövningar

Hur lång tid tar tillståndsprövningen? I Finland uppskattas Regionförvaltningsverkets genomsnittliga arbetsinsats för en tillståndsprövning av s.k. direktivanläggningar vara i storleksklassen mellan cirka 250 och 1 400 timmar.⁶ Dessa uppskattningar ligger till grund för storleken på avgiften som respektive verksamhetsutövare ska betala för tillståndsprövningen. Målet med det finska avgiftssystemet är inte full kostnadstäckning, så den verkliga tidsåtgången är sannolikt betydligt högre än det ovan angivna spannet.⁷ De senaste uppskattningarna visar på en uppskattad kostnadstäckningsgrad om cirka 43 procent för tillståndsprövningar hos Regionförvaltningsverket.⁸

Vårt förslag skiljer sig från den finska processen på några punkter och därför räknar vi med en kortare genomsnittlig resursåtgång för prövningen. Bland annat är det en och samma myndighet som ansvarar för hela processen, vilket bör innebära vissa effektiviseringar. Därtill faller vissa moment bort vilket också bör innebära tidsvinster. Det är svårt att beräkna exakt hur stor effektiviseringen kan tänkas bli men för våra schablonberäkningar här har vi gjort ett antagande att den kan ligga i spannet 20–50 procent jämfört med det nuvarande finska systemet. Vi har därmed landat i ett spann om 200–1 200 timmars arbetsinsats i genomsnitt (exklusive miljöbedömningsprocessen), beroende på verksamhetens omfattning och karaktär.

Spannet om 200–1 200 timmars genomsnittlig arbetsinsats är så pass stort att det sannolikt skulle ge ett missvisande resultat att endast utgå från *en* genomsnittlig styckkostnad i dessa delar. Vi har därför laborerat med fyra olika genomsnittliga styckkostnader som ligger i olika delar av spannet. Hur många ärenden som kommer att ligga i den nedre delen av spannet och hur många som kommer att ligga i den övre delen är svårt att uppskatta. För det första har vi gjort ett antagande om att cirka 20 procent av tillståndsprövningarna kommer att vara enklare ärenden där den ursprungliga ansökan om miljötillstånd eller ändringstillstånd inte behöver kompletteras eller ändras inför det slutliga beslutet och att den motiverade slut-

⁶ Se avgiftstabellen till Statsrådets förordning om avgifter till Regionförvaltningsverket 2024 (1171/2023), sådan bilagan lyder delvis ändrad i förordning 78/2024. Vi har räknat utifrån en schablon där ett dagsverke utgör 8 timmar.

⁷ Se 2 § i Statsrådets förordning om avgifter till regionförvaltningsverken år 2024.

⁸ Se PM från finska Finansministeriet: VM muistio 20.6.2024 Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 annetun asetuksen liitteen muuttamisesta.

satsen och det slutliga beslutet i ärendet således kan fattas samtidigt, samtidigt som inget gränsöverskridande samråd behövs. I sådana ärenden räknar vi med endast en mindre arbetsinsats utöver arbetsinsatsen för den motiverade slutsatsen och i detta ingår att ta ställning till förutsättningarna för tillstånd, skriftväxling med sökande om möjligheten att besluta den motiverade slutsatsen och beslutet om tillstånd samtidigt om det ursprungliga yrkandet vidhålls och att utforma beslutet. Här har vi räknat med cirka 100 h i genomsnitt utöver miljöbedömningen.

För det andra har vi gjort ett antagande om att 35 procent av ärendena kommer att ligga i den nedre delen av spannet och ta cirka 200 h i genomsnitt, cirka 35 procent i mitten av spannet och ta cirka 700 h i genomsnitt och cirka 10 procent i den övre delen av spannet och ta cirka 1 200 h i genomsnitt.

Som en referens för ärendenas indelning kan här nämnas att vår analys av handläggningstiderna för miljötillståndsprövningar 2020–2023 visar att drygt hälften av alla förstainstansprövningar i dag avgörs inom ett år, omkring en tredjedel av ärendena har tagit mellan 1 och 2 år, cirka åtta procent mellan 2 och 3 år och cirka fyra procent längre än 3 år (se avsnitt 8.3.1).

Med dessa antaganden får vi således vi fyra olika hypotetiska genomsnittliga arbetsinsatser för våra uppskattningar: 100 h, 200 h, 700 h och 1200 h.

Detta kan jämföras med Naturvårdsverkets förslag till nya prövningsavgifter⁹ där avgifterna enligt dagens verksamhetsindelning och prövningspliktens omfattning uppgick till mellan 75 000 SEK och 1 300 000 SEK – grovt räknat, enligt en schablon där timkostnaden är 800 SEK, innebär det mellan cirka 100 och 1 600 timmar per ärende. I Naturvårdsverkets redovisning framgår inte uppskattningar på hur stor kostnadstäckningsgrad man skulle nå med sådana avgiftsnivåer, men i rapporten framkommer att total nedlagd tid för en ”enklare” ansökan om tillstånd för ny verksamhet i praktiken sällan understiger tre veckor, 120 timmar. Dessa uppskattningar kommer från de erfarenheter från länsstyrelser som Naturvårdsverket har tagit del av inom ramen för uppdraget.¹⁰ Här bör läsaren ha i åtanke att Naturvårdsverkets utgår från dagens indelning av

⁹ Se Naturvårdsverkets rapport 2022-03-28 Uppdrag att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken.

¹⁰ Se Naturvårdsverkets rapport NV-04185-20, s. 35.

verksamheter. En ambition med vårt förslag är att krav på miljötillstånd bör vara förbehållet de verksamheter och åtgärder som kan antas medföra störst miljö- och omgivningspåverkan medan ”enklare” ärenden i stället omfattas av granskningsplikt (se nedan). Mot bakgrund av detta och de finska erfarenheterna tror vi att en genomsnittlig arbetsinsats om 200 timmar är vår bästa uppskattning för den lägre delen av spannet för tillståndsprövningar.

Övriga ärenden

Prövningen av övriga tillståndsärenden än helprövningar bör ta kortare tid men vi saknar underlag att uppskatta genomsnittlig arbetsinsats. Vi har utgått från ett räkneexempel om 100 timmar per ärende i genomsnitt för sådana ärenden som finns under kategorin ”övriga ärenden” i miljöprövningsdelegationernas statistik. Det kan nämnas att i det finska avgiftssystemet gäller följande avgifter för övriga prövningar: För behandlingen av en tillståndsansökan som gäller en väsentlig ändring av verksamheten (29 § i den finska miljöskyddslagen), översyn av en direktivanläggnings tillstånd (81 § i miljöskyddslagen) eller fortsatt tillståndsenlig verksamhet för viss tid tas en avgift ut vars storlek är 70 procent av avgiften enligt avgiftstabellen till Regionförvaltningsverket. Om den arbetsinsats som behandlingen av ärendet kräver motsvarar arbetsinsatsen för behandlingen av ett tillstånd för ny verksamhet, tas full avgift ut för behandlingen av tillståndsärendet för varje verksamhet. För behandlingen av en ansökan som gäller ändring av tillståndsvillkoren (89 § i miljöskyddslagen) tas en avgift ut vars storlek är 30 procent av avgiften enligt tabellen. Om dock den arbetsinsats som behandlingen av ärendet kräver motsvarar arbetsinsatsen för behandlingen av ett tillstånd för ny verksamhet, tas en avgift ut enligt tabellen. Om det är fråga om en ändring av teknisk natur i ett enskilt tillståndsvillkor, är avgiftens storlek 10 procent av avgiften enligt tabellen.¹¹

¹¹ Se avgiftstabellen till Statsrådets förordning om avgifter till regionförvaltningsverken år 2024.

Igångsättningsbesked

Prövningen av granskningspliktiga verksamheter saknar en förlaga i dagens prövningssystem både i Sverige och Finland. Vi bedömer att prövningen av sådana mer omfattande och komplexa verksamheter som tidigare har haft beteckningen A eller B kan kräva en större arbetsinsats, uppskattningsvis 100 h i genomsnitt (se ovan om Naturvårdsverkets uppskattning om att enklare ärenden i dag sällan tar mindre än 120 timmar). Under ”små” ärenden – där vi har räknat in dagens C-verksamheter och tillstånd till markavvattningar och som i vårt förslag omfattas av granskningsplikt, se ovan och avsnitt 14.7.7 – har vi uppskattat att en genomsnittlig arbetsinsats uppgår till cirka 25 timmar. I en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet uppskattades den genomsnittliga handläggningstiden för en anmälan om vattenverksamhet till cirka 21 timmar om en bedömning om projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan görs.¹² Vårt förslag innebär något fler arbetsmoment än det förslag som läggs fram i departementets promemoria, varför vi räknar med något längre genomsnittlig handläggningstid.

Timkostnad

För att räkna in myndighetens samtliga kostnader (löner, lokaler, stödpersonal, kostnader för resor, övriga driftskostnader m.m.) i våra beräkningar på det totala resursbehovet har vi för samtliga ärendeslag schablonmässigt utgått från en genomsnittlig timkostnad om 900 SEK. Denna uppskattning bygger på ett antagande om att den nya prövningsmyndigheten kommer att ha något högre kostnadsprofil för personalkostnaderna än Naturvårdsverket på grund av ett större antal jurister och ett annat lokalbehov, men i övrigt likna Naturvårdsverket när det gäller de totala driftskostnaderna per årsarbetskraft. Enligt Naturvårdsverkets årsredovisning 2023 var driftkostnaden per årsarbetskraft cirka 1,25 miljoner kronor. Vi har räknat upp detta med ett antagande om 15 procents högre personalkostnader och dividerat med ett antagande om att det faktiska antalet arbetade timmar per årsarbetskraft ligger på

¹² Se promemoria Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet (KN 2023/04464), s. 89.

1 600. Den genomsnittliga timkostnaden blir således cirka 900 kronor ($[1\,250\,000 \times 1,15] / 1600 = 898$, avrundat till 900).

Mer om den ny prövningsmyndighetens resursbehov och övriga kostnader kopplat till omorganiseringen

Som vi nämnt ovan uppskattar vi att den nya miljöprövningsmyndighetens årliga totala resursbehov uppgår till cirka 220–300 miljoner kronor vid fullt utbyggd verksamhet. Resursbehovet beror bl.a. på antalet inkommande ärenden och här har vi räknat med ett spann. För underlagen till våra beräkningar, se ovan.

De startkostnader som uppstår i samband med att den nya myndigheten inrättas är svåra att bedöma, men en grov uppskattning är att det kan handla om minst cirka 30 miljoner kronor. Vid nyetablering av en myndighet och flytt av uppgifter från en myndighet till en annan uppstår därtill en rad omställningskostnader. Det handlar bl.a. om kostnader för övertalighet och produktionsbortfall som utgör tillfälliga utgifter även om de kan löpa över flera år. Storleken på dessa beror på en rad faktorer, bl.a. medflyttningsfrekvens och hur många personer som kommer att behöva sägas upp, och är därmed mycket svåra att uppskatta. En mycket grov uppskattning är att det kan handla om minst 100 miljoner kronor. Vi redogör närmare för underlagen nedan.

Personalkostnader

Räknar vi enligt en schablon om en miljon kronor per årsarbetskraft i driftskostnad blir det cirka 220–300 årsarbetskrafter. Uppskattningen av kostnaderna för staten med anledning av vårt förslag utgår från en bedömning av antalet ärenden som prövningsmyndigheten väntas hantera varje år och en schablonmässig uppskattning över hur många årsarbetskrafter som bedöms behövas för att handlägga dessa ärenden utifrån uppskattade styckkostnader. Beräkningen av kostnaderna utgår från detta intervall, vilket bl.a. innebär att antalet ärenden och därmed kostnaderna varierar. Antalet ärenden bedöms variera över tid liksom den geografiska fördelningen i landet. Den organisation som ska byggas upp behöver därför kunna hantera bl.a. de förändringar som följer av dessa variationer.

Uppskattningen av personalstyrkan fördelat på funktioner visas i tabellen nedan. Tabellen bör endast ses som ett illustrativt exempel på vilka funktioner som bedöms behövas på myndigheten och ungefärlig fördelning.

Tabell 12 Antal anställda på Miljöprövningsmyndigheten

Personalkategori	Antal
Huvudkontoret	
Generaldirektör	1
Stabschef	1
Rättschef	1
Administrativ chef	1
Personalchef	1
Verksamhetsutvecklare, övergripande samordning	3
Kommunikation	4
Administrativ personal inkl. IT	25
Regionkontoren	
Regionkontorschefer	6
Enhetschefer	10–13
Handläggande personal inkl. jurister	200–250
Administrativ personal	20

Anm. Antal anställda antas här vara lika med antal årsarbetskrafter. Behovet av antal enhetschefer och kommer att vara beroende av antalet handläggare. Vi har utgått ifrån att en enhet består av cirka 20 personer.

Omställningskostnader

Vid nyetablering av en myndighet och flytt av uppgifter från en myndighet till en annan uppstår en rad konsekvenser av finansiell natur. Det handlar om tillfälliga utgifter även om de kan löpa över flera år.

Vi bedömer att den största utgiftsposten vid avvecklingen av prövningsverksamheten hos länsstyrelserna kommer att vara kostnader för övertalighet (avgångsvederlag och pensioner) för personal som inte följer med till den nya prövningsmyndigheten. Personal som inte följer med verksamheten till den nya myndigheten kan sägas upp på grund av arbetsbrist. Kostnaden per person som sägs upp kan uppskattas till ungefär 1 miljon kronor.¹³ Många bedöms

¹³ Se SOU 2023:59, s. 397.

dock snabbt kunna hitta nya anställningar då det på många håll i landet finns efterfrågan på personer med kompetens relaterad till miljöprövning. Det är mycket svårt att bedöma medflyttningsfrekvens och hur många personer som kommer att behöva sägas upp.

En annan kostnad utgörs av produktionsbortfall. Riksrevisionen har i en rapport belyst produktionsbortfall hos omlokaliserade myndigheter. Flera av slutsatserna bedömer vi är relevanta även i detta sammanhang även om det inte rör verksamhet som omlokaliseras utan som flyttas till en annan myndighet. De viktigaste förklaringarna till produktionsbortfall angavs i Riksrevisionens rapport vara bl.a. låg medflyttningsfrekvens (i de studerade exemplen var den en procent). När erfaren personal slutade tog de med sig kompetens och personliga nätverk, den nya personalen saknade erfarenhet av myndigheternas ämnesområden och kompetensöverföringen var problematisk. Riksrevisionen konstaterade att kostnader för omlokalisering ofta underskattas och att själva omlokaliseringen tar lång tid. De direkta kostnaderna och värdet av produktionsbortfallet i två studerade omlokaliseringar uppskattades till totalt 1,1 miljon kronor per flyttat arbetstillfälle i den tidens priser.¹⁴ I dagens penningvärde skulle det bli strax över 1,5 miljoner kronor.¹⁵ Situationen med inrättande av en ny prövningsmyndighet är inte direkt jämförbar, men enligt vår bedömning kan Riksrevisionens uppskattning av kostnaderna ändå ge en indikation på vad det rör sig om för kostnader.

Produktionsbortfallet består bl.a. i att verksamhetens volymer och kvalitet väntas vara lägre än i dag såväl under som en tid efter genomförandet av förslaget om en ny prövningsmyndighet. Under tiden som reformen genomförs kommer det att påverka arbetsmiljön och förutsättningarna för de som arbetar med miljöprövningar. Vi bedömer att det är troligt att personer som arbetar med samråd eller prövning, och som riskerar att bli övertaliga på grund av reformen, kommer att söka sig vidare till nya jobb från och med att reformen beslutats. På kort och längre sikt försvinner kunskap och erfarenhet. Det kommer också finnas ett behov av en omfattande rekrytering av ny personal till Miljöprövningsmyndigheten, dvs. personal som inte tidigare arbetat på en prövningsmyndighet och kanske inte heller på en statlig myndighet. Dessutom kommer myn-

¹⁴ Se Omlokalisering av myndigheter, Riksrevisionen 2009:30, s. 11.

¹⁵ Enligt SCB:s prisomräknare den 11 juli 2024.

digheten att arbeta enligt nya processer. Det kommer sammantaget medföra ett mycket stort behov av arbetsledning, kompetensöverföring (från personal med erfarenhet av prövningsverksamhet) och tid för inskolning i arbetsuppgifterna. Riksrevisionen har uppskattat att det tar minst två år innan en nyanställd kan arbeta med full effektivitet.¹⁶

Detta produktionsbortfall kan i sin tur få negativa effekter i form av t.ex. längre handläggningstider för de verksamheter som ansöker om tillstånd under tiden som reformen genomförs och de första åren efter att myndigheten har inrättats. För att mildra de negativa effekterna för verksamhetsutövare är vårt förslag att prövning av ärenden som redan lämnats in till länsstyrelsen, mark- och miljödomstol eller kommun slutförs av den myndigheten till vilken de lämnats in. Äldre bestämmelser kommer fortfarande gälla för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet. Det innebär en successiv avveckling av tillståndsprövningen hos länsstyrelserna och domstolarna. Vad gäller anmälningar hos kommunerna är fristen i dag sex veckor och det bör alltså inte röra sig om någon egentlig avvecklingstid.

En möjlighet för att minska omställningskostnaderna är också kompensatoriska åtgärder för att stimulera medarbetare på länsstyrelserna att stanna kvar vid myndigheten under reformen. Att besluta om särskilda ersättningar, ersättningsnivåer och specialavtal med enskilda medarbetare ligger inom ramen för den arbetsgivarpolitiska delegationen och myndighetschefens ansvar att bedriva en effektiv verksamhet. Det kan bl.a. handla om att erbjuda arbetsbefrielse efter att förflyttningen skett ifall en medarbetare jobbar kvar fram till dess. Även allmän visstidsanställning har vid andra omställningar tillämpats för att brygga över kompetensgapet, liksom att anlita personer som lämnat myndigheten med pension. Det kan också handla om att erbjuda lönetillägg för de som flyttar med och att erbjuda avtal om pendlartjänster för att skapa förutsättningar för kompetensöverföring och kontinuitet.¹⁷

Även andra omställningskostnader kan uppstå då verksamheter byter huvudman. För den organisation där delar av verksamheten är under avveckling innebär det bl.a. hantering av de lokal-, licens-, service- och andra avtal och överenskommelser som behöver om-

¹⁶ Se Omlokalisering av myndigheter, Riksrevisionen, 2009, s. 74.

¹⁷ Se Omlokalisering av statliga myndigheter 2016–2019, Kammarkollegiet, s. 24 och 25.

förhandlas för att anpassa verksamheten till de nya förutsättningarna. Ett exempel är hyresavtal för de nuvarande prövningsmyndigheterna, framför allt länsstyrelserna, där antalet anställda väntas minska. Hur stora avvecklingskostnaderna blir kommer att variera beroende på vilka lokallösningar och hyresavtal de har och är därför mycket svårt för oss att uppskatta. Vi tror dock inte att det handlar om några större belopp per myndighet givet att det inte handlar om några stora neddragningar på respektive myndighet.

Startkostnader

Vid en etablering av en ny myndighet finns det kostnader förknippade med etableringen. Till att börja med ska lokaler hittas, anpassas samt utrustas. Faktorer som har betydelse är bl.a. hyres- och servicetillgången på orterna där myndigheten placeras och ev. samverkansmöjligheter som kan uppnås med andra myndigheter. Inför bildandet av Havs- och vattenmyndigheten uppskattades startkostnaden för enskilda arbetsplatser kunna schabloniseras inom en ram av högst 50 000 kronor per arbetsplats, vilket täckte enklare kontorsmöbler, IT- och telefoniutrustning samt standardlicenser. Med beaktande av kostnadsutvecklingen bör den summan vara högre i dag, knappt 67 000 kronor per arbetsplats.¹⁸ Det handlar alltså i grova drag om mellan cirka 13 och 20 miljoner kronor om vi räknar utifrån ett antagande om 200–300 anställda.

Myndigheten förväntas bli kund hos Statens servicecenter vad gäller åtminstone ekonomi- och löneadministration. När en myndighet ska ansluta sig till Statens servicecenter går servicecentret och kunden gemensamt igenom hur det ska ske och hur de fortsatta relationerna ska fungera. Denna process är i allmänhet tids- och arbetskrävande. Genomförandetiden varierar, men vanligen handlar det om flera månader och ibland mer än ett år.¹⁹ Initialt betalar kundmyndigheterna avgifter för att ansluta sig till Statens servicecenter. Anslutningskostnader debiteras utifrån en avgift baserad på omfattning och komplexitet. För en myndighet med cirka 300 anställda rör det sig om cirka 2,8 miljoner kronor om anslutningen gäller standardtjänster för löne- och ekonomiadmini-

¹⁸ Enligt SCB:s prisomräknare den 11 juli 2024.

¹⁹ Se SOU 2023:54, s. 147.

stration (e-handel och redovisning). Dessa kostnader fördelas på 5 år och betalas per månad.

Vidare kommer reformen att kräva arbete på den nya prövningsmyndigheten med att rekrytera, att upprätta styrdokument, rutiner, processer och arbetssätt, introduktionsutbildningar, bygga en arbetsplatskultur och liknande, vilket förväntas leda till initialt högre kostnader för verksamheten. Mycket tid och därmed budgetmedel kommer inledningsvis gå åt detta. Det kommer att medföra behov av tillfälliga förvaltningsmedel under en övergångsperiod till dess att den nya organisationen är etablerad. Storleken på detta är i detta skede svårt att uppskatta och bör vara en del den fortsatta beredningen om regeringen väljer att gå vidare med förslaget.

En kostnad för en ny myndighet är utvecklandet och samordningen av myndighetens IT-verktyg. Utvecklingen av nya system kommer att kräva tid och resurser. Exempelvis krävs processutveckling, kartläggning och design för att utveckla och förvalta ett nytt och verksamhetsanpassat system. Vad gäller systemkostnader bör sägas att den initiala kostnaden för att bygga upp IT-system för handläggning m.m. kan variera mycket beroende på ändamål och komplexitet. Andra utredningar har bedömt spannet till 4–6 miljoner kronor.²⁰ I och med att myndigheten ska prövas verksamheter där försvaret är verksamhetsutövare kommer den utöver säkerhetsprövad personal att behöva ha teknisk utrustning och system som klarar att hantera uppgifter som omfattas av försvarssekretess och Natoklassade handlingar. Detta kan bl.a. innebära att särskilda it-system behövs som lever upp till höga krav på säkerhet, vilket bör innebära en högre kostnad. Andra startkostnader rör upphandlingar av andra typer av leverantörsavtal, företagshälsovård, m.m. I många fall bör dock statliga ramavtal kunna avropas.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det i nuläget är svårt att med någon säkerhet bedöma de totala startkostnaderna. Det är en fråga som behöver utredas vidare om regeringen väljer att gå vidare med förslaget om en Miljöprövningsmyndighet, men redogörelsen ovan kan bidra till att belysa ungefär vilka kostnader det kan röra sig om. Vår bedömning mot bakgrund av genomgången ovan är att det rör sig om drygt 30 miljoner kronor, sannolikt något mer.

²⁰ Se SOU 2024:30, s. 516.

Statens offentliga utredningar 2024

Kronologisk förteckning

1. Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier. Ju.
2. Ett samordnat vaccinationsarbete – för effektivare hantering av kommande vacciner. Del 1 och 2. S.
3. Ett starkt judiskt liv för framtida generationer. Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034. Ku.
4. Inskränkningarna i upphovsrätten. Ju.
5. Förbättrad ordning och säkerhet vid förvar. Ju.
6. Steg mot stärkt kapacitet. Fi.
7. Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister. Ju.
8. Livsmedelsberedskap för en ny tid. LI.
9. Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen. U.
10. Preskription av avlägsnandebeslut och vissa frågor om återreseförbud. Ju.
11. Rätt frågor på regeringens bord – en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet. KN.
12. Mål och mening med integration. A.
13. En effektivare kontaktförbudslagstiftning – ett utökat skydd för utsatta personer. Ju.
14. Arbetslivskriminalitet – myndighets-samverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete. A.
15. Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m. Ju.
16. Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna. U.
17. Skolor mot brott. U.
18. Nya regler om cybersäkerhet. Fö.
19. En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap. KN.
20. Maskinellt värde för vissa industribyggnader – ett undantag från fastighets-skatt. Fi.
21. Ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld. A.
22. En ny organisation för förvaltning av EU-medel. Fi.
23. En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas. S.
24. Ett effektivt straffrättsligt skydd för statliga stöd till företag. Fi.
25. En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten. S.
26. En utvärdering av förändringar i sjukförsäkringens regelverk under 2021 och 2022. S.
27. Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter. Ju.
28. Offentlighetsprincipen eller insyns-lag. Allmänhetens insyn i enskilda aktörer inom skolväsendet. U.
29. Goda möjligheter till ökat välbefinnande. Fi.
30. En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga. S.
31. En ändamålsenlig vapenlagstiftning. Del 1 och 2. Ju.
32. Åtgärder mot mervärdesskattebedrägerier. Fi.
33. Delad hälsodata – dubbel nytta. Regler för ökad interoperabilitet i hälso- och sjukvården. S.
34. Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider. Ku.
35. En framtid för alm och ask – förädling, forskning och finansiering. LI.

36. Förenkla och förbättra! Fi.
37. Förbättrade ränteavdragsregler för företag. Fi.
38. Digitala fastighetsköp & Förköpsrätt vid fastighetstransaktioner. LI.
39. Skärpta regler om ungdomsovervakning och straffreduktion för unga. Ju.
40. Genomförande av lönetransparensdirektivet. A.
41. Styrkraft för lyckad integration. A.
42. Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid. U.
43. Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning. Fi.
44. Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan. LI.
45. Kompletterande bestämmelser till EU:s reviderade förordning om elektronisk identifiering. Fi.
46. Ny lag om internationella sanktioner. Genomförande av EU:s sanktionsdirektiv. UD.
47. Digital myndighetspost. Fi.
48. Ett ändamålsenligt samhällsskydd. Vissa reformer av straff- och straffverkställighetslagstiftningen. Volym 1 och 2. Ju.
49. Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig. A.
50. Nätt och jämnt. Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn. Del 1 och 2. Fi.
51. En mer rättssäker och effektiv domstolsprocess. Ju.
52. Allmänna sammankomster och Sveriges säkerhet. Ju.
53. Stöd till invandrades utvandring. Ju.
54. Vagar till ett tryggare samhälle. Åtgärder för att motverka återfall i brott. Ju.
55. En översyn av 23 kap. brottsbalken. Ju.
56. Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd. LI.
57. Ett nytt regelverk för hälsodataregister. S.
58. Ett nytt regelverk mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Volym 1 och 2. Fi.
59. Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet – en modern och ändamålsenlig lagstiftning. Fö.
60. Stärkt stöd till anhöriga. Ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga. S.
61. Effektivare kontrollmöjligheter i systemen för rot, rut, grön teknik och personalliggare. Fi.
62. En förbättrad modell för presumtionshyra. Ju.
63. Ökat informationsutbyte mellan myndigheter. Behov och föreslagna förändringar. Ju.
64. Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster. Fö.
65. Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig. Fö.
66. Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid. S.
67. Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi. Fi.
68. Mottagandelagen. En ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande. Ju.
69. Ett nytt konsumentkreditdirektiv. Ju.
70. Tiotandvård – ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård. S.
71. Reglering av hushållens skulder. Fi.
72. Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård. S.
73. Juridiska personers förvärv av lantbruksegendom genom testamente. LI.
74. Fler vägar till arbetslivet. U.
75. Personuppgifter och mediegrundlagarna. Ju.
76. Från överskottsmål till balansmål. Fi.
77. Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel. UD.
78. Ett språkrav för språkutveckling. S.
79. Handlingsoffentlighet och handlingar som inhämtas genom straffprocessuella tvångsmedel. Ju.
80. Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll. Ju.
81. Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning. U.

82. Ökad va-beredskap. KN.
83. Fler vägar till att äga sitt boende.
Del I. En utvidgning av systemet
med ägarlägenheter.
Del II. En lagreglerad modell
för hyrköp av bostäder. Ju.
84. Skärpt kontroll av utländska
fastighetsförvärv. Fö.
85. Effektivare gränsöverskridande inhämt-
ning av elektroniska bevis. Ju.
86. Utformning av och
alternativ för en ny kollektivavtalad
arbetslöshetsförsäkring. A.
87. Ökat uppgiftsutbyte i det brotts-
förebyggande arbetet – skolans och
socialtjänstens behov. U.
88. Säkerhetsprövningar – nya regler. Ju.
89. Vindkraft i havet. En övergång till ett
auktionssystem. KN.
90. Skatteincitament för juridiska perso-
ners gåvor till ideell verksamhet. Fi.
91. Ett tydligt regelverk för aktivt
skogsbruk. LI.
92. Sverige i Afghanistan 2001–2021.
Erfarenheter och lärdomar. UD.
93. Effektivare verktyg för att bekämpa
brott av unga lagöverträdare. Ju.
94. Förstärkningsundervisning i skolan.
En försöksverksamhet för fler
behöriga elever. U.
95. Modernt dataskydd vid CSN. U.
96. Medigrundlagarna och tillgänglighets-
krav för vissa medier. Ju.
97. Mot en effektiv elektrifiering
av transportsystemet. LI.
98. En ny samordnad miljöbedömnings-
och tillståndsprövningsprocess.
Del 1, 2 och 3. KN.

Statens offentliga utredningar 2024

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- Mål och mening med integration. [12]
- Arbetslivskriminalitet – myndighets-samverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete. [14]
- Ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld. [21]
- Genomförande av lönetransparensdirektivet. [40]
- Styrkraft för lyckad integration. [41]
- Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig. [49]
- Utformning av och alternativ för en ny kollektivavtalad arbetslöshetsförsäkring. [86]

Finansdepartementet

- Steg mot stärkt kapacitet. [6]
- Maskinellt värde för vissa industribyggnader – ett undantag från fastighetsskatt. [20]
- En ny organisation för förvaltning av EU-medel. [22]
- Ett effektivt straffrättsligt skydd för statliga stöd till företag. [24]
- Goda möjligheter till ökat välbstånd. [29]
- Åtgärder mot mervärdesskattebedrägerier. [32]
- Förenkla och förbättra! [36]
- Förbättrade ränteavdragsregler för företag. [37]
- Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning. [43]
- Kompletterande bestämmelser till EU:s reviderade förordning om elektronisk identifiering. [45]
- Digital myndighetspost. [47]

- Nätt och jämnt. Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn. Del 1 och 2. [50]
- Ett nytt regelverk mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Volym 1 och 2. [58]
- Effektivare kontrollmöjligheter i systemen för rot, rut, grön teknik och personalliggare. [61]
- Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi. [67]
- Reglering av hushållens skulder. [71]
- Från överskottsmål till balansmål. [76]
- Skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet. [90]

Försvarsdepartementet

- Nya regler om cybersäkerhet. [18]
- Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet – en modern och ändamålsenlig lagstiftning. [59]
- Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster. [64]
- Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig. [65]
- Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv. [84]

Justitiedepartementet

- Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier. [1]
- Inskränkningarna i upphovsrätten. [4]
- Förbättrad ordning och säkerhet vid förvar. [5]
- Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister. [7]
- Preskription av avlägsnandebeslut och vissa frågor om återreseförbud. [10]

En effektivare kontaktförbuds-
lagstiftning – ett utökad skydd
för utsatta personer. [13]

Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m.
[15]

Kamerabevakning i offentlig
verksamhet – lättnader och utökade
möjligheter. [27]

En ändamålsenlig vapenlagstiftning.
Del 1 och 2. [31]

Skärpta regler om ungdomsövervakning
och straffreduktion för unga. [39]

Ett ändamålsenligt samhällsskydd.
Vissa reformer av straff- och
straffverkställighetslagstiftningen.
Volum 1 och 2. [48]

En mer rättssäker och effektiv
domstolsprocess. [51]

Allmänna sammankomster och Sveriges
säkerhet. [52]

Stöd till invandrades utvandring. [53]

Vägar till ett tryggare samhälle. Åtgärder
för att motverka återfall i brott. [54]

En översyn av 23 kap. brottsbalken. [55]

En förbättrad modell för presumtionshyra.
[62]

Ökat informationsutbyte mellan myndig-
heter. Behov och föreslagna föränd-
ringar. [63]

Mottagandelagen. En ny lag
för ordnat asylmottagande
och effektivt återvändande. [68]

Ett nytt konsumentkreditdirektiv. [69]

Personuppgifter och mediegrundlagarna.
[75]

Handlingsoffentlighet och handlingar som
inhämtas genom straffprocessuella
tvångsmedel. [79]

Vissa åtgärder för stärkt återvändande-
verksamhet och utlänningskontroll.
[80]

Fler vägar till att äga sitt boende.
Del I. En utvidgning av systemet
med ägarlägenheter.
Del II. En lagreglerad modell
för hyrköp av bostäder. [83]

Effektivare gränsöverskridande inhämt-
ning av elektroniska bevis. [85]

Säkerhetsprövningar – nya regler. [88]

Effektivare verktyg för att bekämpa brott av
unga lagöverträdare. [93]

Mediegrundlagarna och tillgänglighets-
krav för vissa medier. [96]

Klimat- och näringslivsdepartementet

Rätt frågor på regeringens bord – en
ändamålsenlig regeringsprövning på
miljöområdet. [11]

En ny beredskapssektor
– för ökad försörjningsberedskap. [19]

Ökad va-beredskap. [82]

Vindkraft i havet. En övergång till ett
auktionssystem. [89]

En ny samordnad miljöbedömnings- och
tillståndsprövningsprocess.
Del 1, 2 och 3. [98]

Kulturdepartementet

Ett starkt judiskt liv för framtida
generationer. Nationell strategi för att
stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034. [3]

Ansvar och oberoende
– public service i oroliga tider. [34]

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Livsmedelsberedskap för en ny tid. [8]

En framtid för alm och ask
– förädling, forskning och finansiering.
[35]

Digitala fastighetsköp & Förköpsrätt vid
fastighetstransaktioner. [38]

Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan.
[44].

Animalieproduktion med hög konkurrens-
kraft och gott djurskydd. [56].

Juridiska personers förvärv av lantbruks-
egendom genom testamente. [73]

Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk.
[91]

Mot en effektiv elektrifiering
av transportsystemet. [97].

Socialdepartementet

Ett samordnat vaccinationsarbete – för
effektivare hantering av kommande
vacciner. Del 1 och 2. [2]

En trygg uppväxt utan
nikotin, alkohol och lustgas. [23]

En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten.
[25]

En utvärdering av förändringar i sjukför-
säkringens regelverk under 2021
och 2022. [26]

En statlig ordning med
brottsförebyggande åtgärder
för barn och unga. [30]

Delad hälsodata – dubbel nytta.
Regler för ökad interoperabilitet
i hälso- och sjukvården. [33]

Ett nytt regelverk för hälsodataregister.
[57]

Stärkt stöd till anhöriga. Ett mer ända-
målsenligt stöd till barn och vuxna
som är anhöriga. [60]

Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap
för att förebygga suicid. [66]

Tiotandvård – ett förstärkt högkostnads-
skydd för tandvård. [70]

Stärkt medicinsk kompetens i kommunal
hälso- och sjukvård. [72]

Ett språkkrav för språkutveckling. [78]

Utbildningsdepartementet

Utvecklat samarbete för verksamhets-
förlagd utbildning – långsiktiga
åtgärder för sjuksköterskeprogrammen.
[9]

Växla yrke som vuxen – en reformerad
vuxenutbildning och en ny yrkesskola
för vuxna. [16]

Skolor mot brott. [17]

Offentlighetsprincipen eller insynslag.
Allmänhetens insyn i enskilda aktörer
inom skolväsendet. [28]

Bildning, utbildning och delaktighet
– folkbildningspolitik i en ny tid. [42]

Fler vägar till arbetslivet. [74]

Ämneskunskaper och lärarskicklighet
– en reformerad lärarutbildning. [81]

Ökat uppgiftsutbyte i det brotts-
förebyggande arbetet – skolans och
socialtjänstens behov. [87]

Förstärkningsundervisning i skolan.
En försöksverksamhet för fler
behöriga elever. [94]

Modernt dataskydd vid CSN. [95]

Utrikesdepartementet

Ny lag om internationella sanktioner.
Genomförande av EU:s sanktions-
direktiv. [46]

Ett modernt och anpassat regelverk
för krigsmateriel. [77]

Sverige i Afghanistan 2001–2021.
Erfarenheter och lärdomar. [92]